# فەرهەنگی

# ئۆکسفۆردی نوێ

## فەرهەنگێکی کوردی-ئینگلیزییە

## سۆرانی بادینی ئینگلیزی

نووسینی

سەلام ناوخۆش

چاپی سێهەم

کوردستان ٢٠٠٦

ت

# نـــاوەڕۆك

## بەنـــاوی خـــوای گـــــەورە

فەرهەنگنووسـی دیاردەیـەکی شارسـتانی‌یە و زۆربـەی گـەلان فەرهـەنگی تایبـەت بـە زمـانی خۆیـان هـەبووە و هەیـە، بوونـی فەرهـەنگیٚ تایبـەت بـە زمانێکـەوە، ئاخاوتنکـاران و کەسانی رەسـەنی ئـەم زمانـە لـە یـەکتر نزیکـتر دەکاتەوە، بەدەگمەن هەڵدەکەویٚ زمانێکی زیندو هەر تەنها زارێك یاخود شێوە زارێـك لـەخۆ بگـریٚ، بـەڵکو دیـاردەی هـەبوونی زار و شـێوە زار لـە زمـاندا دیاردەیەکی جیهانی و گشتی‌یە.

زمـانێکی وەك عـەرەبی چـەندەها زار و شـێوە زاری هەیـە هـەروەها زمـانی ئینگلیزی، بەڵان عەرەب و ئینگلیز هەریەکە هەوڵی داوە زمانێکی ستاندەرد بۆ خۆی پەیرەو بکا و هەموو عەرەب و ئینگلیز تا ڕادەیەك لەسەر شێوە زارێك ڕێك بکەون و زمانی ستاندەردی خۆیان نەك هەر بۆخۆیان بەڵکو بۆ غەیرە خۆیشیان فەراهەم بێنن، هەریەك لەم دوو زمانە کە ئەمڕۆ دوو زمانی جیهانین و فەرهەنگی ستاندەردی تایبـەت بەخۆیان هەیە، هـەروەها چەندەها فەرهـەنگیش لـە بـواری زمانی slang و colloquial و idiom هەن، ئەم جۆرە زمانانەش هەر لە ڕاژەی زمانی یەکگرتوو دان.

لـەناو کوردانیـش زۆرێـك لـە رۆشـنبیر و توێژەرانـی کـورد خـەریکی کـاری فەرهەنگنووسـی بوونـە، ئـەوەی زانـراوە ئەحمـەدی خـانی یەکـەم فەرهـەنگی کوردی بەناوی "نوبەهارا بچوکان"ی نووسیوە، هەروەها لەپاشان کەسانی وەك یوسـف پاشـای خـالدی و گیـوی موکریـانی و موحەمـەد خـالٚ و مـەردۆخی و جگەرخوێن و توفیق وەهبی و شەفیق قەزاز و ئیدی.

بەحوکمی ئەوەی کوردستان وڵاتێکی داگیرکراو بووە زمانی کوردی شەش

زاری سەرەکی لەخۆ گرتووە کە ئەویش: کرمانجی خواروو، کرمانجی سەروو، گۆران و لوڕ و لەك و زازایە.

لەناو هەریەك لەم زارانەدا چەندەها شێوەزار هەیە هەریەکەو وشە و پەیڤی تایبەت بەخۆی هەیە، فەرهەنگنووسانی کورد هەریەکێ بەگوێرەی شیانی خۆی هەوڵیداوە وشەکانی زارەکەی یاخود زیاتر لە زارێکی کوردی لە فەرهەنگێکدا کۆ بکاتەوە بەڵکو ئەم کارەی ببێتە هەنگاوێك بۆ ئەوەی هەم ئەم وشانە لە فەوتان لەسەردەمی داگیرکردن رزگاری ببێ هەروەها بۆ ئەوەی رۆشنبیرانی کورد لەسەر بونیادی زمانێکی یەکگرتوودا کۆك بن، بەڵام خەونی ئەو فەرهەنگ نووسانە لەسەر ئاستی کوردستانی گەورەدا نەهاتۆتە دی، چونکە هێشتا سێبەشی کوردستان لە حاڵەتی داگیرکردن دەژی، لەبەشە باشووری کوردستاندا، کە سێ بەش لە پاش سەرهەڵدانی بەهاری ١٩٩١ دەسەڵاتێکی کوردی بەرێوەی دەبات دەرفەتێك هاتۆتە ئاراوە بیر لە زمانێکی یەکگرتوو بکرێتەوە.

لەوانەیە هەندێك بڵێن زمانێکی یەکگرتوو لە باشور هەیە، بەڵام ئەوەی پێی دەوترێ زمانی یەکگرتوو زیاتر لە شێوە زاری سلێمانی وەرگیراوە و تاڕادەیەك دەسەڵاتی بەسەر شێوازی نووسینی بەشە کرمانجی خواروودا پەیداکردووە.

بەڵێن نووسەرانی هەرسێ شاری کەرکوك، سلێمانی، هەولێر تەواو دەرکیان بەوە کردووە کە ئەمە دیاردەیەکی زۆر ساخلەم و تەندروست نیە، بۆیە لە کەرکوك و هەولێر (بەتایبەتی هەولێر بەحوکمی ئەوەی دوای راپەڕین بۆتە ناوەندێکی رۆشنبیری و سیاسی) رۆشنبیران پەیڤی تایبەت بە شار و دێهاتەکانی خۆیان بەکاردێنن، هەرچی دەڤەری بادینانە ئەوا هیچ لەم زمانە یەکگرتووە ناگات هەروەها دەڤەری سۆران و گەرمیان و بابانیش زۆر لە پەیڤەکانی دەڤەری بادینان ناگەن!

لە هەشتەکان بۆ ئەوەی دیاردەی سۆرانی (کرمانجی خواروو) بادینی

(بەشێك لە كرمانجی سەرو) زیاتر لەیەكتر جودا بن، رژێمی عێراق رۆژنامەی (ئاسۆ)ی بەشێوەی سۆرانی و (بزاڤ)ی بەبادینی لە بەغدا دەردەكرد، لەسەردەمی دەسەڵاتی كوردیش (١٩٩١-؟) لە پاش ١٩٩٤-ەوە، دەسەڵاتی كورد بەشی باشوری كردە دوو دەڤەری لەیەك جیا، مانەوەی ئەو حاڵەتە تاكو ٢٠٠٣، پرۆسەی زمانی یەكگرتووی زۆر دواتر ئێخست!!

نووسەری ئەم فەرهەنگە بچووكە لەساڵی ١٩٩٩ لە ژمارە (١٩) رۆژنامەی پەیمان كورتە وتارێكی بەناوی (سۆرمانجی دەستپێكەك بۆ زمانێ كوردییێ هەڤگرتی) بڵاو كردەوە بەشێوەیەكی تیۆری بانگاشەی ئەوەی كرد كە هەوڵبدرێ بە "سورمانجی" سۆرانی-كرمانجی- بدوێین، بنووسین، لەساڵی ٢٠٠٢ یش كە فەرهەنگی ئۆكسفۆردی دەركرد لەزۆر شوێن وشەی بادینی لەگەڵ وشەی سۆرانی لەبەرامبەر پەیڤی ئینگلیزی بەكارهێنا، ئەمساڵیش لەهەوڵێكی تردا فەرهەنگی ئۆكسفۆردی نوێ كە فەرهەنگێكی كوردی-ئینگلیزییە لەبەشە كوردیەكەدا ستونێك زاراوەی سۆرانی لە بەرامبەری بادینی بەكارهێناوە، بەڵام بەراشكاوی دەڵێم ئەو هەوڵانەی من هیچ كاریگەریەكی ئەو تۆی نابێ ئەگەر دەسەڵاتی كوردی بەبریارێكی "كوردانە" كتێبە مەنهەجیەكانی قوتابخانە و دام و دەزگای دەوڵەت بەو دوو زاراوە بڵاو نەكاتەوە؟!!

# ئەلف بای كوردی

لە نێو كوردان دا سێ جۆری ڕێنووس هەن: ڕێنووسی سلاڤی كوردەكانی سۆڤیەتی پێشوو پێ‌ی ئەنووسن؛ ڕێنووسی پیتی لاتینی كوردەكانی باكور و ڕۆژئاوا و بەشێك لە باشور بەكاری دەهێنن، ڕێنووسی پیتی عەرەبی كوردەكانی باشور و ڕۆژهەلاتی كوردستان بەكاری دەهێنن، ئەم سێ جۆر ڕێنووسە هیچیان لە ڕەسەندا كوردی نین؛ بەڵكو لەسەر ڕێنووسی پیتی گەلانی دراوسێ‌ی كورد دارێژراون، هەریەك لەم ڕێنووسانەش كەم و كورتی خۆیان هەیە، فەرهەنگە كوردیەكانیش ئەوانەی من دیومن- بەپێی ڕێنووسی پیتی لاتینی یاخود عەرەبی نوسراون، تۆفیق وەهبی بەهاوبەش لەگەڵ ئیدمۆندز لەساڵی ١٩٦٦ دا فەرهەنگێكی كوردی-ئینگلیزیان بەپێی پیتی لاتینی (یاخود ئینگلیزی) نووسیوە.

بەگوێرەی ئەوان بەلف بای كوردی سی و یەك پیت لەخۆ دەگرێ، لەساڵی ١٩٩٢ باران ڕزگار فەرهەنگێكی كوردی ئینگلیزی، ئینگلیزی كوردی بڵاوكردۆتەوە، ئەویش لە لاپەڕە (٤-٥) ئەلف بای كوردی بە (٣١) پیت داناوە، هەروەها ئارماندبل فەرهەنگێكی كوردی-ئینگلیزی توركی فەرەنسی بڵاوكردۆتەوە ژمارەی پیتەكانی كوردی بە (٣١) پیت داناوە، ئەمە لە لایەك، لە لایەكی تر ئەو سێ فەرهەنگە ئەلف بای كوردی‌یان بەشێوەی ئەلف بای ئینگلیزی ڕێزكردووە و ئەو پیتانەی كە لە ئینگلیزی نین لە كوردی دا هەن بەگوێرەی نزیكی پیتەكە لە پیتە هاوسێ‌كەی ڕێز كردووە بەم شێوەیە:

a b c d e e f g h h̲ I j k (k̲) l m n o p q r r̲ s Ş t (t̲)u v w x x̲ y z

لەم شێوە ڕێنووسەدا، بزوێن و نەبزوێن تێكەڵ یەك كراون هەروەها مەرج نیە ئەم هەموو پیتە هەر هەمووی لەبەرایی وشەی كوردی بێن، بۆیە خوێنەر چۆن دەتوانێ لە وشەیەك بۆ نموونە كەبە (r-ڕ) ڕێ‌ی لاواز- دەست پێ بكات كە لەرەسەندا لە كوردی وشە نیە بە (ڕ) دەست پێ بكات هەروەها ئەوەی تەواو شەهرەزای ئەلف بای

ئینگلیزی نەبێ ناتوانێ بە ئاسانی ئەو وشەیە بدۆزێتەوە کە گەڕەکیەتی، لەسەر ئەلف بای لاتینی زێتر ناڕۆین چونکە ئەم فەرهەنگەی ئێمەبەپێی ئەلف بای عەرەبی‌یە.

لە فەرهەنگی المورد عەرەبی ئینگلیزی، روحی البعلبکی لە لاپەڕە (١٧) ئەلف بای عەرەبی بەم شێوەیە ریزکردووە:

ا ب ت ث ج ح خ د ذ ر ز س ش ص ض ط ظ ع غ ف ق ك ل م ن ه و ى.

هەر فەرهەنگێکی کوردی کە بە ئەلف بای عەرەبی نوسرابێ، ئەوا بەپێگری کردن بە ئەدگار و تاییەتیەکانی زمانی کوردی ئەو ئەلف با عەرەبی‌یەی بۆ خۆی کردۆتە بنەمایەك، بەڵام هەر هەموویان لەسەر ژمارەی پیتەکانی کوردی کۆك نین، موحەمەد خاڵی راڤەڤانی قورئانی پیرۆز، فەرهەنگێکی سێ بەرگی قەبارە گەورەی نووسیوە، لە جزمی یەکەمی فەرهەنگەکەدا دەنووسێ: "زمانی کوردی (٢٧) پیتی هەیە" و ئەلف با کەشی بەم شێوەیە ریزکردووە:

ا ب پ ج چ ح خ د ر ز ژ س ش ع غ ف ڤ ق ك گ ل م ن و ه ی هەروەها لە ریزکردنی پیتەکانیش هەموو فەرهەنگە کوردیەکان (و) وەپێش (ه) دێخن، رێزدار فاضل نیزامەدین لەلاپەڕە (٧)ی چاپی دووەمی "ئەستێرە گەشە"دا پیتەکانی کوردی ئاوا رێز دەکات:

ا ب پ ت ج چ (ح) خ د ر ڕ ز ژ س ش (ع) (غ) ف ڤ (ق) ك گ ل م ن و ه ی.

لە پەراوێزی لاپەڕە هەشتدا کاك فاضل بەدوور دەزانێ کە هەر چوار پیتی (ح ع غ ق) کوردی بن، بەڵکو هاتونەتە ناو زمانی کوردی، لەو روانگەوە، لە نەزەری کاك فاضل دا کورد (٢٣) پیتی هەیە، ئەو پیتانەش بێجگە لە پیتی (ڤ) لە کرمانجی خوارووودا هەموو لە سەرەتای وشە دێن، بەڵام هەرچی (ڤ) ئەوا زیاتر لە وشەکانی کرمانجی سەرودا لە سەرەتای وشە دێت.

مامۆستا هەژار موکریانی لە نووسینی فەرهەنگی هەنبانە بۆرینەدا سودی وەك سەرچاوەیەك لە "ئەستێرە گەشە" بینیوە بەڵام ژمارەی پیتەکانی زمانی کوردی دەکاتە (٣١):

هەمزە بێ پێ تێ جیم چێ حێ خێ دال رێ ڕێ‌بزرگ زێ ژێ سین شین عین غین فێ ڤێ قاف کاف گاف لام ڵام بزرگ میم ن واو واوی مجهول هێ یێ یای مجهول.

لە فەرهەنگی "تاهیر سادق" دا ئەلف بای کوردی بەم شێوەیە هاتووە:

ا ب ت پ ج چ ح خ د ر ز ژ س ش ف ڤ ق ك گ ل م ن و ه ى.
گیوی موکریانی له فەرهەنگی کوردستاندا ئەلف بای کوردی وا دەبینێ:
ك ب پ ت ج چ ح خ د ر ڕ ز ژ س ش ع غ ف ڤ ق ك گ ل م ن و ه ی.
د.شەفیق قەزازیش له لاپەڕە (١٧-١٨) ئەلف بای کوردی وا دەنووسێ:
ا هەمزە ب پ ت ج چ ح خ د ر ڕ ز ژ س ش ع غ ف ڤ ق ك گ ل ڵ م ن و ۆ وو ە ه ی ێ وێ

لەم چەند فەرهەنگەدا، فەرهەنگنووسانی کورد هەر هەموو لەسەر یەك ئەلف با ڕێك نین، مامۆستا فاضل باوەڕی وایە کە هەر چوار پیتی (ح ع غ ق) کوردی نین، گیوی موکریانیش دەنووسێ کە (ع غ) کوردی نین بۆیە لە زۆر شوێن (ح ع) و (خ غ) لە فەرهەنگەکەی تێکەڵکراوە، لە فەرهەنگی "تاهیر سادق"یشدا (ع غ) نەهاتوون، بەڵام موحەممەدی خاڵ و هەژار موکریانی ئەم چوار پیتەیان لە فەرهەنگەکانیاندا بەکارهێناوە، مامۆستا خاڵ لە فەرهەنگەکەی دا لەو چەند لاپەڕەیەدا پەیڤی کوردی بۆ ئەم چوار پیتە هێناوە: (ح-٤٧-٥٦)، (ع ٣٥٧-٣٦١)، (غ ٣٦٢-٣٦٤) (ق ٧-٦٥) مامۆستا هەژاری موکریانیش لەو چەند لاپەڕەیەدا وشەی کوردی بۆ ئەم چوار پیتە هێناوە:

(ح ٢٢٥-٢٣٤)، (ع ٥٠٣-٥٠٩)، (غ ٥١١-٥١٣)، (ق ٥٤١-٥٩٤). لە فەرهەنگی "کوردستان"یش لە لاپەڕە (٣٤١-٣٥٠) وشە بۆ پیتی (ح) هێنراوە، بۆ پیتی (ق) لە (٦٨٢) هەتا (٧٢٧) وشەی بۆ هێنراوە، لە فەرهەنگی شارەزووریش وشە بۆ ئەم چوار پیتە هێنراوە:

(ح ٢١٧-٢٢٢)، (ع ٣٩٠-٣٩٢)، (غ ٣٩٣-٣٩٤) (ق ٤٠٨-٤٣٠).

ئەمەو لە فەرهەنگەکاندا لە هەندێ شوێن بزوێن و نەبزوێن تێکەڵکراون هەروەها هەندێکیان لە ڕیزکردنی پیتەکاندا کۆك نین بۆ نموونە لە فەرهەنگی تاهیر سادق دا (ت) پێش (پ) هاتووە هەروەها (ق) پێش (ڤ) هاتووە.

ئەمەو هەردوو جووتە پیتی (ل،ڵ)، (ر،ڕ) لە کوردیدا جیاواز لە ئینگلیزی فۆنیمن نەك ئەلۆفۆن؛ بۆیە دەبێ لەیەك جیابکرێنەوە، گیوی موکریانی لە لاپەڕە (٨٢٨) هەردوو (ل ڵ) تێکەڵ دەکا و دەنووسێ: (ل) پیتێکی ئابێی کوردییە.

لە موکریاندا لە گەلێك جێگایاندا بە (ڵ) و لە سۆراندا بە (ر) بەکاردەبرێ وەکو

مار، خار: ماڵ، خاڵ و له باکوردا به (ل) بەکاردەبرێ. له نووسیندا ئەم دووه لەیەك جیان نەك یەك پیت بن: هەلە، هەڵە؛پەلە، پەڵە،کەل ، کەڵ زۆر لەیەك جیان.

لەم فەرهەنگەدا ئەم ئەلف بایە پەیڕەو دەکرێ:

ا ب پ ت ج چ ح خ د ر ڕ ز ژ س ش ع غ ف ڤ ق ك گ ل م ن و ه ی.

بۆچی ئەم ئەلف بایە؟!

باوەڕم وایه که ئەو چوار پیتەی (ح ع غ ق) له لای هەندێ فەرهەنگ نووس به کوردی نازانرێن هەر چوار کوردین به تایبەتی (ح) و (ق) و (ع) چونکه هەریەکه له چەندەها وشەی کوردی هەن، هەروەها بەسود وەرگرتن له عەرەبی و تورکی ئەوا (غ) له کوردی ئەمڕۆ دا هەیه.

هەندێ وشەی کوردی ئەمڕۆ بەجۆرێ بوونەته کوردی که هەموو کوردێك لێیان تێ دەگا، هەر بۆ نموونه قەلەم، قوتابی، قەساب، وەخت..هتد، لەم فەرهەنگەدا (لەریزکردندا) ئاماژە به (ڕ) و (ڵ) نەکراوە چونکه ئەوانه له سەرەتای وشەی کوردی دا نامێن، ئەمه ئەوە ناگەیەنێ که ئەم دوو پیته کوردی نین، بەڵکو تەنها بۆ کاری فەرهەنگکاری بەکارمان نەهێناون، چونکه لەسەرەتای وشه نایەن، هەروەها هەر چەند (ۆ)، (و)، (وو) له کوردیدا فۆنیمن به واتای مانای وشه دەگۆڕن له هەندێ شوێن وەك کۆڕ، کوڕ، کووڕ بەڵام سەبارەت به سەرەتای وشه (و) و (وو) واتای وشه ناگۆڕن بڵێی وشە/ووشە؛ وتە/ووتە هەر هەمان واته دەبەخشن، بۆیه لەم فەرهەنگەدا تەنها(و) له سەرەتای وشه باسکراوە، بەڵام له هەندێ وشه (له ناوەڕاست و کۆتایی) (وو) نووسراوە.

پیتی (ڤ) پیتێکی ڕەسەنی کوردی‌یە بەڵام له کرمانجی خوارووا تەنها چەند وشەیەك بەم پیته دەست پێدەکەن، هەرچی هەورامی و باکوری‌یە ئەوا چەندەها وشەیان هەیه که بەم پیته دەست پێدەکەن، ئێمەش تەنها ئەو چەند وشەیەمان هێناوە که له کرمانجی خواروو–سۆرانی دا هەن.

هەروەها سەبارەت بەو فەرهەنگانەی که لەسەر ئەلف بای لاتینی نووسراون و که وشەیان بەجیا بۆ (ئە e)، (ئێ ) (ئۆ–ە) هێناوەتەوە، ئێمه هەموومان لەژێر پیتی (ئا) یاخود (ا) ریز کردوون، چونکه بەرای ئێمه (ئە، ئێ، ئو) سێ پیتی لەیەك جیانین.

# بۆچی ئەم فەرهەنگە

فەرهەنگنووسانی کورد وەك بەڕێزان موحەممەدی خاڵ و فاضل نیزامەدین و گیوی موکریانی و هەژاری موکریانی هەریەکە فەرهەنگێکی قەبە و بەنرخیان داناوە بە هەزاران وشەی کوردیان لە فەوتان رزگارکردوە، ئەم فەرهەنگەش ژێدەرەکەی هەر ئەم فەرهەنگانە و ئی ترە..

لەم فەرهەنگانەدا وشە لە زۆربەی زارەکانی کوردیدا هێنراون، بەڵام لەم فەرهەنگەی ئێمەدا وێرای ئەوەی بەرامبەر هەر وشەیەکی کوردی چەند وشەیەکی ئینگلیزی هێنراوە، ئەوا هەوڵدراوە لە ستونی یەکەم (بەشی سۆرانی) وشە لەهەرسێ شاری هەولێر و کەرکوك و سلێمانی بهێنین و لە بەرامبەر وشەی بادینی دابنێین بۆ ئەوەی سەرەتا بەشی باشور سود لەم ئەزموونە وەربگرێ، سەبارەت بە سۆرانییەکە بەحوکمی ئەوەی نووسەر خەڵکی هەولێرە و ئاگاداری پەیڤەکانی کەرکوك و سلێمانیە، ئاریێشەیەکی ئەوتۆی نەهاتۆتە ڕێ، بەڵام سەبارەت بە پەیڤەکانی بادینی تووشی هەندێ گیروگرفت بووین، هەر چەندە نووسەر ئەوە حەوت ساڵە مامۆستایە لەبەشی ئینگلیزی ئادابی دهۆك، بەڵام بەحوکمی ئەوەی پسپۆرییەکەی لە ئینگلیزیە، تەواو بەسەر بادینییەکە زاڵ نیە، هەروەها ئەگەر لەسەردەمێك کرمانجی سەروو زمانی نووسین بووە و لە قۆناغێکی زێڕین دا ژیاوە بەجۆرێ لە زۆر بواردا نووسەرانی پێشەنگ بوونە وەك لە فەرهەنگ نووسیدا ئەحمەدی خانی بە "نوبەهارا بچوکان" پێشەنگ بووە، لە چیرۆك دا (مەلا مەحمودی بایەزیدی و فۆادی تەمۆ) بە پێشەنگ دێن، لە نوێکردنەوەی شیعری کوردیدا رەحمی هەکاری، لە رۆژنامە نووسیدا مقداد و جەلادەت بەدرخان، بەڵام لەدوای سەدەی بیستەمەوە بەتایبەتی لەپاش داگیرکردن و دابەشکردنی کوردستاندا، کرمانجی سەروو بەتایبەتی بەشە بادینییەکە و بۆتانییەکە دوچاری هەرەشەی فەوتان بوونەوە، لە دەڤەری بادینان کوردی نووسین بەرەو کزبوونێکی خەتەرناك چوو، ئەوەتا سادقی بەهائەدین کە رێزماننوسێکی دیاری کوردە، کوردییەکەی لە سەرەتا بەهێز نەبووە.

هەروەها نووسەرێکی وەك ئەنوەر موحەممەد تاهیر لەچاوپێکەوتنێکدا دەنووسێ: "دەمێ من دەست دایێ چیرۆکنڤیسینێ چ بەرهەمێن دی یێن کوردی ل پێش من نەبوون، یەعنی من چ بەرهەم ب کورمانجی نەخواندینە " لەپاش ١٩٧٥ هەرەشەی "تەعریب"

بەتەواوی دەڤەرەکەی هەراسانکردبوو بەجۆری چەند ئەوەیەکی هەتا دوای راپەڕینیشی پێکەیاند زۆر بێ ئاگابوون لە زمانی کوردی، لەو دەساڵەدا، دەڤەرەکە وا بوژانەوەیەك لە رووی زمانەوە بەخۆوە دەبینێ چاوەڕێ دەکرێ لە رێی پرۆسەی بەکوردی کردنی مەنهەجی خوێندن ئەوەیەکی کوردی زان (بە ئاخاوتن و نووسین) دروست ببێ، نووسەر بۆ ئەوەی فەرهەنگەکەی لە رێچکەی ئەکادیمیەت دوور نەکەوێتەوە پرسیاری لە هەموو کوردیزانێکی دەڤەرەکە کردووە، لێرەش هەر تووشی ئاریشە هاتین، چونکە عەشیرەتەکانی ئەو دەڤەرە هەریەکە و پەیڤی تایبەت بەخۆی هەیە و تاڕادەیەك لەیەك جیان، بەڵام ئێمە هەر کۆڵمان نەدا پرسیارمان لە مامۆستا و نووسەر و فەرهەنگنووس و قوتابی و پیرەمێردی دەڤەرەکە کرد تاکو بتوانین تاڕادەیەك فەرهەنگێ بنووسین شایەن بەمتمانەبێ.

لە کۆتایی پێم خۆشە ئەم سێ سرنجە لە بارەی فەرهەنگەکەمەوە بخەمە ڕوو:

یەکەم: ناوی فەرهەنگەکە:فەرهەنگەکەم ناونا بە ئۆکسفۆردی نوێ، چونکە لە ئایندەیەکی نزیکدا خوار یاربێ لەگەڵ فەرهەنگی ئۆکسفۆرد ئینگلیزی-کوردی لەیەك بەرگی قەبارە گەورەدا بڵاوی دەکەمەوە هەروەها فەرهەنگێکی گیرفانیشیان لێ دروست دەکەم.

دووەم: لە هەندێ شوێن هەوڵمان داوە وشەیەکی سۆرانجی دابنێین، ئەم دیاردەیەش ساخلەم و تەندروست بووە چونکە نەوەی ئێستا بەتایبەتی قوتابیان زۆربەی هەرە زۆری لە سۆرانجییەکە دەگات.

سێیەم: نووسەر چاك دەزانێ (سۆرانی) و (بادینی) ئەوەندی پەیوەندییان بە جوگرافیا و سیاسەتەوە هەیە ئەوەندە پەیوەندیان بەزمانەوە نیە، بەڵام ماوەیەکی زۆرە لە ناوەوە و دەرەوەی کوردستان کە دەگوترێ سۆرانی یاخود بادینی تێ دەگەن مەسەلەکە چییە، لەپاش چاپکردنی فەرهەنگی ئۆکسفۆرد ئیمێلێکم لە نووسەرێکی دەرەوە بەناوی David kemp بۆ هاتووە پرسیاری ئەوە دەکات ئاخۆ فەرهەنگەکەم کوردی سۆرانی یە یان نە؟!

لەکۆتایی هیوادارم ئەم فەرهەنگە بچووکەم سەرەتایەك بێ بۆ ئەوەی رۆشنبیرانی هەردوو دەڤەر زیاتر ئاگاداری وشە و پەیڤی یەکتر بن.

سەلام ناوخۆش

٢٠٠٣/٥/٢٢

# سەرچاوە

١-ئەنوەر محمد تاهیر و عبدالستار فتاح، فەرهەنگا مامۆستای کوردستان ٢٠٠٠.

٢-جگەر خوێن، فەرهەنگا کوردی، بەرگی یەکەم و دووەم، بەغدا ١٩٦٢.

٣-سەرتیپ قادر و صلاح خۆشناو، نۆسەد وشەی بەسوود. لەندەن ١٩٩٢.

٤-فاضل نیزامەدین، ئەستێرە گەشە، بەغدا ١٩٧٧،١٩٨٩.

٥-گیوی موکریانی، فەرهەنگی کوردستان، هەولێر ١٩٩٩.

٦-موحەمەدی خاڵ، فەرهەنگی خاڵ، ٣ بەرگ، سلێمانی ١٩٦٠-١٩٦٤.

٧-هەژار موکریانی، هەنبانە بۆرینە، تەهران ١٩٩١.

٨-هەژار موکریانی، وەرگێراوی قورئانی پیرۆز بەکوردی، تەهران ١٣٧٩.

-Baalbaki, .1988 Al-mawrid-A modern Arabic English dictionary, Beirut.

-Bakir,s.n. 2002 Oxford, English kurdish Dictionary, Hawler:naza press.

-Qazzaz,sh.2000.The sharezoor,Kurdish English Dictionary. Hawler:Aras press.

-Rizgar,B.1993. Kurdish-English, English-Kursdish dictionary,London

-Saadalla,s. 1998. ______________________.

-Wahby,T. and Edomnds, c.j 1966. A Kurdish-English dictionary. Oxford:clarendon press.

# سوپاسنامە

سوپاس بۆ خوای گەورە کە زۆر یارمەتی دام ئەم فەرهەنگەش تەواو بکەم.

لە نووسینی ئەم فەرهەنگەدا بەتایبەتی لەبارەی پەیڤی کوردی بادینی، زۆر مامۆستا و فەرهەنگنووس و نوسەر و قوتابی و خەڵکی گوندان یارمەتی زۆریان دام، لەوانەی کە لەبیرمن ماموستا ئەحمەد حەیدەر، فازل حەیدەر، ئەنوەر موحەمەد تاهیر، عەبدولستار فەتاح، عماد وەیسی، بایز عومەر، حەسەن سلێڤانەیی، هەڤال سەلیم، ابوعبید عبداللە، دیار عبدالکریم، قەیدار نەبی، سلێمان اسماعیل،إبراهیم شیلانی، رەشید سەعدی شاهین، هادی عەلی یونس، مستەفا دەرباس، هەروەها زۆر سوپاسی برای هێژا کاک ئامانج عەبدولکەریم دەکەم کەرەنجێکی زۆری کێشا و کاری کۆمپیوتەرەکەی بۆ کردم.

دووبارە سوپاس بۆ هەرکەسێ کەوشەیەکم سود لێ وەرگرتبێ بەتایبەتی کەسانی نادیار کە زۆریان هاندام و یارمەتیان دام، نەك هەر لە کوردی‌یەکە بەڵکو، لە ئینگلیزیەکەش.

سەلام ناوخۆش

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| A The first letter of the kurdish alphabet | ئا | ئا |
| Yes | ئە، بەلێ | ئا |
| Ah! Oh! | ئا، ئای | ئا |
| August | تەباخ | ئاب |
| Reputation, honour | شەرم | ئابروو |
| Sanction, blockade, siege | دورپێچ | ئابلووقە |
| Economic, embargo, economic sanction | دورپێچا ئابوری | ئابلوقەی ئابووری |
| Economy | ئابووری | ئابووری |
| Political economy | ئابورا سیاسی | ئابوری سیاسی |
| Economist | ئابورناس/ ئابورزان | ئابوریزان/ ئابوریناس |
| Economics | زانستێ ئابورێ | ئابوریزانی |
| Subscription | ئابونە | ئابوونە |
| Sigh | ئاخ | ئاخ/ هەناسە |
| Talk-discourse, utterance | ئاخفتن | ئاخاوتن |
| Trough, (manger) | هافر | ئاخوڕ |
| Stable | ستەبل | ئاخوڕ/ تەویلە |
| Direction, guidance | سەمت | ئاراستە |
| Tranquillity, patience | هەدار/ حەویان | ئارام |
| Make up, adornment | خەملاندن | ئارایش |
| Flour | ئار | ئارد |
| Cucumber | خیار | ئاروو |
| Desire, lust | حەز/ ڤیان | ئارەزوو |
| Sweat | خوە | ئارەق |
| Wine, alcohol | ئارەق | ئارەق |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Drunkard, addict | ئارەقڤەخور | ئارەقخۆر |
| Brave, bold | زیرەک/ پەیت/ بجەرگ | ئازا |
| Free, independent | ئازا / سەربخۆ | ئازاد |
| Liberty, freedom | ئازادی/ سەربخوەیی | ئازادی، سەربەستی |
| Freedom of assembly | ئازادیا کۆمبونێ | ئازادی کۆبونەوە |
| Freedom of choice | ئازادیا هەلبژارتنێ | ئازادی هەلبژاردن |
| Freedom of seas | ئازادیا دەریای | ئازادی دەریایی |
| Freedom of trade | ئازادیا بازرگانی. | ئازادی بازرگانی |
| Freedom of speech, opinion | ئازادیا بیروڕایا | ئازادی ڕادەربڕین/ بیرورا |
| Freedom of movement, travel | ئازادیا گەشت کرن | ئازادی گەشت کردن |
| Freedom of religion | ئازادیا ئولی/ دینی | ئازادی ئایینی |
| Political liberty | ئازادیا سیاسی | ئازادی سیاسی |
| Personal liberty | ئازادیا کەسی | ئازادی کەسی |
| Freedom of press | ئازادیا روژنامەڤانی | ئازادی رۆژنامەگەری |
| Freedom of worship | ئازادیا پەرستنێ | ئازادی پەرستن |
| Freedom of thought | ئازادیا هزرێ | ئازادی بیر |
| Ache, agony | ئێش | ئازار |
| March | ئادار | ئازار |
| Supplies, provisions | ئەرزاق/ متا | ئازوخە/ ئازووقە |
| Livestock | تەرش/ کەوال | ئاژال/ ئاژەڵ |
| Zoology | زانستێ کەوالی | ئاژاڵزانی |
| Agency | ئەجانس | ئاژانس |
| Disturbance, chaos | شەپرزە/ گرفتاری | ئاژاوە |
| Agitator, troublesome | شەڕوکە | ئاژاوەچی |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| To drive | هاژوتن | ئاژووتن |
| To lead | هاژووتن | ئاژووتن |
| Easy, simple | ساناهی | ئاسان |
| Security | تەناهی/ تەنایی | ئاسایش |
| Security council | جڤاتا تەنایێ | ئەنجومەنی ئاسایش |
| Ordinary, usual, customary | ئاسایی | ئاسایی |
| Ancient, antique | کەڤن | ئاسایی/ کۆن |
| Level, standard | لوک/ ئاست | ئاست |
| Trifle | بزەحمەت | ئاستەم |
| Obstacle | ئاستەنگ | ئاستەنگ |
| Deer, gazelle | خەزال | ئاسك/ مامز |
| Sky, heaven | ئەسمان/ عەسمان | ئاسمان |
| Divine | ئەسمانی/یەزدانی | ئاسمانی |
| Sky-blue | شینێ عەسمانی | ئاسمانی (رەنگ) |
| Abstract | ئەسمانی | ئاسمانی |
| Iron | ئاسن | ئاسن |
| Blacksmith | ئاسنگەر | ئاسنگەر |
| Horizon | ئاسۆ | ئاسۆ |
| Horizontal | ئاسۆیی | ئاسۆیی |
| Peaceful, happy | دلخۆش/ کەیفخوەش/ بکەیف | ئاسوودە |
| Happiness | کەیفخوەشی | ئاسوودەیی |
| Asia | ئاسیا | ئاسیا |
| Asia minor | ئاسیا بچیك | ئاسیای بچووك |
| Mill | ئاش | ئاش |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Meal, food | ئاش | ئاش |
| Tax of mill | هەقێ ئاشی | ئاشانە |
| Quit, give up doing | بەسکرن | ئاشبەتاڵ |
| Reconciliation | ئاشتبون | ئاشت بوونەوە |
| Peace | ئاشتی | ئاشتی |
| Obvious | خوەیا/ دیار | ئاشکرا |
| Appearance, uncoverness | ئەشکرابوون | ئاشکرابوون |
| To reveal, declare | ئەشکراکرن | ئاشکراکردن |
| Mill operator, miller | ئاشەڤان | ئاشگێڕ/ ئاشەوان |
| Acquaintance | نیاس/ ئاشینا | ئاشنا |
| Acquaitanceship | نیاسی | ئاشنایەتی |
| Friends and acquaintance | هەڤال و نیاس | ئاشنا ورۆشنا |
| Disturbance, sedition, riot, unrest | ئاشوب/ فیتنە | ئاشووب |
| Miller | ئاشڤان | ئاشەوان |
| Millery | ئاشڤانی | ئاشەوانی |
| Water mill | ئاشێ ئاڤێ | ئاشی ئاو |
| Coffee grinder | ئاشێ قەهوێ | ئاشی قاوەی |
| Air mill, wind mill | ئاشێ بایێ | ئاشی با |
| Lover | ئاشق | ئاشق |
| Creation, origination, formation, Molding | چێکرن/ ئافراندن | ئافراندن |
| Woman | ژنک | ئافرەت |
| Bravo, excellent, excellence | هەرەباش/ عافەرین | ئافەرین |
| To praise | مەدح | ئافەرین |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Direction, trend | ئاقار | ئاقار |
| Orchard, open field | ئاقار | ئاقار |
| Moral, conduct | رەوشت/ سنج | ئاکار |
| Ethics, moral philosophy | رەوشتناسی | ئاکارناسی |
| Result, outcome, consequence | ئەنجام | ئاکام |
| Sober | ئاگەهدار | ئاگادار |
| Conscious, aware | ئاگەهدار / هشیار | ئاگادار/ وشیار |
| Informer, informant | ئاگەهکەر | ئاگادارکەر |
| Intelligence, consciousness | هشیاری | ئاگایی |
| Class consciousness | هشیاری چینایەتی | ئاگایی چینایەتی |
| Fire | ئاگر | ئاگر |
| Bombardment | ئاگرباران | ئاگرباران |
| Play with fire, fireworks | ئاگربازی | ئاگربازی |
| Cease fire, armistice | ئاگربەست | ئاگربەست |
| Fire place, hearth | کوچک، ئاگردانک | ئاگردان |
| Inflammable | ئاگرگر | ئاگرگر |
| Fire extinguishing, toquench | ئاگر ڤەمراندن | ئاگر کوژاندنەوە |
| Volcano | ئاگر پژێن | ئاگر پژێن |
| Fire worshipper | ئاگرپارێز/ ئاگر پەرست | ئاگر پەرست |
| Fire fighter | ئاگر کوژ | ئاگر کوژێنەوە |
| Scarlet red, bright | سوری ڤەبی | ئاڵ |
| Banner, flag | ئال/ ئالا | ئاڵا |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Gold | زێر | ئاڵتوون |
| Grazing, grass, fodder | ئالف | ئالف |
| Complex, complicated | ئالوز/ ئاسێ | ئاڵۆز |
| Exchange | ئالوگۆر/ گۆهرین/ ڤەگوهارتن | ئاڵوگۆڕ |
| Barter, trade, trade-off | پەڤ گوهەرین/ ب تشتەکی گۆهەرین | ئالوگۆڕ |
| Tonsil, gland | ئالور هێستل/ گلاله/ بەیڤۆک | ئاڵوو |
| Burdened, longing | ئەشق | ئالوودە |
| Fodder | ئالف | ئالیك |
| Ready (cloth) | ئامادە/ جێکری | ئامادە |
| On alert | ئامادە | ئامادە |
| Presence, be ready | ئامادەبون | ئامادەبوون |
| Preparation, to prepare | ئامادەکرن | ئامادەکردن |
| Organiser, preparer | ئامادەکەر/ بەرهەڤکە | ئامادەکار |
| Statistics, census | سەرژمێر | ئامار |
| Hint, reference, mark | ئاماژە/ هێما | ئاماژە |
| Household utensils, pots and pans | ئامان | ئامان |
| Target, aim, goal | ئارمانج | ئامانج |
| Tool, particle, article | ئالاف/ ئالەت | ئامراز |
| Cousin | پسمام و دۆتمام | ئامۆزا |
| Institute, establishment | پەیمانگە | ئامۆژگا |

| English | بادینی | سۆرانی |
| --- | --- | --- |
| Adviser, counsellor | شیرەتکار/ ئاموژکار | ئامۆژگار |
| Advice | ئاموژگاری/ شیرەت | ئامۆژگاری |
| Aunt, Father's brother's wife | ئامۆژن | ئامۆژن |
| Tool, instrument | ئامورەت/ ئالاڤ | ئامێر |
| Embrace, containment | همبێز/ همبێزکرن/ بەرسینگکرن | ئامێز |
| Elbow | ئەنیشک/ ئانیشک | ئانیشك |
| Water, juice | ئاڤ | ئاو |
| Hydrology | ئاڤناسی | ئاوناسی |
| Sunset, disappearance | ئاڤابون | ئاوابوون |
| Hope, longing, desire | هیڤی | ئاوات |
| Wishful, hopeful | هیڤیدار | ئاواتەخواز |
| Banished, exiled, homeless, shelterless | مشەختی | ئاوارە |
| Melody, tune | ئاواز | ئاواز |
| To compose, melodize | ئاوازچێکرن | ئاوازدانان |
| Composer | ئاوازدانەر | ئاوازدانەر |
| To construct, innovate, build | ئاڤاکرن/ نوژەنکرن | ئاواکردن |
| Village, inhabited | گوند، ئاڤاہی، ئاڤانی | ئاوایی |
| Filter | ئاڤ پالێڤ | ئاوپالێو |
| Toilet, w.c. water closet | دەستاڤ، ئەدەب، ئەدەبخانە | ئاودەس |
| Dew | خوناڤ | ئاورینگ |
| Death struggle, agony of death | سەکەرات/ روحدان | ئاوزینگدان |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Silk | ئارمیش | ئاوریشم |
| Gilding | ئاڤ زێر | ئاو زێر |
| Silver ore | ئاڤزیو | ئاوزیو |
| Swallowing, inflammation, infection | وەرمی، گوپکری | ئاوسان |
| Swallen, flammable, inflammable | وەرمتی، گوپکری | ئاوساو |
| Water carrier, pump | ئاڤکێش | ئاوکێش |
| Small pox | سورك | ئاوڵە/ سۆریکە |
| Fetus, embryo | پز/ ئاڤلمە/ کوریەلە | ئاوڵەمە/ کۆرپەڵە |
| Pregnant | ئاڤس ، ب زك | ئاورس/ ئاوس |
| Weather, climate | سەقا/ ئاڤ و هەوا | ئاو و هەوا |
| Sewerage | سۆلین/ بەلوعە | ئاوەڕۆ |
| Opposite, counter, converse | بەرەڤاژی | ئاوەژوو |
| Capsized, turnedover | بەرەڤاژی | ئاوەژوو/ سەراوگێر |
| Companion, comrade | هەڤال | ئاوەڵ |
| Wife's sister's husband | هەڤلینگ | ئاوەڵزاوا |
| Adjective | هەڤالناڤ | ئاوەڵناو |
| Adverb | هەڤالکار | ئاوەڵکردار |
| Knickers - panties | ئەتەك | ئاوەلکراس |
| Mediator, intercessor | ناڤبەر/ ناڤبەرچی | ئاوەندیار |
| Like this, that | هۆسا/ وەسا | ئاوەها |
| So, such | هۆسا | ئاوەها |
| Complex, mixture | لێکدای/ تێکەلك/ تێکەل | ئاوێتە |
| Mirror | قۆدیك | ئاوێنە |

| English | بادينى | سۆرانى |
|---|---|---|
| Watery, marshy, dew | ئاڤى | ئاویی |
| Sperm, semen | ئاڤین | ئاوی |
| Alas!Sighing, sorrow, grief | ئاهێن | ئاه |
| Groaning | ئاهێن | ئاه وناله |
| Party, vestival, concert | ئاهەنگ | ئاهەنگ |
| Commencement, graduation ceremony | ئاهەنگا دەرچونێ | ئاهەنگی دەرچوون |
| Wedding ceremony Marriage ceremony | داوەت | ئاهەنگی بووك گواستنەوە |
| Oh | ئۆف/ ئای | ئای |
| does? Do | ئەری؟ | ئایا؟ |
| Religion | ئۆل/ ئاین | ئایین |
| Future | داهاتی، پاشەرۆژ | ئاییندە |
| Wile, equivocation | ناز/ مەكر | ئاین و ئۆین |
| Doctrine, belief, dogma, path | مەزهەب | ئاییندا/ ئایینزا |
| Religious | ئاینی/ ئۆلی | ئایینی |
| Heresy, heterodoxy | ئۆلا نوی | ئاینی نویّ/ بیدعە |
| Then | پشتی/ ڤێجا | ئینجا |
| Fault, responsibility | ستۆ | ئۆباڵ |
| Car, automobile | ترۆمبێل | ئۆتۆمبیل |
| Hotel | ئوتێل | ئوتێل |
| Room, chamber | ئۆدە/ ژور | ئۆدە |
| Trip, departure | سەفەر/ وەغەر | ئۆغر |
| Ow! Oh! | ئۆف | ئۆف |
| Patience, tranquility | هەدار | ئۆقرە |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Ocean | ئۆقیانووس | ئۆقیانووس |
| Iron, laundry | ئوتیه | ئوتو |
| Hope | هیڤی | ئومێد |
| Wile, trick | گەند/ حیله | ئۆین |
| Puzzled, piebald | عەجێب گرتی | ئەبڵەق بوون |
| Disgrace, corruption | هەتک و نامیس | ئەتك |
| To insult, defame | هەتک برن | ئەتك كردن |
| Atom | ئەتۆم | ئەتۆم |
| Atomistics, atomics | ئەتۆمناسی | ئەتۆمناسی |
| Of course | پاچەوا/ بێ گومان | ئەدی كو |
| Politeness, manner | ئەخلاق | ئەدەب |
| Literature | تورە | ئەدەب |
| Purple | مۆر/ ئەرخوانی | ئەرخەوانی |
| Earth, land, estate | عەرد/ عەدر | ئەرد |
| Cheap | ئەرزان | ئەرزان |
| Archives | ئەرشیو/ ئەرشیف | ئەرشیف |
| Duty, task, function | ئەرک | ئەرك |
| Physiology | ئەرکناسی | ئەركناسی |
| Experiment, experience | سەربۆر | ئەزموون |
| Examination, test | تاقیکرن | ئەزموون |
| Serpant, snake | مار | ئەژدەر |
| Dragon | ئەژدەها | ئەژدەها |
| To count, calgulate | هژمارتن | ئەژماردن |
| Arithmetic | حیساب | ئەژماردن (زانست) |
| Knee, kneel | چۆک | ئەژنۆ |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Stallion, horse | هەسپ | ئەسپ |
| Trojan horse | هەسپێ تەروادە | ئەسپی تەروادە |
| Calmness, stillness | ب کەڕی/ بێدەنگی | ئەسپایی |
| Bike, bicycle | بایسکل | ئەسپە ئاسنینە |
| Louse | سپی/ سپیە | ئەسپێ |
| Thump | تالا بەرانێ | ئەسپێ کوژە |
| Cervix, burden | سکورد/ ستو | ئەستۆ |
| Loaf, bread | سەوک | ئەستورك |
| Thick | ئەستیر | ئەستوور |
| Column | ستون/ ستین | ئەستوون(رۆژنامە) |
| Pillar, pole, post | دینگە | ئەستوون |
| Vertical | ستواینکی | ئەستوونی |
| Star | ستێر | ئەستێرە |
| Astrology | ستێرناسی | ئەستێرەناسی |
| Reservoir | ئەستێرک | ئەستێڵ |
| Tear | رۆندک | ئەسرین |
| Sponge | ئسفەنج | ئەسفەنج |
| Origin | ئەسل/ رەسەن/ نژاد | ئەسڵ |
| Purebred, highborn, of noble origin | رەسەن | ئەسڵزادە |
| Tear | روندک | ئەشك |
| Torture, agony, rebuke | ئێش/ ئازاردان | ئەشکەنجە |
| Cave | ئەشکەفت/ شکەفت | ئەشکەوت |
| Foe, enemy | دژمن | ئەغیار |
| Myth, legend | ئەفسانە | ئەفسانە |
| Mythology | ئەفسانەزانی/ ناسی | ئەفسانەناسی |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Sorcery | سێر/ سحر/ خەفزانک | ئەفسوون |
| Officer | ئەفسەر | ئەفسەر |
| If | ئەگەر | ئەگەر |
| Otherwise | دەنا/ هەکە | ئەگەرنا |
| Doubtless | بێ گومان | ئەڵبەت |
| Diamond | ئەلماس | ئەلماس |
| Missing link, intermediate form | ئەلقە یا بەرزە | ئەلقەی بزر |
| This | ئەڤ | ئەم |
| Store, warehouse | ئەمبار | ئەمار |
| These | ئەڤ/ ئەڤان | ئەمانە |
| Extreme | بێقام/ پەرگر | ئەمپەڕ |
| Now, Then | ڤێجا/ ئەڤجا | ئەمجا |
| Today | ئیرو/ ئەڤرۆ | ئەمڕۆ |
| Tonight | ئەڤشەڤە | ئەمشەو |
| Finger | تل | ئەموست |
| Pitch dark, Gloomy | تل چەهڤ | ئەموستەچاو |
| Then, now | ڤێجا/ ئەڤجا | ئەنجا/ ئەوجا |
| Conclusion | ئەنجام/ ئاکام | ئەنجام |
| Council, assembly, board, court | جڤات | ئەنجومەن |
| Secutity council | جڤاتا تەناهی | ئەنجومەنی ئاسایش |
| Board of trustees | جڤاتا ئەمیندارا | ئەنجومەنی ئەمینداران |
| Constituent assembly | جڤاتا دامەزراندنێ | ئەنجومەنیدامەزراندن |
| Junta | جڤاتا شۆرشێ | ئەنجومەنی شۆڕش |
| assembly parliament | جڤاتا میلەت/ گەل | ئەنجومەنی گەل |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| State consultative council | جڤاتا شیرەتکارا | ئەنجومەنی راوێژ |
| Senate (council) | جڤاتا پیران | ئەنجومەنی پیران |
| National assembly | جڤاتا نیشتمانی | ئەنجومەنی نیشتمانی |
| Council of ministers, cabinet | جڤاتا وەزیران | ئەنجومەنی وەزیران |
| Council of municipality | جڤاتا بازێری | ئەنجومەنی شارەوانی |
| Legislative council | جڤاتا یاسادانان | ئەنجومەنی یاسادانان |
| Executive council | جڤاتا بجێهێنیانێ | ئەنجومەنی بەجێهێنان (تەنفیزی) |
| Engineering | ئەندازیاری | ئەندازە |
| Geometry | ئەندازەزانی | ئەندازەزانی |
| Analytic engineering | ئەندازاریا شروڤەکرنی/ شلوڤەکرنی | ئەندازەی شیکردنەوە |
| Engineer | ئەندازیار | ئەندازیار |
| Member | ئەندام | ئەندام |
| Organ | ئەندام | ئەندام |
| Organology | ئەندامزانی | ئەندامناسی |
| Contemplation | هزر و بیر | ئەندێشە |
| Purpose | مەبەست/ مەرەم | ئەنقەست |
| On purpose | ژ قەستێ | (بەدەستی ئەنقەست) |
| Ring | گوستیلک/ گوستیرک | ئەنگوستیلە |
| That | ئەو | ئەو |
| He, she, they | ئەو/ ئەوی/ ئەوێ | ئەوان |
| They | وان | ئەوان |
| Those | ئەو/ وان | ئەوانە |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Extreme, utmost, opposite side | ئەولا/ رەخێ دی/ قامادی | ئەوپەڕ |
| Extremist | پەرگر | ئەوپەڕ |
| Then, now | ئەڤجا | ئەوجا |
| In past | وی دەمی | ئەوسا |
| That | ئەو | ئەوە |
| So, that | هندە/ هند | ئەوەندە |
| One who, one which | ئەوێ کو/ ئەوا کو | ئەوەی |
| There | وێرێ | ئەوێ |
| Another | یا/ یێ دی | ئەویتر |
| Others | یێت/ یێن دی | ئەوانیتر |
| Oh pity! Alas!, woe | هەی هاوار/ هەوارە | ئەیەڕۆ |
| Yes | ئە/ بەلێ/ لەبێ | ئێ |
| Once | ئێکجار | ئێجگار |
| Completely, totally, Extremely | ب جارەکێ | ئێجگارەکی |
| Here | ڤێرێ/ ڤر | ئێرانە، ئێرە |
| Now | نوکە | ئێستا |
| Mule | هێستر | ئێستر |
| Station | ئیزگە/ ئیستگە | ئێستگە |
| Bone | هەستی/ هەستیک | ئێسقان |
| Bone, skeleton | هەستی | ئێسك |
| Cute, affable | دارسڤک/ هەستی سڤک | ئێسك سووك |
| Boorish, dull | دارگران/ هەستی گران | ئێسك گران |
| Skeleton, broken bones | کەلەخ/ قەرقودە | ئێسك و پروسك |
| Pain, ache | ئێش | ئێش |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Painful | ب ئێش | بەئێش |
| Patrol, watching | پاس | ئێشك |
| Watchman | پاسڤان/ زێرەڤان | ئێشکچی |
| Tribe | ئێل | ئێل |
| To vomit | ئێلنج | ئێلینج |
| We | مە | ئێمە |
| Evening, eve | ئێڤاری | ئێوارە |
| Good evening | ئێڤاری باش | ئێوارە باش |
| You | وە/ هین | ئێوە |
| Paralyzed | شەهیٚ | ئیفلیج |
| Paralysis | ڤالنج/ شەهیٚ | ئیفلیج/ گۆجی |
| Flowerpot, vassel, vase | قافك | ئینجانە |
| Job, work, labour | شۆل | ئیش |
| To work | شۆلکرن | ئیشکردن |
| Worker, labourer | کارگەر/ شۆلکەر | ئیشکەر |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| B The second letter of the kurdish alphabet | ب | ب |
| Wind, air | با | با |
| Lets | دێ، بلا | با |
| Lets go | بلابچین | بابڕۆین |
| Rheumatic, swelling, rheumatic, pain | با | با |
| Father | باب | باب |
| Subject | بابەت | بابەت |
| Grandfather | باپیر | بابە گەورە |
| Grandfather | باپیر | باپیر |
| Tax, poll | باج | باج |
| Collector | باجگر | باجگر |
| Tax office, custom house, toll-house | باجگەھ | باجگە |
| Orchard, vineyard | باغ | باخ/ باغ |
| Garden | باخچە/ بەخچە | باخچە |
| Bosom, pocket | بەرک | باخەڵ |
| Gardener | باخچەڤان/ بەخچەڤان | باخەوان |
| Rheumatic | باوی/ باهینک | بادار |
| Rheumatic, windy | باداری | باداری |
| Almond | با هیڤ | بادام |
| Bending | بادان | بادان |
| To Turn | بادان/ دێور | بادانەوە |
| Wine, drink | بادە/ ئەرەق | بادە |
| Cheers! To your health | نۆش | نۆش! |
| Wine-seller | بادەفرۆش/ ئارەق فرۆش | بادەفرۆش |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Addict (of wine) | ئارەقخۆر، شەرابخۆر | بادە نۆش |
| Load, cargo, burden | بار | بار |
| Mill grain | باراش | باراش |
| Rain | باران | باران |
| Raining | باران بارین/ باران هاتن | باران بارین |
| pulliometer, rain gauge | باران پێڤ | بارانپێو |
| Help, support | ئاریکارکرن | باربوو |
| Store, warehouse | ئەمبار | بارخانە |
| Unloading | بار ئێخستن/ خالی کرن/ ڤالاکرن | بارخستن |
| Loading, pack load | بارگرێدان | بارکردن |
| Volume, bloc, mass | گوڤەک/ قەوارە/ بارست | بارستایی |
| Positive and negative | بارگە | بارگە (کارەبا) |
| Draft horse, big mule, beast of burden | بارگیل/ بارگیر | بارگیر/ بارگین |
| Deposit, hostage | رەڤاندی | بارمتە |
| Goods | مال/ شمەک/ پرتال | باروبنە |
| Gunpowder | بارود/ باروت | بارووت |
| Headquarters, palace, arsenal | بارەگەه | بارەگا |
| Thin, slim, slender | باریک | باریك |
| Immature (bird) | نەگهیشتی | باڕ |
| Inn | باڕ | باڕ |
| Bleating | باراندن | باڕاندن |
| Tempest | باهۆز | باڕەش |
| Falcon, sparrow hawk | باز | باز |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Jump | باز | باز |
| Skilled, talent | شەهرەزا | باز |
| Bargain, market | بازاڕ | بازاڕ |
| Black market | سیکارەش | بازاڕی ڕەش |
| Merchant, businessman, tradesman | بازرگان | بازرگان |
| Commerce, trading | بازرگانی | بازرگانی |
| Check point | بازگەه | بازگە |
| Bracelet | بازن/ بازنک | بازن |
| Circle | بازن | بازنە |
| Vicious circle | بازنێ ڤالا | بازنەی بۆش |
| Arm, wrist | بازۆ، زەند | بازوو |
| Town, market | باژێر/ سیک | باژێر |
| Arm, forearm | باسک | باسک |
| Good, well | باش | باش |
| Goodness, healthiness | باش | باش |
| South | باشور | باشوور |
| Bleating | باعاندن | باعاندن |
| Bunch | قەفتەک | باق |
| Brightening | تەیساندن | باق و بریق |
| Bleating | باقاندن | باقە باق |
| North | باکور | باکوور |
| Rod-roller | باگوردان | باگردێن(باگوردان) |
| Wing, arm | باسک/ بار | بال |
| Wart | بالور/ بەلالوک | بالووکە |
| Vollyball | ڤۆلی پۆل/ تەپکافرەندە | بالە |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Puberty, sexual maturity, wet dream | بالقبون | باڵەغبوون |
| Farting | تر | باڵ بەربوون |
| Pillow, cushion | بالیف/ بالیڤ/ بالیفک | بالیف |
| Wing | چەنگ | باڵ |
| Arm | باسک | با |
| Height | بەژن | باڵا(بەژن و باڵا) |
| High | بلند اخاندن) | باڵا (بلند) خوێندن |
| Jubbah | بالاپوش | باڵاپۆش |
| Powerful | بهێز/ خورت | باڵا دەست |
| Sacrifice | گوری/ قوربان | باڵا گەردان |
| Bird fowl | بالندە | باڵدار/ باڵندە |
| Building, upperstorey | ئاڤاهی | باڵەخانە |
| Ambassador | بالیوز | باڵیۆز |
| Embassy | بالیوخانە | باڵیۆزخانە |
| Plateau, rooftop, surface | بان | بان |
| Bank | بەنق | بانق |
| Call | بانگ | بانگ |
| Prayer call | بانگ | بانگدان |
| Caller, muezzin | بانگبێژ | بانگدەر |
| Wailing, weeping | لورین/ ئاخین | بانگ هەڵدان |
| Midspring season. April | بانەمەر | بانەمەڕ |
| Roof, upper | بانی | بانو |
| Father | باب/ باڤ | باو |
| Fashion, custom, habit | ئادەت / تیتال | باو |

| English | بادینی | سۆرانی |
| --- | --- | --- |
| Look, (look like red), reddish | ڤەبی | باو (سورباو) |
| Parents | باب و داکك | باوان |
| Father | باب | باوك |
| Fatherhood | باڤتی/ بابی/ باڤی | باوكێتی |
| Faith, belief | باوەر | باوەڕ |
| Trustee | باوەرپێکر | باوەرپێکراو |
| Believer | خودان باوەر | باوەڕدار |
| Believing, to believe | باوەرکرن | باوەرکردن |
| Faith, trust | باوەری | باوەڕی |
| Father's wife - step mother | ژنباب | باوە ژن |
| Embrace | ئامبێز/ همبێز | باوەش |
| Fanning, fan | باژەن | باوەشێن |
| Yawn | باوێشکك، باوشکك | باوێشك |
| Almond | بەهیڤ/ باهیڤ | باوی |
| Bitter almond | ئاژکك | باوی تاڵ |
| Eggplant | باینجانکارەش/ باجان | باینجان |
| Merit, value | بوها/ بەها/ گرنگی | بایەخ |
| Valuable, worthy, priceless | پڕبەها/ بەرکەتی/ شایستە | بایەخدار |
| Idol | پوت/ بت | بت |
| Paganist, heathenist | پوتپەرست | بتپەرست |
| Temple, idol house | پەرستگەه | بتخانە |
| Small | بچیکك | بچووك |
| Brother | برا | برا |
| Foster brother | برای شیری | برای شیری |
| Friend | هەڤال | برادەر |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Friendship | هەڤالیتی | برادەرێتی |
| Nephew, niece | برازا | برازا |
| Brother's wife | ژنبرا | براژن |
| Friendly | براینی | برایانە |
| Fraternity, brotherhood, brotherliness | برایی | برایەتی |
| Transmit, seize, confiscate | برن/ داگیرکرن | بردن |
| Winning, to win, overcome | برن | بردنەوە |
| Grilling, broil | براژگە/ براژتن | برژان |
| Eyelash | مژگان/ برژانک/ مژیلانک | برژانگ |
| Grill | بژارتی | برژاو |
| Hungry | برسي | برسی |
| Hunger, starving | برچینی/ برسیتی | برسێتی |
| Rice | گرار | برنج |
| Eyebrow | برۆ | برۆ |
| Thunder | گورژین/ گورمین | بروسك/ بروسکە |
| Pain | ئێش | بروسك |
| Telegraph | بروسك | بروسك/ بروسکە |
| Progress | پێشڤەچون | برەو |
| Winner, victor, triumphant | سەرکەتی | برەوە |
| Wish, desire | خوزی | بریا |
| Glitter | چریسکە/ تەیسین/ شەوقدان | بریسکە/ بریقە |
| Wound, injury | برین | برین |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Nurse | پەرستار | برین پێچ |
| Wounded | بریندار | بریندار |
| Piece, some, sum | پیچەك | بڕ |
| Vertebral column | کاریتێ پشتێ | بڕبڕاگە |
| Lineage | پشت/ ستوتکا پشتێ | بڕبڕە (پشت) |
| Paragraph | برگە/ بەند | بڕگە |
| Faith, belief | باوەر | بڕوا |
| Trusting | باوەرپێکرن | بڕواپێکردن |
| Justification | هەنجەت | بڕوبیانوو |
| Decision, resolution | بڕیار | بڕیار |
| Declaration | راگەهاندن/ ئەشگراکرن | بڕیارنامە |
| To cut | بڕین | بڕین |
| Severance, break off, rupture | بڕین | بڕین/ پەیوەندی |
| Lost, missing, absent | بەرزە | بزر |
| Nail | بزمار | بزمار |
| Goat | بزن | بزن |
| Active, restless | چەلەنگ | بزۆك/ بزێو |
| Vowel | بزوێن | بزوێن |
| Smile | گرنژین | بزە |
| Compensation, indemnity | خستنەجێ/ شوندان | بژاردن |
| Living | ژیان | بژێوی |
| Longlive | بژی | بژی |
| Span | بوست | بست |
| Dwarf | بەژن بوست | بستەبالا |
| Chaos | تەڤل هەڤی/بێ سەروبەری | بشێوی |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| | بڤ/ نەکە | بڤ |
| Client, buyer | کریار | بکڕ |
| Fatal | کوژ/ مرنی | بکوژ |
| Killer, slaughter | کوژەک/ کوژ | بکوژ |
| Subject | بکەر | بکەر |
| Doer | کرار/ بکەر | بکەر |
| Agent | پێشکار | بکەر |
| Take | بگرە | بگرە |
| Block | بلۆک | بلۆك (خشت) |
| Bloc, camp | گرو/ بەر | بلۆك (بەرەی سیاسی) |
| Nightingale | بلبل | بلبل |
| Crystal | بەلور | بلوور |
| Flute, pipe | بلیل/ بلویل | بلوێر |
| Ticket | پلێت | بلیت |
| Genius | بلیمەت/ ژیر | بلیمەت |
| Spreadout, widespread | بلاو | بڵاو |
| Scattered | بلاو | بڵاو (پەرش و بڵاو) |
| Publishing | بەلاڤکرن | بڵاوکردنەوە |
| Distributing | دابەشکەن/ لێکڤەکرن | بڵاوکردنەوە |
| Announcement | راگەهاندن | بڵاوکردنەوە |
| Dispersion, tear | بەلاتکرن | بڵاوەپێکردن (ناپۆرە) |
| Bubble, blister | بەقلیشک | بڵق |
| Mumbling, murmuring | پلتەپلت | بڵمەبڵم |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| High, dizzle | بلند | بڵند |
| Say | بێژە | بڵێ |
| Blaze, flame | گورە/ گوری | بڵێسە |
| Bottom | بن | بن |
| Under, beneath | بن/ ژێر | بن |
| Foot of ahillor mountain, foothill | بەنار/ دامێن | بنار |
| base, ground, foundation | بناغە | بناغە |
| Armpit | پاخل/ بن کەفش | بن باخەڵ |
| Ceiling | بان | بنمیچ |
| Family, dynasty | مالبات/ بنەمال | بنەماڵە |
| Reservoir, dam, source | بەند | بنەوان |
| Violet colour | بنەڤشی | بنەوشەیی |
| Gum | بینیشت | بنێشت |
| For, to | بو | بۆ |
| Inorder to, so as to, to | ژ بەرکو | بۆ ئەوەی |
| Why? | ژ بەرچی/ بوچی | بۆچی |
| Grey | بۆز | بۆر |
| Bombardment | بوردمان | بۆردومان |
| Storm, tempest | تیفان/ بالوڤە | بۆران |
| Moaning, yelling | بورین/ قیژین | بۆران/ بۆراندن |
| Tube, pipe, canal | بوری | بۆری |
| Gray | بوز | بۆز |
| Hideout, ambush | بوسە/ مەلاس | بۆسە |
| Empty, vacant | ڤالا | بۆش |

| English | بادینی | سۆرانی |
| --- | --- | --- |
| Blank, gap, hollow | ڤالەهی/ ڤالاتی | بۆشایی |
| Space | ڤالاییا ئەسمانی | بۆشایی ئاسمان |
| Frog | بەق | بۆق |
| Grumble | بول بولکرن | بۆڵەبۆڵکردن |
| Bomb | بۆمبا | بۆمبا |
| Bombardment | بومباباران | بۆمباباران |
| Perfume, smell | بێن، بێهن | بۆن |
| Factor, cause, occasion | بویەر/ هەلکەفت | بۆنە |
| Polish | بویاغ/ رەنگ | بۆیاخ |
| Shoeshineboy | بویاغچی | بۆیاخچی |
| Paint | بویاغ/ رەنگ | بۆیە |
| Painter | بویاغچی | بۆیەچی |
| Necktie, tie | قرەوات | بۆینباخ |
| Field, aspect | بوار/ بیاڤ | بوار |
| False, accusation | بوختان/ بوهتان | بوختان |
| Bundle | بوخچە/ بوقچە/ بوخچک | بوخچە |
| Earthquake | بیڤەلەرز | بومەلەرزە |
| Seismology | بیڤەلەرزناسی | بومەلەرزەناسی |
| Leaveout, skip | هێلان/ پیتەپێنەدان | بوواردن |
| Budget | بودجە | بووجە/ بودجە |
| Faint | گێژبوون | بوورانەوە |
| Reviving, invigorating | ڤەژین | بووژانەوە |
| Bride | بیک | بووك |
| Doll, toy | لیزۆک/ لەیزۆک/ لەیستون | بووکە شوشە |
| Bridal | بووکاتی | بووکێنی |

| English | بادينى | سۆرانى |
|---|---|---|
| Nuptial night | شەڤابیکینی/ زاڤاهیتیێ | شەوی بووکێنی |
| Earthquake | هەژان/ عەرد لڤین | بوومەلەرزە |
| Existence | هەبوون/ بوون | بوون |
| Ontology | بوونناسی | بوونناسی |
| Poet | هوزانڤان | بوویژ |
| According to, due to | ل دیڤ | بەپێی |
| Empty | خالی / ڤالا | بەتاڵ |
| Blanket | بەتەنی | بەتانی |
| Puppy | کوندە | بەچکە |
| Luck, fortune, fate | بەخت/ شانس | بەخت |
| Fortune-teller, diviner, soothsayer | فال ڤەکر/ خەفزان | بەختگرەوە |
| Lucky | ببەخت | بەختدار |
| Unlucky | خولی بسەر/ بێ بەخت | بەخت رەش |
| Donation | دان/ بەخشان | بەخش |
| Generous, merciful | بەخشندە | بەخشندە |
| Gift, grant, tip | بەخشیش | بەخشیش |
| Upbring, raise | خودانکرن | بەخێوکردن |
| Bad | بەد/ خراپ | بەد |
| Unfortunate, unlucky, miserable | بەدبەخت | بەدبەخت |
| Pessimist | بەدبین | بەدبین |
| Evildoer | بەدکار | بەدکار |
| Fruit, outcome, product | بەر | بەر |
| Prior | بەری | بەر |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Pubic hair | رووڤکی بن زکی/ ریڤی/ رووڤی | بەر/ مووی بن زگ |
| Gift, favour, allowance | دیاری | بەرات |
| Pig, swine | بەراز | بەراز |
| Opposite, versus | هەمبەر/ بەرابەر/ بەرانبەر | بەرامبەر |
| Ram | بەران | بەران |
| Comparative | بەرەهەڤدا | بەراوردکردن |
| Barber, hairdresser | بەربەر | بەربەر |
| Bribe | بەرتیل | بەرتیل |
| Obstacle | ئاستەنگ | بەربەست |
| Responsible | بەرپرسیار/ بەرپرس | بەرپرسیار |
| Responsibility | بەرپرسی | بەرپرسیاری |
| Lamb | بەرخ | بەرخ |
| Abortion | بەرئاڤێتن | بەرخستن |
| Stone | بەرد/ بەر | بەرد |
| Petrology | بەرناسی | بەردناسی |
| Millstone | بەراش/ بەرئاش | بەرداش |
| To release, discharge, set | بەردان | بەردان |
| High | بلند | بەرز |
| Interest | بەرژەوەندی | بەرژەوەندی |
| Apron | بەرکۆش/ بەرمالک/ بەرڤانک | بەرکۆش |
| Cover, volume | بەرگ | بەرگ |
| Tailor | د روتکەر | بەرگدروو |
| Defence, defense | بەرەڤان | بەرگری |

| English | بادينى | سۆرانى |
|---|---|---|
| Rug, mat | شەملك | بەرماڵ/ دوگرد |
| Remnant, residue | بەرماى، بەرمایە | بەرماوە |
| Barrel | بەرمیل | بەرمیل |
| Collar | بەرستو/ بەرسینگ | بەرۆك |
| Date | بەروار | بەروار |
| Apron | بەردلك، بەرکوش | بەروانکە |
| Outcome, result, product | بەرهەم | بەربووم |
| Obstacle | ئاستەنگ | بەرهەڵست |
| Resistance | بەرخوەدان/ دەیاغ/ بەرگری | بەرهەڵستی |
| Production, outcome | بەرهەم | بەرهەم |
| Generation | نەڤە/ نفش/ پشت | بەرە |
| Front | بەرە | بەرە |
| Battlefield, battleground | بەرە | بەرەی جەنگ |
| Gradually, step by step | بەرەبەرە | بەرەبەرە |
| Dawn | بەرەبەیان/ بەرەبانگ/ ئاریبار | بەرەبەیان |
| Licentiousness, profligacy, pornography | بەرهەلا | بەرەڵڵا |
| Free | ئازاد/ سەربەست | بەرەڵڵا |
| Into, about, toward | بەرەڤ | بەرەو |
| Palm | هەڤیس/ کەفادەست | بەری دەس |
| Infact, actually | براستی | بەراستی |
| Oak | بەڕی | بەڕو |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Administration | کارگێری | بەرێوەبردن |
| Director, manager | رێڤەبەر/ بەرگەر | بەرێوەبەر |
| Directorate | رێڤەبەریا | بەرێوەبەرێتی |
| Fat, tallow, suet | بەز | بەز |
| Party, amusement | بەزم | بەزم |
| Sin, guilt | گونەه | بەزە |
| Sinner, guilty | گونەهکار | بەزەکار |
| Mercy, pity | دلوڤانی/ میهرەبانی | بەزەیی |
| Defeat | شکەست/ رەڤین | بەزین |
| Dryland | هشکاتی | بەژ |
| Height and appearance | قەد و قامەت | بەژن و بالا |
| Height, physique, stature | بەژن | بەژن |
| Waist | بەژن | بەژن |
| Enough | بەس | بەس |
| Aged, advanced in years | دان عومر | بەسالاچوون |
| Connection, joining, tieup | گرێدان | بەستنەوە |
| Dam | بەست | بەست |
| Icecap | کولاڤکێ جەمەدێ | بەستەلەك |
| Happening, event | سەرهاتێ | بەسەرهات |
| Share, portion, allotment | پشك | بەش |
| Department | پشك | بەش |
| Heir | میراتگر/ پاشماگر | بەشبەر |
| Division, partition | بەش بەشکرن | بەش بەشکردن |

| English | بادينى | سۆرانى |
|---|---|---|
| **Deprived** | بىَبەش/ بىَبەشكرى | بەشخوراو |
| **Participant**<br>**Collaborator** | پشكدار | بەشدار |
| **Participation**<br>**Contribution** | پشكدار بون | بەشداربوون |
| Snow | بەفر/ بەرف | بەفر |
| Snow water | شلوقە/ لولاڤ | بەفراو |
| Snow shovel, snow plough | بەرڤ مەرپێل | بەفرمال |
| Greengrocer | بەقال | بەقاڵ |
| Generally | بگشتى | بەگشتى |
| To generalize | بگشتى كرن | بەگشتى كردن |
| Free | بەلاش | بەلاشى |
| Boat | بەلەم | بەلەم |
| Calamity | بەلا | بەلا |
| But | بەلام | بەلام |
| Phlegm, mucus | بەلغەم/ چلم/ چلموك | بەلخەم/ بەلغەم |
| Also | بەلكى | بەلكو |
| Evidence | بەلگەھ | بەلگە |
| Document | دەستاڤێز/ باوەرنامە | بەلگەنامە |
| Piebald | بەلەك | بەلەك |
| Yes | بەلێ | بەلێ |
| Vow, promise | سوز | بەلێن |
| Contractor | گرێدار/ بەلێندەر | بەلێندەر |
| Recently | بەردەمەك كورت | بەمزووانە |
| Recently | ڤێ دوماهيێ | بەمدوايينانە |
| Rope, thread, lace | وەريس | بەن |

| English | بادينى | سۆرانى |
|---|---|---|
| Article | بەند | بەند |
| Slavery | بەنیتی/ بەندەتی/ کولەتی | بەندایەتی/ کۆیلایەتی |
| Dam | بەست/ سکر/<br>ئاف بەند | بەنداو |
| Slave | بەنی | بەندە |
| Port, harbour | بەندەر/ لەنگەرگەھ | بەندەر |
| Prisoner | گرتی | بەندی |
| Jail, prison | گرتیکە/ گرتیخانە/ حەبس | بەندیخانە |
| Jailer, jailor | زینداڤان | بەندیوان |
| Petrol | پەنزین | بەنزین |
| Petrol station | پەنزیخانە | بەنزیخانە |
| Hashish, hemp | بەنگ | بەنگ |
| Value | بەها/ بوها | بەها |
| Spring | بهار | بەهار |
| Spices | بهارات | بەهارات |
| Pretense, pretext | هێنجەت/ بەهانە | بەهانە |
| Gift, talent | هونەر | بەهرە |
| Talented | هونەرڤان/ هونەرمەند | بەهرەمەند |
| Paradise | بهەشت | بەهەشت |
| Untilled land, barren land, heath | بەیار | بەیار |
| Morning | سپێدە | بەیان |
| Veterinary surgeon | پزیشکێ بەیتاری | بەیتال/ پزیشکی ئاژەڵی |
| Splint | جەبار | بەیتار |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Orthopedics, bonesetting | جەباری | بەیتاری |
| With out | بێی | بێ |
| Ignorant, unaware | بێئاگەه | بێئاگا |
| Infidel, faithless, pagan (ist) | بێدین/ بێ ئول | بێ ئایین |
| With out | بێبێ | بێئەوەی |
| Unemployed | بێ شول | بێ ئیش |
| Fickle, opportunist, chameleon | مرۆڤێ دەمدەمی/ کەرپەسە | بێبار |
| Too deep | گەلەک کویر/ گەلەک کور | بێبن |
| Bottomless | بێبن | بێبن |
| Groundless | بێبنیات/ بێبنەجە | بێبنچ |
| Innocent | بێگونەه/ روسپی/ داوپاک | بێتاوان |
| Wireless | بێتێل | بێتەل |
| Baby, infant, young of | تێشک | بێچوو |
| Aversion | دل ژێمای/ بێز | بێز/ قێز |
| Sieve | ئێلەک/ هێلەک | بێژنگ |
| Finance support | بێش/ هاریکاری | بێشە |
| Cradle | لاندک | بێشکە |
| Corvee | بێگار/ زمود | بێگار |
| Foreigner | بێگان/ بێگانە/ بیانی | بێگانە |
| Spade | مەربێل | بێل |
| Brainless, stupid | بێمەژی | بێمێشك |
| Menstruation | خوین دیتن/ بێنڤێژی | بێنوێژی |
| Unique, incomparable | بێهەمیا/ بێهەڤژی | بێهاوتا |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Widower | بێژن/ مێرەبی | بێوەپیاو |
| Widow | بێژن | بێوەژن |
| Desert | بەیابان | بیابان |
| Excuse, pretext | هەنجەت/ بەهانە | بیانوو |
| Look, face | روی | بیچم |
| Twenty | بیست | بیست |
| Hearing, listening | بهیستن | بیستن |
| Pupil | رەشکا چاڤان | بیلبیلە |
| Pepper | بیبەر | بیبەر |
| Thought | هزر | بیر |
| To think | هزرکرن | بیرکردنەوە |
| Well | بیر | بیر |
| Theory | بیردوز | بیردۆز |
| Thinking | هزرکرن | بیرکردنەوە |
| Thought, idea | هزرەك | بیرۆکە |
| Insurance | دابینکرن | بیم |
| Fear, scare | ترس/ تەرس | بیم |
| Architectonics | ئاڤاهیزانی | بیناسازی |
| Sight, optical | دیتن | بینایی |
| Optics | دیتنزانی/ بینینزانی | بیناییناسی |
| To see | دیتن | بینین |
| To meet | دیتن | بینین |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| P The third letter of the kurdish alphabet | پ | پ |
| Foot | پی | پا |
| Ship | پاپور | پاپۆر |
| Battery | پاتری | پاتری |
| Pickaxe | مەربێل | پاچ |
| Reward, prize | خەلات | پاداش |
| King, monarch | پاشا | پادشا |
| Last year | پار | پار |
| Wet, moist | تەڕ | پاراو |
| Party | پارتی | پارتی/ حیزب |
| Piece, shell | پارچە | پارچە |
| Smash | پارچەپارچەکرن | پارچەپارچەکردن |
| Flock, herd | کەر | پارچە مەڕکەر |
| Balance, scale | پارسەنگ/ هەڤسەنگ | پارسەنگ |
| Last meal, before dawn | پاشیڤ | پارشێو |
| Morsel, bite, mouthful | پاری | پاروو |
| Money | پارە/ دراڤ | پارە |
| Spending money in vain | دەستبەردان | پارەبەفیڕۆدان |
| Mintage, strike a coin | سکە | پارەلێدان |
| Embezzlement, pilferage defalcation, stealing, | پارەبرن | پارەلێدان |
| Diet | پارێز | پارێز |
| Governorate | پارێزگاه | پارێزگا |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Governor, mayor | پارێزگەر | پارێزگار |
| Lawyer | پارێزەر | پارێزەر |
| Beseach | لاڤ لاڤ | پاڕانەوە |
| Heel | پەحنی | پاژنە |
| Pass, guard | زێرەڤانی | پاس |
| Guard | زێرەڤان | پاسەوان |
| Anarchy | پاشقەچوون | پاشاگەردانی |
| Later | پاشی | پاشان |
| Kingship, monarchy | پاشایەتی | پاشایەتی |
| Delay, defer | گیروکرن | پاش خستن |
| Suffix | پاشگر | پاشگر |
| Repent, regret | پەشێمانی | پاشگەزبوونەوە |
| Remainder | پاشمایک/ بەرمایک | پاشماوە/ بەرماوە |
| Autopsy | غەیبەت | پاشملە |
| Afternoon | پشتی نیڤرۆ | پاشنیوەڕۆ |
| Waste product, leftovers | پاشمای | پاشەڕۆك |
| Future | پاشەرۆژ | پاشەڕۆژ |
| Saving, deposit | لێکدان | پاشەکەوت |
| Back | پشت | پاشەوە |
| Sweets | بەقلاوە | پاقلاوە |
| Bean | باقلک | پاقلە |
| Clean | پاقژ | پاك |
| Exculpatory plea, excuse | گەردن ئازاکرن | پاکانە |
| Tax | خویک | پارکانە |
| Purification | پاقژبوون | پاکبوونەوە |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Chastity, continence, purity | کچینی | پاکیزەیی |
| Beside | لنک/ رەخ | پاڵ |
| Filter, refinery | پارزنین | پاڵاوتن |
| Overcoat | ساکۆ | پاڵتۆ |
| Rest, laying | پالدان | پاڵدانەوە |
| Pushing | پال لێدان/ پالدان | پاڵنان |
| Pressure, force, effect, impact | پەستان | پاڵەپەستۆ |
| Hero, heroine | قارەمان | پاڵەوان |
| Championship | پالەوانی | پاڵەوانبازی |
| Refinery | مفسک | پاڵێو |
| Tea refinery, colonder | هەفینک | چاپاڵێو/ پارزونگ |
| An extensive area | پاناڤ | پانتایی |
| Trousers | پەنتەرون | پانتۆڵ |
| Ink pen | پندان/ پاندان | پاندان |
| Fifteen | پازدە | پانزە/ پازدە |
| Fifteenth | پازدەمین/ یێپازدێ | پانزەمین/ پازدەمین |
| Flatten, flattering | مزدانی | پانکردنەوە |
| Crushing, running over | پانکرن | پانکردنەوە |
| Fan | پانکە | پانکە |
| Grazing ground | پاوان | پاوان |
| Capital | پایتەخت | پایتەخت |
| Rank, post | پایە | پایە |
| Autumn, fall | پاییز | پاییز |
| More | زێتر/ پتر | پتر |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Solid | موکوم | پتەو |
| Breaking off, snap | قەتیان | پچڕان |
| Orange | پرتەقال | پرتەقاڵ |
| Hair, thread, lock | پرچ | پرچ |
| Snoring | فرفر | پرخەپرخ |
| Bridge | پر | پرد |
| Question, cause, issue | پرس | پرس |
| Consulting | پسیارکرن | پرس پێکردن |
| Condolence | بەهی | پرسە/ تازیە |
| Question | پسیار | پرسیار |
| Split up | بەلاڤە | پرش و بڵاو |
| Spark, spray | چریسک | پریشك |
| Full | تژی/ پر | پڕ |
| Armed | چەکدار | پڕچەك |
| Filling | تژیکرن/ پرکرن | پڕکردن |
| Filling, inlay | تژی کرن | پڕکردنەوە (ددان) |
| Project | پرۆژە | پرۆژە |
| Porpaganda | پروپاگندە | پرۆپاگندە |
| Naughty, silly | پویچ | پروپووچ |
| Doctor, physician | پزیشک | پزیشك |
| Sneezing | بهژین | پژمین |
| Expert | پسپۆر | پسپۆڕ |
| Lisping | پس پس | پسەپس |
| Back | پشت | پشت |
| Immunity | حەسانەوە | پشتبەستە |

| English | بادینی | سۆرانی |
| --- | --- | --- |
| Diplomatic immunity | حەسانا دبلوماسی | پشتبەستەی دبلۆماسی |
| Waistbend, belt | شویتک | پشتوێن/ پژدێن |
| Backstroke swimming | سەرپشت/ پشتێ | پشتەمله |
| Strap | پشتێن/ پشتان | پشتێنه |
| Dung of sheep | پشكل | پشقل |
| Department | پشک | پشك |
| Portion | پشک/ بەش | پشك |
| Ember | گوری | پشکۆ |
| Inspection | پشکنین/ لێنێرین | پشکنین |
| Investigation | پشکنین/ لێنێرین | پشکنین |
| Check point | لێ نێریت | پشکنین |
| Rest, breath | بێن | پشوو |
| Vacation, holiday | بێهن ڤەدان | پشوو |
| Chaos, restlessness | نارەحەتی | پشێوی |
| Cat | پشیک | پشیله |
| Puff, blow | پف | پف |
| Blowing (to ignite) | پڤدان | پفدان |
| Urging, inciting | هاندان | پفدان |
| Blow, puff | پفکرن | پف لێکردن/ ئاگر |
| Finger | تل/ تبل | پل |
| Allusion | هەڤروش | پلار |
| Ladder, stair | پایسک/ دەرەجک | پلیکانه |
| Maternal, paternal aunt | خالەت و مەت | پلك |
| Boiled rice | گرار | پڵاو |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Tiger | پڵنگ | پڵنگ |
| Point, dot | خال | پنت |
| Crest, comb | کوپیتک | پۆپکە |
| Summit, top, peak | لوتکە/ کوپیتک | پۆپە |
| Boot | پوتین | پۆتین |
| Powder | پودرە | پۆدرە |
| Excuse, pardon, forgiveness | لێبورین/ پوزش | پۆزشت/ پۆزش |
| Post mail | پوست | پۆستە |
| Post office | دایەرا پوستێ | پۆستەخانە |
| Dress, garment | جلک | پۆشاك |
| Class, flock | پۆل | پۆڵ |
| Ember | پەنگر | پۆڵ/ ئاگر |
| Police | پولیس | پۆلیس |
| Police station | دایەرا پولیس | پۆلیس خانە |
| Steel | پیلا | پۆڵا |
| Neat | کوک | پوخت |
| Synopsis, abstract | کورتە | پوختە |
| Maternal & paternal aunt | خالەت و مەت | پوور |
| Cousin, aunts daughter & son | کچ مەت، کچ خالەت، کورمەت، کورخالەت | پوورزا |
| Calf | باق | پووز |
| Dry grass, hay | پیش | پووش |
| Gum | چرمسی | پووك |
| Emaciated, dry up | ژناف چوون | پووکانەوە |
| Stamp | پوول | پوول |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Money | پارە | پووڵ |
| Owl | پەپوک/ کوندە | پەپوو/ کوندە بەبۆ |
| Hoopoe | پەپیک | پەپووسلێمانی |
| Butterfly | بەلاتینک | پەپولە |
| Rope, string | وەریس | پەت |
| Flu, influenza | پەژی | پەتا |
| Potato | بتات | پەتاتە |
| Blanket | بەتەنی | پەتوو |
| Pure, plain | پەتی | پەتی |
| Veil | عەبا | پەچە |
| Broadcasting, publishing, printing | پەخش | پەخش |
| Prose | پەخشان | پەخشان |
| Rib | پەراسی | پەراسوو |
| Footnote | دەهمەن | پەراوێز |
| Book | پەرتوک | پەرتوك |
| Forelock (hair) | پەرچەم | پەرچەم |
| Flag, banner | پەرچەم/ ئالا | پەرچەم |
| Glass | پەرداغ/ گلاس | پەرداغ |
| Curtain | پەردە | پەردە |
| Fence, hedge | پەرژین/ چیلە | پەرژین |
| Worshiping | پەرستن | پەرستن |
| Temple | پەرستگەه | پەرستگا |
| Epilepsy | تەپ | پەرکەم |
| Enthusiasit | پەرۆش | پەرۆش |
| Fan, moth | پانک | پەروانە |

| English | بادينى | سۆرانى |
|---|---|---|
| Lord, god | پەروەردگار | پەروەردگار |
| Development, progress | پێشکەفتن | پەرەسەندن |
| Fairy, virgin of paradise | پەرى | پەرى |
| Leat, sheet, page | پەر | پەڕ |
| Copybook | تێنووس | پەڕاو |
| Rag, napkin | پەرۆ | پەڕۆ |
| Sad | ب خەم | پەست |
| Unripegrape | بێسیرە | پەسیرە |
| Towel | خاولى | پەشتەماڵ |
| Muddled, confused | شەپرزە | پەشێو |
| Repentant, regretful | پەشیمان | پەشیمان |
| Handicapped | پەککەفتى | پەککەوتو |
| Attack, assault | هێرش | پەلامار |
| Leaf, sheet | بەلگ | پەلك |
| Rainbow | کەسك و سۆر | پەلکەزێڕینە |
| Bird | باندە | پەلەوەر |
| Spot, stain | خال | پەڵە |
| Cotton | پەمبى | پەموو |
| Hidden corner, shelter | پەناگەھ | پەنا |
| Refuge | پەنابەر | پەنابەر |
| Drug, smugle | دەرمان/ بەنج | پەنج |
| Fifty | پێنجى | پەنجا |
| Finger | تل | پەنجە |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Thump | تلابەرانی | پەنجەی ئەسپی کوڕە/ گەورە |
| Indexfinger | تلا شەهادێ | برای توتە/ پەنجەی شایەتمان |
| Window | پەنجەر | پەنجەرە |
| Gloves | دەستگورك | پەنجەوانە |
| Punture | پەنچەر | پەنچەر |
| Proverb | پەند | پەند |
| Lake | گۆم | پەنگاو |
| Cheese | پەنیر | پەنیر |
| Message | پەیام | پەیام |
| Messenger | پێغەمبەر | پەیامبەر |
| Reporter, correspondent | پەیامنێر | پەیامنێر |
| Ladder | پایسك | پەیژە |
| Statue | پەیكەر | پەیكەر |
| Sculptor | پەیكەرساز | پەیكەرتاشی |
| Vow, promise | پەیمان/ سوز | پەیمان |
| Connection, relation ship, league | پەیوەندی | پەیوەندی |
| Manure | سەماد | پەیین |
| Foot | پێ | پێ |
| Puttee, bend, turn | پێچ | پێچ |
| Complicated | پێچاوپێچ | پێچاوپێچ |
| Bandage | پاتە/ لفاف | پێچەك |
| Opposite, inverse, contrary | دژ | پێچەوانە |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Barefoot | پیٚخاس | پیٚخاوس/ پیٚخواس |
| Gown | رۆب | پێخەف |
| Year before last | پێرار | پێرار |
| The day before yesterday | پێر | پێریٚ |
| The night before last | شەڤادی | پێریٚ شەو |
| Contents | پێرست/ ناڤەروک | پێرست |
| Platform | پەیرەو | پێڕەو |
| Skin | پیست | پێست |
| Dead animal's skin | کەڤل | پێستە |
| Before, infront of | پێش/ بەری | پێش |
| Water closet | دەستاڤ | پێشاو |
| Prediction, prophecy | بەربینی/ پێشبینیکرن | پێشبینی |
| Dedication | پێشکێشکرن | پێشکەشکردن |
| Progressive | پێشکەفتی | پێشکەوتو |
| Prefix | پێشگر | پێشگر |
| Suggestion | پێشنیار | پێشنیاز |
| Reception | پێشەوازی | پێشوازی |
| Former, ex | پێشی | پێشوو |
| Gnat | پێشی | پێشولە |
| Preface | پێشەکی | پێشەکی |
| Leader | رێبەر | پێشەوا |
| Prophet | پێغەمبەر | پێغەمبەر |
| Laughing | کەنین | پیٚکەنین |
| Together | پێکڤە | پێکەوە |
| Shoe | پێلاڤ | پێڵاو |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Cobbler, shoe mender | پنیدووز | پێڵاو درو |
| Eyelid | میژیلانگ | پێڵوو |
| Definition | پێناسه | پێناسه |
| Mediator | دەسک | پێناو |
| Sake | ژبەر | پێناو |
| Five | پێنج | پێنج |
| Thursday | پێنج شەمب | پێنج شەممە |
| Pentagon | پێنج رەخ/ پێنج کولنج | پێنج لا |
| Pen | پێنووس | پێنووس |
| Measure | پیوان/ پیڤان | پێوان |
| Necessity | پێویستی | پێویستی |
| Poetic license | پێویستیا هۆزانی | پێویستی شیعری |
| Review | دوبارەکرن | پیاچوونەوە |
| Pedestrian | پیادە | پیادە |
| Onion | پیڤاز | پیاز |
| Walking | پیاسە | پیاسە |
| Cup | پیاله | پیاڵە |
| Piano | پیانو | پیانۆ |
| Pianonist | پیانۆژەن | پیانۆژەن |
| Man | زەلام/ مێرک | پیاو |
| Manly | زەلامینی | پیاوانه |
| Saint, good man, pious | پیاوچاکڤ | پیاوچاك |
| Play | شانۆگەری | پیەس |
| Letter | پیت | پیت |
| Donation | هاریکاری | پیتاك |

| English | بادینی | سۆرانی |
| --- | --- | --- |
| Old, aged | پیر | پیر |
| Sacred, holy | پیروز | پیرۆز |
| Congratulation | پیروزباهی | پیرۆزبایی |
| Old woman | پیرەژن | پیرەژن |
| Old man | پیرەمێر | پیرەمێرد |
| Senility, senescence | پیری | پیریی |
| Dirty | پیس | پیس |
| Feces, excrement | پیساتی/ گو | پیسایی |
| Pollution | پیس بوون | پیس بوون |
| Show, fair, exhibition | پیشانگەه | پیشەنگا |
| Occupation, profession | شوّل | پیشە |
| Industry | پیشەسازی | پیشەسازی |
| Professional | پیشەگر/ پیشەگەر | پیشەوەر |
| Plot, conspiracy | پیلان | پیلان |
| To plot, conspire, collude, intrigue | پیلان دکت | پیلان دادەنێ |
| Plotter, conspirator | پیلانگەر/ پیشکار | پیلانگێر |
| Patch | پنی | پینە |
| Patching | پنیکرن/ رەفین | پینەکردن |
| Mender, cobbler | پنیدوز | پینەچی |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| T the fourth letter of the kurdish alphabet | ت | ت |
| Fever | تا | تا |
| Until, till | حەتا | تا |
| One side of the scales | کتەکا/ رەخەکێ تەرازیێ | تا |
| Tableau | تابلو | تابلۆ |
| Bier | تابووت | تابووت |
| Column, battalion | بەتالیون | تابور |
| Tapu | تاپۆ | تاپۆ |
| Registering property at tapu office | تاپۆکرن | تاپۆکردن |
| Long and thin stone | فەرشێ نقێژێ | تات |
| Thin, weak | بیخێر/ لاواز | تات/ قۆپ |
| Wooden stone | فەرشێ مری شوشتنێ | تاتە شۆر |
| Crown | تاج/ تانج | تاج |
| Shadow | سیبەر/ سیتاڤ | تارمایی |
| Balcony, veranda | تەرمە | تارمە |
| Widely and wildly scattering | تارومارکرن | تارومارکردن |
| Dark | تاری | تاریك |
| Darkness | تاری | تاریکایی |
| Gloomy night, pitch dark | شەوزولمات/ تاری | تاریك و نوتەك |
| New | نی | تازە |
| Innovation, renovation | نیکرن | تازەکردنەوە |
| Condolence, consolation, comfort | بەهی/ تازی | تازی |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Hound, hunting dog | تازی | تاژی |
| Metal bowl | ترار/ تەست | تاس |
| Bump | چالك/ تەسە | تاسە |
| Shaving, to shave | تراشین | تاشین |
| Plague | رەشاڤ/ تاعون | تاعون |
| Prime, peak | گوپیتك/ هەرەت | تاڤ |
| Water fall | سویلاڤ/ سیلاڤ | تاڤگە |
| Shelf, wall | دیوار | تاق |
| Halfaday, period | دان | تاق/ دان |
| Unique, singu | ئێکانە | تاقانە |
| Crew, group, set | تاقم | تاقم |
| Examination, test | تاقیکرن | تاقیکردنەوە |
| Laboratory | تاقیگەهـ | تاقیگە |
| Individual, single,odd | کتك | تاك |
| Unique | ئێکانە | تاکانە |
| Unil, till, unless, ifnot | حەتا/ تاکو | تاکو |
| Bitter | تەحل | تاڵ |
| Thread | کەل | تال |
| Loot, pillage | تالان/ کەلەپیرە | تاڵان |
| Taste, flavour | تام | تام |
| Gazellehound, hunting dog | تازی | تانجی |
| Plot | تەڤن | تان و پۆ |
| Crime, offense | تاوان | تاوان |
| Criminology | تاواناسی | تاوانناسی |
| Criminal, culprit, guilty | تاوانبار | تاوانبار |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Accusation | تاوانبارکرن | تاوانبارکردن |
| Peacock | تاووس | تاووس |
| Moment, heat | تاڤ/ گاڤ | تاو |
| Special, particular | تایبەت | تایبەت |
| Tire | تایرە | تایە |
| Clan | قەبیلە | تایەفە |
| Border | تخویب | تخووب |
| Other | ئیدی | تر |
| Balance, scale | تەرازی | ترازوو/ تەرازوو |
| Patter, footstep | پێژن | ترپە |
| Soft and heavy sound | تەپ تەپ/ قوتان | ترپە ترپ |
| Fear | ترس | ترس |
| Frightened | ترسیای | ترساو |
| Timid, coward | ترسنوک | ترسنۆك |
| Frightful, horrible | بترس | ترسێنەر |
| Sour, acid | ترش | ترش |
| Fermentation | خراپ بوون | ترشان |
| Pickle | ترشی | ترشیات |
| Pump | پەمپ | ترۆمپا |
| Automobile, car | ترومبێل | ترۆمبێل |
| Grape | تری | ترێ |
| Opium | تریاك | تریاك |
| Gleam | تیرێژ/ چرسین/ تەیسین | تریسکە |
| Sheen, moonnight | گەشانی/ تیرێژا هەیڤێ/ گوی هەیڤێ | تریفە |
| Fart | تر | تڕ |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Farter | ترکەن | ترکەن |
| Spit | تف | تف |
| Provisions, supplies | تفاق | تفاق |
| Gun | تڤەنگ | تفەنگ |
| Gunmen | تفەنگچی | تفەنگچی |
| Gunsmith | چفسی | تفەنگساز |
| Drop | دلوپ | تك |
| Request | داخاز | تکا |
| Please | تکایە | تکایە |
| Opium | تریاك | تلیاك |
| Drop | دلوپ | تنوك |
| You | تو | تۆ |
| Repentance, regret | توبە | تۆبە |
| Repetant | توبەدار | تۆبەکار |
| Ball, cannon | تەپە | تۆپ |
| Football | تەپاپێی | تۆپ تۆپێن |
| Artillery man | توپچی | تۆپچی |
| Artillery barracks | توپخانە | تۆپخانە |
| Cudgel, club, bat, baton, stick, billy | توبز/ داردۆق | تۆپز/ تۆبز |
| Dead (for animals) | سەکتی | تۆپیو |
| Dark, deep (colour) | تاری | تۆخ |
| Withdraw and sulk | سل بین/ زیزبوون | تۆران |
| Offended, sulky, touchy | زیز | تۆراو |
| Net | تور | تۆڕ |
| Dust | توز | تۆز |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Foggy, dusty | توز | تۆزاوی |
| Dandruff | کرێش/ نەمەس | تۆشکە |
| Tempest | توفان | تۆفان |
| Metal collar, neckband, Throat latch | سەتجۆل/ گوربینک | تۆق |
| Frightening, horrifying | تۆقە | تۆقە |
| Shake hand | چونە دەست | تۆقە |
| **False - forged** | فەلیپ | تۆکل |
| Strong | مټوم | تۆکمە |
| Revenge | تول | تۆڵە |
| Take revenge | تول ڤەکرن | تۆڵەسەندن. |
| record, register, file | تۆمار | تۆمار |
| Registeration | تومارکرن | تۆمارکردن |
| Sperm, seed | توڤ | تۆو |
| Ability, capacity | شیان | توانا |
| Allusion, insinuation | پلار/ سەرنج/ نیشانکرن | توانج |
| Competence | شیان | توانست |
| Metting, assimilation, dissolving | حەلیان | توانەوە |
| Seed, element | توڤ | توخم |
| Tight, thick, fierce, severe | گرێدای | توند |
| Severe, cruel | دژوار | توند |
| Histology | تەڤنزانی | تۆلکارزانی |
| To allocate, allot | لێکدای | تەرخان دەکا |
| Pimp / **bawd** | گەواد | تەرەس (گەواد) |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Tobacco | تیتن | تووتن |
| Tobacconist | تیتنچی | تووتنچی |
| Tobacco grower | تیتنچی | تووتنەدان |
| Parrot | بیەغا | تووتی |
| Raddish | تڤر | توور |
| Level, plain, stone, bed | تەخت | تەخت |
| Spindle | تەش | تەشی |
| Wet, moist | تەر | تەڕ |
| Corpse, dead body | تەرم | تەرم |
| Hail | گزلوک | تەرزە |
| Stitch | تەقەل | تەقەل |
| Endeavour, try, effort | پێکول | تەقەلا |
| Trap, snare, gin | تەلە | تەڵە |
| Death trap | تەلیەیا مرنی | تەڵەی مەرگ |
| Mouse trap | تەلیا مشکا | تەڵەی مشك |
| Fog, mist | مژ | تەم |
| Tin | تەنەکە | تەنەکە |
| Tinsmith | تەنەکچی | تەنەکەچی |
| Alone | بتنێ | تەنیا |
| Exclusivity, exclusiveness | هەربتنێ | تەنیا و تەنیا |
| Loneliness | تەنیاتی/ یەکانی | تەنیایی |
| Beside, side | رەخ | تەنیشت |
| Infection, spread | بلاڤ بوون | تەنینەوە |
| Complete, finished, perfect | تمام | تەواو |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Achieving, carring out, death | تمام بوون | تەواوبوون |
| Ax | تەڤر/ قەزمە | تەور |
| Wave | پێلە | تەوژم |
| Metal collar | سەنجوڵ | تەوق |
| Weave, tissue, web | تەڤن | تەون |
| Lazy | بێخیرەت | تەوەزەل |
| Stable, barn | ستەبل | تەویلە |
| Ready | بەرهەڤ/ ئامادە | تەیار |
| Notice, note, mark | تێبینی | تێبینی |
| Passing | تێپەر | تێپەڕ |
| Transitive | تێپەر | تێپەڕ/ ڕێزمان |
| Cost | مەزاخت/ تێچویی | تێچوون |
| Dark, pale | تێر | تێر |
| Satisfied | تێر | تێر |
| Satisfaction | تیربوون | تێربوون |
| Netric acid | تێزاب | تێزاب |
| Road food, Picnic food | زاد | تێشوو |
| Thinking, pre occupation | هزرکرن | تێفکرین |
| Total | تێکرا/ ئەنجام | تێکرا |
| Co-, together | تێکەل | تێکەڵ |
| Mixture | تێکەل | تێکەڵاو |
| To shoot, to fire, to target | ستێرک گرتن | تێگرتن |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Involvement, implication, Entanglement, embroilment | تووش بوون | تێوەگلان |
| Cassation, bringing appeal for cassation | تەمیز | تێهەڵچونەوە(تمین) |
| Prostitute, whore, harlot | ترياتو/ قەحپە | تیاترۆ |
| Brothel, night club | قەحپەخانە | تیاترۆخانە |
| Theatre | شانو/ ترياتو | تیاترۆخانە |
| Light, ray | تیشک | تیشك |
| Team | تیپ | تیپ |
| Letter | تیپ | تیپ/ پیت |
| Arrow | تیر | تیر |
| Arrow and bow | تیروکڤان | تیروکەوان |
| Clan, faction | تێل | تیرە |
| Sharp, keen | تیژ | تیژ |
| Edge, blade | دەڤ | تیغ |
| Treatment | چارەسەری | تیمار |
| Hospital | نەخۆشخانە | تیمارخانە |
| Thirsty | تهنی | تینوو |
| Thirstiness | تهنیاتی | تینووبوون |
| Thirsts, thirstize | تهنیکرن | تینوکردن |
| Division, squad, contingent | تیپ | تیپ/ سەربازی |
| Band, orchestra | تیپ | تیپ/ موسیقا |
| Troupe, Team | شانۆ | تیپ |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Ć The Fifth letter of the kurdish alphabet | ج | چ |
| Gum | ڤاچکە/ بنیشت | چاچکە/ چاچلە/ بنێشت |
| Woolen cover | مێزە | چاجیم |
| Magic, charm, sorcery | جادوو | جادوو |
| Sorcerer | جادوکەر | جادووباز/ جادوگەر |
| Street, pavement | جادە | جادە |
| Time, once | جار | جار |
| In the past | جارەکێ | جاران |
| Occasionally | جارجار | جارجار |
| Proclamation, announcement | راگەهاندن/ بەیاننامە/ داخۆیانی | جار |
| Caller, town crier | بانگبێژ | جارچی/ جاردەر |
| Announcement, declaration | راگەهاندن/ ئاگەهکرن | جاردان |
| Spy, espionage | جاسوس | جاسوس |
| Ass, mercenary, hired | جحش | جاش |
| Spider | ئەڤنپیرک | جالجالۆکە |
| Bowl, glass | جام | جام |
| Swindler, horse trader, horse coach | جەمباز | جامباز |
| Brief case, bag | چەنتە | جانتا |
| Dignity | جاه | جاه/ جاخ |
| Young | جحێل | جاهیل/ جەهیل |
| Ammunition storehouse | جبەخانە | جبەخانە |
| Rat | جرد | جرج/ جورج |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Twittering, twinkling | تەیسین/ بروسین | جریوە |
| Purse, wallet | جزدان | جزدان |
| Liver | میلاکێ/ جەگەر/ جەرگ | جگەر/ جەرگ |
| Cigarette | جگارە | جگەرە/ جگارە |
| Smoking | جگارەکێشان | جگەرەکێشان |
| Clothes, dress | جلک | جل/ جلك |
| Tailor | دروتکەر/ دریدکەر | جل دروو |
| Washing machine | جلشو | جلشۆر |
| Twins | جێمک | جمك |
| Joint | جومگە/ گری | جمگە/ جومگە |
| Crowd, movement | قەرەبالغ | جمە |
| Fairy, evil, spirt, genie | ئەجنە | جنۆکە |
| Abuse | جارس/ خەبەر | جنێو/ جوێن |
| Barley | جەھ | جۆ |
| Major stream | ریبار | جۆبار |
| Sort, kind | جور | جۆر |
| Stream, brook | جوک | جۆگە |
| Weaver, knitter | تەڤنکەر | جۆلا |
| Swing, seesaw, cradle | جولان/ لاندک | جۆلانێ |
| Beautiful, pretty | جان/ جوان | جوان |
| To beautify | جەملاندن | جوانکردن |
| Calf (1-2 years) | جانەگا | جوانەگا |
| Beauty | جانی/ جوانی | جوانی |
| Aesthetics | جوانناسی | جوانناسی |
| Different | جدا | جودا |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Secessionism, disunionism, separatism | جوداخازی | جوداخوازی |
| Geography | جوغرافیا | جوگرافیا |
| Geopolitics | جوغرافیا سیاسی | جوگرافیای سیاسی |
| Jew | جهی | جوو/ جوولەکە |
| Jewism | جهی | جوولەکایەتی |
| Pair, couple | جووت | جووت |
| Intercourse, coitus, coition | چوونە دەڤ | جووت بوون |
| Cultivation | جوتکرن | جووتکردن |
| Peasant, farmer | جووتیار | جووتیار |
| Movement | لڤین/ بزاڤ | جوولانەوە |
| Chewing | جیتن | جوین |
| Algebra | جەبر | جەبر |
| Highwayman, pirate | دەریاگر | جەردە |
| Screw | بزمارێ بادەل | جەڕ |
| Jar, jug | جەرک | جەرە |
| Fete, feast, eid | جەژن | جەژن/ جێژن |
| Fete gift | عەیدانی | جەژنانە |
| Body | لەش | جەستە |
| Whip | جەلدە | جەڵدە |
| Cattle, livestock | جەلەب | جەڵەب |
| Owner of the cattle or livestock | جەلەبدار | جەڵەبدار |
| Mass, crowded | جەماوەر | جەماوەر |
| Pole, pillar | دنگ/ ستون/ کاریتە | جەمسەر |
| War | جەنگ/ شەر | جەنگ |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Fighter | شەرکەر | جەنگاوەر |
| Jungle | دارستان/ دەحل | جەنگەڵ |
| Essence | جەوهەر | جەوهەر |
| Hell | جەهنەم | جەهەنەم |
| Young | جحێل | جەهێڵ |
| Place | جھ/ شین/ شوین | جێ/ جێگا |
| Foot print | جھ پێ | جێ‌پێ |
| Representative | نوینەر/ شاندیار | جێدار |
| Vice, deputy | جێگر | جێگر |
| Different, separate | جیاواز | جیاواز |
| Difference | جیاوازی | جیاوازی |
| Squeaking | چیڕ چیڕ | جیرە جیڕ |
| Mercury | جیوە | جیوە |
| World | جیهان | جیهان |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| The 6th letter of the kurdish alphabet | چ | چ |
| What | چ | چ |
| Tea | چا | چا/ چای |
| Teapot | قوری/ چادان | چادان/ قۆری/ چاپەست |
| Active | چەلەنگ | چاپوك |
| Recovery, feel better | چێبوون | چابوونەوە |
| Printing, print | چاپ | چاپ |
| Flattery | دووروی | چاپلووس |
| Teastrainer | سەفۆك | چا پالێو/ پارزنگ |
| Printing office, press office | چاپخانە | چاپخانە |
| Printing | چاپکرن | چاپکردن |
| Typewriter, printer | چاپکەر | چاپکەر |
| Press | چاپەمەنی | چاپەمەنی |
| Time, century | چەرخ | چاخ |
| Casino, teahouse | چایخانە | چاخانە/ چایخانە |
| Pavilion, tent | چادر/ کۆن | چادر |
| Remedy, solution, treatment | چارەسەر/ چارە | چار/ چارە/ چارەسەر |
| Four | چار | چار/ چوار |
| Frame | چارچوڤ | چارچیوە/ چوارچیوە |
| Fourteen | چاردە | چاردە/ چواردە |
| Unlucky, unfortunate | بی‌بەخت | چارە رەش |
| Quarter | چارێک | چارەك |
| Fate, destiny | چارنقیس/ بەخت | چارەنووس |

| English | بادینی | سۆرانی |
| --- | --- | --- |
| Saint, good man, good | خوش مروڤ | چاك |
| Favour | قەنجی | چاکە |
| Hole, ditch, cavity | چال/ کویر | چال |
| Poem | هوزان | چامە |
| Eye | چاڤ | چاو |
| Meeting, interview | چاڤپێکەفتن | چاوپیکەوتن |
| Generous | مەرد/ داندەه | چاوتێر/ دانیار |
| Mean | قەلس | چاوچنۆك |
| Watchman, observor | چاڤدێر | چاودێر |
| Cross-eyed | وێر | چاو شاش/ خێل |
| Blackmail, propaganda | گەف | چاووراو |
| Source, base | چافك/ ژیدەر | چاووگ |
| Waiting | چاڤەری | چاوەروانی |
| Spectacles | چاڤك | چاویلکە/ عەینەك |
| Lamp | چرا | چرا |
| Wrinkled, furrowed | چرمسی | چرچ |
| Bud | بشکوژ | چرۆ |
| Claw | پەنجەروك/ چنگ | چرنووك |
| Face | سەروچاڤ/ بیچم | چروچاو/ روخسار |
| Sting, burning, pan, ache | ئیش/ دژوار | چز |
| Sting | زختك/ شیشك | چزوو |
| Sizzling sound | تف تف/ بق بق | چزە |
| Forty | چل | چل |
| How | چەوا | چلۆن/ چۆن/ کو |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Branch, plough | چەق | چل |
| Filth | قرێژ | چلك |
| Snot, nasal mucus | چلم/ ئاڤ/ کلمیش | چلم |
| Knee | چوک | چۆك/ ئەژنۆ |
| Empty, vacant, desert | چول | چۆل |
| Fourteen | چاردە | چواردە/ چاردە |
| Wednesday | چارشەمب | چوارشەممە/ چارشەم |
| Square | چارگوشە | چوارگۆشە/ چارگۆشە |
| Quatrain | چارین | چوارین |
| Knee | چووک | چووك |
| Alike, akin | وەک ئێک | چوون یەك |
| Left, leftwing | چەپ | چەپ |
| Bunch | قەفتەک/ کەفەک | چەپك/ چەپکە |
| Clapping | دەست قوتان | چەپلە |
| Left-handed | چەپە/ چەپ | چەپە |
| Filthy | پیس | چەپەل |
| Umbrella | شەمسیە | چەتر/ سەیوان |
| Pirate, viking, bandit | قەچاغچی/ ریگر | چەتە/ جەردە |
| Time | رۆژگار | چەرخ/ رۆژگار |
| Lighter, wheel | چەغماق/ مەکینە | چەرخ |
| Leather | چەرم | چەرم |
| White | سپی | چەرموو/ سپی |
| Taste | تام | چەژ |
| Fixed | خوگر | چەسپیو |
| Species, sort | تەفلیت/ جور | چەشن |
| Knife | کیرک | چەقۆ/ چەقو |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Weapon, gun | چەک | چەك |
| Cheque | چەک | چەك |
| Disarming | چەککرن | چەككردن |
| Hammer, maul, gavel | چەکوش | چەكوش |
| Shingle, coarse gravel | زەکر/ خەرەبەر/ حەسحەسان | چەگر/ چەگل |
| To bend, to kneel | چەماندن | چەمانەوە |
| Concept | رامان/ هزرا گشتی | چەمك |
| How many? How much? | چەند | چەن/ چەند |
| Chin, mentum | ئەرزنک | چەناگە |
| Talkative, prattler | پربیژ | چەنەباز |
| Shingle, coarse gravel | زەکر | چەو |
| Oily, fat, greasy | قەلەوی | چەور |
| Persecution, oppression | تەپەسەرکرن | چەوسانەوە |
| Oppressed, persecuted | تەپەسەر | چەوساوە |
| Food | زاد/ تیشت | چیشت |
| Restaurant | خارنگەه | چیشتخانە |
| Kitchen | نان دی/ لینانگەه | چیشتخانە/ ناندین |
| Cow | چیل | چیر/ چیل/ مانگا |
| Mountain | چیا | چیا |
| Story, tale | چیروک | چیرۆك |
| Tale-teller | چیروک بیژ | چیرۆك بیژ |
| Story writer | چیرۆک نڤیس | چیرۆك نووس |
| Meadow | میرگ | چیمەن |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Cement | چیمەنتۆ | چیمەنتۆ |
| Class | جین | چین |
| China | سین | چین |
| Turn, time | نۆبەت | چین |
| Surface | روی | چین |

| English | بادينى | سۆرانى |
|---|---|---|
| H The seventh letter of the kurdish alphabet | ح | ح |
| Utensils, equipments | حاجەت/ پێدڤی | حاجەت |
| Pilgrim, pilgrimage | حەجی | حاجی |
| Stork | لەگلەگە | حاجی لەق لەق |
| Denying | حاشاکرن | حاشاکردن |
| Condition, stand | حاڵ | حال/ رەوش |
| Government | حکومەت | حکومەت |
| Coalition government | حکومەتا هەڤبەش | حکومەتی هاوبەشی |
| Nationalunity government | حکومەتا ئیکەتیا نیشتمانی | حکومەتی یەکیتی نیشتمانی |
| Fedral g., federation | حکومەتا فیدرالی | حکومەتی فیدرالی |
| Plutocracy government | حکومەتا زەنگینا/ دەولەمەندا | حکومەتی دەولەمەندان/ خانەدان |
| Oligarchy government | حکومەتا ئولیگارکی | حکومەتی کەمایەتییەکان |
| Provisional government | حکومەتا ئینتقالی | حکومەتی ئینتقالی |
| Republican government | حکومەتا کۆماری | حکومەتی کۆماری |
| Theocracy government | حکومەتا ئاینی | حکومەتی دینی/ ئاینی |
| Puppet government | حکومەتا کارتونی | حکومەتی کارتۆنی |
| Monocracy, autocracy, dictatorship | حکومەتا دکتاتوری | حکومەتی دکتاتۆری تاکی |
| Parliamentary government | حکومەتا پەرلەمانی | حکومەتی پەرامانی |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Technocracy government | حکومەتا تەکنوقراتی | حکومەتی تەکنۆقراتی |
| Houri | حوری | حۆری |
| Camel | هیشتر | حوشتر |
| Ostrich | ئوستریچ/ هیشترما | حوشترمەل |
| Whale | حیت/ نەهەنگ | حوت/ نەهەنگ |
| Art | هونەر | حونەر/ هونەر |
| Yalping, barking, yapping | گاستن/ ڤەقین | حەپەحەپ |
| Bewildered | شاش/ گیژ | حەپەساو |
| Limit, degree | سنور | حەد |
| Desire, appetite | حەز | حەز |
| Loving, liking | حەژی کرن | حەزلێکردن |
| Surrounding wall | پەرژین | حەسار/ پەرژین |
| Rest | بێهن ڤەدان | حەسانەوە |
| Longing, yearning | حەسرەت | حەسرەت |
| Night guard, night watch man | زێرەڤان | حەسحەس |
| Straw mat | حیسیل | حەسیر |
| God forbid! Unthinkable | حاشا | حەشا |
| Concealing, hiding | ڤەشارتن | حەشاردان |
| Doomsday | حەشر | حەشر |
| Seven | حەفت | حەفت/ حەوت |
| Weekly | حەفتانە | حەفتانە/ هەفتانە |
| Week | حەفتی | حەفتە/ هەفتە . |
| Seventeen | هەڤدە | حەڤدە/ هەڤدە |
| sky, hea ve | عاسمان | حەوا |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Eve | حەوا | حەوا (دایکە حەوا) |
| Pool | حەوز/ گەر | حەوز |
| Patience | هەدار | حەوسەلە |
| Courtyard | حەوش | حەوش/ حەوشە |
| Cane | خەیزەران | حەیزەران |
| Regrettable | حەیف/ مخابن | حەیف |
| Catamite | حیز | حیز |
| Neigh (horse) , trick, cunning | حیلە | حیلە |
| Wile, cheating | حیلە | حیلە/ فیل |
| Cheater | حیلەکەر | حیلەباز |

| English | بادینی | سۆرانی |
| --- | --- | --- |
| X the eighth letter of the kurdish alphabet | خ | خ |
| Ravaged, waste | کاولکری | خاپوور |
| Sake | خاتر | خاتر |
| Favour | قەنجی | خاترانە |
| Lady | خانم | خاتوو |
| Lady, dame | خانم/ خاتوون | خاتوون |
| Cross, crucifix | خاچ | خاچ |
| Cross, worshipper | خاچ پەرێس | خاچپەرست |
| Crusade | خاچ پەرتیسی | خاچپەرستی |
| Red cross | خاچا سور | خاچیسوور |
| Earth | عەرد/ خاك | خاك |
| Pedology | خاکناسی | خاکناسی |
| Shovel | مەربیل | خاکەناز |
| Mother's brother uncle | خال | خال/ خالو |
| Point, dot, fullstop | خال | خال |
| Mole, beauty spot, nevus | نیشان | خال/ جوانی |
| Punctuation | خالبەندی | خالبەندی |
| Mother's brother's children | کچ خال و کورخال | خالۆزا |
| Mother's brother's wife, aunt | کچ/ کور خال | خالۆژن |
| Raw, callico | کال/ خاڤ | خام |
| Pen, pencil | خامە/ قەرم | خامە |
| Khan | خان | خان |
| Caravansary | خانە | خان |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Lady | خانم | خانم |
| House | خانی | خانوو |
| Homestead, building, apartment | ئاڤاهی | خانوبەرە |
| Cell | خانە | خانە |
| Cytology | خانەناسی | خانەناسی |
| Retired | خانەنشین | خانەنشین |
| Retirement | خانەنشینی | خانەنشینی |
| Pension | موچا خانەنشینی | موچەی خانەنشینی |
| Aristocrat family | مالبات | خانەوادە |
| Raw, crude, sleepy, inactive | خاڤ | خاو |
| Towel | خاولی | خاولی |
| Imposed tax | خویک | خاوە |
| Owner | خودان | خاوەن |
| Concessionaire | خودان ئیمتیاز | خاوەن ئیمتیاز |
| Your excellency, highness | خودان شکۆ | خاوەن شکۆ |
| Ownership | مالخویی/ خودانی/ سەمیان | خاوەنداریتی |
| Clean | پاقژ | خاوین |
| Lasting, costing | ڤەدکیشت | خایاندن |
| Tickling | تمار/ دقدقاتک | ختووکە |
| Bad | خراپ | خراپ |
| Spoilness, inoperative | خراپ بوون | خراپ بوون |
| Vice, evil | خراب | خراپە |
| Violation, misdoing | خرابی | خراپەکردن |
| Excitement, incitment | ئاراندن/ ئازراندن | خرۆشان |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Round, circle | خر/ گروڤر | خر |
| Gathering | کوم کرن/ خرڤەکرن | خر |
| Corpuscle | لەشک/ پرتک | خرۆکە |
| White blood corpuscle | پرتکا سپی | خرۆکەی سپی |
| Red blood corpuscle | پرتکا سۆر | خرۆکەی سوور |
| Soft and chubby | دیهم گروڤر/ قەلەو | خروخەپان |
| Rotund, stout | گروڤر/ خر | خروپر |
| Relatives, kins | خزم | خزم |
| Kinship | خزمایەتی | خزمایەتی |
| Service | خزمەت | خزمەت |
| Servant | خزمەتکار | خزمەتکار |
| Patter | پیژن | خشپە |
| Brick | لبن | خشت |
| Time table, schedule | خشتە | خشتە |
| Jewellery | زێروزیڤ | خشل |
| Reptile (animal) | خشوک | خشۆك/ خشەك |
| Slippery | خز/ خلیسک/ حلیسک | خلیسك |
| Slip | حلیسان | خلیسکان/ خلیسکانێ |
| Dye, tinge, tint, imbue, pigment | بویە/ رەنگ | خم |
| Dying house, tint house | رەنگخانە | خمخانە |
| Dyer, tinger | رەنگریژ/ هەشکەر/ رەڤگکار | خمگەر |
| Suffocation, drowing | خەنقین | خنکان |
| Suffocated, chocked, drowned | خەندقی | خنکاو |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Self, psyche | خۆ | خۆ |
| Surrender, give in | خو دانه دەست | خۆبەدەستەوەدان |
| Preservation | خۆپاراستن | خۆپاراستن |
| Selfish, self-loving | خۆپەرست | خۆپەرست |
| Selfishness | خۆپەرستی | خۆپەرستی |
| Self-conceited, vainglorious | خوبینی | خۆپەسند |
| Local | خۆیەتی | خۆجیی |
| West, sunset | روژئاڤا | خۆرئاوا |
| Sunsetting | روژئاڤابوون | خۆرئاوابوون |
| Western | روژئاڤایی | خۆرئاوایی |
| Food | زاد/ خوراک | خۆراك |
| Dietetics, sitology | زانستی خۆراکی | خۆراکناسی |
| Sunburned | تاڤ بری | خۆربردوو |
| Natural, by nature | خورست | خۆرسك |
| Solar eclipse | رۆژ غەیری | خۆرگیران |
| East, sunrising | روژهەلات | خۆرهەڵات |
| Sunrising | روژهەلاتن | خۆرهەڵاتن |
| Oriental, eastern | روژهەلاتی | خۆرهەڵاتی |
| Middle east | روژهەلاتا ناڤەراست | خۆرهەڵاتی ناوەراست |
| Orientalist | روژهەلاتناس | خۆرهەڵاتناس |
| Orientalism | روژهەلاتناسی | خۆرهەڵاتناسی |
| Free | بەلاش | خۆرایی |
| Wish, hope | هیڤی/ خوزی | خۆزگا |
| Fine, nice | خوش | خۆش |
| Concealing | خوڤەشارتن | خۆشاردنەوە |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Calligrapher | خوشنڤیس | خۆشنووس |
| Beloved, dear | خوشتڤی | خۆشەویست |
| Love | ئەڤینی | خۆشەویستی |
| Resistant | بەرگر | خۆگر |
| Disguising, changing one's cloth | خوگوهرین | خۆگۆرین |
| Dust, soil | توز | خۆل |
| Ash | ثاری | خۆلەمیش |
| Gray | بۆز | خۆلەمیشی |
| National, local | خومالی | خۆمالی |
| To nationalize | خومالی کرن | خۆمالی کردن (نەوت) |
| ``ah, God, Lord | خودی | خوا |
| vinity, theology | ئەسمانی/ خودیی/ غەیبی | خوایی |
| ..ooked, inclined | لەنگ | خوار |
| ..ating | خارن | خواردن |
| Drinking | ڤەخارن | خواردنەوە |
| Niece, nephew | خارزا | خوارزا |
| South | ژێری | خواروو |
| Wish, request | خواز/ خواست | خواز/ خواست |
| Asking, herhand | خاستن/ خواستن | خواستن |
| Metaphar | خوازە | خوازە |
| Borrowing | خاستن | خواستن |
| Natural | خورست | خواکرد |
| Counter, table, tray | سفرە | خوان |
| Pious, devout | خودی ناس | خواناس |
| Gavel, mallet, beetle | تۆپز | خوترە |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Coins | هیرده | خورده |
| Itching | خوراندن | خوران |
| Dates, palm | هرمه | خورما |
| Small pox | خوریکه | خوریکه |
| Flowing of water | شەرشڕ | خورەخوڕ |
| Sister | خیشك | خوشك |
| Niece, nephew | خارزا | خوشکەزا |
| Course | خول | خول |
| Circulating | زفرینەڤە | خولانەوە |
| Minute | دەقیقە | خولەك |
| Hobby, wish, preoccupation | ئارەزوو | خولیا |
| Servant | خولام | خولاّم |
| Dew | خوناڤ | خوناو |
| Necklace | رستك | خوناوکە |
| Bud | بشکوژ | خونچە |
| Habit | عەدەت | خوو |
| Salt | خویّ | خویّ |
| Blood | خوین | خویّن |
| Bloody | خوینی | خویّناوی |
| Blood money | خوین بایی | خویّن بایی |
| Studying | خاندن | خویّندن |
| Reading | ڤەخاندن/ ڤە خویندن | خویّندنەوە |
| Primary school | خاندنگەها سەرەتایی | خویّندگای سەرەتایی |
| Intermediate school | خاندنگەها ناڤەندی/ ناوەندی | خویّندگای ناوەندی |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Secondary school | خاندنگەها ئامادەی/ دواناڤەندی | خوێندگای دواناوەندی |
| Preparatory school | خاندنگەها ئامادەی | خوێندگای ئامادەیی |
| Literate, educated | خیندەوار | خوێندەوار |
| Blood thirsty, bloodshed | خوین ریْژ | خوێنرێژ |
| Cold blooded | خوین سار | خوێن سارد |
| Tolerable, cute | خوین شرین | خوێن شیرین |
| Student | خاندەڤان/ قوتابی | خوێندکار |
| Blood sucker | خوین مژ | خوێن مژ |
| Struggle | خەبات | خەبات |
| Struggling, strive | خەباتکرن | خەباتکردن |
| Circumcision | سونەتکرن | خەتەنە |
| Expenditure | مەزاختن/ تێداچون/ خەرجی | خەرجیی |
| Harvest, heap | جوخین/ بێدەر | خەرمان |
| Senile, insane | هەلهلی/ خورفی | خەرەفاو/ خەلەفاو |
| Busy | مژیل | خەریك |
| Falling, autumn | پاییز | خەزان |
| Treasure | خەزینە | خەزنە/ خەزێنە |
| Incharge of treasure | خەزینەدار | خەزنەدار |
| Father-in-law | خەزیر | خەزوور |
| Nose ring | خەزێم | خەزێم |
| Emasculating, castrating | خەساندن | خەسان |
| Emasculated, constrated | بیٚخەسیایە | خەساو |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Thick, strong | ستیر | خەست/ ئەستور |
| Thick, pale | تیر | خەست (تێن) |
| Hospital | خەستە/ نەخوشخانە | خەستەخانە |
| Mother-in-law | خەسی | خەسوو |
| Gauch, inexperienced | خشیم | خەشیم |
| Sadness, worries, grief, sorrow | خەم | خەفەت |
| Sad | خەمبار | خەفەتبار |
| Prize, reward | خەلات | خەڵات |
| Temple | خەنافس/ جینیک | خەنافس |
| People, folk | خەلک | خەڵك |
| Coal | رەژی | خەڵووز |
| Solitude | خلوەت | خەڵوەت |
| Dagger | خەنجەر | خەنجەر |
| Smile | گرنژین | خەندە |
| Henna | خەنا | خەنە |
| Sleep, dream | خەڤ | خەو |
| Sleepy | بێ ب خەڤ | خەواڵوو |
| Sleep | خەڤ | خەوتن |
| Pleasant and sound sleeper | خەۆخوش | خەوخۆش |
| Sleepruin, sleepless | خەۆ رەڤین | خەوزڕان |
| Light sleeper | خەۆسفک | خەوسووك |
| Fault, defect | خەش | خەوش |
| Deep, heavy sleeper | خەوگران | خەوقورس/ گران |
| Dream | خەڤن | خەون |
| Daydream, uqverie | خەونە رۆژ | زیندە خەون |

| English | | سۆرانی |
|---|---|---|
| Oneiromancy | خەون راقەکرن | خەولێکدانەوە |
| Dream interpretation | خەونامە | خەونامە |
| Tending to sleep, heavy sleeper | خەووۆکش | خەوۆك |
| Cucumber | خیار | خەیار |
| Fancy, imagination | خیال/ خەیال | خەیاڵ |
| Favour, charity | خێر | خێر |
| Benefaction, alms | قەنجی/ باش/ خێر | خێر |
| Benevolent | خێرخاز | خێرخواز |
| Benevolence, charitable | خێرخازی/ خێرخوازی | خێرخوازی |
| Family, wife, household | خێزان | خێزان |
| Family man, husband | خودان خێزان | خێزاندار |
| Cross-eyed | حەول/ خێل | خێل |
| Tribe, clan | بنەمال/ عەشیرەت | خێڵ |
| Ghost | سیتاڤکش | خێو |
| Tent | خیڤەت | خێوەت |
| Traitor, betraying | خیانەت/ بێبەختی | خیانەت |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| D the ninth letter of the kurdish alphabet | د | د |
| Habit, custom | عەدەت | داب |
| Raining | باراندن | دابارین |
| Separation, divorce | بەردان | دابڕان |
| Descending, getting off | دابەزین | دابەزین |
| Secure, fattening | دابەستن/ رەپیتەکرن | دابەستن |
| Commence a prayer | نڤیژ دابەستن | نوێژدابەستن |
| Distribution, division | دابەشکرن | دابەشکردن |
| Obtaining, getting | دابین کرن | دابین کردن |
| Despotic, autocratic, absolute | ئوتوکراتی/ زوردار | داپلۆسەر |
| Thrashing | ئێشاندن | داپلوسین |
| Grandmother | داپیر/ پیر | داپیر/ داپیرە |
| Derivation | دارژتن | داتاشین |
| Anguish, grief | خەم/ قەهر | داخ |
| Closed, locked | گرتی | داخراو |
| Request | داخاز | داخواز |
| Justice | داد | داد |
| Court, trial | دادگەه | دادگا |
| Magistrate, judge | دادوەر | دادوەر |
| Notary public | دادنڤیس | وادنووس |
| Defendant | دەعوالێکری | داوالێکراو |
| Prosecutor | دەعواکار | داواکەر |
| Grandsister | دایکۆک | دادە |
| Wood, stick | دار | دار |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Flagpole, flagstaf | دارئالا | دار ئالأ |
| Log | دار | داری (سوتان) |
| Finance | دارایی | دارایی |
| Stretcher, bier | داربەز | دارەباز (دارەبان)<br>دارتەرم |
| Wood cutter, wood chopper, logger | داربڕ | داربڕ |
| Carpenter | دارتاش | دارتاش |
| Carpentry | دارتاش | دارتاشی |
| Cigarette holder | باسک | دارجگەرە |
| Palm | داراخورمێ | دارخورما |
| Forest, wood | دارستان | دارستان |
| Dendrology | دارناسی | دارناسی |
| Clique | داروده‌سته‌ك | دارودەسە |
| Slingshot | دارلاستیک/ بەرتیفك | دارلاستیق/ دارلاستیك |
| Expertfree climber | دارەڤان | دارەوان |
| Wooden | دارین | دارین |
| Composition, formulation | دارشتن | دارشتن |
| Sickle | داسك | داس |
| Crescent | هەیڤا چاردەشەڤی | داسەمانگ |
| Epic | داستان | داستان |
| Eagle | سمسیارك | داڵ |
| Shelter | دالده | داڵده |
| Decrease | داشکاندن | داشکاندن |
| Mother | دایك | داك/ دایك |
| Unloading | داکرن | داکردن |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Monopolize, monopolization | داکرن | داکردن |
| Monopsony | تشت راکرن/ هەلگرتن | شت داگرتن |
| Defence, supporting | بەرەڤانی | داکۆکی |
| Establishments, Authority, institution | دام و دەزگا<br>دە سهەلات | دام و دەزگا |
| To quench | ڤەمراندن/ تەمراندن | دامرکانەوە |
| Draughts | دامە | دامە |
| Foundation, establishment | دامەزراندن | دامەزراندن |
| Skirt, footnote, edge | دەهمەن | دامەن/ دامێن |
| Period, part of aday | دان | دان |
| Grain, give, gift | دان | دان |
| Odontology | ددانناسی | ددانناسی |
| Toothache | ددان ئێش/ ئێشا ددانی | دان ئێشە |
| To extract | ددان دەرئینان | دان دەرهێنان |
| Sagacious | دانا | دانا |
| To put, place, set | دانان | دانان |
| Rare, uncommon | دەگمەن | دانسقە |
| Losing teeth | ددان کەتن | دان کەوتن |
| Extracting teeth | ددان هەلکێشان | دان کێشان |
| Dialogue, discourse | دانوستاندن | دانوستان |
| Grain, cereal | دانی | دانوو |
| Single, individual | دانە | دانە/ قل |
| Beloved, darling | دوست/ هەڤال | دانە/ قل |
| Author | دانەر | دانەر |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Generous | مەرد | دانیار |
| Sitting | رینشتن | دانیشتن |
| Inhabitance | دانیشتی/ ئاکنجی | دانیشتوان |
| Demography | زانستیٚ ئاکنجی بوون | دانیشتوان ناسی |
| University, school | زانکو/ زانینگەه | دانیشگا/ زانکۆ |
| Thread, trap | داڤ | داو |
| Request | داخازی | داوا |
| Caller, claimant | داخازکەر | داواکار |
| Suitor | خوازیار/ خازیار | داواکەر |
| Drugs, medicines | دەرمان | داودەرمان |
| Invitation | دەهوات | داوەت |
| Skirt | داو/ داوێن/ دەهمەن | داوێن |
| Decent, honest | دامانپاک/ دەهمەنپاک | داوێن پاك |
| Indecent, dishonest | دەهمەنپیس | داوێن پیس |
| Future, coming | داهاتی | داهاتوو |
| Inclination | لاری/ نشیڤی | داهێزران |
| Creator, inventor | دروستکەر | داهێنەر |
| Mother | دایک/ دایک | دایك |
| Motherhood | دایکایەتی | دایکایەتی |
| Grandmother | پیر/ داپیر | دایەگەورە |
| Nurse | دایەن/ دایکۆک | دایەن |
| Nursery, creche | دایەنگە | دایەنگە |
| Tooth | ددان | ددان |
| Currency | دراڤ | دراو |
| Neighbour | هەڤسی/ جیران | دراوسیٚ |
| Crack | دەرز | درز |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Rough, coarse | مەزن | درشت |
| Divulge | درکاندن | درکاندن |
| Lie | درەو | درۆ |
| Liar | درەوین | درۆزن |
| Lies and fabrication | درۆدەلەسە | درۆودەلەسە |
| Creation, manufacturing | درستکرن | دروست کردن |
| Slogan, emblem | دروشم | دروشم |
| Blessing, peace salutation | سلاڤ | دروود |
| Peace be upon him | رەحما خودێ لسەربیت/ سلاڤ ل سەربیت | دروودی خوای لێبی |
| Sewing | دروار | دروومان |
| Harvesting, reaping | دروین | دروێنە |
| Harvester, reaper, gatherer | دروینکار | دروێنەکار |
| Tree | دار | درەخت |
| Late | درەنگ | درەنگ |
| Shining, glittering, sparkling | بریسقی/ تەیسی | درەوشانەوە |
| Long, tall | درێژ | درێژ |
| Length | درێژاهی | درێژایی |
| Along with | ب درێژیا | بەدرێژایی |
| Extending, prolonging | درێژکرن | درێژکردنەوە |
| Elaborating, give detail | درێژەپێدان | درێژە پێدان |
| Grudging | خەمپەلنەگر | درێغی/ کەمتەرخەمی |
| Vicious, malicious | دڕ/ هار | دڕ |

| English | بادینی | سۆرانی |
| --- | --- | --- |
| Tearing | دڕاندن | دڕان |
| Torn | دڕیای | دڕاو |
| Thorn | دڕک/ ستری | دڕك |
| Wild, beast | درنده/ هوڤانی | دڕنده |
| Thief, robber, burglar, stealer | دز/ دزیکەر | دز |
| Stolen | دزیای/ دزی | دزراو |
| Theft, robbery, thievery, larceny | دزی | دزی |
| Piracy, free-boating | دزی دەریایی | دزی دەریایی |
| Opposite, counter | دژ | دژ |
| Counterattack, counter offensive | دژه هێرش | دژەهێرش |
| Enmity | دژمناتی | دژمنایەتی |
| Dirty | پیس | دژوێن |
| Husband's and wife's sister | دش | دش |
| Heart | دل | دڵ |
| Heartache | دلئێشان/ ئێشا دلی | دڵئێشان |
| Appetite, captivate | دلبرن | دڵبردن |
| Beloved, sweetheart | دلبەر | دڵبەر |
| Suspicious, distrust | دلپیس/ دل خەلەت | دڵپیس |
| Love | دلداری/ ئەڤینی | دڵداری |
| Sincere | دلسوز | دڵسۆز |
| Drop | دلۆپ | دڵۆپ |
| Drop | دلوپ | دڵۆپە |
| Vindication, heart beating | دڵ لێدان | دڵەکوتە |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| World | دنیا | دنیا |
| Experienced | دنیادیتی | دنیادیده |
| Buttermilk | دەو | دۆ |
| Daughter | کچ | دۆت |
| Condition | بار/ رەوش | دۆخ |
| Losing | دۆریان | دۆڕان |
| Loser, forfeiter | دۆڕیای/ خوسار | دۆڕاو |
| Case, issue | دۆز | دۆز |
| Hell | دوزەخ | دۆزەخ |
| Discover | دوزەرەوە | دۆزەرەوە |
| Discovery | ڤەدیتن | دۆزینەوە |
| Illicit lover, friend, girl friend, boy friend | هەڤال/ یار | دۆست |
| Friendship | هەڤالینی | دۆستایەتی |
| Dosie | دوسیە | دۆسیە |
| Grape syrup | دوشاڤ | دۆشاو |
| Mattress | دوشەک | دۆشەك |
| Milking, milching | دوشین/ دوشتن | دۆشین |
| Jug, jar, pitcher | دولک | دۆڵکە |
| Valley | نهال/ گەلی | دۆڵ |
| Cupboard | دولاب | دۆڵاب |
| Domino | دومینە | دۆمینە |
| Donum | دونم | دۆنم |
| Last, final | دیماهی | دوا |
| Delay, postpone, defer | پاشئێخستن | دواخستن |
| Future | پاشەروز | دوارۆژ |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Twelve | دوازده | دوازده |
| Retard, regressive | پاشکەفتی | دواکەوتو |
| Duodecimal, duodenum | دازدەگریێ | دوانزەگرێ/ دوازدەگرێ |
| Rostrum, pulpit | سەکو/ دەپ | دوانگە |
| Later, final, latter | پاشی | دوایی |
| Microscope, farsighted | دویربینە | دوربین |
| Island | گزیرتە | دورگە |
| Enemy | دژمن | دوژمن |
| Enmity | دژمنایەتی | دوژمنایەتی |
| Shop | دکان | دوکان |
| Shopkeeper | دکاندار | دوکاندار |
| Button | قوپچە | دوگمە |
| Two | دوو | دوو |
| Twins | جمێک | دووانە |
| Once again, repeat | دووبارە | دووبارە |
| Schism, dissension | هەڤدژی | دووبەرەکی |
| Support, back | پشتگیری | دووپات |
| Scorpion | دیپشک | دوپشك |
| Square | دوجا | دووجا |
| Hesitation | دوودلی | دوودڵی |
| Homosexual, sodomite | نێرباز/ لوگی | نێرباز |
| Far, distant | دویر | دوور |
| Distance, dimension | دویری | دوورایی |
| Out of range | ڤەدەر | دوورەپەرێز |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Two-faced, hypocrite | دوو روی | دووڕوو |
| Hybrid, cross-bred | دووره‌گ | دووڕەگ |
| Junction | دوڕیان | دووڕیان(مفرق) |
| Deceitful, double tongued | دووزمان | دووزبان/ دووزمان |
| Deceitfulness | دووزمانی | دووزبانی/ دووزمانی |
| The day after tomorrow | دوزبه | دووسبەی |
| Monday | دووشه‌مبی | دووشەم/ دووشەممە |
| Double | دووقات | دووقات |
| Together | پێکڤه | دووقۆڵی |
| Smoking | دویکێل | دووکەڵ |
| Yesterday | دهی | دوێنێ |
| Last night | شڤێدی | دوێنێشەو |
| Ten | ده‌ه | دە |
| Dagger, damascended dagger | خه‌نجه‌ر | دەبان |
| Stupid | ساویلکه/ ساهێله | دەبەنگ |
| Conclusion | ئه‌نجام | دەرئەنجام |
| Profit, income, earnings | داهات | دەرامەت |
| Courtsy | هاریکه‌رێ مالا شاهی | دەربار |
| Rescued, saved | قورتالبو | دەربازبوون |
| Expression | ده‌ربرین | دەربڕین |
| Astray, homeless, wander | ده‌ربه‌ده‌ر | دەربەدەر |
| Strait | ده‌ربه‌ند | دەربەند |
| Dress, underwear | ده‌رپێ | دەرپێ |

| English | بادینی | سۆرانی |
| --- | --- | --- |
| Exit, escape | دەرچوون/ دەرکەفتن | دەرچوون |
| Disease, pain, torment | دەرد | دەرد |
| Disturbance, worry, diseased | نەخوش | دەردەدار |
| Lesson, lecture | دەرس/ وانە | دەرز |
| Dozen | دەرزن | دەرزەن |
| Teaching | وانەبێژی | دەرزوتنەوە |
| Neddle, injection | دەرزیک | دەرزی |
| Give aninjection | دەرزیک لێدان | دەرزی لێدان |
| Vanished, abandoned | دەرکری | دەرکراو |
| Door | دەرگەھ | دەرگا |
| Doorman | دەرگەڤان/ قاپوکی | دەرگاوان |
| Drug | دەرمان | دەرمان |
| Pharmacy | دەرمانخانە | دەرمانخانە |
| Chemist | دەرمانساز | دەرمانساز |
| Pharmacology | دەرماننناسی | دەرماننناسی |
| Gate, introduction | دەسپێک | دەروازە |
| Environment, context | دەوروبەر | دەرووبەر/ دەورووبەر |
| Psyche, conscience | دەرون | دەرون |
| Psychology | دەروننناسی | دەروننناسی |
| Experimental psychology | دەروننناسی ئەزمونی | دەروننناسی ئەزمونی |
| Educational psychology | دەروننناسی پەروەردەی | دەروننناسی پەروەردەیی |
| Chance, opportunity, shelter | دەرفەت/ جەھ | دەرەتان |
| Capacity, copewith | دەرھەق | دەرەقەت |

| English | بادینی | سۆرانی |
| --- | --- | --- |
| External, foreign | دەرەکی | دەرەکی |
| Out side, aboard | دەرڤە | دەرەوە |
| Sea | دەریا | دەریا |
| Lake | دەریاچە | دەریاچە |
| Establishment, institution | دەزگەھ | دەزگا |
| Fiance, fiancee | دەزگر | دەزگیران |
| Involvement, engagement | دەزگیرانی | دەزگیرانی |
| Thread | دەزی | دەزوو |
| Hand | دەست | دەس/ دەست |
| Grinder | دستار | دەستار |
| Empty-handed | دەست ڤالا | دەستبەتاڵ |
| Fraudulent, deceitful | قولبڕ | دەسبڕ |
| Generous, lavish, extravagant | دەسبەردای | دەسبڵاو |
| At once, immediately | ئێکسەر | دەسبەجێ |
| Under forced residence | دەستەسەر | دەسبەسەر |
| Trustworthy | دەسپاک | دەسپاك |
| Masturbation | دەستپەڕ | دەسپەڕ |
| Srart, commence | دەستپێکرن | دەسپێکردن |
| Constituent, draft | دەستور | دەستوور |
| Dozen, ingroups | دەستەک | دەستە |
| Clique, coterie, faction | دار و دەستەک | دەستەودایەرە |
| Initiation, initiative | دەست پێشخەری | دەست پێشکەری |
| Phrase, expression | دەستەواژە | دەستەواژە |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Interfere, intervene | مایتێکرن | دەستێخستن |
| Aggression | دەستدرێژی | دەستدرێژی |
| Cash | کاش | دەستی/ کاش |
| Manual | دەستی | دەستی |
| Hand writing | دەسخەت | دەسخەت |
| Wash basin | دەسشۆر | دەسشۆر |
| Handle, haft, pestle | دەستك | دەسك |
| Bunch of flowers | دەستەکی گولا | دەسکە گوڵ |
| Tampering, mending | دەسکاری | دەسکاری |
| Artificial | دەسکرد | دەسکرد |
| Poor | دەستکورت | دەسکورت |
| Income, achievement, earnings | دەستکەفتن/ دەستکەفت | دەسکەوت |
| Gloves | دەزگورك/ لەمپك | دەسکێش |
| Potholder | دەستگر/ دەزرگر | دەسگر |
| Supporting | دەستگرتن/ دەزگرتن | دەسگرتن |
| Headcover | دەرسوك | دەسمال |
| Capital, wealth | سەرمایە/ سەرومال | دەسمایە/ سەرمایە |
| Capitalist | سەرمایەدار | دەسمایەدار/ سەرمایەدار |
| Manuscript, hand written | دەستنڤیس | دەسنووس |
| Ablution | دەستنڤێژ/ دەسترێ | دەسنوێژ |
| Handkerchief | دەستەسڕ | دەسەسڕ |
| Authority, power | دەسپەلات | دەسەڵات |
| Pet, tamed | کەهی | دەسەمۆ |
| Plain | دەشت | دەشت |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Open plain | دەشتایی/ دەشتاتی | دەشتایی |
| Open air, open country | دەشت و دەر | دەشت ودەر |
| Insect, creature | درندە | دەعبا |
| Pride, conceit | دفنبلندی | دەعیە/ ڤیز |
| Crops, grain, wheat and barley | دەخل و دان | دەغل و دان |
| Tambourine | دەف | دەف |
| Copy book, note book | دەفتەر | دەفتەر |
| Vessel, container | لەگەن | دەفر/ لەگەن |
| Text | دەق | دەق |
| Exactly | وەکی/ عەینی | دەقا و دەق |
| Rigid | رەقکری/ ئوتیکری | دەقگرتو |
| Nare, token | کێم/ دەگمەن | دەگمەن |
| Gap, breach | کولەک/ دەلاقە | دەلاقە |
| Bitch | دێهل/ دێلک | دەڵ/ دێڵ |
| Lioness | شێرێ مێ | دەڵەشێر |
| Agent, broker | دەلال | دەڵاڵ |
| Oral, mouth | دەڤ | دەم |
| Brain | مێشک | دەماخ |
| Vein, nerve | دەمار | دەمار |
| Neurology | دەمارناسی | دەمارناسی |
| Pistol | دەبانجە | دەمانچە |
| Abusive | دەڤپیس | دەم پیس |
| Man of words, deceitful | ئەزمانخۆش/ زمانخۆش | دەم تەڕ |
| Face, visage | سەروچاڤ | دەموچاو |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| At once | نوکه | دەمودەس |
| Dialogue | هەڤ پەیڤین/ ئاخفتن | دەمەتەقێ |
| Wrangle | جرەچوون/ جرجر | دەمەقاڵێ |
| For along time | دەمەکێ درێژ | دەمێکە |
| Ifnot, otherwise | هەکەرنە | دەنا |
| Single grain | دندک | دەنك |
| Single grain of wheat | دندکەکا گەنمی | دەنکە گەنم |
| Sound, voice | دەنگ | دەنگ |
| Phonetics, acoustics | دەنگناسی | دەنگناسی |
| Good voice, nice sound | دەنگخۆش | دەنگخۆش |
| Voiced | دەنگدار | دەنگدار |
| Voting, poll, election | دەنگدان | دەنگدان |
| Echo | دەنگ ڤەدان | دەنگدانەوە |
| Hoarse sound | دەنگ کەتی | دەنگگڕ |
| Completely hoarse | دەنگ کەفتی | دەنگ گیران |
| News | دەنگ و باس | دەنگوباس |
| Noise, noisy | خەبسە دەنگ/ قەرقەشە | دەنگە دەنگ |
| Beak, edge | سەرك | دەنووك (تیغ) |
| Beak | نکل/ دمك | دەنووك |
| Home, tent | دەوار | دەوار |
| Reading | پێداچوون | دەورکردنەوە |
| Environment, surroudings | دەوروبەر | دەوروپشت |
| Enclose | دورپێچ | دەورەدان/ دەورگرتن |
| State | دەولەت | دەوڵەت |
| Rich | زەنگین | دەوڵەمەند |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Bush | تەراش | دەوەن |
| Drum | دهۆل | دەهۆڵ |
| Drummer | دهولڤان | دەهۆڵژەن/ دەهۆڵکوت |
| Tenth | پێ دەهێ | دەهەم |
| Tens | دەهان | دەیان |
| Village | گوند | دێ |
| Will come | دێئێت | دێ |
| Preface | دیباجە | دیباچە |
| From village to village | ژگوندەکی بو گوندەکی | دێبەدێ |
| Monastery | دێر | دێر |
| Once upon atime | جارەکێ | دێرزەمان |
| Ancient, antique | دێرین | دێرین |
| Gray | خولی | دێز |
| Watered by rain | دێم | دێم |
| Demon | دێو | دێو |
| Village | گوند | دێهات |
| Villager | گوندی | دێهاتی |
| Salesman | دێوەرە/ بەقال | دێوەرە |
| Another, other | یێدی | دی |
| Country | ولات | دیار |
| Christian | فەلە | دیان |
| Phenomenon, phenomena | دیاردە | دیاردە |
| Phenomenology | دیاردەناسی | دیاردەناسی |
| Gift, present | دیاری | دیاری |
| Sight, meeting | دیتن | دیتن |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Meeting | دیدار | دیدار |
| Eyes | چاڤ | دیده |
| Visiting | سەرەدان | دیدەنی |
| Vanguard | دیدەڤان | دیدەوان |
| Boy scout | دیدەڤانی | دیدەوانی |
| Pillar, pole | کاریتە | دیرەك |
| Again, also | دیسا | دیسان |
| Prisoner of war, internee | یەخسیر/ ئیخسیر | دیل |
| Swindle, swing | جولانك هژاندن | دیلانێ/ جۆلانێ |
| Interview | دیدار | دیمانە |
| Scene | دیمەن | دیمەن |
| Religion | ئۆد/ ئایین | دین |
| Religious man, pious | ئولدار | دیندار |
| Piety, religiousness | ئولداری/ ئولپەرستی | دینداری |
| Wall | دیوار | دیوار |
| Divan, council | دیوان | دیوان |
| Guest room | کوچك | دیوەخان |

| English | بادينى | سۆرانى |
|---|---|---|
| R The tenth letter of the kurdish alphabet | ر | ر |
| Opinion, solution | را | را |
| Amusement, recreation, passing | خوش رابهورين/ رابهرين | رابواردن |
| Past, passing | رابردو/ بورى/ رابهورين | رابووردوو |
| Past perfect | رابردويێ دوير | رابووردووى دوور |
| Supervisor | رابەر/ رێبەر | رابەر |
| Uprising | سەرهەلدان | راپەرين |
| Sweeping away | راپێچان | راپێچان |
| Whisking away | راپێچ كرن | راپێچ كردن |
| Stirring | راهەژاندن | راتەكاندن |
| Scaring horrifying | بەعجاندن/ بزداندن | راچلەكاندن |
| Unfolding, laying out | رائێخستن | راخستن |
| Radar | رادار | رادار |
| Chasing, pursuing | بەردا ب ديڤە/ راهێلان | رادونان |
| Elopement | رەڤاندن | رادوكەوتن |
| Ratio, degree, rank | رادە | رادە |
| Limited | ديار كرى | رادەدار |
| Hesitated | دودڵ | رارا |
| Corridor, passage | ناڤدەر/ ناڤدەرەك | رارەو |
| Secret, mystery | راز | راز |
| Decoration | خەملاندن | رازاندنەوە |
| Mild criticism | گلەوگازندە | رازوگلەيى |
| Aniseed, fennel | رزيانۆك/ رزيلانك | رازيانە |
| Satisfied, content | رازى | رازى |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Persuading, convincing | رازیکرن | رازیکردن |
| Service | خزمەت | راژە |
| Commission, recommendation | راسپاردن | راسپاردن |
| Authorized agent | رێدای | راسپێردراو |
| Recommendation | سپارتەك | راسپێری |
| Plain true, right, rightist | راست | راست |
| Straightway, flat | راستایی | راستایی |
| Get on one's feet | هەستانەوە | راستبوونەوە |
| Truth-teller, truthful | راستگۆ | راستبێژ/ راستگۆ |
| Correction, straighten | راست ڤەکرن | راستکردنەوە |
| Ruler | راستە/ خەتکێش | راستە |
| Real, true | راستەقینە | راستەقینە |
| Direct, straight | ئێکسەر | راستەوخۆ |
| Live | زندی | راستەوخۆ |
| At once, immediately, instantly | راست و دروست | راستەوراست |
| Stirring | شلقاندن | راشلەقاندن/ راتەکاندن |
| Running, avoid | رەڤین | راکردن |
| Laying back | خودرێژکرن/ پالڤەدان | راکشان |
| Pulling | راکێشان | راکێشان |
| Puller, charming | راکێشەر | راکێشەر |
| Upbring | راگرتن | راگرتن |
| Servant | خولام | راگرتە |

| English | بادينى | سۆرانى |
|---|---|---|
| Information, propaganda, publicity | راگەهاندن | راگەیاندن |
| Coming, arriving in time | ڤێ راگەهشتن | راگەیشتن |
| Dean | راگر | راگر |
| Pet, accustomed | کەهی | رام/ کەوی |
| Taming | کەهی کرن | رامکردن/ دەستەمۆکردن |
| Sweeping | مالین | رامالین |
| Preoccupation | ئێرامین | ڕامان |
| Submitting, obedience | بێ دەنگکرن | رامبوون |
| Political | رامیاری | رامیاری |
| Thigh | ران | ران |
| Pronoun | جیناڤ | راناو |
| Personal pronoun | جیناڤێ کەسی | راناوی کەسی |
| Trousers | شەل/ پەشم | رانك |
| Hunting, fishing | ڕاڤ/ نێچیر | ڕاو |
| Hunter | راڤچی/ نێچیرڤان | راوچی/ راوکەر |
| Chasing, pursuing | دیڤکەفتن | راونان |
| Foray | تالان | راورووت |
| Standing, stopping | راوستیان | راوەستان |
| Consulting, discussing | راوێژ | راوێژ |
| Consultant | راوێژکار/ شیرەتکار | راوێژکار |
| Commodity | راهاتن | راهاتن |
| Practice | راهێنان | راهێنان |
| Cover, carpet | مەحفیر | رایەخ |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Narrow way | بەروار/ رێکا تەسک/ تەنگ | رچە |
| Heard | ریە | ردێن |
| Decay | رزین | رزان/ رزین |
| Free, liberated | رزگار | رزگار |
| Be saved, liberated | رزگاربوون | رزگاربوون |
| Rescue | رزگارکرن | رزگارکردن |
| Liberation | رزگاری خواز | رزگاریخواز |
| Pouring, spilling | رژیان | رژان |
| Greedy, miser | قەلس | رژد |
| System, regime | رژیم | رژێم |
| Spin | رستن | رستن |
| Sentence | رستە | رستە |
| Syntax | رستەسازی | رستەسازی |
| Disgraced | شەرمەزار | رسوا |
| Vomiting, cholera | هلاڤێتن | رشانەوە |
| Shedding blood | خین رشتن | رشتن/ خوێن |
| Sparkle | تەیساندن/ چریسک | رشێن |
| To kidnap | رەڤاندن | رفاندن |
| Elopement | رەڤاندن | رفاندن |
| To loot | تالان | رفاندن |
| Anger, wrath | کەرب | رق |
| Spite, rancour | کەرب و کین | رق |
| Stubborn | رکو | رق ئەستوور |
| Authority, power | رکێف | رکێف |
| Spear | رم | رم |
| Falling, collapse | هەرفاندن | رمان |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Jousting | رمبازی | رمبازی |
| Javelin thrower | رم هاڤێژ | رمهاوێژ |
| Collapsed, ruined | هەرفتی | رماو |
| Wailing | شین و گری | رۆرۆ |
| Godown | روچوون/ زەنەک | رۆچوون |
| Spirit | رح | رۆح |
| Edge, bank | رەخ | رۆخ |
| Time, all day | وەخت/ دەم | رۆژگار |
| Sun | روژ | رۆژ |
| Daily | روژانە | رۆژانە |
| West, sunset | روژئاڤا | رۆژئاوا |
| Sunset | رۆژئاڤابون | رۆژئاوابوون |
| Western, westerner | رۆژئاڤای | رۆژئاوایی |
| Dawn | شەفەق/ بەری سپێدێ | رۆژبوونەوە |
| Carry on, pass, waste, Spend | رۆژبوراندن | رۆژبەسەربردن |
| Chameleon, sun worshipper | روژ پەرست | رۆژپەرست |
| Solar eclipse | روژگیران/ رۆژ غەیری | رۆژگیران |
| News paper | روژنامە | رۆژنامە |
| Journalism | روژنامەڤانی | رۆژنامەگەری |
| Journalist | روژنامە نڤێس | رۆژنامەنووس |
| Fasting | روژی | رۆژوو/ رۆژی |
| Breaking fasting | روژی شکاندن | رۆژوشکاندن |
| One who fasts | روژی گر | رۆژووگر |
| East, sunrise | روژهەلات | رۆژهەڵات |
| Eastern, oriental | روژهەلاتی | رۆژهەڵاتی |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Orientalist | رۆژهەلاتناس | رۆژهەلاتناس |
| Orientalism | رۆژهەلاتناسی | رۆژهەلاتناسی |
| Resurrection, the hereafter | ئاخرەت | رۆژی‌دوایی |
| Bright, lit up | رەوشەن | رۆشن |
| Sheding light, brightness | رۆشنایی | رۆشنایی |
| Educated, intellectual | رەوشنبیر | رۆشنبیر |
| Cultural | رەوشەنبیری | رۆشنبیری |
| Anger, wrath | رکێ/ کەرب | رق و قینه |
| Role | رۆڵ | رۆڵ |
| Sonny, baby | کورۆ | رۆڵه |
| Novel | رومان | رۆمان |
| Novelette, novelta | کورته رومان | کورته رۆمان |
| Oil, grease | رون | رۆن |
| Clear, pure | رۆهن/ ئەشکەرا | رۆن (ڕوون) |
| Forming | چێکرن | رۆنان |
| Walking, going | چوون | رۆیشتن |
| River | ریبار | روبار |
| Face, form | روخسار | روخسار |
| Appearance | ڕوی دەرقه | روکار |
| Face | ری/ ڕوی | ڕوو |
| Appearance, hypocrisy | ئادگار/ نژیار | ڕواڵەت |
| Hypocrisy, duplicity | دووڕوی | رواڵەت |
| Planting | چاندن | رووواندن |

| English | بادينى | سۆرانى |
|---|---|---|
| Look, watch, observe | چاڤدێری/ لێ نێرین/ سەحکرن | ڕوانین |
| Observer | دیدەگە/ لێنەڕ | ڕووانگە |
| Area | ڕویبەر | ڕووبەر |
| Face to face | ری ب ری | ڕووبەڕوو |
| Veil | پەچە/ پێچە | ڕووپۆش |
| Naked, bare | ریت/ ریس | ڕووت |
| Completely naked | ڕویت و قیت | ڕووت و قوت |
| Robbing, looting | تالانکرن/ ڕویتکرن | ڕووتاندنەوە |
| Molting | ڤەرویچان | ڕووتانەوە |
| Bald | ڕویت | ڕووتاوە |
| Looting | ڕویتکرن | ڕووتکردنەوە |
| To undress, put off, take off | ریس کرن | ڕووتکردنەوە |
| Naked, dishonest, thin | ڕویتە | ڕووتە |
| Half-naked | نیف ریس | ڕووتەڵە |
| Lean, skinny, bony | قۆر | ڕووتەڵە |
| Undressed | ریس | ڕووتەن |
| Spoil, destroy, collapse | روخان | ڕووخان |
| Destroying, spoiling | روخاندن | ڕوخاندن |
| Cheerful, gay | ری خوش/ کەیف خوش | ڕووخۆش |
| Event, happening | ریدان | ڕوودان |
| Accidence, incidence | رویدان | ڕوداو |
| Pale, discomfited | پێتی | ڕووزەرد |
| Reputable, honourable | ری سپی | ڕووسپی/ ڕووسوور |

| English | بادينى | سۆرانى |
|---|---|---|
| Morose | ڕوى گرژ | ڕووگرژ |
| Shroud, appearance | ڕوى دەرڤە | ڕووکەش |
| Cheek | ڕووى | ڕوومەت |
| Clear, bright | روون | ڕوون |
| Bright | روناك | ڕووناك |
| Brightness light, illumination | روناهى | رووناكى |
| Eloquence, rhetoric | تەر زمانى/ رەوانبێژى | ڕوونبێژى |
| Clarifying, illuminating | رونكرن | ڕوونكردنەوە |
| Daring | مێرانى | ڕووهاتن |
| Plant | رووەك | رووەك |
| Botany | رووەكزانى | رووەكزانى |
| Toward | بەرەڤ | ڕووەو |
| Sharp, exact | مەزبوت | رەبەق |
| Celibate, bachelor | رەبەن | رەبەن |
| Stiff and straight, erect | رەپ/ راكدى | رەپ |
| Passing, to pass | بورى | رەتبوون |
| Refusing, to refuse | قەبول نەكرى/ قەبول نەكرن | رەتكردنەوە |
| Bare, poor | ڕويتە/ ڕيس | رەجال |
| Origin, root, stock | بنەكوك/ بنەمال | رەچەڵەك |
| Tranquil | رەحەت | رەحەت |
| Funnel for pouring oil | كوڤك/ رەحەتى | رەحەتى |
| Comfortable | رحەت | رەحەت |
| Equipment | كەل و پەل | رەخت |

| English | بادينى | سۆرانى |
|---|---|---|
| trousseau | بارگا بیکێ/ خرومری‌بیکێ | ڕەختی بووك |
| Sturdy | خورت/ قایم/ مکوم | ڕەختە |
| Sturdy criticism | ڕەخنەی مکوم | ڕەخنەی ڕەختە |
| Criticism, faut-finding | ڕەخنە | ڕەخنە |
| Literary criticism | ڕەخنەی ئەدەبی | ڕەخنەی ئەدەبی |
| Critic | ڕەخنەگر | ڕەخنەگر |
| Criticizing | ڕەخنەگرت | ڕەخنەگرتن |
| Vineyard | ڕەز | ڕەز |
| Consent | رازی | ڕەزا |
| Satisfaction, ratification | رازی/ ڕەزامەندی | ڕەزامەندی |
| Vine dresser | ڕەزڤان | ڕەزەوان |
| Mean, stingy, miser | ڕەزیل/ قەلس | ڕەزیل |
| Charcoal | ڕەژی | ڕەژوو/ خەڵوز |
| Descent | ڕەسەن/ بنەکوك | ڕەسەن |
| Pedigree, thorough bred | ڕەسەنناسی | ڕەسەن |
| Picture, photo | ڕەسم/ وێنە | ڕەسم |
| Black | ڕەش | ڕەش |
| Charcoal ink | ڕەشاڤ | ڕەشاو |
| Blackness, indistinct distant object | ڕەشاتی | ڕەشایی |
| Blackish | پیچەکێ ڕەش | ڕەشباو |
| Mobilization, leve en masse | سەفەربەر | ڕەشبگیری |
| Pessimist | ڕەشبین | ڕەشبین |
| Erasing | ژێ برن/ ڕەش ڤە کرن | ڕەشکردنەوە |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Envy | حەسویدی | رەشك/ ئێرەیی |
| Envious | زك رەشك | رەشكن |
| Cummin seed | رەش رەشك | رەشكە |
| Black goat-skin tent, black-tent | كوین/ كۆنی رەش | رەشماڵ |
| Bribe | بەرتیل | رەشمە/ رەشوە |
| Poor, down-at-heel | بەلەنگاز | رەش و پووت |
| Piebald, black and white | رەش و سپی | رەش و سپی |
| Tempest, violent wind,Gale | رەشەبا | رەشەبا |
| February | شوات | رەشەمێ |
| Cattle | كەر (كەرێ پەزی) | رەشەوڵاخ |
| Iris of eye | چاڤدان | رەشێنە (چاو) |
| Behaviour, conduct | رەوشت | رەفتار |
| Shelf | رەف | رەفە |
| Hard, cruel, severe, solid, frozen | رەق | رەق |
| Thin, slim | قۆر | رەقەڵە |
| Root, vein | رِه | رەگ |
| Origin | رِه/ بنچینە/ نژاد | رەگ و ریشە |
| Race, sex, gender | رەگەز | رەگەز |
| Ethnology | نەژادناس | رەگەزناس (نەتەوەناس) |
| Racist | رەگەزپەرست | رەگەزپەرست |
| Racism | رەگەزپەرستی | رەگەزپەرستی |
| Instinct | | رەمەك |
| Ordinary | ئاسایی-ئاسا | رەمەكی |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Labour, strife, toil | رەنج | رەنج |
| Servant, labourer | ڕێنجبەر | رەنجبەر |
| Toiler | کارکەر/ ڕێنجبەر | رەنجدەر/ رەنجکێش |
| Unfortunate, one who has toiled invain | بێبەخت/ بەخترەش | رەنجەڕۆ |
| Colour, paint | رەنگ | رەنگ |
| Chromatics | رەنگناسی | رەنگناسی |
| Multi-coloured | رەنگاورەنگ | رەنگاورەنگ |
| Colourful, pretty | رەنگین | رەنگین |
| Its colour is not fast | بەدرەنگ/ رەنگی زوی دچی | رەنگدانەوە |
| Reflex | ڤەدان | رەنگدانەوە |
| Dying, paining | رەنگکرن | رەنگکردن |
| To turn pale | رەنگ کەتی | رەنگهەڵگەڕان |
| Possible, probably | چێبونبار | رەنگە |
| Number | ژمارە | رەنووس |
| Exodus, march, imigration | رەڤین | رەو |
| Just, fair | داد/ رەوا | رەوا |
| Fluent | رەوان/ رەوانبێژی | رەوان |
| Rhetoric, fluency | رەوانبێژی | رەوانبێژی |
| Fluency | رەوانی | رەوانی |
| Bright | رەوشەن | رەوشەن |
| Moral, behaviour | رەوشت | رەوشت |
| Ethics, moral philosophy | رەوشتناسی | رەوشتناسی |
| Wheel | پێچکە/ چەرخ | پەورەوە |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Cowboy | گاڤان | ڕەووگ/ گادان |
| Flock | جەلەب/ کاران | ڕەوە |
| Nomad | ڕەڤەند/ کوچەر | ڕەوەند |
| Colony | ڕەڤەند | ڕەوەند |
| Be untied, loosened | ڤەرەڤین | ڕەوینەوە |
| Unable to sleep | خەو ڕەڤین | خەو/ ڕەوینەوە |
| Heavy rain | ڕەهێل/ تاڤی باران | ڕەهێڵە |
| Shower, downpour | ڕەهێلە | ڕەهێڵە |
| Road, way | ڕێک | ڕێ |
| Highway | ڕێکا سەرەکی | ڕشارێ |
| Possible, sensible | چێربیت/ ڕێک دچیتێ | ڕێ تێچوون |
| Way, doctrine | ڕێباز | ڕێباز |
| Methodology | مەلپەزەزانی/ ڕێبازکاری | ڕێبازگەری |
| Passerby | ڕێبوار/ ڕێڤینگ | ڕێبوار |
| January | چلەیا پاش | ڕێبەندان |
| Permission | دەستویردان | ڕێپێدان |
| Management, arrangement | ڕێکخستن | ڕێخستن |
| Political organization | ڕێکخراو | ڕێکخراو |
| Organiser, coordinator | ڕێکخەر | ڕێکخەر |
| Carridor, passage | ناڤدەر | ڕێرەو |
| Respect | ڕێز | ڕێز |
| Class | ڕێز/ قوناغ | ڕێز |
| Rank | ڕێز | ڕێز |
| To respect | ڕێزگرتن | ڕێزلێنان |
| Waterfall | سولاڤ/ سیلاڤ | ڕێژان/ تاڤگە |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Ratio, per | رێژ | رێژه |
| Percent | رێژا سەدی | رێژەی سەدی |
| Rule | یاسا | رێسا |
| Regular, arranged | رێک و پێک | رێك |
| Chic | کەشخە | رێك |
| Organisation | رێکخراو | رێکخراو |
| Arrangement | رێک و پێک کرن/ سەروبەرکرن | رێککردن |
| Agreement, treaty | رێکەفتن | رێککەوتن |
| Way, road | رێک | رێگا |
| Permission, allowance, grant | دەستویردان | رێگادان |
| Highway man, bandit, highway robber | رێگر | رێگر |
| Rhubarb | رێڤاس | رێواس |
| Fox | ریڤی | رێوی |
| Flattering, hypocrisy | ریاکرن | ریاکردن |
| Dung | ریخ | ریخ |
| Bowels | ریفیک | ریخۆڵە/ ریخەڵۆك |
| Appendix | ریفیکا کۆرە | ریخۆڵە کوێرە |
| Class, line, rank | رێز | ریز |
| Beard | ریه | ریش |
| To shave | ریه تراشین | ریشتاشین |
| To trim, clip, cut | ریهکرن | ریش کورتکردن |
| Root | رەه | ریشە/ رەگ |

| English | بادينى | سۆرانى |
| --- | --- | --- |
| Z The 11th letter of the kurdish alphabet | ز | ز |
| Self, psyche | زات | زات |
| To dare | وێريان | زاتكردن |
| Food | زاد | زاد |
| Mouth | دەڤ | زار |
| Dice | زار | زار |
| Dialect | زار | زار |
| Term | زاراڤ | زاراوە |
| Orally | زارەكى | زارەكى |
| Tosqueak, to twitter, Twittering, squeaking | چيرە چير | زاق و زيق |
| Dominant | زەفەردەست | زاڵ |
| To dominate | زالبوون | زاڵبوون |
| Wound | برين | زام |
| Wounded | بريندار | زامدار |
| Scientist, scholar | زانا | زانا |
| Known, informed | هينكرى/ لێهاتە زانين/ راگەهاندى | زانراو |
| Science | زانست | زانست |
| Scientific | زانستى | زانستى |
| University | زانكو/ زانينگەهـ | زانكۆ |
| Scientist | زانيار | زانيار |
| Information | زانيارى | زانيارى |
| To know, knowledge | زانين | زانين |
| Newly born | نى زايى | زاو/ تازەزاو |
| Bride groom | زاڤا | زاوا |

| English | بادینی | سۆرانی |
| --- | --- | --- |
| Son-in-law | زاڤا | زاوا |
| Intercourse | جوتبون | زاوزێ |
| To perish, give away, lose | بەرزەکرن | زایەکردن |
| To wail, wailing | شین و گرین | زایەڵە |
| Echo | زرین | زایەڵە |
| Sex | سێکس | زایەند |
| Sexology | زانستێ سێکس | زایەندناسی |
| Birth place | زیینگە/ بونگە | زاییگە/ زاینگە |
| Anno domini | زایینی | زایینی |
| Language, tongue | زمان | زبان/ زمان |
| Rough, harsh | زڤر | زبر |
| Rubbish | زبل/ کلێش | زبڵ |
| Refuse, heap | گوفەک | زبڵدان |
| Rubbish carrier | گلێش رێژە | زبڵرێژ/ زبلکێش |
| Gall, courage | زراڤ | زراو |
| To terrify | زراڤ ڤەتاندن | زراوبردن |
| Be terrified | زراڤ چون | زراوچوون |
| Huge | مەزن | زرتە/ زرتە زەلام |
| Unripe | کەرک/ نەگەهشتی | زرك/ زڕ/ نەگەییو |
| Booming, thudding | دەنگە دەنگ | زرمە زرم |
| Clever, smart | زیرەك | زرنگ |
| Tinkle, buzz | زرین/ زنگێل | زرنگانەوە |
| Tinkling, buzzing | زرین | زرنگە زرنگ |
| Armour, mail | زری | زرێ |
| Armoured | زریپۆش | زرێپۆش |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Shrieking | زریک/ قیژکرن | زریکه زریك |
| Barren (tree) | کەرک/ بێبەر | زڕ |
| Step, false | زڕ | نڕ |
| Be interrupted | خەو ڤە حەر/ خەو | نڕان/ خەو |
| Tinkle | فهێت/ هەتک چوون | نڕان/ ئابڕوو |
| Step-father | زڕباب | زڕباب/ زڕباوك |
| Step brother | زڕبرا | زڕبرا |
| Step sister | زڕخیشك | زڕخوشك |
| Step mother | ژن باب | زڕداك/ زڕدایك |
| Step daughter | زڕکچ/ نەفسی | زڕکچ |
| Step son | زڕکور/ نەفسی | زڕکوڕ |
| Winter | زڤستان | زستان |
| Wintry | زڤستانی | زستانە/ زستانی |
| Belly, abdomen | زك | زك/ زگ |
| Hereditary | زکماك | زکماك |
| Belly ache | زك ئێشی/ زك ئێشان | زکئێشە |
| Huge, big | مەزن | زل |
| To enlarge, to make big | مەزنکرن | زلکردن |
| Slap | شەق | زللە |
| lovelock | زلف/ زلوف | زڵف |
| Sideburns | بیسك | زلف/ بسك |
| Spinach beat | بەقل | زلق/ سلق |
| Language, tongue | زمان/ ئەزمان | زمان |
| Eloquent | ئەزمان تەڕ | زمانپاراو |
| Non-abusive | ئەزمان پاقژ | زمان پاك |

| English | بادينى | سۆرانى |
|---|---|---|
| Abusive, offensive | ئەزمان پیس | زمان پیس |
| Sharp-tongued | ئەزمان درێژ | زمان درێژ |
| Linguist, linguitician | زمانزان | زمانزان |
| Lose the power of speech, About to die | ئەزمان شکەستن | زمان شکان |
| Prattle, begin to talk | ب ئاخفتن/ کەفتن | زمان گرتن |
| Bite one's tongue in regret | (پەشیمانی) ئەزمان گەستن | زمان گەستن |
| Become tongue-tied | ئەزمانگرتن | زمانگیران |
| Smooth-tongued | ئەزمان تەر/ لوس | زمان لووس |
| Tenon, valve, needle | ئەزمانۆکێ | زمانە |
| Linguist | زماننااس | زمانەوان/ زمانناس |
| Linguistics | زماننااسی | زمانەوانی/ زمانناسی |
| Chain | زنجیر | زنجیر |
| Mountain range | ریزەچیا | زنجیرە |
| Episode | ئەلقە | زنجیرە |
| Stove | سۆبە | زۆپا/ زۆپە/ سۆبە |
| Plenty, much | گەلەک | زۆر |
| Wrestler | گەمشو/ هەمباز | زۆرانباز |
| Wrestling | خۆلیکدان/ گەمش/ زورانی | زۆرانبازی |
| Talkative | پربێژ | زۆربلی/ زۆروەر/ زۆرەر |
| Growth Multiplication | زۆربوون | زۆربوون |
| Gluttonous | خۆرە | زۆرخۆر |
| Tyrannous, oppressive | زۆردار | زۆردار |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Compulsion, oppression | زۆرداری | زۆرداری |
| Crafty, cunning (man) | زۆرزان | زۆرزان |
| to force, compel | زۆرلیکرن | زۆرلیکردن |
| House arrest, compulsory, forcible, obligatory | ب زۆر | زۆرەملی/ زۆربگیر |
| Resort | زۆزان | زۆزان |
| Bastard, illegal child | بیژی | زۆل/ بیژی |
| Marsh | زونگ/ جوماڤ | زۆنگاو |
| Stagnant water | گۆم | زۆنگاو |
| Majority, most of | پترانی/ پرینه | زوربه/ زۆربه |
| Wooden flute, pipe | زرنا | زورنا/ زۆرنا |
| Piper | زرنابێژ | زورناژەن |
| Limpid, pellucid | زەلال | زولال (ئاو) |
| Serene and clear | ساف/ زەلال | زولال (دەنگ) |
| Tress | زلف | زولف |
| Quick, soon, early | زی | زوو |
| Faster, sooner | زیتر | زووتر |
| Plateau, highland | بانو/ بان | زورگ |
| Offended, vexed, annoyed | زیز | زویر/ زویر |
| Force | هێز | زەبر |
| Tyrant, harsh | زەبەردەست | زەبربەدەس |
| Tyrannical, overbearing | زەفەردەست | زەبردار |
| Strictness, force | هێز | زەبروزەنگ |
| Weak | زەعیف/ بی تاقەت | زەبوون |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Huge, burly | مەزن | زەبەلاح |
| Muscle | شلك | زەبلەك |
| Trouble, difficult | زەحمەت | زەحمەت |
| Toiler | زەحمەتکیش | زەحمەتکیش |
| Alm, tax | زەکات | زەکات |
| Yellow | زەر | زەرد/ رەنگ |
| Pale | پیتی/ زەر | زەرد/ روخسار |
| Bile | زەرداڤ | زەرداو |
| Yellowish | زەرو/ پچەکی زەر | زەردباو |
| To turn pale | زەربوون | زەردبوون/ زەردهەلگەران |
| Yellow and red, youngster | زەر و سور | زەرد و سۆر |
| Last moment of evening twilight | زەرکا ئێڤاری | زەردەپەر |
| Smiling, to smile | گرنژین | زەردەخەنە |
| Apricot | زەردەلی/ زەردملە | زەردەلو |
| Wasp | ستینگ | زەردەواله |
| Yolk | زەرك | زەردێنە |
| Stafflower | زەرك | زەرتك/ زەردك |
| Envelop, container | زەرف | زەرف |
| Small spices of wasp | زرکیت/ زلکیتك | زەرکەتە/ زەرگەتە |
| Leech | زیلو/ زیرو | زەروو |
| Loss, harm | زیان | زەرەر/ زیان |
| Sea | دەریا | زەریا |
| Lake | دەریاچە | زەریاچە |
| Sailor | دەریاڤان | زەریاوان |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Naval | کەشتیی/ دەریایی | زەریایی |
| Microscope | هویر بین | زەرەبین |
| To bray | زرزر/ زرین | زەرەزەر/ زەرین |
| Visible, clear | دیار/ بەرچاڤ | زەق |
| Staring | چاڤ زیق/ چاڤ زق/ چاڤ زل | زەق/ چاوزەق |
| Balanites | زەقنەبووت | زەقنەبووت |
| Huge | زەلام | زەلام |
| Man | زەلام | زەلام |
| Reedy marsh | گۆم/ زوتک | زەلکاو |
| Salad | زەلاتە | زەڵاتە |
| back | غەیبەت | زەم |
| Wedding party | دەهوات | زەماوەند |
| Basket | زەمبیل | زەمبیل |
| Earth, ground, geo | زەڤی/ عەرد | زەمین/ زەوی |
| Geologist | زەڤیناسی | زەمیناسی/ زەویناسی |
| Be terrified | | زەندەق چوون |
| Atheist | زەندیق | زەندیق |
| Bell, ring | زەنگ | زەنگ |
| Tinkle, rattle | زەنگل/ کیڤیت ماری | زەنگۆل |
| Hornet, sting | ستینک | زەنگەتە/ زەنگەزۆر/ زەنگەسۆر |
| Small bead | مۆرک/ زەنکیلۆک | زەنگیانە |
| To seize, confiscate | زەفتکرن | زەوت کردن/ زەفتکردن |

| English | بادينى | سۆرانی |
| --- | --- | --- |
| Ground, earth, soil | زەڤی | زەوی |
| Earth gauge, land survey | زەڤی پیڤ | زەوی پیو |
| Farm-lands | زەڤی و زار | زەوی و زار |
| Poison | ژەهر | زەهر/ ژەهر |
| Poisonous | ژەهردار/ ب ژەهر | زەهردار |
| Olive | زەیتون | زەیتون |
| Confined, in childbed | ل بەر بچویک بونی | زەیستان |
| Intelligence, wit | زهن | زەین |
| Intelligent, witted | ب زهن/ ب میشک | زەینروون |
| Stupid, dull-witted | بی مەژی/ بی میشک | زەینکویر/ زەینکۆر |
| River | ریبار/ زی | زێ |
| Birth place | زاىينگە | زێد |
| Privilege, concession | ئیمتیاز | زێدەماف/ ئیمتیاز |
| Drain, sewage, sewer | پیساڤ/ سولین/ ئاڤریژگە | زێراب |
| Gold | زێر | زێر |
| Golden | زێرین | زێرین |
| Goldsmith | زێرینگر | زێرینگر |
| Guardian of shrine | پاسڤانی نزرگەی | زیوان |
| More, excessive | زیدە | زیاد |
| Saint | مەزار/ نزرگە | زیارەتگا/ چاك |
| Loss, harm | زیان | زیان |
| Harmful | ب زەرەر | زیانبەخش |
| Pimple, small boil | زیپك/ پرزك | زیپکە |
| Fornication, illegal coition , incest, Adultery | زینا | زینا/ زیناح |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Adulteress, whore, harlot | زیناکەر | زیناکەر/ ژن |
| Prison, jail | حەپس/ زیندان | زیندان |
| Jailer | زیندانڤان/ زیرەڤانی زیندانی | زیندانەوان |
| Prisoner | زیندانی/ زیندانکری/ حەپسکری/ گرتی | زیندانی |
| Political prisoner, state prisoner | گرتیت سیاسی | زیندانی سیاسی |
| Alive, lively | زیندی | زیندوو |
| Direct | زیندی | زیندو |
| Resurrection day | زیندی بی/ زیندی ڤەبین | زیندوبوونەوە |
| Bring back to life | زیندی کرن | زیندوکردنەوە |
| Commemoration | ساخ ڤەکرن | زیندوکردنەوە/ یاد |
| To bury alive as punishment | ڤەشارتنا بچویکی ب ساخی | زیندەچال/ زیندەبەگۆڕ |
| Insect, bug | پیتک | زیندەوەر |
| Entomology | پیتکزانی/ مورانزانی | زیندەوەرزانی |
| Insecticide | پیتک کوژی | زیندەوەرکوژ |
| Gravel | زەگر/ جەرجیر | زیخ |
| Clever, smart | زیرەک | زیرەك |
| Shriek | زیقین/ قیر/ قیژ | زیرە |
| Shrieking | زریک/ قیژکرن | زیرەزیر |
| To rotate.to revolve | زیزبوون | زیزبوون |
| Squeak, squeaking | چیرکە چیرک/ چیرە چیر | زیقە/ زیکە |
| Squeak, squeaking | چیرەچیر | زیقەزیق/ زیکەزیك |
| Saddle | زین | زین |

| English | بادینی | سۆرانی |
| --- | --- | --- |
| Saddler | زینکەر/ سەراج | زین درو |
| Silver | زیڤ | زیو |
| Made of silver | زیڤی | زیوین |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Zh The twelfth letter of the hurdish alphabet | ژ | ژ |
| Poison, venom, bane | ژەهر | ژار/ ژەهر |
| Poisonous, toxic, venomous, liquid poison | ژهرین/ ژەهری | ژاراو |
| Gum | بنیشت | ژاژك |
| Flavoured cheese | ژاژی | ژاژی |
| To crease, crumple | قورمچین/ کورژی | ژاکان |
| Creased, crumpled, pale | قورمچی | ژاکاو |
| Oleander | رورک/ رولك | ژاله |
| Pain, ache | ژان/ ئێش | ژان |
| Unhealthy, painful, ached | ب ئێش/ ب ژان | ژاندار |
| Become painful | ژان هاتن | ژان لیهاتن/ ژان ویرك |
| Belly ache, stomach ache | زك ئیشان | ژانەسك |
| Headache | سەرئیشان | ژانەسەر |
| Repetitious talk, tedious noise | بیزار/ مرومس | ژاوەژاو |
| To count, counting | هژمارتن | ژماردن |
| Number | ژمار/هژمار | ژمارە |
| Accountant | ژمێریار | ژمێریار |
| Accountancy, statistics | ژمێریاری | ژمێریاری |
| Woman | ژنك | ژن (ئافرەت) |
| Wife | ژنا | ژن/ ژنی |
| Spouse | ژنا | ژن/ ژنی |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Womanly | ژنانی | ژنانه |
| Effeminate | ئاریلە/ ژنانە | ژنانی |
| Monogamy | ئێک ژنی | یەك ژنی |
| Polygamy | چەند ژنی | فرە ژنی |
| Civil marriage | ژن ئینانا مەدەنی | ژنهینانی مەدەنی |
| Temporary marriage | ژن ئینانا خوشی(وەختی) | ژنهینانی کاتی/ بۆخۆشی |
| Marriage of convenience | ژن ئینانا مەسلەحی | ژنهینانی بەرژەوەندی |
| Don juan | ژنباز | ژنباز |
| brother-in-law | ژنبرا | ژنبرا |
| Ask for woman in marriage | ژن خواستن | ژن خواستن |
| Wife and family | ژن و مال | ژن و مال |
| Married couple | ژن و میر | ژن و میرد |
| To marry, get married | ژن ئینان | ژنهینان |
| Room, chamber | ژور | ژۆر/ ژوور |
| Appointment | ژڤان | ژووان |
| Hedgehog | ژیشک | ژووشك |
| Meal | ژەم/ دان | ژەم/ جەم |
| To play amusical instrument | ژەناندن | ژەن |
| Violinist | کفانجەڤان | کەمانچەژەن |
| To play, rock, churn | ژەناندن | ژەندەن |
| Rust | ژەنگ | ژەنگ |
| Rusty | ژەنگی | ژەنگاوی |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Rusty, tarnished, corroded | ژەنگدار | ژەنگگرتوو |
| Poison | ژەهر/ ژەحر | ژەهر |
| To venom, bane | ژەحرکرن | ژەهرکردن |
| String, cord | ژە/ ژی/ بەن | ژی |
| Under, beneath, bottom, down, below | ژێر/ بن | ژێر |
| Under water | بن ئاڤ | ژێرئاو/ بن ئاو |
| Footstool, foot print | بن پێ | ژێرپێ/ بن پێ |
| Saucer | تەبلیک | ژێرپیالە |
| Basement, ground floor | بنیات/ سەرداب | ژێرخان |
| Ground floor | نهوما ئەردی | ژێرخان |
| Submarine | کەشتیا نوقار/ نوقاڤ | ژێردەریاگەر |
| Oppressed, dependant, subject | بن دەست | ژێردەست |
| Under ground, cellar | ژێرزەمین | ژێرزەمین |
| Slip, female under garment ,Knickers | کەتەک | ژێرکراس / بن کراس / کەتەك |
| Fail, be beaten, worsted | کەفتن/ شکەستن | ژێرکەوتن |
| Life | ژیان | ژیان |
| Biology | ژیانناسی | ژیانناسی |
| Biography | ژیاننامە | ژیاننامە |
| To revive | ڤەژین | ژیانەوە |
| Civilization | ژیار/ شارستانی | ژیار |
| Glowing ash, ember | پەنگر | ژیلەمۆ |
| Reason | ئەگەر | ژیر |

| English | بادینی | سۆرانی |
| --- | --- | --- |
| Shrewd, wise, intelligence | ژیر | ژیر |
| Logics | ژیرناسی | ژیرناسی |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| S the thirteenth letter of the kurdish alphabet | س | س |
| Arbour | سهوانه/ زنج | سابات |
| Cottage | خانی | سابات |
| Male goat, billy, goat, he-goat | نێری | سابرێن/ نێری |
| Soap | سابین | سابوون |
| Soapy | سابونی | سابوناو |
| Ceiling | بن بان | ساپیته |
| Time, hour | دەم/ وەخت | سات |
| Drawers, underpants | سەتەن | ساتان/ سەتەن |
| Slip, stumble | شەمتین/ هلکومین | ساتمه |
| Teak | تیک/ ساج | ساج |
| Griddle | ساج/ سیل | ساج |
| Bread baked on griddle | نانی سیلی | نانی ساجی |
| To fall into poverty | بەلەنگاز دبیت/ چ پارە پی نامینی | ساجی عەلی |
| Small shot | ساچمه | ساچمه |
| Healthy, sound | ساخ | ساخ |
| False, fabricated | سەختە/ قەلپ | ساخته |
| Forger, cunning | سەختەچی | ساختەچی |
| Simple | ساده | ساده |
| Humble | رەبەن/ خولیسەر | ساده |
| Desert | بیابان | سارا |

| English | بادینی | سۆرانی |
| --- | --- | --- |
| Cold | سار | سارد |
| To cease to be friends | ساردی | ساردبوونەوە |
| To die | رەقبوون/ مردن | ساردبوونەوە |
| To flatter | روبازی کرن | ساردکردنەوە |
| Make it cold | سارکرن | ساردکردنەوە |
| Very cold | سروسەقەم | ساردوسر |
| Refreshment, viands | تەزیاتی | ساردەمەنی |
| Be healed | کەواندن | ساریژ |
| To heal (wound) | کەواندن | ساریژبوون |
| Musical instrument | ساز | ساز |
| Arrangement, ready, organised | بەرهەڤ | ساز |
| Harmony, to harmonize | پیکڤە ژیان | سازان/ سازاندن |
| To arrange, manage | گیران/ سازکرن | سازدان |
| Pure, clear, wholesome | زەلال | سازگار |
| Healthy | ساخ | ساغ/ ساخ |
| Evidence, clearness | ساخبوون | ساغبوونەوە |
| To prove | ساخ کرن | ساغ کردنەوە |
| Overcoat | ساکو | ساقۆ |
| Simple, humble, plain | ساوە/ بساناهی | ساکار |
| Commander | سالار | سالار |
| Year | سال | سال |
| Yearly, annually | سالانە | سالآنە |
| Calender | سالنامە | سالنامە |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| From year to year | سال بوسال | ساڵە و ساڵ |
| For years and years | چەند سالا | ساڵەهای ساڵ |
| Leap year | سالاپر | ساڵی پر |
| Anno domini | سالازاینی | ساڵی زاینی |
| Emigration year | سالا کوچی | ساڵی کۆچی |
| Fear | ترس/ سەهم | سام |
| Sublimity, majesty | سەمیان/ مریس | سام |
| Majestic, impressive | شامانە/ سەمیانی | پەسام/ سامدار |
| Clear sky, cloudless sky | زەلاڵ | ساماڵ |
| Wealth, fortune, property | سامان | سامان |
| Wealthy | زەنگین | سامانداں |
| National wealth | سامانی نەتەوەیی | سامانی نەتەوایەتی |
| Dangerous | ب ترس | سامناك |
| To take, obtain | ستەندن/ برن | ساندن |
| Toddler, very young | ساڤا/ زارۆك | ساوا |
| Boiled and pounded wheat or its dish, porridge | ساڤار | ساوار/ ساوەر |
| Simple, gullible | ساویلکە | ساویلکە |
| Inlight of, under patronage | سێبەر | سایە |
| Shade, shadow | سیبەر | سایە/ سێبەر |
| Tomorrow | سبەهی/ سبە | سبەی/ سبەینی |
| Mornings | سپیدەهیا | سبەینان |
| Army, troops | سوپا | سپا/ سوپا |

| English | بادينى | سۆرانی |
|---|---|---|
| Recommendation | سپاردە | سپاردە |
| To entrust | جیباوەری | سپاردن/ سپاردە |
| To bury | ڤە شارتن | سپاردن/ بەخاك سپاردن |
| Thanks, gratitude | سوپاس | سپاس/ سوپاس |
| Spring | سپرنگ | سپرنگ/ سپرینگ |
| Unfaithful, ungrateful | بیکیر | سپلە |
| Unfaithfulness, ungratefulness | بیکیری | سپلەیی |
| Louse | سپی | سپی/ ئەسپی |
| Spinach | سپیناغ/ سلقۆك | سپیناخ |
| Eye whitener | سپیلك/ سپیلكا چاڤی | سپینە |
| Make-up, cosmetics. powder face | سپیاڤ | سپیاو |
| Whiteness | سپیاتی/ سپیلك | سپیایی |
| Plaster work | سپیكاری | سپیكاری |
| White | سپی | سپی |
| Senility, become old | سپی بوون | سپی بوون/ ریش |
| Be whitened, faded | سپی بوون | سپی بوون |
| Refine, to lose its colour | سپی بونەڤە | سپیبوونەوە |
| To turn pale | سپیبوون | سپیبوون/ سپی هەلگەران |
| To take, obtain | ستەندن | ستاندن |
| To praise | پەسن | ستایش |
| Column | ستوین | ستوون |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Cruelty | ستەم | ستەم |
| Cruel | ستەمکار/ زوردار | ستەمکار |
| Grape molasses | دۆشاڤ/ دۆشاب | سجوق/ دۆشاو |
| Bodice, waistcoat | سوخمە | سخمە/ سوخمە |
| Vinegar | سهک | سرکە |
| Syringe | سرنج | سرنج |
| Nature | سروشت/ خورست | سروشت |
| Natural | سروشتی/ خورستی | سروشتی |
| Rite, liturgy, ceremony | تەقس | سرووت |
| March | سرود | سرود |
| Anthem, hymn, chant | سرود | سرود |
| National anthem | سرودا نیشتمانی | سرودی نیشتمانی |
| Angel gabriel | جبریل | سروش |
| Inspiration, revelation | سروش/ ئیلهام/ پەیخام | سروش |
| Gentle whisper | سروە/ پس | سروە |
| Rustle | خشین/ خوشین | سروە |
| Queue, line, range | سرە | سرە |
| Calm, rest | تەناهی | سرەوت |
| To be calm | تەناهی بوون | سرەوتن |
| Glue, gum, paste | سمغ | سرێش |
| Numb | مت | سر |
| Secret | نەپەنی | سر |
| Lethargy, dormancy, sleep | مت بوون | سربوون |
| To narcot(ize), dope | سرکرن/ تەحژیرکرن | سرکردن |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| To wipe, erase | ژی برن | سرینەوە |
| Penalty, punishment | سزا | سزا |
| To punish | سزادان | سزادان |
| Death penalty, capital punishment | سزایی سیدارە/ سزایی مرنی | سزای سیدارە |
| Slow | سست/ هیدی | سست |
| Slowness | سستی | سستی |
| Zero, naught | چنە | سفر |
| Mat spread on the ground for meal | سفرە | سفرە |
| Belly, womb | زگ | سك/ زگ |
| Complainment, grievance | گازندە | سکالاً |
| To complain, blame | گازنکرن/ لۆمەکردن | سکالاًکردن |
| Petition | داخازنامە | سکالاًنامە |
| Pregnant | ئاڤس | سکپڕ/ سکدار |
| Pregnancy | ئاڤسی | سکپڕی |
| Diarrhoea | زگچوون | سکچوون/ زگچوون |
| To lose child | زگ سوتن | سکسووتان/ زگسووتان |
| Ember | بزۆت | سکەل/ پشکۆ |
| Elevator | سلنگ | سلنگ/ سرنگ |
| Shy, startled | ڤەجنقی/ تەریلی | سل |
| Greeting, salute | سلاڤ | سلاو |
| To salute | سلاڤکرن | سلاوکردن |
| Spinach beet | بەقلی | سلق |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| To take fright, flinch | جنقین/ ترسیان | سلکردنەوە |
| Be frighten | ترسیان | سلەمینەوە |
| Hoof | سم/ چم | سم |
| Sumac | سماق/ سڤۆک | سماق |
| Squirrel | سڤورە | سمۆرە |
| Moustache | سمبێل | سمێل |
| To trim, cut | سمبێل کرن | سمێلکردن |
| Species of aphis | سون/ سن | سن |
| Pin | سنجەق | سنجاق |
| Swelling | وەرمتن | سندان |
| Anvil | سندان | سندان |
| Plague upon you | سندان | سندان |
| Box | سندوق | سندووق |
| Breast | سنگ | سنگ/ سینگ |
| Border, frontier | سنور | سنوور |
| Boundary | سنور | سنوور |
| Limited, confined | سنوردار | سنووردار |
| Burning | سوتن | سۆ |
| Stove | سۆپە | سۆپ |
| Soda | سۆدە | سۆدە |
| Red | سوور | سۆر/ سوور |
| trace /Whereabouts | کیدەری/ در رشون | سۆراخ/ سۆراغ |
| Sympathy, pity, love | سوز | سۆز |
| Prostitute, harlot | قەحپە | سۆزانی |
| Rock partridge | سیسک | سۆسکە/ سوسکە |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Socialism | سوشیالیزم | سۆشیالیزم |
| Sufi, mystic | سوفی | سۆفی |
| Water fall | سولاڤ/ سیلاڤ | سۆڵاڤ |
| Light brightness | بیناهی/ روناهی | سۆما |
| Light of the eyes | قەترا چاڤی/ بیناهیا چاڤی | سۆما/ چاو |
| To plaster, smoothe | هنین | سواخ/ سواغ |
| Knight, rider, horseman, cavalier | سیار | سوار |
| Cavalry, chivalry | سیار | سوار |
| To ride | سیاربوون | سواربوون |
| Accomplished horseman | سیارباش | سوارچاك |
| To beg | خاستن | سوال |
| Beggar | خاز خازوك | سوالكەر |
| Army, troop | سوپا | سوپا |
| Commander-in-chief | سەرلەشكر | سوپا سالار |
| Military | سوپایی | سوپایی |
| Rug, mat | مەحفیر/ فەرشی نقیژی | سوجادە/ بەرماڵ/ دوگرد |
| Theological student, Religious student | سوختە | سوختە |
| Bodice, waistcoat | سوخمە | سوخمە |
| Drudgery, corvee | سوغرە | سوغرە |
| To burn | سوتك/ سوزتن | سووتان |
| To heal | ساریژبون | سووتاندنەوە |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Burnt | سووتی | سووتاو |
| Ash | خولی | سووتوو |
| Fuel | سوتەمەنی | سووتەمەنی |
| Corner | کونج/ گۆشە | سووچ |
| Faulty, guilt | سیج/ سووج | سووچ/ سوچ |
| Faulty, guilty, sinner | گونەهبار | سووچدار/ سوچدار |
| Grief, sorrow, pity, longing | خەم | سوو |
| Interest, usury | ریبا | سوو |
| Usurer, one who practises usury | ریباخۆر | سووخۆر |
| Profit, benefit, interest | مفا | سوود |
| Profitable | مفادار | سوودمەند |
| Payee, beneficiary, persistant, insistant | رژد | سوور/ رژد |
| Red, burnt | سور | سوور/ سۆر |
| Rouge, make-up, brine | سۆراڤ/ سویراڤ | سووراو/ سۆراو |
| Reddish | سوربون | سووریاو/ سۆریاو |
| To fry | بژارتن | سووربوونەوە |
| Blush (shy) (shame) | سۆربون | سووربوونەوە/ سووورداگەران |
| Fair-skinned | سووروسپی | سووروسپی |
| Measles | سوورك | سوورێژە |
| Turn | نۆبەت | سوور |
| Rotation, cycle | زڤرۆك | سوور |

| English | بادينى | سۆرانى |
|---|---|---|
| Blood circulation | زڤروّكا خوينى | سورى خوين |
| To revolve | گەريان | سووران |
| To run, manage | ب ريڤەبرن | سووراندن/ بەريوەبردن |
| Gonorrhoea | سوسەنەك | سووزەنەك |
| Packing needle | سوژن | سووژن/ سوژن |
| Light (weight) | سڤك | سووك |
| Unimportant, bad (person) | سڤك | سووك |
| Grief, sorrow | دلگرانى/ خەم/ كەسەر | سوێ |
| To feel sorrow | دل گران | سوێبوونەوە |
| Oath, swear | سويند/ سۆند/ سوز | سوێند/ سوين |
| To swear | سويند خارن | سوێند خواردن |
| To take an oath | سۆند دخوا | سوێند دەخوا |
| To perjure, commit perjure | درەو سوند دخوت | بەدرۆ سوێند دەخوا |
| Switch | سويچ | سويچ |
| Owing to, about | سەبارەت | سەبارەت |
| Basket | سەلك | سەبەتە |
| Pipe (tobacco) | قەلين | سەبيل |
| Casual reaper, hired | سەپان/ خولام/ رەشەك | سەپان |
| Bucket | سەتل | سەتل |
| Dawn | سەحەر/ سپيدە | سەحەر |
| Difficult, hard | زەحمەت | سەخت |
| Worried, distressed | نارەحەت | سەخلەت |
| Hundred | سەد | سەد |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Hundreds | سەدان | سەدان |
| Century, age | سەدە | سەدە |
| Percent | سەدی | سەدی |
| Head, top | سەر | سەر |
| On my head | سەرسەری من | سەرسەر |
| To foam | سەرئاڤ کەتن | سەرئاوکەوتن |
| Government offices | سەرا | سەرا |
| Mirage | سەراب | سەراب |
| Wholly, from head to head | پرانیا/ حەمی/ سەراسەر | سەراپا/ سەراسەر |
| Ceiling | بن بان | سەراپیتە |
| Chiefs | سەرۆکین | سەران |
| Head poll | سەرانە | سەرانە |
| w.c. | دەستئاڤ | سەراو |
| Additional load | بارزیدە | سەربار |
| Inspite of, despite | سەربار | سەربار |
| Soldier | سەرباز | سەرباز |
| Camp, barracks | سەربازگەه | سەربازگە |
| Mobilization | سەفەربەری | سەربازگیری |
| Title, topic | بابەت | سەرباس |
| Roof, roof-top | سەربان | سەربان |
| Slaughter | سەرژیفەکرن | سەربرین |
| Event, occurrence | دیرۆک | سەربورد |
| Uncovered head, receptacle | سەرکول | سەربەتال/ سەرکۆت |
| Independent, free | سەربەخو | سەربەخۆ |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Independence | سەربەخوی | سەربەخۆیی |
| Proud, eminent | سەربەرز | سەربەرز |
| High reputation | سەربەرزی | سەربەرزی |
| Free | سەربەست | سەربەست |
| Freedom, liberty | سەربەستی | سەربەستی |
| Quarrelsome, seditious | شەرۆك | سەربەکۆبەن/ سەربەگێچەڵ |
| Sealed, stamped | مورکری | سەربەمۆر |
| Downward | بەرەڤ خار/ بەر ب ژیر/ نشیڤی | سەربەرەوژێر |
| Fellow wife (of a polygyny) | هەوی | سەربەهەوێ |
| Unpire, referee | بەرەڤان | سەرپشك |
| Cover, lid | دەرپۆش | سەرپۆش |
| Bare-headed | سەر ریس | سەرپەتی |
| Supervisor | سەرپەرشت | سەرپەرشت |
| Foreman of labourers | سەرکار | سەرپەل |
| Toe, tiptoe | سەری تبلی | سەرپەنجە |
| Disobedient | سەرپیچی/ سەرکیشی | سەرپیچ |
| Be involved | توشبوی/ تیکەتی | سەرپیوەبوون |
| From top to bottom | سەری هەتا پیی | سەرتاپا |
| From head to head, wholly | هەمی/ سەراسەر | سەرتاسەر |
| Barber, hairdresser | سەرتراش | سەرتاش |
| Headshaving | سەرتراشین | سەرتاشین |
| Total | سەرجەم | سەرجەم |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Preoccupied, busy | مژوّل | سەرجەنجال |
| On my eyes | سەرچاڤا | سەرچاو |
| Spring, source | سەرچاوک/ کانیک | سەرچاوە |
| Reference, bibliography | ژیدەر | سەرچاوە |
| Opinionated | رکدار | سەرچل |
| Kneeling, kneecap | سەرچوک | سەرچۆك |
| Drunkard | سەرخوش | سەرخۆش |
| To condolence, condole | سەرخوش لیکرن | سەرخۆشی لیکردن |
| Inauspicious | سەرخور | سەرخۆر/ سەرەخۆرە |
| Nap, siesta | سەرخەڤ | سەرخەو |
| Chieftain, headman in tribe | سەرۆک عەشیرەت | سەرخیل |
| Chief | سەردار | سەردار |
| To visit | سەردان | سەردان |
| To sacrifice | سەردانان | سەردان |
| To defer to obey, bow the head | سەرنڤی نەکرن | سەردانەواندن |
| To comb hair | شەکرن | سەرداهینان |
| Funeral recitation, Lamentation | پیگوتن | سەردۆلکە |
| Professional mourner | پیبیژ | سەردۆلکە بیژ |
| Epoch, moment | سەردەم | سەردەم |
| Contemporary | هەڤچەرخ | سەردەم (هاوچەرخ) |
| Honest | سەرراست | سەر راست |
| To blame, reproach | لومەکرن | سەرزەنشت |

| English | بادینی | سۆرانی |
| --- | --- | --- |
| To count | سەرژماردن | سەرژماردن |
| Census | سەرژمیر | سەرژمیر |
| Statistics | سەرژمیرناسی/ سەرژمیرزانی | سەرژمیرناسی |
| Puzzled, surprised, astonished | حیبەتی | سەرسام |
| Wise old lady | سەرسپی | سەرسپی |
| Bathroom | سەرشول | سەرشۆرك |
| Busy, preoccupied, distraught | مژوّل | سەرقال |
| Superintendent | سەركار | سەركار |
| Leader | فەرماندە/ ریبەر | سەركردە |
| The president of the republic state | سەروّكی كوماری | سەركۆمار |
| To reproach | لومەكرن | سەركۆنە |
| Cheek bone | ئالەك/ سیرمەت | سەركولم |
| To succeed, pass | سەركەفتن | سەركەوتن |
| Nipple, tit, teat | سەرمەمك/ سەركیت مەمكا | سەرگۆ |
| Coldness, cool | سەرما | سەرما |
| Be numbed, be frozen | سەرمابری | سەرمابردە |
| Wealth, capital | سەرمایە | سەرمایە |
| Capitalist | سەرمایەدار | سەرمایەدار |
| Capitalism | سەرمایەداری | سەرمایەداری |
| Model, pattern | نمونە | سەرمەشق |
| Attention, caution | سەرەنج | سەرنج |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Aware, cautions | هشیار | سەرنجدەر |
| President | سەروک | سەرۆك |
| Presidency | سەروکایەتی | سەرۆکایەتی |
| Rhyme | سەروا | سەروا |
| Spring, source | کانی/ سەروچاوک | سەروچاوە |
| Sovereignty | سەروەری | سەروەری |
| Beginning | دەست پیک/ سەرەتا/ بەرایی | سەرەتا |
| Primary | سەرەتایی | سەرەتایی |
| In addition to, moreover | سەربار | سەرەرای (ئەوەی) |
| Spear, lance | سەرەرم | سەرەرم |
| Highway | سەرەری | سەرەری |
| Main, major | سەرەکی | سەرەکی |
| Death pangs, death struggle | بەرمرن/ جانکیسی | سەرە مەرگ |
| Riddle, coarse sieve | سەرەند | سەرەن (سەرەند) |
| Conclusion, result | ئەنجام | سەرەنجام |
| Pillow | بالیفک | سەرین |
| Martial-law, mobilization | سەفەربەر | سەفەربەر |
| Brokendown, handicapped | سەقەت | سەقەت |
| Platform | دوانگە/ هەرزال | سەکۆ |
| Bench | سەکو/ تەخت | سەکۆ |
| Dog | سە | سەگ/ سە |
| Otter, beaver | سەیی ئاڤی/ سەگاڤ | سەگاو |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| To bray, bark | رەوین | سەگوەر |
| To prove, admit | سەلماندن | سەلماندن |
| Interest, usury | ریبا | سەلەم/ ریبا |
| Elegance, skillfulness | شیان | سەلیقە |
| Solitary, single, bachelor | سەلت | سەلت |
| Style, as he, she likes | سەلتەنەت | سەلتەنەت |
| Dance | دەهوات/ گۆڤەند/ دیلان | سەما |
| Dancer | داوەتکە/ گۆڤەندکەر/ دیلان کەر | سەماکەر |
| Samovar | سەماوەر/ سەماڤەر | سەماوەر |
| Loaf | سەمون | سەموون |
| Dignity | سەنگ | سەنگ |
| Weight | سەنگ | سەنگ |
| Trench | نەوچە | سەنگەر |
| Heavy, precious | گران | سەنگین |
| To exchange, bargain | بازاری/ بازارکرن | سەودا |
| Green | کەسک | سەوز |
| Greenery | کەسکاتی | سەوزایی |
| Vegetable | زەرزەوات | سەوزە |
| Oar | سەول/ شەلپی | سەول |
| Ice, freezed, snow | بەفر/ جەمەد/ بەرف | سەهۆل |
| Obstinate, pig-headed | سەر رەق | سەهەند |
| Shade, shady place | سیبەر | سەهەند |
| Strange | سەیر | سەیر |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Picnic, trip | سەیران | سەیران |
| Recreation | سەیرانگەھ | سەیرانگا |
| Umbrella | شەمسی/ سەیوان | سەیوان |
| Three | سێ | سێ |
| Shade, shadow, umbra | سیبەر | سێبەر |
| Under the patronage of, under the auspices of | ل بن سیبەرا | لەژێرسێبەری |
| Gallows | سیداره | سێداره |
| Thirteen | سێزده | سێزده |
| Tripod, triumvirate | سی کوچك | سێکوچکە |
| Triangle | سی‌گۆشە/ سی کوژی | سێگۆشە |
| Liquidity, fluidity | لیسەر | سێلاو |
| Apple | سێڤ | سێو |
| Parentless, orphan | بی باب و داك/ ئیتیم | سێوی |
| Adam's Apple | سێڤا ئادەمی | سێوی ئادەم |
| Thirty | سیھ | سی |
| Lung | سیھ | سی |
| Politics | سیاسەت | سیاسەت |
| Politician | سیاسەتڤان | سیاسەتمەدار |
| Prod, knuckles | گریچك | سیخورمە |
| Porcupine | سیخور | سیخور |
| Sorcery | سیحر | سیحر |
| Garlic | سیر | سیر |
| Skin, peel | تیڤل | سیرمە |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Faded, withered | سیس/ زەر | سیس |
| Cricket | کریکت | سیسرك |
| Vulture | کەچەلوک/ کەرگەس | سیسرکە کەچەل |
| Consumption, tuberculosis of lung | سیل | سیل |
| Consumptive | سیلدار | سیلدار |
| Face, personal appearance | سیما | سیما |
| Breast | سینک | سینە |
| Cinema, movie | سینەما | سینەما |
| Tray | سینی | سینی/ سینی خوان |
| Chinese | سینی | سینی |
| Tooth pick | سیواک | سیواك |
| Lungs and liver | سیە و میلاک | سی و جگەر |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Sh The fourteenth letter of the kurdish alphabet | ش | ش |
| King | شاه | شا |
| Appeal for wedding largess | شاباش | شاباش |
| Queen | ژن شا | شابانوو |
| Harbour, port | شابەندەر | شابەندەر |
| Horn | شاخ | شاخ |
| Mountain | شاخ | شاخ |
| Mountainous | شاخاوی | شاخاوی |
| Mountaineer | شاخەوان | شاخەوان |
| Glad, happy | شاد | شاد |
| City | شار/ باژیر | شار |
| Obscure, vague, ambiguous, unclear | غیم | شاراوە/ ناروون |
| Hidden | ڤەشارتی | شاراوە/ نادیار |
| Exiled, vanished | شاربەدەر | شاربەدەر |
| To vanish | شاربەدەرکرن | شاربەدەرکردن |
| To hide, to bury | ڤەشارتن | شاردنەوە |
| Townsman, urban | شارستان | شارستان |
| Civilization | شارستانیەت | شارستانیەت |
| Urban, civilized | شارستانی | شارستانی |
| Water cucumber | شارۆخ/ خەیار | شارۆخ |
| Town, small town | بازیر/ باژیرك | شارۆکە/ شارۆچکە |
| Expert, well-versed | شەهرەزا | شارەزا |
| Mayor | باژیرڤان | شارەوان |

| English | بادینی | سۆرانی |
| --- | --- | --- |
| Municipality | بازیرڤانی | شارەوانی |
| Urban, civilized | شاری | شاریی |
| High way | ریکا سەرەکی | شاری |
| Prince, princess | شەهزادە | شازادە |
| Sixteen | شازدە | شازدە |
| Sixteenth | شازدەم/ یی شازدی | شازدەم |
| Queen | ژن شا | شاژن |
| Masterpiece | شاکار | شاکار |
| Apprentice | شاگرد | شاگرد |
| Minister, secretary (u.s.a) | وەزیر | شالیار |
| Attack, assaut, raid | هیرش | شالاو |
| Shoulder | مل | شان |
| Responsibility | بەرپرسیاریتی | شان |
| Proudness | شانازی | شانازی |
| Side by side | مل بە مل | شان بەشان |
| Chance, lucky | شانس | شانس |
| Theatre, stage | شانو | شانۆ |
| Comb | شە | شانە |
| Cell | شانە | شانە |
| Beehive, hive | شانە | شانە (هەنگ) |
| Plumb | شاول | شاوول |
| Kingly | شاهانە | شاهانە |
| Heron | شینە شاهو | شامیۆ |
| King of kings | شاهنشا | شاهنشا |
| Queen bee | شامیشیت هنگڤینی | شاهەنگ |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Worthy, deserving | هێژا | شایان/ شایەن |
| Suitable, worthy | هەژی | شایستە |
| Witness | شاهید | شایەت/ شایەد |
| To testify | شاهید دان | شایەتدان |
| Poet, bard, singer, chanter | هوزانڤان | شایەر |
| Dance, festivity | گوڤەند/ دیلان | شایی |
| Be disconcerted | شەپرەزە | شپرزە |
| Thing | تشت | شت |
| To wash | شیشتن | شتن/ شوشتن |
| Equipment, furniture | تشتیت مال | شتومەك |
| Match, light | شخاتە | شخارتە |
| Vaccination, syringe, injection | شرنقە | شرنقە |
| To give injection, Vaccinate | شرنقە لیدان | شرنقە لیدان |
| Glue | سمغ | شریت |
| Tape | شەلیت | شریت |
| Cassette | کاسیت/ شریت | شریت |
| Snore | پخین/ خرخر | شریخە |
| Tattered, torn | رزۆك | شر |
| Death pangs, about to die | ل بەر مرنیێە/ چوویی | شر |
| Bad, desparate | خراپ | شر |
| Doubt | شك | شك/ گومان |
| Complaint | گازندە/ شکات | شکات |
| Hunting, shooting | نیچیر | شکار |
| Broken | شکەستی | شکاو |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Defeat | شکستی | شکست |
| Majesty | سام | شکۆ |
| Glory | شکۆ | شکۆ |
| Your highness, your majesty | خاوینشکۆ/ خودان شکۆ | خاوەن شکۆ |
| Majestic | شکودار/ سام | شکۆدار |
| Loose | خاف/ سیست | شل |
| Fluid, watery | ئاڤی/ ریق | شل |
| To loose, be convinced | ڤەکرن/ سست کرن | شل کردن |
| Persuaded, convinced | رازی بوون/ رازی کرن | شل کردن |
| Broth, muslin | ئاڤک | شلە |
| Be disconcerted | تەنگاڤ/ شەپرزە | شلەژان |
| Wooden pipe (music) | بلویل/ لولی | شمشال |
| Sword, saber | شیر | شمشیر |
| Fencing with asaber | شیربازی/ شوربازی | شمشیربازی |
| Wind, gentle, breezed soft movement of air | با | شنە |
| Land after first ploughing, field ploughed once | شۆ | شۆ |
| Vivacious, exquisite | شوخ | شۆخ |
| Salty, brackish | سویر | شۆر/ سویر |
| Soup | شوربە | شۆربا |
| Revolution | شورەش | شۆرش |
| Hanging down, drooping | شور | شۆر |
| Revolutionary, agitator | شورشگیر | شۆرشگیر |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Platform pavement | رەسیف/ رەحاجادی | شۆستە |
| Shepherd | شڤان | شوان |
| To marry, get married | شی کرن | شووکردن |
| | تی | شووبرا/ تی |
| Ram part, Fence, Protective wall | دیوار/ شور | شوورە |
| Water melon | شتی | شووتی/ شفتی |
| Shame | شەرم | شوورەیی |
| Packing Needle | شیشرن | شووژن |
| Glass | شیشە | شووشە |
| Bottle | شیشە | شووشە |
| Misfortune | بیولەی/ بەدبەختی | شووم |
| Place, position, site | جه | شوێن |
| Trace, archeology | شوینوار | شوێنەوار |
| Archeology | شوینەوار ناسی | شوێنەوارناسی |
| Dawn, daybreak | شەبەق | شەبەق |
| Palm of hand | لەپ/ ناڤمست | شەپ |
| Slap | شەق | شەپ/ شەپازلە |
| Hat, cap | شەفقە | شەبقە |
| Slap | شەق | شەپلاخ |
| Paralysis | شەپک | شەپلە |
| Kurdish jacket | شەپک | شەپك |
| Wave | شەپول/ پیل | شەپۆل |
| Chess | شەترەنج | شەترەنج |
| Transplantation | شەتل/ نیهال | شەتل |
| Nursery, plantation | باغ/ نیهال خانا | شەتلگا |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Ice | چەمەد | شەختە |
| Shame, modesty, shyness, Bashfulness, diffidence | شەرم | شەرم |
| Diffident, abashed | شەرمن/ هەیبۆکە | شەرمن |
| To shame abash, Embarrass | شەرم | شەرم |
| Be ashamed, embarrassed | شەرمزار | شەرمەزار |
| Trousers | شەروال | شەروال |
| War | شەر | شەر |
| War-like, aggressive | شەرکر/ شەروک | شەرفرۆش |
| Sixty | شیست | شەست |
| Six | شەش | شەش |
| Revolver | دەبانچە/ وەروەرە/ شەش میل | شەشخۆر/ دەپانچە |
| Slap | شەق | شەق |
| Clap, clacking | شەق | شەق/ شەقە/ شەق و شەقە |
| Crack | شەق/ درز | شەق |
| Breast | نیف مەمکان/ شەق | شەق |
| Street | شەقام | شەقام |
| Step | پینگاف | شەقاو |
| Stamp | پیل | شەقل |
| Yearling lamb | بەرخ | شەك |
| Sugar | شەکر | شەکر |
| Sweetened water | قەنداف | شەکراو |
| Sugar bowl | شەکردان | شەکردان |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Exhausted | بەتلی/ وەستیای | شەکەت |
| Lame | شەل/ لەنگ | شەل |
| Cool northerly wind | شەمال | شەمال |
| Musk melon, cucumis melon | شەماموک/ قاوان | شەمامە |
| Saturday | شەمبی | شەمبە/ شەممە |
| Bat | چلیملی/ چەکچەکیلە/ شەڤرەڤینک/ میرمورتک/ شەڤ شەڤوک | شەمشەمە کویر |
| Train | شەمەندەفر | شەمەندەفەر |
| Sprightly, gay, pretty | شەنگ و شوخ/ سپەهی | شەنگ و شۆخ |
| Night | شەڤ | شەو |
| Good night | شەڤ باش | شەوباش |
| nocturnal, Night fever fever | شەڤ تا | شەوتا |
| Late evening night snack | شیفخوشك | شەوچەرە |
| Light | شەوق | شەوق |
| Longing | شەوق | شەوق |
| Weak sighted | شەڤکور | شەوکویر |
| Night time | دەمی شەڤی | شەوگار |
| Dew | خوناڤ | شەونم |
| Nightmare, female demon | شەڤ پەست | شەوە |
| Jaw | چەن/ ئەرزینک | شەویلك |
| Martyr | شەهید | شەهید |
| Satan, devil | شەیتان | شەیتان |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Frantic, distraught | بی ئەڤینی/ دژوار | شەیدا |
| Damp | تەری | شێ |
| Chestnut | شی ابۆ هەسپی) | شێ/ ئەسپەشێ |
| Fool, insane, mad, lunatic | شێت/ دین/ بی ئاقل | شێت |
| Lunacy hospital | نەخوشخانا شیتا | شێتخانە |
| to squeeze, knead, massage | پەرخاندن | شێلان |
| Lion | شێر | شێر |
| Cancer | پەنجەشێر | شێرپەنجە |
| Turnip | شێلم | شێلم |
| Valley | گەلی | شێو |
| Supper, dinner | شیف | شێو/ نان |
| Style, design | شێواز | شێواز |
| Methods, style | شەپرزە/ شکستی | شێواو |
| Way, shape, method | شێوە/ رێک | شێوە |
| Ability, suitable | شیان | شیان |
| Suitable, appropriate | کێرهاتی/ هێژا | شیاو |
| Sweet | شرین | شیرین |
| Dessert, sweet, candy | شرینەمەنی/ شریناتی | شیرنەمەنی/ حەلوا |
| To analyse | شروڤەکرن/ شلوڤەکرن | شیتەلکردن |
| Sword | شیر | شیر/ شمشیر |
| Lukewarm, tepid | تینشیر | شیرتێن |
| Milk | شیر | شیر |
| Milker, milkman | شیردۆش | شیردۆش |
| Bride-price | نەخت | شیربایی |
| Foster-brother | برای شیری | شیربرا/ برایشیری |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Nagging | پتپتوک | شیره شیر |
| Metal bar, iron | شیش | شیش |
| Iron monger | بازرگانیا شیشلی | بازرگانی شیش |
| To solve, remedy, treat | چارەسەر | شیکار |
| To explain, parse, analyse | شروڤەکرن | شیکردنەوه |
| Syrup | شروب | شیله |
| Creamy | شیله/ شیره/ دۆبه | شیله |
| Blue | شین | شین |
| To wail, lamentation, mourning | شینی | شین/ شیوەن |
| Garden, path of green | شین | شین/ سەوز |
| Valley, ravine, gully, gorge | گەلی/ نهال/ نیوال | شیو |
| Lamentation, mourning, wailing | شینی | شیوەن |

| English | بادينى | سۆرانی |
|---|---|---|
| S The 15th leteer of the kurdish alphabet | ع | ع |
| Ivory | عاج | عاج |
| Wine, arrack | عەرەق/ مەی | عارەق |
| Addict | عەرەق فەخور | عارەقخۆر |
| Sweat, perspiration | خوھ | عارەق |
| To sweat | خوھ دان | عارەق دەردان |
| Single, bachelor | زگورد | عازەب |
| Sky | عەسمان | عاسمان |
| Gown, frock, cloak, aba | عەبا | عەبا |
| Perfume | بیهن | عەتر |
| Estate, earth | عەرد | عەرد |
| Cart, carriage, vehicle, van | عەرەبانە | عەرەبانە |
| Carter | عەرەبانچی | عەرەبانەچی |
| Soldier, troop, army | عەسکەر | عەسکەر |
| Military | عەسکەری | عەسکەری |
| Militarism | عەسکەریەت | عەسکەریەت |
| Tribe | عەشیرەت | عەشیرەت |
| Turkey | عەلوشیش/ عەلوک | عەلەشیش |
| Warehouse, store | کوگە/ عەمبار | عەمار |
| Antique | عەنتیکە | عەنتیکە |
| Folk, common people | خەلک/ گەل | عەوام |
| Barking, braying | عەوعەو | عەوەعەو |
| Clan, tribe | عیل | عیل |
| Loins, private parts of alady | عەورەت | عەورەت |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Carat, karat | عەیار | عەیار |
| Gnosticism | گنوستی | عیرفانیەت |
| Rationalism intellectualism | عەقلانیەت | عەقلانیەت |
| Mentality, mind | عەقلیەت | عەقلیەت |
| Brigadier, general | راگر/ سەرهێز | عەمید (عەسکەری) |
| Commodore | ئەفسەری دەریایی | عەمید (دەریایی) |
| Diplomatic | دبلوماسی/ سیاسەتڤان | عەمید (دبلوماسی) |
| Dean | راگر | عەمید (کۆلیژ) |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| X The 16th letter of the kurdish alphabet | غ | غ |
| Gallop, galloping | چارگاڤ اهەسپا | غار (ئەسپ) |
| Race, running | پیشبەزین/ هەڤبەزین | غاردان |
| Race | غارغارانی | غارغارین |
| Gas | غاز | غاز |
| Perfidious, traitor | ناپاک/ جەگەرمژ | غایەنخایەن/ خائن |
| Bud | بشکوش/ بشکوژ | غونچە/ خونچە |
| Double chin | دو ئەرزینک | غەیفەیە |
| Coorse sieve, cribble | موخل | غەربیل |
| Gazette, newspaper, journal | روژنامە | غەزەتە |
| Alyricpoem, ode | غەزەل | غەزەل |
| Nose ring | خزیم | غەزێم/ خەزێم |
| Treasure | خەزینە | غەزینە/ خەزێنە |
| Noisy, crowd | تەق و رەق | غەلبەغەلب |
| Sadness | خەم/ خەفەت | غەم/ خەم |
| Wink, eyewink | ئاور/ تروکە | غەمزە |
| Metaphysical, supernatural, unseen | غەیبی | غەیبی |
| Zeal | غیرەت | غیرەت |
| Nerve, grit | مێرخاسی | غیرەت |
| Gargle | لیوەردان | غەرغەرە |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| F. The 17th letter of the kurdish alphabet | ف | ف |
| Bean (s), kidney beans | فاسولی | فاسۆلیا |
| Aluminium | فافون | فافۆن |
| Trap | خەفك | فاقە/ تەلە |
| Grumbling | گزگریۆك | فاك و فیك |
| Fortune-telling, read omens | فال | فال |
| Palm reader, fortune-teller | فالکەر | فالگر |
| | فالگرتن | فالگرتن |
| Understanding, comprehension | فام | فام |
| To understand, know, recognize | فامکرن | فامرکردن |
| Lantern | فانوس | فانۆس |
| Magic lantern | فانوسی سیحری | فانۆسی جادو |
| Interest (on money) | فایده | فایز/ سوو |
| Football game, soccer | تەپانی/ تەپاپی | فتبۆلین |
| Wide, broad | فرەه | فراوان |
| Brush | فرچە | فرچە |
| Chance, opportunity | دەرفەت | فرسەت |
| Verb, action | فرمان | فرمان |
| Clerk, officer, official | فەرمانبەر | فرمانبەر/ فەرمانبەر |
| Tear | روندك/ فرمیسك | فرمیسك |
| Selling, to sell | فروتن | فرۆتن/ فرۆشتن |
| Seller, pedlar | فروشیار | فرۆشەر/ فرۆشیار |
| Plentiful, very, poly | گەلەكە | فرە |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Polygamy, poly gyne | چەند ژنی | فرە ژنی |
| Polyandry, polygamy | چەند میردی | فرەمیردی |
| Multi-party, pluralism | چەند حیزبی/ فرەحیزبی | فرەحیزبی |
| To save, to come to help, to join | هاوار | فریا |
| Emergency | تەنگاڤی | فریاکەوتن |
| Relief | هاوارهاتن | فریاکەوتن |
| First aid | هاوارهاتنا دەستپیکی | فریاکەوتنی سەرەتایی |
| Angel | فریشتە/ ملیاکەت | فریشتە |
| Fraud | سەرداچون | فریو |
| Cheater, deceitful, trickster | سەرداچۆی | فریوباز |
| Be defrauded | سەرداچۆی/ هاتەسلیماندن | فریوخواردن |
| Trickery | فێڵ/ حیلە | فروفێڵ |
| Noise of sipping (tea) | فرر-فرر | فرەفر (چا خواردنەوە) |
| To kidnap, to elope | رفاندن/ رەڤین | فراندن |
| Kite | فرفرۆك | فرفرۆکە/ قوشکاغەز |
| Airplane, plane | بالەفر | فرۆکە |
| Pilot | فرۆکەڤان/ گەمیڤان | فرۆکەوان |
| Flight, to fly | فرین | فرین |
| Flapping, flutter | فرەفر | فرەفر |
| To throw, to toss | فرێدان | فرێدان |
| Hissing noise | سس | فس |
| Coward | ترسنوك | فش |
| Spreading | بلاڤ بوون | فش |
| Wide, large | فرەه/ بەرین | فش (فرە) |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Boasting, exaggeration | مەزنكرن/ گركرن | فشە/ فشەفش |
| Brush | فرچە | فلچە |
| Cup | فینجان | فنجان |
| Palm reader | فنجانخوین | فنجانخوین |
| Phosphate | فوسفات | فوسفات |
| Phosphorous | فوسفور | فوسفور |
| Fountain, jet | كانی | فوارە |
| Puff, blow | پف | فوو |
| Neglected, forgotten | فەرامۆش | فەرامۆش |
| Neglect, forget | فەرامۆشكرن | فەرامۆشكردن |
| Bag, gunny sack | فەردە | فەردە/ گونیە |
| Carpet | مەحفیر/ بەرك | فەرش |
| Order, firman, decree | فەرمان | فەرمان |
| Clerk, civil servant | فەرمانبەر | فەرمانبەر |
| Commander | فەرماندە | فەرماندە |
| Teachings | فەرمان | فەرمایش |
| Discourse, speech | ئاخفتن | فەرموودە |
| Dictionary | فەرهەنگ | فەرهەنگ |
| Cultural, educational | زانیاری/ رەوشەنبیری | فەرهەنگی |
| Loot, booty, pillage, spoils | فەرهود/ تالانی/ كەلەپیرە | فەرهود |
| To loot, to plunder | تالان كرن | فەرهودكردن |
| Immature, unripe | نەگەهشتی | فەریك |
| Favour, worth, splendour | قەنجی | فەر |
| French | فرەنسی | فەرەنگ |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Philosophy | فەلسەفە | فەلسەفە |
| Christian | فەلە | فەلە/ گاور/ دیان |
| Space, orbit, circuit | فەلەک | فەلەك |
| Astronaut | فەلەکناس | فەلەکناس |
| Astronomy | فەلەکناسی | فەلەك ناسی |
| To demolish, spoil, destroy | ژناڤبرن | فەوتاندن |
| Epileptic fit | تەپ | فێ |
| Epileptic, to have such fit | تەپدار | فێدار |
| To learn | فێربوون | فێربوون |
| To teach | فێرکرن | فێرکردن |
| School | فێرگەه | فێرگە |
| Trick, wile | گەند | فێڵ |
| Cunning, deceitful, trickster | فێلباز | فێڵباز |
| Cool, nice weather | فێنک/ هین | فێنك |
| Pride, boasting | شەهنازی | فیز |
| Boastful, proud | شەهناز/ فزین | فیزن |
| Bullet, shot, gunshot | فیشەک | فیشەك |
| Whistle | فیتک | فیکە |
| Elephant | فیل | فیل |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| V The 18th letter of the kurdish alphabet | ڤ | ڤ |
| Corner | رەخ/ قوژبن | ڤاج |
| Region, area | دەڤەر | ڤاج |
| Chiken, hen | مامر/ مریشك | ڤار |
| Lapel, opposite | ڤاژی/ بەرازی | ڤاژی |
| Virus | ڤایرۆس | ڤایرۆس |
| Love | ڤیان | ڤیان |
| Visa | ڤیزە | ڤیزە/ ڤیزا |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Q The 19th letter of the kurdish alphabet | ق | ق |
| Vessel, dish, plate | قافک | قاب/ قاپ |
| Wooden clog | قاپقاپ | قاپقاپ |
| Pots and pans | ئامان/ لەگەن | قاپ و قاچاغ |
| Overcoat | قاپیت | قاپووت |
| Door, gate | دەرگەه | قاپی |
| Storey, floor | قات | قات |
| Times | کات/ دەم | قات |
| Suit | قات | قات |
| Crisis, difficulty, poverty, famine, dearth, starvation | خیزانی/ هەژاری | قات و قری |
| Poverty, famine, dearth | خیزانی/ هەژاری | قاتیی |
| Leg | پی/ قاچ | قاچ |
| Smuggling, contraband | قاچاغ/ قەچاغ | قاچاخ/ قاچاغ |
| Smuggler | قەچاغی | قاچاخچی |
| Mushroom | کفارک | قارچك |
| Hero, champion, gallant | قەهرمان | قارەمان |
| Twang, cawing, snuffling, crying bitterly | قارقار | قاڕاندن/ قارەقاڕ |
| Goose, swine | قاز | قاز |
| Judge | قازی | قازی |
| Profit, interest, avail, advantage | قازانج/ سود/ مفا | قازانج |
| Pine-tree | کاژ | قاژ |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Crowing, harsh or shrill cry, cawing, honking | قاژقاژ | قاژەقاژ |
| Chough, rook | قراپێ سۆر | قاژوو |
| Safe, coffer, money box | قاس/ قاسە | قاسە |
| | قەبین/ قەب قەب/ دەنگێ کەوێ | قاسپە قاسپ |
| Boisterous laughter, guffawing | تیقلیق | قاقا |
| Paper | کاغەز/ پەر | قاقەز/ کاغەز |
| Notes, banknotes, papermoney, paper currency | پارێت کاغەز | پارەی قاقەز |
| Playing cards, deck | پەرکانێ | قاقەزێن |
| Kite, paper plane | فرفرۆکێ/ تەیارێ وەرەقی | قاقەزێن |
| Blackbeetle, cock roach | کێزکلۆک | قالونچە/ قالوچە |
| Frame | قالب | قالب |
| Whip | قامچی | قامچی |
| Thumb | قامک/ تلابەرانی | قامك |
| Big toe | تلابەران | قامکی پێ |
| Reed, cane | لەقەن | قامیش |
| Fumigation, smoking | دوکێلکرن | قانگ |
| Skill, shell, hull | تیقل | قاووغ/ توێکل |
| Coffee | قەهوە | قاوە |
| Coffee-mover | قەهوەچی | قاوەچی |
| Brown | قەهوای | قاوەیی |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Strap, thong | قایش | قایش |
| Convinced | قایل/ رازی | قایل |
| Agreemant, convince | قایل بوون | قایل بوون |
| To convince, persuade, to make agree, accept | قایل کرن | قایل کردن |
| Strong, severe | قایم | قایم |
| District commissioner, deputy governor | قایمقام | قایمقام |
| Ward | قایش | قاوش |
| To cluck | قدەقد/ قدقدامریشکێ | قدەقد (مریشك) |
| Wasting, squandering, throwing away | برک | قرپ |
| Vacant, hollow | پیچ | قرپۆك/ پووچ |
| Dried up (fruit) | زوهاکری/ قەماندی | قرپۆل |
| Scab, scum | قاچک/ قەلب | قرتماخە |
| To cramp, crinkle | تەزتەزینک | قرچ |
| To crackle | قرچ/ چەرقین | قرچە قرچ (ئاگر) |
| Mean, stingy, crinkled, wrinkled | قەلس | قرچۆك |
| To lose porposity, to lose money and become bankrupt | ڕویتە | قرخ |
| Snuffler, twanging, nasalizing, no longer porous | بێهنکەر | قرخن |
| Lobster, crab, crayfish | قرژانک/ کڤژالە/ کیڤژالە | قرژال/ قرژانگ |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Tick | گرنی/ کرنی | قرنه/ پند |
| Laughing, shouting and crying | کەنین/ تیقلیق | قریوه قریو |
| Destruction, eradication | نەمان | قڕ |
| Extinction, dying out | نەمان | قڕ/ قڕبوون/ نەمان |
| Mass massacre, geonocide, annihilation, extermination | فەرمان | قڕان |
| To exterminate, annihilate, eradicate, extirpate | ژ ناڤ برن/ نەهێشتن | قڕکردن |
| Dirt, filth | قریژ | قرێژ |
| Hair | پرچ | قژ |
| Hairy, hirsute, shaggy | توکن/ پیرتو/ گوسک/ قژە | قژن |
| Speech, talking | قەسە | قسە |
| Frank, straightforward, candid, direct | رەپ و رات | قسە لەڕوو |
| Proverb | مەتەلوک | قسەی پێشینان |
| Nonsense, balderdash, poppycock | پویچ | قسەی قۆڕ |
| Tar | قێر | قسل |
| Government house | سەرا | قشلە |
| Lock | قفل | قفڵ |
| To lock | قفلدان | قفڵدان |
| Single | کەت | قل |

| English | بادينى | سۆرانى |
|---|---|---|
| Beloved, mistress | خوشتڤى | قل |
| To burst | پەقین | قلیشانەوە |
| To crack, cleavage, fission | درز/ دەرز | قلیشانەوە |
| To secede from, separate from, breakaway, to split, crack, cleave | جودابون | قلیشانەوە/ جودابونەوە |
| Button | قوبچە/ قومچە | قۆپچە |
| To copy | قوپیە | قۆپیە |
| Horn | قوچ | قۆچ |
| To butt, butting | قوچلێدان | قۆچلێدان |
| Peach | خوخ | قۆخ |
| Hut, hovel | کولک/ زنج | قۆخ |
| Ditch, obstacle | چەپەر/ جوک | قۆرت |
| Digger, engraver, driller | کورکول | قۆرت هەڵکەن |
| Booking, reservation | گرتن/ پاراستن | قۆرخ |
| To book (aseat), reserve | جە گرتن | قۆرخکردن |
| Teapot | قوری | قۆری |
| Bad, harsh | قۆر | قۆڕ |
| Non sensical, nonsense | قور/ پوچ قسە | قسەی قۆڕ |
| Bad, harsh words, swearwords | قسێن قۆڕ | قسەی قۆڕ |
| Rumbling, growling, gurgling | مرمر/ کمین | قۆڕەقۆڕ |
| Handsome, chic | کەشخە | قۆز |
| Excellent, very good | کەشخە | قۆز |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Clown, joker, jester | ترانەکەر | قۆشمە |
| Direction, aspect, column of troops | قول | قۆڵ |
| Sleigh, arm, sleeve | قول | قۆڵ |
| Shoulder blade, scapula | قوّلنج | قۆلنج |
| Heap, pile, stock | گیفک | قۆمەت |
| Period, juncture | قوناغ/ قویناغ | قۆناغ |
| Stage, phase, step | قوناغ | قۆناغ |
| Gun stock | قۆنداغ/ قونداغ | قۆنداغ |
| Shoes | قوندەرە | قۆندەرە |
| Boiled rice | گرار | قویلی/ قوبوڵی |
| Crushed, dented | تەبقی/ پەتشی | قوپاو |
| School | قوتابخانە | قوتابخانە |
| Student, pupil | قوتابی | قوتابی |
| Be-saved, rescued | قورتال بو | قوتاربو |
| The process of saving, rescuing | قورتال بوون | قوتاربوون |
| To save, rescue | قورتالکرن | قوتارکردن |
| Tin | قوتی | قوتو |
| Pyramid | قوچەک/ ئەهرام | قوچەك |
| Pyramidal, hierarchy | قوچەکی/ هەرەمی | قوچەکی |
| Pod lock | قوفل | قوفل |
| Sacrifice, victim | قوربان | قوربان |
| To sacrifice | قوربانی | قوربانی |
| Heavy (weight) | گران | قورس |
| Difficult, hard | قورس | قورس |

| English | بادينى | سۆرانى |
| --- | --- | --- |
| Weight | گرانی | قورسایی |
| Mud | تەقن | قوڕ |
| Lead | قورقوشم | قورقوشم |
| Throat, neck | قورك/ قرك/ هەفك | قوڕگ |
| Corner, nook | قورنەت | قورنە/ قوژبن |
| Corner, newspaper column | قونج | قونج |
| Hook | چنكال | قولاپ |
| Fish hook, rod | شوك | قولاپ/ قولاب |
| Needle, pin | سنجاق | قولابە |
| Negro, slave | بەند/ بەنی | قوللە |
| Peak, top | گوپیتك/ جە زێرەڤانیێ | قوللە |
| Negro, slave | بەند/ بەنی | قولەرەش/ قولی |
| (rounded) handle, loop | قولپ | قولپ |
| Having a hole, perforated | قولێر | قولێر |
| Hook | قولف | قولف |
| Sand | قوم/ خیز | قوم |
| Gambling | قومار | قومار |
| Gambler | قومارچی | قومارباز |
| Texture, fabric | قوماش | قوماش |
| Hand-grenade | قومبەلە | قومبەلە |
| Swallow | حاجی رەش | قووت |
| To swallow | دداعیریت | قووتدان |
| To sip, sup | قورت | قووتدان |
| Sob, cry with great sobs | قورەقور/ قوڕین | قووڕەقوور |

| English | بادينى | سۆرانی |
|---|---|---|
| Deep | كویر | قووڵ |
| Depth | كویرانی | قووڵایی |
| Volume | قەبارە | قەبارە |
| Grave | قەبر/ گور | قەبر/ گۆڕ |
| Gravedigger | گورکول | قەبر هەڵکۆڵ |
| Grave-yard | گورستان/ زیارەت | قەبرستان |
| Measure | پیڤاندن | قەبڵاندن |
| To guess, imagine | چیدبیت/ رەنگە | قەبلاندن |
| Size, volume | قەبارە | قەبارە |
| Big, massive | شەڤەلح | قەبە |
| Snap, sharp bite | لەقە | قەپ/ قەپاڵ |
| Steel, yard | كێشان | قەپان |
| Weigh, bridge | قاپان | قەپان |
| To weigh | كێشان | قەپانكردن |
| Muzzle,snout | لەمبوز | قەپۆز |
| Never, not at all | قەت | قەت/ هەرگیز |
| Tar | قەتران | قەتران |
| Scab, scum | قاچک/ قەلب | قەتماخە |
| Pent up, confined | چریسک | قەتیس |
| Harlot, whore, prostitute | قەحپە | قەحبە/ قەحپە |
| Brothel, whorehouse | قەحپەخانە | قەحبەخانە |
| Stature, waist | ناڤقەد | قەد/ ناوقەد |
| Stem | چق | قەد |
| Side, flank of mountain | ئەڤراز | قەدپاڵ |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Stature, height and appearance | قەد و قامەت | قەد و بالآ |
| Prohibition | قەدەغە | قەدەغە |
| To prohibit | قەدەغەکرن | قەدەغەکردن |
| Halter chain | قەراسە | قەراسە/ قەرازە |
| Edge, bank, brink | قەراغ/ رەخ/ بەرئاڤ | قەراغ |
| King, prince | میر | قەراڵ |
| Queen, princess | ژن میر | قەرالیچە |
| Debt, loan | قەر | قەرز |
| Debter, in debt | قەردار | قەرزار |
| To lend | قەرددان/ دەین دان | قەرزدان |
| To payback (debt) | زڤراندن/ دەین زڤراندن | قەرزدانەوە |
| Dung, droppings of | قەرسەقول/ زبل | قەرسەقول |
| Green barley | قەرسیل | قەرسیل |
| Gipsy | قەرەج | قەرەج |
| Bed | تەخت | قەرەوێڵە |
| Terebinth | قەزوان/ کەزان | قەزوان |
| Butcher, meatman | قەساب/ گوشت فروش | قەساب |
| Slaughter-house | قەسابخانە | قەسابخانە |
| Date, phoenix dactylifera | قەسپ | قەسپ |
| Intention, purpose | قەست | قەست |
| Priest | قەشە | قەشە |
| Beautiful, pretty | جان | قەشەنگ |
| Clown, laughing-stock | بێترانک/ لێبۆن | قەشمەر |
| Trap, snare | قەف | قەف |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Cage | قەفەس | قەفەز/ قەفەس |
| Chest, ribs, rib cage | قەفسینگ/ قەفەسکا سینگی | قەفەزەی سینگ |
| Magpie, pica pica | قەلەباسک/ قەلەباچکە | قەل/ قەلە باچکە |
| Crow, raven | قەلەرەشک | قەل/ قەلەرەشکە |
| Preserved fried meat | قەلی | قەلی |
| Massacre | قەلاچۆ/ کوم کوژی | قەلاچۆ |
| Extinction, dying out | نەمان | قەلاچۆبوون |
| Turkey | عەلوعەلو | قەلەموون/ عەلەشیش |
| Itinerant dervish, poor | قەلەندەر | قەلەندەر |
| Fort, castle | قەلا | قەڵا/ قەڵات |
| Rook | قەلعە | قەڵای (شەترەنج) |
| Strapping figure | قەلافەت | قەڵافەت |
| Flase, faked, forged | قەلپ | قەڵب |
| Armour, shield | مەتال | قەڵغان |
| Crowd, throng | قەرەبالغ | قەڵەبالّغ |
| Reed | قەلەم | قەڵەم |
| Pen, pencil | قەلەم/ پێ نووس | قەڵەم |
| Pen-knife | قەلەم تراش/ قتاتە | قەڵەم بڕ |
| Pen-case, pencil box | قەلەمدان | قەڵەمدان |
| Pen | قەلەم پندان | قەڵەم پاندان |
| Fine chisel | کەزاخ/ کەزەختن | قەڵەم کردن |
| Fat, corpulent, stout, fleshy, overweight | قەلەو | قەڵەو |
| Fatness, corpulence, stoutness, ghee, shortening | قەلەوی | قەڵەوی |

| English | بادينى | سۆرانى |
|---|---|---|
| Whip | قامچى | قەمچى |
| Hunch back, hump-back, convex | پشت كومل | قەموور |
| Long dagger, dink | قەمە | قەمە |
| Pole, hooks for hanging carcasses | قەنارە/ سێدارە | قەنارە |
| Hallop, noose | وەرسيێ سێدارێ | پەتى قەنارە |
| Loaf sugar | قەند | قەند |
| Hook, pole | شوك/ چنگال | قەنارە |
| Hot water with sugar as drink | قەنداڤ | قەنداخ/ قەنداو |
| Sofa, settee | قەنەپە | قەنەفە |
| Volume, size | فرەه/ سايز | قەوارە |
| Being, structure, entity | بوون/ كيان | قەوارە |
| Cylinder | قەوان | قەوان |
| Reload cartridge case, bullet case | قالك | قەوان |
| Ooze | كەفز | قەوزە |
| Happening, event | قەوماندى/ قەوماندن | قەومان |
| To cause (sth) to happen to (sb) | قەوماندن | قەوماندن |
| Saying, discourse | قەول | قەول |
| Lace | قەيتان | قەيتان |
| Crisis, impasse, dead lock | ئارێشە | قەيران |
| Spinster, old maid | قەيرە كچ | قەيرەكچ |
| Tsar, czar, emperor | قەيسەر | قەيسەر |
| Market, shopping center | سيك | قەيسەرى |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Caesar | قەیسەری | قەیسەری/ نەشتەرگەری |
| Apricot (-compote) | زەردەلە/ قەیسی | قەیسی |
| Dislike, aversion, repugnance | بێز/ دلْ ژێمای | قێز |
| To dislike, feel nauseated | دل ناحەبینی/ دل ناچێتێ | قێزلێبوونەوە |
| Kiblah, mecca, south | قیبلە/ بەرێ بەیتێ | قیبلە |
| Compass | قیبلە نوما | قیبلەنما |
| Erect, set up on end | قیت/ راکری | قیت |
| Resurrection, to rise, wake up | رابوون | قیت بوونەوە |
| P[illegible]ch, tar, asphalt, [illegible]ck top | قێر | قیڕ |
| [illegible]r-road | قێر | قیر |
| [illegible]avement, tar, pitch, asphalt | قێرکرن | قیرتاو |
| Tar, pitch | قێرکرن | قیرتاوکردن |
| Croaking, caw, squawk | | قیراندن |
| Croaking | وەق وەق | قیرە قیر (بۆق) |
| Screaming | قێر قێر | قیژە قیژ |
| Minced meat | قیمە | قیمە |
| To mince, chop up, hash | قیمە دکە/ هیردکە | قیمە دەکا |
| Spite, rancour | نەڤیان/ کەرب | قین |
| Spiteful, vindictive | زک رەش | قیناوی |

| English | بادینی | سۆرانی |
| --- | --- | --- |
| K The 20th letter of the kurdish alphabet | ک | ك |
| Hay, chaff | کا | کا |
| Where? | کا | کا/ کوا |
| Wife house | کابانی | کابان |
| Fellow, known but not named guy | کابرا | کابرا |
| home | بەری بەیتێ | کابە |
| Skull | کلوخ | کاپۆڵ |
| Time | دەم | کات |
| Watch, clock | دەم ژمێر | کاتژمێر |
| Glue | جەوی | کاتیرە |
| Work, jop | کار/ شوّل | کار |
| Kid | کارک | کار |
| Expert, practised | شەرەزا | کارامە |
| Expert knowledge, to have experience | شەرەزایی | کارامەیی |
| Partner | هەڤبشک | کاربرا |
| Official, chief, responsible | بەرپرس | کاربەدەست |
| Card | کارت | کارت |
| Wedding card, marriage card | کارتا ژنئینانێ | کارتی ژنهێنان |
| Card of results | کارت | کارتی نمرە |
| To influence, impact | کارتێکرن | کارتێکردن |
| Factory, work shop | بافریقە | کارخانە |
| To reflex, to react, reaction | کاردانی/ دژەکردار | کاردانەوە |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Expert, talented | کارزان | کارزان |
| Expert knowledge | کارزانی | کارزانی |
| To work | کارکرن/ شول کرن | کارکردن |
| Mashroom | کڤارک | کارگ |
| Factory, workshop | کارگەھ | کارگا/ کارگە |
| Agenda | کارنامە | کارنامە |
| Caravan | کەرەڤان | کاروان |
| Caravanseray | خانە | کاروان سەرا |
| Affairs | کاروبار | کاروبار |
| Electricity | کارەبا | کارەبا |
| Tragedy, calamity, catastrophe, disaster | دەردەسەری/ کارەسات | کارەسات |
| Servant, maidservant | کارکەر | کارەکەر |
| Fountain, subterranean canal | کارێز | کارێز |
| Black arum lily, curry, curry powder | کاری | کاری |
| Spine, roof-tree | کاریتە | کاریتە |
| Vertebra column, spine | کاریت پشتێ | کاریتەی پشت |
| Effective | کارتێکەر | کاریگەر |
| Pine-tree | کاژ | کاژ |
| Slough of snake | کەلیاماری | کاژ |
| Giddy, stunned | گێژ | کاس |
| Cup, trophy | کاس | کاس |
| Cup, glass, tumbler, goblet | گلاس | کاس |
| Giddy, nauseated, startled | گێژ | کاس |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Gainer, tradesman | کاسبکار | کاسبکار |
| Bowl | ترار | کاسە |
| Cranium | کولوڤانك | کاسەی سەر |
| Cash | ئێکسەر | کاش |
| Tile | کاشی | کاشی |
| Paper | کاغەز | کاغەز |
| Camphor | کافور | کافور |
| Sir, mister | کاك/ برا | کاك |
| Cacao, cocoa | کاکاو/ کەکاو | کاکاو |
| Essence, core, heart | دان/ کروك/ گەوهەر | کاکل |
| Kernel, core | کاکل/ ناڤك | کاکڵ/ کاکڵە |
| Walnut kernel | کاکلك | کاکڵە گوێز |
| Tuft, hair brushedup in curl behind | پەرچەم | کاکۆڵ |
| Base of lower jaw | کاکیلك | کاکیلە |
| Scabbard, sheath | کالان/ قاب | کالان |
| Pale, faded | زەر/ بێ رەنگ | کاڵ |
| Unripe, quite unripe, sour | کەرك/ نەگەهشتی | کاڵ |
| Agriculture | چاندن | کاڵ/ کشت و کاڵ |
| Cloth, garment | قوماش/ پەرۆك | کاڵا |
| To fade, to lose its colour | بەقەم بوون | کاڵبوونەوە |
| Quite unripe, sour | پویچ | کاڵ و کرچ |
| Melon | گندور | کاڵەك/ گندۆرە |
| Hut, hide, shelter | قوژبن/ کۆلك | کاڵیت/ کۆلیت |
| Which? | کیشك؟ | کام؟ |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Which one of you? | کیشک ژوه | کامتان |
| Which one of us? | کیشک ژمه | کاممان |
| Happy, successful in life | کەیف خۆش | کامەران |
| Happiness, success | کەیف خۆشی | کامەرانی |
| Camera | کامیرا | کامێرا |
| Which one? Whick one of them? | کیشک ژوان | کامیان |
| Mine, quarry | مین | کان |
| Metal | کانزا | کانزا |
| Mineralogy, metallurgy | کانزاناسی | کانزاناسی |
| Mine | کان | کانگا/ کانگە |
| Bottom of the heart | نیڤادلی | کانگای دڵ |
| Fountain, spring | کانی | کانی/ کانیاو |
| Where is | ل کیرێیە؟ | کانێ؟ |
| Lamb of 3-6 months | کاڤر | کاوڕ |
| Ruined, devastated, damaged | کاڤل | کاول |
| To become ruined, deserted | کاڤلبوون | کاولبوون |
| Ruining, destroying | کاڤلکاری | کاولکاری |
| To ruin, devastate | کاڤلکرن | کاولکردن |
| Rumination | ڤەجین | کاوێژ |
| To ruminate, to chew the cud | ڤەجین | کاوێژکردن |
| Arena, field | بیاڤ | کایە |
| Magnetic field | بیاڤێ موگناتیسی | کایەی موگناتیسی |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Quiet, silent, voiceless, deafened | بێدەنگ/ کەڕ | کپ |
| To become silent, deaf | کەڕ بوون | کپ بوون |
| To deafen | کپ کرن | کپکردن |
| Cat | کتک/ پشیک | کتك |
| Kettle | کتلی | کتلی |
| Book | کتێب | کتێب |
| Library | کتێبخانە | کتێبخانە |
| Book shop | کتێبخانە | کتێبخانە/ کتێبفرۆش |
| Book seller | کتێبفروش | کتێبفرۆش |
| Girl | کچ | کچ/ کیژ |
| Daughter of | کچا | کچی/ کیژی |
| For girls | کچا/ کچکا | کچانە |
| Girlish | کچانی/ سەرژنك | کچانی |
| Small | بچیك | کچکە |
| Elopement | کچ هەڵگرتن/ رفاندن | کچ هەڵگرتن |
| Girl-fairy | پەری/ حوری | کچە پەری |
| Little girl, orphan, beloved | خوشتڤی/ دەزگر | کچەتیو |
| Grandchild, | نەڤی | کچەزا |
| Girlhood | کچینی | کچێتی |
| Girl hood, virginity | کچێنی | کچێنی |
| Shirt | قەمیس | کراس |
| Open, unlocked | ڤەکری | کراوە |
| Open minded | ڤەکری/ هەژی | کراوە |
| Un obstructed | بەردای | کراوە (بەرەڵلا) |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Untied, un fastened | بەردای | کراوە (کەر بەرەللا) |
| To clip, trim, gnaw | لەقاندن | کرتاندن |
| Tough, unripe | پویچ/ خرش/ نەگەهشتی | کرچ |
| Action, operation | کریار | کردار |
| Verb | کار/ کردار/ فرمان | کردار |
| The Creator | چێکەر | کردگار |
| To do | کرت | کردن |
| To make | چێکرن | کردن |
| To open, unlock | ڤەکرت | کردنەوە |
| Action, work, performance | کریار/ کار | کردە |
| Deed, behaviour | کریار | کردەوە |
| Wrinkled, shriveled, sullen | چرچ کرمشی/ قورمچی | کرژ/ کرچ |
| To become wrinkled | کلڤچی/ کرژی/ قورمچین | کرژبوون |
| Cartlage | کرکرۆک/ قرقرۆک | کرکراگە |
| Worm | کرم | کرم |
| Villager, peasant | گوندی | کرمانج |
| A major kurdish dialect | کرمانج | کرمانج |
| Worm-eaten | کرمی/ رزی | کرماوی/ کرمن/ کرمێ/ کرمی |
| To mince, to chop up | کراندن/ کەلێژین | کرۆتن/ کرۆژتن |
| Core, essence | ناڤک | کرۆك |
| Hire, ease, rent | کرێ | کرێ |
| To rent, to let | ب کرێ دان | بەکرێ دان |
| To hire | ب کرێ گرتن | بەکرێ گرتن |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Hired, mercenary | کریٚ گرتی | بەکرێگیراو |
| Worker, labourer | پالە | کرێکار |
| Occupation of labourer | پالەیی | کرێکاری |
| Mercenary, hired | کریٚ گرتی | کرێگرتە |
| Motionless, silent | کڕ | کپ |
| Become silent, broody | کڕبون | کپبوون |
| Stop crying, be silent again | کڕبوون/ بیٚ دەنگی | کپبوونەوە |
| To silence, to make (it) silent | تەناکرن | کپکردن/ کپکردنەوە |
| Sit on eggs | کورکێ | کپکەوتن |
| To kneel, to knee, to bend | چەماندن | کپنووش |
| Whine, whimper, lament | گریان | کپوزانەوە |
| Dirt, filth | قریش | کرێش/ قرێژ |
| Blizzard | شلوقە | کرێوە |
| Purchaser, purchase, buyer | بکر | کریار |
| To buy, purchase | کرین | کڕین |
| Dim, despondent, weak | لاواز | کز |
| To smart, itch, tickle | ژان/ ئێش | کزانەوە/ برین/ سوتان |
| To lose its brightness, weak | کزبوون | کزبوون/ رۆناکی |
| Weak market | هشکێ | کزبوون/ بازاڕ |
| Gentle breeze | فەراستین/ هین | کزە |
| Smart, sharp pain | ئێش | کزە |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Heart ache | ئێشادلی | کزەی جەرگ |
| Mountain | شاخ | کەژ |
| Period of relax, turn | نۆبەت | کژە/ کژ |
| Season | کەژ/ وەرز | کژ |
| Shephe | کس/ چتە | کس |
| Flaming, burring, sizzling | گزین | کسپە |
| Check (chess) | کش | کش |
| Shoo away, scare away | کش | کش |
| To advance | پێشڤەچوون | کشان/ پێشەوە |
| To retire | زڤرین/ پاشڤەکشاندن | کشاندنەوە |
| Draw back, withdraw, retreat | کشین/ پاشڤەچوون | کشانەوە |
| Agriculture | چاندن | کشت |
| Farmer, peasant | جوتیار | کشتکار/ کشتیار |
| Farming, agriculture | چاندن | کشت و کاڵ |
| Agronomy | چاندن | کشت و کاڵناسی |
| Twine | کشتەک | کشتەك |
| Sultana raisin | کشمش/ خاتینۆک | کشمیش |
| Silent, subdued | بێ دەنگ | کش و مات |
| To shoo, check | کشی | کشەلێکردن |
| Worn out | هیلاک/ شەکەت | کفت |
| Rissole | ترشک | کفتە |
| Shroud | کفن | کفن |
| To shroud | کفنکرن | کفنکردن |
| Blasphemy, infidelity, atheism | کفر | کفر |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Kohl | کل | کل |
| To darken one's eyelids with kohl | کلکرن | کلکردن |
| Kohl-pot | کلدانک | کلتوور |
| Kohl-pot | کلدانک | کلدان |
| Tail | کلک/ کوری | کلك |
| Handle, haft | دەسک | کلك/ دەسك |
| Hollow, hoop | کلور/ قولێر | کلۆر |
| Crore | کلور | کلۆر |
| Coccyx | کلێژی | کلێنچکە/ کلێژە |
| Key, lock | کلیل | کلیل |
| To lock | کلیلکرن | کلیلدان |
| Hat, head-dress | کلاڤ | کڵاو |
| Skullcap, kneecap | کلاڤ | کڵاو |
| Smoke-hole in roof | کونابانی | کلاورۆژنە |
| Any hole in roof | بارۆک | کڵاوقژ |
| Knee cap | چۆک | کڵاوی ئەژنۆ |
| Flame, blaze, burn | گوری | کڵپە |
| To flame, blaze, burn, inflame, burst into flames | ئاگربەردان | کڵپەکردن |
| Lump, clod | پرتک اشەکرا/ سەرکێ/ توپەل | کلۆ |
| Clod | کومچک/ کەرسەکێ/ لەنگوتک | کلۆ |
| Hip (bone) | کەماخ/ هەستی یێ کەماخێ | کلۆت |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Wretched, unfortunate | بێ بەخت/ بەخت رەش | کلۆڵ |
| Misfortune | بێ بەختی | کلۆڵی |
| Mortis for bolt | کلوم | کلۆم |
| Church | دێر | کلێسە |
| Arm-pit | بن هەنگل/ بن کەفش/ بن چەنگ | کلێشە |
| Cliche | کلێشە | کلێشە |
| By, near, beside | تک | کن |
| Nearness, proximity | نزیکی/ نێزێکی | کن |
| Gundelia | کنگر | کنگر |
| to pile, collect | کۆمکرن | کۆ |
| Plural | کۆ | کۆ |
| Meeting, assemble | کۆمبون | کۆبوونەوە |
| Together, collection | پێکڤە/ تێکەڵ | کۆبەند |
| To hold a meeting | گێران/ گرتن (کۆمبون) | کۆبەند |
| Pack saddle, | پالان | کۆپان/ کۆپەن |
| Metal collar | توق | کۆت |
| Top (of a mountain) | کۆت | کۆت |
| Texture | پەرۆک | کوتال |
| Pigeon, dove | کۆتر | کۆتر |
| Lump of wood, log | پارچە | کۆتک/ دار |
| Stocks and chains | زنجیر | کۆت و زنجیر |
| Chain up, bind with chains | زنجیرکرن | کۆت و زنجیرکردن |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Migration, exodus, expatriation, the hegira, immigration | مشەختی | کۆچ |
| To migrate, emigrate | مشەخت بوون | کۆچکردن |
| Migration | رەڤین | کۆچ رەو |
| Nomad, nomadic | کۆچەر | کۆچەر |
| To pass away, die | مرن | کۆچی دوایی |
| Brain drain | مشەختبونا عەقلان/ خودان شەهادان | کۆچی عەقلەکان |
| Cottage, hut, shanty, shack | خانیک | کۆخ |
| To cough | کوخک | کۆخین |
| Coup, etat | کودەتا | کۆ دیتا |
| Baby | ساڤا/ پز | کۆرپە |
| Newly born, infant | تێشک/ بچویک | کۆرپەڵە |
| Embryology | پز زانی/ پسزانی | کۆرپەڵەزانی |
| Gathering, seminar | کۆڕ | کۆڕ |
| Sheep pen | کوز | کۆز |
| Mountain | شاخ/ چیا | کۆسار |
| Obstacle, barrier | کۆسپ/ ئاستەنگ | کۆسپ |
| Patron, support | پشتەڤانی | کۆست |
| To lose means of support | بێ پشتەڤانی/ ئێک ژی مری | کۆستکەوتو |
| Shark | ماسی | کۆسە |
| Lap | باوەش | کۆش |
| Effort, striving | بزاڤ/ خەبات | کۆشش |
| Mansion, castle, | قەسر/ کوچک | کۆشك |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| palace | | |
| Large mansion, palace | کوشك/ کوچك | كۆشك و سەرا |
| Chic | کوك | كۆك |
| Be in harmony with | رازی/ کۆك | كۆكبوون |
| To collect, to gather, compile | کۆمکرن | كۆكردنەوە |
| Coughing | کۆخك | كۆكە |
| Whooping cough | خەندخەندۆك | كۆكە رەشە |
| Store, warehouse | کوگەھ | كۆگا/ كۆگە |
| Kite | فرفرۆك | كۆلارە |
| Dull, incompetent | کوھ | كۆڵ/ كۆڕ |
| Log | کولك | كولكەدار |
| Load | بار | كۆڵ |
| Carrier, porter | بار هەلگر | كۆڵ هەڵگر |
| Street, lane | کولان | كۆڵان |
| To defeat, to make submit, | شکست پێ ئینان | كۆڵپێدان |
| Surrender, give in | | |
| Vinable, to give in, submit | خودانەدەست | كۆڵدان |
| Sedulity | خۆنەدانەدەست | كۆڵنەدان |
| Invincible, sedulous | خونادەتە دەست | كۆڵنەدەر |
| Carrier, porter, pedlar | بارهەلگر | كۆڵكێش/ كۆڵهەڵگر |
| Stiffneck | قولنج | كۆڵنج |
| Pillar, column | ستون/ کاریتە | كۆڵەكە |
| Humble, uneducated, ignorant | بەلەنگاز | كۆڵەوار |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Rainbow | کەسک و سۆر | کۆلکە زێرینە |
| Shelter, hut, hide | کولک | کۆلیت |
| To investigate, research | ڤە کولین/ لێنیرین | کۆڵین/ کۆڵینەوە |
| To dig, dig out | کولین | کۆڵین |
| Rock inscription | بەر کولین | بەرد کۆڵین |
| Anus, bottom | قون | کۆم |
| Hunch-backed | پشت خوز/ پشت کومل | کۆم |
| Republic | کومار | کۆمار |
| Republican | کوماری | کۆماری |
| To become bent | چەمأندی | کۆمانەوە |
| Stooping, bowed | چەمایی | کۆماو |
| Help, support | هاریکاری | کۆمەك |
| To help, support | هاریکاری | کۆمەکی |
| Society, community | جڤاك | کۆمەڵ |
| Social | جڤاکی | کۆمەڵایەتی |
| Society, community | جڤاك/ کۆمەڵگەهـ | کۆمەڵگا |
| Organisation | کومەل | کۆمەڵە |
| Association | کۆمەل | کۆمەڵە |
| Group | کومەل | کۆمەڵە |
| Committee | کومیت/ کۆمیتە | کۆمیتە |
| Central committee | کۆمیتا ناڤین | کۆمیتەی ناوەندی |
| Old, ancient | کەڤن | کۆن |
| Conference | کۆمگرە | کۆنفراس |
| Conference, congress | کونگر | کۆنگرە |
| Old clothes | کەڤن | کۆنە |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Second hand | کەڤنەی نوی/ کەڤن و نوی | کۆنەباش/ نیوداش |
| Old friend | کەڤنە برادەر | کۆنەبرادەر |
| Reactionist, conservative | کەڤنە پەرێس (پاشڤەرو) | کۆنەپەرست |
| Reactionary, regressiveness | کەڤنە پەرێسی | کۆنەپەرستی |
| Dealer in second hand wares | کەڤنە فرۆش | کۆنە فرۆش |
| Concrete | کونکریت | کۆنکریت |
| Tangible | کونکریت | کۆنکریت |
| Magazine | گوڤار | کۆوار/ گۆڤار |
| Slave, serf, chattel | کوله/ بەنی/ کۆیل | کۆیله |
| Slave owner, enslaved, subjugated | کولەدار | کۆیلەدار |
| Slavery, enslavement | کولەتی/ بەنستانی | کۆیلەیی |
| Where? | کویرێ | کوا |
| Mushroom | کڤارك | کوارك |
| Fire-place | کوچك | کوانوو |
| To beat, thresh | قوتان | کوتان |
| Threshing, crushing | گێره | کوتانەوه |
| Bat, mallet, wooden hammer | کوتك/ میکوت | کوتك |
| Suddenly | ژنشکێڤه | کوت و پڕ/ کت و پڕ |
| Alike, facsimile | کل و مل | کوت و مت/ کت و مت |
| Force, strength | هێز/ کوتەکی | کوتەك |
| Short | کورت | کورت |
| Brief | کورت | کورت |

| English | بادينى | سۆرانى |
|---|---|---|
| Saddle, pack-saddle | كورتان/ زين | كورتان |
| Saddler, saddle-maker | زينكەر اسەراج) | كورتان دروو |
| Summerize, shorten | كورت كرن | كورت كردنەوە |
| Synopsis, summary, abstract | كورتى | كورتە |
| Dwarf | بەژن كورت | كورتە بالاّ |
| Stumpy, stubby, squat | قوت | كورتە بنە/ قوت |
| Brevity | كورتى | كورتى |
| Kurdish patriotic movement | كوردايەتى/ كوردينى | كوردايەتى |
| Kurdistan home land | كوردستان | كوردستان |
| Kurdologist | كوردناس | كوردناس |
| Kurdology | كوردناسى | كوردناسى |
| The kurdish world, kurdish life | كوردەوارى | كوردەوارى |
| Kurdish | كوردى | كورديى |
| Kurdish language | زمانىٚ كوردى | زمانى كوردى |
| Kurdish culture | كەلتورىٚ كوردى | كەلتوورى كوردى |
| Chair | كورسى | كورسى |
| Throne | كورسى | كورسى (دەسەلاّت) |
| Boy | كورِ | كورِ |
| For boys | كورا/ كوركا | كوران |
| Boyish | نيرەكور | كورانە |
| Tom-boy | كوركا/ كوركانە | كورانيى |
| Youths!boys! | كورينو/ گەلى كوركا | كورگەل |
| To bow, bend, pray | چەميان | كورنووش/ كرنوش |
| To wail, lamentation | نارين | كوروزانەوە |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Grand child | نەڤی | کورەزا |
| Boyhood, boyishness | کورینی | کورینی |
| Son of.. | کوری | کوری |
| Flatterer, toady, fawner | دوورۆ/ دووری | کوزکەش/ قوزکیش |
| Flattering, hypocricy | دوورۆیی | کوزکەشی/ قوزکیشی |
| Killing, slaughter, to kill | کوشتن | کوژ/ کوشتن |
| To quench, extinguish | ڤەمراندن | کوژاندنەوە |
| Fire-extinguishing | ئاگر ڤەمراندن | ئاگر کوژاندنەوە |
| Off | ڤەمراندن/ تەمراندن | کوژانەوە |
| Light off, gone | کارەبا تەمراندن | کارەبا کوژانەوە |
| kill, slay | کوشتن | کوژتن/ کوشتن |
| killed | کوشتی | کوژراو |
| ..ller, murderer | کوژەك | کوژەر |
| Killing | کوشت | کوشت |
| Slaughter | سەرژیکرن | کوشتار |
| Slaughter-house | جی سەر ژیکرنی | کوشتارگە |
| To kill, murder | کوشتن | کوشتن |
| Killer, culprit, love to kill | کوژەك/ بکوژ | کوشتیار |
| Lethal, fatal, deadly | کوژەك | کوشندە |
| Blunt | کوهـ/ نەخۆشی | کول/ کۆر |
| Stupid, dull, slow-witted | کەلهور/ خونتال | کول |
| To irritate, revive | ڤەژاندن/ ئەنرین/ دئەنرینت | کولاندنەوە |
| Smart, feel painful | دئیش تەڤە | کولانەوە |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Mosquito-net | کوله | کولله/ کوله |
| Hollow, vacant | ڤالا/ قولیز | کۆلۆر/ کلۆر |
| Flake (snow), ball | پەرمیچک | کولو/ بەفر |
| Locust, grasshopper | کولی | کوله/ کولله |
| Mosquito-net | کوله | کوله/ پەردە |
| Drudgery, slavery, hardship | زەحمەتکیشی | کولەمەرگی/ کۆلەمەرگی |
| To boil | کەلاندن | کۆڵان |
| Cheek-bone | هنارۆک (روی)/ هنارک | کۆلم/ گۆنا |
| Stiffness in shoulder and neck | کولنج | کۆلنج/ قۆلونج |
| Wretched | پەریشان/ دامای | کۆلۆل/ کلۆل |
| Mortise for bolt | قوفل | کۆلۆم/ کلۆم |
| To die down (emotion) | کول لیدەرکرن | کۆل و کۆ دامرکاندنەوە |
| Draft, bill of exchange, bond | کومپیاله | کومپیاله |
| Communist | شوعی | کۆمۆنیست |
| Hole, gap, aperture | کون | کون |
| Full of holes | کون کون | کوناوی/ کون کون |
| Make holes, pierce | کون تیکرن/ کون لیکرن | کون تیکردن |
| Corner, tight spot | قولاچک/ کونج | کونج |
| Sesame | کونجی | کونجی |
| Rope | وەریس | کوندر/ کندر |
| Drill | کونکەر | کونکەر |
| Nook and cranny | قوژبن | کون و قوژبن/ کون و کەلێن |
| Owl | کوند | کونەبەبوو/ کوندە بەبۆ |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| How | چەوا | کوو/ چۆن |
| Cup | کوپ | کووپ |
| Jar | دەن | کووپە |
| Texture, garment, cloth | قوماش/ پەرۆک | کووتال |
| Pyramid | قوچەکك/ ئەهرام | کووچك/ کوچەك/ قوچەك |
| Lane, alley | کولانک/ کوچە | کووچە |
| Bee-hive | سەلەمیشك/ کورە/ شانك | کوورەی هەنگ |
| Fire-place for charcoal, hearth | کورهە/ کومر | کوورە |
| Hunched, crooked | پشتقۆس/ پشتقۆپ | کوور |
| Pumpkin, vegetable marrow | کولند | کوولەکە/ کودی |
| Where? | کویری؟ | کوێ؟/ کێندەر |
| Blind, extinct | کورە | کوێر/ کۆر |
| Blindly | ب کۆری | کوێرانە/ کۆرانە |
| Become blind | کورەبون | کوێربوون |
| Extinction | نەمان | کوێربوونەوە |
| Drudgery, hardship, toil | زەحمەتی | کوێرەوەری |
| High lands, resort | زۆزان | کوێستان |
| When | کەنگی | کە |
| Who, which | کی/ چی | کە |
| Kabab, roast-meat wraped on skewer | کەباب | کەباب |
| Housewife | کەیبانو/ کابانی | کەبانوو/ کەیبانوو/ |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| | | کابان |
| Bower, hut | کەپر | کەپر |
| Summit, peak | گوپک/ گوپیتک/ لوتکە | کەپکە |
| Snout | تەپک/ داڤ | کەپکە |
| Skull | قەرقودە/ کلوخ/ قەحفک | کەپۆل |
| Nose | کەپی/ دفن | کەپوو/ لووت |
| Nasal cavity | کونکیت دفنی | بۆشایی لووت |
| Bran, scurf | ئالف | کەپەك |
| Single | کەت | کەت/ تاك |
| Linen | کتان | کەتان |
| Mischief, roguery, rascality | کەتن | کەتن |
| Broad-shouldered, heavily built | مل پان | کەتە |
| Glue, gum, tragacanth | سترك/ سمغ | کەتیرە |
| Crooked, bent, lowered | چەمی/ خار/ خوار | کەچ |
| Not good, useless | بی مفا | کەچە |
| Bald, suffering from scalp disease | کەچەل | کەچەل |
| Donkey, ass | کەر | کەر |
| Asinine | کەراتی/ خرپو | کەرانە |
| Foolish, stupid | کەراتی | کەرانە |
| Asininate, use some one | کەرکرن | کەرکردن |
| Sector, part | کەرت | کەرت |
| Division, part-fragment | پشك | کەرت |
| To divide | دابەشکرن | کەرتکردن |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Unicorn, rhinoceros | کەرکەدەن | کەرکەدەن |
| Vulture | کەرگەس/ کەچەلوک | کەرگەس/ کەرگەز |
| Rabbit, hare | کیڤریشک | کەرویشك |
| Butter | کەرە/ نیڤشک | کەرە |
| Grey-brown donkey, obstinate | کەری بوز/ رکدار | کەرەدیز |
| Equipment, material | ئالاڤ/ پیدڤیت امال) | کەرەستە |
| Parsley | کەرەفس | کەرەوز |
| Deaf | کەر | کەر |
| Deaf and dumb | کەرولال | کەر و لال |
| Mildew, mold, fungus | کوفک | کەروو |
| Turn, time | نوبەت | کەرەت |
| Lock of hair | کەزی | کەزی |
| Mountain, hill, crag | کر | کەژ |
| Season | کژ | کەژ |
| Person, any body, individual | کەس | کەس |
| Wretched, poor and miserable | شەپرزە/ پەریشان | کەساس |
| Personality | کەسایەتی | کەسایەتی |
| Clod | کەرسەک/ گومچکا ئاخی یان تەقنی | کەستەك |
| Green | کەسک | کەسك/ سەوزە |
| Unprecedented | نویژەن/ کەس نەدیت | کەس نەدیو |
| Relatives, kins | کەس و کار | کەس و کار |
| Any person, a person | کەسەک | کەسی |
| Paralysis, numbled | شەپلە/ شەهتی/ فالنج | کەسیرە |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Climate weather | سەقا | کەش |
| Weather | ئاڤ و با/ کەش | کەش و هەوا |
| Ship | گەمی | کەشتی |
| Space-ship | گەمیا ئەسمانی | کەشتی ئاسمانی |
| Sailor, captain | گەمیڤان | کەشتیەوان |
| Beggar, s bag | توبری خاز خازۆک/ خوازۆک | کەشکۆل |
| Monk | قەشە/ رەبەن | کەشیش |
| Foam, froth | کەف | کەف |
| Foamy | کەفی/ کەفدار | کەفاویی |
| Shroud, grave clothes | کفن/ قەرقەر | کەفن/ کفن |
| To shroud, enshroud, Wrap in a shroud | قەدشیرت/ کفن کرن | کەفن کردن |
| Deserted, ruined building | چولکری/ کاڤلکری/ ویرانکری | کەلاوە |
| Skull | کلوخ/ قەحفک | کەللە |
| Obstinate | کەللە پیچ/ رکدار/ سەهەند | کەللەرەق |
| Equipment, bits and pieces | کەل و پەل | کەل و پەل |
| Hand cuff | کەلەبچە | کەلەبچە |
| Culture, heritage | کەلەپور | کەلەپوور |
| Cabbage | کەلەم/ لەهەن | کەلەرم |
| Corpse | کەلەخ | کەلەك/ کەلاك |
| Cleft, crack, gap | دەرز/ دەرزەک | کەلین |
| Fang, canine tooth | قیل/ کەلەم | کەلبە |
| Use, benefit, | سود/ مفا | کەلك |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| advantage | | |
| Notion, anxiety | مەرەق | کەلکەلە |
| Cock | دیکل/ دیقل | کەلەباب/ کەلەشیر |
| Stack, pile | کەلەك | کەلەك |
| Trick | فیل | کەلەك |
| Rogue | فیلباز | کەلەکباز |
| Heapup | کوم | کەلەکە |
| To heap, to pile | گدیش دکەت/ کوم دکەت | کەلەکە کردن |
| Taurus, bull | گا/ بوغ | کەلەگا |
| Fairly tall person | بلند | کەلەگەت |
| Few, insufficient | کیم | کەم |
| Mean | پوچ/ رەزیل | کەم |
| Fiddle, violin | کەمەنچە | کەمان/ کەمانچە |
| Fiddler, violinist | کەمانژەن | کەمانچە ژەن |
| Short comings, fault, defect | کیماسی | کەمایەتی/ کەم و کورتی |
| Minority | کیماتی/ کیمایەتی | کەمایەتی |
| To decrease | کیم بوون | کەم بوونەوە |
| To neglect, uninterested | بی خەم | کەمتەرخەم |
| Be-neglected | بی خەمی | کەمتەرخەمیی |
| Hyena | کیمتیار/ کەفتار/ حیفتیار | کەمتیار |
| Anemia | بی خوینی/ کیم خوینی | کەم خوینی |
| Taciturn | کیم ئاخفتن-مت | کەم دوو |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Taciturnity | کیم ئاخفتن-متی | کەم دوویی |
| Unprofitable, needy | بێ تەوس/ پەپوکە/ دەست کورت/ دەست تەنگ | کەم دەرامەت |
| Belittle | کەمکرنەڤە | کەمکردنەوە |
| Step by step, gradually | بەرەبەرە/ کیم کیم/ هیدی هیدی | کەم کەم |
| More or less | کیم و زۆر | کەم و زۆر |
| Flask, beaker | کەموله/ گوگم | کەمۆڵە |
| Shortcomings, disadvantages | کیماسی | کەم و کووری |
| Fewness | هندەکایی | کەمیی |
| Rareness | هندکایی | کەمیی/ دەگمەنی |
| Arch, belt, waist | کەمەر | کەمەر |
| Belt | ناڤکیل/ پشتین/ کەمەر | کەمەربەند |
| Edge, bank, beach | کەنار/ رەخ | کەنار |
| Cupboard | قنسور/ دولاب | کەنتۆر |
| Ditch, valley, ravine | کەند/ گەلی | کەند |
| Gulf | کەنداڤ/ دەلاڤ | کەنداو |
| Bay | دەلاڤۆک/ کەنداڤۆک | کەنداو |
| Rift | کەلش/ دەرزەک | کەندر/ کەندەلان |
| Obstacles, difficulties | کوسپ/ گیرو/ ریگر | کەند و کۆسپ |
| Synagogue | کنیشتە/ کونیست | کەنشتە/ کەنیسەی جولەکە |
| Kangaroo | کانگارو | کەنغەر |
| Milk cow, milch cow | چیلا ب شیر | کەنۆ/ مانگای شیردەر |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Girl | کچک | کەنیشك |
| To laugh, laughing | کەنین | کەنین |
| Partridge | کەو | کەو |
| Gown reaching below knee, wadded and quilted coat, robe | روپ/ فستان/ کەوی | کەوا |
| Bow | کەڤان | کەوان |
| Bracket | کەڤانە | کەوانە |
| To fall, collapse | کەتن/ کەفتن | کەوتن |
| To fail | کەفتن | کەوتن |
| Make his effort, start | خوبەرهەڤ کر | کەوتنەخۆ |
| Set out, depart | دانە ری | کەوتنەری |
| Start to work | کەفتەکاری/ کەتەکاری | کەوتنە کار |
| Spoon | کەفچک/ کاچک | کەوچك |
| Clumsy, block-head | نەشەهرەزا/ خرپو | کەودەن |
| Armpit | بن کەڤش | کەوش |
| Shoe | پیلاڤ | کەوش |
| Shoemaker | پیلاڤکەر/ سولگەر | کەوشدروو |
| Skin, fur | کەڤل | کەول |
| To skin | کەڤلکرن | کەولکردن |
| Leek | گورەد/ سیرموك | کەوەر |
| Pet, tamed | کەهی | کەوی |
| To tame | کەهی کرن | کەوی کردن |
| When | کەنگی | کەی/ کەنگی |
| Housewife | کابانی | کەیبانوو |
| Pleasure, happiness, amusement | کەیف | کەیف |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Pleased, delighted | کەیف خوش | کەیف خۆش |
| To amuse | کەیف کرن | کەیف کردن |
| Goings-on | کار/ بویەر | کەین و بەین |
| Who | کی | کێ |
| Flea, chigoe | کیچ | کێچ |
| Knife | کیرکێ | کێرد |
| Metre (scan) | کیش | کێش |
| Weight | کیشان | کێش |
| To weigh | کیشان | کێشان |
| To smoke, smoking | جگارەکیشان | جگەرەکێشان |
| To pull, draw back | کیشان/ راکیشان/ ڤەکشان | کێشانەوە |
| Charm, attract, magnetize | رادکیشی/ راکشاند/ ئاراندن | کێش کردن |
| Controversy,moot argument, dispute | کیش و ڤەکیش | کێشمەکێش |
| Crisis, problem | ئاریشە/ تەنگزاری | کێشە |
| Tombstone, gravestone | کیل | کێل |
| Sheath | قاب/ کالان | کیلان |
| To plough, cultivate | کیلان | کێڵان |
| Field | زەڤی | کێلگە |
| Guineapig | زەڤییا ئەزمونا | کێلگەی ئەزموون |
| Domain, realm | پاوان | کێلگە (پاوانی دەسەڵات) |
| Magnet field | زەڤییا مەغنەتیزی | کێلگە موگناتیسی |
| Mine field | زەڤییا مینا | کێلگەی مین |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Oil field | زەڤیا گازی | کێڵگەی نەوت |
| Semantic field | بواری واتایی | کێڵگەی واتایی |
| Mucus, pus | کێم | کێم |
| To mucus | کێم کرن | کێم کردن |
| Mountain | شاخ | کێو |
| Wild, undomesticated, untamed | کیڤی | کێویی |
| Continent | کیشوەر | کێشوەر |
| Girl | کچ | کیژ |
| Daughter of | کچا | کیژی |
| Cyst, ascus, swelling, water blister | کیسک/ میزدانک/ پورک | کیس |
| To swell | کیس کرن | کیس کردن |
| Bag, sack, pouch | توربە/ تیرک | کیسە |
| Tortoise | کیسەلە | کیسەڵ |
| Wallet, purse | جزدان | کیسەی پارە |
| Sheath | کالان | کیف |
| Kilometre | کیلومەتر | کیلۆمەتر |
| Kilogram | کیلوگرام | کیلۆگرام |
| Chemistry | کیمیا | کیمیا |
| Chemist | کیمیازان | کیمیاگەر |
| Chemical | کیمیایی | کیمیایی |
| Spite, rancour | کین/ کەرب | کین/ کینە/ قین |
| Spiteful | دلرەش/ دلتاری | کیناوی |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| G The 21th letter of the kurdish alphabet | گ | گ |
| Ox | گا | گا |
| Rock, big rocks | کەڤر/ زنار | گابەرد/ گاشەبەرد |
| Plough ox | گاجووت | گاجووت |
| To cackle, cluck | قت قت | گاراندن (قدقد) |
| Herd of oxen, herd of cattle | گاران | گاران |
| Oats | چەودار | گارس |
| Gasoline | گاز | گاز/ گازۆلین |
| Pincers, nippers | کەلبەتان/ گاسک | گاز |
| To call | گازی کرن | گاز/ بانگ کردن |
| To bite | لەق/ گەز | گاز/ گەزە |
| Back | پشت | گاز/ گازی پشت |
| Complaint | گازندە | گازندە |
| Prosector, prosecuting attorney | گازندەلیکەر/ گلەیی لیکەر/ گلیبا | گازندەلێکەر |
| Defendant | گازندە لیکری/ گلەیی لیکری | گازندە لێکراو |
| Casino | گازینۆ | گازینۆ |
| Plough, plow, lister | گیسن/ هەڤجار | گاسن |
| Big stone | بەر/ کەڤر | گاشە |
| To crawl on all fours | چارلەپ/ خوشین | گاگۆلە |
| Herd of oxen | گاران | گاگەل |
| Sarcasm, mockery, ridicule | ترانە/ گالتە | گالتە |
| To mock, make fun of, poke fun at | گالتەپیکرن/ ترانەپیکرن | گالتەپیکردن |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Sarcastic, satiric, joker, jester | ترانەکەر | گاڵتەچی |
| Buffalo | گامیش | گامێش |
| Cowboy | گامیشەڤان | گامێشەوان |
| Cowboy | گاڤان | گاوان |
| Christian | فەلە | گاوور |
| Small | بچویک/ بچیك | گچکە |
| Expensive, dear | گران | گران×هەرزان |
| Difficult, hard | زەحمەت | گران×ئاسان |
| Heavy, weighty | گران | گران×سووك |
| Important | گرنگ | گران×کەم |
| Respectable | گران | گران×بێ‌ڕێز |
| Valuable, expensive | ب بەها/ گران | گرانبا/ گرانبەها |
| **To increase price** | گرانکرن | گرانکردن |
| Typhoid fever | ئێشاگران/ بیڤیری تایا گران | گرانەتا |
| Weight | گرانیی/ گرانی | گرانیی/ قورسایی |
| Famine | کێماتی/ برسێتی | گرانیی/ قات و قری |
| To arrest, take, seize, capture, usurp | گرتن | گرتن |
| To grow (fruit) | بەر دگریت/ وەرار دبت | گرتن/ میوەگرتن |
| To bear, endure, resist | خۆ ل سەر دگرت | گرتن/ بەرگە (گرتن) |
| To occupy, invade, usurp | داگیرکرن | گرتن/ داگیرکردن |
| To hold, convene | گریدان/ دائخستن | گرتن/ بەستن |
| To shut, close | داخستن/ دائیخستن | گرتن/ داخستن |
| To capture, arrest | گرتن | گرتن/ دزگرتن |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| To catch epilepsy | تەپ | گرتن/ فی/ گەشکە گرتن |
| To include, cover | دگری/ تیری.. | گرتن/ جی |
| To have patience | خۆگرتن | خۆگرتن |
| To seize, confiscate | دەست ب سەر داد کیشیت/ دگرت | کەلوپەل گرتن |
| Hill | گر | گرد |
| Assembling | گربوون | گردبوونەوە |
| To bring together, collect | خرکرن | گردکردنەوە |
| Small hill | گرك | گردۆلکە |
| Tubby | قوت و قەلەو | گردەلە |
| Wrinkled, shrivelled | کرمشی/ قورمچی | گرژ |
| Spasm, convulsion | کرژی/ رەق بوون | گرژی/ ماسولکە |
| Constrict, tense, stress | تەنگی/ تەنگ | گرژیی/ رەوش |
| Problem, disgust | ئاریشە/ ئالوزی | گرفت/ هەرس |
| Political problem | گرفتاری/ ئاریشە | گرفت/ سیاسی |
| Be involved | توش بوون | گرفتاربوون |
| Rumbling | گمین/ رەقرەقی | گرماندن/ گرمەی هەور |
| Bang | گورم/ تەقین | گرماندن/ گرمەی تۆپ |
| Rumble boom | گمین | گرمە |
| Rumbling | رەقرەق | گرمەگرم/ گرم و هۆر |
| Thunder | گورگوری/ گورمین | گرمەی هەور/ گۆرە |
| Rough | گر | گرنج |
| Important | گرنگ/ فەر | گرنگ |
| Importance, significance, merit | گرنگی | گرنگی |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Flay | گەون/ کەڤل | گروون |
| To flay | کەڤل کرن | گروون کردن |
| Bet, stake | گەرەو | گرەو |
| To bet, stake | گەرەوکرن | گرەوکردن |
| Knot, loop, snarl, knur, complex, plot, phrase, riddle | گرێ/ گرێک | گرێ |
| Plot | گری/ ئالوزی | گرێ |
| Phrase, grammar | گری | گرێ/ ڕێزمان |
| Plot (novel) | گری | گرێ/ ئەدەب/ ڕۆمان |
| Psychological complex | گریا دەرونی/ گری یا دەرونی | گرێ/ دەروونی |
| Oedipus complex | گریا ئۆدیبی/ ئالوزیا ئۆدیبی | گرێ/ ئۆدیب |
| Riddle, puzzle | مامک | گرێ/ گرفت |
| Problem, knot | ئاریشە | گرێ/ کێشە |
| Decade, decennial | دەھ | گرێ/ دە |
| Bond, contraction | ھەڤبەند/ ھەڤبەست | گرێ/ گرێ بەند |
| Marriage contraction | ھەڤبەندا ھەڤژینی | گرێی ھاوسەری |
| Lease, contract of tenancy or rent | ھەڤبەستا کری | گرێی کری |
| Bill of sale, contract of sale | ھەڤبەندا فرۆتنی | گرێی فرۆتن |
| Ganglion | گریا دەماری | گرێی دەمار |
| Loop, noose | گریا وەریسی | گرێ/ پەتی مل |
| To tie up, to knot | گریدان | گرێدان |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Tied up, fa lure of consumma ing marriage | گرێدای | گرێدراو |
| Tied up, k otted | گرێدای | گرێدراو |
| Loose kn ot | شل/ بەردایی/ ڤەکری | گرێ قولفه |
| Intricate knot | ئالوز | گرێ کوێره/ گرێ کۆره |
| Weeping, crying | گریان/ گرین | گریان/ گرین |
| Assumption | گریمان | گریمان |
| Weeper | گریکەر | گرینۆك/ کزگری |
| Blaze, flame | گۆری | گر |
| Circular motion | چەمەرەیی/ لڤینا چەمەرەیی | گر |
| Prominent (teeth) | دیار/ گرەگر | گر/ ددان |
| Hoarse | دەنگ کەتی | گر/ دەنگ گریووه |
| First rays of rising sun | تیریژ/ تیشك | گزنگ |
| Unfairness | زورداری | گزیی |
| Headman, master, chieftain | سەرۆك | گزیر |
| Vegetation | هەشیناتی/ هەلز | گژوگیا |
| Broom | گیسك | گسك |
| To sweep | گیسك دان/ مالیشتن | گسك دان |
| Sweeper | گیزیڤان | گسکدەر |
| Every | هەمی | گشت |
| General, public | گشتی | گشتی |
| Promise | سوز | گفت |
| To promise | سوزدان | گفت دان |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Conversation | گفتوگو | گفتوگۆ |
| Gland | لقک/ ئالو | گلاند |
| Sweat gland | لقکا خوهدانی | گلاندی/ ئارەقە |
| Tear | لقکا روندک | گلاندی/ فرمیسك |
| Mammar, mammal | لقکا مەمک | گلاندی/ مەمك |
| Nerve | لقکا دەمار | گلاندی/ دەمار |
| To fall, roll | گریل دکەت | گلان |
| Be engaged, be involved | توش بوون | گلان/ تیوەگلان |
| Cause to roll | گریل کرن | گل بوونەوە/ کلۆربوونەوە |
| To seize | دەست ب سەرداگرتن | گلدانەوە |
| Complaint | گازندە | گلەیی |
| Globe, light | گلوپ | گلۆپ |
| Clay, mud | تەقن | گل |
| Get defiled | کرتیکری/ پیس بوی | گلاو |
| defile | کرتیت کرن/ پیس کرن | گلاوبوون |
| Impureness | نەبژینیتی | گلاوی |
| Blaze, flare | گوری | گلپە |
| Grave | گور | گلکۆ |
| Eyeball | توپکا چاڤی/ بیبیکا چاڤی | گلینە |
| Melon | گندۆرە | گندۆرە |
| Nipple | گومک/ سەرمەمک | گۆ (مەمك) |
| Teat, tit | سەرکیت مەمکا/ مژمژۆك | گۆ (مەمیلە) چچە |
| Globe | گوگ/ جیهان | گۆ (زەوی) |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Problem | ئاریشە | گۆبەن |
| Staff, crook, hockey stick | گوپال | گۆپال/ گۆچان |
| Button, bud | بشکوژ | گۆپکە/ گۆپیتە |
| Be crippled, rickety | گیری/ کروتی/ لەنگ | گۆت |
| Randomly, bulk | گوترە/ جەلەب | گۆترە |
| Maimed in the hand | قۆل | گۆج |
| Hockey stick | گوپال | گۆچان/ گۆپال |
| Song, ballad | ستران/ مقام | گۆرانی |
| Singer | ستران بیژ | گۆرانی بیژ |
| Socket, sock | گورە | گۆرەوی/ گۆری/ گۆریە |
| Mentioned, former | ناڤبری | گۆرین |
| Grave, tomb | گور | گور |
| Change, shift | گهورین | گۆران |
| Graveyard, cemetery | گورستان/ زیارەت | گۆرستان |
| Grave digger | گورکول | گۆرهەلکەن |
| Grave guard | زیرەڤانی گور/ زیارەت | گۆرەوان |
| Prssure of earth on fresh grave | قەبرلیت شدییت | گۆرەوشار |
| To exchange | گوهارتن | گۆرینەوە |
| Porous clay pot | جەر | گۆزە |
| Yearling calf | گولک (سالەکی) جانی | گۆزەلە |
| Ankle | گوزەک | گۆزینگ/ گویزنگ |
| To stab to death, to slay,From ear to ear | سەرژی ڤەکرن | گۆشا و گۆش |
| Meat | گوشت | گۆشت |

| English | بادينى | سۆرانى |
|---|---|---|
| Gravy | ئاڤكا گۆشتى/ مت فينى/ ئاڤگۆشت | گۆشتاو |
| Carnivore | گوشت خور | گۆشت خۆر/ بالندە |
| Butcher | گوشت فروش | گۆشت فرۆش |
| Corpulent, flesh, pump | ب گۆشت/ قەلەو | گۆشتن |
| Vegetarian | گوشت نەخور | گۆشت نەخۆر |
| Angle, corner | گوشە/ كوژى | گۆشە |
| Goniometer | گوشەپيڤ | گۆشەپيو |
| Recluse | بەهيمە/ قەلەندەر | گۆشەگير |
| Magazine | گوڤار | گۆڤار |
| Pronunciation | دەنگكردن/ ژاركرن | گۆكردن |
| Sulphur | گۆگرد/ كبريت | گۆگرد |
| Pond | گۆل/ ئاڤكر/ ئەستيل | گۆل |
| Calf | گولك | گۆلك |
| Goal, score | گۆل | گۆل |
| To score | گولكرن | گۆلكردن |
| Lake | گۆم/ گۆل | گۆم |
| Pool | گۆم | گۆماو |
| Magazine | گوڤار | گۆوار/ گۆڤار |
| Eye ball | بيبيكا چاڤى | گۆى چاو |
| Globe | جيهان | گۆى زەوى |
| Nipple | سەر مەمك | گۆى مەمك |
| Excrement | گوى | گو |
| Earring, eardrop | گوهارك | گوارە |
| Transportation | ڤەگوهاستن | گواستنەوە |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Udder, dug | گوان/ گوهان | گوان |
| Speech, discourse | گوتن | گوتن |
| Tom-cat, tommy cat | نیره کتک | گورپه/ پشیله |
| Active, lively | بزیڤ/ جابک/ لڤۆک/ زیره‌ک | گورج/ گورج و گۆڵ |
| Quick, alert | پله‌ز/ وریا/ لیکدای | گورج |
| Kidney | گولچیسک | گورچك/ گورچیله |
| Brave | زیره‌ک | گورد |
| Bundle | درب | گورز |
| Wolf | گرگ | گورگ |
| Rope | وه‌ریس | گوریس |
| Warm | گه‌رم | گور/ گه‌رم و گور |
| Energy, impetus | شیان | گور |
| Threatening | گه‌ف | گوره‌شه/ هه‌ره‌شه‌وگوره‌شه |
| Predicate | گوزاره | گوزاره |
| Meaning | رامان | گوزاره |
| Expression | ده‌ربرین | گوزاره |
| Passage, passing | دەرباز/ بورین | گوزه‌ر |
| Living | ژیار/ ژیان | گوزه‌ران |
| To thrust | ئیریش/ پالدان | گوژم |
| Sum, cost | کژی/ سه‌رچه‌م | گوژم |
| Happy | که‌یف خوش | گوشاد |
| Guile, squeezed | گڤاشتی/ گوڤاشتی | گوشراو |
| Squeezer | گوڤیشک | گوشه‌ر |
| To squeeze | گڤاشتن | گوشین |

| English | بادینی | سۆرانی |
| --- | --- | --- |
| Leprose | گوری | گول |
| Leper, leprous | بازو/ کوتی | گول |
| Bullet | گولله | گولله |
| To shoot fire | گولله باراندن | گولله باران |
| Well-fortified, shield, safeguard | بازبەند/ گولله بەند | گولله بەند |
| Mangy, scabby, leprosy | گوری | گولیی/ گوری |
| Flower, rose | گول | گول |
| April and may | گولان | گوڵان |
| Tea-rose, rose water | گولاڤ | گوڵاو |
| Vase | گولدان | گولدان |
| Rose guarden, orchard | گولستان | گولستان |
| Sun flower | گول بەروژ | گولەبەرۆژە |
| Lost, missing | بەرزە | گوم |
| Doubt, suspicion | گومان | گومان |
| Astray | رێ وندا/ سەرگێ را | گومرا |
| Dome | گومبەد | گومبەت/ گومەت/ گومەز |
| Leap | گیڤك | گومەتە |
| Bound, leap | پابەند/ فرقاس | گومەز |
| Testicle, spermatic cord | گون | گون |
| Sin | گونەه | گوناح/ گوناه |
| Sinner | گونەهبار | گوناحبار |
| To commit sins | گوناه کرن | گوناحکردن |
| To harmonize, fit | گونجان | گونجان |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Suitable, appropriate | گونجاو | گونجاو |
| Village, countryside | گوند | گوند |
| Pasta, dough | گرك | گونك |
| Hernia, rupture | رتلۆ | گونك |
| Sack | خیشك/ گونیك/ میتافك/ تەلیس | گونیە |
| Excrement | گووی | گوو |
| Inside of cheek | هنارك/ هناراروی | گووپ |
| Chubby | ڕووتژی | گووپن |
| Customs, tariff | گومرك | گوومرگ |
| To pay customs duties | گومرك دان | گوومرگ دان |
| To impose, customs | گومرك كرن | گوومرگكردن |
| Ear | گوه | گوێ |
| Hard auditus | گوه گران | گوێ گران |
| To obey | گوه دان | گوێ دان |
| Donkey | كەر | گوێ درێژ |
| Calf | گولك | گوێرەكە/ گۆلك |
| Heed | گوهدان | گوێراهێشتن |
| Obedient | گوهدار | گوێ ڕایەڵ |
| Obedience | گوهداری | گوێ ڕایەڵی |
| Tetanus, lockjaw | گوه رەپ | گوێ ڕەپە |
| Walnut | گویز | گوێز |
| Razor | گویزان | گوێزان |
| To transport, transfer | ڤەگواستن | گوێزانەوە |
| Carrot | گێزەر | گوێزەر/ گێزەر |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Hard of hearing | خەڤ گران/ کەڕ | گوێ قورس/ گوێگران |
| Alert | خەوسڤک | گوێ قوڵاخ |
| Deafened | کەڕ | گوێ کپ |
| Listener | گۆهدار | گوێگر |
| Head | سەر | گوێلاك |
| Calf | گولك | گوێلك/ گولك |
| Leave out, neglect | گوە نەدان | گوێنەدان |
| Bulky | | گەپ |
| Gossip, chit-chat | گۆت گۆتك | گەپ |
| Gypsum | گێچ | گەچ/ گێچ |
| Beggar | خوازۆك/ خوازخوازۆك | گەدا |
| Stomach | هێرۆك/ ئاشك/ چلدانك/ عویر | گەدە |
| If | ئەگەر | گەر/ ئەگەر |
| Spawn, eggs of insect, roe | خەرز | گەرا |
| To lay eggs, form eggs | کورك بوون | گەرادانان |
| Dust, blemish | توز/ گلێش | گەرد |
| Conjugation | پێکڤە گرێدان | گەردان |
| Sacrifice | گوری/ فیداکرن/ خۆبەختکرن | گەردان |
| To sacrifice | گوری کرن | گەردان کردن |
| Necklace | گەردەنە | گەردانە |
| Tempest, whirlpool | باروڤ/ باگەر | گەرداو |
| Microscope | مایکرۆسکۆپ/ هوربین | گەردبین |
| Neck | گەردەن/ ستۆ/ هەڤك | گەردن |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| To forgive, set free | گەردن ئازادکرن | گەردن ئازادکردن |
| Submissive | سەرشۆر | گەردن کەچ |
| Sand-spout | بابەلیسک | گەردولوول/ گەردەلول |
| Universe | گەردوون | گەردوون |
| Hot, warm, negative | گەرم | گەرم |
| To bathe | سەرشوشتن | گەرماوکردن |
| Temperature | گەرماپیڤ/ پێو | گەرماپێو |
| Hot bath, bathroom | گەرماڤ | گەرماو |
| At once | ئێکسەر | گەرما و گەرم |
| Warmth, heat | گەرمای | گەرمایی |
| Become warm | گەرم بوون | گەرم بوون |
| To warm up | گەرم کرن | گەرم کردن |
| Warm and hot, direct | ئێکسەر/ ب گەرمی | گەرم و گوڕ |
| Warm region | دەشت | گەرمەسێر/ گەرمیان |
| Heat | گەرمیی | گەرمیی |
| Thermometer | گەرم پیڤ | گەرمیژمێر |
| Throat, gullet, gorge, pharynx | هەفک/ گەروی | گەروو |
| Necessary, needy | پێدڤی | گەرەك |
| Mangy, scabby | گوڕی | گەڕ |
| Curred, lame | لەنگ/ سەقەت | گەڕ |
| Tyrn | گەڕ | گەڕ (نۆرە) |
| Attempt, try | گەڕ | گەڕ (خوول) |
| Vortex, whirlpool | گەڕ اگەراڤ-زفرەکا | گەڕ (ئاو) |
| Traveller | گەرۆك | گەڕاڵ |
| Travelling, walking | گەریان/ گەرهان | گەڕان |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| To turn, come back | زڤرین | گەڕانەوە |
| Metal fountain | گەرماڤ | گەڕاو |
| Traveller | گەرۆك | گەڕۆك |
| Quarter | گەرەك | گەڕەك |
| Disharmony, chaos | بێ سەروبەری | گەڕەلاوژە |
| To be mangy, scaby | گوڕی | گەڕیی |
| To bite | لەق | گەز/ گەزە/ گەزتن |
| Boasting, bragging | شانازی | گەزاف |
| Tamarisk, manna | گەزو/ گەز | گەزۆ |
| Blooming, flourishing | گەش | گەش |
| Be delighted | گەشبوون | گەشانەوە |
| Fresh, blooming | گەش | گەشاوە |
| Travel, tour | گەشت | گەشت |
| To travel | گەشتکرن | گەشتکردن |
| Record of travel | گەشتنامە | گەشتنامە |
| Tourism | گەشت و گوزار | گەشت و گوزار |
| Puff, Fire, blaze, flame | گەشکرن | گەشکردنەوە |
| Faint | تەپ | گەشکە |
| Joy | تەپ | گەشکە |
| Faint, eclipse | تەپدار | گەشکەدار |
| Increas, growth | شین بوون | گەشە |
| To grow | شین بون | گەشەکردن |
| To threat | گەف | گەف/ گەف و گوڕ |
| Barking | رەوین | گەفە/ گەفین |
| People | گەل | گەل |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| August | گەلاڤێژ/ تەباخ | گەلاوێژ |
| Stupid, silly | بەهیمە | گەلحۆ/ گەلۆر |
| Gully, gorge | نهال/ گەلی | گەلیی |
| Leaf | بەلگ | گەڵا |
| Automn, fall | پاییز | گەڵاڕێزان |
| To prepare, polish | ئامادەکرن | گەڵاڵە |
| Be about to end, be about well-organised | چێ بوون | گەڵاڵەبوون |
| To prepare, manage | ئامادەکرن | گەڵاڵەکردن |
| Male dog, mastiff | کوچک/ سە | گەمار (نێرەسەگ)/ گەماڵ |
| Siege, blockade | دورپێچ | گەمارۆ |
| Embargo, sanction | دورپێچا ئابوری | گەمارۆی ئابوری |
| Stupid | بەهیمە | گەمژە |
| Game | گێم/ یاری | گەمە |
| To play | گێم کرن/ یاری کرن | گەمەکردن |
| Boat | گەمی | گەمیٚ/ گەمی |
| Fetid, stinking | گەنی | گەن/ بۆگەن |
| Evil-smelling pool, putrid smell | گۆلاگەنی | گەناو |
| Young | گەنج/ لاو/ خورت | گەنج |
| Treasure | خزینە | گەنجینە |
| Treasurer | ئەمینداریٚ خزینە | گەنجینەوان |
| Remainder, ermanent | بەرمایک | گەند/ گەنگ |
| Rotten, putrescent | رزی | گەندەڵ |
| Wheat | گەنم | گەنم |
| Wheaty | گەنمی | گەنم رەنگ/ گەنماوی |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Maize | گەنمشام | گەنمەشامی |
| Putrefy, rot | كرنی/ تەبۆ/ نۆش | گەنە |
| Rotten, putridity | گەنین/ رزین | گەنین |
| Rotten, putrid | گەنیو/ رزیو | گەنیو |
| Bawd, pimp | گەواد | گەواد |
| Certificate, witness, testify | شاهێدی | گەواهی |
| Stupid, silly | بەهیمە | گەوج |
| Big | مازن/ مەسن | گەورە |
| Great, gravy | مەسن/ مەزن | گەورە |
| Important, responsible | گرنگ | گەورە |
| Grown-up, senior | زەلام | گەورە |
| To bring up, up bring | خوداكرن | گەورەكردن |
| To enlarge | مەزنكرن | گەورەكردن |
| Head of family | ماسێ مالێ | گەورەی ماڵ |
| Rolling motion | گرێل كرن | گەوزان |
| To roll on back | گەڤزین | گەوزین |
| Gem, essence | گەوهەر | گەوهەر |
| Jewel, trinket, ornament, finery | زێر و زیف | گەوهەرات |
| Convey, transmit, communicate | گەهاندن | گەیاندن |
| To come | گەهشتن | گەیشتن |
| To arrive | گەهشتن | گەیشتن |
| Received, delivered | گەهشتی | گەیشتوو |
| Ripe, mature, full-grown | گەهشتی | گەیشتوو/ پێگەیشتوو |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Conductor, conductive | گەهێنەر | گەیەنەر |
| To connect, link, join | بەستن/ گرێدان | گەیەنەر |
| To ripe | گەهەشتن | گەیین |
| Ripe, mature | گەهەشتی | گەییو |
| World, universe | دنیا/ جیهان | گێتی |
| plaster | کلس | گێچ |
| scale, manometer | پەستانپیڤ/ پیڤەر | گێج |
| Quarrel, wrangle | ئاریشە | گێچەڵ |
| Fond of, longing | ئەڤین/ ئەشق | گێرۆدە |
| Threshing with oxen | گیرە | گێرە |
| Problem, concern | ئارێشە | گێرە |
| Quarrelsome, disruptive | شەرۆک/ شیم | گێرەشێوێن |
| Lame | لەنگ/ سەقەت | گێر |
| Gear, shift | گێر | گێر |
| To run, manage | ریڤەبرن | گێران |
| Restore | زڤراندن | گێڕانەوە |
| Carrot | گێزەر | گێزەر |
| Giddy, silly | گێژ | گێژ |
| Whirlpool, eddy, vortex | زەفرەک/ گەراڤ | گێژاو/ گێژەن |
| Whirlwind | بوران/ باگەر/ بابەلیسک | گێژەلۆکە |
| Simple-minded | بەهیمە/ تێ نەگەهشتی | گێل |
| Cherry | گێلاس | گێلاس |
| Grass | گیا | گیا |
| Soul, spirit | گیان | گیان |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Living creature | گیاندار | گیاندار/ گیانلەبەر |
| Moment of death | گیاندان/ روحدان | گیاندان |
| Angel of death | گیانکێش | گیانکێش |
| Dear | خوشتڤی | گیانە |
| Animal | گیانەوەر | گیانەوەر |
| Pocket | بەریک | گیرفان |
| Pickpocket | دزیکەر | گیرفانبڕ |
| Kid | گیسک | گیسك |
| To eclipse, sink down | غەیری بوون | گیران |
| Solar eclipse | رۆژ غەیری بوون | گیران/ رۆژ |
| Lunar eclipse | هەیڤ غەیری بوون | گیران/ مانگ |
| Detained, under arrest | گرتی | گیراو |
| State prisoner | گرتیێ سیاسی | گیراوی سیاسی |
| Mixture | تێکەڵ | گیراوە |
| To disdain, be puzzled | نیگەران/ دودڵ | گیرخواردن/ چاش مان |
| Prisoner, captive | گرتی | گیرۆدە |
| Involved | توش بو/ وەریتی | گیرۆدە |
| Crisis, difficulty, question, problem | تەنگاڤی/ ئارێشە | گیروگرفت |
| Whistling, whizzing | گزگزە | گیزەگیز |
| Hay cock, stook | قرش/ قەسەل | گیشە |
| Sheath | کاڤلان/ قەبیرە | گیف |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| L The 22nd letter of the kurdish alphabet | ل | ل |
| Side, aspect, direction | لا/ رەخ | لا |
| Deposition, dismissal, discharge, to displace, to remove | ژێ برن | لابردن |
| Lame | لەنگ | لابەلا |
| Zig zag | سەرخوش | لابەلا (کەس) |
| Flank, side | لا/ رەخ | لاپاڵ |
| Waist, middle | ناڤقەد | لاپاڵ |
| Boot (s), shoes (for sports) | لاپچین | لاپچین |
| Hint, remark, implied criticism | بەلا/ تەعلیق | لاپلار |
| Paper | لاپەڕ | لاپەڕ |
| Sideroad, isolated, reculsed | جودا/ بەهیمە | لاپەڕ(کەس) |
| Page | لاپەرە | لاپەڕە |
| Broke, bankrupt, insolvent | بێ پارە | لات |
| Uncultivated land, non-ploughed land | زەڤییا نەکێلای | لات |
| Subside, reculsed | دویر | لاتەریك |
| Temple (between ears and eyes) | گولیسك/ جینیتك/ زلوف | لاجانگ |
| To disappear, go away | چوون/ نەمان | لاچوون |
| To vanish, be moved, be removed | بەرزەبوون | لاچوون |
| To deviate | لادان/ ڤارێبون | لادان |
| To avoid, to remove | لادان/ ژێ برن | لادان |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Out of law | سەرچل/ لادەر | لادەر |
| Deviated | لادایی | لادەر |
| Village, countryside, hamlet | گوند | لادێ |
| Villager, rustic | گوندی | لادێیی |
| Inclined, oblique, bent, leaning | لەنگ | لار |
| To bend, tip | خوچرکرن | لارکردنەوە |
| Elegant walk, swaying gait | تەرز/ خوهەژاندن | لارولەنجە |
| Detour, side road | ڤاریێ | لاڕێ |
| Stupid, ignorant, unintelligent | بەهیمە | لاژێ |
| Heedless, reckless, slack | شیم | لاسار |
| Imitation, miming | چاڤلێکرن/ لاسایی | لاسایی |
| Classic | کلاسیک | لاسایی |
| Plastic, stretchy, rubber | لاستیک | لاستیك |
| Stump, stub, neck, stem | قورم | لاسك |
| Species of apple red on one side | سێڤا سور | لاسورە |
| Ill-balanced, imbalanced | نەهەمشەنگ | لاسەنگ |
| Corpse, carcass | کەلەخ/ کەلەش | لاشە |
| Boast, vainglorious | شەهنازی | لاف |
| Flood, spate | لیسور/ ناف رابوون | لافاو |
| Leg | لینگ | لاق |
| To mock at | ترانێ | لاقرتێ |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Side, flank | رەخ/ تەنشت | لاقەد |
| Corpse, carcass | کەلەخ | لاك |
| Alley, back street | کولانك/ کوچە | لاکۆڵان |
| Occasional smoker | لاکێش | لاکێش |
| Oblong carpet , rectangle carpet | لاکێش | لاکێش |
| Rectangle | لاکێشە | لاکێشە |
| The end of mouth, side bridle | لالفاف/ هەڤسار | لالفاو |
| Maternal uncle, mother's brother | خال | لالۆ |
| Estranged, alienated | زیز | لالووت |
| Dumb, mute | لاڵ | لاڵ |
| To lament, wail, elegize, mourn | پێ بێژتن | لالانەوە (لاواندنەوە) |
| To implore, beseech | لاڤ لاڤ کرن | لالانەوە |
| Lamp | لەمپە | لامپا |
| Cradle | لاندك | لانك |
| Nest, den, lair | لانە/ هێلین | لانە |
| Immigrant, shelterless, homeless | دەرودەر/ بێ پەنا | لانەواز |
| Youth, young | لاو/ خورت | لاو |
| Slim, thin, meagre | زەعیف/ بێ خێر | لاواز |
| To lament, comfort | لاواز | لاواز |
| Secondary incidental | لاوەکی ژرەخەکی نەترنگتا | لاوەکی |
| Side | لا | لایەن |
| Felt, pad | تاتی/ تەحتی | لباد |
| Lower lip, jaw | ئەنرین | لچ |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Pout | روترشکری/ زیز | لچ شۆڕ |
| Pout | ئەنرین رویی/ روترشکری | لچن |
| Two lips | هەردولێڤ | لچ و لێو |
| Pout | ئەنرین/ رویی | لچە |
| Snorting, grunting | پخ پخ/ خرخر | لرخە لرخ |
| One who snorts, snorter | خرخرکەر | لرخن |
| Gulp, swallow | داقورتن/ فرکێ/ گولپ | لرف |
| Rustle, guiping | داقورتن/ دائوران/ شنگین | لرفە لرف |
| To lick, lap up | ئالیستن | لستن |
| Bridle, rein, bit | لغاڤ/ هەڤسار | لغاو |
| To bridle, rein in, curb | لغاڤ کرن | لغاوکردن |
| Sponge, luffa | هەورەکێ/ ئەورەکێ | لفکە |
| Branch, bough | لق | لق |
| Branch, section | پەژن/ پەژکێ/ لک | لك |
| To stick | لەسقاندن | لکاندن |
| Sand | خیز/ زیخ | لم |
| Snout, muzzle | لەمبوز | لمۆز |
| Leg, thigh | لنگ | لنگ |
| Reddish kind of bean | لوبیک | لۆبیا |
| Crease, wrinkle | گلڤچی/ کرژی | لۆچ |
| Flexure, undulation | جەمین لولان | لۆچ (جلك) |
| Creased, wrinkled | قورمچی/ کرمشی | لۆچدار |
| Leg, step, stride | لینگ ڤەکری/ پێنگاڤ مەزن | لۆق |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Long stride, trot | چارگاڤی/ چاربازی | لۆقن/ لۆقه |
| Cotton | پەمبی/ پەمبو | لۆکه |
| To blame, complain | لومە | لۆمە |
| Be suitable, compatible | بەر ب هەڤ | لزوان |
| Nose | دفن/ کەپی | لووت |
| Be conceited | دفن بلند | لووت بەرز |
| Summit, peak, top | گوپیتک/ لوتکە | لووتکە |
| Big-nosed | دفن مەزن/ دفن درێژ | لووتە |
| To howl | زیقین/ بورین | لووراندن |
| Soft and silky | شل و مل/ حلی | لووس |
| Smooth, hairless | بێ موی/ روحلی/ لوس | لووس (بێ موو) |
| Beardless | بێ ریه/ کوسه | لووس/ لووسکه |
| Cheater, cunning | دلخاپ/ لێبوکە | لووس |
| Whinny | حرحر/ شهین | لووشکە |
| Sobbing | نسکە/ ئیس/ گرین | لووشکە |
| Curly, frizzly hair | گرنژی/ گژ/ ئالین | لوول |
| Howling | لورین | لووره لوور |
| To roll up, to curl | دئالینیت/ دپچیت | لوول دان |
| At, on, in | ل | له |
| At the level | ل هەمبەر | له ئاستی |
| Concerning, regarding | ل بابەت/ دەرحەق | له بابەت |
| Instead of, on behalf of | ب ناڤێ/ ژ شون | له باتی/ له بری/ له بریتی |
| Convenient | هەژی/ کێرهاتی | لەبار |
| To a bort, abortion | بەرهاڤێتن | لەبارچوون |

| English | بادینی | سۆرانی |
| --- | --- | --- |
| About, on | ل سەر/ ل دور | لەبارەی |
| Marzipan, sweet almond paste | شرینایی اباهیڤ و شەکر و سپیلکا هێکێ | لەبزینە |
| Parched peas | لەبلەبی | لەبەلەبی |
| Below | ل بن | لەبن |
| Because of | ژبەر | لەبەر |
| Because of | لەورا/ داکو | لەبەر ئەوەی |
| In front of, remarkable | دیار/ ل پێش چاڤ | لەبەر چاو |
| To take in to consideration | ژبیر نەکرن | لەبەرچاوبوون |
| why? | ژبەرچی؟ | لەبەرچی؟ |
| To take off, to undress | ریس کرن | لەبەرداکەندن |
| At the presence of, from the mouth of | بەردەڤ/ ب پێش چاڤی | لەبەردەم |
| To memorize | ژ بەرکرن | لەبەرکردن |
| To sift | موخل کرن/ بێژینگکرن | لەبێژینگدان |
| To forget, neglect | ژ بیر برن | لەبیر بردنەوە |
| Palm | ناڤدەست/ ناڤ کەف | لەپ |
| Palmist, chiromancer | لەپبین | ئاو لەپ خوێن |
| After, beyond | پاشی | لەپاش |
| Later, after that | پاشتر/ پشتی هنگی | لە پاشا/ لەپاشانا |
| At the absence of, behind the back | ل پشت ڕا | لە پاش ملە/ پاشملە |
| Beside | تک | لەپاڵ |
| Suddenly | ژ نشکێڤە | لەپڕ |
| At the back | ژ پشتڤە | لە پشتەوە |

| English | بادینی | سۆرانی |
| --- | --- | --- |
| Ahead, before, in front of | ل پێش | له پێش |
| For, for sake | پێخەمەت | لەپێناو |
| Half, piece, fragment | نیڤ | لەت |
| Because of, under pressure of | ژبەر | لەتاو |
| With, beside, together with | د گەل | لەتەك |
| Beside | ب رخ ڤە | له تەنیشت |
| Dislocation, luxation | گەه چوون | لەجێ چوون/ لەگەچوون |
| Instead of, in lieu of | ژ شون/ ب ناڤێ | لەجیّی/ لەجیاتی |
| To print, publish | چاپکرن | لەچاپدان |
| Compared to, with | هەڤبەرکرن/ هەمبەرکرن | لەچاو |
| Envious | حەسیر/ دەخسوك/ دەخسدار | لەچەر |
| Mean, miserly, stingy | رژد/ قەلس | لەچەر |
| Kerchief, head cover | دەسرۆك | لەچك |
| To deceive, cheat | خاپاندن | لەخشتەبردن |
| Boastful, proud | شەهنازی/ ژخوە رازی | لەخۆبایی |
| To have forgiveness | پیار/ دلفرەه | لەخۆبووردە |
| To have capacity to do it | شیان | لەخۆ راپەرموون |
| By himself, automatically | ب خوە/ خوکاری | لەخۆوە |
| To give birth, to be born, beget | ژ دایك بوون | لەدایك بوون |
| Maternity hospital | نەخوشخانا ژ دایكبوونێ / خەستا ژ دایك بوونێ | نەخۆشخانەی لەدایك بوون |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Finally, later | لدوماهیێ | لەدواییدا |
| To knock at the door | دەرگا قوتین | لەدەرگادان |
| To lose | ژ دەست دان | لە دەس دان |
| To quake, quiver, oscillation | هەژان/ بورەبور | لەرانەوە/ لەرینەوە |
| Ague, tremble, shiver | لەرز/ تا | لەرز |
| To shiver | گریزە/ لەرزین | لەرزگرتن |
| Permanantly trembling | لەرزەك/ لەرزوك | لەرزۆك |
| Typhoed fever, malaria | تیفۆ/ مەلاریا | لەرزوتا |
| Quaking | لەرەکرن/ هەژین | لەرۆك |
| Frequency | لەرە | لەرەلەر |
| Slim, thin, feeble | زەعیف/ زراف | لەڕ |
| Clear, explicit | زەلال/ ئەشکەرا | لەروو |
| In the face of | ل ڕوی | لەڕوو |
| Taste, pleasure | تام/ لەرزەت | لەزەت |
| Tasty, delicious, pleasant | ب لزەت/ ب تام | بەلەزەت |
| A bove, over, about | ل سەر | لەسەر |
| Why?because of what? | ژبەرچی | لەسەرچی |
| Calm, quiet, still, silent | هێدی/ دلێ خۆ | لەسەرخۆ |
| Body | تەرم/ لاش | لەش |
| Ceremonially impure | نەبژین/ داوپیس | لەش پیس |
| Sane, healthy | ساخ/ ساخلەم | لەش ساغ |
| Active | چەلەنگ | لەش سووك |
| Inactive | سست/ نەچالاك | لەش قورس/ گران |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Army, troop | لەشکر/ سوپا | لەشکر |
| To mobilize army against, to advance, usurp | لەشکر ئینان/ داگیرکرن | لەشکر کێشی |
| Camp | لەشکرگە | لەشکر گا |
| Body | لاش | لەش و لار |
| Loose, slack | شل/ خاڤ | لەق/ شلۆق |
| To bite | لەق | لەق/ لەقە/ گەزە |
| Kick | شەق/ پێ | لەق/ لەقە/ شاپلاغ |
| Stain, spot, blemish | پنگ/ پنی | لەکە |
| Stained, spotted | پت پتک/ لەکەبار | لەکەدار |
| With, together | دگەل/ پێکڤە | لەگەڵ |
| Inspite of this, despite that, although | هەرچەند | لەگەڵ ئەمەشدا |
| Basin | لەگەن | لەگەن |
| By | ژلایێ | لەلایەن |
| Teacher, tutor, male servant | سەیدا/ خولام | لەلە |
| To cut of head, execute | سەر ژێڤەکرن | لەمل دان |
| Inside | ژناڤ/ دناڤ | لەناو |
| Illuminate, demolish, terminate, annihilate | ژناڤ برن | لەناوبردن |
| Elegant walk, to reel, stagger, swing | هەژان | لەنجە |
| Lame, cripple, out of balance | لەنگ | لەنگ |
| Even, equal, balanced, anchor | هەڤسەنگ/ لەنگەر | لەنگەر |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Harbour, port, anchorage | لەنگەرگەه/ بەندەر | لەنگەرگا |
| Talkative, garrulous | پرپێژ | لەوچە |
| Grazing | چەریان/ وارکوز | لەوەڕ |
| To mind, to graze | چەر/ لەوەڕ | لەوەڕاندن |
| Grazing-ground | پاوان/ چێرە/ کوز | لەوەڕگا |
| There | ل وێرێ | لەوێ |
| Amnesty, forgiveness | لێبورین | لێ بوردن |
| To inquire | پرسیار لێکرن | لێ پرسینەوە |
| To touch | هلمسین/ دەسدان | لێخشان |
| Muddy, miry | تەقنی | لێخن |
| To forgive | عەفوکرن/ لێبورین | لێخۆشبوون |
| Driver, rider | هاژیار/ سیار/ سایەق | لێخور |
| To drive, ride | ئاژوتن | لێخورین |
| To hit, beat, strike | قوتین | لێدان |
| To knock, rap, bang (on lat a door) | دەری قوتین | دەرگالێدان |
| To blow (a trumpet) | زرنا لێدان | زورنا لێدان |
| To ring, toll (a bell) | زەنگل لێدان | زەنگ لێدان |
| To coin, mint | دراڤ لێدان | پارەلێدان |
| To drum, to beat a drum | دەهول لێدان | دمبك/ دەهۆل لێدان |
| To give an injection | دەرزیک دانان | دەزی لێدان |
| Discourse | ئاخافتن | لێدوان |
| To divide | دابەشکرن | لێدەرکردن |
| To understand, comprehend | فامکرن/ تێ گەهشتن | لێدەرکردن |
| To deduce | کێم کرن | لێدەرکردن |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Wood, forest | دارستان | لێر |
| Here | ڤێرێ/ هر | لێرانە/ ئێرە |
| Heavy rain | تاڤێ باران | لێزمە |
| Flood, tempest, torrent | لێسور/ لێزم | لێزماو |
| Slope, sloping, downwards | نشیف | لێژ |
| To lick | ئالیستن/ ئالاستن/ زماندان | لێسانەوە |
| To take, seize | برن/ ژسەندن | لێسەندن |
| Torrent, flood | لێسور/ تیراڤ | لێشاو |
| Quilt, eiderdown, cover | لحێفک | لێفە |
| To get into trouble | لێ قەومیان | لێقەمان |
| Bereaved | لێ قەومیای/ دل شەوات/ دل سوتی | لێقەوماو |
| Forgiveness, tolerance | بورین/ ئێک و دو قەبیل کرن | لێکبوردن |
| Similarity | پێکچون | لێکچوون |
| To multiply | لێکدان | لێکدان |
| To press, to pick | ژێڤەکرن/ راکرن | لێکردنەوە |
| To retire | شقتن | لێکەوتن |
| To be defeated | شکەستن | لێکەوتن |
| To investigate, study | ڤەکۆلین | لێکۆڵینەوە |
| Shallow, muddy, miry, dark, ambiguity, murky | تەقلی/ تەنک/ ڤێڵ | لیڵ |
| Cloudy, hazy | شێلی/ ئەوری | لیڵ (ئاسمان) |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Opaque | تاری/ لێل | لێڵ (ناڕوون) |
| Lip | لێڤ | لێو |
| Edge, bank | رەخ | لێوار |
| Full | تژی | لێوان |
| To stare, analyse | لێنێرین | لێوردبوونەوە |
| To scrutinize | دپونژت/ سەحکرن | لێوردبوونەوە |
| To bite lips, repetant | لێڤ گەزتن | لێوگەستن |
| Can be expected, predicted | چاڤەرێ کری/ بەربین کری | لێوەشانەوە |
| Suitable | ژێ هاتن | لێهاتن |
| Committee, commission | لیژنا | لێژنە |
| List | لیستە | لێستە/ لیستە |
| Sticky, gluey, limy | لینج/ دەبیش | لینج |
| Marsh, bog | تەقنی/ زەلاو | لیتاو |
| Muddy, turpid | تەقنی | لیخن |
| Sponge | هەورەک/ ئەورەک | لیفکە |
| (Skin) eruption, rash, efflorescence | لیر/ قزکاندن | لیر |
| Spittle, slimy | گلیز | لیك |
| Juiced, squeezed | گڤاشک/ شیرێز | لیك |
| Slobbering, limy | دەڤ گریز | لیکن |
| Lemon, citrus | نیمۆک/ لەیمون | لیمۆ |
| Limon, lime | نیمۆکا ترش | لیمۆی ترش |
| Sweet limon | نیمۆکا شیرین | لیمۆی شیرین |
| Limonade | شەربەتا نیمۆکێ | شەربەتی لیمۆن |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| M The 23rd letter of the kurdish alphabet | م | م |
| Longing, fond of | شەیدا | مات/ بەپەرۆش |
| Silent, soundless | مت | مات/ بیْ دەنگ |
| Female | میْ/ میْه | مات |
| Mathematics | حیساب | ماتماتیك |
| Motorcycle, motorbike | ماتۆر | ماتۆڕ |
| Motor, generator | ماتۆڕ | ماتۆڕ |
| Sadness, concern, down-hearted | دلشکتی/ نەخۆش/ خەمباری | ماتەمین |
| Funneral ceremony, dejection, Depression | بەهی | ماتەمینی |
| Kiss | ماچ/ راموسان | ماچ |
| To kiss | ماچکرن/ راموسان | ماچکردن |
| Matter | مادە | ماددە |
| Physical thing, tangible | مادە | ماددە |
| Material, materialist, concrete | مادی | مادی |
| Snake, serpent, viper, adder | مار | مار |
| Stang, bitten | مار پیْڤەدای | مارانگاز/ مارگەزتو |
| Eel | مارماسی | مارماسێ |
| Lizard, dabb | چەپ چەپیسك | مارمێلکە/ مارمیلۆك/ مارمیلۆق |
| Be engaged, fiancee | دەزگر | مارەبڕ |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| To give a dower to, to marry(off), to conclude marriage contract | مارکرن | مارەبڕین/ مارەکردن |
| Dower, dowry, bride-price | نەخت | مارەیی |
| To abuse | خەبەرگوتن | مارِس |
| Infidel, miscreant, atheist | کافر/ بێدین | مارِس |
| Gall oak | مازی | مازوو |
| Yoghurt, curds | ماست | ماست |
| Water-yoghurt | ئاڤە ماست/ چقل ماست | ماستاو |
| She-deer | غەزال | ماسك/ ئاسکی مێ |
| Mask | ماسك | ماسك/ ماسکە |
| Musele | زەبلەك/ شلك | ماسولکە |
| Fish | ماسی | ماسی |
| Fisher | ماسیگر | ماسیگر |
| Fishing | ماسیگرتن | ماسیگرتن/ ڕاوەماسی |
| Mung beans | ماش | ماش |
| Ejector | گازك | ماشە/ پەنگرگر |
| Human right, right | ماف/ حەق | ماف |
| Jurist | مافناس | مافناس |
| Carpet | مەحفیر | مافوور |
| Respectable, goodman | مەزن/ ماقیل | ماقووڵ/ بەڕێز/ سەنگین |
| Origin | ڕەسەن | ماك |
| Stain, spot | پنی | ماك |
| She-ass | ماکەر | ماکەر |

| English | بادينى | سۆرانی |
|---|---|---|
| Hen-partridge | مێکەو | ماکەو |
| Wily, artful, foxy | فێلباز | مالۆس |
| Sow, she-pig, female pig | ماهی | مالۆس/ خووگ |
| Rabbi | رابی | مالووم/ مالم |
| House, home | مال | ماڵ |
| Wealth, property, family | مال | ماڵ |
| Farewell | مالئاڤایی | ماڵئاوایی |
| Flocks | مالات | ماڵات |
| Catasrophy | تەرشقان | ماڵاتدار |
| Wealthy, rich | زەنگین | ماڵاتدار |
| House breaking, burglary, holdup | دزی | ماڵبڕین |
| Wife and family | مال و منال | ماڵ و مناڵ |
| Catasrophy, disaster | مالوێرانی | ماڵوێرانی |
| Tamed, pet | کەهی |ماڵی/ کەوی |
| To tame | کەهیکرن | ماڵی کردن/ کەویکردن |
| To sweep, clean | مالین | ماڵین |
| Uncle, paternal uncle | مام | مام |
| Midwife | پیرک | مامان |
| Hen, chicken | مریشک/ مامر | مامر |
| Deer | ئاسک/ غەزال | مامز |
| Aunt, paternal uncle's wife | ژنمام | مامۆژن/ ئامۆژن |
| Teacher | ماموستا/ سەیدا | مامۆستا |
| Meaning, sense | رامان | مانا |
| Tired, tiresome | وەستایی | ماندو |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| To make tired | وەستاندن | ماندوکردن |
| Month, moon | هەیڤ | مانگ |
| Lunar eclipse | هەیڤ غەیری | مانگ گیران |
| Cow | چێل | مانگا |
| Monthly | هەیڤانە | مانگانە |
| Strike | مانگرتن/ لێخستن | مانگرتن |
| Moonlight | تاڤە هەیڤ | مانگەشەو |
| Honeymoon | هەیڤا هنگڤین | مانگی شەکراو |
| Arabic lunar (months) | هەیڤا عەرەبی | مانگی عەرەبی |
| Crescent | هەیڤا نوی | مانگی نویٚ/ مانگی یەك شەوە |
| To stay | مان | مانەوە |
| Period, time, distance | دەم | ماوە |
| To give time | نۆبەتدان/ رێدان | ماوەدان |
| Capital, wealth | مایە | مایە/ سەرمایە |
| Origin | بنیات | مایە |
| Insolvent | سەرسەری | مایە پووت/ نابووت/ سەرسەری |
| Insolvent | روت | مایە پوچ/ نابووت |
| Piles, hemorrhoid | باوەسیر | مایەسیری |
| Mare | ماهین | مایین |
| Agent | بریکار | مایندە |
| Confidence | باوەری | متمانە |
| To trust | باوەرکرن | متمانەکردن |
| Wish, desire | مراد/ ئومێد | مراد/ مراز |
| Growling, grumbling | مرەمر | مراندن |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Duck | وەردەك | مراوی |
| Snore gently | خرخر | مرخه مرخ |
| Dead (animal) | مرار | مردار |
| Death, passing away | مردن | مردن |
| Dead | مردی/ مری | مردوو |
| Man, human being, man kind | مرو | مرۆ |
| Man, human | مرۆڤ | مرۆڤ |
| Humanity | مرۆڤایەتی | مرۆڤایەتی |
| Pearls | مراری | مرواری |
| Chiken, hen | مریشك | مریشك |
| Tart, slightly sour | مز | مزر/ مێخۆش |
| Coppersmith | سەفار | مزگەر |
| Mosque | مزگەوت | مزگەوت |
| Largess, tip | مزگینی | مزگێنی |
| Mist, haze | مژومۆر | مژ |
| Bearing good news, tip | مزگینی | مژدانه |
| Tip, largess, glad tidings | مزگین | مژده |
| To suck | مێژتن | مژین |
| Copper | مەهس/ مس | مس |
| Fist | مست | مست |
| Boxing | مستبازی/ کولمبازی | مستەکۆله/ مشتەکۆله |
| Penny weight | مسقال | مسقاڵ |
| Musk | مسك | مسك |
| Serf, villager | بەلەنگاز/ گوندی | مسکێن |

| English | بادينى | سۆرانى |
| --- | --- | --- |
| Coppersmith | سەفار | مسگەر |
| Saw, trepan, buck saw | مشار | مشار |
| Full of, filled up with, loaded with | مشت/ تژى | مشت |
| Handful | چەنگ/ مستەك | مشت |
| Discussion, argument | كێش و ڤەكێش | مشت و مڕ |
| Mouse | مشك | مشك |
| Mousetrap | تەلى مشك | مشكگر |
| Ash | خولى | مشكى |
| Turban | مشكى | مشكى |
| Parasitic, cadging | مشەخۆر | مشەخۆر |
| Hanger-on, sponger | مفتخوەر | مفتخۆر |
| Pairs of tongs, tweezers, forceps | گاسك | مقاش |
| Rumour, hearsay | گۆت گۆت | مقۆمقۆ |
| Commotion, agitation, bustle | بێ سەروبەرى | مقۆمقۆ |
| Cartoon | مقەوا | مقەبا |
| Magnet | موقناتيز | مگناتيس |
| Neck | هەڤك/ گەردەن | مل |
| Muffler, neck scarf | هەڤكرى | مل پێچ |
| To subject, submit, give in | بەربار | ملدان |
| Submissive, humble | مل شۆر | ملكەچ |
| Confrontation, challenge | | ململانێ |
| Necklace | گەردانە | ملوانكە |
| Stubborn, pigheaded | سەر رەق/ بێ تەبعەت | ملهور |

| English | بادینی | سۆرانی |
| --- | --- | --- |
| Peak | گۆپک | مله |
| Mumps, pa: ›titis | نیکاف | مله‌خڕێ |
| Neck band. ·ollar | یه‌خه | مله‌وان |
| Billion | ملیار/ بلیۆن | ملیار |
| Billionaire | خودانێ بلیۆن دولارا | ملیاردێر |
| Millimeter | ملیمه‌تر | ملیمه‌تر |
| Million | ملیۆن/ هه‌زار هه‌زار | ملیۆن |
| Estate, property | خوه‌یی/ زه‌وییار | ملك |
| Estate tax | مالانه | ملکانه |
| Property owner | مالخو/ مالدار | ملکدار |
| I, me | من/ ئه‌ز | من |
| Minaret (of amosque) | مناره | مناره |
| Child, baby | زارۆك/ بچویك/ مندالْ | منالْ/ مندالْ |
| Infant | ساڤا | منداڵی ساوا/ مه‌لوتکه |
| New born, neonate, nascent | سۆریلانك | منداڵی تازه‌بوو |
| Illegimate child, love child, Whore son | بیژی | منداڵی بیژی |
| Quarrelsome | شیم | منداڵی بیژی |
| Suckling child | زارۆکێ شیرڤه‌خۆر | منداڵی شیره‌خۆر |
| First child | نه‌خری | منداڵی یه‌که‌م (نۆبه‌ره) |
| Childish, child like | زاروکی | منالآنه |
| Child birth | بچوك بوون/ زاروك بون | منالْبوون |
| Womb | تێزانك/ مالبچوك/ پزدان | منالْدان |
| Child hood | بچوکاهی/ زارویی/ بچوکاتی | منالْی |

| English | بادينى | سۆرانی |
|---|---|---|
| Twanging, speaking nasally | ئاخافتن لددفنێرا | منگه منگ |
| Snuffler, twanging, nasalizing | بێهنکەر/ پێنژینکەر | منگن |
| Echoism | ئەزی/ منی | منیی |
| Selfish | خوڤیایی | منیی |
| Nightmare | شەڤ پەست/ موتەکە | مۆتەکە |
| Bone marrow, brain | مۆخ/ مەژی | مۆخ |
| Model, fashion | مۆدە | مۆدە |
| Violet colour, mauve | بنەڤش | مۆر |
| Seal | موهر/ مور | مۆر |
| Sealed | مورکری | مۆرکراو |
| Cloth moth, corrosion | خورێن/ داخوران | مۆرانە |
| To seal | مۆرکرن | مۆرکردن |
| Weaver, lapidary, seal engraver | مور کول | مۆرهەڵکەن |
| Frown, scowling, glowering | روترش/ روتال | مۆڕ |
| Banana | مۆز | مۆز |
| Museum | ئەنتیکخانە | مۆزەخانە |
| Music | مەزیقا | مۆزیقا/ مۆسیقا |
| Musician | مەزیقاژەن/ سازڤان | مۆزیقاژەن |
| Water proof, raincoat | بەرباران/ ساقو | موشەما (ساقۆ) |
| To troop | گربون/ کۆم بون/ خرڤەبون | مۆڵدان (سوپا) |
| To bunch together, group | خرڤەبون/ ل سەر ئێک کۆم بوون | مۆڵدان (مەڕومالآت) |
| Sheep pen, corral | کوز | مۆڵگە |

| English | بادینی | سۆرانی |
| --- | --- | --- |
| Break, respite | مولەت | مۆڵەت |
| Leave, permission | رێدان/ دەستور/ هێلان | مۆڵەت |
| To allow, permit, grant | دەستوردان/ هێلان | مۆڵەتدان |
| Staring, blank, gazing | زل/ زیق | مۆڵەق |
| Wax, candle, bougie | مۆم/ شەمالك | مۆم |
| Candlestick, candleholder | مومدان/ شەمالك/ فندالك | مۆمدان |
| Sealing wax | موما سور | مۆمی سوور (ختم) |
| Wick, candlewick, waxwick | فتیلکا موێ | فتیلەی مۆم |
| Wax light, candlelight | روناهی یا مومێ | ڕۆناکی مۆم |
| To wax | موم هەلکرن/ گربەردان | مۆم هەڵکردن |
| Mummy | مومیا | مۆمیا |
| Mumified | مومی کری/ مومیاکری | مۆمیاکراو |
| Glum, morose, frown, scowl | مروس/ روترش | مۆن |
| Vaccine, inoculum, scion | کەزاختن | موتربە/ موتوربە |
| To inoculate, vaccinate | کەزاختن | موتربەکردن |
| Oilcloth | موشەما/ موشەمبی | موشەما |
| Hair | موی | موو |
| Shiver, shudder | گریزە/ لەرزە/ تەڤز | مووچرك |
| Salary, wage | موچە/ مانگە | مووچە |
| Earner, employee, salariat | موچە خوەر | مووچەخۆر |
| Pubic hair | ریڤی/ روڤی/ موی بن زکی | مووسەڵان |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Scared, blessed | تبەرک | مووفەرك |
| Tweezers | میچینک | مووکێش |
| Hairy, hair-like | یێ ب مویی | موویین/ بەموو |
| We | مە | مە |
| Lest | داکو | مەبادا |
| Intention | مەرام/ مەقسەد | مەبەس/ مەبەست |
| Groom, water-bottle | مەیتەر/ مەهتەر | مەتارە/ مەتەرە |
| Trench | سەنگەر/ چەپەر | مەتارێز/ مەتەرێز |
| Metre | مەتر | مەتر |
| Danger | سەهم/ ترس | مەترسی |
| Mallet, Gavel, staff, force | توپز/ هێز | مەترەق/ کوتەك |
| Riddle, puzzle | مامك/ تشتانۆك | مەتەڵ |
| Maji, magian | ئاگر پەرێس | مەجوسی |
| Wrist | زەند | مەچەك |
| Anxiety, curiosity | مەرەق | مەراق |
| Intention, wish | مەرام/ مەقسەد | مەرام |
| Flattery | روپایی/ دورویی | مەرایی |
| Condition, term, mortgage | گرەو/ شەرت | مەرج |
| Brave | زیرەك | مەرد |
| Manly | مێرانە | مەردانە |
| Manliness | مێراتی/ مێرانی | مەردایەتی |
| Man, human being | مرۆ | مەردم/ مەردوم |
| Manliness | مرۆیی | مەردیی |
| Jar, vat | کوپ/ دەن | مەرکانە |
| Death | مرن | مەرگ |

| English | بادينى | سۆرانى |
|---|---|---|
| Rat-poison | ژار مشک/ مشککوژ | مەرگەمشك |
| Arsenic | زرومات/ زرنيخ | مەرگە مووشى |
| Mohair | مەرەز | مەرەز |
| Paddy-field | زەڤى يا برنجى | مەرەزە |
| Ink | حوبر/ مەرەکەب | مەرەکەب |
| Ewe, sheep | مەھ/ پەز | مەڕ |
| Marble | مەرمەر | مەڕمەڕ |
| Flocks, flocks and herds | جەلەب/ ئاژال | مەڕوماڵات |
| Auction | مەزاد | مەزاد |
| Sell by auction | مەزادکرن | مەزادکردن |
| Saint | مەزار/ مەرقەرد | مەزار |
| Great, big | مازن | مەزن |
| Greatness | مازنى | مەزنى |
| Appetizer, snacks with wine | مەزە | مەزە |
| Guess, assumption, approximately | مەزاختن/ پێژن | مەزەندە |
| Drunk, intoxicated | سەرخوش | مەست |
| Water-pot, spont | ئيبريج/ مەسينک | مەسينە |
| Practice | راهێنان/ نەريت/ رەوشت | مەشق |
| To practise | مەشق کرن/ کردار رکن | مەشق کردن |
| Tongs | گاز | مەقاش/ ماشە |
| Scissors | مەقەس | مەقەس |
| Brazier | مەنقەل | مەقەڵى |
| Wile | فێل/ حيلە | مەکر |

| English | بادینی | سۆرانی |
| --- | --- | --- |
| Tricky, cunning, trickster | حیله‌که‌ر | مه‌کرباز |
| Fly | مێش | مه‌گه‌ز |
| Bird | ته‌یر | مه‌ل |
| Mulla, muslim religious man | مه‌لا | مه‌لا |
| Call for dawn prayer | بانگ/ نڤێژا سپێده | مه‌لابانگدان |
|  | ژن مه‌لا | مه‌لاژن |
| Infant | ساڤا | مه‌لۆتکه |
| Swimming | مه‌له/ مه‌له‌ڤانی | مه‌له |
| To swim | مه‌له‌کرن | مه‌له‌کردن |
| Swimmer | مه‌له‌ڤان | مه‌له‌وان |
| Swimming | مه‌له‌ڤانی | مه‌له‌وانی |
| To hide, conceal | ڤه‌شارتن | مه‌ڵاسدان |
| Palate | پوتکه/ پانکا دەڤی | مه‌لاشوو |
| Excuse, justification, motive | به‌هانه/ هه‌نجه‌ت | مه‌ڵامه‌ت |
| Centre | مه‌لبه‌ند | مه‌ڵبه‌ند |
| Salve, ointment | مه‌لحه‌م | مه‌ڵحه‌م |
| Mamma, breast | مه‌مه/ مه‌مک | مه‌مه |
| Breast, bosom, bust | مه‌مک | مه‌مك |
| Udder, dug | گوان+گوهان | مه‌مکی گیانه‌وه‌ر |
| To milk | مه‌مک دان | مه‌مکدان |
| Bras, brassiere | مه‌مکبه‌ند/ ستیان | مه‌مکدان |
| To suck at breast | مه‌مک مژتن | مه‌مکمژین |
| Cooking-pot, kettle, jar | قازان | مه‌نجه‌ڵ |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Steam-kettle, steam-pot | قازا ناهلمی/ قوریکا هلمی | مەنجەڵی هەڵم |
| Still and deep | مەند/ کویر | مەند/ مەنگ |
| Distance, space | دوراهی | مەودا |
| Wine, liquor, spirits | ئەرەق/ عەرەق | مەی |
| Middle | ناوەند/ ناڤین | مەیان |
| Moderate | نەرم/ نەرمەرێباز/ نەتوند | مەیانڕەو |
| To coagulate, clot, curdle | گڤین/ مەیین | مەیاندن |
| Tavern, inn | ئارەقخانە/ خان | مەیخانە |
| Arena, space, square | مەیدان | مەیدان |
| Monkey | مەیمینک | مەیموون |
| Intoxicant | ئەرەق ڤەخۆر | مەی نۆش |
| Suffering, toil | زەحمەتی/ ژان مەینەت | مەینەت |
| Coagulation, clotting, curdling | گڤین | مەیین |
| Female | مێە | مێ |
| Don juwan, womanizer | مێهباز | مێباز |
| Nail, peg | مێخ/ ئارێخ | مێخ |
| Bitter-sweet | مز | مێخۆش |
| Pink, carnation, dianthus | مێخەکێ | مێخەك |
| Clove | پل/ پیڤازك | مێخەك/ مێخەکە |
| Husband | مێر | مێرد |
| Matron, married | ب مێر/ شی کری | مێردار/ بەمێرد |
| Nightmare, hobgoblin | ملزوم/ ئەجنە | مێردەزمە |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Meadow | مێرگ | مێرگ |
| Insect | پێت/ پێتک | مێروو |
| Ant | مێری | مێرووله |
| Table | مێز | مێز |
| Turban, fillet, headband | کوم/ شاشك | مێزەر |
| History | دیروك | مێژوو |
| Historia | دیرۆكنفسی | مێژوونووس |
| Historical | دیروکی | مێژوویی |
| Fly | مێش | مێش |
| Brain, mind | مەژی | مێشك |
| Mosquito | پێشی | مێشووله |
| Honey bee | مێش هنگڤین | مێش هەنگوین |
| Chicken pox | میرکوته | مێکوته |
| Flocks | چەلەب/ مێگەل | مێگەڵ |
| Beeswax | موما مێش هنگڤینی | مێو |
| Vine, grape, vine leaf | مێو/ بەلگێ مێوێ | مێو/ دارتریێ |
| Fruit | فیقی | مێوه |
| Raisin | مێویژ | مێوژ |
| Female, feminine | ژنین/ مێیاتی | مێینه |
| Feminity, muliebrity, womanhood | ژنیتی/ مێیاتی | مێیەتی |
| Between | نێڤان/ بەین | میانه |
| Relationship | پەیوەندی | میانه |
| Germ | میکرۆب | میکرۆب |
| Microscope | میکرۆسکوب | میکرۆسکۆپ |
| People | ملەت/ گەل | میللەت |

| English | بادینی | سۆرانی |
| --- | --- | --- |
| Prince | میر | میر |
| Heritage, inheritance | میرات | میرات |
| Heir, inheritor | پاشمانگر/ میرات خوەر | میراتخۆر/ میراتگر |
| Principality, leadership | میریتی | میرایەتی |
| Prince ship, principality | میرگە | میرنشین |
| State property, state estate | میری | میریی |
| Urine, piss | میز/ دەستا ڤازراڤ | میز |
| To urine, micturate, make water, piss | میز کرن | میزکردن |
| Urinary, bladder, vesica | میزدان/ رۆدێن/ میزدانك | میزڵدان |
| Mile | میل | میل |
| Hand, pointer | دەستك | میلی کاتژمێر |
| Second hand | میلا چرکە/ نیشانکەر/ دەستك | میلی چرکە |
| Aunt | خالەت و مەت | میمك |
| Guest | مێهڤان | میوان/ مێوان |
| Hospitable | مێهڤان دوست/ مێهڤان پەرێس | میوان پەروەر |
| Hotel | ئوتێل | میوانخانە |
| Guest house, rest house | دیڤەخان | میوانخانە (دیوەخان) |
| Host, hostess | خودان مال | میواندار |
| Hospitality | مێهڤانداری | میوانداری/ میوانیی |

| English | بادینی | سۆرانی |
| --- | --- | --- |
| Guest-like, hospitable | مێڤاندوست | میواندۆست |
| Fruit | فیقی | میوه |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| N The 24th letter of the kurdish alphabet | ن | ن |
| No | نه | نا |
| Abnormal, non-ordinary | نه ئاسایی | نا ئاسایی |
| Deviant, aberrant, perverse | قاڕێ | نا ئاسایی |
| Hopeless, sad | دامای/ مەلویل | نائومێد |
| Immature, soggy | نەبالق | نابالغ/ نابالق |
| Bankrupt, broke | بێ پارە | نابووت |
| Weak, thin | زراڤ/ لاواز | نابووت |
| Not suitable, appropriate | نەژ هەژی | نابەجێ |
| Blind | کۆر | نابینا |
| Blindness | کۆری | نابینایی |
| Traitor, hypocrite, double-dealer | نەپاک/ خاین/ دوڕوی | ناپاك |
| Undesirable, non acceptable | نەڤیای/ دلێ پیس | ناپەسەند |
| Villain, rascal, whoreson | بیژی | ناپەسەند |
| Servant of the bath | خزمەتکارێ سەر شۆیێ | ناتر |
| Defaut, defect, shortcoming | ب عەیەب | ناتەواو/ کەم/ بەخەوش |
| Immoral, whore | بێناموس/ ڤەهێت | ناتەواو/ ناکار نزم |
| Imperfect, not correct | نەڕێک | ناتەواو/ نارێك |
| Sick, patient | نەساخ/ نەخوش | ناتەواو/ نەساغ |
| Insane, idiot, mad, crazy | کێم/ کێم عەقل/ دین | ناتەواو |
| Hybrid, cross bred | دورەگ | نا جسن/ نارەسەن |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Bastard, whoreson | بیژی | نا جسن/ زۆل |
| Compelled, forced, obliged | نەچار | ناچار |
| To impel, force, compel | نەچارکرن | ناچارکردن |
| Senseless, insignificant | بێ مەعناوپویچ | ناچیزە |
| Non-original | بیژی/ پویچ | ناچیزە/ نارەسەن |
| Enemy, foe | ناحەز/ دژمن/ نەیار | ناحەز |
| Enmity, hostality | نەیاری | ناحەزی |
| Depth, inner | ناخ/ ژ دل | ناخ |
| Bitter, ruffle, dull | نەخۆش | ناخۆش |
| Catasrophy, disaster | نەخوشی | ناخۆشی |
| Wrong, false, incorrect | نەدروست/ نەساخ | نادروست |
| Unknown, invisible | نەدیار | نادیار |
| Passive voice | نەدیار | نادیار/ ڕێزمان |
| To export, send, dispatch | هناردن/ هنارتن | ناردن |
| Bitter orange | نارەنج | نارنج |
| Bomb, grenade | قونبەرە | نارنجۆك |
| Cluster bomb | قونبەرێت ئیشی/ گوشی | نارنجۆکی هیشوویی |
| Orange colour | نارنجی | نارنجی |
| Cry, scream | قیژی/ شهین | نارەتە |
| Crooked, curved, twisted | ییل/ شلقاف | ناراست/ خو |
| Liar | درەوین | ناراست |
| Fidgety, restless, uneasy | خەمسار | نارەحەت |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Grumbly, grouchy | گازندەکەر/ ئەنی گریْ | نارەحەت |
| Anxiety, restlessness | نەرەحەتی | نارەحەتی |
| Chaos, disturbance, menace | تێکدان/ گێلەشوک | نارەحەتی |
| Discontented, dissatisfied, Displeased | نەرازی/ ئەنی گریْ | نارەزا |
| Bastard, whoreson | بیژی | نارەسەن |
| Hybrid, crossbred | دورە/ دورەگ | نارەسەن |
| Unjustly, unfairly | زولم و زۆر/ گز/ بێداد | نارەوا |
| Injustice, unfairness, tyranny | زولم و زۆری | نارەوایی |
| Irregular, abnormal, non-organised | نەئاسایی | ناپێك |
| Odd, queer, not(tidy, chic) | نەرێك | نارێك |
| Coquetry, flirtation | ناز | ناز |
| Sweetheart, honey, darling | نازدار | نازدار |
| Delicate, soft, coquettish | نازك | نازك |
| Sensitive | حەساس | نازك |
| To coquet, flirt | نازکرن/ خو دەلال کرن | نازکردن |
| Surname, agnomen, nickname | نازناڤ | نازناو/ ناسناو |
| Coquettishness, flirtation | نازکرن | نازونووز |
| Disdain, haughtiness, prid, Selfesteem | نازداری | نازین |

| English | بادینی | سۆرانی |
| --- | --- | --- |
| Unhealthy, patient, sick | نەساخ | ناساخ/ ناساغ/ نەساغ |
| Not suitable, unhealthy | نەشاز | ناساز |
| Famous, known, well-known | ب ناڤ و دەنگ | ناسراو |
| Coquettish, delicated | نازک | ناسك/ نازك |
| Identity, card | ناسنامە | ناسنامە |
| Nationalistic identity | ناسناما نەتەوی | ناسنامەی نەتەوەیی |
| Civil card, civic card, identity | ناسنامە باژێرڤانی | ناسنامەی شارستانی |
| Severe pain, ache, wound | ب ئێش/ ناسور | ناسۆر |
| Relatives, kins | خزم | ناسیار/ ناسیاو |
| To introduce | ناسین | ناسین |
| Definity, definite | ناسین | ناسین/ ڕێزمان |
| Recognition | ڤەناسین | ناسینەوە |
| Sad, unhappy | بخەم/ کەیف نەخوەش | ناشاد |
| Not talented, idiotic, stupid | نەشەرەزا/ بەهیمە | ناشارەزا |
| To bury | ڤەشارتن | ناشتن |
| To plant | چاندن | ناشتن |
| Cannot | نەشێ | ناشێ |
| Ugly | نەشرین/ کرێت | ناشیرین |
| Simple, humble, innocent | نەفام | نافام |
| Unripe, incomplete, imperfect | نەگەهشتی/ نەکامل | ناکام |
| Sudden | ژنشکێڤە | ناکاو |
| Contradict, opposite | هەڤدژ | ناکۆك |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Contradictory, enmity | هەڤدژی | ناکۆکی |
| Whoreson, bastard | بیژی | ناکەس بەچە |
| Undesirable | نەڤیانباز | نالەبار |
| Horseshoe, sole | نال | ناڵ |
| Moaning, groaning | نالین/ ناهین | ناڵاندن |
| To shoe (horse) | ناڵکرن | ناڵکردن |
| To give, teach alesson | دەرس دان | ناڵکردن |
| Groaning sound | نالین/ ناهین | ناڵە |
| Sustained groaning | نالەنال | ناڵەناڵ |
| Moan, whimper | نالیف | ناڵین |
| Honour, dignity | ناموس/ هەتك | نامووس |
| Letter | نامە | نامە |
| Message | پەیام | نامە |
| Carrier | نامەبر | نامەبەر |
| Carrier pigeon | نامەبەر | نامەبەر/ کۆتر |
| Library | کتێبخانە | نامەخانە |
| Booklet, pamphlet | بەلاڤۆك | نامیلکە |
| Bread | نان | نان |
| Prepare a meal | زاد خوارن/ نان خوارن | نان خواردن |
| Breakfast | تێشت | نان خواردنی بەیانی |
| Lunch | فراڤین | نان خواردنی نیوەڕۆ |
| Dinner, supper | شیف | نان خواردنی ئێوارە |
| To bake (bread) | نانکرن/ نانپێژی | نانکردن |
| Baker | نان پێژ | نانکەر/ نانەوا |
| Bread and salt | نان و خوێ/ تێشت | نان و چا/ ژەمی بەیانی |
| Oven | فرن/ نانپێژی | نانەواخانە |

| English | بادينی | سۆرانی |
|---|---|---|
| To plot, trap | پیلان گێران | نانەوە |
| Plain bread, bread alone | نانی تورسی | نانی وشك |
| Name | ناڤ | ناو |
| Title | ناڤ | ناو |
| Inside | ناڤ/ هوندر | ناو |
| Noun | ناڤ | ناو/ رێزمان |
| Contents | ناڤەرۆك | ناواخن |
| Stuffing | تژی کرن | ناواخن/ ناوئاخن |
| Unique, incomparable | کێم وێنە | ناوازە |
| Reputation, fame | ناڤبانگ | ناوبانگ |
| Mentioned | ناڤبری | ناوبراو |
| To mention, recite | ناڤبرن | ناوبردن |
| Partition | ناڤبڕ | ناوبڕ |
| Mediation, reconciliation | ناڤبژی | ناوبژی |
| Mediator, peace-maker | ناڤگین | ناوبژیکەر |
| Go-between, mediatress | ناڤگین | ناوبژیکەر |
| Referee, arbiter | حەکەم | ناوبژیکەر/ وەرزش |
| Reconciliation, medlation | ناڤچتی/ ئاشت بوون/بەرەڤانیکرن | ناوبژیکردن |
| Occasionally, from time to time | ناڤ ب ناڤ | ناوبەناو |
| One by one, name after name | ئێك دیڤ ئێك/ ناڤ دیڤ ناڤ | ناو بەناو |
| Inside, inner side, endothelium | بەتەن | ناوپۆش |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Veiled, secret | قەشارتی | ناوپۆشراو |
| Essence | کاکل/ لیڤ | ناوجەرگ |
| The heart, the centre | ناڤەند | ناوجەرگ/ ناوجەرگە |
| Days of feast | رۆژێن عیدێ | ناوجەژنان |
| Region | ناوچە/ دەڤەر | ناوچە |
| Center, centre | ناڤەند | ناوچەق |
| Forehead | ئەنی | ناوچەوان |
| Fate, destiny | چارەنڤیس/ بەخت | ناوچەوان |
| Domestic, local | ناڤخۆ/ هوندر | ناوخۆ |
| Ministry of the interior | وەزارەتا ناڤخۆ | وەزارەتی ناوخۆ |
| Famous, well-known | ناڤدار | ناودار |
| Be famous | ناڤداربوون | ناودەرکردن |
| Palm | ناڤ دەست/ پانیادەستی / کەفادەستی | ناودەس/ ناودەست/ ناولەپ |
| Oral cavity, cavity of mouth | ناڤ دەڤ | ناودەم |
| The upper, inner side of the crotch | ناڤ ڕان/ ناڤ لینگ | ناوڕان/ ناوگەل/ ناولینگ |
| To lose one's reputation | بێ هەتکی | ناوزڕان |
| Disreputable | شەرمزار/ بێ هەتک | ناوزڕاو |
| Bowels | عویرووریڤی | ناوزگ/ ناوزك/ ناوسك |
| Interior of city, downtown | ناڤ شار/ ناڤەند | ناوشار |
| Waist | ناڤتەنگ | ناوقەد |
| Insole, palm | کەفا دەستی/ ناڤمست/ سولاهوندوری | ناوکەف |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Joint, common | هەڤپشك | ناوكۆیی |
| To name, giver choose name for | ناڤكرن | ناولێنان/ ناونان |
| To abuse | ناڤلێكرن/ ڤكرن بناڤەكی كرێت/ خەبەر | ناولێنان |
| Furniture, interior of house | ناڤمالی | ناوماڵ |
| Moderate | نەرم/ ناڤین | ناونجی/ میانرەو |
| Medium, middle | ناڤنجی | ناونجی |
| Nice (weather) | هیتكاتی | ناونجی/ فێنك |
| Address | ناڤ نیشان | ناونیشان |
| Topic, subject | ناڤ نیشان | ناونیشان |
| Navel, seed | ناڤك | ناووك |
| Core | ناڤك | ناووك |
| Nuclear | ناڤكی/ گەردیلەی | ناووكی |
| Nuclear bomb, A-bomb | بومبایاگەردیلەیی/ ناڤكی | بۆمبای ناووكی |
| Not in time, not in asuitable time | نەشوەخت | ناوەخت |
| Contents | ناڤەرۆك | ناوەڕۆك |
| Centre | ناڤەراست/ ناڤەند/ نیڤ | ناوەڕاست |
| Local, internal, interior, domestic | ناڤخۆیی | ناوەكیی/ ناوخۆیی |
| Internal security | ئاسایش/ تەناهیا ناڤخۆی/ تەنایی | ئاسایشی ناوخۆیی |
| Boarder, boarding students | قوتابیێن پشكێن ناڤخۆی | قوتابی بەشی ناوخۆیی |
| Civil war | شەری ناڤخۆ | شەری ناوخۆیی |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Ministry of the interior, home office | وەزارەتا ناڤخۆیی | وەزارەتی ناوخۆیی |
| Minor, medium | ناوەنجی | ناوەنجی |
| Secondary | دووەمکی | ناوەنجی/ لاوەکی |
| Medium, means, centre | ناڤەند | ناوەند |
| Moderation, temperateness | ناڤەندێتی | ناوەندێتی |
| Centralization, centrality | ناڤەند | ناوەندێتی |
| Intermediate school | ناڤەندی/ ناڤەنجی | ناوەندی |
| Secondary school | دوا ناوەندی/ دواناڤەنجی / ئامادەیی | دواناوەندی |
| Unique, expensive | پڕبها/ هێژا/ بهاگران | ناوێزە |
| Agent, subject | ناڤێ بکەر | ناوی بکەر |
| Uneven, bumpy, hard | چەپ و چیر | ناهەموار |
| Rough, coarse, harsh | رەق | ناهەموار |
| Flute | بلویل | نای |
| Excellent, rare, valueless | هەرەباش | نایاب |
| Capsized, turned over | وەرگەراندی/ بەرەڤاژی | نخوون |
| Upside down, turn about, tip over | بەرەڤاژی بون | نخوون بوونەوە |
| Price, value, importance | بها | نرخ |
| Tariff, pricing, quation | بها کرن | نرخ دانان |
| Moaning, groaning, whimpering | ئاهین/ گری/ نورین | نرکاندن/ نرکەنرک |

| English | بادینی | سۆرانی |
| --- | --- | --- |
| Pray, beseech,implore | لاڤ لاڤ | نزا |
| Shady side of mountain, cold and shade region | نزار | نزار |
| To pray, beseech, implore beg | لاڤ لاڤ کرن/ هیڤی ژێ کرن | نزاکردن |
| Shrine, sanctuary | مەزار | نزرگە/ مەزارچاك |
| Temple, saint | پەرستکەه | نزرگە |
| Mean, humble, lowly | لەوچە/ کێم/ بێرویمەت | نزم |
| Low, depressed | نزم/ نڤی | نزم |
| Low | نزم/ سەرنشیڤ | نزم |
| Depression | کۆرک/ ئەردێ نزم | نزمایی/ نزمیی |
| To drop, dip, diminish, shrink | حلمسین/ کرژبون | نزم بوونەوە |
| Descend, glide down, incline | نشیڤ بون (بالافر) | نزم بوونەوە |
| Near, close | نزیک | نزیك |
| Kins, relatives | خزم/ مرۆڤ | نزیك |
| To approach, Approximate, Come near | نزیک بوون | نزیکەوتنەوە |
| About, around, approximately, Almost | نزیکەی | نزیکەی |
| Nearness, neighbour, relatives | نزیکی/ هەڤسوی | نزیکیی |
| Surgeon | نوژدار | نژدار |
| Surgery, surgical operation | نوژداری | نژداری |
| moderate region | نزار | نسار |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Damp and cold, shade and wet place | سار/ نزم | نسرم/ نسیێ |
| Sobbing | نسك/ هەنسك | نسکە |
| Depression, sinkage | نشیف | نشێو |
| To alight, perch lie, crouch | ڤەنشتن/ داهشتن | نشین |
| To sit, lie heavily on | ڕونیشتن/ کورك بوون | نشین |
| Ship, kingship, dom=kingdom | جه/ وەلات | نشین |
| Topronounce, utter, phonate, speak | دەنگ ژێ هاتن/ بێژەکرن | نقەکردن |
| To deny, disown, dis claim | نەوەیی کرن | نکوولکردن |
| Meaning, groaning | ناهین/ ئاهین | نکە |
| Appetite, appetency, longing, lipido | دلْ چوون | نگە |
| Moist, wet, sparkle(water) | نه/ خوناڤ | نم |
| Dew, moist, damp, wetted | ب شه | نماویی/ نمدار |
| Performance, representation, starring | نیشاندان/ زارڤەکرن | نمایش |
| Pretense, pretendingg, Make-believe | خۆ دەرئێخستن | نمایش |
| To preform, play, act, star | زارڤەکرن | نمایشکردن |
| Fair, show, exhibition | پیشانگەه | نمایشگا |
| Degree, mark, value | نمره | نمره |
| Number | ژماره | نمره |
| Scale | پیڤان/ پێڤەر | نمره |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Example, instance, model, pattern | نمونه | نموونه |
| Sample | نمونه | نموونه (پزیشکی) |
| Pacemaker, ideal | نمونه | نموونه |
| Salt | نان و خویٚ/ خویٚ | نمەك/ خویٚ |
| Meal, food | نان و خویٚ/ قەنجی | نمەك/ خواردن |
| Ungrateful, unthankful,ingratitude | بیٚ نان و خویٚ | نمەککویٚر |
| Grateful, thankful, gratitude | ب نان و خویٚ | نمەکگیر/ نمەکناس |
| Nine | نەھ | نۆ |
| Newly-married, recently- married, new-bride | نوی بیك | نۆبووك |
| Guard, patrol(man), sentry, escort | نوبەدار/ ژیٚرەڤان | نۆبەچی |
| Look out, sentinel | پاسڤان/ نیٚرەڤان | نۆبەچی |
| First born, eldest | نۆبەر/ نەخری | نۆبەرە |
| Turn, shift, tour, rotation | نۆبەت | نۆرە |
| Alternately, in rotation, by turn | ب نۆبەت | بەنۆرە |
| | نوبەدار | نۆرەگر |
| Nineteen | نۆزدەھ | نۆزدە |
| To drink (wine) | ڤەخارن/ ڤەخوارن | نۆشین |
| Chick-pea, garbanzo | نۆك | نۆك |
| Servant, maid | خولام/ خزمەتکار | نۆکەر |
| Fellow, mercenary, hired | کریٚگرتی | نۆکەر |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Canal, water way, water course | کەنال | نۆکەند |
| Recently converted to islam | قەربیولعەهد/ نوبوسلمان | نۆ مسلمان |
| Ninth | نەهێ/ یا/ یێ نەهێ | نۆهەم/ نۆیەم |
| Performance | زارڤەکرن | نواندن |
| Pretense | دوز/ خونیشاندان/ گوتن | نواندن |
| Earnest, handsel, to give a handsel | پێشەکی | نواندن/ پارەداnان |
| Period, full stop | نوقتە | نوختە/ نوقتە |
| Surgeon, doctor, physician | نوژدار | نوژدار |
| Surgery, surgical operation | نوژداری | نوژداری |
| Caesarian, section, operation | کریارا زگێ ڤەکرنێ | نوژداری قەیسەری |
| To sleep | نوستن | نوستن |
| Asleep, sleeping | نڤستی | نوستوو |
| Amulet, charm, incantation, talisman, exorcism, hex | نڤشتی | نوشتە |
| To make incantation | نڤشتی چێکرن | نوشتەکردن |
| Setback, relapse, degeneration | شکست | نوشوستی/ نوشستی |
| Extinction, cessation | نەمان | نوغرۆبوون |
| Deluge, drown, engulf | خەندقی | نوغروبوون |
| Pinch, nip, tweak | قورینجک | نوقورچ |
| To nip, tweak | قورینجک لێدان | نوقورچە لێدان |
| Drown, sunk | خەندقی | نوقوم |

| English | بادینی | سۆرانی |
| --- | --- | --- |
| Gloomy dark, dismally dark | زولمات | نووتەك |
| To kneel, bend, crook | چەماندن | نووچانەوە |
| To howl, yelp, yowl | لورین | نووراندن |
| Sobbing, whimpering | نویز | نووزە |
| To stick | پێڤەنان | نووساندن |
| Writer, editor | نڤیسەر | نووسەر |
| Writing | نڤیسین | نووسین |
| To re-write | نوسینەڤە | نووسینەوە |
| Written | نڤسیکی/ نڤیسی | نووسراو |
| Blockage, obstruction, Make abstruse | گرتن | نووقان |
| To close, shut one's eyes | نقین/ گرتن | نووقاندن (چاو) |
| Point, nib, tip | سەرکێ | نووك |
| Beak, bill, nib | دم | نووك |
| To pering (to apoint) | سەرك | نووکدار |
| Pointed, peaked | دمدار | نووکدار |
| New, modern | نوی | نوێ |
| Modernism, innovation | نویخازی | نوێخوازی |
| To innovate, modernize | نوژەنکرن/ نویکرن | نوێکردنەوە |
| Prayer | نڤێژ | نوێژ |
| To commence a prayer | دەست ب نڤیژ کرن | نوێژ دابەستن |
| To pray, to perform aprayer | نڤێژکرن | نوێژکردن |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Dawn, daybreak, aurora prayer | نڤێژا سپێدێ | نوێژی بەیانی |
| Noon prayer | نڤێژا نیڤرۆ | نوێژی نیوەڕانێ/ نیوەڕۆ |
| Afternoon prayer | نڤێژا ئێڤاری | نوێژی ئێوارێ/ عەسرێ |
| Sunset prayer | نڤێژا مەغرەب | نوێژی ڕۆژئاوابوون- مەغرەب |
| Evening prayer | نڤێژا عیشا | نوێژی شێوان/ خەوتنان |
| Friday prayer | نڤێژا ئەینی | نوێژی هەینی |
| Bed, mattress | نڤین | نوێن |
| Calf (one year), yearling heifer | نوگن/ چێلا بچوک | نوینگین/ مێنگوین |
| Representative, deputy | نوینەر | نوێنەر |
| Butter, cream | نڤیشک | نویشك |
| Essence, core | نڤیشک | نویشك |
| Storey, floor | تابق | نهۆم |
| Secret | نەپەنی | نهێنی |
| Betrayer, faithless, traitor | بی سوز | نهێنی بڕ |
| Secretary, one who keeps asecret | سکرتێر | نهێنی گیر |
| Secretary general | ئەمینداریێ گشتی | نهێنی پارێزی گشتی |
| No, not | نە | نە |
| Lest | | نەبا |
| Not congenial, cordial | نەبان | نەبان |
| Non-existence | نەبوو | نەبوو |
| Poverty, destitution, penury | نەبوونی | نەبوونی |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| brave and adventurous | زیرەك | نەبەرد |
| Indomitable, unconquerable | نەشکێنبار | نەبەز |
| Nationalism | نەتەوەیی/ نەتەوی | نەتەوایەتی |
| Nation, people | نەتەوە | نەتەوە |
| Nationalist | نەتەوەپەرێس | نەتەوەپەرست |
| United nations | نەتەوێن ئێکگرتی | نەتەوە یەکگرتوەکان |
| Nationalistic | نەتەوی | نەتەوەیی |
| **Dowery - bride's price** | نەخت | نەخت |
| Alittle, amount, asmall quantity | پیچەك | نەختێ |
| Design, pattern | نەخش | نەخش |
| Decorate, ornament | نەخشاندن | نەخشاندن |
| Map | نەخشە | نەخشە |
| Colourful | رەنگین | نەخشین |
| Patient, sick | نەخوش/ نەساخ | نەخۆش |
| Hospital | خەستە | نەخۆشخانە |
| Nurse | سیستەر | نەخۆشەوان |
| Ailment, disease | نەخوشی/ نەساخی | نەخۆشی |
| Especially, particulary | نەمازە/ نەخاسمە | نەخوازەلا |
| Illiterate, uneducated | نەخوێندەوار | نەخوێندەوار |
| Illiteracy | نەخوێندەواری | نەخوێندەواری |
| No | نەء | نەخێر |
| Dice | زار | نەرد/ زار |
| Backgammon, trictrac, dice-gawe | تاولە | نەردێن/ تاولە |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Feeble, flexible | نەرم | نەرم |
| Soft, smooth, gentle | نەرم | نەرم |
| Persuade | رازی کرن | نەرمکردن |
| Soften, smoothe | نەرمکرن | نەرمکردن |
| Escalope, veal | نەرمە/ نەرمک | نەرمە |
| Softness, tenderness, flexibility | نەرمی | نەرمی |
| Negative | نەرێ | نەرێ |
| Custom, habit, wont, convention | تیتال | نەریت |
| Customary, conventional, Traditional | عەدەتی/ نەریتی | نەریتی |
| To cry, yell, shriek, scream | قیژ/ هاوارکرن | نەڕاندن |
| Potent, virile | زیرەک | نەڕە |
| Male, bull | نێر | نەڕە |
| Male demon, male afreet | دێو | نەڕە دێو |
| (male) lion | شێر | نەڕە شێر |
| Wild boar | یەکانە | نەڕە بەراز |
| Uneducated, nqive, innocent | نەزان | نەزان |
| Ignorant | نەزان | نەزان |
| Ignorance, naivety, gullibility | نەزانی | نەزانی |
| Fruitless | بێ بەر/ خرش | نەزۆك |
| Sterile, nulliparous | ستەور | نەزۆك |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Nullipara, sterilizer. sterile | بێومر/ بێ دوندمە/ بێوەچ | نەزۆك |
| To sterilize | بێ وەچ كرن/ نەزۆك كرن | نەزۆك كردن |
| Sterility, barrenness | شورەكی/ بێومری/ بێبەری / ستەوری | نەزۆكی |
| Origin, source | نژاد/ نزاد/ ژێدەر | نەژاد |
| Etymology | نزاد/ پەیڤزانی | نەژادی وشە |
| Genesis | نژاد | نەژاد (رەگەز/ جۆر) |
| Descent, lineage, ancestry | پشت/ بنەماڵە | نەژاد (پشت) |
| (dissecting)knife, scalpel, lancet | گویزان | نەشتەر |
| Surgeon | نۆژدار/ نەشتەرگەر | نەشتەرگەر |
| Surgery, operation | نەشتەگەری | نەشتەرگەری |
| Scream, shout, loud and shrill cry | هاوار | نەعرەتە |
| Ignorant, stupid, unlearned | بێفام | نەفام |
| Pre-Islamic, pagan | جاحیل | نەفام |
| Ignorance, state of ignorance | بێفامی | نەفامیی |
| Pre-Islamic times, pre-Islamic paganism | جاهیلی | نەفامی |
| Abhorence, loathing, curse | لەعنەت | نەفرین |
| Prod, goad, spur | زەختە/ زەخت | نەقیرە |
| Stonemason | نەقار | نەقار |
| Engraver, drillex | نەقاری | نەقار |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Stone masonry | نەقاری/ تکلاندن | نەقاڕی |
| Miserable, illfated, unlucky | بەخت رەش | نەگبەت |
| Unluckiness, misery, wretchedness | بەخت رەشی | نەگبەتی |
| Vile, despicable, quarrellsome | پیسۆک/ سەرپێل | نەگریس |
| Unripe | نەگەهشتی | نەگەیو |
| Sapling, seedling, shrub | شتل/ نەمام/ نیهال | نەمام |
| Plantation, nursery | نەمامگەهـ/ مشتەل | نەمامگە |
| Death, extinction, finishing | نەمان | نەمان |
| Immortal, eternal | نەمر | نەمر |
| Immortality, perpetuity, eternity | نەمری | نەمری |
| Unknown | نەناس | نەناس |
| Grandmother | پیر | نەنك/ نەنە |
| Shame, infamy, degration | شەرم/ ڤهێت | نەنگ |
| Tune, melody | ئاواز | نەوا |
| Comfort, easy circumstance | ڤەسهین/ بەهی | نەوا |
| Petroleum, mineral oil | گاز/ گازا سپی | نەوت |
| Oil station /Petrol | پانزین خانە | نەوتخانە |
| Adolescent, pubescent, juvenile | گەنج/ خورت | نەوجەوان |
| New day | نەڤروز | نەورۆز |
| Greed, inclination, cupidity | نەڤس | نەوس |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Greedy, covetous, avid | بیٚ نەڤس | نەوسن |
| Grandson, daughter | نەڤی | نەوە |
| Generation | بابک/ پشت | نەوە |
| Ninety | نۆد | نەوەد/ نۆهەد |
| Low | نزم/ کند | نەویی |
| Calamity, disaster, plague | بوبەلات/ کارەسات | نەهات |
| Unluckiness, ill-fated ness | بیٚ بەختی/ بەخت رەشی | نەهاتی |
| Whale | حویت/ حیت | نەهەنگ |
| Reed pipe, flute | دودک | نەی |
| Reed piper | دودک ڤان | نەیژەن |
| Mirror | ڤۆدیک | نەینۆک/ ئاویٚنە |
| Victim, prey | نیٚچیر | نیٚچیر |
| Hunter, huntsman | نیٚچیرڤان | نیٚچیروان |
| Male | نیٚر | نیٚر |
| Sodomy, pederasty, buggery, Homosexuality | نیٚربازی | نیٚربازی |
| Narcissus, daffodil | نیٚرگز | نیٚرگز/ نیٚرگس |
| Narghile, hubble-bubble | نارگیلە | نیٚرگەلە |
| Male, masculine | نیٚر | نیٚرە |
| Bisexual, androgyne, inter sex, epicene | نیٚرەموک/ نیٚرەمیٚ | نیٚرەمووک |
| Male | نیٚر | نیٚرینە |
| Ram, male of ewe | نیٚری | نیٚری |
| Lance, spear, javeling | رم | نیٚزە |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Inside, inner, within | ناڤ | نێو/ ناو |
| Noun | ناڤ | نێو/ ناو/ ڕێزمان |
| Between, among | نێڤ | نێوان |
| Mediatress, nurse, gobetween | ناڤبێژ (مێ) | نێوان |
| Forehead, brow | ئەنی/ هەنی/ تەڤیل | نێوچەوان |
| Intention, goal, aim, purpose | نیەت/ مەبەست | نیاز |
| To desire, want, intend | نیەتکردن | نیازکردن |
| Lentle | نیسک | نیسك |
| Starch, amylum | نشا | نیشاستە |
| Country, homeland | نیشتمان | نیشتمان |
| Patriotic | نیشتمان پەرێس | نیشتمانپەروەر |
| Patriotism | نیشتمان پەریسی/ ولات پارێزی | نیشتمانپەروەری |
| National, nationalistic | نیشتمانی/ نەتەوی | نیشتمانیی |
| To land, alight | هاتنە خار | نیشتن |
| Settlings, sediment | تەبتین/ قەر | نیشتوو |
| Resident, domiciled | ئاکنجی | نیشتەجێ/ نیشتەنی |
| Scene | دیمەن | نیگا |
| Look, glance | ڕوی | نیگا |
| Revelation | وەحی | نیگا/ سروش |
| Picture, drawings | وێنە | نیگار |
| Artist drawer, to painter | وێنەکێش | نیگارکێش |
| To draw, to paint | وێنەکێشان | نیگارکێشان |
| Semi, quasi | نیڤ | نیمچە |

| English | بادینی | سۆرانی |
| --- | --- | --- |
| Semi vowel, quasivowel | نیڤ تیپە بزوێن | نیمچە بزۆێن |
| Peninsula | نیڤ گراڤ/ نیڤ دورگە | نیمچە دورگە |
| Semi official, semi formal | نیڤ میری | نیمچە فەرمی |
| Secondhand | نیڤ و نیڤ | نیوداشت/ نیوداش |
| Target | نیشان/ ئارمانج | نیشان |
| Sign | نیشان | نیشان |
| Engagement gift, party | نیشان | نیشان |
| Guide, adviser, counselor | رێبەر/ شیرەتکار | نیشاندەر |
| To hit a target | ئارمانج شکاندن | نیشانشکاندن |
| Target | نیشانە/ ئارمانج | نیشانە |
| Birth mark | خال | نیشان |
| Sign | نیشان | نیشانە |
| Sniper, shooter | نیشان هەڵگر | نیشانە شکێن/ هەڵگر |
| Engaged (of agir) | نیشانکری | نیشانەکراو |
| Indicated | نیشانکری | نیشانەکراو/ دیارکراو |
| Nail | نەینۆک/ نینۆک | نینۆك |
| Half, mid | نیڤ | نیو |
| Noon | نیڤرۆ/ نیڤ رۆژ | نیوەڕۆ |
| midnight | نیڤە شەڤ | نیوەشەو |
| Half-boiled | تێن شیر | نیوەکوڵ |

| English | بادينى | سۆرانى |
|---|---|---|
| w the 25th le:ter of the kurdish alph ıbet | و | و |
| Such, so | وەسا، هۆسا، وا | وا |
| Such and stıch | وەسا، هۆسا | وا |
| Ship, stean .ship | کەشتى | واپۆڕ/ پاپۆڕ |
| Meaning, sense | ڕامان | واتا |
| Meaningful | واتەدار | واتادار |
| Semantics | واتاسازى | واتاسازى |
| Comparative semantics, contrastive semantics | واتاسازى هەڤبرکرى | واتاسازى بەراورد |
| Means, i.e. that is to say | ئانکو | واتە |
| Rumour, hearsay | وات | واتە |
| Time, season | دەم/ وادە | وادە |
| Promise | سۆز/ واد | وادە |
| Camp, encampment | هەوارگەه/ وارگەه | وارگە |
| To give up, avoid | دەست ژێ بەردان | وازلێهێنان |
| Play, game | وازى | وازى |
| To play | وازى کرن | وازى کردن |
| Word, item | پەیڤ/ بێژە | واژە |
| Noise | دەنگە دەنگ/ خەبسە | واژەواژ |
| Signature | ئیمزا | واژۆ/ واژوو |
| Sparrow-hank | چڤیک/ دوبراکى چوچکا | واشە |
| Feeling, sense, mind | هزر/ هەست | واق |
| Be puzzled, astonished, amazed, absent minded | مەندە مۆش | واقوڕ |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Wailing | زارین/ وسویسک | واقه واق |
| Croaking | قاره‌قار | واقه واق |
| Barking | وه‌رین | واقه واق |
| Explanation, exposition | شلوڤه‌کرن | والاکردن |
| Opening-to open | ڤه‌کرن | والاکردن |
| Lesson, lecture | ده‌رس/ وانه | وانه |
| Example | نمونه/ وه‌کۆکێ | وانه |
| Article, essay | گوتار | وتار |
| Discourse | گوتار | وتار/ گوتار |
| Preacher, orator | گوتاربێژ | وتاربێژ |
| To give alecture, p ach, to address jeech | گوتاردان | وتاردان |
| speak, talk, onverse, speech, Discourse, conversation | گوتن | وتن |
| To repeat again encore | دوباره‌کرن | وتنه‌وه |
| To teach | ماموستاتی/ هیندایی | وتنه‌وه |
| Laundry, iron, flatiron | بالاڤخانه/ ئوتی | وتوو/ ئوتو |
| Steam iron | ئوتی‌یا هلمی | ئوتوی هه‌لمی |
| Laundered, ironed, pressed | ئوتی کری | وتوکراو |
| To iron, press | ئوتی دکه‌ت | وتوکردن |
| Speech, talk | بێژه/ په‌یڤ | وته |
| Promise | به‌لێن/ سۆز | وته/ به‌لێن |
| That is to say | ئانکو | وته‌نی |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Dialogue, conversation | هەڤ پەیڤین | وتوێژ |
| Break, rest, period | بێهن ڤەدان | وچان |
| To break rest, to stop | بێهن ڤەدان | وچاندن |
| Murmur, snarl, mutter, grumble | بولاندن/ مرمرین | ورتە |
| Murmer, mumble, grumble | بولاندن | ورتە ورت |
| Bear | هرچ | ورچ |
| Small, tiny | هویر، بچیک | ورد |
| Exact, sharp | هویر | ورد |
| Be broken | شکەستن | وردبوون/ شکان |
| To be cautious, careful, to be exact | هویربوون | وردبوون |
| To imagine, think | خەیال کرن، بەرانین | وردبوونەوە |
| To stare, gaze | سەحرکن | وردبونەوە |
| To note, notice carefully | سەرنج | وردبونەوە |
| Microscope | هویربین | وردبین |
| Be exact | هویر/ هور | وردبین |
| To breake | دشکینی | وردکردن |
| To exchange, change | گوهرین/ ڤەدگوهرین | وردکردنەوە |
| Small kids | بچویک/ زارو | وردکە |
| Pieces, scattered | زیڤار/ پرتک | وردوخاش |
| Gradually, step by steb | پیچ پیچە | ورد ورد |
| Coins | ویردە/ هیردە | وردە |
| Hawker, peddier, travelling salesman | فرۆشیاری گەرۆک | وردە فرۆش |

| English | بادینی | سۆرانی |
| --- | --- | --- |
| Strict, exact | هویر | وردەکار |
| Exactness, preciseness | هویرکاری/ کاریْ هویر | وردەکاری |
| Leftover, remainder, remnant | هویر و مویر | وردەواڵە |
| Exactness, preciseness | هویری | وردی |
| Youngster, small children | هویرکوک | وردیلە |
| Radiance, brightness, brilliance | تەیساندن | ورشانەوە |
| To glitter, shine, radiate | تێرێژی/ گەش | ورشە |
| To shimmer | چرسین/ تەیسین | ورشە |
| Belly, abdomen, venter | ورگ/ زگ | ورك |
| Corpulent, stoat, fleshy, potbellied, Paunchy | قەلەو/ ب گوشت | ورگن |
| Attack, assault, raid, sorty | هێرش | وروژم |
| To attack, raid | هێرش برن | وروژمبردن |
| Rouse, excite, urge, incite, swarm | هاروهێج | وروژان |
| To rouse, excite, agitate | ئازراندن/ ئاراندن | وروژاندن |
| Resolution, determination, spiritual strength | ورە | ورە |
| To despair, to lose resolution, to demoralize | ورەدان | ورە بەردان |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Discussion, wrangle, hassle, Squabble | جر/ لێکەتن | وره ور |
| Active, awake | هشیار | وریا |
| To wake up, to be careful | هشیارڤەبون/ رابون | وریابوونەوە |
| To warn, to inform | هشیارکەر | وریاکردنەوە |
| Dizzy, giddy | گێژ | وڕ |
| Dizziness, giddiness | گێژبون | وڕبوون |
| Importunity, insistence, obdurancy | حەتک/ رکداری | وڕك/ جەنەگە |
| Belly | زک | ورگ |
| Sound, boom, peal | گورژی/ زرەزر | وڕە |
| Delirium, raving, irrational, talk | فشار/ ڤراڤە | وڕێنە |
| To rave, talk irrationally | ژبەر ئاخفتن | وڕێنەکردن |
| Startle, shock | گێژی | وڕی |
| Mazement, astonishing | حەبیەتی | وڕی |
| Energy | وزە/ تێن | وزە |
| Strength | تێن | وزە |
| Power | دەسپەلات | وزە |
| To digest | دگڤێرت | وزە وت |
| Hush | وژ | وژە |
| Silent | هش/ هش بە | وس |
| Soundless | بێ دەنگ | وس |
| Silence, calmness, still | هش بون | وسبوون |
| Without atitude | بێ دەنگ بوون | وسبوون |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| To respond, react, answer | بەرسڤ دان | وەرام دانەوە |
| Fall, autorun, collapse | وەریان | وەران |
| Loss of hair, alopecia | وەریان | وەران/ پرچ |
| Change, transformation | وەرچەرخان | وەرچەرخان |
| Turn round, turn back | زڤرین | وەرچەرخان |
| Cultivated land, ploughed land, land after second ploughing | زەڤیا کێلای | وەرد |
| Plowing, tilling again | جوتکرنەڤە | وەرد دانەوە |
| Axis, pivot | تەوەرە اناوچەڤا | وەردێنە |
| Trachoma | تەراخوما/ بیروڤا چاڤان | وەردێنە |
| Season | وەرز | وەرز |
| Sports, athletics | وەرزش | وەرزش |
| Athlete | وەرزشڤان | وەرزشوان |
| Agricultural labourer, wage earner | سەپان | وەرزێر |
| Agricultural labour | سەپانی | وەرزێری |
| North-east wind | وەرزیی | وەرزەبا |
| Seasonal, periodical | وەرزیی | وەرزیی |
| To receive, take | وەرگرتن | وەرگرتن |
| Comprehension, to comprehend | تێگەهشتن | وەرگرتن |
| Recovery, getting back, retake | وەرگرتنڤە | وەرگرتنەوە |
| Twist, torsion | پشتەرێ بون | وەرگەڕان |
| Turn round, turn over | قولب بون/ وەرگەڕین | وەرگەڕان/ ئۆتۆمبیل |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Translator, intepreter | وەرگێر/ وەرگێرڤان | وەرگێڕ |
| Translation | وەرگێران | وەرگێڕان |
| Written translation | وەرگێرانا نڤیسین | وەرگێڕانی نووسین |
| Oral translation, intepretation | وەرگێرانا زارەکی | وەرگێڕانی زارەکی |
| Come | وەرە | وەرە |
| Fall, automu | وەرهان/ پایز | وەرین/ وەرز |
| Fall | کەتن/ بەلك | وەرین/ دار |
| Loss of hair | مو وەرین | وەرین/ پرچ |
| Drop (tears) | روندك بارین | وەرین/ فرمێسك |
| Bored, vexed | جارسکری | وەڕز~وەڕس |
| To vex, disturb | د ئەنرێت/ بێزاردکەت | وەڕزکردن/ وەڕسکردن |
| Barking | رەوین/ گەڤین | وەڕین |
| To talk annoyingly | سل کرن/ بێزارکرن | وەڕین |
| Ministry, department (u.s) | وەزارەت | وەزارەت |
| Ministry of housing | وەزارەتا ئاکنجی کرنێ | وەزراەتی نیشتەجێ |
| Ministry of information | وەزارەتا راگەهاندن | وەزارەتی راگەیاندن |
| Ministry of religious endowments | وەزارەتا ئەوقاف | وەزارەتی ئەوقاف |
| Ministry of commerce | وەزارەتا بازرگانیێ | وەزارەتی بازرگانی |
| Ministry of education | وەزارەتا پەروەردەرێ | وەزارەتی پەروەردە |
| Ministry of planning | وەزارەتا پلانێ | وەزارەتی پلان |
| Ministry of culture | وەزارەتا رۆشنبیری | وەزارەتی رۆشنبیری |
| Ministry of war | وەزارەتا شەڕ | وەزارەتی جەنگ |
| Ministry of foreign affairs | وەزارەتا دەرڤە | وەزارەتی دەرەوە |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| ministry of the interior | وەزارەتا ناڤخۆ/ هندور | وەزارەتی ناوخۆ |
| Ministry of defense | وەزارەتا بەرەڤانیێ | وەزارەتی بەرگریی |
| Ministry of agriculture | وەزامرتا چاندن/ نیێ | وەزارەتی کشت و کاڵ |
| Ministry of health | وەزارەتا ساخلەمیێ | وەزارەتی تەندروستی |
| Ministry of social affairs | وەزارەتا کاروبارێت چڤاکی | وەزارەتی کاروباری کۆمەڵایەتی |
| Ministry of municipality | وەزارەتا بازێرڤانی | وەزارەتی شارەوانی |
| Ministry of justice | وەزارەتا داد | وەزارەتی داد |
| Ministry of tourism | وەزارەتا گەشت و گوزار | وەزارەتی گەشت و گوزاری |
| Ministry of industry | وەزارەتا پیشەسازی | وەزارەتی پیشەسازی |
| Ministry of finance and economy | وەزارەتا دارایی و ئابوری | وەزارەتی دارایی و ئابووری |
| Ministry of labour | وەزارەتا کار/ شوڵ | وەزارەتی کار |
| Ministry of works | وەزارەتا ئەشغال | وەزارەتی ئەشغال |
| Ministry of transportation | وەزارەتا ڤەگواستنێ | وەزارەتی گواستنەوە |
| Ministry of communications | وەزارەتا گەهاندن | وەزارەتی گەیاندن |
| Minister, vizier, secretary (u.s.a) | وەزیر | وەزیر |
| Deputy of minister, under secretary (u.s.a) | بریکارێ وەزیری | بریکاری وەزیر |
| Master, builder | هوستا | وەستا |
| Craftsman, expert | شەرەزا/ شەهرەزا | وەستا |
| Standing | راوەستان | وەستان |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Opposition | بەرهەلستکاری/ رکەبەری | وەستان |
| Stagnancy | بێ بازاری/ مەندی | وەستان |
| Stagnant | راوەستایی | وەستاو |
| Upright, atanding up | راوەستایی/ رەپ | وەستاو |
| Warm rain, south-east breeze bringing soft | دەشت | وەشت |
| Sit stand still | بێ دەنگ | وەقرە/ ئۆقرە |
| As, like | وەک/ وەکی | وەك |
| For instance, for example | بونمونە/ وەک | وەك |
| As follows, as in | وەک ل | وەك |
| Identical, similar, alike, analogous | وەک هەڤ/ وەکو ئێکث/ ئەینی | وەکویەك |
| Equal | وەک ئێک | وەکویەك ئیکسان/ یەکسان |
| Answer, reply, response | بەرسڤ | وەڵام |
| To answer, reply, respond | بەرسڤ دان | وەڵامدانەوە |
| Yàwn, nod | باویشک ئانین | وەنەوزە |
| Violet | بنەفش | وەنەوشە |
| Violet, pansy | بنەفشی | وەنەوشەیی |
| Thus, like this | وەسا | وەها |
| Harm, misfortune | خسار، ئێش | وەی |
| Calamity, catasrophy | کارەسات/ بەلا | وەیشومە |
| Very severe winter weather | زورسار | وەیشومە |

| English | بادینی | سۆرانی |
| --- | --- | --- |
| Dare, daresay | وێرین/ نەترسیان/ وێریان | وێران |
| Ruin, destroy | کاڤل/ خاپور | وێران |
| To ruin, destroy | کاڤلکرن/ خاپورکرن/ هەرماندن | وێرانکردن |
| Ruined, deserted, ruins | کاڤل/ خاپور | وێرانە |
| Comma | بیهنۆک/ فاریزە | وێرگول |
| Tiger | پلنگ | وێز |
| Literature | تورە/ ئەدەب | وێژە |
| Upright, standing up | راکری/ راوەستایی | وێستان |
| Stagnancy, stagnation | بێ بازاری/ مەندی | وێستان |
| Homeless, shelterless | دەربدەر | وێڵ |
| Stray bullet | بەرزە/ نەدیار | وێڵ (گوللە) |
| Friend, comrade | هەڤال | وێڵاش |
| husband | هەڤلینک | وێڵاش (زاوا) |
| Lucerne | ئینجە، سێبەلک، نەفەل | وێنجە |
| Example, sample | نمونە | وێنە |
| Picture | وێنە | وێنە |
| Poetic image | وێنە/ شیعری | وێنەی شیعری |
| Photo | ڕەسم/ وێنە | وێنە |
| Painter, artist, drawer | وێنەکێش | وێنەکێش |
| Photo | وێنەگرتی | وێنەگا |
| Photographer | وێنەگر | وێنەگر |
| Camera man | وێنەگریا تەلەفزیونی | وێنەگری تەلەفزیۆنی |
| Press photographer | وێنەگری رۆژنامەڤانی | وێنەگری رۆژنامەوانی |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Motion-picture camera man | سینەمایی | وێنەگری سینەمایی |
| Conscience | ویژدان | ویژدان |
| Wanted, required | ڤیای | ویست |
| To like, to be fond of | ڤیان | ویستن |
| To want | دڤێت | ویستن |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| H The 26th letter of the kurdish alphabet | ه | ه |
| Yes | ها | ها |
| Came | هات | هات |
| Luck, fortune | بەخت/ شەنس | هات |
| To come | هاتن | هاتن |
| Be produced, out come | بەرهەم ددەت/ بەرهەم | هاتنە بەرهەم |
| fulfil /To come true | بەریەکرن | هاتنە دی |
| givein, /To surrender | ملدان/ ددتە بەر | هاتنە ژێربار |
| To begin to speak, commence | دێ ئاخفی | هاتنە قسە |
| respond /To reply | بەرسڤ ددەت | هاتنە قسە |
| To boil | دێ کەلی/ کەلاندن | هاتنە کوڵ |
| To enter | هاتنە ناڤ/ دئێتە ژورڤە | هاتنە ناو |
| To join, to become a member of | دبیتە ئەندام | هاتنە ناو |
| come back, To return again | زڤرین | هاتنەوە |
| To come round from faint | سەرخۆڤە دئێت | هاتنەوە سەرخۆ |
| Recover consciousness | دئێت سەر هوشاخو | هاتنەوە هۆش |
| Retraction, shrinking, shrinkage, contraction | قورمساندن/ قورمسی | هاتنەوە یەك |
| Deflation, downswing | کێم بازاری | هاتنەوە یەك (دراوی ئابوری) |
| Introversion, with drawl | گۆشەگیری/ کشین | هاتنەوە یەك (زات) |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| To meet (twoends), contraction | پێکگەهشتن | هاتنەوە یەك |
| Traffic | هاتن و چون | هات و چۆ |
| Coming and going | هاتن و چون | هات و چۆ |
| Traffic office | هاتن و چون | هات و چۆ |
| to come and, To visit go | سەردانی کرن | هات و چۆکردن |
| Uncertain | هات و نەهات/ نەجهێ باوەرێ | هات و نەهات |
| Gambling | قومار کرن | هات و نەهات |
| in /Coming, arriving | هاتی | هاتوو |
| Incomings, earnings, revenues | بەرهەم | هاتوو |
| Mentioned, stated | ناڤبری | هاتوو |
| Rabid | هار | هار |
| Mad, quarrelsome | هار/ دین | هار |
| Ruffian, rough, tough | هوف درە مرۆڤ | هار و هاج |
| Quarrelsome | شەرۆکە | هار و هاج |
| Madness, rabidness | هاری/ دینی | هاریی |
| Grinded, thrushed, powder | هویرک | هاڕاو |
| Roar, clank, clink | نرێن | هاڕە |
| noise, Moan, groan, | ئاخین/ نالین | هاڕەهاڕ |
| thrush, To grind | هێران | هاڕین |
| Ground, milled | هێرایی | هاڕین |
| Swoothing, rustling sound | شنگین | هاژە |
| Sound of wind | دەنگ | هاژە/ با |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Murmur, sound of gushing water | پێلا دەنگی/ شرپ شرپ | هاژە هاژ/ ئاو |
| Sound of raining | رەپ رەپ | هاژە/ باران |
| Nearly, shortly | هەما | هاکا |
| hot air /Steam | گەرم/ تێن | هاڵاو |
| To visit | سەرەدان | هاموشۆ |
| Flat, simple, straight for ward | پەحن/ تات | هاموار |
| To mend, repair | چاک کرن/ راست کرن | هاموار کردن |
| Encouragement, appeal for help | هالان/ ئاڤراختن/ ستارکرن | هانا |
| To seek for refugee, to implore | پەنابردن | هانابردن |
| To urge,To encourage | هاندان | هاندان |
| Persistent, incitement | هان/ ئاراندن | هانە هان |
| Motive, incentive | پالدەر | هاندەر |
| To bring, import | ئانین | هانین |
| Cry, scream, shout | گازی | هاوار |
| Camping, Relief ground | هاوارهاتن | هاوار |
| To cry, shout | گازیکردن | هاوارکردن |
| Call for help, appeal for aid | فەریاد/ پێسیرگرتن | هاوارلێهەڵسان |
| Companion, fellow, mate | هەڤال | هاوال/ هاوەڵ |
| Share, Common | هەڤپشک | هاوبەش |
| Partner | هەڤپشکی/ شەرکاتی | هاوبەش |
| Partnership, socialism | هەڤپشکی/ شەرکاتی | هاوبەشایەتی |
| To share | پشکداریکرن | هاوبەشی کردن |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| To participate, associate | پشکداریکرن | هاوبەشی کردن |
| Sharing, association | پشکداری/ هەڤبەشی | هاوبەشی |
| Contemporary | هەڤ چەرخە | هاوچەرخ |
| Comrade in arme | هەڤ چەك | هاوچەك |
| Brother by same father | هەڤ پشت | هاوپشت |
| Allied, confederated, coalition | هەڤ پەیمان | هاوپەیمان |
| Coalition, ally | هەڤ پەیمانی | هاوپەیمانێتی |
| Supplement, addendum | هەڤپێچ | هاوپێچ |
| Professional colleague | هەڤ پیشە | هاوپیشە |
| Equal of rank, counterpart | هەڤ کویڤ | هاوتا |
| Of same age | هەڤ تەمەن/ هەڤ عومر | هاوتەمەن |
| Sort, Of the same kind | هەڤ جۆر | هاوجۆر |
| Intimate Affable friend | هوکر/ هەڤدەڤ/ هەڤالی نزیک | هاودەم |
| Ready helper | هەڤدەنگ/ بەرهەڤ/ ئامادە | هاودەنگ |
| Homophone | هەڤدەنگ/ هۆمۆفۆن | هاودەنگ |
| To bring | ئانین | هاوردن |
| Sharer of secret, intimate | بێ باوەڕی/ هەڤ سر | هاوراز |
| Comrade | هەڤال | هاوڕێ |
| Companion, colleague, friend | رێهەڤ/ هەڤال | هاوڕێ |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Friendship, companionship | هەڤالێتی/ هەڤالی | هاوڕێیەتی |
| Twins | هەڤالزا/ جێمك | هاوزا/ هاوزگ/ هاوسك |
| The husband of one's wife's sister | هەڤلینگ | هاو زاوا |
| Limitrophe | دەڤەرا سنوری/ سەر حەدی | هاوسنوور |
| Neighbor, of the same border, Frontier | هەڤ توخیب | هاوسنوور |
| husband, /Wife spouse | هەڤژین | هاوسەر |
| Marriage, wedding | هەڤژینی | هاوسەرێتی |
| [illegible] equal weight and [illegible]ortance | هەڤ کێش | هاوسەنگ |
| [illegible]anced | هەڤ سەنگ | هاوسەنگ |
| [illegible]eighbor | هەڤسوی | هاوسێ |
| Fellow citizen | هەڤشار | هاوشار |
| Equal in rank | هەڤ کویڤ | هاوشان |
| Analogue, Counterpart | هەڤبەر | هاوشان |
| Foster brother or sister | براماك | هاوشیر |
| Cooperator | هاریکار | هاوکار |
| Cooperation | هاریکاری | هاوکاری |
| Formula | هەڤکێش | هاوکێشە |
| Synonymous | هەڤ واتا | هاو واتا |
| Synonymy | هەڤ واتای | هاو واتایی |
| Citizen | هەڤولاتی | هاوولاتی |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Of equal power, strength | هەڤرک/ هەڤ هێز/ بەرامبەر | هاوهێز |
| Companion, colleague | هەڤال/ هوگر/ دۆست | هاوەڵ |
| Fellow, friend | هەڤال | هاوەڵ |
| To throw, to toss | هاڤێشتن | هاویشتن |
| To blow | هاڤێشتن | هاویشتن |
| Summer | هاڤین | هاوین |
| Summer resort | هاڤینگەه، زۆزان | هاوینەهەوار |
| Of summer resort | هاڤینی | هاوینی |
| Summer fruit | فیقیا هاڤینی | مێوەی هاوینی |
| Summer garment cloth | جلکێت هاڤینی | جلی هاوینی |
| Summer time | دەمێت هاڤینی | کاتی هاوین |
| Etc, etcetera | هتد | هتد |
| Reason, cause, pretext | ئەگەر | هۆ |
| Political reason | ئەگەرا سیاسی | هۆی سیاسی |
| Economic reason | ئەگەرا ئابوری | هۆی ئابوری |
| Social reason | ئەگەرا جڤاکی | هۆی کۆمەڵایەتی |
| Section, division | پشکش/ لق | هۆبە |
| Sheep-fold, sheeppen, stockade | کوز/ پاوان | هۆبە |
| Chamber, room | ژوور | هۆدە |
| Mam, mother | دایک | هۆدە/ ئۆدە |
| Kind of traditional kurdish song | هورە | هۆرە |
| Sheep-fold | گوڤ/ گوم/ کوز | هۆر/ هۆڵ |
| Boo, hoot | قیژە | هۆڕە |

| English | بادینی | سۆرانی |
| --- | --- | --- |
| Tribe | هوز | هۆز |
| Yard, corral, sheep-pen | هوز | هۆز |
| Wise, witty | ئاقلمەند، بیش، زانا | هۆزاك |
| Poetry | هۆزان | هۆزان |
| Whoa, wo | هۆش | هۆش |
| Sense, feeling, consciousness | هۆش | هۆش |
| Wise, witty | هۆشیار | هۆشمەند |
| Conscious, aware | هوشیار | هۆشیار |
| To pay, attention | هشیابون | هۆشیاربوونەوە |
| To recover consciousness<br>To wake up | رابون | هۆشیاربوونەوە |
| To make aware | هشیارکردن | هۆشیارکردنەوە |
| Consciousness, awareness | هشیاری | هۆشیاری |
| Friendly, amicade, amiable, affable | هوگر | هۆگر |
| Familarity, intimacy, affinity | هوگری | هۆگری |
| Hall, room | زور، هول | هۆڵ |
| Ballroom | هولاشەهیانێ/ گوڤەندیێ / دیلانێ | هۆڵی سەما |
| Courtroom | هولا دادگا | هۆڵی دادگا |
| Verse, poetry | هوزان | هۆنراوە |
| Poet | هوزانڤان | هۆنیار |
| Poet laureate | هوزانڤانێ میری | هۆنیاری دەربارە |
| To poetize | دڤەهینیت | هۆنینەوە |

| English | بادینی | سۆرانی |
| --- | --- | --- |
| Attack, assault, campaign | هێرش | هوروژم |
| To attack | هێرش برن | هورووژم بردن |
| Unaware, unconscious | گێژ/ هێر | هوڕ |
| Vacant, hollow | ڤالا/ خالی | هوڵۆڵ |
| Hope, wish | هیڤی | هومێد/ ئومێد |
| Art, talent | هونەر | هونەر |
| Artist, talented | هونەرمەند | هونەرمەند |
| Fine arts | هونەرێت جان | هونەرەجوانەکان |
| Existence, entity, being | بوون/ هەبوون | هەبوون |
| Scattered, destroyed, pieces | زیڤار زیڤار | هەپرون هەپرون |
| Idiot, silly, insane, imbecile | گەوج/ خرپو/ لاژک | هەپۆڵ |
| Until, till | حەتا/ تاکو | هەتا |
| Etcetera, till the end | تا دوماهیکێ | هەتا دوایی |
| Sun, light | هەتاڤ | هەتاو |
| Solar | هەتاڤی | هەتاوی |
| Forever, forgood, eternally Perpetually | هەتا هەتا | هەتا هەتا |
| Eternal, perpetual, everlasting | هەمیشەیی/ هەردەمی | هەتایی |
| Insistent,importunate, persistent | رشت | هەتەر |
| Insistence, persistence | رشتی/ پەلپکرن | هەتەریی |
| Orphan, fatherless | ئێتیم | هەتیو |
| Widow | بێژن/ ژنبی | هەتیوبار |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Homosexual, sodomite, pederast | نێرباز/ قونەک | هەتیوباز |
| Buggerinvert, pederasty | نێربازی | هەتیوبازیی |
| Sodomize | نێربازی دکەت | هەتیوبازی دەکا |
| Orphanage | سێویخانە/ ئیتیم خانە | هەتیوخانە |
| Orphanhood | سێوتی | هەتیوی |
| Any, every, each | هەر | هەر |
| Now, at this moment | هەرنوکە | هەر ئێستا |
| Anyperson, anyone, whoever | هەرئێک | هەرکەسێ |
| Any time, whenever | هەروەختەکێ/ هەرگاڤێ | هەر وەختێ |
| Uprising, chaos | هەرا/ سەرهەڵدان | هەرا |
| Din, brawl, riot | هەرا/ ئاژاوە/ قیژی | هەرا |
| Widespread disoerders | خەبسە/ بێ سەروبەری | هەرا و هۆریا |
| Annoyance, disturbance, harassment | عاجز کرن/ ئەنراندن | هەراس |
| Be tortured, annoyed | تەنگاڤ/ عاجز | هەراسان |
| To annoy, to disturb, to harass, vex | تەنگاڤ کرن/ سلکرن | هەراسانکردن |
| Amature, ripen, grown, young | گەهشتی | هەراش |
| to /To cry, scream make noises | قیژی/ هاوار | هەراکردن |
| Such and such aperson | زەلامەک | هەرامە |
| To make violance, to create chaos | ئاراندن/ ئاریشە چێکرن | هەرانانەوە |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Viva, Long live | بژی | هەر بژی |
| Whatever, anything | هەر چ | هەرچ |
| However | هەر چەوا | هەر چۆن/ هەرچۆنێ |
| Although, though, the less never | هەر چەند | هەر چەند/ هەرچەندە |
| Any, anything, whatever | هەر چ | هەرچی |
| Badlands, bumpy, uneven region | تێر کۆرك | هەرد |
| Estate | عەرد/ زەڤی | هەرد/ عەرد |
| Cheap | ئەرزان | هەرزان |
| Cheapness, abundance | ئەرزانی | هەرزانی |
| Giant, millet, pearl millet | هەرزن/ باچك | هەرزن |
| Adolescent, teenager, teener | نوگەهشتی/ جحێل | هەرزەکار |
| Adolescence, puberty | هەرزەکاری/ جحێلی | هەرزەکاریی |
| Whichever, anything | هەر تشتەکێ | هەرشتێ |
| To digest | گڤێرین | هەرس |
| Any one, whoever | هەرکەس/ کێ بیت | هەرکام |
| Wherever, any place | هەرکودە/ هەرکیڤە | هەرکوێیەك |
| When | کەنگی/ گاڤا | هەرکە |
| Whoever | هەر کەس/ کی بیت | هەرکەسێ |
| Never, ever | چ جار/ قەت | هەرگیز |
| From, since | ژ وەرە | هەرلە |
| Pear | هرمیك | هەرمێ |
| Randomly, in this way | گوترە | هەروا |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| For instance, as in | وەک/ بو نمونە | هەروەك |
| Exactly, facsimile | وەک ئێک/ کت و مڕ | هەروەك |
| Also, too, and | هەروەسا | هەروەها |
| The most | زۆر | هەرە |
| Excellent | هەرەباش | هەرە باش |
| The prettiest, most beautiful | هەرەجان | هەرە جوان |
| Avalanche, landslide, collapse | هەرفین | هەرەس |
| To fall, fall down, snow slip | هەرفین/ بەفر | هەرەس/ بەفر |
| Prostration, collapse | ڤەزەلاندن/ روخان | هەرەس/ عەقڵ |
| Collapse | هەرفین/ هلوەشین/ شکەستن | هەرەس شۆڕش |
| Nervous breakdown | هەرفین/ تێکچون | هەرەس/ دەمار |
| To collapse, fall down | هەرفین | هەرەسهێنان |
| Communal labour, Voluntary labour | زبارە | هەرەوەز |
| Cooperation, corvee | زبارە | هەرەوەزی |
| District, region, province | هەرێم/ دەڤەر | هەرێم |
| Regional | هەرێمی | هەرێمایەتی |
| Regional | هەرێمی | هەرێمی |
| Regional authority | دەسپەلاتا هەرێمی | دەسەلآتی هەرێمی |
| Regional (neighbouring) countries | ولاتێن هەریمی | وڵاتانی هەرێمی |
| Prime, vigor, bloom | هەرەت/ تولازی | هەڕەت |
| Season | کز | هەڕەت |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Ardor of youth | گونل | هەرەتی لاوی |
| Peak of Hot season | هەرەتی گەرمی | هەرەتی گەرما |
| Prime youth | گونل/ هەرەتی تولازی | هەرەتی هەرزەکاری |
| Threat, menace, minate | گەف | هەرەشە |
| To threaten | گەف کرن | هەرەشەکردن |
| Pyramid | قوچەکێ/ هەرەم | هەرەم |
| Hierarchy, succession | دەسپەلاتی | هەرەم/ دەسەڵات |
| Thousand | هەزار | هەزار |
| Thousands | هەزاران | هەزاران |
| Thousandth | هەزارەم/ یێ هەزاری | هەزارەهەم |
| Poor, needy, low-income, destitute | بەلەنگاز/ دەست تەنگ | هەژار |
| Poorness, poverty, destitution | ژاریتی/ دەستەنگی | هەژاری |
| Eighteen | هەژدە | هەژدە |
| Eighteenth | هەژدەم | هەژدەم |
| Poison snake, dragon | ژەهری/ ژەهرین | هەژدەها/ هەژدیها |
| Sense, feeling | هەست | هەس/ هەست |
| Planet | هەسارە | هەسارە |
| Whetstone, grindstone, hone, Sharpner, grinder | هەسان | هەسان |
| To feel, to sense | هەستکرن | هەستکردن |
| Emotional, delicate, sensitive, Touchy | ب هەست | هەستیار |
| Sensitive, sensible, susceptibility | حەساس | هەستیار/ سیاسەت |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Concealment, hiding place Cache, hideaway | پەناگە/ کونج | هەشار |
| To conceal, to hideaway | ڤەشارتن | هەشاردان |
| Eight | هەشت | هەشت |
| Eighty | هەشتێ | هەشتا |
| Eightieth | هەشتامین/ یەک ژ هەشتێ یا | هەشتاهەمین |
| Eighth | هەشتەم | هەشتەم |
| Seven | حەفت | هەفت/ حەفت |
| Seventy | حەفتێ | هەفتا |
| Weekly | حەفتەیی/ حەفتانی | هەفتانە |
| Week | حەفتە/ حەفتی | هەفتە |
| Companion, colleague | هەڤال | هەڤاڵ |
| Comrade | هەڤال/ هەڤرێ | هەڤاڵ/ هاوڕێ |
| Saddle bag | تێر/ تێرک/ خورجک | هەگبە |
| Chance, opportunity | دەرفەت/ دەلیڤە | هەل |
| Cotton carder, cotton teaser | هەلاج/ هری ڤەچرێنەر | هەلاج |
| Carding | ڤەچراندن/ شی | هەلاج کردن |
| Cotton teasing | شەهکرن | هەلاجی |
| Torn, lacerated | چراندی/ چرهایی/ شڕ/ دڕاندی | هەلا هەلا |
| To tear, to mince | دڕاندن/ چراندن | هەلا هەلاکردن |
| Opportunist | کەیس پەرێس/ گهانۆک / دەلیڤەگر | هەڵپەرست |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| To acclaim, applaud, hail | تلیلی | هەلهەلە |
| Scream, cry, noise | گازی/ هەرا | هەڵا |
| Sun rise, sunshine | رۆژهەلاتن/ رۆژ دەرکەتن | هەڵاتن/ رۆژ |
| To run away, escape, elope | رەڤین | هەڵاتن |
| Commoncold, influnza, flu | پەرسیڤ | هەڵامەت |
| To catch a cold | پەرسیڤ گرتن | هەڵامەتگرتن |
| Adjournment | پاشخستن | هەڵوسین (دانیشتن) |
| Suspension, temporary cancellation | هەلواسین/ راگرتن/ پاشخستنەکا دەمداری | هەڵوسین |
| Hanging, dangling | هلاویستن/ داهێلان | هەڵوسین (پەردە) |
| To cut out, to make measure | بو لەشێ مرۆڤی ددروی | هەڵبڕین/ قوماش |
| Uplifting, raising, elevation | بلندکرن/ هەلدان | هەڵبڕین |
| To become pale, turn pale | پێتی/ ڕوزەرك | هەڵبزرکان/ ڕوو |
| Coagulation, clotting, curdling, Thickening | دمەیت/ مەیین | هەڵبزرکان/ شیر |
| Clotting (blood) | خوین/ گڤین | هەلبزرکان |
| Election, poll, selection | هەلبژارتن | هەڵبژاردن |
| Selected, elected, anthology | ژێگرتی | هەڵبژاردە |
| Selected, elected, voted | بەربژێر | هەڵبژێراو |
| Undoubtly, doubtlessly, ofcourse | بێ گومان | هەڵبەت |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| To jump | باز | هەلبەز |
| To spring, jump | بازدان | هەلبەزانەوە/ هەلبەزین |
| Poetry, to organize verse, poem | هوزان | هەلبەست |
| Poet, organizer | هوزانڤان | هەلبەستە وان |
| To poetize, versify | دڤەهینیت/ ڤەهاندن | هەلبەستن/ هەلبەست |
| Fabrication, invention | (درەوی) نیشاندان | هەلبەستن (درۆ) |
| To tie, fasten, bind | گریدان | هەلبەستن |
| Abrasion, fret | ڤەرەنین | هەلپاچین |
| To cut, to clip, to streak | کەزاختن | هەلپاچین |
| To tear, be torn automatically | چراندن/ هلوەشین | هەلپچران |
| To disconstruct, to spread away | پژکاندن/ بەلاڤکرن | هەلپرووسکان |
| To coagulate, clot | مەیین/ گڤژین | هەلپرووسکان |
| To support, abutmenton , lean on, rest on | پالدان | هەلپساردن |
| Suspension,temporary Cancellation | پاشتێخستنەکا وەختی (دەمداری) | هەلپساردن |
| Topant, gasp, breathe quickly | هەلکەلک/ پرتە | هەلپە |
| To pant for, eager for, to sigh for | پەرۆش | هەلپە |
| Dance, dancing | گوڤەند/ دیلان | هەلپەرکێ |
| To sigh for, to bemoon, to pant | هەلکەلک کرن | هەلپەکردن |
| to tie, to Bandage doctor | پێچان (برین) | هەلپێچان |

| English | بادينی | سۆرانی |
|---|---|---|
| to force, to compel | خورتی لێكرن/ زۆرلێكرن | هەڵپێچان |
| To ruin, spoil, destroy, shake | كاڤلكرن/ نەهێلان | هەڵتەكان |
| To disturb, ruffle, embitter | شەپرزەبون/ ئاراندن | هەڵتەكان |
| To boil over (water food) seethe | كەلين/ جوشی | هەڵچوون |
| To excite, agitate, turmoil | ئاراندن/ هاركرن | هەڵچوون |
| To boil, to make steam, vapor | كەف كرن/ هەلم كرن | هەڵچوون |
| To slide, glide, slip | حلسين/ خلسين | هەڵخزان |
| To ski, skate | دحلست/ دتەحست | هەڵخزان |
| To exposure to the | دانەبەر | هەڵخستن |
| To show, exhibit | نيشاندان | هەڵخستن |
| To slide, slip | حلسين/ سوركاندن/ خلسين | هەڵخليسكان |
| Be astray, to lose | ژرێيا راست دەردكەڤت | هەڵخليسكان |
| To cheat, deceive | خاپاندن/ دخاپينت | هەڵخەڵەتان |
| To set up, erect, post | ئاڤادكەت/ رەپ دكەت | هەڵدان |
| To reside, live | ئاكنجی دبی | هەڵدان |
| To open again | ڤەكرنەڤە | هەڵدانەوە |
| To remove, dislodge | دئينتە دەر | هەڵدانەوە |
| To sew, tailor, stitch | دروين | هەڵدروون |
| To rip, tear, rip open | دچرينت | هەڵدڕين |
| To unsew, unstitch | ڤەدكەت يان ددرينت | هەڵدڕين |
| To drop, skip | رژتن | هەڵڕژان |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| To flow | خور/ بولقین/ بلندبونا ئاڤێ | هەڵرژان |
| To drop, skip | رژتن | هەڵپشتن |
| To evacuate, to say | گوتن/ ڤالاکرن | هەڵپشتن |
| To rise, get up, stand up | رابون | هەڵسان |
| To do, perform, carry out, make | جێبەجێ کرن | هەڵسان |
| To resurrect | ڤەدژینت/ ڤەژین | هەڵسان |
| theresurrection, judgement day, Easter | ڤەژاندن/ ڤەژیان/ حەشرومەشر | هەڵسانەوە |
| To stand up again, to get up | رابون | هەڵسانەوە |
| Prosperity, welfare, revival | فرەهی/ تەنایی | هەڵسانەوە |
| To startle, scare away, shock | جنقین/ تەریلاندن | هەڵسلەمینەوە |
| To rear, ramp, capriote | بازدان | هەڵسلەمینەوە |
| To run, operate | شول پێکرن | هەڵسووڕان |
| To move, to head | سەرۆکاتی کرن/ رێبەری کرن | هەڵسووران |
| To operate, to manage, run | رێڤەبرن | هەڵسووڕاندن |
| To massage, rubdown, to anoint, embrocate, oil | چەورکرن/ رون کرن/ گەمراندن | هەڵسوون |
| To stain, pollution, befoul | گەمارکرن/ پیس کرن | هەڵسوون |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| To estimate, appreciate | نرخاندن/ خەملکرن/ بەهاکرن | هەڵسەنگاندن |
| To weigh, to test | چەرباندن | هەڵسەنگاندن |
| Toscold, rebuke, reprimand | تەهاندن/ تێخوڕین | هەڵشاخین |
| To fly, to compel, expel to fly | فراندن | هەڵفراندن |
| To fly-flight | فڕین | هەڵفڕین |
| To contract, constrict | قورمچی/ چرمسی | هەڵقرچان |
| To shrink | گرنژین/ قورمساندن | هەڵقرچان |
| To intervene, involve | تێکلی کرن | هەڵقوتان |
| To swallow, gulp, drink | داقورتن/ قورت | هەڵقوراندن |
| To stem from, come from | ژ دوورتیرن در/ ژێدەر | هەڵقوڵان |
| To well, gushout, flow | هەلاڤتن | هەڵقوڵان |
| Ring, chain, circle | هەلقە/ گوستیلک | هەڵقە |
| Episode, installment | ئەلقە/ خەلەک | هەڵقە |
| To ignite, to blow fire | ڤێدخت/ شەوتاندن/ پف دکەت | هەڵکردن/ ئاگر |
| To blow wind | باهاتن/ با دهێت | هەڵکردن/ با |
| To exposure | دانەبەر (ڕۆژ/ تاڤ) | هەڵکردن/ جل |
| To harmonize, go with, to live together | پێکڤەژیان | هەڵکردن/ گونجان |
| To relax, lay on back | خودرێژکرن | هەڵکشاو |
| To climb up, descend up | سەرکەفتن/ هلکشین | هەڵکشاو |
| To engrave, dig, carve | داکولین/ کولین | هەڵکۆڵین |

| English | بادینی | سۆرانی |
| --- | --- | --- |
| To attack, to make campaign against | چونەسەر | هەڵکوتانە سەر |
| Digger, excavator, carver, engraver | کولەر | هەڵکەن |
| Gravedigger | گورکول | هەڵکەن/ گۆڕ |
| To dig, excavate, carve | کولین | هەڵکەندن |
| Famous, well known | ب ناڤ و دەنگ | هەڵکەوت/ هەڵکەوتوو |
| To drag, pull up | خشان و راکێشان | هەڵکێشان |
| To extract | دەرئینان | هەڵکێشان/ ددان |
| To feel proud, to show off | لەوچەیی/ فرتەیی | هەڵکێشان/ خۆ |
| Kidnapper | رەڤنکار/ رەڤونەک | هەڵگر (ژن) |
| Holder, carrier, bearer | هەلگر | هەڵگر |
| Porter, carrier | باربر/ کۆل هەلگر | بارهەڵگر |
| m.a.p.hd. holder | بڕوانامە هەلگر/ خودان بڕوانامە | بڕوانامە هەڵگر |
| Distributor | نامەبر | نامەهەڵگر |
| Marksman, sharpshooter, sniper | سەکڤان/ نیشاندار | نیشان هەڵگر |
| (virus) carrier | ڤایروس هەلگر | ڤایرۆس هەڵگر |
| Bachelor | خودان بڕوانامە بەکالۆریوس | هەڵگری بەکالۆریۆس |
| To carry, bear, hold, catch | هەلگرتن | هەڵگرتن |
| To elope | ژن برن/ رەڤین | هەڵگرتن/ ژن |
| To bear, endure | هەلگرتن | هەڵگرتن/ شت |
| To squeeze, compress | گڤاشتن/ ڤەگڤاشتن | هەڵگوشین |
| To climb, go up | سەرکەفتن | هەڵگەڕان/ دار/ چیا |

| English | بادينى | سۆرانى |
|---|---|---|
| To change colour | قرمين/ پێتى | هەلگەپان/ رەنگ |
| Coupetat, rebellion, mutiny | سەركێش/ سەرهزافتن | هەلگەپانەوە |
| To turn back, regrees, turn over | زڤرين/ دێوركرن | هەلگەپانەوە |
| To turn over, flip | وەرگەراندن/ وەردگەرینیت | هەلگێرانەوە |
| Eloped, kidnapped | رەڤاندى | هەلگيراو |
| Kept, kept aside | داكرى/ هەلگرتى | هەلگيراو |
| To excite, ignite | ئاگربەردان | هەلگيرسان |
| To break out | دەست پێكرن | هەلگيرسان/ شەڕ |
| To swallow, gulp | داقورتن | هەللوشين |
| To tremble, quake, quiver, shiver | لەرزين/ رەجفين | هەللەرزين |
| Vapor, steam | هەلم | هەلم |
| Marble | مات/ تەبەل | هەلمات |
| Marbles | تەبەلانێ | هەلماتێن |
| To slough, skin, flay | كەڤل كرن | هەلمالين |
| Hank, skein | شەليتك/ شەلێلك | هەلمالين |
| To undress | ريس كرن | هەلمالين |
| To suck | مژتن | هەلمژين |
| To swallow | داقورتن/ بن ئينان | هەلمژين |
| Campaign, assault, attack | هێرش | هەلمەت |
| To attack | هێرش برن | هەلمەت بردن |
| To alight | پەيادبت | هەلنشين |
| To sit, perch, roost | روينيشتن | هەلنيشتن |
| Eagle | ئەلهو | هەلۆ |

| English | بادينى | سۆرانى |
|---|---|---|
| To hang, to kill, halter | دار دادكەت/ دكوژيت | هەڵواواسين |
| To hang, (curtains) | دادهێليت | هەڵواسين |
| Plum, pear | هەرمى/ هەرمێ | هەڵووژە |
| To shake off, dust off | داڤەشاندن/ دادوەشينت | هەڵوەراندن |
| To fall, to dust off | دكەڤيت/ دەرين | هەڵوەرين |
| Disassembly, disjunction | بودابون | هەڵوەشان |
| Break up, rupture, split | چراندن/ شەلقين | هەڵوەشان (فتق) |
| Unsew, unstitch | ڤەدبيت يان ددريت | هەڵوەشان |
| Disconstructliasm, disstructurialism | هەلڤەشين | هەڵوەشانەوە |
| S ''t, break up | جودابوون/ كەلشين | هەڵوەشانەوە |
| T  unsew | ڤەكرن | هەڵوەشاندن |
| split, break up | كەلشى كرن/ كەلشاندن | هەڵوەشاندن |
| ɔ cancel, to make null and void | پوچكرن/ پوچ دكەت / هەلوەشاندن/ هەلدەشينت | هەڵوەشاندن |
| Stand, stance, attitude | هەلويست | هەڵوێست |
| To run away, escape, elope | رەڤين | هەڵهاتن |
| To rise (sun) | هەلاتن/ دەركەتن | هەڵهاتن |
| Fermentation | ترش بوون | هەڵهاتن |
| To conclude, infer, deduce | زانين | هەڵهێنان |
| To realize, predict | بەربينى كرن/ پێش بينى كرن | هەڵهێنان |
| To disclose (puzzle) | ئەشكەرا كرن | هەڵهێنان |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| To open (eyes) | ڤەكرن | هەڵهێنان |
| To pull out, take out | دەرئینان/ كیدان | هەڵهێنجان |
| Error, mistake, fault | شاشی | هەڵە |
| To mislead, misguide | سەردابرن/ شاشكرن | هەڵە پێكردن |
| Defiance, unruliness, disobedience | بەرهەنگاری/ سەركێشی | هەڵەت |
| Rash, impetuous, intrusive, Obtrusive intruder | دڕ/ دژوار/ هول | هەڵەشە |
| Obtrusiveness, meddle | دژواری | هەڵەشەیی |
| Talkative, chatty, gossipy | پربێژ | هەڵەوەڕ/ زۆربڵێ |
| Too, also | هەروەسا | هەم |
| The same, the like | خوە/ ب خوە | هەمان |
| Bleached skin bag | تێر/ تێرك | هەمانە/ هەمبانە |
| All | هەمی/ پرانی | هەموو |
| All of you | هەمیتان/ هەمویتان | هەمووتان |
| All of us | هەمویمان | هەموومان |
| All of them | هەمویان | هەموویان |
| Always | هەمیشە/ هەردەم | هەمیشە |
| Everlasting, eternal | هەردەم | هەمیشە |
| Eternity, sempiternity | هەمیشە | هەمیشەیی |
| Pomegranate | هەنار | هەنار |
| To send, delegate, dispatch | هنارتن | هەناردن |
| Breath | بێهن | هەناسە |
| Panting | ناڤكوتك/ نیخە نیخ | هەناسەبڕكێ |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Artificial, respiration | هەناسەدان/ پشین | هەناسەپێدان |
| To breathe, exhale | بێهن دان | هەناسەدان |
| Unfortunate, unlucky | دل سار/ بێ بەخت | هەناسە سارد |
| Wretched | شەپرزە/ شەرپەزە | هەناسە سارد |
| Asthmatic | بێهن تەنگ/ نەکس/ بێهن سویار | هەناسە سوار |
| To inhale, breathe in | بێهن کێشان/ بێهن دکێشیت | هەناسە وەرگرتن |
| To sigh | باوشین/ ئاهین/ ئاخین | هەناسە هەڵکێشان |
| Inside ofbody, bowels, inward | هەناڤ | هەناو |
| Internal | هەناڤ | هەناو |
| Fig | هەژیر | هەنجیر |
| Some | پیچەکێ/ هندەک | هەندێ |
| Sobbing, panting | نسکە/ ئیس/ گرین | هەنسك |
| Bee | مێشا هنگڤین | هەنگ |
| Step, pace, stride | پێنگاڤ | هەنگاو |
| Hip, haunch | کەماخ/ ران قورك هەنگل | هەنگڵ |
| Honey | هنگڤین | هەنگوین/ هەنگین |
| Now, at this moment | نوکە | هەنووکە |
| Air, weather, climate | سەقا/ کەش و هەوا | هەوا |
| To ventilate, air, fan | باگوهورك | هەواگۆڕکێ |
| Wind | با | هەوا |
| Camp, resort | زوم/ زوزان | هەوار/ هەوارگە |
| News | نوچە | هەواڵ |

| English | بادينى | سۆرانى |
|---|---|---|
| Condition, state | حالەت | هەواڵ |
| Trifle, vanity | پويچ | هەوانتە |
| Illegal, invain | بێ رێتى/ بێ ياسايى | هەوانتە |
| Cloud, sponge | عەور | هەور |
| Rise, ascent, acclivity | ئەڤراز | هەوراز |
| Thunder, thunder blot, blot | گورژين/ گرمين | هەورە تريشقە |
| Thin silk scarf | دەسرۆك | هەوريى |
| Halter | هەڤسار/ رشمە | هەوسار |
| To swell up | هەڤكرن | هەوكردن |
| Try, attempt | پێكول | هەوڵ |
| To try, attempt | پێكول كردن | هەوڵدان |
| Desire, liking | حەز/ ڤيان | هەوەس |
| Carnal, lust, sexual, appetite | حەز/ ڤيان | هەوەس/ زايەندى |
| Appetite, appetency, hankering | هەوەس/ كەڤل | هەوەس/ زاد |
| co-wife in polygamous society, fellow wife | هەوى | هەوێ |
| Leaven, leavening | هێڤين | هەوێن |
| Clot, coagulum | هێڤين | هەوێن/ مەيين |
| Doagh, paste, pasta | هەڤير | هەوير |
| To knead dough | هەڤيركرن/ هەڤيرشێلان | هەوير شێلان |
| Yeast | هەڤير ترش | هەوير ترش |
| Friday | ئەينى/ خوتبە | هەينى |
| Veranda | بەربانك/ تورمە | هەيوان |
| Once for all | جارەكێ | هێجگار/ يەكجار |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Quite, completely | تەمام | هێجگار |
| Attack, assault, offensive, raid, Sorty | هێرش | هێرش |
| Attacker, assailant, assaulter | هێرشبەر | هێرشبەر |
| To attack, raid, assault | هێرش برن | هێرش بردن |
| Energy | زاغ | هێز |
| Ability, capacity | شیان | هێز |
| Force, strèngth, power | هێز | هێز |
| Infantry force | هێزێن پەیادە | هێزی پیادە |
| Mule | هێستر/ قاتر | هێستر |
| Plow, plough, lister | هەڤجار | هێش |
| Still, yet | هێشتا | هێشتا |
| To permit, allow, let, leave | هێلان/ رێدان | هێشتن |
| Leave behind | ل پاش خو هێلان | هێشتنەوە |
| Cluster, bunch | گوشی | هێشوو |
| Nest, aerie | هێلین | هێلانە |
| Egg | هێک | هێلکە |
| Fried eggs | هێکێت قەلاندی | هێلکەی برژای |
| Boiled eggs | هێکێت کەلاندی | هێلکەی کولاو |
| Ovary | هێکدان | هێلکەدان |
| To lay eggs | هێک کرن | هێلکەکردن |
| Oviparous, egg-laying | هێککەر | هێلکە کەر |
| Testicle, spermary | هێلک/ باتو/ گون | هێلکە گون |
| Oval, ovate, egg-shaped | هێکی | هێلکەیی |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Line, sketch, latitude | خیج | هێڵ |
| Air lines, air ways | هێلا ئەسمانی | هێڵی ئاسمانی |
| Railway | رێیا ئاسنی | هێڵی ئاسنی |
| Demarcation line, confrontation line | هێلا سنورکرن | هێڵ (هێڵی تەماس) |
| Furrow (plough) | خیج | هێڵی زەوی |
| To permit, leave, allow | هێلان/ ڕێدان | هێڵان |
| Drawing, lineation | کشاندن/ جفزکرن | هێڵکاری |
| Diagram | نەخشەکێ/ نەقشە | هێڵکاری |
| To belch, burp, eruct | قرقێنە/ ترت | هێڵنج |
| Sieve, bolter | سەرەند/ هێلەگێ/ دوبژەن | هێڵەك |
| Railroad line, railroad track | رێیا ئاسنی | هێڵی، ئاسن |
| Horizontal | هێلا ئاسویی/ رێزا ئاسویی | هێڵی ئاسۆیی |
| Vertical, perpendicular | هێلا ستوینی | هێڵی ستوونی |
| Symbol | نیشان/ چەڤەنگ | هێما |
| Symbolism | هێمایتی/ چەڤەنگی | هێماگەری |
| Quiet, calm, silent | هێمن/ تەنا | هێمن |
| To bring | هینان | هێنان |
| Slow | هێواش/ ئێواش | هێواش |
| Belong(s) to | هی | هی |
| Another, other | ئیدی | هیتر |
| Naught, zero, nonsense | چ نا | هیچ |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| At least | چ نەبت | هیچ نەبیٚ |
| Mean, silly | پویچ | هیچ و پووچ |
| Tired, tiresome, wearisome | وەستیای | هیلاك |
| To weary, exhaust | دوەستینت/ ماندی دکت | هیلاك کردن |
| Fatigueness, exhaustness, Drudgery | کەشەنگی/ وەستیان | هیلاکی |
| Activity | شیان | هیمەت |
| To put faith in Allah | | هیوا |
| Hope, expectation | هیڤی/ هێڤی | هیوا |
| Hopeful, hoping | هیڤیدار | هیوادار |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Y the 27th letter of the kursish alphabet | ی | ی |
| Either..or | یا | یا |
| Or | یان | یا |
| Oh, o lord! | یا خوەدێ | یا (خوایە) |
| If not | یا | یا |
| Dolmade | یاپراخ | یاپراخ |
| Or | یان/ یا | یاخود |
| Collar | یاخە | یاخە |
| Insurgent, rebellious, mutinous, Mutineer | سەرکێش/ بارنەبر | یاخی |
| Disobedient | سەرکێش | یاخی |
| Rebellion, mutiny, insurrection, insurgence | سەرکێشی/ سەرپێچی | یاخیبوون |
| Civil disobedience | سەرکیشیا مەدەنی | یاخیبوون مەدەنی |
| Memory | بیرەوەری | یاد |
| Centennial, centenary, looth, Anniversary | سەدسالی | یادی سەدساڵەیی |
| Memorandum, memo | بیرانین | یاداشت |
| To remember | بیرکرن | یادکردن |
| Remembrance, reminiscence | یادگار/ بیرکرن | یادگار |
| Anniversary | سالانە/ سەرسالی | یادەوەری ساڵانە |
| Memorandum, memo | بیرئانین | یادنامە |
| Fellow, companion | هەڤال | یار |
| Fancier, beloved, girl friend | یار | یار |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Help, aid, support | هاریکاری | یارمەتی |
| To help, support | هاریکاریکرن | یارمەتیدان |
| Helper, supporter, aide | هاریکار | یارمەتیدەر |
| Play | یاری | یاری |
| To play | یاری کرن | یاری کردن |
| Player | یاریکەر | یاریکەر |
| Stadium, playing-field | یاریگاه | یاریگا |
| Assistant, aide | هاریکار | یاریدەدەر |
| Law, tradition | یاسا | یاسا |
| Forbidden, unlawful, prohibited | قەچاغ | یاساغ |
| Guard | زێرەڤان | یاساوڵ |
| Marshal, court officer | مارشال/ یاوەرێ دادوەری | یاساوڵ |
| Lawful, customary, traditional | یاسای | یاسایی |
| Corundum | یاقوت | یاقوت |
| To paz | یاقوتێ زەر | یاقوتی زەرد |
| Ruby | یاقوتێ سۆر | یاقوتی سۆر |
| Sapphire, hyacinth | یاقوتێ شین | یاقوتی شین |
| Mane, crest | یال | یاڵ |
| Hill-side, mountain slope peak of heights | ئەرواز | یاڵ |
| Or | یان | یان |
| Eleven | یازدە | یانزە |
| Eleventh | یازدەم | یانزەمین |
| Club, house | یانە | یانە |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Desert, wilderness | بەیابان/ چۆل | یاوان |
| Delirium, raving, nonsense | یاوە | یاوە |
| Companion, aide | هەڤال | یاوەر |
| Mummy, mother | دادێ | یایە |
| Castrated, emasculated | خەسان | یەختە |
| Gelded | یەختە/ گونوکرن | یەختەی گیانەوەر |
| To castrate, emasculate | خەساندن | یەختەکردن |
| To geld | گونوکرن/ دخەسینت | (گیانەوەر) |
| Old | یەختیار | یەختیار |
| Fridge | بەفرگر | یەخچاڵ/ ساردکەر |
| Prisoner ofwar, captive, slave | یەخسیر | یەخسیر |
| Collar | یاخە | یەخە |
| Spare, substitute | یەدەک | یەدەك |
| Allah, God, lord | یەزدان/ خودێ | یەزدان |
| Cry:to drive goats and donkeys | هەشە | یەشە |
| Looting and pillaging | تالان/ دەستکەتی | یەغما |
| One | ئێک | یەك |
| Ones, uni, mono, single | ئێکان | یەکان |
| Unilateral, one-sided | ئێکلا | یەکلا |
| Unique, only | ئێکانە | یەکانە |
| Boar | بەراز انێرا | یەکانە (نێرەی بەران) |
| Effective, most effectivous | ب باندور | یەکاویەك |

| English | بادینی | سۆرانی |
| --- | --- | --- |
| Suitable, appropriate | مناسب | یەکاو یەك |
| Fixed, stsble | جهگرتی/ خوگر | یەکبار |
| Alleh, lord, god | خودێ | یەکتا |
| Oneness, singleness | خودێ پەرێسی | یەکتا پەرستی |
| Estuary | رێژگه/ ئاڤگه | یەکاو |
| Unification, union | یەکبون | یەکبون |
| Each other, one another | ئێک دی | یەکتر |
| Crisscross, cross | هێل برین/ یەکتربڕ | یەکتربڕ |
| Crossword puzzle, cross word | خاچەپرس/ لەیزتنا/ پەیڤێن شاشیێ | ووشەی یەکتربڕ |
| Quite, completely | تەمام | یەکجار |
| Once | ئێجکار | یەکجار |
| One-handed | ئێکدەست/ خودان ئێکدەست | یەکدەست |
| Unified, united | ئێکدەست | یەکدەست |
| Equal | یەکسان/ ئێکسان | یەکسان |
| Equality | ئێکسانی | یەکسانی |
| At once, immediately | ئێکسەر | یەکسەر |
| Directly, straight forward | ئێکسەر | یەکسەر |
| Directly, straightly | ئێکسەر | یەکشەق |
| Sunday | ئێک شەمب | یەك شەممە |
| To unify | ئێک کرن/ کرنەئێک | یەککردن |
| Unification, association | ئێکگرتن | یەکگرتن |
| One by one | ئێک دیڤ ئێک | یەك لەدوای یەك |

| English | بادینی | سۆرانی |
|---|---|---|
| Unit | ئێکه | یەکە |
| First | ئێکەم | یەکەم |
| Priority, seniority, precedence | پێشینی/ پێشدەستی | یەکەمی |
| One by one | ئێک ئێک | یەکە یەکە |
| One of | ئێک ژ | یەکێ |
| Unity, union, federation | یەکێتی/ ئێکەتی | یەکێتی |
| One by ony | ئێک ئێک | یەك یەك |
| Vest, waist coat | یەلەگ | یەلەگ |
| Cry: to drive sheep | ییخ/ خورین/ ئاژوتن/ ئیخە | ییخ |
| To couch camel | نزم دکەت اسەرا | ییخ |

| Elements of Novel | ڕەگەزەکانی ڕۆمان |
| --- | --- |
| Plot | گرێ، تان و پۆ |
| Character | کاراکتەر، کەس |
| Theme | پەیام، مەغزا |
| Setting | کات و شوێن |
| Language | زمان |
| Techniques of narration | تەکنیکی گێڕانەوە |

## نووسینە ئەکادیمییەکانم بە ئینگلیزی

لەگۆڤارە ئەکادیمییەکانی زانکۆی دهۆك — هەولێر — بەغدا بڵاوکراوەتەوە

1- A Contrastive Study of Ellipsis in Kurdish and English.
2- Northern Kirmanj Kinship Terms.
3- Polysemy of Some Adjectives in Kurdish.
4- Synonymy in Kurdish.
5- Ambiguity in Kurdish.
6- Kurdish Diminutive System.
7- Kurdish Honorifics System.
8- Diglossia in Kurdish.
9- Classifying and Translating Idioms in English and Kurdish.

| | |
|---|---|
| Socialistic Realism | ڕیالیزمی سۆشیالیستی |
| Modernism | مۆدێرنیزم |
| Dadaism | داداییەت |
| Futurism | ئایندەخوازی |
| Naturalism | سروشتخوازی |
| Surrealism | سوریالیەت |
| Post Modernism | پۆستمۆدێرینزم |
| Absurdism | عەبەسیەت- بێهودەیی |
| Existentialism | بوونایەتی |
| Marxism | مارکسیزم |
| Structuralism | بونیادگەری |
| Deconstruction | هەڵوەشاندنەوە |
| Liberalism | لیبرالی |
| Mysticism= Sufism | سۆفیگەری |
| Nazism | نازیەت |
| Fascism | فاشیەت |
| Rightism | ڕاستڕەوی |
| Racism= Racialism | ڕەگەزپەرستی |
| Egoism | هەر (من)یەتی |
| Eutopia | توباویە |
| Sadism | سادیزم |
| Formalism | شەکلانیەت |
| Feminism | فینینیزم |
| Phenomenalism | دیاردەیی |
| Opportunism | هەلپەرستی |
| Radicalism | رادیکالیەت، ڕیشەیی |
| Globalism | جیهانگەرایی |
| Anti-Globalism | دژەجیهانگەرایی |
| Idealism | ئایدیالیزم(المثالية) |
| Particularism | خۆیەتی |
| Euro | ئەورۆجیاتی |
| Conservatism | پارێزکاری |

| | |
|---|---|
| Subjective | خودی، نابابەتی |
| Subject matter | بابەت |
| Symbol | ڕەمز، هێما |
| Symbolic language | زمانی ڕەمزی |
| Symbolism | هێماگەری، ڕەمزیەت |
| Talent | بەهرە |
| Artistic Talent | بەهرەی هونەری |
| Technique | تەکنیك |
| Text | دەق |
| Tone | ئاواز |
| Tradition | نەریت، کەلتور، داب |
| Tragedy | مەرگەسات |
| Tragicomedy | تراجیکۆمیدی |
| Tragic Scene | دیمەنی تراجیدی |
| Turning point | خاڵی وەرچەرخان |
| Union | یەکێتی |
| Unique | بێهاوتا |
| Utopia | یۆتۆپیا |
| Utterance | ئاخاوتن |
| Literary Utterance | ئاخاوتنی ئەدەبی |
| Vernacular | ناوچەیی، هەرێمی |
| Vernacular language | زمانی ناوچەیی، زمانی دایك |
| Vernacular literature | ئەدەبی ناوچەیی |
| Victorian literature | ئەدەبی فکتۆری |
| War Poetry | شیعری جەنگ |
| Works | شاکار |

ڕێبازە ئەدەبیەکانی ڕۆژئاوا:

## Western Literary Doctrines/ Schools/ Approaches

| | |
|---|---|
| Classicism | کلاسیزم |
| Neo Classicism | کلاسیزمی نوێ |
| Romanticism | ڕۆمانسیەت |
| Neo Romanticism | ڕۆمانسیەتی نوێ |
| Realism | ریالیزم |

| | |
|---|---|
| Pre history | بەر لە مێژوو |
| Propaganda Criticism | ئەدەبی پروپاگەندەیی |
| Prose | پەخشان |
| Prose poetry | شیعری پەخشان ئامێز- پەخشانە شیعر |
| Prosodic | کێشناسی، عەرووز |
| protagonist | قارەمان، پاڵەوان |
| Psychology | دەروونناسی |
| Pun | جیناس |
| Quatrain | چوارین، چوارخشتەکی |
| Rationalism | ئەقلانیەت |
| Reading | خوێندنەوە |
| Literary Reading | خوێندنەوەی ئەدەبی |
| Philosophical Reading | خوێندنەوەی فەلسەفی |
| Realism | ریالیزم |
| Reason | ئەقڵ، هۆ |
| Age of Reason | سەردەمی ئەقڵ |
| Regionalism | ناوچەگەریی |
| Regularity | ڕێسایی |
| Renaissance | ڕێنیسانس، سەردەمی بوژانەوە |
| Revelation | سروش، نیگا |
| Rhetorics | هونەری دوان، دوانزانی |
| Rhyme | سەروا، قافیە |
| Rhythm | ریزم، کێش |
| Riddle | مەتەڵ |
| Romanticism | رۆمانسیەت |
| Satire | ساتیر، تەنز، هەجو |
| Scene | دیمەن |
| Science Fiction | چیرۆکی خەیاڵی زانستی |
| Semiology | سیمیۆلۆژیا، ئاماژەناسی |
| Sentimental | عاتیفی، هەستبزوێن |
| Short story | کورتەچیرۆك |
| Simile | لێکچواندن |
| Structuralism | بونیادگەری |
| Style | شێواز |
| Stylisticism | شێوازگەرێتی |

| | |
|---|---|
| Neo Classicism | کلاسیزمی نوێ |
| Neo Romanticism | رۆمانسیەتی نوێ |
| New Criticism | ڕەخنەی نوێ |
| Novel | ڕۆمان |
| Novelette | کورتە ڕۆمان |
| Objective | بابەتی |
| Objective Novel | رۆمانی بابەتی |
| Objectivity | بابەتێتی |
| Ode | چامەی گۆرانی |
| Oral literature | ئەدەبی زارەکی |
| Original Creation | داهێنانی ڕەسەن |
| Orthodoxy | ئۆرسۆدۆکسی |
| Painting | نیگارکێشی، وێنەکێشان |
| Panegyrist | بەندبێژ |
| Parody | شێوازی چاولێکردنەوە |
| Pastoral | شیعری شوانکارەیی |
| Pentameter | پێنج یەکەیی |
| Personification | دواندنی شتی بێگیان |
| Pessimism | ڕەشبینی |
| Philosophy | فەلسەفە |
| Plot | گرێ، تان و پۆ |
| Poem | قەسیدە، چامە |
| Poet | شاعیر |
| Poetic | شیعریی |
| Poetic prose | پەخشانە شیعر |
| Poetic image | وێنەی شیعریی |
| Poeticity | شیعریەت |
| Poetry | شیعر |
| Poetry of exile | شیعری تاراوگە، مەنفا |
| Popular Poetry | شیعری میللی |
| Popular literature | ئەدەبی میللی |
| Popularism | میللیەت، جەماوەریی |
| Post modernism | پۆست مۆدێرنیزم |
| Practical | کرداریی، پراکتیکی |
| Practical Criticism | ڕەخنەی پراکتیکی |

| | |
|---|---|
| Literature | ئەدەب |
| Court Literature | ئەدەبی دەربار |
| Political Literature | ئەدەبی سیاسی |
| Nationalistic Literature | ئەدەبی نەتەوەیی |
| Proletarian Literature | ئەدەبی پرۆلیتاری |
| Love Poem | چامەی ئەڤینی |
| Lyrical Poem | چامەی گۆرانی- شیعری گۆرانی |
| Lyricist | شاعیر، گۆرانیبێژ |
| Manuscript | دەستنووس |
| Masque drama | درامای دەمامکدار |
| Medieval Ages | چەرخەکانی ناوەڕاست |
| Melodrama | میلۆدراما |
| Memory | بیرەوەری، یادگاری |
| Men of Letters | نووسەر، ئەدیب، خاوەن قەڵەم |
| Metacriticism | رەخنەی رەخنە |
| Metaphisical poetry | شیعری میتافیزیکی- ئەودیوی سروشت |
| Metaphor | میتافۆر، خوازە، مەجاز |
| Meter, Metre | کێش |
| Metrics | کێشناسی |
| Mimesis | لاساییکردنەوە |
| Modernism | مۆدێرنیزم، نوێ |
| Modernity | مۆدێرنێتە، نوێتی |
| Monologue | مۆنۆلۆگ- لەگەڵ خۆ دوان |
| Moral criticism | رەخنەی ئاکاری |
| Mysticism | سۆفیاتی، سۆفیگەری |
| Myth | ئەفسانە |
| mythology | میسۆلۆژی، ئەفسانە |
| Narration | گێڕانەوە |
| Narration form | شێوەی گێڕانەوە |
| Narratologist | گێڕانەوەناس |
| Narrator | گێڕەوە |
| Narratee | گوێگر |
| Nature | سروشت |
| Language of Nature | زمانی سروشت |
| Neo | نوێ |

| | |
|---|---|
| Historical Novel | ڕۆمانی مێژوویی |
| Hymn | سروودی ئایینی |
| Hymnist | سرودخوێن |
| Identity | ناسنامە |
| Identity of text | ناسنامەی دەق |
| Idiom | ئیدیۆم |
| Illusion | وەهم |
| Image | وێنە |
| Poetic image | وێنەی شیعری |
| Imaginative | خەیاڵی- خەیاڵئامێز |
| Individualism | تاکخوازی- تاکێتی |
| Innovation | نوێکردنەوە- تازەکردنەوە |
| Inspiration | سروش- ئیلهام، ئیگا |
| Intellectual | ڕۆشنبیر، زهنی |
| Interior Monologue | مۆنۆلۆژی ناخی |
| Internal rhyme | سەروای ناوەکی |
| Intertext | ناودەق |
| Intuition | زەمەکی، خۆڕسك، بەهرە |
| Irony | ئایرۆنی، قۆشمەیی |
| ironist | قۆشمەچی |
| Irregular meter | کێشی بێ ڕێسا |
| Journalism | ڕۆژنامەگەری، ڕۆژنامەوانی |
| Katharsis | پاکبوونەوە |
| Language | زمان |
| Language of Literature | زمانی ئەدەب |
| Poetic language | زمانی شیعری |
| Legend | ئەفسانە |
| Line | دێڕەشیعر |
| Line endings | کۆتاییەکانی دێڕەشیعر |
| Literary | ئەدەبی |
| Literary Competence | توانستی ئەدەبی |
| Literary Criticism | ڕەخنەی ئەدەبی |
| Literary discourse | گوتاری ئەدەبی |
| Literary doctrine | ڕێبازی ئەدەبی |
| Literary Terms | زاراوە ئەدەبییەکان |

| | |
|---|---|
| Eclogue poetry | شیعری شوانکارەیی |
| Elegance | ڕوونبێژی |
| Elegy | چامەی ماتەم |
| Eloquence | ڕەوانبێژی |
| Enlightment | ڕۆشنگەری، تەنویری |
| Epic | داستان |
| Epistemology | ئەپستۆمۆلوژی- مەعریفە |
| Essay | وتار |
| Ethical | ئاکاریی |
| Existentialism | بوونایەتی |
| Expressionism | ڕێبازی تەعبیری |
| Extra textual | دەرەوەی دەق |
| Fairy tale | حەکایەتی پەریان |
| Fancy | خەیاڵ |
| Fantasy | فانتازیا |
| Fiction | خەیاڵئامێز، چیرۆك، ڕۆمان |
| Figurative | مەجازی |
| Figures of speech | هونەرەکانی ئاخاوتن |
| Flashback | فلاش باك- گەڕانەوە بۆ ڕابردوو |
| Folk literature | ئەدەبی ڕەش و ڕووت |
| Folklore | فۆلکلۆر |
| Form | شێوە، شەکڵ |
| Formalism | شەکڵخوازی- شەکلانیەت |
| Formalist | شەکلانی، شێوەخواز |
| Free verse | شیعری ئازاد |
| Futurism | ئایندەخوازی |
| Genre | ژانری ئەدەبی |
| Gnomic Poetry | شیعری پەندئامێز |
| Half rhyme | نیوسەروا |
| Hermeneutics | هێرمۆنتیکا، تەئویلزانی |
| Hero | پاڵەوانی فیلم یان ڕۆمان |
| Heroic Couplet | کۆپلەی جووت سەروایی |
| Hexameter | دوازدەبڕگەیی- کێش |
| Historical | مێژوویی |
| Historical drama | درامای مێژوویی |

| | |
|---|---|
| Classicism | ڕێبازی کلاسیکی |
| Climax | لوتکە، ترۆپکە |
| Co-rhyming | هاوسەروا، سەروا هاوبەش |
| Comedy | کۆمیدی- گاڵتەئامێز |
| Comparative Literature | ئەدەبی بەراورد |
| Comprehensive | گشتگیر، هەمەلایەن، سەراپاگیر |
| Concrete | کۆنکریت، بەرجەستە |
| Concrete poetry | شیعری کۆنکریتی |
| Conflict | ململانێ |
| Contemporary | هاوچەرخ |
| Contentio | جیناسی تەواو |
| Context | سیاق، دەق، چوارچێوە |
| Couplet | جووت سەروا، مەسنەوی |
| Court love | ئەڤینی دەربار |
| Creative | داهێنەر |
| Creativity | داهێنەرێتی، داهێنان |
| Critic | ڕەخنەگر |
| Critical | ڕەخنەیی |
| Criticism | ڕەخنە |
| Culture | کەلتور |
| Cultural | فەرهەنگیی، کەلتوریی |
| Cultural background | پێشینەی کەلتوری |
| Dadaism | دادایزم، وڵاخیزم |
| Deconstruction | هەڵوەشاندنەوە |
| Description | وەصف |
| Detective Story | چیرۆکی سیخوڕی |
| Determinism | قەدەرییەت |
| Didactic Poetry | شیعری فێرکردن |
| Dimension | ڕەهەند |
| Divinity | ئاسمانی، خودایی |
| Dogma | دۆگما |
| Drama | دراما |
| Dramatic | درامایی |
| Dramatist | درامانووس |
| Dualism | دوالیزم |

## پاشکۆی سێیەم:

| Literary Terms | زاراوە ئەدەبییەکان |
|---|---|
| Absolutism | ڕەهاگەری- موتڵەقیەت |
| Abstract | تەجریدی- دەرهەست |
| Act | پەردە(شانۆ) بەش |
| Adventure Stories | چیرۆکەکانی گیانبازی |
| Affective Criticism | ڕەخنەی سۆزاوی |
| Alienation | نامۆبوون، هاشیبوون |
| Alliteration | دوبارەبوونەوەی پیتێك لە دێرێکی شیعری |
| Allusion | ئاماژە، هێما |
| Ambiguity | لێڵی، تەم و مژی، شاراوەیی |
| Anarchy | پشێوی، ئاشوب |
| Antagonist | دژەپاڵەوان |
| Anthem | سرودی (نیشتمانی) |
| Anthololgy | گوڵبژێر |
| Anthropology | ئەنسرۆپۆلۆژی، مرۆڤناسی |
| Anti-hero | دژەپاڵەوان، دژەقارەمان |
| Anti-rationalism | دژە ئەقڵ |
| Approach | بۆچوون، قوتابخانە، ڕێباز |
| Aristocratic Romance | ڕۆمانسی ئەریستۆکراتی |
| Art | هونەر |
| Arts | ئادابە ئەدەبیات |
| Art for art s sake doctrine | ڕێبازی هونەر بۆ هونەر |
| Art for life s sake doctrine | ڕێبازی هونەر بۆ ژیان |
| Artist | هونەرمەند |
| Autobiography | ژیاننامەی خود |
| Ballad | بالاد، چامە |
| Bard | شاعیر، هۆزانڤان |
| Blank Verse | هۆزانی بێسەروا |
| Chapter | بەش |
| Carpe diem | قۆرخکردنی کات، کات بەخۆشی بەسەربردن |
| Character | کاراکتەر، کەس |
| Classic | کلاسیك- کۆن |
| Classical | کلاسیکی |

| | |
|---|---|
| Father s sister s Daughter | کچی مەت، کچی پلکی باپ |
| Mother s Sister s son | کوڕی خالەت، کوڕی پلکی دایك |
| Mother s Sister s Daughter | کچی خالەت، کچی پلکی دایك |
| Nephew: Brother s son and Daughter | برازا، کوڕ و کچی برا |
| Niece: Sister s son and Daughter | خوشـــکەزا، خـــوارزا، کـــوڕ و کـــچی خوشك |
| Step-Mother | زڕ داك، ژنباب، باوەژن |
| Step-Father | زڕباب، زڕباوك |
| Step-Brother | زڕبرا/ براماك |
| Step-Sister | زڕخوشك |
| Step-son | زڕکوڕ |
| Step-Daughter | زڕ کچ |
| Brother s wife | ژنبرا، براژن |
| Father s Brother s wife | مامۆژن، ژنمام |
| Mother s Brother s wife | خالۆژن، ژنخاڵ |
| Husband s Brother s wife | هاوگیان، ژن تی |
| Father s sister s Husband | مێردی خوشکی باوك |
| Mother s sister s Husband | مێردی خوشکی دایك |
| Grandson s children | نەوەزا، نەڤی چیرچیرك |

## پاشکۆی دووەم:

| Kinship Terms | زاراوەکانی خزمایەتی |
|---|---|
| Grandfather | باپیر |
| Grandmother | داپیر، پیر |
| Father | باوك، باب |
| Mother | دایك، داك |
| Husband | مێرد، هەڤژین، هاوسەر |
| Wife | ژن، هاوسەر، هەڤژین |
| Son | كوڕ (كوڕی فلان) |
| Daughter | كچ (كچی...) |
| Brother | برا |
| Sister | خوشك، خیشك |
| Uncle = Father s Brother | مام |
| Uncle = Mother s Brother | خاڵ |
| Aunt = Father s Sister | مەت، پلك، پوور |
| Aunt = Mother s Sister | خالەت، پلك، پوور |
| Son-in-law | زاوا (زاوای.....) |
| Daughter-in-law | بووك (بووكی.....) |
| Bride | بووك |
| Bridegroom | زاوا |
| Father-in law | خەزوور |
| Mother-in-law | خەسوو |
| Wife s sister | دش (خوشكی ژن) |
| Husband s sister | دش (خوشكی مێرد) |
| Husband s Brother | تی، شوبرا (برای مێرد) |
| Wife s Brother | خزم، كوڕە خەزوور |
| Son s son | نەوە، نەڤی، كوڕی كوڕ، كوڕەزا |
| Wife s children | نەڤسی، زڕمنداڵ |
| Husband s children | نەڤسی، زڕمنداڵ |
| Husband s Wife | هەوێ، هەوی، ژنی مێرد |
| Father s Brother s son | كوڕەمام، پسمام، ئامۆزا |
| Father s Brother s Daughter | كچەمام، دۆتمام، ئامۆزا |
| Father s Brother s son s son | بن عەم، كوڕی ئامۆزا |
| Wife s sister s Husband | وڵداش، زاوا، هاڤلینگ |
| Father s sister s son | كوڕەمەت، كوڕی پلكی باب |

| | |
|---|---|
| Ultimate constituent | دوا پێکهاته |
| Ungrammatical | نارێزمانی |
| Universal Grammar | رێزمانی گشتی، جیهانی |
| Utterance | وته |
| Verb Phrase | گرێی کاری |
| Vernacular | ناوخۆیی |
| Vowel | بزوێن |
| Word | وشه، پەیڤ |
| Word Formation | رۆنانی وشه |
| Word order | رێکخستنی وشه، لەدوایەك هاتن |
| Yes-no- question | پرسیاری بەڵێ- نا |
| zoosemiotics | بەشێکە لە زانستی هێماگەری سیمیۆتیکسی |

| | |
|---|---|
| Quantifier | ڕادەی چەندێتی |
| Quantitative Linguistics | زمانەوانی چەندێتی |
| Quantity | چەندێتی |
| Question | پرسیار |
| Reduplication | دووبارەیی |
| Reflexive | خۆیی |
| Referent | هێما بۆکراو |
| Regularity | ڕێسایی |
| Regular Grammar | ڕێزمانی ڕێسایی |
| Relativity | ڕێژەیی |
| Re-write Rule | یاسای دوبارەکردنەوە |
| Root | ڕەگ |
| Saussurean | ڕێبازی زمانەوانی سۆسێر |
| Semantics | واتاسازی |
| Semeiology | سیمۆلۆژی، ئامازەیی |
| Sense | واتا |
| Sentence | ڕستە |
| Sociolinguistics | زمانەوانی کۆمەڵایەتی |
| Socio Pragmatics | پراگماتیکی کۆمەڵایەتی |
| Speech act | کردەی ئاخاوتن |
| Structure | پێکهاتە، شێوە، ڕۆنان |
| Style | شێواز |
| Surface Structure | ڕۆنانی سەرەوە |
| Syllable | بڕگە |
| Synonymy | هاوواتا |
| Syntactic | ڕستەیی- سیناکسی |
| Syntagmatic relation | پەیوەندی ئاسۆیی |
| Syntax | ڕستەسازی |
| Tag Question | کلکە پرسیار |
| Tense | ڕێژەی کار |
| Terminology | زاراوەیی |
| Theme | باس |
| Topic | نیهاد |
| Traditional Grammar | ڕێبازی تەقلیدی |
| Transformational Grammar | ڕێزمانی گواستنەوە |

Nominal ناویی

Noun ناو

Noun phrase گرێی ناوی

Number ژمارە

Object بەرکار

Object deletion لابردنی بەرکار

Paradigmatic relation پەیوەندی ستوونی

Paraphrase دارشتنەوە

Parole ئاخاوتنی کۆنکریتی

Paronym پارۆنیم، پەیوەندی وشە بە ڕەگی خۆی

Parsing شیکارکردن، شیتەڵکردن

Particle پارتیکل، لە بەشە سەرەکیەکانی ئاخاوتن نیە.

Part of Speech بەشی ئاخاوتن

Passive Construction پێکهاتەی نادیار

Pattern جۆر، شێواز

Pedagogical Linguistics زمانەوانیی فێرکرن

perfect تەواو

Performer بکەر

Performance کرداری، بەکارهێنان

Personal pronoun جێناوی کەسیی

Philology فیلۆلۆژی

Phoneme فۆنیم

phonetics دەنگسازی

Phrase گرێ

Phrase Structure ڕۆنانی گرێ

Phrase structure rule یاسای ڕۆنانی گرێ

Polysemy فرە واتا، پۆلۆواتا

Pragmatics پراگماتیکس

Prague School قوتابخانەی زمانەوانی پراگ

Prefix پێشگر

Prepositional phrase گرێبەند

Primary Auxiliary فرمانی یاریدەدەر

Primary Meaning واتای سەرەکی

Qualifier ڕادەی چۆنێتی

Level ئاست
Levels of language ئاستەكانی زمان
Morphological level ئاستی وشەسازی
Phonological level ئاستی فۆنۆلۆژی/ دەنگی
Semantic level ئاستی واتاسازی
Lexeme لێكسیم، وشەی واتادار
Lexicon وشە
Linguist زمانەوان
Linguistic زمانەوانی
Linguistics زانستی زمان، زمانناسی
Localism ناوچەیی
Logic مەنتیق
Logical مەنتیقی
Macro Linguistics زمانەوانیی گشتگیری هەمەلایەنە
Manner رەفتار، ئاكار
Meaning واتا
Metaphor مەجاز
Metaphorical meaning واتای مەجازی
Mentalism بیر، لۆژیك
Metalanguage زمانی دەق
Metalinguistics زمانەوانی كۆمەڵایەتی
Microlinguistics لایەنی دەنگ و وشە و ڕستە
Modifier دیارخەر
Morpheme مۆرفیم
Morph مۆرف
Morphology وشەسازی
Morphophonemic rule یاسای مۆرفۆفۆنیمی- یاسای دەنگ و وشە
Nasal لووتی- پەیوەست بە لووت
Native-speaker ئاخاوتنكەری ڕەسەنی دەفەر
Natural Language زمانی سروشتی
Negation نەرێ
Neogrammarian ڕێزمانوسە لاوەكان
Neuro Linguistics زمانەوانی دەمار
Neutral بێلایەن، نەمێ نە نێر
Norm ڕێسا

| English | Kurdish |
|---|---|
| | جوگرافی |
| Goal | بەرکار |
| Government | دەسەڵات |
| Government theory | تیۆری دەسەڵات |
| Grammar | ڕێزمان |
| Grammatical | ڕێزمانیی |
| Grammatical meaning | واتای ڕێزمانیی |
| Grammaticality | ڕێزمانیبوون |
| Graphology | گرافۆلۆژی،نوسینی سیستەمی زمان |
| Hallidayan | ڕێبازی هالیدەی، زمانەوانی ئەرکی |
| Head word | وشەی سەرە |
| High pitch | ئاوازی بەرز |
| Historical Linguistics | زمانەوانیی مێژوویی |
| Homograph | هاودارشتن- هاوشێوە هاوپیت |
| Homonym | هاودەنگ و هاو بێژە |
| Homophone | هاودەنگ |
| Hyponym | هایپۆنیم- بەشێك لە کۆمەڵێك |
| Idiolect | سیستەمی زمانەوانی قسەکەر |
| Idiom | ئیدیۆم |
| Internalised Language | زمانی بیر، هۆش |
| Ill-formed | نارێزمانی |
| Immediate Constituent | پێکهاتەی دوای یەکەم پۆلین یان کەرتکردن |
| Imperative | فەرمانیی |
| Indirect | ناڕاستەوخۆ |
| Infinitive | چاووگ |
| Inherent Feature | ئەدگاری بۆماوەیی، بنەچەیی |
| International phonetic Association | یەکێتی دەنگسازی جیهانی |
| Intonation | ئاواز |
| Jakobsonian | ڕێبازی زمانەوانیی یاکۆبسن |
| Katz-postal hypothesis | گریمانی پۆستال و کاتز لە واتاسازی |
| Kernel | ڕستەی سەرەکی |
| Kinship terms | زاراوەکانی خزمایەتی |
| Language | زمان |
| Langue | سیستەمی زمانی کۆمەڵێك |

| | |
|---|---|
| Diminutive | ئازدارکردن، کەمکردن |
| Discourse | ئاخاوتن |
| Discourse analysis | شرۆڤەکردنی ئاخاوتن |
| Ditransitive | فرمانی دوو بەرکاری هەبێ |
| Educational Linguistics | زمانەوانی پەروەردەیی |
| Element | ڕەگەز |
| Elision | لابردن، سڕینەوە |
| Ellipsis | کرتاندن، لابردن |
| Environment | دەوروبەر |
| Etat de Langue | باری زمان |
| Etymology | زانستی نەژادی- ڕەسەنی وشە |
| Expansion rule | یاسای فراوانکردن |
| Family tree | داری مالبات، داری بنەچە |
| Feature | ئەدگار، تایبەتمەندی |
| Field | بوار، کێلگە |
| Semantic Fields | کێلگە واتاییەکان |
| Field of discourse | بواری ئاخاوتن |
| Firthian | ڕێبازی فیرپ لە زمانەوانی |
| Focus | فۆکس- سەرەکی |
| Form | شێوە |
| Formal grammar | ڕێزمانی بونیادی، پێکهاتەیی |
| Formation rule | یاسای داڕژتنی بەراس |
| function | ئەرك |
| Functional analysis | شرۆڤەکردنی ئەرکی<br>شیکردنەوە لەسەر بنەمای ئەرك |
| Functional grammar | ڕێزمانی ئەرکی |
| Functional word | وشەی ئەرکی |
| Gender | ڕەگەز، سێکس لە ڕێزمان |
| Generic meaning | واتای گشتی |
| Generalization | بەگشتی کردن |
| Generative grammar | ڕێزمانی پێکهێنەر |
| Generative semantics | واتاسازی پێکهێنەر |
| Genva school | قوتابخانەی زمانەوانی جنێڤ |
| Geographical Linguistics | زمانەوانیی جوگرافی |
| Geolinguistics | زمانەوانیی زەمینی/ بەشێکە لە زمانەوانی |

| | |
|---|---|
| Clinical Linguistics | زمانەوانیی کلینیکی |
| Cluster | هێشوو |
| Coalescence | تێکچرژان، لە دوو دەنگ دەنگێکی جیاواز دروست دەبێ |
| Code | هێما |
| Cognitive Meaning | واتای خودی |
| Cohesion | سازان، یەکگرتوویی |
| Collocation | هاوڕێکی- لەگەڵ یەك هاتن |
| Command | فەرمانی داخوازی |
| Comparative | بەراورد |
| Concept | چەمك |
| Connotive Meaning | واتای ناوەوە |
| Constructional Ambiguity | لێڵی پێکهاتەیی |
| Content | ناوەرۆك، وشەی فەرهەنگی، وشەی تەواو |
| Context | دەوروبەر، سیاق |
| Conversation | گفتوگۆ، ئاخاوتن |
| Conversation analysis | شرۆڤەکردنی ئاخاوتن |
| Copenhagen School | قوتابخانەی کۆپنهاگن |
| Co-text | دەقی سیاق، چارەسەرکردنی لێڵی |
| Data | داتا |
| Declarative | خەبەری |
| Deep Structure | پێکهاتەی بنچی- ڕۆنانی ژێرەوە |
| Deixis | نیشانکارەکان |
| Denotative meaning | واتای دەلالی/ هێمایی |
| Dental | ددانی |
| Dependent | پارستە |
| Derivation | دارژتن، داتاشین |
| Derivational Ambiguity | لێڵی دارێژراو |
| Descriptive Linguistics | زمانەوانیی وەسفی |
| Descriptive Semantics | واتاسازی وەسفی |
| Determiner | دیارخەر |
| Deviance | لادان |
| Diachronic | دایکرۆنیکی، مێژوویی، قۆناغ قۆناغی |
| Dialect | زار، دایەلێکت |
| Diaglossia | دایەگلۆسیا |

## پاشکۆی یەکەم:

| Linguistic Terms | زاراوەکانی زمانەوانی- زمانناسی |
|---|---|
| Absolute | ڕەها، ڕەگەزی جیا |
| Acceptability | شیاو، وەرگیراو، چەسپاو |
| Accommodation theory | تیۆری سازان |
| Acoustics | دەنگسازی بیستن |
| Actor-action-goal | بکەر- کردار- بەرکار |
| Adjacency pairs | جووتە گوتن- جووتەی لەیەك نزیك |
| Adjective | ئاوەڵناو |
| Adjectival | ئاوەڵناو ئاسا |
| Adjectival phrase | گرێی ئاوەڵناوی |
| Affirmative | ئەرێی، ئەری |
| Agreement | ڕێکەوتن- لەگەڵ یەك هاتن |
| Ambiguity | لێڵی |
| Antigrammatical construction | پێکهاتەی ناڕێزمانی |
| Applied Linguistics | زمانەوانیی کرداریی |
| Back formation | جۆرێکە لە ڕۆنانی وشە |
| Base | بنەچە، چاووك |
| Base components | پێکهێنەرەکانی بنچ |
| Behaviorism | ڕەفتاریی |
| Bilingualism | دیاردەی دووزمانی |
| Biolinguistics | زمانەوانیی بایۆلۆژی |
| Bloomfieldian | ڕێبازی بلۆمفیلد، بونیادگەری لە زمان |
| Bracketing | شێوازی کەوانە دانان لە شرۆڤەکردنی ڕستەدا |
| Branching | شێوازی پۆلێنکردنی لق لقی |
| BT: Baby-Talk | ئاخاوتنی زارۆك |
| Cardinal | ژمارەیی، یەك، دوو |
| Cardinal Vowels | بزوێنە نموونەییەکان |
| Cartesian Linguistics | زمانەوانیی کارتیسی، پەیوەندی نێوان زمان و بیر |
| Category | پۆل |
| Causative | هۆیی |
| Chomskyan | ڕێبازی چۆمسکی |
| Classification | پۆلێنکردن |
| Clause | ڕستە، بەشێك لە ڕستە |

## Zz

Z-z/zed/ دوا پیتی ئەلفبای ئینگلیزی

zany/ˈzeɪni/adj ماستاوچی/ قۆشمەچی/ شێت

zap/zæp/v (بەچەك)بەكوژێ

zapper/n ١-ریمۆتی كۆنترۆڵ ٢-كوژەری خێرا

zeal/ziːl/n پەرۆشی، حەماسەت

zealot/ˈzelət/n توندڕەو لەپەرۆشییەكەی

zealous/ˈzeləs/adj بەپەرۆش، توندڕەوی ئاینی/بەحەماس

zebra/ˈzebrə, ˈziːbrə/n كەرەكێوی

zebra crossing/n تێپەڕگای خەتدار

Zen/zen/n باڵێكی بودییە بایەخ بە ڕامانی غەریزەی مرۆڤایەتی دەدات (نەك كتێبی دینی)

zenith/ˈzenɪθ/n لووتكە، تەپلاكی سەر، تۆقەسەر

zephyr/ˈzefə(r)/n شەماڵ، سروە، بای رۆژئاوا

zeppelin/ˈzepəlɪn/n باڵۆنی ئەچەماوە: ئەڵمانەكان لە جەنگی یەكەمی جیهان بەكاریان دەهێنا.

zero/ˈzɪərəʊ/n سفر، هیچ، چنە

zest/zest/n چێژ- خۆشی چەشتن

zigzag/ˈzɪgzæg/n هێلی پێچاوپێچ- زیگزاگ

zinc/zɪŋk/n زینك

zip/zɪp/n گیرەی گوڵلە، دەنگی ددان

Zip code/ˈzɪp kəʊd/n هێمای پۆستە

zither/ˈzɪðə(r)/n ئامێرێكی مۆسیقاییە لەقانون دەچێ

zodiac/ˈzəʊdiæk/n ١- قەڵە، گەردوون ٢-بورج- كەلو

zonal/ˈzəʊnl/adj دابەش كراوەتە سەر چەند ناوچەیەك

zone/zəʊn/n ناوچە، بەش، هەرێم

zoo/zuː/n باخچەی ئاژەلان

zoological/ˌzəʊəˈlɒdʒɪkl/adj پەیوەندی بەجیهانی گیانەوەرانەوە هەیە

zoologist/zəʊˈɒlədʒɪst/n زانای ئاژەلان، گیانەوەرناس

zoology/zəʊˈɒlədʒi/n زانستی ئاژەلناسی

zoom/zuːm/n ١- هەڵسانەوەی لەناكاوی فڕۆكە، گرمە ٢- گرمەیەكی‌نزیك، زوومی كامێرا، ئاوێنە

zucchini/zuˈkiːni/n مێوە

Zulu/ˈzuːluː/n تیرەیەكی ئەفریقاییەو زمانێكی تایبەتی هەیە/تیرەی زولو

yoga/ˈjəʊgə/n یۆگا: میتۆدێکی هندییە لە سۆفیەت نزیکە جۆرێکە لە ڕۆحانیەتی هندۆسی

yoghourt/ˈjɒgət/n ماست

yogi/ˈjəʊgi/n وەرزشەوانی یۆگا/یۆگاوان

yoke/jəʊk/n ١- تۆق ٢-جووتە گا ٣- ناوەل- شان ٤- ناوقەد- کەمەر

yokel/ˈjəʊkl/n گوندیی، دەشتەکی

yolk/jəʊk/n زەردێنەی هێلکە

yon/jɒn/adv ئەوێ

yonder/ˈjɒndə(r)/adj-adv ئەوە،ئەوێ

yonks/n ماوەیەکی زۆر

yore/jɔː(r)/n بەسەرچوو/پێشوو

days of yore ڕۆژانی‌کۆن/ڕابردوو/دێرین

you/juː/pron تۆ، (ئێوە)

you'd * you had تۆ هەتبوو/ ئێوە هەتانبوو

you had تۆ/ئێوە هەتبوو/ هەتانبوو

you would تۆ/ئێوە ئەسەرتە/ لە سەرتانە

you'll *you will شێوە داهاتوو

young/jʌŋ/adj لاو، تۆلاز/بچووک- بەچکە

youngster/ˈjʌŋstə(r)/n کوڕ، هەرزەکار

your/jɔː(r)/pron هیتۆ(مولکداری)

you're*you are

هیتۆ، هیئێوە

yours/jɔːz/pron

yourself/jɔːˈself/pron ١-خۆت/خۆتان ٢- تەندروستی باش

youth/juːθ/n گەنج، لاو، گەنجی

youthful/ˈjuːθfl/adj لاو- گەنج

youthful hostel هۆتێلی هەرزان-بۆگەنجان

yowl/jaʊl/v ١-شیوەن و ڕۆڕۆ دەکا ٢- دەلورێنێ

yo-yo/ˈjəʊ jəʊ/n یاری یۆیۆ

yule/juːl/n جەژنی سەری ساڵ

yummy/ˈjʌmi/adj بەتام

yuppie=yuppy/ˈjʌpi/n لاوێکی سەرکەوتو لە کارەکانی

yurt/n خێوەت/ خێوەتی جلدی

# Yy

Y-y/waɪ/ پیتی‌بیست وپێنجەم لە ئەلفبای ئینگلیزی

yacht/jɒt/n بەلەم، یەخت، قەیاغ

Yahoo ڕەگەزێکی گیانەوەرە شێوەو هەموو خراپی‌یەکانی مرۆڤی هەیە/ تۆرێکی بەناوبانگی ئینتەرنێتە.

yak/jæk/n ئاژەڵی یاك:گایەکی پرچ درێژە

yam/jæm/n پەتاتەی چینی/ پەتاتەی شیرین

yank/jæŋk/n ڕوتی دەکاتەوە، ڕادەکێشێ

Yankee/ˈjæŋki/n خەڵکی ئینگلتەرای نوێ لە ئەمەریکا

Yankee/n یانکی، ئەمەریکایی

yap/jæp/n وەڕین(سەگی بچووك)،زۆرەوی

yap/v دەوەڕێ، زۆرەوی دەکا

yard/jɑːd/n ١-(٩١,٤٤)سم یاردە/ سێ قەدەم
٢-دارێکی ئاسۆیی بۆ بەستنی پەردە
٣-گۆڕەپان- باخچە- ڕووبەر

yardstick/ˈjɑːdstɪk/n دارێك درێژییەکەی یاردەیەکە/ پێوەك

yarn/jɑːn/n ١- دەزوو، ڕێس
٢- حەقایەت، بەسەرهات

yawl/jɔːl/n بەلەمێکی بچووك، بەلەمی چارۆگەدار

yawn/jɔːn/n - v باوێشك- بۆرژان/ دەبۆرژێ- باوێشکی دێ

ye/jiː/pron ١- تۆ ، ئێوە
٢- ئامرازی ناسیاری- ناسین

yea/jeɪ/n بەڵێ

year/jɪə(r)/n ساڵ

yearbook/ˈjɪəbuk/n کتێبی ساڵانە

yearling/ˈjɪəlɪŋ/n ئاژەڵێك تەمەنی لەنێوان ساڵێك و دووساڵ بێت/ یەك ساڵی

yearly/adv ساڵانە

yearn/jɜːn/v بەپەرۆش دەبێ،متوی دەبێ

yearning/ˈjɜːnɪŋ/n پەرۆش-ئارەزوو- تامەزرۆ

yeast/jiːst/n خومرە، هەویرەترش

yell/jel/v هاواری دەکا ، دەنەڕێنێ

yell/n هاوارکردن-نەڕاندن

yellow/ˈjələu/adj زەرد

yellow/n ڕەنگی زەرد

yellow/v زەرد هەڵدەگەڕێ

yellowish/adj زەردباو

yelp/jelp/v ١- دەوەڕێ
٢- دەناڵێنێ

yelp/n ١-وەڕین ٢-هاوار لێ هەڵسان

yeoman/ˈjəumən/n جوتیاری موڵکدار

yeomanry/ˈjəumənri/n تیپێکی سوارەی جوتیاران

yes/jes/interj بەڵێ

yesterday/ˈjestədeɪ/adv دوێنێ/دونێ

yet/jet/adj ١-هەتا ئێستا، هێشتا
٢-لەگەڵ (نەرێ)دا دێت
٣-سەرباری ٤-پەنژێك، پەنژێك لە پەنژان بەمانای(یان)، (یاخود)

yew/juː/n داری ئەقسوس لە نزیك کلێسا دەڕوێ دارەکە هەردەم کەسکە

Yiddish/ˈjɪdɪʃ/n زمانی ئاخاوتنی جیهانی جولەکە
- شێوەیەکە لە زمانی ئەڵمانی کۆن وەك زمانێکی ئاوچەیی لە ئەورووپای ڕۆژهەڵات و لای کۆچەران بەکاردێ

yield/jiːld/v ١-بەرهەمی دەبێ- بەری دەبێ
٢-چی‌تر بەرەنگاری ناکا

yield/n بەرهەم

yob/jɒb/adj ١-بێ کار
٢- لاوێکی گێرەشێوێن-دەمڕووت

## Xx

**X-x/eks/** پیتی بیست وچوارەم لە ئەلفبای ئینگلیزی ٢-ژمارە دە ٣-مێمای جاران

**xenophobia/ˌzenəˈfəʊbɪə/n** (نەخۆش)ڕق لێبوونەوەی بیانی (بێگانە نەویستی)

**Xerox/ˈzɪərɒks/n** شێوازی(زیرۆکس)بۆ کۆپیکردنی بەلگەنامە

**Xerox/v** وێنە دەگرێ، کۆپی دەکا

**Xmas/ˈkrɪsməs/n** جەژنی لەدایك بوونی مەسیح(عیسا)

**x-ray/ˈeksreɪ/n** تیشکی سینی(ئەشیعە)

**xylophone/ˈzaɪləˌfəʊn/n** زایلۆفۆن (ئامێرێکی مۆسیقاییە)

پاپۆڕ و فرۆکە

wren/ren/n بالندەیەکی بچووکی خۆش ئاواز

wrench/rentʃ/n ١– ڕاکێشانێکی لەناکاو ٢– لادانێکی لەپڕ ٣– لەیەك جیابوونەوە ٤– ئازار ٥– سویچێکی میکانیکی

wrest/rest/v ١– دەرفێنێ ٢– بەکۆشش دەستی دەکەوێ

wrestle/ˈresl/v زۆرانبازی دەکا، خەبات دەکا، تێدەکۆشێ

wrestle/n زۆرانبازی

wrestler/ˈreslə(r)/n ١– زۆرانباز ٢– بۆکسێن کەر

wretch/retʃ/n کلۆڵ ، هەژار

wretched/ˈretʃɪd/adj ١– هیچ وپووچ، بێ‌بەها، زۆر ناشاد ٢– خراپ ، نەفرەت لێکراو

wriggle/ˈrɪgl/v وەکو کرم پێچ دەخواتەوە، لوول دەبوا، پێچاوپێچ دەکا

دەگوشێ– ئاوی لێدێنێ wring/rɪŋ/v

wrinkle/ˈrɪŋkl/n لۆچ بوون

wrinkly/ˈrɪŋkli/adj لۆچ دار

wrist/rɪst/n مەچەك ، قۆڵ

wrist-watch/n سەعاتی دەستی

writ/rɪt/n فرمانێکی یاسایی/ قەزائی

write/raɪt/v دەنووسێ

write-off/n زیانێکی تەواو– بێ‌بەها بوون

writer/ˈraɪtə(r)/n نووسەر

write-up/n نمایش ، تۆمارێکی نووسراو

writhe/raɪð/v خۆ دەگوشێ

writing/ˈraɪtɪŋ/n ١– نوسین٢– دانان

written*write/adj نووسراو

wrong/rɒŋ/n - v گوناه، ئازار، پووچ– زوڵم دەکا

wrong/rɒŋ/adj - adv هەڵەیەکی ناراست، نادروست، ناشایستە، ناشەرعی، بەشێوەیەکی هەڵە

wrongdoer/ˈrɒŋduːə(r)/n گوناهبار

wrongdoing/ˈrɒŋduːɪŋ/n ئازاردان، گوناه ، ئازار

wrongful/adj نایاسایی/ناعەدالەت

wrote*write/v نووسی

wrought*work/v کاری کرد

wrung*wring/v گوشی، ملی گوشی تا بیکوژێ

wry/v ١–خوار دەکاتەوە/ بادەدا ٢–ڕووی گرژ دەکا

wry/raɪ/adj گاڵتەجاڕ و نائومێد

wryly/ˈraɪli/adv بەناڕەزایی،بە گاڵتە جاریەوە

wud/adj گەمژە/ شێت

wunderkind/n پیتۆڵ/ عەبقەری (لە منداڵی– گەنجی)

wuss/n گەمژە/ کێژ/ گەلحۆ

www کورتکراوەی تۆڕی جیهانی بۆ دۆزینەوەی زانیاری لە کۆمپیوتەر

wye/n پیتی y

wysiwyg –ئەوەی دەبینی ئەوەت دەست دەکەوێ –کتومت/ دەقاو دەق/ وەك خۆی

workmanlike/adj کارامە-لێهاتوو

workmanship/n کارامەیی لە

work-room/ˈwɜːkruːm, -rʊm/n پیشەسازییدا، ژووری کارکردن

workshop/ˈwɜːkʃɒp/n دەزگای کار

work-shy/adj تەمبەڵ، تەوەزەل

world/wɜːld/n ۱-دنیا، جیهان
۲- دنیا(زەوی‌وهەرچی لەسەریەتی)
۳- کاری دنیایی ٤- جیهان
٥- کۆمەڵگای مرۆڤایەتی

worldly/ˈwɜːldli/adj ۱-دنیایی
۲-جیهانی ۳- نادینی نەك دینی

worldwide/ˈwɜːldwaɪd/adj
ناوبانگی جیهانی/ لەسەر ئاستی جیهانی

worm/wɜːm/n ۱-کرم
۲- کەسێکی هیچ وپووچ-ناگرنگ

worm-eaten/ˈwɜːmiːtn/adj خوراو، کرمێ بوو

worn*wear/adj لەبەرکراو

worn*out/adj ۱-لە کەڵك کەوتوو
۲- زۆر ماندوو

worry/ˈwʌri/v بێزاری دەکا- نیگەرانی دەکا

worry/n ۱- نیگەرانی
۲- پەژارە ۳- خەمی دنیا

worry/adj نیگەران هێن- نیگەرانکەر

worse/wɜːs/adj-adv بەشێوەیەکی خراپتر

worsen/ˈwɜːsn/v تێکی دەدا، خراپی دەکا

worship/ˈwɜːʃɪp/n ۱- پەرستن
۲- خۆشەویستی ئارادەی پەرستن

worship/ˈwɜːʃɪp/v ۱- دەیپەرستێ
۲- هێندەی خۆش دەوێ دەیپەرستێ

worshipful/ˈwɜːʃɪpfl/adj بەرێز/ رێزدار

worshipper/ˈwɜːʃɪpə(r)/n خواپەرست

worst/wɜːst/adj خراپترین

worth/wɜːθ/adj ۱- شایانە، شایستە
۲- بەهای دراوی

worthless/ˈwɜːθləs/adj سوودی نیە، بێ‌بەها

worth-while/ˌwɜːθˈwaɪl/adj
۱- شتێکی شایستە ۲- بەسوود

worthy/ˈwɜːθi/adj ۱- بەنرخ
۲- شایەن بە رێز و پێزانین

would/wʊd/v رابردووی مەرجی

would-be حەز دەکات ببێت

wound/wuːnd/n برین

wound/v ۱- بریندار دەکا
۲- هەستی بریندار دەکا

wove*weave/v دەچنێ

woven*weave/adj چێنراو

wrangle/ˈræŋgl/n-v ناکۆکی
شەرە قسە بەشێوەیەکی تورە وتوێژ دەکا

wrap/ræp/v دەپێچێتەوە، لوول دەدا

wrapper/ˈræpə(r)/n بەرگ(بەرگی کتێب و رۆژنامە)

wrapping/ˈræpɪŋ/n کاغەزی پێچانەوە

wrath/rɒθ/n توورەیی، پەستی

wrathful/ˈrɒθfl/adj پەست، زۆر تورە

wreak/riːk/v بەسەر دەبارێنێ- جێ‌بەجێ‌دەکا

wreath/riːθ/n تاجە گوڵینە

wreathe/riːð/v ۱-بەگوڵ دادەپۆشێ
۲- تاجی‌گوڵینەی لەسەر دادەنێ
۳- خۆ بە پەلك دادەپۆشێ

wreck/rek/n (پاشماوە)ی‌پاپۆڕ، وێرانی، رووخاو

wreckage/ˈrekɪdʒ/n پاشماوەی

نێرە مووك

womanly/ˈwʊmənli/adj ژنانی، شایستەی ژنە

womb/wu:m/n ١-رەحم ٢-بەزەیی

won*win/v بردیەوە

wonder/ˈwʌndə(r)/n ١- سەیرو سەمەرە

٢- عەجایب، لەرادەبەدەر، سەرسورهێنەر

٣- سەرسوڕمان

wonder/ˈwʌndə(r)/v ١-دەیەوێ بزانێ ٢-سەری سوڕدەمێنێ٣-دەبێ بکرێ

wonderful/ˈwʌndəfl/adj

سەرسوڕهێنەر/ نایاب

wonderfully/ˈwʌndəfli/adv

بەشێوەیەکی زۆر باش

wonderland/ˈwʌndəlænd/n

وڵاتی سەرسوڕمان و شتی سەیر/

وڵاتی خەیاڵی لە چیرۆکی منداڵان

wonky/ˈwɒŋki/adj ١-نەساغ

٢- لەقاو- نەچەسپیو- جێی متمانە نییە.

won't*will not/v نابێ

wont/wəʊnt/n راهاتوو

woo/wu:/v ١-پیاهەڵدەڵێ

٢- بەدەست بێنێ

wood/wʊd/n دارستان

wood/n دار

woodcut/ˈwʊdkʌt/n وێنەیەکی هەڵکۆڵراو لەسەر دار

woodcutter/ˈwʊdkʌtə(r)/n داربڕ، دارەوان

wooded/adj زەویەکی پڕ لەدار

wooden/ˈwʊdn/adj دارین، لە دار دروست کراو

woodland/ˈwʊdlənd/n دارستان

woodwork/ˈwʊdwɜ:k/n

١-کەرەستەی لەدار دروست کراو

٢-دارتاشی

woodworm/ˈwʊdwɜ:m/n مۆرەی دار- کرمی دار

woody/adj لەدار ئەچێت- دارئاسا

wool/wʊl/n خوری

woollen/ˈwʊlən/adj لەخوری دروست کراو

woollens/n پیشەسازی خوری

woolly/ˈwʊli/adj ١-وەکو خوری وایە

٢- نادیار

word/wɜ:d/n ١-پەیڤ، وشە

٢- قسەکردن، ئاخاوتن ٣- دەنگوباس

٤- بەڵێن ٥- فەرمان

٦- قسەی ئاسمانی ، خوایی ، کتێبی پیرۆز

wore*wear/v لەبەری کرد

work/wɜ:k/n ١-کار، پیشە

٢- کاری(فیزیایی) ٣-دانراو، کاری ئەدەبی

٤- کارگە ٥- کاری میکانیکی

٦- دامەزراوەکان

work/v ١-کار دەکا

٢- ئامێرەکەی دەخاتە گەڕ

٣- سەردەکەوێ ٤- سەرپەرشتی دەکا

٥- گرێ دەکاتەوە ٦- بەهێواشی ڕێ دەکا

٧- دروست دەکا ٨- خومرەی تێ دەکا

workable/wɜ:kəbl/adj ئەو پرۆژەیە جێبەجێ دەبێ/کرداریيە

workaday/ˈwɜ:kdeɪ/adj ژیانی ڕۆژانە: ڕۆتین

workbasket/n سندووقی دوورمان

workday/ˈwɜ:kdeɪ/n ڕۆژانی کار

worker/ˈwɜ:kə(r)/n کرێکار، ئیشکەر

work-force/ˈwɜ:kfɔ:s/n ١-کرێ دەست: ئیشکەر ٢- ژمارەی کرێکاران

working class/adj ١-چینی کرێکار

٢-کرداریی

workman/ˈwɜ:kmən/n کرێکار

wise/waɪz/adj زانا، ژیر

wish/wɪʃ/v دەیەوێ، حەزی لێیە

wishbone/ˈwɪʃbəʊn/n ئێسکی پیل (باڵندە)

wishful/ˈwɪʃfl/adj هیڤی دار، هیواخواز

wisp/wɪsp/n کاکۆڵ، بسك ( پرچ)

wistful/ˈwɪstfl/adj تێروانینێکی خەماوی و ئامەزرۆیی/ مات

wit/wɪt/n ١-ئەقڵ، بیر ٢-خوێن شیرینی، ڕووخۆشی

wit/adj ڕوو خۆش

witch/wɪtʃ/n ئافرەتی سیحر بازو جادوگەر

witchcraft/ˈwɪtʃkrɑːft/n سیحرو جادوگەری

witchdoctor/n پزیشکێکی سیحرباز (لەلای هەندێك کۆمەڵ)

with/wɪð, wɪθ/prep لەگەڵ- لەگەڵیدا ڕێکەوت-خاوەن لەگەڵ، لەوێ- دژ- بەهۆی- لەگەڵ- بەهۆیەوە – ئەوەی پەیوەندی بەوەوە هەبێت – سەرباری ئەوەی کە

withdraw/wɪðˈdrɔː, wɪθˈdrɔː/v دەکشێتەوە

withdrawn/wɪðˈdrɔːn, wɪθˈdrɔːn/v کێشایەوە، خۆی کێشایەوە

withdrawal/wɪðˈdrɔːəl,ɪθˈdrɔːəl/adj کشانەوە

wither/ˈwɪðə(r)/v سیس دەبێ

withhold/wɪðˈhəʊld, wɪθˈh-/v ١- دەشارێتەوە ٢- ڕەتدەکاتەوە بدا

within/wɪˈðɪn/prep ١-لەنێو (ماڵ) ٢- لە میانەی، لە حاڵەتی

without/wɪˈðaʊt/prep بەبێ، لەدەرەوە

withstand/wɪðˈstænd, wɪθˈs-/v ١- بەرەنگاری دەکا ٢- بەرپەرچی دەداتەوە

witness/ˈwɪtnəs/n ١- بەڵگە نامە ٢- گەواهیدەر

witness/v ١- گەواهی دەدا ٢- پشتیوانی دەکا ٣- دەبینێ ٤- شایەتی لەسەر دەدا ٥- ئیمزاکەی پەسەنددەکا

witness-box/n شوێنی وەستانی گەواهیدەر/شایەد

witticism/n زیرەکایەتی- قزشمەچیەتی

witty/ˈwɪti/adj نوکتەچی/قزشمەچی/ زیرەك

wives*wife ژنەکان/ هاوسەرەکان

wizard/ˈwɪzəd/n سیحرباز، جادووگەر

whoa/int،wo ڕاوەستە، هۆش ( بۆ ئەسپ)

wobble/ˈwɒbl/v لار دەبێ، بەگومان دەبێ

woe/wəʊ/n بەڵا، خەم ، نەفرەتی خوا

woebegone/ˈwəʊbɪgɒn/adj ڕووێکی خەماوی

woeful/ˈwəʊfl/adj خەمۆك، کڵۆڵ

woke*wake/v ڕابوو- هەڵسا ڕادەبێ، هەڵدەستێ

woken*wake/adj هەڵساو، ڕابوو

wolf/wʊlf/n گورگ

wolfish/adj درندە ( وەك گورگ وایە) گورگ ئاسا

woman/ˈwʊmən/n ژن، ئافرەت

women/ˈwɪmɪn/n ژنان

womanhood/ˈwʊmənhʊd/n مێ، سەرجەم ژنان، ژنانی

womanish/ˈwʊmənɪʃ/adj ژنانی،

ناشەرعی، ناپێك

**wilderness/ˈwɪldənəs/n** کاول، برینگ

**wildfire/ˈwaɪldfaɪə(r)/n** ئاگرێکی زۆری وێرانکەر

**wile/waɪl/n** فێڵ ، گزی، مەکر، ئۆین

**wilful/ˈwɪlfl/adj** ١-سەر سەخت ٢- بە ئەنقەست

**would،will** خواویستی ( قەدەر)

**would،will** رازی دەبێ

**would،will** گریمانەی ڕوودانی شتێك

**would/v،will** وەسیەتی دەکا

**will/n** ١-ویست ٢-ئارەزوو

**will/ wɪl/n** وەسیەت نامە

**willing/ˈwɪlɪŋ/adj** ١- ئامادە ٢-کراو

**willingly/adv** بەخۆشی یەوە

**willow/ˈwɪləʊ/n** دار چنار

**will-power/n** هێزی ئیرادە-ویست

**wilt/wɪlt/v** سیس دەبێ

**wily/ˈwaɪli/adj** بەئۆین، ساختەچی، مەکرباز

**win/wɪn/v** دەباتەوە

**wince/wɪns/v** ئای و ئۆی دەکا

**winch/wɪntʃ/n** ڕاکێشەر و بەرزکەرەوە

**wind/wɪnd/n** با، هەوا، هەناسە/ غازی ئاسك

**wind/v** وادەکا هەناسە هەڵکێشێت

**wind/v** ١- پێچ دەخواتەوە ٢- دەپێچێتەوە ٣- دەبەستێ ٤- مۆر دەکا

**windbreak/n** بابەست، باگر

**winder/n** کلیلی سەعات/پلە

**windfall/ˈwɪndsɔːl/n** ئەو دارەی با دەیخات

**windmill/ˈwɪndmɪl/n** ئاشی هەوا

**window/ˈwɪndəʊ/n** پەنجەرە

**windpipe/ˈwɪndpaɪp/n** بۆری هەوا

**windscreen/ˈwɪndskriːn/n** جامی پێشەوەی ئۆتۆمبێل

**windscreen-wiper/n** فلچەی جامی ئۆتۆمبێل

**windward/ˈwɪndwəd/n** ئەو لایەی بەلەم کە با لێی دەدات

**windy/adj** ڕۆژێکی بادار، گەردەلوول

**wine/waɪn/n** شەراب ، ئارەق

**wing/wɪŋ/n** ١-باڵ ٢- هۆبەی ئۆتێل ٣- باڵی توندڕەو لە پارتێك ٤- لایەکی شانۆ

**wink/wɪŋk/v** چاوی دەنوقێنێ چاوی دەترووکێنێ

**winner/ˈwɪnə(r)/n** براوە

**winning/n-adj** (ئەسپی) براوە/بردنەوە

**winning/adj** خەندەیەکی سەحراوی سەرنج ڕاکێش

**winnings/ˈwɪnɪŋz/n** قازانج، دەسکەوت

**winnow/ˈwɪnəʊ/n** کەپەکی گەنم کەپەك و دانەوێڵە جیادەکاتەوە

**winsome/ˈwɪnsəm/adj** بزەیەکی سەرنج ڕاکێش

**winter/ˈwɪntə(r)/n** زستان

**wintry/ˈwɪntri/adj** کەش و هەوای زستانی

**wipe/waɪp/v** ١- دەسڕێتەوە، پاك دەکاتەوە ٢-وشکی دەکاتەوە

**wire/ˈwaɪə(r)/n** ١-وایەر، تەل ٢-( برقیە) بروسکە

**wireless/ˈwaɪələs/adj** بێ تەل

**wiring/ˈwaɪərɪŋ/n** تۆڕی تەلی کارەبا، گەیەنەر

**wisdom/ˈwɪzdəm/n** زانایی، ژیری

**wisdom-tooth/n** ددانی ژیری

whirl/wɜ:l/n گێژاو- خوول خواردنەوە

whirl/v خوول دەخوا، گێژ دەبێ

whirlpool/ˈwɜ:lpu:l/n خووڵی ئاو/ گێژەنی ئاوی دەریا

whirlwind/ˈwɜ:lwɪnd/n گەردەلوول

whisk/wɪsk/n ١-تۆزداوەشێن ٢-مێشکوژ ٣- هێلکەشکێن

whisker/ˈwɪskə(r)/n خەنافس، لاجانگ

whiskey/ˈwɪski/n،whisky ویسکی

whisper/ˈwɪspə(r)/v دەچرپێنێ، بەدزییەوە، پێی دەڵێ

whistle/ˈwɪsl/n فیکە- فیتە- فیکەلێدەر

whistle/v فیکە لێدەدا

white/waɪt/adj ١-سپی٢-هەڵبزرکاو

white-lie/wait ˈlaɪ/n درۆی سپی

white/n ١-رەنگی سپی ٢- سپیاتی چاو

whitewash/ˈwaɪtwɒʃ/n بۆیەی کلسی سپی (سپیکاری)

whither/ˈwɪðə(r)/adv بۆ کوێ، هەتاکوێ

who-whom-whose کێ؟ بۆکێ؟ هی کێ؟

whoever/hu:ˈevə(r)/pron هەر یەکێك لەوانە، هەر کەسێ

whole/həʊl/adj تەواو، سەرجەم

wholehearted/ˌhəʊlˈhɑ:tɪd/adj دلسۆز، بەسۆز، بە وەفا

wholeheartedly/adv بە دلسۆزییەوە

wholemeal/ˈhəʊlmi:l/n تەواو ئارد، ئاردێ هەموو دانەوێڵەی تێدابێ

wholesale/ˈhəʊlseɪl/adj ١- فرۆشتنی بە کۆمەڵ ٢-بە رادەیەکی فراوان

wholesome/ˈhəʊlsəm/adj ١- خواردنی تەندروستی ٢- ئامۆژگاری چاك ٣- پاقژ و سەرنج راکێش

wholly/adv هەمووی، سەرجەم

whom*who کێ

whooping cough/n کۆکەڕەش

whore/hɔ:(r)/n سۆزانی ، بەرەڵلا

whose*who هی کێ

why/waɪ/inter بۆ ؟، بۆچی؟،بۆچ؟

wick/wɪk/n پلیتەی فانۆس ( چرا)، فتیلە

wicked/ˈwɪkɪd/adj شەرانی، پیس، بێزارکەر

wicker/ˈwɪkə(r)/n لەدار حەیزەران دروست کراو/ دارحەیزەران

wicket/ˈwɪkɪt/n دەرگای بچوك- کون

wicket-gate/ˈwɪkɪt geɪt/n دەرگایەکی بچوك نزیك بە دەرگایەکی گەورە

wide/waɪd/adj فراوان، پان، تەواو

widely/ˈwaɪdli/adv زۆر ، تا رادەیەکی زۆر

widen/ˈwaɪdn/v فراوانی دەکا

widespread/ˈwaɪdspred/n باو، بەربلاو

widow/ˈwɪdəʊ/n بێوەژن

widower/ˈwɪdəʊə(r)/n پیاوی ژن مردوو

widowhood/n بێوەژناتی، بێوەژنبوون

width/wɪdθ/n پانتایی، فراوانی

wield/wi:ld/v دەست بەسەردا دەگرێ

wife/waɪf/n ژن، خێزان، هاوسەر

wifely/ˈwaɪfli/adj ژن ئاسا- ژنانە

wig/wɪg/n باروکە ، پرچی دەستکرد

wiggle/ˈwɪgl/v دەجوڵێنێ-دەلەقێنێ

wild/waɪld/adj ١- کێوی، وەحشی- هۆڤانی ٢- سەر شێت ، چەمووش ٣- سەرەڕۆ

wildcat/ˈwaɪldkæt/adj ئارەوا،

رۆژئاوا

wet/wet/adj تەڕبوو/باراناوی-خوساو/ لاواز، بێهێز-خاو

we've*we have

whack/wæk/v بەتوندی- بەقەیمی لێی دەدا

whacked/adj ماندوو، تاقەت چوو، شەکەت

whale/weɪl/n نەهەنگ

wharf/wɔ:f/n لەنگەری بەندەرەکان/ شۆستەی بەندەر

what/wɒt/det-pron چی، بۆچی، چ؟

whatever/wɒtˈevə(r)/adj-pron ١- چی شتێک- هەرچ ٢- هەرچۆنێک بێت

whatever/adv ٢- هەرگیز

whatever چی (بۆ جەخت کردن)

wheat/wi:t/n گەنم، دانی گەنم

wheaten/adj گەنمی، لەگەنمە

wheedle/ˈwi:dl/v مەرایی، ماستاو چێتی دەکا

wheel/wi:l/n ویل، ڕینگ

wheel/v لەدەوری دەسوڕێتەوە

wheelbarrow/ˈwi:lbærəʊ/n عارەبانەی دەستی

wheeze/wi:z/v گیزەگیز خرەی سینگی دێ

whelp/welp/v ١-بەچکەی (سەگ، شێر ٢-لاسار

when/wen/adv کەی، کاتێک

whence/wens/adv لەوێوە-لە چ شوێنێک

whenever/wenˈevə(r)/adv هەرکاتێک

where/weə(r)/adv لەکوێ؟

whereabouts/ˌweərəˈbaʊts/adv لە چی شوێنێک/لەنزیک کوێ

whereas/ˌweərˈæz/conj لە کاتێکدا

wherefore/ˈweəfɔ:(r)/adv - conj ١-لەبەرچی ٢-لەبەر چ هۆیەک

wherein/weərˈɪn/adv لە چ لایەک

whereupon/ˌweərəˈpɒn/adv لەوێدا، لەپاشان

wherever/weərˈevə(r)/adv لە هەر کوێیەک

wherewithal/ˈweəwɪðɔ:l/adv پارە، بۆ مەبەستی

wherry/n بەلەمێکی بچووکە

whet/wet/v ١-(چەقۆ) تیژ دەکا ٢- وادەکا دڵی ببا

whether/ˈweðə(r)/conj ئەگەر

whetstone/ˈwetstəʊn/n هەسان (بەردی تیژکردن)

which/wɪtʃ/adj کامە؟، کام؟

whichever/wɪtʃˈevə(r)/adj کام ئەوە، کامە ئەوە

whiff/wɪf/n-v ١-مژ ٢-جگەرەی بچووک

while/waɪl/conj-n کاتێک ، هەر کە- سەرباری/ ماوەی کات

whilst/waɪlst/n ئەو کاتەی ، کاتێک کە

whim/wɪm/n هەوەس، ئارەزوو، حەزێکی لەناکاو

whimper/ˈwɪmpə(r)/v نوزەنوز دەکا، دەگریێ

whimsical/ˈwɪmzɪkl/adj مزۆڤێکی ڕەفتار سەیر/ نامۆ/ هەوەسباز

whine/waɪn/n گریان و پاڕانەوە- نوزەنوز

whip/wɪp/v بە قەمچی لێی دەدا، جەڵدەی لێدەدا

whip/wɪp/n قامچی

خۆربردوو

weatherman/ˈweðəmæn/n سەقاپێو/ پێشبینیکەری کەش وهەوا

weave/wi:v/v-n دەچنێ، پێکەوە دەنێ، تەون

weaver/ˈwi:və(r)/n تەونچی، تەونکەر

web/web/n تۆڕ، پەردە، تەونی جاڵجاڵۆکە (داپیرۆچکە)

webbed/adj باڵندەی ئاوی (لە نێوان پەنجەکانیدا پەردەی گۆشتین هەیە)

webbing/ˈwebɪŋ/n قابریکەی بەهێز

wed/wed/v شوو دەکا، ژن دەهێنێ–زەماوەند دەکا

we would،We'd*we had

wedding/ˈwedɪŋ/n بووک گواستنەوە، زەماوەند، مارەبڕین ، شایی ، داوەت

wedge/wedʒ/n مێخ– پواز

wedlock/ˈwedlɒk/n ژن و مێردایەتی، شەرعی

Wednesday/ˈwenzdeɪ/n چوارشەممە

wee/wi:/adj بچووک– کەم

wee/n میزکردن

wee/v میزدەکا

weed/wi:d/n گژوگیای زیانبەخش

week/wi:k/n هەفتە

weekday/ˈwi:kdeɪ/n ڕۆژانی کار

week-end/ˌwi:kˈend/n پشووی کۆتایی هەفتە

weekly/ˈwi:kli/adj - adv هەفتانە

weeny/ˈwi:ni/adj زۆر بچووک

weep/wi:p/v دەگرێ، شیوەن دەکا

weigh/weɪ/v ١–دەکێشێ ٢–دیاردەکا ٣– تاقیدەکاتەوە ٤– تێدەفکرێ

weight/weɪt/n قورسایی– کێش

weighty/adj گران، کێشدار– قورس

weir/wɪə(r)/n بەنداو– بەربەست

weird/wɪəd/adj نامۆ، نەشاز– نائاسروشتی

welcome/ˈwelkəm/adj بەسەرچاو، بەخێر بێن

weld/weld/v لحیمی دەکا، پێکەوەی دەنووسێنێ

welfare/ˈwelfeə(r)/n بەرژەوەندی گشتی، خۆشگوزەرانی/ ئاسایشی کۆمەڵایەتی

well/wel/n بیری ئاو

well/adj بەڵێ، باشە

well/adv بەتەواوەتی– بەشێوەیەکی ماقوڵ– بەچاکی

well/v سەرئاو دەکەوێ/ خوێن فشقە دەکا

well-being/adj هەستکردن بە چالاکی (لەش ساغی)

well-connected/adj وەچەزادە (کوڕی پیاو)

well-known/adj ناسراو

well-meaning/adj نیەت باش

well-to-do/adj دەوڵەمەند، دەستڕۆ

well-worn/adj زۆر بەکارهێنراو، بێکەڵک بوو

Welsh/welʃ/adj خەڵکی ناوچەی وێلز

went-go/v چوو

wept*weep/v گریا

were*be/v بوو

weren't*were not نەبوو

west/west/n رۆژ ئاوا

westerly/ˈwestəli/adv بەرەو رۆژئاوا

western/ˈwestən/adj رۆژئاوایی

westernize/ˈwestənaɪz/v دەستووری رۆژئاوایی بۆ ناو وڵات دەهێنێ–بە رۆژئاوایی دەکا

westward/adv بەرەو ڕۆژئاوا

westbound/ˈwestbaʊnd/adj بەرەو

**Waterloo/n** ١-شەڕی واتەرلو (١٨١٥) ناپلیۆن تێدا شکا ٢-دۆڕانێکی یەکلاکەرەوە
**watermark/ˈwɔːtəmɑːk/n** هێمای ئاویی: هێمای ئاوەڵکشان
**water-melon/n** شفتی-شووتی
**water-mill/n** ئاشی ئاوی
**waterproof/ˈwɔːtəpruːf/n** دژبەئاو، دژەئاو، ئاو نادزێ
**waterskiing/n** لەسەرئاو ڕۆیشتن
**water-tower/n** قوللەیەك تانکی لەسەر بێت
**waterway/ˈwɔːtəweɪ/n** ڕێچکەیئاوی ڕێگای ئاوی ڕووبار
**watery/ˈwɔːtəri/adj** ١-ئاویی ٢-پڕ ئاو ٣- زەرد هەڵگەڕاو ٤-باراناوی
**watt/wɒt/n** (وات)هێزی کارەبا
**wattle/ˈwɒtl/n** ١-پەرژینێك بە گەڵاولق دروست کرابێ ٢-گۆشتی سووری هەڵواسراوی لەسەرەوە بۆ خوار
**wave/weɪv/n** ١-شەپۆل ٢-بەدەست هێما کردن ٣-لێواری درێژی ئاو ٤- جووڵانی شەپۆلاوی
**wave/v** ١- شەپۆل دەدا ٢- سەر و بن دەکا ٣- پێش و پاش دەکا
**wavelength/ˈweɪvleŋθ/n** درێژی شەپۆل
**waver/ˈweɪvə(r)/n** لەرەلەر
**wavy/adj** لوول، لۆچ، شەپۆلاوی
**wax/wæks/n** ١-مۆم ٢- هەنگوین ٣- تووڕەیی
**wax/v** ١-سەودای زیاتر دەگرێ ٢-دەبێتە
**waxen/ˈwæksn/adj** مۆمی، زەردهەڵگەڕاو
**waxy/ˈwæksi/adj** تووڕە

**way/weɪ/n** ١-ڕێگا ٢-شێوازی کار ٣- ڕەوت ٤- پێشکەوتن ٥- حاڵەت
**way-bill/n** لیستی شمەکی بارکراو
**wayfarer/ˈweɪfeərə(r)/n** ڕێبوار
**waylay/weɪˈleɪ/n-v** بۆسە/بۆسە دادەنێ
**wayside/ˈweɪsaɪd/n** لا ڕێ
**wayward/ˈweɪwəd/adj** منداڵێکی یاخی، چەقاوەسوو ، چەتوون
**we/wi/pron** ئێمە
**weak/wiːk/adj** لاواز، سووك
**weaken/ˈwiːkən/v** لاوازی دەکا
**weakly/adv-adj** بەلاوازی، بەسووکی/ لاواز
**weakness/ˈwiːknəs/n** لاوازی
**weal/wiːl/n** ١-خێر-باش ٢- شوێن قامچی یان دار لەسەر لەش
**wealth/welθ/n** سامان، گەنجینە/ زیادی، زۆری
**wealthy/ˈwelθi/adj** دەوڵەمەند- زەنگین
**wean/wiːn/n** شیر و خواردن دانە منداڵ
**wean/v** وادەکا وازبێنێ لە (شیر)- (جگەرە)
**weapon/ˈwepən/n** چەك
**wear/weə(r)/n** ١-جل لەبەرکردن ٢- دڕان- بێکەڵك بوون
**wear/v** ١-لەبەر دەکا ٢- خۆی دەگرێ ٣- لەکەڵکی دەخا ٤- نەیارەکانی ماندوو دەکا
**wearisome/ˈwɪərisəm/adj** ماندوو، درێژ
**weary/ˈweəri/adj** ماندوو، بێ تاقەت
**weather/ˈweðə(r)/n** سەقا، کەش و هەوا
**weather/v** ١-زاڵ دەبێ ٢- بە ئاراستەی کەش وهەوا بەلەم داژوا
**weather-beaten/adj** (دەموچاوێکە)

warrant/ˈwɒrənt/n ١– پاسار،پاکانه
٢– فەرمانی گرتن
warrant/v ١–دەمێنێ– شایەن
٢–پاساو دەمێنێتەوە ٣–گەرەنتی دەکا
warranty/ˈwɒrənti/n گەرەنتی
warren/ˈwɒrən/n پارچە زەوییەك
کونی کەروێشکی تێدابێ –کونەکەرویشك/
زەوی کێروشك گرتن
warring/n چەند پارتێکی دژ بەیەك/ لا
warrior/ˈwɒriə(r)/n جەنگاوەر
warship/ˈwɔːʃɪp/n پاپۆری جەنگی
wart/wɔːt/n لونێر، بالۆکە
wartime/ˈwɔːtaɪm/n سەردەمی شەڕ
wary/ˈweəri/adj وریایە، بەئاگایە
was/wəz/v بوو
wash/wɒʃ/v-n ١–دەشوا، شووشتن
٢– راپێچ دەکا، راپێچی کردن
٣– رادەمالّی، رامالّین
washable/adj (کوتالێك)دەشوردرێ
wash-basin/n شۆرەر– دەستشۆر و
سەرشۆر
washer/ˈwɒʃə(r)/n ١–جل شۆر
٢–بازنەیەکی پلاستیکی بچووك
washerwoman/n ژنێکیکرێگرتە بۆ
جل شۆرین/ئوتوکەر
washing/ˈwɒʃɪŋ/n شووشتن
washing/ˈwɒʃɪŋ/adj جلی شووشتن/
شۆردراو
wash-out/adj سەرنەکەوتوو
wasn't/v بەمانای (وانەبوو)
wasp/wɒsp/n زەردەواڵەی بچووك
wastage/ˈweɪstɪdʒ/n بزربوون، دۆڕان،
وێران
waste/weɪst/adj برینگ، وێران، وشك و
برینگ
waste/n ١–لەدەست دان ٢– پاشماوە
waste/v بەفیرۆ دەدا
wasteful/ˈweɪstfl/adj دەست بلاو
waste-paper-basket/n سەبەتەی زبڵ
waste-pipe/n بۆری ئاوەڕۆ
بۆری ئاوی پیس
wastrel/ˈweɪstrəl/n کەسێکی هیچ
وپوچ، دەست بلاو
watch/wɒtʃ/n ١–شەونخوونی
٢–نۆبەداری ٣–کاتژمێری دەستی
watch/v چاودێری دەکا، نۆبەت دەگرێ
watchful/ˈwɒtʃfl/adj بەئاگا
watchman/ˈwɒtʃmən/n گارد،
حەسحەس ، پاسەوان
watchword/ˈwɒtʃwɜːd/n ١–وشەی
نهێنی ٢–دروشم
water/ˈwɔːtə(r)/n ١–ئاو
٢–هەڵچوون وداچوونیدەریا
٣–ئاودان– ئاودانی ئاژەڵ
water/v ئاودەدا، دەرشێنێ
water-bottle/n زەمزەمیە، مەتارەی ئاو
water-closet/n ئاودەست
water-colour رەنگە ئاوی یەکان–
بۆیەی ئاوی
water-course/ˈwɔːtəkɔːs/n جۆگە،
جۆگەلە
water-diviner ئاوناس
water-fall/ˈwɔːtəfɔːl/n تافگە، سیلاو
waterfowl/ˈwɔːtəfaul/n پەلەوەرێکی
ئاوی
waterfront/ˈwɔːtəfrʌnt/n قەراغی
ئاو(کەنار)/ بەراو
water-hole/n ١–سەرچاوەی ئاو/تەنکاو
٢–کون لەسەر بەستەڵەك
water-level/n ئاستی ئاو
waterlogged/ˈwɔːtəlɒgd/adj تێراو
خوساو

فەلاقەی دەکا

walloping/ˈwɒləpɪŋ/adj ١-زۆر گەورە، سەرنج راکێش ٢-دۆڕانێکی ئابڕوبەر

wallow/ˈwɒləʊ/v ١-دەگەوزێ/ خۆی وەردەدا ٢-لەزەت وەردەگرێ

wallpaper/ˈwɔːlpeɪpə(r)/n كاغەزی سەر دیوار

wally/ˈwɒli/adj گەمژە/گەلحۆ، شێتۆ

walnut/ˈwɔːlnʌt/n گوێز ، دارگوێز

waltz/wɔːls/n سەماو مۆسیقای ڤالسی

wan/wɒn/adj ڕووگرژ، مۆن، مڕومۆچ زەردهەڵگەڕاو- شەكەت/ لێڵ

wand/wɒnd/n سونەجان، داردەست، داری جادوكەران

wander/ˈwɒndə(r)/v ١- پیاسە دەكا، دەگەڕێ ٢-ڕێ بزر دەكا

wanderings/ˈwɒndərɪŋz/n گەڕان/ گومڕا بوون

wane/weɪn/v بچووك دەبێتەوە، لاواز دەبێ، سیس دەبێتەوە

wangle/ˈwæŋgl/v فێڵی لێدەكا، بەفێل دەستی دەكەوێ/خۆی ڕزگار دەكا

want/wɒnt/n ١-كەمی، نەمان ٢- هەژاری، نەدارایی ٣-پێویستی

want/v ١-دەیەوێ ٢- پێویستی دەبێ

wanton/ˈwɒntən/adj سەرەڕۆ ، ژنی سۆزانی/ دڕندە/ قەشمەر

war/wɔː(r)/n شەڕ ، جەنگ

warble/ˈwɔːbl/v (بلبل) دەخوێنێ دەچریكێنی

warbler/ˈwɔːblə(r)/n ١-مەلێكی بچوك/ باڵندەی بچوك ٢-خۆش ئاواز

ward/wɔːd/v لادەبا، پاڵدەدا

ward/n ١-قاوش ٢- دایەرەی هەڵبژاردنی شارەوانی ٣-چاودێری ٤-زیندان

ward off/v بەرەنگاری مەترسی دەكا، مەترسی لادەبا

warden/ˈwɔːdn/n ١-سەرپەرشتیار ٢-زیندانەوان–پاسەوانی زیندان

warder/ˈwɔːdə(r)/n گاردی بەندیخانە- پاسەوانی زیندان/ وەسی/ چاودێر-حاكم

wardress/ˈwɔːdrəs/n كچە گاردی بەندیخانە

wardrobe/ˈwɔːdrəʊb/n ١-دۆلابی جل وبەرگ ٢-جل وبەرگ

warehouse/ˈweəhaʊs/n كۆگای گەورە

wares/ˈweəz/n شمەك، كەل وپەل

warfare/ˈwɔːfeə(r)/n شەڕ ، جیهاد

warhead/ˈwɔːhed/n سەری تۆپ، نوكی تەقاوە ، ڕۆكیت

warily/adj بە وریایی (مەقەیەتی)

warlike/ˈwɔːlaɪk/adj ١- شەڕكەر، جەنگاوەر ٢-شەڕخواز

warm/wɔːm/adj گەرم

warm up/n گەرم كردنەوە

warm up/v (خواردن)گەرم دەكاتەوە

warmonger/ˈwɔːmʌŋgə(r)/n شەڕخواز

warmth/ˈwɔːmθ/n گەرمایی، پەرۆشی

warn/wɔːn/v ١-هەڕەشە دەكا ٢- وریای دەكاتەوە

warning/ˈwɔːnɪŋ/n ١-لە مەترسی ئاگاداری كردنەوە ٢-وریا كردنەوە

warp/wɔːp/v ١- دەشێوێنێ ٢- دەچەمێنێتەوە

warp/n تەونكاری، چنین، چەمانەوە

warpath/ˈwɔːpɑːθ/n سەرۆك دایەرەیەك/ خێڵێك حەز بە شەڕ بكات– تووڕەو ترۆ/ دوژمنداری

## Ww

W-w/ˈdʌbljuː/ پیتیبیست وسێیەم لەئەلفبای ئینگلیزی

wad/wɒd/n ١–بڕێك لە ماددەیەكی نەرم ٢–بڕێك (پارە)/ هەندێ بەڵگەنامە ٣–ئاوەخن

wadding/ˈwɒdɪŋ/n بڕێك لە لۆكە یان خوری/ ئاوەخن

wade/weɪd/v ١– بە زەحمەت بەناو قوڕاو دەڕوا ٢– بۆكس وەشێنەكە زۆری لێدەدا– هێرش دەكاتە سەر

wafer/ˈweɪfə(r)/n پسكیتێكی زۆر نەرم (زوو وورد دەبێت)

waffle/ˈwɒfl/n ١– زۆر نەرم(كێك) ٢– زۆربلێیی (بێ كردەوە)

waffle/v زۆر دەڵێ– مرۆڤی گێژ دەكا– هەر دەڵێ و هیچ ناكا

waft/wɒft/v ١–(بۆنێك)بەهەوادا بلاودەبێتەوە ٢– دادەگرێ

wag/wæg/v (كلك، یان پەنجە یان سەر) دەجوولێنێ/ سەر دەهەژێنێ (نا)

wage/weɪdʒ/n كرێ/هەفتانە

wage/v (شەڕ)هەڵدەگیرسێنێ

wager/ˈweɪdʒə(r)/v شەرتانێ دەكا، قومار دەكا، گرەو دەكا

wager/n شەرتانێ ، گرەو

wag(g)on/ˈwægən/n ڤارگۆنی بارهەڵگر

waggle/ˈwægl/v رادەجڵەكێ– دەهەژێ– ئەم و ئەوسەر دەكا

wai.. .eɪf/n وێڵ ، گومڕا، ئاوارە

wail/weɪl/n شیوەن ، گریانی بەكوڵ

wail/v دەكروزێتەوە ، دەلاوێتەوە

waist/weɪst/n ناوقەد ، كەمەر

waistcoat/ˈweɪstkəʊt/n سوخمە/ ئێلەك

wait/weɪt/v چاوەڕێی دەكا، دوادەخا

wait/n چاوەڕوانی

waiter/ˈweɪtə(r)/n گەرسۆن، ساقی، مەیگێڕ، شاگرد

waitress/ˈweɪtrəs/n خولام، خزمەتكار، كارەكەر(ژن)

waiting-list/n لیستی چاوەڕێكەران

waiting-room/n ژووری چاوەڕێكردن

waive/weɪv/v واز لێ دەهێنێ، دەست بەردار دەبێ، دەست هەڵدەگرێ

wake/weɪk/v لەخەو هەڵدەسێ، لەخەو ڕا دەبێ

wakeful/ˈweɪkfl/adj هەڵساو، وریا، ڕابوو

waken/ˈweɪkən/v لەخەو هەڵدەسێ/ هەڵدەسێنێ

wake/n ١–پاشماوەی ڕووی ئاو لە كاتی جولانی كەشتی ٢– كۆبوونەوە لەسەر جەستەی مردوو لە شەوی پێش ناردنەوە

walk/wɔːk/n ڕۆیشتن ، ڕێ كردن، پیاسەكردن

walk/v دەڕوا ، پیاسە دەكا

walkie-talkie/ˌwɔːki ˈtɔːki/n بێ تەل

walking-stick/n گۆچان، كۆپاڵ

walk-out/v بەتوڕەیی لەناكاوی دەردەچێ

walk-out/n مانگرتنی كرێكاران

walk-over/n بردنەوەیەكی ئاسان

walk-over/v ١–پشتی دەشكێنێ (لەشەڕ) ٢–فەرامۆشی دەكا

wall/wɔːl/n دیوار

wallet/ˈwɒlɪt/n جزدان

wallop/ˈwɒləp/v لێی دەدا،

١- لیستی ووشە ٢- کۆمەلە ووشەیەك
**vocal/ˈvəʊkl/adj** فۆنیمی(دەنگیی)
**vocalist/ˈvəʊkəlɪst/n** گۆرانیبێژ
**vocation/vəʊˈkeɪʃn/n** ١-پیشە
٢- هەلوێستێکی تایبەت
**vocational/vəʊˈkeɪʃənl/adj** پیشەیی
**vociferous/vəˈsɪfərəs/adj** دەنگ بەرز، ژاوەژاوکەر
**vodka/ˈvɒdkə/n** جۆرە شەرابێکی روسییە
**vogue/vəʊg/n** مۆدیلێکی باو/میللییەت
**voice/vɔɪs/n** دەنگ
**voiced/adj** دەنگی گڕ(ب , د)
**void/vɔɪd/adj** ١- بەتال
٢- هەلوەشاوە، پووچ ٣- بێشەوە- بەبێ
**volatile/ˈvɒlətaɪl/adj** فڕیو، هەلمی، هەلچوو
**volcanic/vɒlˈkænɪk/adj** گڕکانی
**volcano/vɒlˈkeɪnəʊ/n** گڕکان
**vole/vəʊl/n** مشکی کێلگە/جورج ئاسا
**volition/vəˈlɪʃn/n** ویست، خواست
**volley/ˈvɒli/n** ١- تۆپباران
٢- ژمارەیەك پەیمان و سوێند و نەفرەت..
٣- تۆپی هەوایی(فۆلیبۆل)
**volt/vəʊlt/n** فۆلت(کارەبا)
**voltage/ˈvəʊltɪdʒ/n** هێزی کارەبا
**volubility/n** زمانپاراوی
**voluble/ˈvɒljʊbl/adj** زمانپاراو
**volume/ˈvɒlju:m/n** ١-بەرگ٢-قەبارە
٣-بەشێکی زۆر ٤-دەنگی بەرز-دەنگ
٥-سال
**voluminous/vəˈlu:mɪnəs/adj** قەبارە گەورە
**voluntarily/ˈvɒləntrəli/adv** بەویستی خۆی
**voluntary/ˈvɒləntri/adj** ١- بەویست
٢- لەلای خۆیەوە بەخۆهێشتی خۆی
**volunteer/ˌvɒlənˈtɪə(r)/n** فیداکەر
**volunteer/v** لەخۆیەوە دێتەپێش
**voluptuous/vəˈlʌptʃuəs/adj** زایندە ووروژێن/ هەست بزوێن
**vomit/ˈvɒmɪt/n - v** ڕشانەوە/دەرشێتەوە
**voodoo/ˈvu:du:/n** ڤودو(سحر و فێلبازی)
**voracious/vəˈreɪʃəs/adj** زۆر خۆر، بەمەلپە
**vortex/ˈvɔ:teks/n** خوولخواردنی ئاو
**votary/ˈvəʊtəri/n** خۆتەرخانکەر بۆ ئایین و خزمەت
**vote/vəʊt/n** دەنگدان
**voter/ˈvəʊtə(r)/n** هەلبژێر، دەنگدەر
**votive/ˈvəʊtɪv/adj** پەیوەست بە نەزر
**vouch/vaʊtʃ/v** کەفالەتی دەکا، پشتیوانی دەکا
**voucher/ˈvaʊtʃə(r)/n** فۆرمی خەرج کردن
**vouchsafe/vaʊtʃˈseɪf/n** ١-دەبەخشێ
٢-ڕێ دەدا
**vow/vaʊ/n** پەیمان، نەزر
**vowel/ˈvaʊl/n** پیتی بزوێن
**voyage/ˈvɔɪɪdʒ/n** گەشتی دەریایی درێژ خایەن
**voyager/ˈvɔɪɪdʒə(r)/n** گەشتیار
**voyeur/vwaɪˈɜ:(r)/n** چاوباشقال، چاوحیز، چاوکێر، لەزەت وەرگر لە شتی سێکسی
**vulgar/ˈvʌlgə(r)/adj** ١- باو٢- بازاری، بێئەدەب
**vulgarian/n** شانازی بەدەولەمەندی خۆ کردن
**vulnerable/ˈvʌlnərəbl/adj** بەئاسانی ڕەخنەی لێدەگیرێت/دەڕوخێ- بەرگە ناگرێ
**vulture/ˈvʌltʃə(r)/n** ١- سیسارك
٢- سیسارکە کەچەل ٣- برسی
**vulva/ˈvʌlvə/n** قوز/ شەرمەجێ

viola/vi'əulə/n ١-(ڤیۆلا)کەمانی ئاوەندی ٢- گوڵە وەنەوشە

violate/'vaɪleɪt/v پێشێل دەکا

violence/'vaɪələns/n توندوتیژی

violent/'vaɪələnt/adj توندوتیژ، دڕ

violet/'vaɪələt/n ١- گوڵی وەنەوشە ٢- ڕەنگی وەنەوشەیی

violin/ˌvaɪə'lɪn/n کەمانچە

violinist/ˌvaɪə'lɪnɪst/n کەمانچەژەن

viper/'vaɪpə(r)/n ١- ماری ژەهراوی ٢- فێڵباز

virgin/'vɜːdʒɪn/n ١- پاقژ، پاکیزە- بێئەزموون ٢- عازەب، کچ

virginity/və'dʒɪnəti/n پاکیزەیی

virile/'vɪraɪl/adj ١-نێر ٢- خاوەن پیاوەتی- شیانی زایەندەیی

virility/və'rɪləti/n پیاوەتی، هێزی زایندەیی

virtual/'vɜːtʃuəl/adj کاری، کرداری

virtually/'vɜːtʃuəli/adv بەڕاستی

virtue/'vɜːtʃuː/n چاک خوازی، باشی

virtuoso/ˌvɜːtʃu'əuzəu, -'əusəu/n مۆسیقاژەنی بلیمەت/کارامە/توێژەر

virtuous/'vɜːtʃuəs/adj چاک، ڕاستگۆ

virulent/'vɪrələnt, -rjəl-/adj کوژەر، ژەهری بەهێز

virus/'vaɪrəs/n ڤایرۆس

visa/'viːzə/n ڕێ پێدان بۆهاتنە ناوەوە

visage/'vɪzɪdʒ/n سیما ، ڕوخسار

vis-a-vis/ˌviːz ɑː 'viː/adv ڕووبەڕوو

viscount/'vaɪkaunt/n نازناوە(لەنێوان کۆشك وباڕۆن) لە باڕۆن بەرزترە لە کۆشکنشین نزمترە.

viscous/'vɪskəs/adj ١-لینج- گرەر

vise *vice/vaɪs/n قەنارە- مەنگەنە

visible/'vɪzəbl/adj بینراو، دیار

visibility/ˌvɪzə'bɪləti/n پلەی بینین

visibly/'vɪzəbli/adv لێی دیارە-لێی دەبینری

vision/'vɪʒn/n ١- بینین، ڕوانین٢-خەون

visionary/'vɪʒənri/adj خەیاڵ ، وەهمی

visit/'vɪzɪt/v سەردانی دەکا

visitor/'vɪzɪtə(r)/n میوان

visor/'vaɪzə(r)/n ١- بەشی داپۆشراوی دەموچاو لە کاتی کڵاوی ئاسنی لەسەر بکرێت ٢- بەرچاو

vista/'vɪstə/n دیمەنی باریك و درێژ (لە دارستان)- زنجیرەیەك دیمەنی درێژ/ئاسۆ

visual/'vɪʒuəl/adj چاوەکی(بەصری)

visualize/'vɪʒuəlaɪz/v دەمێنێتە مزری خۆی - لەخەیاڵی وێنەی دەکێشێ

vital/'vaɪtl/adj جەوهەری، بەڵگەدار، باڵا

vitality/vaɪ'tæləti/n چالاکی

vitamin/'vɪtəmɪn/n ڤیتامین(پزیشکی)

vitiate/vɪʃieɪt/v پووچی دەکاتەوە

vitreous/'vɪtriəs/adj ئاوی- شوشەیی

vitriol/'vɪtriɒl/n زاج(زاخ)ماددەیەکی کیمیاییە ترشی سولفۆر

vitriolic/ˌvɪtri'ɒlɪk/adj قسەی ناشیرین پێ کردن/زمان پیس

vituperate/vɪˌtjuːpə'reɪt/v جنێوی پێدەدا/ نەفرەتی لێدەکا

vituperation/vɪˌtjuːpə'reɪʃn/n جنێوپێدان

vivacious/vɪ'veɪʃəs/adj شالاوێکی چالاك (بەچاکی دێت)/ گوڕج

vivavoce/adj-adv زارەکی/ بەدەم

vivid/'vɪvɪd/adj وەسفێکی چاك پرشنگدار- بەرەونەق

vivisection/ˌvɪvɪ'sekʃn/n توێکاری ئاژەڵی زیندوو

vixen/'vɪksn/n ١- مێیەی ڕێوی ٢- ژنێکی مەلەشە- شەڕانی

vocabulary/və'kæbjələri/n

vice/vaɪs/n ١- خاڵی لاوازی ٢-خەوش، عەیب ٣- ئامێری دارتاشی‌و ئاسنگەری ٤- جێگیری سەرۆك

viceroy/ˈvaɪsrɔɪ/n جێگیری پاشا

vice versa/ˌvaɪs ˈvɜːsə/adj پێچەوانە

vicinity/vəˈsɪnəti/n لەتەنیشت ، نزیك- هاوسێی

vicious/ˈvɪʃəs/adj ١-شەڕانی، دڕ، خەوشدار ٢- هیچ وپوچ ، بێئاکار

vicissitude/vɪˈsɪsɪtjuːd/n گۆڕان (ڕۆژ (دەوران)

victim/ˈvɪktɪm/n قوربانی، قۆچ

victimization/ˌvɪktɪmaɪˈzeɪʃn/n تۆڵە، سزا

victimize/ˈvɪktɪmaɪz/v تۆڵەی لێ دەسەنێ(سزای دەدا)

victor/ˈvɪktə(r)/n سەرکەوتوو- زاڵ

Victorian/ˈvɪkˈtɔːriən/n سەردەمی شاژنە ڤکتۆریا

victorious/vɪkˈtɔːriəs/adj سەرکەوتوو

victory/ˈvɪktəri/n سەرکەوتن

victual/v ئازووقە دەبەخشێ

victualler/n بازرگانی خۆراك

video-tape/ˈvɪdiəuteɪp/n شریتی ڤدیۆ

vie/vaɪ/v بەربەرەکانێی دەکا

view/vjuː/n ١-تێڕوانین ٢- دیمەن ٣- بیروڕا، بۆچوون

view/v ١- تەماشا دەکا ٢- تاقیدەکاتەوە

viewer/ˈvjuːə(r)/n ١-بینەر ٢- گەورەکەرەوەی وێنە

viewfinder/ˈvjuːfaɪndə(r)/n ئامێرێکی کامێرایە ئەو ناوچانە لەڕێگای ئاوێنەی کامێراوە بەشێوەی وێنە پیشان دەدا.

vigil/ˈvɪdʒɪl/n شەوگێری، شەو وراگابوون

vigilance/ˈvɪdʒɪləns/n بەئاگایی/ چاودێری کردن

vigilant/ˈvɪdʒɪlənt/adj بەئاگا/چاودێر

vigilante/ˌvɪdʒɪˈlænti/n ئەندامی ئاسایش/ ئەندامی کۆمیتەی چاودێری

vigorous/ˈvɪɡərəs/adj بەهێز، چالاك

vigour/ˈvɪɡə(r)/n هێز، چالاکی

Viking/ˈvaɪkɪŋ/n چەتەی ڤایکنگ دزی دەریا

vile/vaɪl/adj ١- هیچ وپوچ٢- بێ‌قیمەت

vilify/ˈvɪlɪfaɪ/v ١-شتی هیچ وپووچ دەڵێ ٢-غەیبەتی دەکا

villa/vɪlə/n ١- خانووی گوند ٢- ماڵێك لەقەراغ شار

village/ˈvɪlɪdʒ/n گوند

villager/ˈvɪlɪdʒə(r)/n گوندی- دێهاتی

villain/ˈvɪlən/n بێڕەوشت، هیچ وپوچ، شەیتان، خراپەکار

villainy/ˈvɪləni/n شەڕخوازی/رەفتار بەدی

vim/vɪm/n چالاکی، بەهێز

vindicate/ˈvɪndɪkeɪt/v دەسەلمێنێ

vindication/ˌvɪndɪˈkeɪʃn/n بەڵگە ، هەنجەت، سەلماندن

vindictive/vɪnˈdɪktɪv/adj کینە لەدڵ، تۆڵەکەر

vine/vaɪn/n ١-بۆڵە ترێ ٢- ڕووەکێکی هەڵچوو

vinegar/ˈvɪnɪɡə(r)/n سرکە

vineyard/ˈvɪnjəd/n بەرسیلە(ترێ)/ڕەزی ترێ

vintage/ˈvɪntɪdʒ/n وەرزی ترێچنین/ ترێ ڕنین

vintner/ˈvɪntnə(r)/n بازرگانی شەراب

vinyl/ˈvaɪnl/n مادەی دروست کردنی پلاستیك/ڤینیل

vermilion/vəˈmɪliən/n ماددەیەكی سوورە/ كیمیایی سوورێكی كراوە

vermin/ˈvɜːmɪn/n ١-ئاژەڵی كێوی زیانگەیەنەر ٢- ئاژەڵی مشەخۆر

verminous/ˈvɜːmɪnəs/n ١-مشەخۆر ٢- پڕە لە زیندەوەر

vermouth/ˈvɜːməθ/n ئارەقی سپی

vernacular/vəˈnækjələ(r)/adj زمانی ڕەشە خەڵك/ناوچەیی

vernal/ˈvɜːnl/adj بەهاری

versatile/ˈvɜːsətaɪl/adj بەهرەوەر

versatility/ˌvɜːsəˈtɪləti/n بەهرەمەندی

verse/vɜːs/n ١-هەڵبەست، شعر ٢- بەشێكی سەربەخۆ لە چامەیەك- كۆپلە شیعر ٤-ئایەتێك لە قورئانی پیرۆز

versed/vɜːst/adj شارەزا، پسپۆڕ

version/ˈvɜːʃn, ˈvɜːʒn/n ١-وەرگێڕان ٢- گێرانەوەی ڕوداو-چاپ

versus/ˈvɜːsəs/prep دژ، بەرامبەر

vertebra/ˈvɜːtɪbrə/n ١- بڕگە/ بەشێكی ئێسكە پشتە ٢- بڕبڕە

vertebrate/ˈvɜːtɪbrət/adj ئاژەڵی بڕبڕەدار

vertex/ˈvɜːteks/n دوند، لووتكە

vertical/ˈvɜːtɪkl/adj ستوونی/شاقوولی

vertigo/ˈvɜːtɪgəʊ/n سەرگێژ خواردن

verve/vɜːv/n چالاكی، چەلەنگی/هێدی

very/veri/adv زۆر

very/adj هەمان شت، خۆی

vespers/ˈvespəz/n نوێژی شێوان (لەلای فەلە)

vessel/ˈvesl/n ١- قاپ ٢- دەمار ٣- پاپۆڕ

vest/vest/n ١- بن كراس- ژێركراس- ئەتەك ٢- سوخمە ٣- جل وبەرگی ڕەسمی ئاهەنگ

vest/v پێی دەبەخشێ/دەگەڕێتەوە

vestibule/ˈvestɪbjuːl/n ژێر تاق/دەروازە

vestige/ˈvestɪdʒ/n ١-شوون-شوێنپێ ٢-شوێنەوار- پاشماوە

vestment/ˈvestmənt/n جبەی قەشە/ڕۆژیی ڕێ و ڕەسم

vestry/ˈvestri/n ١- ژووری پاراستنی جلوبەرگی ناو كلێسا ٢- ژووری وانە و نوێژی یەكشەممە(لای فەلە)

vet/vet/n پزیشكی ئاژەڵان

vet/v باش دەپشكنێ

veteran/ˈvetərən/n ١- بلیمەت ، شارەزا- بەئەزموون ٢- جەنگاوەری كۆن ٣- سەربازی(دەرچوو)

veterinary/ˈvetrənri/adj ئاژەڵكاری

veto/ˈviːtəʊ/n ڤیتۆ، مافی بەرپەچ دانەوە

vex/veks/v توورەی دەكا، بێزاری دەكا

vexation/vekˈseɪʃən/n ١-بێزاری ٢-تێكچوون

vexatious/vekˈseɪʃəs/adj بێزاركەر

via/ˈvaɪə, ˈviːə/prep لەرێگای

viable/ˈvaɪəbl/adj توانای ژیان و گەشەسەندنی هەیە/ پراكتیك دەكرێ

viaduct/ˈvaɪədʌkt/n پردێك لەسەر دۆڵێك/پرد

vial/ˈvaɪəl/n شووشەی بچوكی دەرمان

vibrant/ˈvaɪbrənt/n پاڕا، لەرەلەركەر

vibrate/vaɪˈbreɪt/v دەهەژێ/لەرەلەری دەكەوێتێ، بەلەرەلەر دەكەوێ

vibration/vaɪˈbreɪʃn/n لەرەلەر، پاڕایی

vicar/ˈvɪkə(r)/n ١- قەشە ٢- جێگیر ، یاریدەدەر

vicarage/ˈvɪkərɪdʒ/n ماڵی شوانی كلێسا

vicariously/vɪˈkeəriəsli/adj لەجیاتی ئەو

vendetta/ven'detə/n دوژمنایەتی
ڕکابەرایەتی– ئاژاوە

vendor/'vendə(r)/n فرۆشیار

veneer/və'nɪə(r)/n تویکڵ

venerable/'venərəbl/adj ١–بەرێز، بەویقار ٢–نازناوی شەمشون(فەلە)

venerate/'venəreɪt/n ڕێزی دەگرێ

veneration/ˌvenə'reɪʃn/n ڕێز گرتن

venereal/və'nɪəriəl/adj ١–تووش بوون بە نەخۆشی ئەندامەکانی زاوزێ
٢–پەیوەست بە ئەندامەکانی جووت بوونەوە

venereologist/n پزیشکی پسپۆر بە نەخۆشی یەکانی ئەندامەکانی زاوزێ

vengeance/'vendʒəns/n تۆڵە

venial/'vi:niəl/adj هەڵەی بچووک، لێبوردراو/ گوناهەیبچووك

venison/'venɪsn/n گۆشتی ئاسك

venom/'venəm/n ١–ژەهر ٢–کینە–ڕق

venomous/'venəməs/adj کینەدڵ، ژەهراوی

vent/vent/n ١–کون– دەرچە
٢– هەواکێش

ventilate/'ventɪleɪt/v ١–هەوادەگۆڕێ
٢– گازندە دەکا

ventilation/ˌventɪ'leɪʃn/n هەواگۆڕی

ventilator/'ventɪleɪtə(r)/n پانکە

ventricle/'ventrɪkl/n سکۆلە (بەشێکیدڵ) ٢–هەر بەشێکی بۆشی جەستە

ventriloquist/ven'trɪləkwɪst/n
بەبێ لێوجوڵان قسەدەکات

venture/'ventʃə(r)/n سەرەڕۆیی

venture/v ١– خۆی پێدەدا– سەرەڕۆیی دەکا ٢– دەوێرێ

venue/'venju:/n جێژوان

veracious/adj ڕاستگۆ–ڕاست–

veracity/və'ræsəti/n ڕاستی، هەق

veranda(h)/ və'rændə/n بەلکونەی داپۆشراو

verb/vɜ:b/n کار، فرمان

verbal/'vɜ:bl/adj ١–ئاخافتنی– بەقسە
٢– زارەکی ٣– وەرگێرانی وشە بەوشە
٤– ڕستەیەکی کاری

verbalize/'vɜ:bəlaɪz/v بە وشە دەردەبڕێ

verbatim/vɜ:'beɪtɪm/n بەیەك قسە، دەقاو دەق– وشە بە وشە

verbiage/'vɜ:biɪdʒ/n قسە زۆر کردن/ وشەی ناپێویست

verbose/vɜ:'bəʊs/v زۆر قسە دەکات(زۆر بلێ)

verbosity/vɜ:'bɒsəti/n درێژ کردنەوە/ درێژدادڕی

verdant/'vɜ:dnt/adj ١– نوێ وسەوز
٢– بێئەزموون

verdict/'vɜ:dɪkt/n ١– حوکم، بڕیاری دادگا
٢– ڕا

verdigris/'vɜ:dɪgri:/n ژەنگ/کەپرو

verdure/n سەوزایی، شینایی، کەسکاتی

verge/vɜ:dʒ/n قەراغ، لێوار، کەنار

verge/adv-v لە قەراغ/ لێی نزیکە

verger/'vɜ:dʒə(r)/n ١–فەرمانبەری فرمێسك
٢–جێگری سەرۆك

verification/ˌverɪfɪ'keɪʃn/n سەلماندن

verify/'verɪfaɪ/v ١–ڕاستی دەردەخا
٢– ئیسپات دەکا ٣– جەختی لەسەر دەکا

verily/'verɪli/adv بەڕاستی/لە ڕاستیدا

verisimilitude/ˌverɪsɪ'mɪlɪtju:d/n
لاسایی کردنەوە/ڕوخسار

veritable/'verɪtəbl/adj ڕاستەقینە/ڕاست

verity/'verəti/n هەق، ڕاستی، ڕەسەن

vermicide/n کرم کوژ

vermicular/adj کرمی/ جیهانی کرم

شەرمنگێزی/هۆڤانیەت

vane/veɪn/n با پێو/بای ناش

vanguard/ˈvængɑːd/n پێشین، پێشڕەو/ پێشەنگ

vanilla/vəˈnɪlə/n ڤانیلا(کێك) بۆن

vanish/ˈvænɪʃ/n ١-پەرش وبلاو دەبێ ٢- لەچاو بزر دەبێ

vanity/ˈvænəti/n شانازی، غروری

vanquish/ˈvæŋkwɪʃ/v بەسەریدا زاڵ دەبێ/دەیشکێنێ

vapid/ˈvæpɪd/adj ١- ناخاوتنێکی بەتاڵ(قسەی قۆپ) ٢- بێتام

vaporize/ˈveɪpəraɪz/v دەبێتە هەڵم

vapour/ˈveɪpə(r)/n تەمێکی کەم

variable/ˈveəriəbl/adj گۆڕاو

variance/ˈveəriəns/n پێچەوانە، ناتەبایی

variation/ˌveəriˈeɪʃn/n گۆڕین، ناکۆکی

varicose/ˈværɪkəus/adj تووشی بابەری پێبوو(دوالی) پێ بەل/ئەستور بوون

varied/ˈveərid/adj جۆراوجۆر، هەمەچەشنە

variegated/ˈveəriəgeɪtɪd/adj ڕەنگاوڕەنگ، نەخشین

variety/vəˈraɪəti/n ١-جۆراوجۆر ٢- هەمەجۆر ٣- چەشن ٤- شانۆگەری جۆراوجۆر

various/ˈveətiəs/adj هەمەڕەنگ

varnish/ˈvɑːnɪʃ/n وارنیش پۆلیش/ ڕەونەقکەر

vary/ˈveəri/v دەگۆڕێ، هەمە چەشنەی دەکا

vase/vɑːz/n گوڵدان

Vaseline/ˈvæsəliːn/n وازەلین(مەلحەم)

vassal/ˈvæsl/n ١-کرێگرتەی زەوی کشتوکاڵی ٢-خولام- سەپان ٣-ژێردەست

vast/vɑːst/adj فراوان، مەزن

vastly/ˈvɑːstli/adv بەفراوانی

vat/væt/n حەوزی دەباغی، قاپێکی گەورە

Vatican/ˈvætɪkən/n ڤاتیکان(دەوڵەت) (پاپانشین)

vault/vɔːlt/n ١- گومەت، گومبەت، گومەز ٢- گۆڕ

vaunt/vɔːnt/v شانازی دەکا

veal/viːl/n گۆشتی گۆلك

veer/vɪə(r)/n لادەدا، ڕووی دەگۆڕێ

vegetable/ˈvedʒtəbl/n سەوزە، تەڕە، فیقی

vegetarian/ˌvedʒəˈteəriən/n ڕووەکی، گۆشت نەخۆر

vegetate/ˈvedʒəteɪt/v وەك ڕوەك دەژی (بێچالاکی)

vegetation/ˌvedʒəˈteɪʃn/n ڕووەك ، ژیانی ڕوەکی

vehemence/ˈviːəməns/n توندی ، تیژی

vehement/ˈviːəmənt/adj تیژ، وێرانکەر

vehicle/ˈviːəkl/n ئۆتۆمبێل/کەرەستە/هۆکار

veil/veɪl/n ڕووپۆش، پێچە

vein/veɪn/n ١- وورده دەمار ٢- شەق- کەلێن ٣- گێوڵ، خولق ٤- شێواز

vellum/ˈveləm/n پێستە

velocity/vəˈlɒsəti/n خێراییڕێژەی خێرایی (ڕووناکی)

velvet/ˈvelvɪt/n کوتاڵ(قەدیفە)

velvety/adj قەدیفەیی

velveteen/ˌvelvəˈtiːn/n کوتاڵێکی لۆکەییە وەکو قەدیفە وایە

venal/ˈviːnl/adj بەرتیل خۆر

vend/vend/v ١-دەفرۆشێ ٢-بلاودەکاتەوە-

# Vv

V-v/vi:/ پیتی بیست ودووەم لە ئەلفبای ئینگلیزی

vacancy/ˈveɪkənsi/n ١- بەتاڵی، بۆشیی ٢-جێی/پیشەی بەتاڵ

vacant/ˈveɪkənt/adj ١- بەتاڵ ٢- نەگیراوە ٣- گەمژە- بێ مانا

vacantly/adv بەگێژی

vacate/vəˈkeɪt/v چۆل دەکا- وازدێنێ

vacation/vəˈkeɪʃn/n ١-چۆل کردن ٢-مۆلەت ٣-پشوو

vaccinate/ˈvæksɪneɪt/v دەرزیلێدەدا

vaccination/ˌvæksɪˈneɪʃn/n دەرزی لێدان (گرانەتا)

vaccine/ˈvæksi:n/n کوتان

vacillate/ˈvæsəleɪt/v ڕاڕایی دەبێ، دوودڵ دەبێ

vacillation/ˌvæsəˈleɪʃn/n ڕاڕایی، دوودڵی

vacuous/ˈvækjuəs/adj بەتاڵ، هیچ بیرێکی تێدا نیە

vacuum/ˈvækjuəm/n ١-بۆشایی ٢-گسکی کارەبایی ٣-شووشەی ترمز

vagabond/ˈvægəbɒnd/adj بەرەڵا، دەربەدەر

vagina/vəˈdʒaɪnə/n ١-میزەڕۆ ٢-کێلان

vaginal/vəˈdʒaɪnl/adj پەیوەست بە کۆئەندامی ئافرەت

vagrancy/ˈveɪgrənsi/n ئاوارەیی، دەربەدەری

vagrant/ˈveɪgrənt/adj سوالکەر، دەربەدەر

vague/veɪg/adj تەمومژاوی ، نادیار

vaguely/adv بە نادیاری

vain/veɪn/adj ١-پووچ ٢- بەتاڵ- بێکەڵك ٣- لووت بەرز

vale/veɪl/n شیو، دۆڵ

valency/ˈveɪlənsi/n هاوتای ڕەگەز(کیمیا)

valentine/ˈvæləntaɪn/n خۆشەویست

valentine card بلیتی خۆشەویستی ئاشقان ڕۆژی ١٤ی شوبات دەیگۆڕنەوە- ڕۆژیئاشقان- ڕۆژیئەڤینی

valet/ˈvæleɪ, ˈvælɪt/n خزمەتکاری جل و بەرگی گەورەکەی ئوتوکەری هوتێل

valiant/ˈvæliənt/adj زۆر ئازا

valid/ˈvælɪd/adj ١-چاك، ساغ، بەکار ٢- یاسایی، شەرعی

validate/ˈvælɪdeɪt/v ١-مۆری دەکا، ڕازی دەبێ ٢- بەشەرعی دەکا

validity/vəˈlɪdəti/n شەرعی، لایەنی یاسایی-دەسەڵات

valise/vəˈli:z/n جانتای سەفەر

valley/ˈvæli/n شیو، دۆڵ

valorous/adj ئازا، جەربەزە

valour/ˈvælə(r)/n ئازایەتی

valuable/ˈvæljuəbl/adj بە نرخ ، بە بەها

valuation/ˌvæljuˈeɪʃn/n نرخاندن

value/ˈvælju:/v دەنرخێنێ بەچاکی هەڵدەسەنگێنێ

value/n ١- بەها٢- گرنگی ٣- ئاکار ٤- ئاست

valve/n جەمپەی گرمر/دەمەك

vampire/ˈvæmpaɪə(r)/n خوێن مژ (ئاژەڵێکی خورافی)

van/væn/n ١- ئۆتۆمبێلێکی داپۆشراوی گواستنەوە ٢- عەرەبانەی شەمەندەفەر ٣- پێشرەوی سوپا

vandal/ˈvændl/n شەڕەنگێز- هۆڤانی- تێکدەر

vandalism/ˈvændəlɪzəm/n گیانی

upside-down/ˌʌpsaɪd ˈdaʊn/adv سەرەو قلپ/سەرەوقوون
upstairs/ˌʌpˈsteəz/adj لەقاتی سەرەوە
upstanding/ˌʌpˈstændɪŋ/adj ساغ- قیت
upstream/ˌʌpˈstriːm/adv بەپێچەوانەی شەپۆلی دەریا
uptake/ˈʌpteɪk/v بە هێمایەك تێدەگا سەر لێشێواو،
uptight/ˌʌpˈtaɪt/adj دڵەڕاو- ترساو
up to date/ˌʌp tə ˈdeɪt/adj هاوچەرخ، نوێ
upward/ˈʌpwəd/adj/دەچێتە سەرەوە بەرەو سەرەوە
uranium/juˈreɪniəm/n یۆرانیۆم
urban/ˈɜːbən/adj شارستانی- شاریی
urbane/ɜːˈbeɪn/adj ڕەوشت باش- بەڕێز
urchin/ˈɜːtʃɪn/n کوڕێکی شەڕانی، چەقاوەسو
urge/ɜːdʒ/v هانی دەدا
urgency/ˈɜːdʒənsi/n پێویستی- زوو- پەلە
urgent/ˈɜːdʒənt/v خێرا، زۆر پێویست
uric/ɜːrɪk/adj ترشی یۆریك(میز)
urinal/n ١-تەوالێتی میز ٢-شوێنی میز کردن
urinate/ˈjʊərɪneɪt/v میز دەکا
urine/ˈjʊərɪn/n میز
urn/ɜːn/n گۆزە- گوڵدان
us/əs/prop ئێمە(بەرکار)
usage/ˈjuːsɪdʒ/n ١- بەکارهێنان ٢- لە زماندا باوە بەکارهێنانی
use/juːs/n بەکار هێنان
use/juːz/v بەکاری دەهێنێ
used/juːzd/adj کۆنە باش
useful/ˈjuːsfl/adj بەسوود
useless/ˈjuːsləs/adj بێسوود
usher/ˈʌʃə(r)/n ڕابەر- ڕێپیشاندەر دەرگاوان
usher/ˈʌʃə(r)/v جێی- ڕێی پێ پیشان دەدا
usherette/ˌʌʃəˈret/n (کچێك)لە سینەما جێگا بۆ خەڵکەکە دەست نیشان دەکات
usual/ˈjuːʒuəl/adj باو/ئاسایی
usually/ˈjuːʒuəli/adv بەزۆری
usurer/ˈjuːʒərə(r)/n بەرتیل خۆر
usurp/juːˈzɜːp/v زەوتی دەکا/داگیری دەکا
usurper/juːˈzɜːpə(r)/n زۆردار، زەوتکەر
usury/ˈjuːʒəri/n (ربا) سو
utensil/juːˈtensl/n ئامێر/ کەلوپەل
uterus/ˈjuːtərəs/n (ڕەحمی) ئافرەت
utilitarian/ˌjuːtɪlɪˈteəriən/adj فەلسەفەی سوود گەیەنەری
utility/juːˈtɪləti/n سوود
utilize/ˈjuːtəlaɪz/v بەکاری دەهێنێ
utmost/ˈʌtməʊst/adj تا ئەوپەری- بێڕادە
Utopia/juːˈtəʊpiə/n یۆتۆپیا(شارێکی نموونەیی)
Utopian/juːˈtəʊpiən/adj نموونەیی، بیرێکی سەرابی
utter/ˈʌtə(r)/adj تەواو
utterance/ˈʌtərəns/n دەستەواژە، قسە/ ئاخاوتن
uttermost/adj تا ئەوپەری مەبەست
uvula/ˈjuːvjələ/n قورقوراگە/ پارچە گۆشتی پشتەوەی سەرووی دەم

(مردنێکی)ناوەخت

untold/ˌʌnˈtəuld/adj ١–نەگوتراو، باس نەکراو
٢– لەحساب نایەت، نائژمێردرێت

untouchable/ʌnˈtʌtʃəbl/adj - n دەستی لێنادرێت (توخنی‌ناکەوێت)/ ئەندامی نزمترین چین

untoward/ˌʌntəˈwɔ:d/adj نەویستراو

untried/ˌʌnˈtraɪd/adj ١–هەوڵ نەدراو
٢– زیرەك نیە

untrue/ʌnˈtru:/adj ١–درۆزن، ناراست
٢– بێوەفا

untruth/ˌʌnˈtru:θ/n درۆودەلەسە

unturned/ˌʌnˈtɜ:nd/adj دەرگا نەما نەیکوتێ (هەوڵێکی زۆر دەدا)

unused/ʌnˈju:zd/adj بەکار نەهێنراو

unusual/ʌnˈju:ʒuəl/adj نائاسایی

unveil/ˌʌnˈveɪl/v پەردەی لادەدا

unwanted/ˌʌnˈwɒntɪd/adj نەویستراو

unwarranted/ˌʌnˈwɒntɪd/adj بێبیانوو، هەروا

unwell/ʌnˈwel/adj ماندوو ، نەخۆش

unwieldy/ʌnˈwi:ldi/adj گران بەکاردێت

unwilling/ʌnˈwɪlɪŋ/v حەزناکات، نایەوێت

unwind/ˌʌnˈwaɪnd/v پشوو دەدا

unwise/ˌʌnˈwaɪz/adj گەمژە، گێلەپیاو

unwitting/ʌnˈwɪtɪŋ/adj بەبێ‌قەست/ بێ‌ئاگا

unworldly/ʌnˈwɜ:ldli/adj گوێبە دنیا نادات (خواپەرست)

unworthy/ʌnˈwɜ:ði/adj شایانی نیە

unwritten/ˌʌnˈrɪtn/adj نەنووسراو

unzip/ˌʌnˈzɪp/v (زنجیر) دەکاتەوە

up/ʌp/adv لە سەرەوە/بەرەو سەرەوە

upbraid/ʌpˈbreɪd/v بەتوندی رەفتاری لەگەڵ دەکا (سەرزەنشتی دەکا)

upbringing/ˈʌpbrɪŋɪŋ/n پەروەردەکردن

upheaval/ʌpˈhi:vl/n گۆڕانێکی مەزنی لە ناکاو

uphill/ˌʌpˈhɪl/adj (بەرەو) سەرەوە، دژوار

uphold/ʌpˈhəuld/v پشتیوانی دەکا

upholster/v (کورسی بە شتی نەرم) دادەپۆشێ

upholstered/ʌpˈhəulstəd/adj قەڵەو، خرووپڕ

upholsterer/ʌpˈhəulstərə(r)/n قاڵی چن، مافورچن

upholstery/ʌpˈhəulstəri/n پیشەی چنین

upkeep/ˈʌpki:p/n چاککردنەوە، سەرپەرشتی کرێ ی لێ چاکردنەوە

uplift/ˌʌpˈlɪft/v وورە بەرز دەکاتەوە/ بەرز دەکاتەوە

upon/əˈpɒn/prep لەسەرەوەی

upper/ˈʌpə(r)/adj سەرەوە، لە بلندایی، لە بەرزایی

uppermost/ˌʌpəməust/adj بەرزترین ، بڵندترین

upright/ˈʌpraɪt/adj ستوونی– رەپ

upright/ˈʌpraɪt/adj ڕاست، پاك

uprising/ˈʌpraɪzɪŋ/adj ڕاپەڕین– یاخیبوون

uproar/ˈʌprɔ:(r)/n ژاوەژاو

uproarious/ʌpˈrɔ:riəs/adj ناهەنگێکی دەنگ بەرز– بەژاوەژاو

uproariously/adv بە ژاوەژاوی

uproot/ˌʌpˈru:t/v (ڕەگی) هەڵدەکێشێ

upset/ʌpˈset/v قلپی دەکاتەوە ، تێکی دەدا

upshot/ˈʌpʃɒt/n ئەنجام/جەوهەر/کرۆك

بەزەیی پێدا نایەتەوە (رەحم ناکات)

**unreliable**/ˌʌnrɪˈlaɪəbl/adj پشتی پێنابەسترێت

**unrelieved**/ˌʌnrɪˈliːvd/adj شڕ

**unremitting**/ˌʌnrɪˈmɪtɪŋ/adj هەواڵێکی بەردەوام

**unrepeatable**/ˌʌnrɪˈpiːtəbl/adj دووبارە نابێتەوە

**unrequited**/ˌʌnrɪˈkwaɪtɪd/adj (خۆشەویستی) یەک سەرە (لەیەک لاوە)

**unreservedly**/ˌʌnrɪˈzɜːvd/adv ڕوو بە ڕوو، بەئاشکرا

**unresolved**/adj دوودڵ، ڕاڕا

**unrest**/ʌnˈrest/n شێواوی، ئاژاوە، ناسەقامگیری

**unripe**/ˌʌnˈraɪp/adj پێنەگەیشتوو، کاڵ

پێچەکەی دەکاتەوە

**unroll**/ʌnˈrəʊl/v (لوولیەکەی دەکاتەوە)

**unruffled**/ʌnˈrəfld/adj هێمن، خۆڕاگر

**unruly**/ʌnˈruːli/adj یاخی، سەرشێت

**unsafe**/ʌnˈseɪf/adj ترسناک

**unsaid**/ʌnˈsed/adj نەوتراوە/ناوترێ

**unscathed**/ʌnˈskeɪðd/adj تووشی هیچ نەبووە/ زیانی پێنەکەوتووە

**unscrew**/ˌʌnˈskruː/v بورغییەکە دەکاتەوە

**unscrupulous**/adj بێویژدان

**unseasoned**/adj دارێکە نەگەییو بێ وەرز/ وەرز نەهاتوو

**unseat**/ˌʌnˈsiːt/v ١–دایدەگرێ، لای دەبا، دەری دەکا ٢– لەسەرئەسپەکەی دایدەگرێتە خوارێ

**unseemly**/ʌnˈsiːmli/adj بێ ئەدەب/ نادروست

**unseen**/ˌʌnˈsiːn/adj نەبینراو، تێبینی نەکراو

**unsettled**/ˌʌnˈsetld/adj نیگەران، ڕاڕا، ناسەقامگیر

**unshakeable**/ʌnˈʃeɪkəbl/adj سەقامگیر/ناهەژێ– نەهەژاو

**unshaven**/ˌʌnˈʃeɪvn/adj نەتاشراو(ریش)

**unsightly**/ʌnˈsaɪtli/adj چارەگران، ناشیرین

**unskilled**/ˌʌnˈskɪld/adj ناکارامە

**unsophisticated** /ˌʌnsəˈfɪstɪkeɪtɪd/adj سادە، ساکار

**unsound**/ˌʌnˈsaʊnd/adj خەوشدار، ناتەواو

**unspeakable**/ʌnˈspiːkəbl/adj وەسف ناکرێت/ناگوترێ

**unspoken**/ʌnˈspəʊkn/adj نەوتراو

**unstable**/ʌnˈsteɪbl/adj ناسەقامگیر

**unsteady**/ʌnˈstedi/adj بە لارەلار

**unsuitable**/ʌnˈsuitəbl/adj ناشایستە/نەگونجاو

**unsure**/ˌʌnˈʃʊə(r)/adj نادڵنیا

**unsuspecting**/ˌʌnsəˈspektɪŋ/adj گومان هەڵنەگر(دڵنیایە)

**untapped**/ˌʌnˈtæpt/adj نۆبەرە، دەستی لێ نەدراوە

**untenable**/ʌnˈtenəbl/adj پشتیوانیناکرێت

**unthinkable**/ʌnˈθɪŋkəbl/adj بە ئەقڵی کەس دا نایەت

**unthought-of**/adj بە بیری کەس دا نەهات

**untidy**/ʌnˈtaɪdi/adj ناڕێک وپێک

**untie**/ʌnˈtaɪ/v دەکاتەوە، هەڵدەوەشێنێتەوە

**until**/ənˈtɪl/conj هەتا، تەنانەت

**untimely**/ʌnˈtaɪmli/adj

unless/ənˈles/conj ھەتا- ئەگەر نا

unlike/ˌʌnˈlaɪk/adj جیاواز لە

unlikely/ʌnˈlaɪkli/adj شیمانە نەکراو

نابەدڵ/ دڵنەگر

unload/ˌʌnˈləʊd/v بارەکەی دادەگرێ/

دەهێنێتە خوارێ

unlock/ˌʌnˈlɒk/v دەکاتەوە

بێبەخت،

unlucky/ʌnˈlʌki/adj

بەخت ڕەش

unmanly/ʌnˈmænli/adj-١-ترسنۆك

ناپیاو ٢- لاواز(سێکس)

unmarried/ˌʌnˈmærid/adj کوڕی

عازەب، کچی شونەکردو

unmask/ˌʌnˈmɑːsk/v ڕووی دەردەخا

unmentionable/ʌnˈmenʃənəbl/adj

ناوی نەهێنرێت

unmindful/ʌnˈmaɪndfl/adj

بێ ئاگا- لە بیرکەر

unmistakable/ˌʌnmɪˈsteɪkəbl/adj

دیار، ڕوون

unmoved/ˌʌnˈmuːvd/adj

گوێ پێنەدەر، تورە نابێ

unnatural/ʌnˈnætʃrəl/adj

ناسروشتی

unnaturally/adv بەشێوەیەکی

ناسروشتی

unnecessary/ʌnˈnesəsri/adj

ناپێویست

unnerve/ˌʌnˈnɜːv/v وورەی دادەبەزێ

unnoticed/ˌʌnˈnəʊtɪst/adj ھەست

پێنەکرێ

unnumbered/ˌʌnˈnʌmbəd/adj

لەژمارە نەھاتوو/ناژمێردرێ

unofficial/ˌʌnəˈfɪʃl/adj نارەسمی

unofficially/adv بەشێوەیەکی نارەسمی

unopposed/ˌʌnəˈpəʊzd/adj بێنەیار

unorthodox/ʌnˈɔːθədɒks/adj

بەپێچەوانەی داب و نەریت/دین

unpack/ˌʌnˈpæk/v بەتاڵی دەکا، دەکاتەوە

unparalleled/ʌnˈpærəleld/adj

بێوێنە، بێهاوتا

unperturbed/adj خۆگر، نەگۆڕ

unpick/ˌʌnˈpɪk/v ھەڵیدەوەشێنێ

unplaced/ˌʌnˈpleɪst/adj

لە سێیەمەکانی یەکەم نیە

unpleasant/ʌnˈpleznt/adj

بۆن پیس، تێکدەر

unprecedented/ʌnˈpresɪdentɪd/adj

بەبێ ھیچ پێشەکییەك

unpretentious/ˌʌnprɪˈtenʃəs/adj

ئاسایی- بێفیز

unprintable/ʌnˈprɪntəbl/adj

پیس، حەیابەر

unprofessional/ˌʌnprəˈfeʃənl/adj

شایانی پیشە نییە

unprompted/ʌnˈprɒmptɪd/adj

ھەر لە خۆوە

unprovided/adj بێبەشی/

بێھاریکاری

unprovoked/ˌʌnprəˈvəʊkt/adj

بەبێ وروژان

unqualified/ˌʌnˈkwɒlɪfaɪd/adj

شایستە نیە، تەواو نیە- ڕەھا

unravel/ʌnˈrævl/v شی دەکاتەوە، دەکاتەوە

unreadable/ʌnˈriːdəbl/adj خەتێکی

نەخوێندراوە

unreal/ˌʌnˈrɪəl/adj خەیاڵی، ناحەقیقی

unrealistic/ˌʌnrɪəˈlɪstɪk/adj ناواقعی

unreasonable/ʌnˈriːznəbl/adj ناماقوول

unrecognizable/adj نەناسرێتەوە،

زۆر گۆڕاوە

unrelenting/ˌʌnrɪˈlentɪŋ/adj

بێ‌سوێن، بێ ئەدەب

**unfrock/v** لە قەشایەتی دەری دەکەن

**unfurnished/ʌnˈfɜːnɪʃt/adj** رانەدەخرا

**ungainly/ʌnˈgeɪnli/adj** ناڕێک/ناقۆلا

**ungodly/ʌnˈgɒdli/adj** شەڕانی، نادینی

**ungovernable/ʌnˈgʌvənəbl/adj** کۆنترۆل ناکرێ

**ungrateful/ʌnˈgreɪtfl/adj** بەدنمەک، ناشوکر

**unguarded/ʌnˈgɑːdɪd/adj** بێ‌ئاگا، بەرەڵلا

**unhappy/ʌnˈhæpi/adj** ناشاد

**unhealthy/ʌnˈhelθi/adj** نەخۆش، نەساغ، زیانبەخش

**unheard/ʌnˈhɜːd/adj** نەبیستراو

**unheard-of/ʌnˈhɜːd ɒv/adj** نوێ/ نەناسراو

**unhinge/v** عەقلی تێک دەچێ عەقلی لە دەستی دەدات

**unhinged/ʌnˈhɪndʒd/adj** عەقل ناتەواو- عەقل نەساغ

**unhurried/ʌnˈhʌrid/adj** لەسەر خۆ، خاو

**uni-** بە تەنیا

**unicorn/ˈjuːnɪkɔːn/n** یەک قۆچ (ئاژەڵێکی خورافی ئەفسانەییە)

**unidentified/ˌʌnaɪˈdentɪfaɪd/adj** نەناسراو (بێ‌ناسنامە)

**unification/n** یەککردن(یەکتاپەرستی)

**uniform/ˈjuːnɪfɔːm/adj** گونجاو- یەکجۆر(جل)

**uniformed/adj** (پۆلیسێک)بە جلوبەرگی رەسمی‌یەوە

**uniformity/ˌjuːnɪˈfɔːməti/n** ڕێک گونجاو

**unify/ˈjuːnɪfaɪ/v** یەکی دەکا(یەکتای دەکا)

**unilateral/ˌjuːnɪˈlætrəl/adj** یەکلایەنە

**unimpaired/ˌʌnɪmˈpeəd/adj** ساغ، بێ‌ئازار، ئازارنەدراو

**uninhibited/ˌʌnɪnˈhæbɪtɪd/adj** رەها بەرەڵلا

**uninterested/ʌnˈɪntrəstɪd/adj** گوێ پێ‌نەدەر

**uninterrupted/ˌʌnˌɪntrəˈrʌptɪd/adj** دوا بە دوای یەک

**uninvited/ˌʌnɪnˈvaɪtɪd/adj** بانگێشتن نەکراو

**uninviting/ˌʌnɪnˈvaɪtɪŋ/adj** سەرنج رانەکێش

**union/ˈjuːniən/n** ١-یەککرتن ٢- یەکێتی، یەکگرتوو

**unique/juˈniːk/adj** بێ هاوتا

**unisex/ˈjuːnɪseks/adj** بۆ کچ و کور باشە بۆ هەردوو جنس

**unison/ˈjuːnɪsn, ˈjuːnɪzn/n** گونجان

**unit/ˈjuːnɪt/n** ١- یەکە٢- نمرەیەک لە یەکان

**unite/juˈnaɪt/v** یەکدەگرێ

**unity/ˈjuːnəti/n** یەکێتی، یەکگرتن

**universal/ˌjuːnɪˈvɜːsl/adj** جیهانی، تەواوی

**universally/adv** بەتەواوی، سەرجەم

**universe/ˈjuːnɪvɜːs/n** گەردوون

**university/ˌjuːnɪˈvɜːsəti/n** زانکۆ

**unkempt/ˌʌnˈkempt/adj** قژ فش/(پرچ) شانەنەکراو

**unkind/ˌʌnˈkaɪnd/adj** دڕ، بێ بەزەیی

**unknown/ˌʌnˈnəʊn/adj** نەناسراو، نادیار

**unlearn/ˌʌnˈlɜːn/v** خۆی لێ رزگار دەکا

**unleash/ʌnˈliːʃ/v** بەرەڵای دەکا/بەردەدا

**unleavened/ˌʌnˈlevnd/adj** نانی بێ خومرە

دەنگ نزم

underwater/ˌʌndəˈwɔːtə(r)/adj ژێر ئاو

underwear/ˈʌndəweə(r)/n جلی ژێرەوە

underworld/ˈʌndəwɜːld/n جیهانی تاوان

undesirable/ˌʌndɪˈzaɪərəbl/adj کەس حەزی لێ ناکات (نامەقبوول)/ زیانبەخش

undies/ˈʌndiz/n جلی بنەوەی ژنانە

undivided/ˌʌndɪˈvaɪdɪd/adj تەواو، سەرجەم

undo/ʌnˈduː/v لێکی دەکاتەوە، چارەسەری دەکا، شرۆڤە دەکا

undone/ʌnˈdʌn/adj کراوە/ دروست نەکراو

undoubtedly/ʌnˈdaʊtɪdli/adv بێ گومان

undress/ʌnˈdres/v خۆی ڕووت دەکاتەوە

undue/ˌʌnˈdjuː/adj زێدەڕۆ، زیاد لەپێویست/ ئێشتا شایەنی نی یە

undulate/ˈʌndjuleɪt/v شەپۆل دەدا

unduly/ˌʌnˈdjuːli/adv بەشێوەیەکی نەگونجاو

undying/ʌnˈdaɪɪŋ/adj خۆشەویستی نەمری/ هەمیشەیی

unearned/ˌʌnˈɜːnd/adj وەرنەگیراو/ بەدەست نەهێنراو

unearth/ʌnˈɜːθ/v لەژێر زەوی دەریدەهێنێ/ هەڵدەکۆڵێ

unearthly/ʌnˈɜːθli/adj لە سروشت بەدەر، سەیر نۆر ورد، نۆر درەنگ(کات)

uneasy/ʌnˈiːzi/adj نیگەران دوودڵ، ناسەقامگیر

unemployed/ˌʌnɪmˈplɔɪd/adj بێکار، ماتڵ

unemployment/ˌʌnɪmˈplɔɪmənt/n بێکاری

unequal/ʌnˈiːkwəl/adj نایەکسان

unequivocal/ˌʌnɪˈkwɪvəkl/adj ڕوون / ڕەها

unerring/ʌnˈɜːrɪŋ/adj هەڵەناکات،ورد

uneven/ʌnˈiːvn/adj نایەکسان

unevenly/ʌnˈiːvnli/adv بەشێوەیەکی نایەکسان

uneventful/ˌʌnɪˈventfl/adj بێ ڕووداو

unfair/ˌʌnˈfeə(r)/adj ناڕاست– نادادگەر

unfaithful/ʌnˈfeɪθfl/adj خائن، خیانەت لە ژن

unfamiliar/ˌʌnfəˈmɪliə(r)/adj نامۆ، ناگونجاو

unfasten/ʌnˈfɑːsn/v لێکی دەکاتەوە

unfeeling/ʌnˈfiːlɪŋ/adj بێ شعور، دڵڕەق

unfit/ʌnˈfɪt/adj نابەجێ/نەگونجاو

unflinching/ʌnˈflɪntʃɪŋ/adj خۆگر، چەربەزە

unfold/ʌnˈfəʊld/v دەکاتەوە، دەریدەخا

unforeseen/ˌʌnfɔːˈsiːn/adj چاوەڕوان نەکراو

unforgettable/ˌʌnfəˈgetəbl/adj لەبیر ناکرێت، نەمر

unforgivable/ˌʌnfəˈgɪvəbl/adj لێی نابووردرێت

unfortunate/ʌnˈfɔːtʃənət/adj بەدبەخت

unfortunately/adv بەدبەختانە

unfounded/ʌnˈfaʊndɪd/adj بێ بنەما

unfrequented/adj زیارەتێکی دەگمەن

unfriendly/ʌnˈfrendli/adj

underclothes/ˈʌndəkləʊðz/n جلوبەرگی ژێرەوە

underclothing/ˈʌndəkləʊðɪŋ/n جلی بنەوە/ ژێرەوە

undercover/ˌʌndəˈkʌvə(r)/adj نهێنی

undercurrent/ˈʌndəkʌrənt/n شەپۆلی بنی دەریا

undercut/ˌʌndəˈkʌt/n شمەکێکی بە نرخی کەمتر دەخاتە ڕوو

underdeveloped /ˌʌndədɪˈveləpt/adj پێ نەگەیشتوو

underdog/ˈʌndədɒg/n چەوساوە، زۆرلێکراو

underdone/ˌʌndəˈdʌn/adj تەواو باش نەکوڵاو

underestimate/ˌʌndərˈestɪmeɪt/v کەمیدەکا، بەهیچ نازانێ

underexposed/adj فیلمێکی کەم تیشك (ڕووناکی)

underfed/ˌʌndəˈfed/adj بەدخۆراك- خۆراکی کەمی هەیە

undergo/ˌʌndəˈgəʊ/v تالی دەچێژێ (ناخۆشی)

undergraduate/ˌʌndəˈgrædʒuət/n قوتابی زانکۆی پێش دەرچوون

underground/ˈʌndəgraʊnd/adj ژێر زەوی

undergrowth/ˈʌndəgrəʊθ/n نەمام- پووش

underhand/ˌʌndəˈhænd/adv بە دزییەوە

underlie/ˌʌndəˈlaɪ/n لەبنەوە پاڵدەکەوێ، بنەماڵەی.. دادەمەزرێنێ خەت لەژێری دەدا

underline/ˌʌndəˈlaɪn/v

undermine/ˌʌndəˈmaɪn/v ١-تونێل لێدەدا ٢-کەمی دەکا/ ئابڕووی ئەتك دەکا

underneath/ˌʌndəˈniːθ/adv بەشی ژێرەوە/بن

undernourished/ˌʌndəˈnʌrɪʃt/adj کەمخۆراك

underpay/ˌʌndəˈpeɪ/v کرێی بەتەواوی نادات

underpants/ˈʌndəpænts/n شەرواڵی ژێرەوە/ جلی بنەوە

underpass/ˈʌndəpɑːs/n ڕێگای ژێر زەوی

Underprivileged /ˌʌndəˈprɪvəlɪdʒd/adj بێبەش، بێسەرپەرشت

underrate/ˌʌndəˈreɪt/v لە نرخی کەم دەکاتەوە

under-secretary/ˌʌndəˈsekrətri/n ئەندامی پەرلەمان و یاریدەدەری وەزیر

undersexed/ˌʌndəˈsekst/adj قۆپ، توانای زایەندی کەمە

understand/ˌʌndəˈstænd/v تێدەگا، هەڵدەهێنجێ

understanding/ˌʌndəˈstændɪŋ/n ١- تێگەیشتن ٢- ڕێککەوتن

understate/ˌʌndəˈsteɪt/v لەنرخی کەم دەکاتەوە

understudy/ˈʌndəstʌdi/n جێگری ئەکتەری شانۆ/ جێگرەوەی ئامادە

undertake/ˌʌndəˈteɪk/v پەیمان دەدا

undertaker/ˌʌndəˈteɪkə(r)/n دوکاندار، مردوشاراوە

undertaking/ˌʌndəˈteɪkɪŋ/n ئەندەر، پرۆژە

undertone/ˈʌndətəʊn/n چرپە، شاراوە،

ڕەفتار دەکا

**unbiased**/ʌn'baɪəst/adj بێ لایەن

**unblushing**/ʌn'blʌʃɪŋ/adj بێحەیا، بێشەرم

**unbounded**/ʌn'baʊndɪd/adj (حەزێکی) بێسنوور

**unbroken**/ʌn'brəʊkən/adj ئێنەدراو، نەپچڕاو، کەوی نەکراو

**uncage**/v لە قەفەس دەردەچێ- بەر دەدرێ/ بەر دەدا

**uncalled-for**/ʌn'kɔ:ld fɔ:(r)/adj نەخوازراو و نەپێویست

**uncanny**/ʌn'kæni/adj ناسروشتی و شاراوە/ سەیر

**unceasing**/ʌn'si:sɪŋ/adj هەمیشەیی/ بەردەوام- نەبڕاو

**uncertain**/ʌn'sɜ:tn/adj نادیار، گۆڕاو، نادڵنیا

**uncertainty**/ʌn'sɜ:tnti/n گومان

**uncharitable**/ʌn'tʃærɪtəbl/adj وشك، توندوتیژ/ نالێبوردە

**uncharted**/ˌʌn'tʃɑ:tɪd/adj لەسەر نەخشە نیە/نەدۆزراوە

**uncivil**/ʌn'sɪvl/adj بێئەدەب، دەمڕووت

**unclaimed**/ˌʌn'kleɪmd/adj داوانەکراوە

**uncle**/'ʌŋkl/n ١-مام/خاڵ ٢- مێردی پلك

**unclean**/ˌʌn'kli:n/adj پیس، ناپاك(بەران)

**uncomeatable**/adj بەئاسان دەستی ناگاتێ دەست ناگاتێ/دژوار

**uncommon**/ʌn'kɒmən/adj دەگمەن، نائاسایی

**uncommonly**/adv هەتا ڕادەیەك

**uncompromising** /ʌn'kɒmprəmaɪzɪŋ/adj واز لە هەڵوێستی ناهێنێ/چەسپاو

**unconcerned**/ˌʌnkən'sɜ:nd/adj ناپەیوەست

**unconditional**/ˌʌnkən'dɪʃənl/adj خۆبەدەستەوەدانی بێمەرج، ڕەها

**unconscious**/ʌn'kɒnʃəs/adj ١- بووراوە/بێهۆش ٢- بێئاگا ٣- ناقەست

**unconsciousness**/n بێشعوری

**uncontrollable**/ˌʌnkən'trəʊləbl/adj ناتوانێت ڕێگی بخات بەسەری زاڵ بێ

**uncork**/ˌʌn'kɔ:k/v قەپاغەکەی دەکاتەوە

**uncouth**/ʌn'ku:θ/adj ١-دڕ، زبر ٢-سەیر- ناباو

**uncover**/ʌn'kʌvə(r)/ قەپاغی لادەدا/لادەبا

**uncrossed**/ˌʌn'krɒst/adj شیك(چەکی پارە)ی بێخەت خەت

**unction**/'ʌŋkʃn/n بەرۆنی پیرۆز چەور کردن(لەلای فەلەکان)

**undaunted**/ʌn'dɔ:tɪd/adj جەربەزە/ئازا

**undecided**/ˌʌndɪ'saɪdɪd/adj دوودڵە لە ڕایەکەی/ هێشتا بڕیاری نەداوە

**undefended**/ˌʌndɪ'fendɪd/adj گازندەیەکی بێبەرەڤانی/ بەرگری لێ ناکرێ

**undeniable**/ˌʌndɪ'naɪəbl/adj بێ چەندو چوون/ نکۆڵی لێ ناکرێ

**under**/'ʌndə(r)/prep ١- لە ژێر ٢- لەژێر سەرپەرشتی ٣- کەمتر لەوە ٤- چەند حاڵەتێکی جیاواز

**undercarriage**/'ʌndəkærɪdʒ/n گێڕی دابەزینی فڕۆکە

**undercharge**/ˌʌndə'tʃɑ:dʒ/v داوای نرخێکی کەمتر دەکا

## Uu

U-u/juː/ پیتیبیست و یەکەم لە ئەلفبای ئینگلیزی

ubiquitous/juːˈbɪkwɪtəs/adj ئامادەکی زۆر/ لە هەموو جێ هەیە

udder/ˈʌdə(r)/n گوان

udometer/n باران پێو

uglify/v ناشرین دەکات/ کرێت

ugly/ˈʌgli/adj ١-دزێو/ناشیرین ٢- نیشانەی شەڕ

UK: United Kingdom شانشینی یەکگرتوو- بەریتانیا

ulcer/ˈʌlsə(r)/n پووشان(قرحە)

ulterior/ʌlˈtɪəriə(r)/adj لە پشتەوە/شاراوە

ultimate/ˈʌltɪmət/adj ١-کۆتایی ٢-مەزنترین

ultimatum/ˌʌltɪˈmeɪtəm/n دوامۆلەت/دواجار ئاگادارکردنەوە

ultra-/prep-adj لەسەرووی، سەرەڕۆ توندڕەو

ultraviolet/ˌʌltrəˈvaɪələt/adj تیشکی سەرووی بنەوشەیی

umbilical cord/ʌmˌbɪlɪkl ˈkɔːd/n وێلداش

umbrage/ˈʌmbrɪdʒ/v ڕێزی خۆی نەدراوەتێ/ هەست دەکات هەستی بریندار کراوە

umbrage/n ١-سێبەر/کەلای سێبەر ٢-بیزاری

umb[illegible]ʌmˈbrelə/n سەیوان/چەتر

um[illegible]e/ˈʌmpaɪə(r)/n ناوبژیوان، داوەر

umpire/v ناوبژیوانی دەکا

unabated/ˌʌnəˈbeɪtɪd/adj بەهێز

unable/ʌnˈeɪbl/adj دەستەوەستان

unabridged/n سەراپا- هەمەلایەن شامیل نەک پوختە

unaccompanied/ˌʌnəˈkʌmpənid/adj بەتەنیا

unaccountable/ˌʌnəˈkaʊntəbl/adj پاڤەی بۆنیە

unaccustomed/ˌʌnəˈkʌstəmd/adj فێرنیە/ڕانەهاتووە

unadulterated/ˌʌnəˈdʌltəreɪtɪd/adj پاك، بێگەرد

unaligned/adj بێ لایەن

un-American/ˌʌn əˈmerɪkən/adj دژبە تیتال/ دژ بە ئەمریکا

unanimity/juːnəˈnɪmət/n بەسەرجەمی، کۆ

unanimous/juˈnænɪməs/adj سەرجەم

unanimously/juˈnænɪməsli/adv بەسەرجەم بڕیار-بەکۆی دەنگ

unarmed/ˌʌnˈɑːmd/adj بێچەك

unassuming/ˌʌnəˈsjuːmɪŋ/adj بێفیز

unattached/ˌʌnəˈtætʃt/adj ١-عازەب- ڕەبەن- بێژن ٢- سەربەخۆ

unavoidable/ˌʌnəˈvɔɪdəbl/adj چارەنیە/ حەتمی

unaware/ˌʌnəˈweə(r)/adj گێژ، بێئاگا

unawares/ˌʌnəˈweəz/adv بێ مەبەست- لەخۆوە

unbalanced/ˌʌnˈbælənst/adj ناپارسەنگ

unbearable/ʌnˈbeərəbl/adj ئارامی لێناگرێت/ بەرگە ناگرێ

unbeaten/ʌnˈbiːtn/adj ژێرنەکەوتو، لێنەدراو

unbecoming/ˌʌnbɪˈkʌmɪŋ/adj نەشیاو

unbelief/n کفر- گومان

unbelievable/ˌʌnbɪˈliːvəbl/adj بڕوا ناکرێت/سەیر

unbend/ˌʌnˈbend/v بە ئارەزووی خۆی

هێلی ناوەندیە/ گێژەلوکە (لە چین)

typhus/ˈtaɪfəs/n تای تیفۆ/لەرزوتا

typical/ˈtɪpɪkl/adj نموونەیی

typify/ˈtɪpɪfaɪ/v دەنوێنێ/دەبێتە هێمای..

typist/ˈtaɪpɪst/n چاپکەر

typography/taɪˈpɒgrəfi/n هونەری چاپکردن

typology/n ١-هێماسازی ٢-زانستی نمونەکانی کەسایەتی

typo/n ١-پیت لێدەر ٢-هەڵەی چاپ

typographer/n پیت لێدەر/ چاپکەر

tyrannical/tɪˈrænɪkl/adj زۆردار

tyrannize/ˈtɪrənaɪz/v زۆرداری دەکا

tyranny/ˈtɪrəni/n زۆرداری

tyrant/ˈtaɪrənt/n چەوسێنەر- تاغوت

tyre/ˈtaɪə(r)/, (tire)/n تایەی ئۆتۆمبێل

tzar/zɑː(r)/n تزار- قەیسەر

tzetze=tsetse/n مێشێکی خوێنمژ

tzigane/n-adj قەرەج، دۆم/ قەرەجی، دۆمانە

turn/tɜ:n/v ١- بەرەودوا وەردەچەرخێ ٢- دەگۆڕێ ٣- باز دەدا بەسەر ٤- ئاراستە دەکا ٥- دەردەکەوێ ٦- ئاشکرا دەبێ

turn/n ١- دەور، ڕۆڵ، گۆڕان ٢- قوچەك ٣- بەرەودوا

turnip/ˈtɜ:nɪp/n شێلم

turnover/ˈtɜ:nəʊvə(r)/n ١- نانی گژنیژ ٢- بڕی پارە..

turpentine/ˈtɜ:pəntaɪn/n ڕۆن

turquoise/ˈtɜ:kwɔɪz/n بەردێکی بەنرخە/ بەردێکی شینی مەیلەو کەسکە

turret/ˈtʌrət/n قوللەیەکی بچووك

turtle/ˈtɜ:tl/n کیسەڵ

turtle-dove/n کۆترە کێویلە

turtle-neck/n جلی خوری- جەرسی، ملپێچ

tusk/tʌsk/n کەلبە

tussle/ˈtʌsl/n شەڕکردن/ دەمەقاڵێ

tutor/ˈtju:tə(r)/n ١- مامۆستای تایبەتی ٢- مامۆستای زانکۆ

tutorial/tju:ˈtɔ:riəl/adj فێرکاریی- مامۆستایی

twaddle/twɒdl/n قسەی بێ‌فەڕ، چەنەبازی

twang/twæŋ/n زرنگە دەنگی (ژێی گیتار)

tweak/twi:k/n گوێ ڕاکێشان

tweed/twi:d/n جلێکی خوری دڕە

tweezers/ˈtwi:zəz/n موکێش

twelfth/twelfθ/pron دوانزەیەمین

twelve/twelv/n دوازدە- دوانزە

twentieth/ˈtwentiəθ/pron - n بیستەم

twenty/ˈtwenti/n بیست

twice/twaɪs/adv دووقات/دووجار

twiddle/ˈtwɪdl/v یاری بەپەنجە دەکا، خۆ مژۆڵکردن بەکاری بێهودە

twig/twɪg/n چڵ/لقی بچووك

twig/v تێ‌دەگا

twilight/ˈtwaɪlaɪt/n کازیوە، پێش ئەوەی دنیا تاریك بێ/ شەبەق

twill/twɪl/n چنراوێکی لۆکەییە

twin/twɪn/n دووانە ، جمك، یەك لە جمکان

twin/v (دووشت) پێکەوە گرێ دەدا

twinge/twɪndʒ/n چزە ، ئازارێکی تیژی کتوپڕ

twinkle/ˈtwɪŋkl/v - n دەدرەوشێتەوە

twirl/twɜ:l/v دەسوڕێتەوە

twist/twɪst/v ١- سووڕ دەدا ٢- (خول)وەردەگێڕێ ٣- دەچەمێنێ

twister/n دەستبڕ/ قۆلبڕ

twit/twɪt/v ١- سەرزەنشتی دەکا ٢- پێی ڕادەبوێرێ

twit/n دەبەنگ، گێژ

twitch/twɪtʃ/v دەلەرزێ، ڕادەچڵەکێ

twitter/ˈtwɪtə(r)/v زیقەزیق دەکا

two/tu:/n دوو

twopenny/ˈtʌpəni/n دووپنسە (پارەیەکی‌ئینگلیزییە)

two-piece/n دوو پارچە تەنورە و چاکێت

two-ply/adj دووتوێ/ڕووبەر

twosome/ˈtu:səm/adj دووانە، ژن وپیاو

two-way/adj دوولا

tycoon/taɪˈku:n/n خاوەن پارە و دەسەڵات

type/taɪp/n ١- چەشن- جۆر ٢- نموونە٣- پیتی‌چاپ

type/v چاپ دەکا

type-setter/ˈtaɪpsetə(r)/n پیت چن

typewriter/ˈtaɪpraɪtə(r)/n ئامێری چاپ

typhoid/ˈtaɪfɔɪd/n تیفۆ

typhoon/taɪˈfu:n/n گەردەلوولێکی

٢- بەرپرسیاری ٣- راسپاردن

٤- یەککرتنی کۆمپانیەکان

trustee/trʌˈstiː/n ١- وەسیەتکار- ئەمینداریەت

٢- ئەندامی کاروباری کاری بازرگانی.

trustworthy/ˈtrʌstwɜːði/adj جێی‌بڕوایە

trusty/ˈtrʌsti/adj دڵسۆز، جێی‌بڕوایە

truth/truːθ/n ڕاستی، هەق

truthful/ˈtruːθfl/adj ڕاستگۆ

truthfulness/n ڕاستی، دروستی، ڕاستگۆیی

try/traɪ/n ١-هەوڵدان ٢-تاقیکردنەوە ٣- ترای٤- دادوەر

tsar/zɑː(r)/n تزار، قەیسەر

tsetse/ˈtsetsi/n مێشی تسی تسی

tub/tʌb/n ١- حەوز٢- تەشت

tubby/ˈtʌbi/adj کورت و قەڵەو، کورتەبنە، قوتە

tube/tjuːb/n ١- بۆری، لولەك ٢- شەمەندەفەری کارەبایی

tubercular/tjuːˈbɜːkjələ(r)/n سیلاوی/تووشبوو بە سیل

tuberculosis/tjuːˌbɜːkjuˈləʊsɪs/n سیل/سی ئەستووربوون

tubing/n بۆری ئاسن وشووشە

tubular/adj شێوەی بۆری

tuck/tʌk/v ١- دەشارێتەوە ٢- زۆردەخوا ٣-دادەپۆشێ

tuck/tʌk/n ١-لۆچ- قەدکردن ٢-خواردن

Tuesday/ˈtjuːzdeɪ, ˈtjuːzdi/n سێشەمە

tuft/tʌft/n چەپك، چنگێك

tug/tʌg/v بە توندی ڕادەکێشێ

tug/n ١-ماتۆر، بەلەم ٢- ڕاکێشانی لەناکاو

tug-of-war/n (یاری)گوریس ڕاکێشان

tuition/tjuˈɪʃn/n ڕاهێنان

tulip/ˈtjuːlɪp/n گوڵی(تولیپ)/ گوڵە خەزێم

tumble/ˈtʌmbl/v لەناکاو دەکەوێ

tumble-down/adj کەوتو- کەلاوە- ڕوخاو

tumbler/ˈtʌmblə(r)/n کاس، پەرداخ

tumbler-drier/n ووشککەرەوە

tummy/ˈtʌmi/,tum/n گەدە، وورگ

tumour/ˈtjuːmə(r)/n ئاوسان

tumult/ˈtjuːmʌlt/n ژاوەژاو

tumultuous/tjuːˈmʌtʃuəs/adj بە ژاوەژاو، تیژ، توندوتیژ

tuna/ˈtjuːnə/n ماسی تونا

tune/tjuːn/n ١- ئاواز ٢- ژێی مۆسیقا

tuneful/ˈtjuːnfl/adj خۆش ئاواز

tunic/ˈtjuːnɪk/n ژاکەتی عەسکەری

tunnel/ˈtʌnl/n تونێل

turban/ˈtɜːbən/n شەبقەی پیاوانی(هی سیخ)

turbid/ˈtɜːbɪd/adj شێواو- شێلو

turbine/ˈtɜːbaɪn/n تۆربایین(ئەندازەیی)

turbojet/ˌtɜːbəʊˈdʒet/n ماتۆرێکی تۆربانی

turbulence/ˈtɜːbjələns/n هارمهار ، ژاوەژاو، ئاشوب

turbulent/ˈtɜːbjələnt/adj شێوێنەر، ژاوەژاوەکەر

tureen/tjuˈriːn/n سولتانیە، مەنجەڵ

turf/tɜːf/n ١-مێرگ و چیمەن ٢-یاری غارغارێنی ئەسپ ٣-گۆڕەپانی غارغارێنی ئەسپ ٤-خەڵکی ناوچە....

turf/v ١- بەسەرخۆشی فڕێ دەدرێتە دەرەوەی مەیخانە ٢- بە گیا دادەپۆشێ

turkey/ˈtɜːki/n عەلەشیش، قەل

trukishdelight/n حەلقوم، لوقوم، ڕەحەتەلەقوم

turmeric/ˈtɜːmərɪk/n کاری/کورکوم

turmoil/ˈtɜːmɔɪl/n ویوژان، ژاوەژاو

٢-پەیمانی سێلایەنی

**triplet/ˈtrɪplət/n** یەکێك لە سێ جمك

**triplicate/ˈtrɪplɪkət/n** سێدانەی پێکچوو

**tripod/ˈtraɪpɒd/n** سێپایە

**tripper/ˈtrɪpə(r)/n** گەشتیار، گەریدە

**trite/traɪt/n** ١- قسەی هیچ و پووچ ٢- کۆن و دووبارە

**triumph/ˈtraɪʌmf/n** سەرکەوتن

**triumphant/traɪˈʌmfənt/adj** سەرکەوتوو

**trivial/ˈtrɪviəl/adj** هیچ و پوچ

**triviality/ˌtrɪviˈæləti/n** هیچیوپووچی

**trod/trɒd/v** هەنگاوی هاویشت

**trolley/ˈtrɒli/n** عارەبانەی دەستی

**trombone/trɒmˈbəʊn/n** ترومبۆن (ئالەتێکی مۆسیقییە)

**troop/truːp/n** کۆمەڵێك

**troops/truːps/n** سەربان، یەکەی سەربازی

**trooper/ˈtruːpə(r)/n** سەربازی شۆرە سوار(تیپی سوار)

**trophy/ˈtrəʊfi/n** پاداشتێکی وەرزشی

**tropic/ˈtrɒpɪk/n** هێڵی قرژاڵ

**tropical/ˈtrɒpɪkl/adj** ناوچە گەرمەکان (هێڵی قرژاڵ ئاسا)

**trot/trɒt/n** ١- هەروەلە ،سمکۆلان ٢- رێبازی ترۆشکی

**trotter/ˈtrɒtə(t)/n** ١- ئەسپیغارغارێن ٢- پێی بەران(خواردن)

**trouble/ˈtrʌbl/n** ١- تەنگ پێ هەڵچنین ٢- نیگەرانی ٣- ترسێکی دژوار

**trouble/v** نیگەرانی- ئازار بەرپا دەکا

**troublesome/ˈtrʌblsəm/adj** ماندووکەر، سەرئێشکەر

**trough/trɒf/n** ١- حەوزی ئالیك٢- تەنکاو

**troupe/truːp/n** تیپێکی نواندن، بالە، تیپی سێرك

**trousers/ˈtraʊzəz/n** شەروال، پانتۆل(پانتۆل)

**trousseau/ˈtruːsəʊ/n** شمەکی بووك

**trout/traʊt/n** ماسی سەلمون

**trowel/ˈtraʊəl/n** ئاسقی، چەمچە/چیمەنتۆ پاککەرەوە

**truancy/ˈtruːənsi/n** نەهاتن بەبێ مۆڵەت

**truant/ˈtruːənt/n** قوتابی دواکەوتوو/نەهاتوو

**truce/truːs/n** شەر وەستانی کاتی(ئاگربەست)

**truck/trʌk/n** ١- عارەبانەیەکی کراوەی شەمەندەفەر ٢- فارگۆن ٣- مێوەی نوێ ٤- لۆری ٥- شت گۆڕینەوە

**truculence/ˈtrʌkjələns/n** شەڕ پێ فرۆشتن

**truculent/ˈtrʌkjələnt/adj** شەڕفرۆش

**trudge/trʌdʒ/v** بەگرانی دەچێت بەرێوە

**true/truː/adj** ١- راست ٢- واقیعی-رەسەن- پاك ٣- ورد ٤- بە وەفا

**truffle/trʌfl/n** ١-کوارگ ٢-پاقلاوەی تێکەڵەی چوکلێت

**truly/ˈtruːli/adv** ١- بەڕاستی٢- بەتەواوی

**trump/trʌmp/n** کاغەزی پولەکە

**trumpet/ˈtrʌmpɪt/n** زورنا

**trumpet/v** ١-(بەزەبری هێنڕشتن) رادەگەیەنێ ٢- دەنگی دەڵێی دەنگی فیلە

**truncheon/ˈtrʌntʃən/n** داری پۆلیسی/ تۆبز

**trundle/trʌndl/v** گلۆر دەبێتەوە

**trunk/trʌŋk/n** ١- رەگ ٢- لاشەی مرۆڤ(بێجگە لە سەر ودەست و پێ) ٣- لووتی فیل ٤- جانتای گەشتیار ٥- جلوبەرگی مەلەوانی

**truss/trʌs/n** ١-کۆتی ئاسنیی ٢-پشدێنی پشت ئێشە ٣-چەمەلۆن

**trust/trʌst/n** ١- دڵنیایی، ئارامی

**trepidation/ˌtrepɪˈdeɪʃn/n** نیگەرانی، ورووژان(لەبارەی شتێکی ناخۆش)

**trespass/ˈtrespəs/n** تاوان، گوناه، زەوتکردن

**trespasser/ˈtrespəsə(r)/n** زەوتکار، لادەر

**tress/tres/n** بسك، پەلك

**trestle/ˈtresl/n** ١-کۆڵەکە- کاریتە ٢-هەڵگری دارین

**tri-** سێ

**trial/ˈtraɪəl/n** ١-دادوەری کردن ٢-دادگا ٣-ئەزموون

**triangle/ˈtraɪæŋgl/n** سێگۆشەی (ئەندازەیی)

**triangular/traɪˈæŋgjələ(r)/adj** شێوەی سێگۆشەیی

**tribal/ˈtraɪbl/n** تیرەگەری، عەشایەری، تایەفەگەری

**tribe/traɪb/n** هۆز، تیرە

**tribesman/ˈtraɪbzmən/n** تاکێك لە تیرەیەك

**tribulation/ˌtrɪbjuˈleɪʃn/n** کۆست، نەگبەتی

**tribuna/n** دادگا، ئەنجومەنی دادوەری

**tribunal/traɪˈbju:nl/adj** دادوەری تایبەتی (ردێن سپیاتی)

**tributary/ˈtrɪbjətri/n – adj** جۆگە، ملکەچ

**tribute/ˈtrɪbju:t/n** خاوە، سەرانە

**trice/traɪs/n** بە چاو تروکانێك/لەناکاو

**trick/trɪk/v** فێڵ دەکا

**trick/n** فێڵ

**trickery/ˈtrɪkəri/n** فێڵبازی

**trickle/ˈtrɪkl/n** دڵۆپە/کەم (ئاو)

**trickster/ˈtrɪkstə(r)/n** تەڵەکەباز

**tricky/ˈtrɪki/adj** ١- زیرەك ٢- فێڵباز- فێڵاوی ٣-(کارێکی) کارامە

**tricycle/ˈtraɪsɪkl/n** پاسکیلی سێ تایە

**triennial/traɪˈeniəl/adj** (فەرمانێك)هەر سێ‌ساڵ جارێك دەبێت

**trifle/ˈtraɪfl/n** ١- شتێکی بێ‌قیمەت ٢- حەلوای گاتۆ(شیرین)

**trifling/adj** سووك، بێ‌بەها

**trigger/ˈtrɪgə(r)/n** ١- تەقێنەر ٢- شۆڕش هەڵگیرسان

**trigonometry/ˌtrɪgəˈnɒmətri/n** زانستی سێگۆشە

**trilby/ˈtrɪlbi/n** شەپقەیەکی پیاوانەیە

**trill/trɪl/n** هەلهەلە

**trilogy/ˈtrɪlədʒi/n** سێ‌لانەیی/سێ‌یانە سێ بنە

**trim/trɪm/n** ١- چاککردن(پرچ) ٢- رازانەوە ٣- ئامادە- گونجاو

**trim/v** دەرازێنێتەوە– پرچی پێك دەخا

**trimming/ˈtrɪmɪŋ/n** رازاندنەوەی جل/ شتی تایبەت

**trinity/ˈtrɪnəti/n** سێ لایەکی- سێینەیی (فەلاتی)

**trinket/ˈtrɪŋkɪt/n** زێری بچووك وەرزان و کەم بەها

**trio/ˈtri:əʊ/n** تیپێکی سێ لانەیی

**trip/trɪp/v** ١- هەڵدەخلیسکێ ٢- پێی دەڵەدەکەوێ ٣- بەمیوانی هەنگاو دەنێ

**trip/n** سەیران، گەشت، دەرچوون

**tripartite/traɪˈpɑ:taɪt/adj** رێکەوتنی سێلایەنی

**tripe/traɪp/n** ١- قسەی هیچ، قسەی پووچ ٢- پەردەی گەدە

**triple/ˈtrɪpl/adj** ١- سێ قات

transpose/træn'spəʊz/v جێگۆڕکێ بە دوو شت دەکا

transverse/'trænzvɜːs/adj تەکەرە/ بەربەست

trap/træp/n ١- داو- پلان ٢- عەرەبانەی ئەسپی

trapdoor/'træpdɔː(r)/n دەرگای سەر تەختی شانۆ/ دەرگای بان

trapeze/trə'piːz/n جۆلانێ(بۆ پالەوان) (سیرك)

trapper/'træpə(r)/n پاوچی ئاژەلی بازرگانی/ پەوچی بۆ کەوڵ

trash/træʃ/n ١- تورەمات٢- کەم بەها

trashy/adj (کتێبێکی) بێ بەها

trauma/'trɔːmə/n ١- برین ٢- کۆستی دەروونی

traumatic/trɔː'mætɪk/adj ئەزموونێکی گران و ناخۆش(کۆست)

travel/'trævl/v ١- گەشت دەکا ٢- دەچێ- دەڕوا

traveller/'trævələ(r)/n ١- گەشتکەر ٢- بێ جێ و پێ ٣- نوێنەر ، نێردە

traverse/trə'vɜːs/v دەپەڕێتەوە- گەشت دەکا

travesty/'trævəsti/n شێواندنی دادوەری/نواندنی ساختە

trawl/trɔːl/n ١- گەڕان لەناو ٢- تۆڕی ماسیگرتن

trawler/'trɔːlə(r)/n بەلەمی ماسیگرتن

tray/treɪ/n سینی

treacherous/'tretʃərəs/adj ١- غەددار ٢- ترسناك

treachery/'tretʃəri/n غەدر کردن/ خیانەت کردن

treacle/'triːkl/n مەنگوینی ڕەش/ئاوی شەکر

tread/tred/n ١- ترپەی هەنگاو ٢- پایەی پەیژە ٢- گرنجەکانی تایەی ئۆتۆمبێل

tread/n ١- هەنگاو دەنێ، (بەپێ) دەپلیقێنێتەوە

treadle/'tredl/n جێ پێ/ئامێرێکە بەپێ کاردەکا

treadmill/'tredmɪl/n رۆتین

treason/'triːzn/n خیانەتی مەزن(لە نیشتمان)

treasonable/'triːzənəbl/adj خیانەتکار

treasure/'treʒə(r)/n گەنجینە

treasurer/'treʒərə(r)/n ئەمینداری سندوق/ گەنجینەدار

treasury/'treʒəri/n سندوقی گەنجینە

treat/triːt/v ١- مامەلەی لەگەڵ دەکا ٢- چارەسەری دەکا بانگهێشتنی داوەتی‌دەکا/ گفتوگۆی لەگەڵ دەکا

treatise/'triːtɪs, 'triːtɪz/n نامە، لێکۆلینەوەی زانستی

treatment/'triːtmənt/n چارەسەری پزیشکی/مامەلە

treaty/'triːti/n پەیماننامە

treble/'trebl/n دەنگی کوڕ-دەنگی بەرز دەنگێکی تیژ سۆپرانۆ

tree/triː/n دار

trek/trek/n ١- گەشتێکی درێژ لە زەویەکی چاڵ و چۆلیدا (بەپێ) ٢- گەڕان لەچیا (بەپێ)

trellis/'trelɪs/n چوارخشتەکی کردن(بۆ ڕووەك)

tremble/'trembl/v دەلەرزێ

tremendous/trə'mendəs/adj زۆرگەورە

tremor/'tremə(r)/n بوومەلەرزە، لەرز، موچڕکە

trench/trentʃ/n قۆرت

trenchant/'trentʃənt/adj تیژ ، بنەبڕ

trend/trend/n ئارەزوو، خولیا

trendy/trendi/adj دوا مۆدێل

transaction/træn'zækʃn/n
مامەڵە، کاری بازرگانی
transatlantic/ˌtrænzə'læntɪk/adj
بەسەر ئۆقیانوسی ئەتلەسی
transcend/træn'send/v ١- دەبەزێنێ (سنوور)
٢- لە (ئەزموونی مرۆڤ) تێ‌دەپەڕێنێ
transcontinental /ˌtrænzˌkɒntɪ'nentl/adj
کیشوەربڕ
transcribe/træn'skraɪb/v
١- لەبەر دەگرێتەوە
٢- شێوە دەنگی‌یەکە دەنووسێ
transcription/træn'skrɪpʃn/n
کۆپی‌کردن، لەبەرگرتنەوە، نووسینەوە
transfer/træns'fɜː(r)/v دەگوازێتەوە (خاوەنێتی) دەگۆڕێ لە... بۆ
transfer/'trænsfɜː(r)/n
١- گواستنەوە ٢- گۆڕین
transferable/'trænsfɜːrəbl/adj
دێتە گۆڕین/دەگوازرێتەوە
transference/'trænsfərəns/n
گوێزانەوە
transfix/træns'fiks/v ١- پارچەی دەکا ٢- لەپەل وپۆ دەکەوێ/ئیفلیج دەبێ
transform/træns'fɔːm/v تەواو دەیگۆڕێ
transformation/ˌtrænsfə'meɪʃn/n
گۆڕین/گواستنەوە
transformer/træns'fɔːmə(r)/n
کارەبا گۆڕ
transfusion/træns'fjuːʒn/n
خوێن گواستنەوە
transgress/trænz'gres/v
لێی دەرباز دەبێ- دەبەزێنێ
transgressor/trænz'gresə(r)/n
گوناه، هەڵە، تاوان

transient/'trænziənt/adj کەم خایەن- کاتی
transistor/træn'zɪstə(r)/n ترانسیستەر
transit/'trænzɪt, trænsɪt/n دەربازبوون
transition/træn'zɪʃn/n قۆناغی گواستنەوە
transitional/træn'zɪʃənl/adj گوێزەرەوە/ گۆڕەر- بگۆڕ
transtive/'trænsətɪv/adj کاری تێپەڕ
transitory/'trænsətri/adj کاتی/بەسەرچوو
translate/træns'leɪt/v وەردەگێڕێ
translation/træns'leɪʃn/n وەرگێڕان
translator/træns'leɪtə(r)/n وەرگێڕ
transliterate/træns'lɪtəreɪt/v وشەیەک بە پیتی زمانێکی تر دەنووسێ
translucent/træns'luːsnt/adj نیوە ئاوی/ روناکی بەناو تێپەڕ دەبێ
transmission/træns'mɪʃn/n ١- ناردن
٢- کلاچ
٣- ناردنی لاساکی
٤- گواستنەوەی میکانیکی
transmit/træns'mɪt/v دەنێرێ- دەگەیەنێ/ پەخش دەکا
transmitter/træns'mɪtə(r)/n ١- نێرەر
٢- ئامێری ناردن
transparency/træns'pærənsi/n
پلاستیکی تەنک
transparent/træns'pærənt/adj روون
transpire/træn'spaɪə(r)/v ١- دەردەکەوێ- ئاشکرا دەکا/دەبێ
٢- ئارەقە دەڕێژێ
transplant/træns'plɑːnt/n
١-(رووەك)دەچێنێ ٢-(ئەندام) دەچێنێ
transport/træns'pɔːt/v ١-(شمەك و مرۆڤ) دەگوازێتەوە ٢-سزا دەدا
transport/'trænspɔːt/n ١-گواستنەوە
٢- هۆیەکانی گواستنەوە

towel/ˈtaʊəl/n خاولی
tower/ˈtaʊə(r)/n قوللە
tower-block/n ئەپارتمانێکی زۆر نهۆمی
town/taʊn/n شارۆچکە
town-hall/ˌtaʊnˈhɔːl/n شارەوانی/ دام ودەزگای حکومەت
townhouse/n ماڵێك(لە شاردا)
townsman/n شارنشین
townpath/n توونەڕێ
toxic/ˈtɒksɪk/adj ژەهراوی
toy/tɔɪ/n بووکەشووشە
trace/treɪs/n ١- شوێن پێ ٢- بڕێکی کەم
trace/treɪs/v دەدۆزێتەوە/شوێن پێی دەدۆزێتەوە
trachoma/n تەرەخوما(نەخۆشی چاو)
tracing-paper/n کاغەزی ترێس
track/træk/n ١- شێنەوار- جێی تایە ٢- ڕێگەیەکی زبر ٣- هێڵی شەمەندەفەر ٤- شوێنی پێشبڕکێ
tract/trækt/n ١- ناوچەیەکی فراوان ٢- کورتە وتارێکی ئاینیی-سیاسی
tractable/ˈtræktəbl/adj ئاسان، سووك، نەرم
traction/ˈtrækʃn/n ڕاکێشان
tractor/ˈtræktə(r)/n تەراکتۆر(ماشێنی کشتوکاڵی)
trade/treɪd/n ١- پیشە٢- بازرگان
trademark/ˈtreɪdzmɑːk/n مارکەیەکی بازرگانی/هێمای بازرگانی
trader/ˈreɪdə(r)/n بازرگان
tradesman/ˈtreɪdzmən/n دوکاندار
trade(s)-union/n ساندیکای کرێکاران
tradition/trəˈdɪʃn/n لاسایی، تیتاڵ، نەریت
traditional/trəˈdɪʃənl/adj لاسایی کەرەوە
traffic/ˈtræfɪk/n بزاڤی هاتوچۆ/هاتوچۆ
traffic/v بازرگانی قاچاغ دەکا
tragedy/ˈtrædʒədi/n ١- تراژیدیا ٢- کارەسات
tragic/ˈtrædʒɪk/adj تراژیدی
tragically/adv بەشێوەیەکی جەرگبڕ
trail/treɪl/n ١- شوێنەوار ٢- تولەڕێیەك لە ناوچەیەکی شاخاوی
trailer/ətreɪlə(r)/n ١- عەرەبانەیەکی پاشەوە/پاشکۆ ٢- بڕگەیەك لە فلیمێکی ڕاگەیاندن
train/treɪn/n شەمەندەفەر
train/v فێری دەکا/مەشقی پێدەکا
trainee/ˌtreɪˈniː/n ڕاهێنراو/مەشق پێکراو
trainer/ˈtreɪnə(r)/n ڕاهێنەر- مەشقپێکەری وەرزشی
training/ˈtreɪnɪŋ/n مەشق کردن
traipse/treɪps/v بەگرانی بەڕێوە ئەچێت
trait/treɪt, treɪ/n ئەدگار- تایبەتمەندی
traitor/ˈtreɪtə(r)/n سیخوڕ ، خاین، شۆفار
traitorous/ˈtreɪtərəs/adj سیخوڕ/خاین
tram/træm/n پاس
tramp/træmp/n ١- ترپەی پێ ٢- پیاسە و گەشتێك بە پێ ٣- گەڕیدە، نابەڵەد، بێماڵ و حاڵ ٤- سۆزانی
tramp/v لەسەرخۆ دەڕوا/ بەگرانی دەڕوا
trample/ˈtræmpl/v پێشێل دەکا، پاندەکاتەوە
trampoline/ətræmpəliːn/n ئالەتی بازدان/ ترامپۆلین
tramp-steamer/n بار گوێزەرەوە(بەلەم)
trance/trɑːns/n بووژانەوە/ مەستی
tranquil/ˈtræŋkwɪl/adj هێمن و ئارام
tranquility/træŋˈkwɪləti/n ئارامی
tranquillizer/ˈtræŋkwəlaɪz(r)/n دەرمانی هێمنکەرەوە
trans- پێشگر(بەمانای لە ڕێگای)
transact/trænˈzækt/v هاوکاری لەگەڵ دەکا/مامەڵەی لەگەڵ دەکا

took/tʊk/ + take بردی

tool/tu:l/n ئامێرێکی دەستییە

toot/tu:t/n فوو، دەنگی هۆڕن

tooth/tu:θ/n ددان

toothache/ˈtu:θeɪk/n ددان ئێشە

tooth-brush/ˈtu:θbrʌʃ/n فلچەیددان

tooth-comb/n شانەی دداندار

toothsome/ˈtu:θsəm/adj بەتام، بەلەزەت

top/tɒp/n ١- دوند، لووتکە ٢- پلەوپایەی گرنگ

topaz/ˈtəʊpæz/n تۆپاز(بەردێکی بەنرخە)

topcoat/ˈtɒpkəʊt/n پالتۆ

tophat/n شەپقەیەکی رەشی درێژە

topheavy/adj لەشێکی ناپارسەنگ/ سەرگران

topic/ˈtɒpɪk/n بابەت

topical/ˈtɒpɪkl/adj پەیوەندی بە کاروباری ئێستاوەیە

topographical/ˌtɒpəˈgræfɪkl/adj تۆپۆگرافی

topography/təˈpɒgrəfi/n تۆپۆگرافیا

topple/ˈtɒpl/v بەلا دەکەوێ و دەکەوێتە خوارێ

torch/tɔ:tʃ/n ١- مەشخەل ٢- پاتری گیرفانی

tore/tɔ:(r)/ + tear/v شەقی کرد/ بری(پێی)

torment/ˈtɔ:ment/n ئازار- ئەشکەنجە

torn/tɔ:n/ :tear/v شەق بوو

tornado/tɔ:ˈneɪdəʊ/n گەردەلوولێکی توند

torpedo/tɔ:ˈpi:dəʊ/n تۆرپید(بۆمبی دەریایی)

torrent/ˈtɒrənt/n سێلاوێکی زۆر

torrential/təˈrenʃl/adj بارانێکی زۆر/ سێلاو ئاسا/ لێشاوی

torrid/ˈtɒrɪd/adj ١-زۆر بە هەوەس و گەرم ٢-زۆر گەرم و وشک

tortoise/ˈtɔ:təs/n کیسەڵ

tortuous/ˈtɔ:tʃuəs/adj لوول، خوارو خێچ پێچاوپێچ

torture/ˈtɔ:tʃə(r)/n ئازاردان- ئەشکەنجەدان

Tory/ˈtɔ:ri/n - adj ئەندامی پارتی پارێزگارانی بەریتانیا

toss/tɒs/v ١-لەسەرخۆ داوێ- فڕێ دەدا ٢-ئەم لاو ئەو لادەکا

tot/tɒt/n ١- منداڵی بچووک/ بەرنامەی منداڵان ٢- قومێکی کەم

total/ˈtəʊtl/adj هەمووی، سەرجەم

totalitarian/təʊˌtæləˈteəriən/n دیکتاتۆری/حکومەتی یەک پارتی

totalitarianism/təʊˌtæləˈteəriənɪzəm/n دیکتاتۆریەت/تاکرەوی

totalizator/n با پێو

totally/ˈtəʊtəli/adv بە تەواوەتی

totem/ˈtəʊtəm/n تەوتەمیەت(رەمزی پیرۆزی)

totter/ˈtɒtə(r)/v لارەلاردەکا-خەریکە دەکەوێ

touch/tʌtʃ/v ١- دەستی لێ دەدا ٢- کاری لە دەروونی‌دەکا

touchy/ˈtʌtʃi/adj زۆر هەستەوەر

tough/tʌf/adj لەشی بە هێز، زەبر، توند

toughen/ˈtʌfn/v بەهێز، رەق- دەکا

tour/tʊə(r)/n گەشت و گوزار

tourist/ˈtʊərɪst/n گەشتیار- گەشتکەر

tournament/ˈtʊənəmənt, ˈtɔ:nəmənt, ˈtɜ:nəmənt/n ١-یاری، گەمە ٢-پێشبرکێ ی وەرزش ٣-خوول

tousled/ˈtaʊzld/adj قژ لوول، قژ ناڕێک

tow/təʊ/v (بەگوریس) رادەکێشێ

towards/təˈwɔ:dz/prep بەرەو، بۆ مەبەستی

**toast/v** رەقی دەکا- دەیبرژێنی

**tobacco/tə'bækəʊ/n** تووتن

**tobacconist/tə'bækənɪst/n** جگەرەفرۆش/ توتنەوان

**toboggan/tə'bɒgən/n** گالیسکەی سەر بەفر

**today/tə'deɪ/n** ئەمڕۆ

**toddle/'tɒdl/n** پەیژە، بەپێکەوتن

**toddle/v** تازە بەسەر پێ دەکەوێ

**toddler/'tɒdlə(r)/n** یەکەم ڕۆیشتنی منداڵ- بەسەرپێ کەوتوو

**to-do/tə'du:/n** ئاژاوە، ژاوەژاو

**toe/təʊ/n** پەنجەی پێ

**toffee/'tɒfi/n** تۆخی: چۆکلێت شیرینی

**together/tə'geðə(r)/adv** پێکەوە لە یەک کاتدا

**toil/tɔɪl/v** کارێکیگران دەکا- زەحمەت دەکێشێ

**toiler/n** زەحمەتکێش، ڕەنجدەر

**toilet/'tɔɪlət/n** ١- خۆگۆڕین
٢- ئاودەست

**token/'təʊkən/n** ١- نیشانە، ڕەمز، شتێکی بچووک
٢- فیشەی لەجیاتی پارە

**told/ təʊld / : tell/v** دوا، وتی

**tolerable/'tɒlərəbl/adj** ئارەنجی، پەسەند

**tolerably/'tɒlərəbli/adv** جارناجارێك- بەزۆری

**tolerance/'tɒlərəns/n** ١-لێبووردن- لێبوردەیی
٢- توانای لەش بۆ دەرمان
٣- جیاوازییەکی ڕێپێدراو

**tolerant/'tɒlərənt/adj** دڵ فراوان- لێبوردە

**tolerate/'tɒləreɪt/v** ١- چاو لێ دەپۆشێ/دەبورێ

**toleration/ˌtɒlə'reɪʃn/n** لێبوردن، چاو لێ پۆشین

**toll/təʊl/n** ١- باجی هاتوچۆ/باجی تەلەفۆن
٢- ژمارەی مردوو و بریندارەکان

**tomahawk/'tɒməhɔ:k/n** پاچێکی هیندیە سوورەکان تەور(وەك ئامێر و چەك)

**tomato/tə'mɑ:təʊ/n** تەماتە

**tomb/tu:m/n** مەرقەد، گۆڕ

**tomboy/'tɒmbɔɪ/n** کچی کوڕانی/ ڕەفتار کوڕانی

**tombstone/'tu:mstəʊn/n** کێل

**tomcat/'tɒmkæt/n** نێرەپشیلە

**tomfoolery/tɒm'fu:ləri/n** نوکتەیەکی پوچ/ ڕەفتاری منداڵانە

**tommy-gun/'tɒmi gʌn/n** ڕەشاشێکی بچووك

**tommy-rot/'tɒmi rɒt/n** قسەی هیچ وپووچ

**tomorrow/tə'mɒrəʊ/n** بەیانی/سبەی

**ton/tʌn/n** تەن

**tone/təʊn/n** ١- ئاوازی دەنگ
٢- کەش وهەوا
٣- ڕەنگ کردنی تۆخ/سێبەری ڕەنگ

**tongs/tɒŋz/n** ماشە

**tongue/tʌŋ/n** ١-زمان (ئاوەدەم)
٢- زمان (ئاخافتن)
٣- زمانە (خواردن)

**tongue-tied/adj** لاڵ- زمان بەستراو/شەرمن

**tongue-twister/n** وشەیەك بەگرانی بێتە دەر

**tonic/'tɒnɪk/n** بەهێزکەر، وریاکەر

**tonight/tə'naɪt/n** ئەمشەو

**tonnage/'tʌnɪdʒ/n** باریپاپۆڕ، سەرجەم

**tonsil/'tɒnsl/n** لەوزەتێن

**tonsillitis/ˌtɒnsə'laɪtɪs/n** ئاوسانی لەوزەتێن هەوکردنی قورگ

**too/tu:/adv** هەروەها

time-limit/n کاتێکی دیاریکراو
time-server/n هەلپەرست
time-signal/n هێمای کات دیارکردن
timetable/ˈtaɪmteɪbl/n خشتەی کات
timid/ˈtɪmɪd/adj شەرمەزار، شەرمن، ترسنۆك
timidity/tɪˈmɪdəti/n سامدار، ترسینەر، شەرمەزاری
timorous/ˈtɪmərəs/adj بەهەیبەت، توڕەوتوند
tin/tɪn/n ١- تەنەکە ٢- قوتی
tincture/ˈtɪŋktʃə(r)/n ١-دەرمانی تواوە لە کحول(چارەسەر) ٢-سبوغ، بۆیە، ڕەنگ
tinder/ˈtɪndə(r)/n زووسوتێن(دار)
tinge/tɪndʒ/v زیاد دەکا
tingle/ˈtɪŋgl/n کەمێ ڕەنگکردن
tinker/ˈtɪŋkə(r)/n ١-بێ‌مال و حال ٢-تەنەکەچی گەڕۆك
tinkle/ˈtɪŋkl/n دەنگی زەنگ
tinny/adj چەشنی تەنەکەوایە
tin-opener/n قۆدی شکێن/قۆدی کەرەوە
tinsel/ˈtɪnsl/n شریتی ڕەنگاو ڕەنگ
tint/tɪnt/n - v ڕەنگێکی کاڵ/کەمێ بۆیە دەکا
tintack/n مێخ
tiny/ˈtaɪni/adj زۆر بچووك
tip/tɪp/n ١- سەرێکی کوتراو ٢- لەسەر زمان ٣- پیسایی ٤- بەخشیش ٥- ئامۆژگاری
tip/tɪp/v ١- دەکەوێ ٢- وەردەگێڕێ(بەلەم)
tip-off/n زمان لێدان
tipple/ˈtɪpl/n ئارەق خۆری بەردەوام (فێربوو)
tipster/ˈtɪpstə(r)/n دوەر لەبارەی ئەسپ- تیپ(ڕۆژنامەنوس)
tipsy/ˈtɪpsi/adj زەوق خۆش/نیوە سەرخۆش
tiptoe/ˈtɪptəʊ/n پەنجەی پێ
tiptop/ˌtɪpˈtɒp/adj زۆرباش، هەرەباش
tire/ˈtaɪə(r)/ + tyre/n تایە
tire/ˈtaɪə(r)/v ماندوو دەبێ/دەهەیوژێ
tired/ˈtaɪəd/adj ماندوو
tireless/ˈtaɪələs/adj چالاك، گورج وگۆل/ ماندونەناس
tiresome/ˈtaɪəsəm/adj ماندووکەر
tissue/ˈtɪʃuː, ˈtɪsjuː, ˈtɪʃjuː/n ١- کوتاڵ ٢- شانە ٣- کاغەزێکی تەنك
tissue-paper/n کاغەزێکی‌تەنك
tit/tɪt/n ١- چۆلەکەیەکی بچووك ٢-چاوبەچاو، یەك بەیەك ٣- گۆی مەمك/سینەی ئافرەت
titbit/ˈtɪtbɪt/n هەواڵێکی کورت و خۆش/ قسەلۆك
tithe/taɪð/n باجی دەیەك
title/ˈtaɪtl/n- v ١-ناونیشان/ناونیشان دادەنێ ٢- نازناوی پیشەیی ٣- مافی شەرعی
title-holder/n برەوەر، بەزێنەر
titter/ˈtɪtə(r)/v پێکەنینێکی تورەی لێوەدێ
tittle-tattle/ˈtɪtl tætl/n وورتەوورت/ قسەی پووچ
tizzy/ˈtɪzi/n زۆرتووڕە
to/tuː/prep ١- بەرەو ٢- هەتا ٣- دەژمێرێ ٤- تەنها ٥- دوور ٦- دەگاتێ ٧- رابردوو چوو ناگەڕێتەوە
toad/təʊd/n -لە بۆق دەچێ لەسەر زەوی دەژی -بۆقێکە ژەهری هەیە
toad-in-the-hole/n سجوق
toady/ˈtəʊdi/n ڕیایکەر
toast/təʊst/n نانێکی‌خوساو/پارچە نان

through-out/θru:ˈaut/adv به درێژایی
throve * thrive/v گەشەی کرد
throw/θrəu/v دەماوێژێ/ هەڵ ئەدا
thrush/θrʌʃ/n باڵندەیەکە پشتی ڕەش و قاوەیی لە سینگی هەیە
thrust/θrʌst/v ١- پاڵدەدا ٢- بەچەقۆ بەرەوپێش دەچێ
thud/θʌd/n تەپە(دەنگ)
thug/θʌg/n چەقاوەسوو، چەقۆکێش
thumb/θʌm/n پەنجەمۆر
thump/θʌmp/v ڕمبەی لێوە دێ
thunder/ˈθʌndə(r)/n هەورە تریشقە، بروسك
thunder/v برووسکە دەدا
thunderstorm/ˈθʌndəstɔ:m/n گەردەلولێکی/ گەرداوێکی بە برووسکە
thunderstruck/ˈθʌndəstrʌk/adj تێکچوو، سەرلێ شێواو/ بروسکە لێدراو
Thursday/ˈθɜ:zdeɪ/n پێنجشەممە
thus/θʌs/adv بەوشێوەیە/ئاوها
thwart/θwɔ:t/v تێکی دەدا تەگەرەی تێ دەخا
thy/ðaɪ/adj تایبەت بە تۆ(کتێب)، هی تۆ
thyroid/ˈθaɪrɔɪd/n لیکەگلاند/ لیکەرژێن لەبەشی پێشەوەی مل
tic/tɪk/n گرژبوون
tick/tɪk/n ١- دەنگی کاتژمێر- تیك تیك- چرکە ٢- نیشانەی ( ) ٣- قەرز ٤- بێ‌قیمەت، هیچ وپوچ(کەس) ٥- پشکنین ٦- خوێنمژ(پێشکە)
ticket/ˈtɪkɪt/n بلیت، پیتاقە
tickle/ˈtɪkl/n ختووکە
tickle/v دڵی خۆش دەکا- دەیوروژێنێ
ticklish/ˈtɪklɪʃ/adj زۆرختووکەی دێ/

به ختووکه
tidal/ˈtaɪdl/adj (مرۆڤێکی) پاراپە، شەپۆلاوی
tide/taɪd/n هەڵبەزین و دابەزینی دەریا/ هەڵچوون و داچوون
tidings/ˈtaɪdɪŋz/n هەواڵ
tidy/ˈtaɪdi/adj ڕێکوپێك
tie/taɪ/n بۆینباغ- گوریس
tie/v ١- دەبەستێ- توند دەکا ٢- بۆینباغ دەبەستێ- گرێ دروست دەکا
tied/adj ١-بەکرێدراو بە مەرج.. ٢-بەستراو
tier/tɪə(r)/n ڕێزێك لە سەر یەك/ ئاستی پێکهاتە
tiff/tɪf/n ئاکۆکی‌یەکی سووك -کێشمەکێشمی نێوان برادەران و دڵداران
tiger/ˈtaɪgə(r)/n پڵنگ
tight/taɪt/adj ١- چەسپاو- تەگۆڕ، توندکراو ٢- دژوار٣- ڕاکێشراو
tighten/ˈtaɪtn/n دەبەستێ- توند دەکا
tight-fisted/adj ڕەزیل، قلس
tights/taɪts/n جلی تەنگی سەماکەر
tile/taɪl/n کاشی، دیرەك
till/tɪl/n سندوق
till/v دەکێڵێ
till/conj تەنانەت- هەتا
tiller/ˈtɪlə(r)/n سەوڵ بەلەم
tilt/tɪlt/v لاید، ڕەخنەی لێگرت
tilt/v - n بەرەو لێژی دەبا/لێژ
timber/ˈtɪmbə(r)/n تەختەدار
time/taɪm/n ١- کات٢- ڕۆژگار ٣- ڕیتم ٤- وەختی (ژەم) ٥- بەش- پشك
time-bomb/n بۆمبی‌پەدانراو
time-honoured/adj پیرۆز
timekeeper/ˈtaɪmki:pə(r)/n سەعاتی کار
time-lag/n بەین- بێن
timeless/ˈtaɪmləs/adj نەمر

thing/θɪŋ/n شت

think/θɪŋk/v ١-بیردەکاتەوە
٢- وادادەنێ ٣- دەڵێ ئەڵێ ئەڵێیتدا
٤- ڕەنگدەداتەوە ٥- چاوەڕێ دەکا-
دەیەوێ ٦- بیر لە پێشنیار دەکاتەوە
٧- ئاتیدەکاتەوە

third/θɜ:d/adj سێیەم

thirdly/ˈθɜ:dli/adv سێیەمین

thirst/θɜ:st/n تینوێتی

thirsty/ˈθɜ:sti/adj تینوو

thirteen/ˌθɜ:ˈti:n/adj - n سیازدە

thirteenth/ˌθɜ:ˈti:nθ/adj سیازدەمین

thirtieth/ˈθɜ:tiəθ/adj به شێك له سی/ سییەم

thirty/ˈθɜ:ti/n سی

this/ðɪs/pron ئەمە

thistle/ˈθɪsl/n درك(حوشتر)/گوڵی ئەرخەوانی

thong/θɒŋ/n شریتێکی پێستین

thorax/ˈθɔ:ræks/n سینك (زانستی توێکاری)

thorn/θɔ:n/n درك

thorny/ˈθɔ:ni/adj تێکەل، دڕکاوی

thorough/ˈθʌrə/adj (پیشکنینی) تەواو، زۆر ورد

thoroughly/ˈθʌrəli/adv بەتەواوەتی/ بەوردی

thoroughbred/ˈθʌrəbred/n— adj (ئەسپ)ڕەسەن، مەشق پێکراو

thoroughfare/ˈθʌrəfeə(r)/n ڕێگای گشتی، ڕێگای گەراو

these/ðəuz/ * that/det ئەوانە/ ئەوانێهن

thou/ðau/pron تۆ (کچ )، تۆ(کوڕ)

though/ðəu/conj سەرباری ئەوە/ هەرچەندە

thought/θɔ:t/n بیر، ڕا

thought/θɔ:t/v بیری کردەوە

thoughtful/ˈθɔ:tfl/adj پربیر، مژوڵ

thoughtless/ˈθɔ:tləs/adj سەرەڕۆ ، کێژ، خەمسارد

thousand/ˈθauznd/adj - n هەزار

١-زۆری لێ دەدا/جەلدەی لێدەدا
thrash/θræʃ/v
٢- دەبەزێنێ ٣- (بەدەم ئازارەوە)دەتلێتەوە

thread/θred/n دەزوو- داو
- شیرازەی بیر

thread/θred/v دەزوو/داو دەخاتە کونی دەرزی

threadbare/ˈθredbeə(r)/adj دڕاو ، پڕیو/ کۆن و لاواز

threat/θret/n هەڕەشە و گوڕەشە

threaten/θretn/v هەڕەشە لێ دەکا/ خۆی کێف دەکا

three/θri:/adj - n سێ

threefigure/adj ژمارە لەنێوان (١٠٠-٩٩٩)

thresh/θreʃ/v بە هاوەن گەنم دەهاڕێ/دەهاڕێ

threshold/ˈθreʃhəuld/n دەروازە

threw/θru:/ * throw/v هاوێژتی

thrice/θraɪs/adv سێ جاران

thrifty/ˈθrɪfti/adj دەست گر (خەرج نەکەر)

thrill/θrɪl/n وروژان

thriller/ˈθrɪlə(r)/n چیرۆك یان فلیمێکی وروژێنەر

thrive/θraɪv/v گەشە دەکا- پەرە دەسێنێ

throat/θrəut/n قوڕگ، گەروو، هەوك

throb/θrɒb/v ترپە (دڵ)ی دێ

throe/θrəu/n ژان(منداڵبوون)

thrombosis/θrɒmˈbəusɪs/n خوێن مەیین

throne/θrəun/n عەرش، موڵك، کورسی دەسەڵات

throng/θru:/n جەماوەرێکی زۆر/حەشامەت

throttle/ˈθrɒtl/v قوڕگی دەگرێ

through/θru:/adv لە میانەی

ئامادەکردن)
thatch/θætʃ/n چەرداخ،پووش
بانی کونجێك بەگژوگیا کرابێت
thaw/θɔː/v دەتوێتەوە– شل دەبێتەوە
the/ðiː/det ئامرازیناسین
theatre/ˈθɪətə(r)/n ١– شانۆ
٢– ژووری نەشتەرگەری
٣– دیمەنی رووداوی گرنگ
theatrical/θiˈætrɪkl/adj شانۆیی
thee/ðiː/ :thou/pron تۆ
theft/θeft/n دزی/دزین
their/ðeə(r)/pron ئامرازی موڵکداری کۆ
theirs/ðeəz/pron سەر بە (ئەوان)(ئەو)
theism/ˈθiːɪzəm/n باوەڕ بەبوونی خوا یەکتاپەرستی
theist/ˈθiːɪst/n ئیماندار بەبوونی خوا یەکتاپەرست
them/ðem/* they/pron ئەوان(بەرکار)
بابەتیباس، مەغزا/
theme/θiːm/n
بیرێکی مۆسیقایی
themselves/ðəmˈselvz/pron
ئەوان(نێرومێ) خۆیان
then/ðen/adv ئەوکاتە، ئەوکاتە
thence/ðens/adv ئەوێوە/لەبەرئەو هۆیە
thenceforth/ˌðensˈfɔːθ/adv لەو کاتە بەدواوە
theologian/ˌθiːəˈləʊdʒən/n
زانای لاهوتی
theological/ˌθiːəˈlɒdʒɪkl/adj
لاهوتی(پیاوی ئاینی)
theology/θiˈɒlədʒi/n زانستی لاهوتی
theorem/ˈθɪərəm/n تیۆر، کێشە (زانستی بیرکاری)
theoretical/ˌθɪəˈretɪkl/adj تیۆریی
theory/ˈθɪəri/n تیۆر، بیردۆز

therapeutic/ˌθerəˈpjuːtɪk/adj
چارەسەری/ڕاکێشان
therapy/ˈθerəpi/n چارەسەرکردن
there/ðeə(r)/adv لەوێ
thereabouts/ˌðeərəˈbaʊts/adv بەنزیکی
thereby/ˌðeəˈbaɪ/adv لەئەنجامی ئەوە/ لەم ڕێگایەوە
therefore/ˈðeəfɔː(r)/adv لەبەر ئەوە/ لەبەر ئەم هۆیە
thereupon/ˌðeərəˈpɒn/adv بەو پێیە/ لە ئەنجامی ئەمە
therm/θɜːm/n یەکەی پێوانەی گەرمایی
thermal/ˈθɜːml/adj گەرمایی/گەرمکەر
thermometer/θəˈmɒmɪtə(r)/n گەرما پێو
Thermos/ˈθɜːməs/n ترمۆز
thermostat/ˈθɜːməstæt/n گەرما ڕێکخەر
these/ðiːz/ * this/ðɪs/pron ئەمانە
thesis/ˈθiːsɪs/n تێز، نامە
they/ðeɪ/ *them/pron ئەوان
thick/θɪk/adj ١– ئەستور ٢– چڕ
٣– دەنگی گڕ ٤– بەپەڕۆش
٥– گەمژە
thicken/ˈθɪkən/v چڕی دەکا
thicket/ˈθɪkɪt/n ئەمام/کۆمەڵەدار
thick-headed/adj دەبەنگ، کەم تێدەگات
thickness/ˈθɪknəs/n ئەستووری
thick-skinned/adj بێهەست/ڕووقایم
thief/θiːf/n دز
thieve/θiːv/v دەدزێ
thievish/ˈθiːvɪʃ/adj دزئاسا
thigh/θaɪ/n ڕان
thimble/ˈθɪmbl/n سکێف/ئەنگوستیلەی دروومان
thin/θɪn/adj ١–ناسك، لاواز، ئاوی
٢– کەم ، پەرش و بڵاو
٣– تەواو پڕ نەبێ
thine/ðaɪn/pron تایبەت بە تۆ

٢-كۆنترۆڵ-دەسەڵات

tepid/ˈtepɪd/adj ئاوی شلتێن/ ئاوی شیرتێن

term/tɜːm/n ١-ماوە،كات ٢-رادە، لایەن ٣- دەستەواژە- زاراوە ٤- مەرج ٥- كۆرسی خوێندن

terminal/ˈtɜːmɪnl/adj كوژەر

terminal/n دراوێستگە

terminal/n كەیبەنەری‌كارەبایی (كۆمپیوتەر)

terminate/ˈtɜːmɪneɪt/v كۆتایی پێ دەهێنێ-لەناوی دەبا

termination/ˌtɜːmɪˈneɪʃn/n كۆتایی پێ‌هێنان/ناوبردن

terminology/ˌtɜːmɪˈnɒlədʒi/n زانستی زاراوە (زاراوە ناسی)

termite/ˈtɜːmaɪt/n مۆرە، مێرووله‌سپی

terrace/ˈterəs/n ١-هەیوان- داكران- بالكۆنی ٢-ریزە خانووی سەر تەلان

terracotta/ˌterəˈkɒtə/n فەخوری جگەری

terrain/təˈreɪn/n بەرزی و نزمی زەوی/ ناوچەیەك

terrible/ˈterəbl/adj ترسێنەر-تۆقێنەر

terribly/ˈterəbli/adv بەشێوەیەكی ترسێنەر

terrier/ˈteriə(r)/n تاژی

terrific/təˈrɪfɪk/adj مەزن، زۆرگەورە- نایاب

terrificaly/təˈrɪfɪkli/adv زۆر زۆر

terrify/ˈterɪfaɪ/v دەترسێنێ- دەتۆقێنێ

territorial/ˌterəˈtɔːriəl/adj هەرێمی،

territory/ˈterətri/n ناوخۆیی، خۆماڵی هەرێم

terror/ˈterə(r)/n تۆقاندن، ترساندن

terrorism/ˈterərɪzəm/n تۆقاندن و دەستدرێژی

terrorist/ˈterərɪst/n تۆقێنەر- تیرۆریست

terse/tɜːs/adj كورت، پوخت- وەڵامی وشك

test/test/n ئەزمون، تاقیكردنەوە

testament/ˈtestəmənt/n بەڵگە

سەردەمی كۆن،

testament/n

سەردەمی نوێ (بەشێكە لەئینجیل)

testicle/ˈtestɪkl/n گون(كۆئەندامی پیاو)

testify/ˈtestɪfaɪ/v گەواهی دەدا

testimonial/ˌtestɪˈməʊniəl/n ١-گەواهی، پاكانە ٢- وەك رێزێك بۆ خزمەت

testimony/ˈtestɪməni/n وتەی‌شایەت/ گەواهی نامە

test-tube/n بۆری تاقیكردنەوە

testy/ˈtesti/adj ١- بێ‌ئارام ٢- خێرا بێزار دەبێ

tetanus/ˈtetənəs/n ئەسكەرپوت، (گوزان)

tete-a-tete/ˌteɪt ɑː ˈteɪt/n چرپەچرپ/ كۆبونەوەی‌تایبەت

tether/ˈteðə(r)/n رەشمە/كندر، زنجیر

text/tekst/n دەق

text-book/ˈtekstbʊk/n كتێبی قوتابخانە

textile/ˈtekstaɪl/adj رستی‌چنین/قوماش

texture/ˈtekstʃə(r)/n جۆرە رستێكی كوتاڵ

thalidomide/θəˈlɪdəmaɪd/n حەبی هێمنكەر بۆ ئافرەتی سكپڕ

than/ðæn/conj تر(بلندتر)،(درێژتر)

thank/θæŋk/v سوپاس دەكا

thankful/ˈθæŋkfl/adj سوپاسبار، سوپاسگوزار

thankfully/adv بەسوپاسەوە

thankless/adj كارێكی بێ پاداشت هەست بەسوپاس نەكردن

thanks/θæŋks/v سوپاس ، خێرت بنووسێ

thanksgiving/ˌθæŋksˈɡɪvɪŋ/n نوێژی سوپاسنامە

that/ðæt/pron ئەوە(ئامرازی

**telepathy/tə'lepəθi/n** خوێندنەوەی بیری خەڵکی

**telephone/'telɪfəʊn/n** تەلەفۆن

**telephonic/adj** تەلەفۆنیی

**telescope/'telɪskəʊp/n** تەلەسکۆپ

**telescopic/ˌtelɪ'skɒpɪk/adj** تەلەسکۆپیی

**televise/'telɪvaɪz/v** دادەگەیەنێ، پەخشی دەکا

**television/'telɪvɪʒɪn/n** تەلەفزیۆن

**tell/tel/v** پێی دەگەیەنێ/جیای دەکاتەوە بەسەرکێك دەنێرێ/ ریسوا دەکا، خراپی پێ دەکا فیتنەی لەسەر دەکا

**tell-tale/'telteɪl/adj** دوو زمان– زمانلێدەر

**temper/'tempə(r)/n** خولق، مۆرك، میزاج– کێول

**temperament/'temprəmənt/n** مۆرك– میزاج

**temperamental/ˌtemprə'mentl/adj** هەواگۆڕ، هەرجارەی لەسەر هەوەسێك/ میزاژیی

**temperance/'tempərəns/n** خۆگرتن، ئارەق نەخواردنەوە

**temperate/'tempərət/adj** مامناوەندی

**temperature/'temprətʃə(r)/n** پلەی گەرما

**tempest/'tempɪst/n** گەردەلوول

**tempestuous/tem'pestʃuəs/adj** گەردەلوولی تیژ

**te[illegible] templ/n** ١– پەرستگا ٢– بەشێکی نێوچەوان

**temporal/'tempərəl/adj** ١– ڕۆژگار ٢– دنیایی

**temporary/'temprəri/adj** کاتی

**temporize/'tempəraɪz/v** دوای دەخا تا بڕیار بدا

**tempt/tempt/v** فریوی دەدا/لە خشتەی دەبا

**temptation/temp'teɪʃn/n** فریودان

**ten/ten/n - adj** دە

**tenacity/tə'næsəti/n** سووربوون/دەستپێوەگرتن

**tenancy/'tenənsi/n** بەکرێ گرتن– ماوەی بەکرێ

**tenant/'tenənt/n** کرێدار

**tend/tend/v** دەلەوەڕێنێ

**tendency/'tendənsi/n** مەیل، ئارەزوو، خولیا

**tendentious/ten'denʃəs/adj** مەبەستدار

**tender/'tendə(r)/v** پێشکەش دەکا/ نمایش دەکا

**tender/adj** ١– ناسك/سادە ٢– دلۆڤان، دڵسۆز ٣– گۆشتی ناسك

**tendon/'tendən/n** ژێیەکە گۆشت بە ئێسقانەوە دەبەستێتەوە.

**tendrill/'tendrəl/n** تاڵی ڕووەکی هەڵواسراو

**tenement/'tenəmənt/n** باڵەخانەیەکی چەند شوقەیی

**tennis/'tenɪs/n** تۆپی تێنس/یاری تێنس

**tenor/'tenə(r)/n** بەرزترین دەنگی نێر

**tense/tens/n** شێوازی کاری (ڕابردوو، ڕانەبردوو، داهاتوو)

**tense/adj** ئەعسابی ورووژاو

**tension/'tenʃn/n** گرژی

**tent/tent/n** چادر، ڕەشماڵ

**tentacle/'tentəkl/n** موو

**tentative/'tentətɪv/adj** نادڵنیا– نیگەران

**tenterhooks/'tentəhʊks/n**– بەپەرۆش بوون لەسەر ئاگر بوون

**tenth/'tenθ/n - adj** دەیەم

**tenure/'tenjə(r)/n** ١–ماوەی فەرمانڕەوایی ٢–موڵکداری (دەرەبەگایەتی)

شەوانە ٢– تەپڵ لێدان

٣– خاڵ(لەسەر پێست)

**tattoo/v** خاڵی لەسەر پێست بۆ دەکوتێ

**taught/tɔ:t/v :teach** فێری کرد

**taunt/tɔ:nt/v** هێرش دەکاتەسەر/ تورەی دەکا

**taut/tɔ:t/adj** گرێدراو، ویرووژاو

**tautological/ˌtɔ:təˈlɒdʒɪkl/adj** شێوازی دووبارە کردنەوە

**tautology/tɔ:ˈtɒlədʒi/n** دووبارە کردنەوەی بێ مانا/ کاوێژکردن/ جوینەوە(قسە)

**tavern/ˈtævən/n** مەیخانە، بار

**tawdry/ˈtɔ:dri/n** خشڵ

**tawny/ˈtɔ:ni/adj** خاڵدار/زەردی قاوەیی باو

**tax/tæks/n** ١–باج ٢–ماندووی، شەونخونی

٣– پشتگوێ کردن

**taxable/ˈtæksəbl/adj** باجی لە سەر دانراوە

**taxation/tækˈseɪʃn/n** باج دانان

**tax- free/n** لێی خۆشبووە لە باج/بێباج

**taxi/ˈtæksi/n** ئۆتۆمبێلی تەکسی

**tea/ti:/n** ١–چای

٢–ژەمێکی سوک لەگەڵ چای

**teach/ti:tʃ/v** دەرسی پێدەڵێ

**teacher/ˈti:tʃə(r)/n** مامۆستا

**teach-in/n** دایەلۆگی نێوان مامۆستا و قوتابی

**teaching/ˈti:tʃɪŋ/n** رێباز، راسپاردە، وانەوتنەوە، فەرمایش

**tea-cosy/ˈti:kəuzi/n** قۆری، قەپاغی گەرمایی پاراستن

**tea-cup/n** کوپی چای/پیاڵەی چای

**teak/ti:k/n** دار ساج

**team/ti:m/n** تیپ/دەستە

**teapot/ˈti:pɒt/n** قۆری، کتلی

**tear/teə(r)/v** دەبڕی، پارچە پارچەی دەکا

**tear/tɪə(r)/n** فرمێسک

**tearful/ˈtɪəfl/adj** گریاو ، گریانی بە فرمێسک

**tea- room/ˈti:ru:m, -rum/n** هۆڵی چای

**tease/ti:z/v** گاڵتەی پێدەکا

**teaser/ˈti:zə(r)/n** گاڵتەکەر

**teaspoon/ˈti:spu:n/n** کەوچکی چای

**teat/ti:t/n** گۆی مەمک/مەمیلە

**technical/ˈteknɪkl/adj** هونەری، تەکنیکی

**technician/tekˈnɪʃn/n** هونەرکار، کرێکاری هونەری

**technique/tekˈni:k/n** تەکنیکار

**technology/tekˈnɒlədʒi/n** تەکنیکاری– هونەری

**teddy bear/ˈtedi beə(r)/n** بوکە شوشەی شێوە ورچ

**tedious/ˈti:diəs/adj** بێزار، نارێک وپێک، درێژدادڕ

**tedium/ˈti:diəm/n** بێزاری

**teem/ti:m/v** پڕدەبێ

**teenager/ˈti:neɪdʒə(r)/n** هەرزەکار

**teens/ti:nz/n** تەمەنی نێوان (١٩–١٣) تەمەنی هەرزەکاری

**teeth/ti:θ/ : tooth/n** ددانەکان

**teethe/ti:ð/v** ددانی دێ

**teetotaller/ˌti:ˈtəutlə(r)/n** ئەوکەسەی هەرگیز ئارەق ناخواتەوە

**tele/teli/n** لە دوورەوە

**telegram/ˈtelɪgræm/n** بروسکە/تەلیگرام

**telegraph/ˈtelɪgrɑ:f/n** تەلەگراف

**telegraphic/ˌtelɪˈgræfɪk/adj** ناونیشانی بروسکەیی

**telepathic/ˌtelɪˈpæθɪk/adj** بیری خەڵکی دەخوێنێتەوە

**talon/ˈtælən/n** چرنووك

**tambourine/ˌtæmbəˈri:n/n** دەف

**tame/teɪm/adj** ١-مالی، کەوی ٢-خاو، شل وشاو

**tame/v** کەوی دەکا

**tamper/ˈtæmpə(r)/v** دەگۆڕێ، ساختەی دەکا

**tan/tæn/adj** قاوەیی زەردباو/ ئەسمەری زەردباو

**tan-sun/n** پێست رەش بونی بەر هەتاو

**tang/tæŋ/n** بۆنی تیژ، بۆندار

**tangent/ˈtændʒənt/n** هێڵێکی ڕاست (ئەندازە)

**tangerine/ˌtændʒəˈri:n/n** یوسف ئاسا/پرتەقاڵی شیرین/ لالەنگی

**tangible/ˈtændʒəbl/adj** بەنگەدار، دیار، ماددی

**tangle/ˈtæŋgl/n** تێکچرژان ،ئاڵۆز بون(پرچ)

**tango/ˈtæŋgəʊ/n** تانگۆ (سەما)

**tank/tæŋk/n** ١-دەبابە، تانك٢-تانكی

**tankard/ˈtæŋkəd/n** پەرداخێکی دەسك داره بۆ (بیره)

**tanker/ˈtæŋkə(r)/n** تەنکەری ئاوو نەوت

**tanner/n** دەباغچی/پارەی خوردەی بەریتانی

**tannery/ˈtænəri/n** دەباغ خانە

**tantalize/ˈtæntəlaɪz/v** هیوا دەخوازێ

**tantamount/ˈtæntəmaʊnt/adj** یەکسانە بە.....

**tantrum/ˈtæntrəm/n** تورەبونی بەخۆرایی (هەڵچون)-تۆرەتوڕەبوونی لەناکاو

**tap/tæp/n** ١- زەمبەلەك، حەنەفیە ٢- لێدانێکی هێواش

**tap/v** ١-قورخ دەکا ٢-سیخوڕی لەسەر تەلەفۆن دەکا

**tape/teɪp/n** کاسێت، ڕۆتین

**tape-measure/n** شریتی پێوان

**taper/ˈteɪpə(r)/v** باریك دەبێ

**tape-recorder/n** ئامێری تۆمارکردن

**tapestry/ˈtæpəstri/n** چنراوێکی دەستی

**tapster/ˈtæpəstə(r)/n** ساقی/مەیگێڕ

**tar/tɑ:(r)/n** قەتران

**tardily/ˈtɑ:dɪli/adv** لەسەرخۆ

**tardy/ˈtɑ:di/adj** هێمن، دواکەوتوو

**target/ˈtɑ:gɪt/n** ئامانج، مەبەست

**tariff/ˈtærɪf/n** ١-لیستی نرخ ٢-باجی گومرگی

**tarmac/ˈtɑ:mæk/n** ١-ماددەی ئەسفەلت بۆ قیرتاوکردنی ڕێگاوبان ٢-ڕێگای فڕۆکەخانە

**tarnish/ˈtɑ:nɪʃ/v** ١-رەونەقی نامێنێ ٢-ناوروناتورەی لێدەدەن ٣-سیس دەبێ

**tarpaulin/tɑ:ˈpɔ:lɪn/n** کوتاڵێکی چاك

**tarry/ˈtæri/v** دەمێنێتەوە

**tart/tɑ:t/n** ١-لەفەی میوەبا ٢- بێ‌حەیا، قەحپە، سۆزانی

**tartan/ˈtɑ:tn/n** کوتاڵێکی خوری رەنگاورەنگە

**tartar/ˈtɑ:tə(r)/n** ١- حەشو ٢- توند- ڕەق

**tartly/adv** بەتیژی، نوك تیژ

**task/tɑ:sk/n** کار، ئەرك، قسەپێ‌ووتن

**tassel/ˈtæsl/n** تەریوش، شێر(پارە)- کەزی

**taste/teɪst/n** ١- هەستی چەشتن ٢- تام، چێژ ٣- نموونە ٤- ئارەزوو- زەوق- هەوەس

**taste/v** تام دەکا

**tasteful/ˈteɪstfl/adj** چەشەناسی(زەوق باشی) هەوەس خۆش

**tastefully/ˈteɪstfəli/adv** بەهەوەسەوە

**tasteless/ˈteɪstləs/adj** بێ‌تام

**tasty/ˈteɪsti/adj** تامدار، خۆش

**tatter/ˈtætə(r)/n** چاتۆل/پەڕۆی کۆن

**tattoo/təˈtu:/n** ١-نمایشی سەربازی

## Tt

T-t/ti:/ پیتی بیستەم لە ئەلفبای ئینگلیزی

tab/tæb/n زمانە، چەنگاڵ، گوێ

table/ˈteɪbl/n ١-مێز ٢-لیست، خشتە

table–cloth/ˈteɪblklɒθ/n فەرشی مێز

tableland/n ١-دەشتایی٢-گرد/تەپۆڵکە ٣-دەشتایی بڵندو ئەوی

tablespoon/ˈteɪblspu:n/n کەوگیر- ئەسکو

tablet/ˈtæblət/n ١-تابلۆیەکی نوسراو ٢- حەب(دەرمان)

tabloid/ˈtæblɔɪd/n رۆژنامەیەکی وێنەدار

taboo(tabu)/ təˈbu:/n حەرام، قەدەغە، یاساغ

tabular/ˈtæbjələ(r)/adj ڕێك وپێك (خشتەیی)

tabulate/ˌtæbjuleɪt/v ڕێکی دەخا لە خشتەیەکدا

tabulation/ˌtæbjuˈleɪʃn/n ڕێکخستن لە خشتەیەکدا

tacit/ˈtæsɪt/adj ناوکی، ناخی ناشکراوبوون

taciturn/ˈtæsɪtɜ:n/adj بێدەنگ،کپ، کەمدوێ

tack/tæk/n ١-بزماری پینەدۆزی/ بزماری سەرپان ٢-تەقەڵی درێژ ٣-ڕێگا

tack/v ١- دارەکوتێ٢-زیاد دەکا ٣- پاپۆرەکە بە ڕێکی ناپروات/ زیگزاگ دەکا

tact/tækt/n زمان پاراوی، هەستپاکرتن

tactful/ˈtæktfl/adj هەستی خەڵکی رادەگرێت

tactfully/adv بە زمان پاراوی

tactics/ˈtæktɪks/n تەکتیك، پلانی جەنگی

tactless/ˈtæktləs/adj بێزەوق، بێهەست

tactlessly/adv بێزەوقی، بێهەستی

tadpole/ˈtædpəul/n بەچکەی بۆق/ئەرخە بۆق

taffeta/ˈtæfɪtə/n تافتە،چنراوێکی ئاوریشمی

tag/tæg/n بلیتی بچووك، ئەتیکێت

tag/v دەبەستێ بە

tail/teɪl/n ١-کلك ٢- پاشەوە ٣- خەت (پارە)

tailor/ˈteɪlə(r)/n بەرگ دروو

tailor-made/adj بەرگ بۆ دروون/ شیاو، گونجاو

taint/teɪnt/n لەکە، پەڵە

take/teɪk/v ١- وەری دەگرێ ٢- تووش دەبێت ٣-دەستی دەکەوێت ٤- دەبا ٥- رازی دەبێ ٦- داگیری دەکا- زەوتی دەکا ٧- دەخایەنێ ٨- دەگرێ/لەخۆ دەگرێ ٩- پێویست دەکا ١٠- قبوڵی دەکا ١١- بەکاردێنێ ١٢- تۆمار دەکا ١٣- دەپێوێ

take- away/n خواردنی سەفەری

take-home/n موچەی تەواو (پاش لێ خەرج کردن)

takeover/n دەست بەسەر داگرتنی زۆربەی بەشەکانی کارگەیەك/دەست بەسەراگرتن

taking/ˈteɪkɪŋ/adj سەرنج ڕاکێش، چاو بەزێن

takings/ˈteɪkɪŋz/n رۆژانە- داهات

talcum powder پۆدرە

tale/teɪl/n چیرۆك، گێرانەوە، بەسەرهات

talent/ˈtælənt/n بەهرە، بلیمەتی

talented/ˈtæləntɪd/adj بلیمەت، بەهرەدار

talisman/ˈtælɪzmən/n تەلسیم- بەخت هێن

talk/tɔ:k/n - v قسە، بیروڕاگۆڕینەوە- دەدوێ

talkative/ˈtɔ:kətɪv/adj زۆر بلێ،زۆربڵەو

tall/tɔ:l/adj بەژن بڵند، بالا بەرز

tallow/ˈtæləu/n بەزی ئاژەڵ/دوونگ/دووگ

tally/ˈtæli/n ١-داری حیساب ٢-تۆمار ٣-پلیت ٤-گونجان

هێمایی

symbolize/ˈsɪmbəlaɪz/v هێمای بۆ دەکا

symmetric/sɪˈmetrɪk/adj هاوڕێك/ جوتەك/ خوشك و برا

symmetrical/sɪˈmetrɪkl/adj هاوگونجان جووتەکی

symmetry/ˈsɪmpəθi/n هاوڕێکی کردن

sympathetic/ˌsɪmpəˈθetɪk/adj هاوسۆز

sympathize/ˈsɪmpəθaɪz/v هاوبەشی خەمی دەکا

sympathy/ˈsɪmpəθi/n ١- سۆز-بەزەیی ٢- بەزەیی پێداهاتنەوە

symphony/ˈsɪmfəni/n سەمفۆنیا

synagogue/ˈsɪnəgɒg/n کلێسای جوولەکە

synchronic/adj ئێستایی

synchronize/ˈsiŋkrənaɪz/v بەکەر دەخا

syndicate/ˈsɪndɪkeɪt/n یانە- نەقابە/ سەندیکا

synonym/ˈsɪnənɪm/n هاوواتایی

synonymous/sɪˈnɒnɪməs/adj هاوواتا

synopsis/sɪˈnɒpsɪs/n کورتە، پوختە

syntax/ˈsɪntæks/n ڕستەسازی

synthetic/sɪnˈθetɪk/adj پیشەیی (ناسروشتی)/ دەستکرد

syphilis/ˈsɪfɪlɪs/n نەخۆشی سیفلیس

syringe/sɪˈrɪndʒ/n دەرزی شرینقە/سرنج

syrup/ˈsɪrəp/n شروب- دلۆپە

syrupy/adj زۆر شرین- هەنگویناوی

system/ˈsɪstəm/n ١- رژێم-رەوت سیستەم ٢-ڕێگا- شێواز ٣- لاشە- لەش- کەلەخ- تەنی مرۆڤ

systematic/ˌsɪstəˈmɑtɪk/adv میتۆدی- ڕێکوپێك بەپێی شێوازێك

systemics/n پۆلێنکاری

systemless/adj بێ نیزام

swan/swɒn/n قازی عێراقی
swarm/swɔːm/n جەماوەرێك/
کۆمەڵە زیندەوەرێك
swarm/v خۆی پێ‌هەڵدەواسی
swarthy/ˈswɔːði/adj ئەسمەر- تۆخ
swasticka/ˈswɒstɪkə/n خاچی چەماوە/
هێمای نازییەکان
swat/swɒt/v توند ایێدەدا
swatter/ˈswɒtə(r)/n مێشکوژ
sway/sweɪ/v ١- بەلا دەکەوێ
٢- دەگۆڕێ
swear/sweə(r)/v ١- سوێند دەخوا،
بەڵێن دەدا ٢- جنێودەدا
swear-word/ˈsweəwɜːd/n
وشەیەکی ناشیرین(نەفرین)/ جوێن
sweat/swet/n ئارەقە
sweat/v ئارەقە دەرێژێ
sweater/ˈswetə(r)/n بلوزێکی سوفی‌قۆلدار
sweep/swiːp/n - v ڕاماڵین/ڕادەماڵێ
sweepstake/ˈswiːpteɪk/n قومارکردن
(لەسەر ئەسپ)گرەوکردن
sweet/swiːt/adj ١- تام خۆش- شیرین
٢- بۆندار ٢- پاك و نوێ
٤- خۆش مەشرەب
sweeten/ˈswiːtn/v شیرینی دەکا
sweetheart/ˈswiːthɑːt/n
خۆشەویست/دلبەر
swell/swel/v بەل دەبێ/خڕدەبێ/دەئاوسێ
swell/n ١- بەرزی و نزمی ئاستی دەریا/
ئەستور بون ٢- دەنگ گری
swell/adj نایاب/قۆز
swelling/ˈswelɪŋ/n ئاوسان
swelter/ˈsweltə(r)/v گەرمی ماندویدەکا/
گەرمی بێزاری دەکا
swept-sweep/v رایماڵی
swerve/swɜːv/v کتوپڕ لا دەدا

swift/swɪft/adj خێرا- بەپەلە
swim/swɪm/v مەلە دەکا
swimming-bath/n حەوزی مەلەوانی
swindle/ˈswɪndl/v فێڵی لێدەکا-
گزی لێدەکا
swindler/ˈswɪndlə(r)/n فێڵباز- گزیکەر
swine/swaɪn/n ١- بەراز/بەرازە مێ
٢- بێ‌قیمەت- بێ‌هامیەت
swing/swɪŋ/v لارەلاری دەکا/دەجوڵێ
swing/n جوڵانێ
swing/n چەشنە جازێکە (مۆسیقا)
swipe/swaɪp/v خێرا لێی دەدا
swipe/v دەدزێ- دەرفێنێ
swirl/swɜːl/v خول دەخوا
swish/swɪʃ/v خشەخش دەکا/دەمەژێنێ
switch/swɪtʃ/n سویچی کارەبا/
گۆڕانی لەناکاو
switch/v دەگۆڕێ
switch board/ˈswɪtʃbɔːd/n
تەختە سویچ
swivel/ˈswɪvl/n سوور/بەستەر
swollen/ˈswəʊlən/adj ئاوسا- پەلماو
swoon/swuːn/v لەخۆ دەچێ- دەبوورێتەوە
swoop/swuːp/v لەناکاو دێتەخوار/دەنیشێ
swop=swap/v دەگۆڕێتەوە
sword/sɔːd/n شمشێر/شیر
swore-swear/v سوێندی خوارد
sworn-swear/v سوێندی خواردبوو
swot/swɒt/v باش دەخوێنێ/کۆشش دەکا
swum/v مەلەوانی کرد
sycophant/ˈsɪkəfænt/n ریاپکەر/
ماستاوچی
syllable/sɪləbl/n برگە
syllabus/ˈsɪləbəs/n پرۆگرامی فێرکاری
symbol/ˈsɪmbl/n جەفەنگ- هێما-
هێمایەکی زارارەیی
symbolic/sɪmˈbɒlɪk/adj جەفەنگی/

surge/sɜːdʒ/v وەك شەپۆل/شالاو- بەرەوپێش دەچێ

surgeon/ˈsɜːdʒən/n پزیشکی نۆژدار

surgery/ˈsɜːdʒəri/n ١- نۆژداری ٢- جێگای نۆژداری

surgical/ˈsɜːdʒɪkl/adj کردارێکی نۆژداری

surly/ˈsɜːli/adj دڵرەق- مۆن-گرژ، دەمپوت

surmise/səˈmaɪz/v دەخەملێنێ

surmount/səˈmaʊnt/v تەگەرە بەزێن- زاڵ دەبێ

surmountable/səmaʊntəbl/adj بەئاسانی دەبەزێنرێت

surname/ˈsɜːneɪm/n ناوی بنەماڵە/نازناو

surpass/səˈpɑːs/v دەبەزێنێ- زاڵ دەبێ- پێش دەکەوێ

surplus/ˈsɜːpləs/n ئەوەی لەپێویست زیادە

surprise/səˈpraɪz/n سەرسوڕمان

surprise/v تووشی سەرسوڕمانی دەکا

surrealism/səˈriːəlɪzəm/n سوریالیەت

surrender/səˈrendə(r)/v خۆ بەدەستەوە دەدا

surreptitious/ˌsʌrəpˈtɪʃəs/adj ڕوانینێکی لەبنەوە/ نهێنی

surround/səˈraʊnd/v چواردەورەی دەدا

surroundings/səˈraʌndɪŋz/n ژینگە، دەوروبەر

survey/səˈveɪ/v ١- بەسەریدا دەڕوانێت ٢- بارەکە(دۆخەکە) هەڵدەسەنگێنێ ٣- تاقیدەکاتەوە

survey/n نەخشەکێشی/پێوان

surveyor/səˈveɪə(r)/n پێوەر- پشکێنەر

survival/səˈvaɪvl/n ١- مانەوە- بەردەوام لەژیان ٢- ڕزگاربوو

survive/səˈvaɪv/v پاش کارەساتێك هەردەمێنێ

survivor/səˈvaɪvə(r)/n ئەوەی دەمێنێتەوە- ڕزگاربوو

susceptibility/səˌseptəˈbɪləti/n هەستەوەری- زوو کارتێکردن

susceptible/səˈseptəbl/adj ١- زووکاری تێدەکرێ ٢- هەستەوەر

suspect/səˈspekt/v وای بۆ دەچێ/ گومانی وایە

suspect/n گومان

suspend/səˈspend/v ١-هەڵدەواسی(شت) ٢- دوای دەخا

suspender/səˈspendə(r)/n گۆرەوی و پانتۆڵ هەڵگر

suspense/səˈspens/n دوودڵی- نیگەران لەبارەی..

suspension/səˈspenʃn/n ١- هەڵواسین ٢- شلەیەك دنکەڕەقی لەناودا هەبێ ٣- ڕاگرتنێکی کاتی

suspicion/səˈspɪʃn/n ١- گومان ٢- بیرێکی بێبۆچوون

suspicious/səˈspɪʃəs/adj گومانکار/ جێی گومانە

sustain/səˈsteɪn/v ١- پشتیوانی دەکا ٢- بەردەوام دەبێ ٣- بڕیاری دەدا ٤- چەشتی- دەچێژێ

sustenance/ˈsʌstənəns/n ١- پاروو-خۆراك ٢- نان وئاو

swab/swɒb/v بەلۆکە پاکی دەکاتەوە/ بە زەوی سڕەوە چاکدەکاتەوە

swab/n لۆکە/قوماشی نەرم

swag/swæg/n بوخچە

swagger/ˈswæɡə(r)/v بە فیز دەڕوا

swallow/ˈswɒləʊ/v چۆرێك- قومێك قوت دەدا

swallow/n پاساری / کێشکە (سنۆنۆ)

swam-swim/v مەلەی کرد

swamp/swɒmp/n زۆنگاو

swampy/adj زۆنگاوی

**sunstroke/ˈsʌnstrəuk/n** خۆربردن
**sup/sʌp/v** خواردنێکی سووك دەخوا، شیڤ دەخوا
**superannuation/ˌsu:pərˌænjuˈeɪʃn/n** مووچەی خانەنشینی
**super/ˈsu:pə(r)/n** هەرەباش
**supercilious/ˌsu:pəˈsɪliəs/adj** تێڕوانینێکی بەباشترزانین/ خۆ بەگەورەزان
**superficial/ˌsu:pəˈfɪʃl/adj** ڕووکاری/ دەستکرد
**superfluous/su:ˈpɜ:fluəs/adj** زیاد لەپێویست
**superhuman/ˌsu:pəˈhju:mən/adj** زیاد لەتوانا/ لەتوانا بەدەر
**superintend/ˌsu:pərɪnˈtend/v** چاودێری دەکا
**superintendent/ˌsu:pərɪnˈtendənt/n** چاودێریکەر
**superior/su:ˈpɪəriə(r)/adj** باشتر- بەرزترین پلەو پایە
**superiority/su:ˌpɪəriˈɒrəti/n** باشتربوون
**superlative/suˈpɜ:lətɪv/adj** هەرەباش- باشترین پلە
**superlative/n** ناوی هەرەباشی ناسراو
**supermarket/ˈsu:pəmɑ:kɪt/n** سوپەرمارکێت (بازاڕی گەورە)
**supernatural/ˌsu:pəˈnætʃrəl/adj** دیاردەی سروشتی لە رادەبەدەر
**supersede/ˌsu:pəˈsi:d/v** ١-جێگا دەگرێتەوە ٢-هەڵدەوەشێنێتەوە
**supersonic/ˌsu:pəˈsɒnɪk/adj** فرۆکەی خێرایی لە سەرووی دەنگ- خێراتر لە خێرایی دەنگ
**superstition/ˌsu:pəˈstɪʃn/n** شتی پڕوپووچ/نوشتە
**superstitious/ˌsu:pəˈstɪʃəs/adj** بڕوای پووچ
**supervise/ˈsu:pəvaɪz/v** سەرپەرشتی دەکا- چاودێری دەکا
**supervision/ˌsu:pəˈvɪʒn/n** سەرپەرشتی کردن
**supper/ˈsʌpə(r)/n** شیڤ- دوازەمی ڕۆژ
**supplant/səˈplɑ:nt/v** بەزۆر جێگای دەگرێتەوە
**supple/ˈsʌpl/adj** نەرم- نیان
**supplement/ˈsʌplɪmənt/n** کلك/پاشکۆ
**supplementary/ˌsʌplɪˈmentri/adj** تەواوکەر
**supply/səˈplaɪ/v** ١- پێی دەدا ٢- پێی دەداتەوە
**support/səˈpɔ:t/v** ١- یارمەتی دەدا ٢- پاڵپشتی دەکا ٣- هەڵدەگرێ/لەخۆدەگرێ ٤- پشتی پێدەبەستێ
**suppose/səˈpəuz/v** ١- وای بۆدەچێ ٢- وای دادەنێ
**supposing/səˈpəuzɪŋ/conj** وای بۆ دادەنێ
**supposition/ˌsʌpəˈzɪʃn/n** گریمانە، وادانان
**suppress/səˈpres/v** کپدەکا- دەمکوتی دەکا- دەیکوژێنێتەوە
**suppression/səˈpreʃn/n** سەرکوت کردن
**supremacy/su:ˈpreməsi/n** دەسەڵاتداری باڵا
**supreme/su:ˈpri:m/adj** باڵا- بەرزترین- زۆرگرنگ
**sure/ʃuə(r)/adj** ١- بەبڕوایە- گومانبڕ ٢- دڵنیا ٣- پشتی پێدەبەسترێت
**surely/ˈʃuəli/adv** بێگومان
**surf/sɜ:f/n** کەفیدەریای کەنارەکان/ کەفی شەپۆل
**surface/ˈsɜ:fɪs/n** پێوەر- سەر، ڕوو، ڕوخسار

sufficient/səˈsɪʃnt/adj تەواو/ بەپێی پێویست
suffix/ˈsʌfiks/n پاشگر
suffocate/ˈsʌfəkeɪt/v دەخنکێ
suffocation/ˌsʌfəˈkeɪʃn/n خنکاندن
suffrage/ˈsʌfrɪdʒ/n مافی هەڵبژاردن و دەنگدان
suffragette/ˌsʌfrəˈdʒet/n داوای مافی ئافرەت بۆ دەنگدان
sugar/ˈʃʊgə(r)/n شەکر
sugary/ˈʃʊgəri/adj ١- شەکراوی ٢- زۆر خۆش- سەرنج ڕاکێش
suggest/səˈdʒəst/v ١- پێشنیار دەکا ٢- ئاماژەی بۆ دەکا ٣- پەنجەی بۆ درێژ دەکا
suggestible/səˈdʒestəb/adj کەسێك زوو کاری تێ بکرێ
suggestion/səˈdʒestʃən/n ١- پێشنیار ٢- با وابوون
suggestive/səˈdʒestɪv/adj وروژاندن/ هەوەس وروژێن
suicidal/ˌsuːɪˈsaɪdl/adj خۆکوژ
suicide/ˈsuːɪsaɪd/n خۆکوشتن
suit/suːt/n ١- جل وبەرگ(بدلە) ٢- گازندە ٣- نەخشێکی کاغەزی قومارە
suit/suːt/v داخوازی دەکا
suitable/ˈsuːtəbl/adj گونجاو
suit-case/ˈsuːtkeɪs/n جانتای سەفەر
suite/swiːt/n ١-دەستوپێوەند ٢- تاخم- دەستە/سویت
suitor/ˈsuːtə(r)/n داخوازیکەر
sulk/sʌlk/v ١-کپ و بێدەنگ دەبێ ٢-خۆی مۆن دەکا/ دەموچاوی گرژ دەکا
sulky/ˈsʌlki/adj چارەگرژ
sullen/ˈsʌlən/adj مرو موچ/چارەگرژ
sulphur/ˈsʌlfə(r)/n گۆگرد- کبریت
sulphuric acid /sʌlˌfjuərɪk ˈæsɪd/adj ترشی کبریت
sultan/ˈsʌltən/n سوڵتان
sultana/sʌlˈtɑːnə/n خانمە (سوڵتان)
sultana/sʌlˈtɑːnə/n مێوژی بێ تۆو
sultry/ˈsʌltri/adj ڕۆژێکی زۆر گەرم
sum/sʌm/n ١- سەرجەم ٢- (بڕێك) هەندێك پارە
summarize/ˈsʌməraɪz/v کورت دەکاتەوە
summary/ˈsʌməri/n کورتە
summer/ˈsʌmə(r)/n هاوین
summery/ˈsʌməri/adj هاوینەیی/ هاوینیی
summit/ˈsʌmɪt/n لووتکە
summon/ˈsʌmən/v ١- بانگی دەکا ٢- داوای کۆبونەوە دەکا
summons/ˈsʌmənz/n بانگکردن- داخوازی
sumptuous/ˈsʌmptʃuəs/adj (داوەت)ی چەور وگران/ گرانبەها
sun/sʌn/n خۆر- هەتاو
sunbeam/ˈsʌnbiːm/n تیشکی خۆر
sun-burn/ˈsʌnbɜːn/n پێست (خۆرەشی کردبێ)، پێست سوتاو بە ڕۆژ
Sunday/ˈsʌndeɪ/n یەکشەممە
sundries/n هەمە جۆری/ ڕەنگاوڕەنگ
sundry/ˈsʌndri/adj جیاواز/هەمەجۆر
sun-flower/ˈsʌnflaʊə(r)/n گوڵەبەرۆژە
sung-sing/v گۆرانی وت
sun-glasses/n چاویلکە
sunk-sink/v خنکا
sunny/ˈsʌni/adj هەتاوە ڕۆژ
sunrise/ˈsʌnraɪz/n خۆرهەڵاتن
sunset/ˈsʌnset/n خۆر ئاوابوون
sunshade/ˈsʌnʃeɪd/n سەیوان/چەتر
sunshine/ˈsʌnʃaɪn/n تیشکی خۆر
sunspot/ˈsʌnspɒt/n پەڵەی خۆر

٢–کپ دەبێ

**subsidence**/səbˈsaɪdns, ˈsʌbsɪdns/n نزم بوونەوە

**subsidiary**/səbˈsɪdiəri/adj لاوەکی

**subsidize**/ˈsʌbsɪdaɪz/v بەپارە یارمەتی دەدا

**subsidy**/ˈsʌbsədi/n پاڵپشتی– بارێوی

**subsistence**/səbˈsɪstəns/n بژێوی– مانەوە، بوون

**substance**/ˈsʌbstəns/n بابەت– مادە، پارە

**substantial**/səbˈstænʃl/adj بتەو– کرداریی

**substitute**/ˈsʌbstɪtjuːt/n جێگرەوە

**substitution**/ˌsʌbstɪˈtjuːʃn/n بەئەمچیاتی دانان

**subterfuge**/ˈsʌbtəfjuːdʒ/n بیانوو– مەنهەت

**subterranean**/ˌsʌbtəˈreɪniən/adj ژێر زەوی/ نهێنی

**subtitle**/ˈsʌbtaɪtl/n ناونیشانی لاوەکی/ وەرگێرانی دیالۆگ لە سەر فیلم

**subtle**/ˈsʌtl/adj ١– (جیاوازییەکی) وورد/ دژوار ٢– زیرەك– بلیمەت

**subtlety**/ˈsʌtlti/n ووردبینی

**subtract**/səbˈtrækt/v دەردەهێنێ

**subtraction**/səbˈtrækʃn/n دەرهێنان/ کەمکردن

**subtropical**/ˌsʌbˈtrɒpɪkl/adj هەرێم (نیمچە کیشوەری) نزیك هێڵی جوگرافی

**suburb**/ˈsʌbɜːb/n قەراغ، دەوروبەر

**suburban**/səˈbɜːbən/adj خەڵکی گوڵان/ بێزار

**subversive**/səbˈvɜːsɪv/n تێکدەر– تێکشکێن

**subway**/ˈsʌbweɪ/n تونێل

**succeed**/səkˈsiːd/v ١– سەردەکەوێ ٢– جێی باوکی (پاشایەتی) دەگرێتەوە

**success**/səkˈses/n سەرکەوتن

**successful**/səkˈsesfl/adj سەرکەوتوو

**succession**/səkˈseʃn/n جێگیری– خەلافەت– یەك لەدوایەکی

**successive**/səkˈsesɪv/adj دوا بەدوای یەك– بەنۆرە

**successor**/səkˈsesə(r)/n جێگیر–خەلیفە جێگرەوە

**succour**/ˈsʌkə(r)/n یارمەتی– فریاکەوتن

**succulent**/ˈsʌkjələnt/adj میوەی ئاودار/ گۆشتن

**succumb**/səˈkʌm/v ملکەچ دەبێ/دەمرێ

**such**/sʌtʃ/adj - pron وەکو ئەم(شەو–رۆژ) ئەوها– ئاوا/ئاشەو رادەیەی

**suck**/sʌk/v دەمژێ– شیری دەدا پێی

**sucker**/ˈsʌkə(r)/n ١– مژەر٢– لیبەر ٢– گێلە پیاو

**suckle**/ˈsʌkl/v (ئافرەت) شیری پێدەدا

**suckling**/ˈsʌklɪŋ/n مەلۆتکە– شیرەخۆرە

**suction**/ˈsʌkʃn/n مژین– فینیاوی

**sudden**/ˈsʌdn/adj ناکاو– کتو پڕ

**suddenly**/ˈsʌdnli/adv لەپڕ

**suds**/sʌdz/n کەفی سابون/بلق

**sue**/suː/v گازندەیەکی یاسایی لەسەر تۆمار دەکا

**suede**/sweɪd/n پێستی بزن– پێستی نەرم

**suet**/ˈsuɪt/n رۆنی ساغی (ئاژەل) دژن بەزی مەڕو مالآت و رەشە ولآغ

**suffer**/ˈsʌfə(r)/v ١– دەچێژێ/ئازار دەکا ٢– لێی خۆش دەبێ ٣– خراپ دەبێ

**sufferance**/ˈsʌfərəns/n بەزۆر رازی بوون

**suffering**/ˈsʌfərɪŋ/n ئازار چەشتن

**suffice**/səˈfaɪs/v بەش دەکا

stuffing/ˈstʌfɪŋ/n تێکەلە– (حشو) پڕ کردن

stuffy/ˈstʌfi/adj توندڕەو/بێ‌میزاژ

stumble/ˈstʌmbl/v هەڵدەخلیسکێ

stump/stʌmp/n ١– بنەی دار/ڕەگ ٢– دارێکی یاری کریکیتە

stun/stʌn/v ١– گێژ دەکا/دەبێ ٢– دەمەڕێ ٣– سەری لێ تێك دەچێت

stunt/stʌnt/n کارێکی سەرنج ڕاکێش

stunt/v ڕێ لە گەشەی دەگرێ، بەربەستی دەکا

stunted/adj لەش کرژ بوو

stupefy/ˈstju:pɪfaɪ/v ور دەبێ

stupendous/stju:ˈpendəs/adj بەزم– سەرنج ڕاکێش

stupid/ˈstju:pɪd/adj دەبەنگ– بێ‌مێشك– گەمژە

stupidity/stju:ˈpɪdəti/n دەبەنگی– بێ‌مێشکی

stupor/ˈstju:pə(r)/n لەخۆچوون/ بێهۆشبوون

sturdy/ˈstɜ:di/adj بەرەنگارییەکی توند

stutter/ˈstʌtə(r)/v زمانی گیر دەبێ/ زمانی تەتەڵە دەکا

sty/staɪ/n ١– تەوێڵەی بەراز ٢– ئەستووربوونی بەزی چاو/ ئاوساوی پێستەی چاو

style/staɪl/n ١– شێواز ٢– ئەدگارێکی جیاواز ٣– ڕوخساری گشتی ٤– جل و بەرگی مۆدێل

suasion/n ڕازیکردن

suave/swɑ:v/adj نەرمو حەلیم/ بەڕێز

subconscious/ˌsʌbˈkɒnʃəs/adj بێ‌ئاگا

subcontinent/ˌsʌbˈkɒntɪnənt/n نیمچە کیشوەر

subdivide/ˈsʌbdɪvaɪd/v دابەش دەکاتەوە

subdivision/ˌsʌbdɪˈvɪʒn/n دابەشکردنی لاوەکی

subdue/səbˈdju:/v ١– ملکەچی دەکا/ زاڵ دەبێ ٢– کپی/هێمنی دەکاتەوە

subject/ˈsʌndʒɪkt/n ١– بندەستی (رعیە) ٢– جێگا ٣– بابەتی لێکۆڵینەوە ٤– بکەر– نیهاد(لەعەرەبی)

subjection/səbˈdʒekʃn/n ملکەچ کردن

subjective/səbˈdʒektɪv/adj خودی– کەسایەتی/ نابابەتیی

subjunctive/səbˈdʒektɪv/adj مەرجی ڕەگیمانەیی

sub-let/ˌsəbˈlet/v بەکرێی دەدا

sublime/səˈblaɪm/adj باڵا– بەپلەوپایە

submarine /ˌsʌbməˈri:n, ˈsʌbməri:n/adj گیایەکی بن ئاو/ژێر ئاوکەر

submerge/səbˈmɜ:dʒ/v نوقم دەبێ

submission/səbˈmɪʃn/n ملکەچی– ڕازی بوون

submissive/səbˈmɪsɪv/adj ملکەچ

submit/səbˈmɪt/v ١– خۆ دەدا بەدەستەوە ٢– پێشکەشی دەکا

subnormal/ˌsʌbˈnɔ:ml/adj بێ‌ئاست/ژێر ئاسایی

subordinate/səˈbɔ:dɪnət/adj لاوەکی/پارستە

subscribe/səbˈskraɪb/v ١– ڕازی دەبێ بەشداری بکا ٢– ئیمزا دەکا ٣– ڕاچیتە دەنووسێ

subscriber/səbˈskraɪbə(r)/n بەشدارکەر لە..

subscription/səbˈskrɪpʃn/n هاوبەشی کردن

subsequent/ˈsʌbsɪkwənt/adj پاش– پاشان/داهاتوو

subside/səbˈsaɪd/v ١– نزم دەبێ

stress/stres/n ١- فشار- گوشار/جەخت
٢- کێش ٣- هێمای دەنگی (هێز)

stretch/stretʃ/v درێژی دەکاتەوە/ بەرینی دەکا

stretch/n درێژ بوونەوە

stretcher/ˈstretʃə(r)/n هەلگری نەخۆشی

stricken/ˈstrɪkən/adj تووش بوو/زالبوو

strict/strɪkt/adj ١- توندو تیژ
٢- راقەیەکی وورد

stricture/ˈstrɪktʃə(r)/n/ رەخنەیەکی توند
گلەیی و گازاندەیەکی توند

stride/straɪd/v ١- هەنگاوی گەورە دەهاوێژێ ٢- لە پۆیشتن لنگی فش دەکا.

strident/ˈstraɪdnt/adj دەنگی بەرز و تیژ

strife/straɪf/n ١- شەڕو شۆڕ- ناکۆکی
٢- ململانێ

strike/straɪk/v ١- لێیدەدا
٢- نیشان دەشکێنێ ٣- گڕی تێبەر دەدا
٤- دەدۆزێتەوە ٥- لێدەدا(کاتژمێر)
٦- مان دەگرێ ٧- کاری لێدەکا

strike/straɪk/n مانگرتن

striker/ˈstraɪkə(r)/n مانگر

striking/ˈstraɪkɪŋ/adj سەرنج راکێش

string/strɪŋ/n ١- دەزووی ڕێسراو
٢- پارچە ڕێسراوێك ٣- ژێی مۆسیقا
٤- گەردانە

stringy/adj ١- وەکو دەزوو وایە ٢- زبر

strip/strɪp/v ١-دادەکەنێ ٢- لێدەکاتەوە
٣- دەگوشێ/چۆرەی لێدێنێ

stripe/straɪp/n خەت خەت

strive/straɪv/v زۆر هەوڵیدەدا/خەبات دەکا

strove/strəʊv/v خەباتی کرد

stroke/strəʊk/n ١- لێدان
٢- دەنگ(کاتژمێر) ٣- سەکتەی دڵ و مێشك

stroll/strəʊl/n پیاسەی لەسەرخۆ

strong/strɒŋ/adj ١- بەهێز ٢- تارەق
٣- بۆنێکی تیژ ٤- چڕ (قاوەیەکی چڕ)
٥- کردارە (ناقیاسیەکان)

stronghold/ˈstrɒŋhəʊld/n قەلا- پایگا

strongly/adv بەهێز- بەتوندی

strop/strɒp/n موس تیژکەر

strop/v موس تیژ دەکا

structural/ˈstrʌktʃərəl/adj
گۆڕانکارییە بنیاتیەکان/ پێکهاتەیی

structure/ˈstrʌktʃə(r)/n بنیات- بناغە- پێکهاتە

struggle/ˈstrʌgl/n خەبات- کۆشش- ململانێ

strut/strʌt/v بەفیز دەڕوا

strut/n کۆڵەکەیەکی (ئەندازەیی) لە بنەوەلار

strychnine/ˈstrɪkniːn/n ماددەیەکی کیمیاوی ژەهراوییە/ژەهرێکی کوژەر

stub/stʌb/n قوچکەجگارە/قونکە جغارە

stubble/ˈstʌbl/n ١- تۆێکڵ/پووش
٢- تووکی دەموچاو

stubborn/ˈstʌbən/adj شەڕانی، سەرەڕەق، کەللەڕەق

stuck-stick/v گرتی، نوساندی

stuck-up/nadj لووت بەرز، بەخۆناز

stud/stʌd/n ١- پوول- دوگمە- قۆپچە
٢- کۆمەڵە ئەسپێك
٣- بزمارێکی سەر گەورە (مێخ)

student/ˈstjuːdnt/n قووتابی

studio/ˈstjuːdiəʊ/n ستۆدیۆ- وێنەگا

studious/ˈstjuːdiəs/adj چالاك- چەلەنگ

study/ˈstʌdi/n ١- وانە- لێکۆڵینەوە
٢- نووسینگە
٣- هێلکاری-لێکۆڵینەوەیەیەدەبی

study/v دەکۆڵێتەوە

stuff/stʌf/n - v ماددە- کوتاڵ- شرمك/ پڕدەکا

stove/stəuv/n سۆپە

stow/stəu/v ١-دادەگری ٢-پۆلێن دەکا ٣-پڕ دەکا

stowaway/ˈstəuəweɪ/n/ خۆی لەناو پاپۆڕ/فڕۆکە دەشارێتەوە تا دەڕوا/دەفڕێ، بۆشەوەی پارەنەدا.

straggle/ˈstrægl/v خۆ پاش دەخا

straggler/ˈstræglə(r)/n خۆ پاشخەر

straight/streɪt/adj ١- ڕاست- ڕاستەوخۆ ٢- ڕێك وپێك/هاوڕێك

straight/adv ڕاستەوخۆ- یەکسەر

straighten/ˈstreɪtn/v ڕێکی دەخا

straightforward/ˌstreɪtˈfɔːwəd/adj دڵسۆز- ڕاستەوخۆ/ئاسان

strain/streɪn/n ١- گرژی- خۆی ماندووکردن ٢- شێواز

strain/v بای دەدا- لووش دەکا/دەپاڵێوێ

strainer/ˈstreɪnə(r)/n ئامێری پاڵاوتن/ بێژنگ

strait/streɪt/n دەربەند/ئارێشە

strait/adj تەنگ- تەسك

strait-laced/ˌstreɪt ˈleɪst/adj توندو تیژ بەرامبەر ئاکار

strand/strænd/n ١- کەنار- ڕۆخ لێوار ٢- پەلك-بسك- تاڵی گوریس

stranded/adj چۆڵ- بەجێ‌هێڵراو

strange/streɪndʒ/adj ئامۆ- سەیروسەمەرە

stranger/ˈstreɪndʒə(r)/n هەندەرانی- ئامۆ- نەناسراو

strangle/ˈstræŋgl/v ١- دەیخنکێنێ ٢- هەڵیدەواسێ

stranglehold/ˈstræŋglhəuld/n گرتنێکی کوژەر

strangulation/ˌstræŋgjuˈleɪʃn/n هەڵواسین- خنکاندن

strap/stræp/n پشتێن-شریتی پشتێن/ قایش

strap/v ١- توند دەکا ٢- بە قایش/پشتێن لێی دەدا

strapping/ˈstræpɪŋ/adj بەژن بلندوبەهێز

stratagem/ˈstrætədʒəm/n فێلێکی جەنگی- داو

strategic/strəˈtiːdʒɪk/adj ستراتیجی- گرنگ

strategics/strəˈtiːdʒɪks/n زانست یان هونەری ستراتیژی

strategist/strəˈtiːdʒɪst/n کارامە لەبواری ستراتیژیەت

strategy/ˈstrætədʒi/n پلانی ستراتیژی لە (جەنگ)

stratum/ˈstrɑːtəm/n چین- چینی بەردین

straw/strɔː/n پووش/پەڵکە گەنم و جۆ و برنج

straw/n ماددەی پووش

strawberry/ˈstrɔːbəri/n چایەر- فریز- تووت/ شلیلە

stray/streɪ/v گومڕا- ئاوارە دەبێ

streak/striːk/n ١- هێڵێکی درێژی باریکی ناڕێك ٢- پاشماوە ٣- ماوەیەکی کورت

streaky/adj هێڵکاری کراو- خەت خەت

stream/striːm/n ١- جۆگە/جۆگەلە/ڕووبار ٢- ئاوەڕۆ

streamer/n شریتێکی کاغەزی ڕەنگاورەنگی درێژ/ئاڵایەکی درێژی باریك

streamline/ˈstriːmlaɪn/v ئاسانی دەکا ڕێکی دەکا

street/striːt/n شەقام

strength/streŋθ/n هێز- توانا

strengthen/ˈstreŋθn/v بەهێزی دەکا- پتەوی دەکا

strenuous/ˈstrenjuəs/adj ١-گران- توند ٢- ماندوویی- دەوێ

جۆشدان

stimulus/ˈstɪmjələs/n هاندەر– جۆشدەر

sting/stɪŋ/n – v پێوەدان/پێوەدەدا/ پێوەدەنوسێ

stinger/ˈstɪŋə(r)/n پێوەدەر– ستێنگەر: چەکێکی دژە فڕۆکەیە

stingy/ˈstɪndʒi/adj ڕەزیل– قرچۆك

stink/stɪŋk/v گەناو–گەندەڵ دەبێ/دەکا

stint/stɪnt/v بەرتەنگ دەکا– کۆت دەکا

stint/stɪnt/v قرچۆکی دەکا، دەست پێوە دەگرێ

stipulate/ˈstɪpjuleɪt/v ١–مەرج دادەنێ ٢–لەدەقەکەدا هاتووە

stipulation/ˌstɪpjuˈleɪʃn/n مەرج

stir/stɜ:(r)/v ١– دەجوڵێنێ ٢– تێکەڵ دەکا ٣– دەوروژێنێ

stirrup/ˈstɪrəp/n ئاوزەنگ– شوێن پێ لە زین و کورتان بۆ سوار بوون

stitch/stɪtʃ/n تەقەڵ

stitch/n ئازاری لاتەنیشت

stock/stɒk/n ١–پاشەکەوت ٢–مەڕو ماڵات ٣– بەش و قەواڵە ٤– ڕەگەز– ڕەسەن ٥– بنکە ٦– پێژەی سووپ

stocking/ˈstɒkɪŋ/n گۆرەوی درێژی ئافرەتان

stock-still/ˌstɒk ˈstɪl/adj ڕەق هەڵاتوو (وەکوبت)

stocktaking/ˈstɒkteɪkɪn/n جەردکردنی شمەك (ژماردنی)

stocky/ˈstɒki/adj چوارشانە/کورت وبەهێز

stodgy/stɒdʒi/adj ١– بەگرانی هەرس دەکرێ ٢– چارەگران/ڕەزاقورس

stoker/ˈstɒkə(r)/n ئاگرکەرەوە/ ئاگرتێبەردەر

stole/stəʊl/n دەسرۆك، چارۆك/ شاڵ

stole/v دزی

stolid/ˈstɒlɪd/adj خەمسارد، گەوج

stomach/ˈstʌmək/n گەدە

stone/stəʊn/n ١–بەرد ٢–چەو٣– ئەلماس ٤– ناوك

stoned/ˈstəʊnd/adj سەرخۆش

stone-deaf/adj کەڕ

stone fruit/n مێوەی ناوکدار

stonemason/ˈstəʊnmeɪsn/n وەستای بەرد

stony/ˈstəʊni/adj ١– زەوی بەردەڵان ٢– دڵڕەق

stony-broke/adj قڕان– بێ پارە/لەنۆش

stool/stu:l/n ١– کورسی بێ پشت و دەسك ٢– پیسایی مرۆڤ

stoop/stu:p/v دەچەمێتەوە– کڕنۆش دەبا

stop/stɒp/v ١– ڕادەگرێ ٢– ڕاوەستە!

stop/stɒp/n وەستان/وێستگە

stopgap/ˈstɒpgæp/n ئەلتەرنەتیڤی پێویست/کاتی/ گیرەی کاتی

stopper/ˈstɒpə(r)/n گیرە (قەپاغ)

stop-press/n دوا هەواڵ

stopwatch/ˈstɒpwɒtʃ/n کاتژمێر پێشبڕکێ

storage/ˈstɒrɪdʒ/n پاشەکەوت

store/stɔ:(r)/n ١–عەمبار٢– دوکانی گەورە

store/v ١– هەڵدەگرێ٢– دادەنا

storey/ˈstɔ:ri/n قات– نهۆم

stork/stɔ:k/n حاجی لەقلەق

storm/stɔ:m/n گەردەلوول/ باهۆز

storm/v پێشێل دەکا/ هەڵدەکا

stormy/ˈstɔ:mi/adj بایەکی توند/ گەردەلولاوی

story/ˈstɔ:ri/n چیرۆك

story/n هەڵبەستن

stout/staʊt/adj ١– قەڵەو ٢– زۆر بەهێز ٣– ئازا

stethoscope/ˈsteθəskəʊp/n
بیستەری/ دەنگاوەری پزیشکی

stew/stjuː/v ئەسەرخۆ دەکوڵێنێ/دەکوڵێ

steward/stjuːəd/n ١–ڕێکخەر
٢–چاودێریکەر ٣– خزمەتکار

stick/stɪk/n گۆپاڵ، توول، دار، گۆچان

stick/v ١– بە چەنگاڵ دەگرێ
٢– پێوەی دەنوسێنێ ٣– زمانی دەردێنێ

sticker/ˈstɪkə(r)/n ١–لکێنەر،
بلیتێکی چرێشاوی ٢–ماندونەناس

sticking-plaster/n پلاستەری پزیشکی
لەزگە

sticky/ˈstɪki/adj ١– لینج– بە چرك
٢– مردنێکی بەئازار

stiff/stɪf/adj ١– ڕەق
٢– گران ٣– بەهێز ٤– بەرەسمی

stiffen/ˈstɪfn/v ڕەق دەبێ/دەکا

stifle/ˈstaɪfl/v دەخنکێنێ/دەخنکێ/
کپی دەکا

stigma/ˈstɪgmə/n لەکە– نیشانەی
(بۆتاوانبار) پەڵە

stigmatize/ˈstɪgmətaɪz/v
وەسپی لایەنی خراپی دەکا

stile/staɪl/n لەمپەرێکی دارین لەنێوان
دوو کێڵگەدا/بەردەباز

still/stɪl/adj هێمن– بێدەنگ

still/adv هێشتا

still-born/ˈstɪlbɔːn/adj بەمردوویی
لەدایك بوو

stilted/ˈstɪltɪd/adj ١– ڕەق و ناسروشتی
٢– شێوازی زێدەڕۆیی/ڕەسمی

stimulant/ˈstɪmjələnt/n
بەهێزکەر(دەرمان)

stimulate/ˈstɪmjuleɪt/v هانی دەدا/
دەوروژێنێ

stimulation/ˌstɪmjuˈleɪʃn/n هاندان–

دووکەڵدان
ئەوکەسەی بەسەر چیا دەکەوێ

steer/stɪə(r)/n پاپۆڕ یان ئۆتۆمبیل ئاژۆتن

steerage/ˈstɪərɪdʒ/n شوێنی نزیك
سوکان– پلە سێ

steering-wheel/n تایەی ئۆتۆمبێل

steersman/n کاپیتان، سوکان بەدەست

stem/stem/n ١–ساقی گوڵ
٢– پێشەوەی پاپۆڕ
٣– ڕەگیووشە ٤– قەد

stem/stem/v ناهێڵێ بڵاوبێ– سەرکوت دەکا

stench/stentʃ/n گەنیو، گەنی بوون

stencil/ˈstensl/n ستێنسل

stenographer/stəˈnɒgrəfə(r)/n
نووسەری دەستخەت

step/step/n ١– هەنگاو–شەقاو
٢– جێپێ ٣– پلە

step/v ١– دەڕوا
٢– دەهاوێ ٣– دەچێتە پێش

step brother/ˈstepbrʌðə(r)/n زڕبرا

step father/ˈstepfɑːðə(r)/n زڕباوك/
زڕباب

step ladder/ˈsteplædə(r)/n
پەیژەی دووقاچ/
قادرمەی بچووك

step mother/ˈstepmʌðə(r)/n
باوەژن/زڕداك/ژنباب

step sister/ˈstepsɪstə(r)/n زڕخوشك

stereo/ˈsteriəʊ/n ئامێری ستریۆ

sterile/ˈsteraɪl/adj نەزۆك– برینگ– قاقڕ–
پاك

sterility/stəˈrɪləti/n نەزۆکی

sterilize/ˈsterəlaɪz/v ١–لەگیراوە هەڵدێنێ
٢– پاکدەکاتەوە ٣– تووش نەزۆکی دەبێ

sterling/ˈstɜːlɪŋ/n پارەی ئینگلیزی
(ئەستەرلینی)

stern/stɜːn/adj توندو تیژ

starter/ˈstɑːtə(r)/n ١- پێشبڕکێ‌کەر/ بەرژەم ٢-شاوری دەستپێکردن ٣- نیشپێکەر ٤- مەزە

startle/ˈstɑːtl/v لەپڕە لەناکاوی دەترسێنێ

startling/ˈstɑːtlɪŋ/adj ترسێنەر- سەرسوڕهێنەر

starvation/stɑːˈveɪʃn/n برسێتی- قات و قڕی

starve/stɑːv/v برسی دەبێ/دەکا

state/steɪt/n حاڵەت- بارودۆخ

state/n دەوڵەت- ویلایەت

state/v ١- ژیانێکی خۆشگوزەران دەژێت ٢- دەڵێ- بەیان دەکا

stately/ˈsteɪtli/adj ١-شکۆدار ٢- مەزن ودیار

statement/ˈsteɪtmənt/n ١-بەیان/بەیاننامە ٢-پارەی حیساب ٣-رستەی خەبەری

statesman/ˈsteɪtsmən/n پیاوی سیاسیو دەوڵەت- (سیاسەتمەدار)

static/ˈstætɪk/adj – n نەگۆڕ- نەجوڵاو/ کارەبای ستاتیک

station/ˈsteɪʃn/n ١- چەق- خاڵ ٢- وێستگە ٣- پایەی جڤاکی ٤- نێرگە

stationary/ˈsteɪʃənri/adj نەگۆڕ

stationery/ˈsteɪʃənri/n ئالەتی بیرۆ/ پێویستیەکانی دامودەزگا/ پەراوگە/ کاغەزگەری

statistic/stəˈtɪstɪk/adj - n ئامار

statistical/stəˈtɪstɪkl/adj ئاماریی

statistics/stəˈtɪstɪks/n زانستی ئامار ئامارناسی

statue/ˈstætʃuː/n پەیکەر

stature/ˈstætʃə(r)/n ١- بەژن ٢- بەها و گرنگی

status/ˈsteɪtəs/n ١- پلەو پایە ٢- باری جڤاکی ٣- پلەوپایەی کۆمەڵایەتی

status quo/ˌsteɪtəs ˈkwəʊ/n ڕەوشی هەنوکە

statute/ˈstætʃuːt/n ١-یاسای پەرلەمانی ٢-دەستور

staunch/stɔːntʃ/adj ١- باوەڕ پتەو ٢- زۆر دڵسۆز

stave/steɪv/n گۆچان- تۆپز

stave/v پایەی نۆتەی مۆسیقایی

stay/steɪ/v ١- دەمێنێتەوە ٢- دەمێنێ- بەردەوام دەبێ ٣- دەرناچێ- دەمێنێ ٤- ئاخەوێ- لە شەوین دەبێ

stay/n مانەوە

steadfast/ˈstedfɑːst/adj بڕوای پتەو

steady/ˈstedi/adj ١-جێگیر-پتەو/ خێراییەکی‌نەگۆڕ

steady/v ڕێکی دەخا

steak/steɪk/n پارچە گۆشت

steal/stiːl/v دەدزێ

stealth/stelθ/n دزەکردن

stealthy/adj لەسەرخۆ وبەدزی نزیك بوونەوە

steam/stiːm/n هەڵم

steam engine/n شەمەندەفەری هەڵمی

steamer/ˈstiːmə(r)/n ١- ئاشپەز ٢- پاپۆڕی هەڵمی

steam-roller/ˈstiːmrəʊlə(r)/n باگرێنی هەڵمی/ باگوردانی هەڵمی

steel/stiːl/n پۆڵا

steely/adj دڵڕەق- نەرم نابێ

steep/stiːp/adj ١- زۆر لێژ ٢- زۆرگەورە ٣- زۆرگران

steeple/ˈstiːpl/n لوتکە- تیژی بورجی کلێسا

steeplechase/ˈstiːpltʃeɪs/n پێشبڕکێی ئەسپ/ بەسەر لەمپەر بازدان

steeple-jack/ˈstiːpldʒæk/n

stagnation/stæg'neɪʃn/n مەنگی/ئاوسان

staid/steɪd/adj شکۆمەند- گران (مرۆڤ)

stain/steɪn/v – n ١- پەڵە- لەکە/ژەنگ
٢- بۆیە

stainless/'steɪnləs/adj پۆڵا- بێ‌خەوش/
ژەنگ هەڵنەهێن

stair/steə(r)/n پایە- پلە

staircase/'steəkeɪs/n قالدرمە- پەیژە

stake/steɪk/n ١- تەردەوان/بارمتە
٢- قازوخ ٣- بەش ٤-گرەو

stale/steɪl/adj ١- کۆن- خراپبوو
٢- سارد

stalemate/'steɪlmeɪt/v
خاڵی سڕبوون/بنبەست

stalk/stɔ:k/n ساقی گەڵا- بەلک

stall/stɔ:l/n ١- کوشک
٢- جێگای ئاژەڵ بەستنەوە
٣- ڕیزی پێشەوە لەشانۆ

stallion/'stæliən/n نێر(نێرەی ئەسپ)

stalwart/'stɔ:lwət/adj
١- دریژ وماسولکەیی ٢- بەوەفا/پاك

stamen/'steɪmən/n سۆلینی گوڵ/
بەشی نێرەی گوڵ

stamina/'stæmɪnə/n خۆگرتن/شیان

stammer/'stæmə(r)/n زمانگیری/
زمانگرتن

stamp/stæmp/v - n ١- پێی لەزەوی دەدا
٢- مۆری دەکا ٣- پۆلێکی پۆستەی لێدەدا
٤- پارەیەك نەخش دەکا
٥- سیمایەکی تایبەت پێدەدا

sta[illegible] n ١- مۆر٢- پوول

stampede/stæm'pi:d/n ڕانەئاژەڵێك
بەتاو دێ

stand/stænd/v ١-ڕادەوەستێ ٢-ڕادەگرێ
٣- ئارام دەگرێ ٤- دەکاتێ
٥- رایەلە پێکدێنێ ٦- خۆی دەپاڵێوێ
٧- پارەی ... دەدا ٨- وەك خۆی دەمێنێ

stand/n ١- کۆشك٢- هەڵگر ٣-هەڵوێست

standard/'stændəd/n ١- پێوەر
٢- ئاکار ٣- ئاست

standard/adj نموونەیی/ئاسایی/پێوەریی

standardize/'stændədaɪz/v/یەکی دەکا
دەکاتە یەك

standby/'stændbaɪ/n ١-یەدەك
٢-لایەنگری دڵسۆز

standing/'stændɪŋ/adj ڕاوەستاو-
وەستاو

standstill/'stændstɪl/n – adj حاڵەتی
وەستان

stanza/'stænzə/n/ستانزا- پارچە شیعرێك
کۆپلە

staple/'steɪpl/n دەرزی کەپس/
بەرهەمی سەرەکی وڵات

staple/v بەدەرزی دەیبەستێتەوە

staple/adj ڕەسەن/سەرەکی

star/stɑ:(r)/n ئەستێرە

star/adj شێوەیەکی ئەستێرەیی

star/n ئەستێرەی شانۆیی/سینەما

starboard/'stɑ:bəd/n لای ڕاستی
پاپۆڕ و فڕۆکە

starch/stɑ:tʃ/n ١-نیشاستە
٢- یاخە چاککردنەوە

starchy/'stɑ:tʃi/adj ١-ووشکە ڕەفتار
٢-ڕەسمی- فەرمی

stare/steə(r)/v چاوی لێتیژدەکاتەوە-
دیقەتی‌دەداتێ

stark/stɑ:k/adj ١- ڕەق هەڵاتوو/
ڕووت وسادە ٢- بەسوێ

starlight/'stɑ:laɪt/n پرشنگی ئەستێرە

start/stɑ:t/v دەست پێدەکا

start/n بەرایی- ئوقرە

sprinkle/ˈsprɪŋkl/v دەپرژێنێ- دەرشێنێ
sprinkle/n ئاوپژێن/ ئاوپڕژاندن
sprint/sprɪnt/v خێرا غار دەدا
sprout/spraʊt/v چرۆی دەردەکا
spruce/spru:s/adj جوان پۆش- شیك
spry/spraɪ/adj - n ١- وریا ٢-تەڕ،سووك
spurious/ˈspjʊəriəs/adj پارەی موزەوەر (پارەی ئارەوا)
spur/spɜ:(r)/n ١-ئەمغار ٢- قەراغی چیا ٣-خەلات
spurt/spɜ:t/v ١-زیاد هەوڵ دەدا ٢-بلێسە دەسێنێ، گڕ دەگرێ
sputink/n مانگێکی دەستکردی رووسی
spy/spaɪ/n سیخور
squabble/ˈskwɒbl/n شەڕە مندال، شەڕ لەسەر تشتی پووچ
squad/skwɒd/n تیپ(کۆمەلێکی سەربازی)
squadron/ˈskwɒdrən/n پۆل (فرۆکە) (دەریایی)
squalid/ˈskwɒlɪd/adj پیس- رووڕەش- شەپرێو
squall/skwɔ:l/n ١-ئێش و ترس ٢-زریان
squally/adj رۆژێکی باراناوی بریسکاوی
squalor/ˈskwɒlə(r)/n کلۆلی
squander/ˈskwɒndə(r)/v لەکیسی‌دەدا خەرجی دەکا- بەفیرۆ دەدا
square/skweə(r)/n ١- چوارگۆشە ٢- گۆڕەپان ٣- چوارینە (ماتماتیك)
squash/skwɒʃ/n هاڕاو- گوشراو
squash/v بێدەنگی دەکا- دەهاڕێ-دەگوشێ
squat/skwɒt/v چوارمەشقی دادەنیشێ، لەسەر چیچکان دادەنیشێ
squat/v زەوی خەڵکی داگیردەکا
squawk/skwɔ:k/v واقەواق دەکا- قیڕەقیڕ دەکا- ناڵەناڵ دەکا

squeak/skwi:k/n ١- قیڕەی باڵندە ٢-جیڕەی دەرگا ٣-زیکە زیك
squeaky/n دەنگێکی تیژ
squeal/skwi:l/n – v دەقیڕێنێ/ زمانی لە هاورێکەی‌دەدا
squeamish/ˈskwi:mɪʃ/adj ١- زوودلی تێکدەچێ ٢- زوو دەبوورێتەوە
squeeze/skwi:z/v دەیگوشێ- دەیپلیقێنێ- دەیشێلێ
squint/ˈskwɪnt/v چاوی خێل دەبێ سێبەر بۆ چاوی دەکا تا باشتر ببینێ
squire/ˈskwaɪə(r)/n لەدەوڵەمەندەکانی‌گوند (کوێخا)- زەویدار
squirm/skwɜ:m/v ١- خۆی بادەدا ٢- هەست بە شەرمەزاری دەکا
squirt/skwɜ:t/v (شرینقەی دەرزی لێ دەدا
stab/stæb/v خەنجەری لێدەدا
stability/stəˈbɪləti/n سەقامگیری- جێگیر- نەگۆڕ
stabilize/ˈsteɪbəlaɪz/v جێگیردەبێ/ سەقامگیر دەبێ
stable/steɪbl/adj توند
stable/n ئاخوڕ-تەوڵە
stack/stæk/n قۆمەت
stack/n کۆمەڵەیەکی گەورە
stadium/ˈsteɪdiəm/n گۆڕەپانی وەرزشی
staff/stɑ:f/n ١- گۆچان- گۆپاڵ ٢- پێنج دێری یەکسانی نۆتەی مۆسیقا ٣- دەستەی جەنگی ٤- دەستەی کارگێڕی
stag/stæg/n نێرەی ئاسك
stage/steɪdʒ/n ١- سەکۆی وتارخوێندنەوە ٢- تەختە شانۆ ٣- قۆناغی پەرەسەندن ٤- وێستگە
stagger/ˈstægə(r)/v بەلادادێ
stagnant/stægˈnənt/adj ئاوی مەنگ چەقیو/باری ئابوری ئاوساو
stagnate/stægˈneɪt/v مەنگ دەبێ

**spittle/ˈspɪtl/n** لیك، تف

**splash/splæʃ/n** ئاورشێن

**splash/v** ئاوده‌پرشێنێ

**splendid/ˈsplendɪd/adj/** زیره‌ك–قه‌شه‌نگ/ به‌رز– نایاب

**splendour/ˈsplendə(r)/n** گرنگی/ شكۆیی/شه‌وق

**splice/splaɪs/v - n** كۆتایی دوو شت ده‌گه‌یه‌نێته یه‌ك

**splint/splɪnt/n** گرتنه‌وه (پزیشكی) به‌یتاڵی

**splinter/ˈsplɪntə(r)/n** پرشی بۆمباو شووشه

**split/splɪt/n** درز– شه‌ق، قه‌له‌شاندن

**split/v** ١–ده‌قلیشێنێ– درزده‌با ٢–زمانی لێده‌دا– نهێنی ده‌دركێنێ

**splutter/ˈsplʌtə(r)/v** به‌خێرایی قسه ده‌كا

**spoil/spɔɪl/v** ١– پیسی ده‌كا– بۆگه‌نی ده‌كا– تێكی‌ده‌دا ٢– تینوو ده‌بێ

**spoke/spəʊk/v** قسه‌ی كرد

**spokesman/ˈspəʊksmən/n** ئۆزگان، ناخاوتنكه‌ر

**sponge/spʌndʒ/n** ١–ئیسفه‌نج ٢–دۆشه‌ك ٣– جۆره كێكێكی ناسكه/كێكی ئیسفه‌نجی ٤– گیانه‌وه‌رێكی ئاوی

**sponger/ˈspʌndʒə(r)/n** مشه‌خۆر– داركران

**sponsor/ˈspɒnsə(r)/n** دایه‌ن، به‌خێوكه‌ر گه‌ره‌نتی ده‌ر، وه‌سی

**spontaneity/ˌspɒntəˈneɪəti/n** له‌خۆوه‌یی

**spontaneous/spɒnˈteɪniəs/adj** له‌خۆوه

**spool/spuːl/n** به‌كره‌ی دروومان/ شریتی چاپكه‌ر

**spoon/spuːn/n** كه‌وچك

**spoonful/ˈspuːnfl/adj** پڕ كه‌وچكێك

**sporadic/spəˈrædɪk/adj** پچڕپچڕ

**spore/spɔː(r)/n** شانه‌ی (قه‌وزه)

**sport/spɔːt/v** ١– رابواردن

**sport/n** ٢– وه‌رزش

**sport/adj** ٣– پیاوێكی قسه خۆش

**sport/n** ٤– له‌ری لادەرێكی بایۆلۆژی

**sportsman/ˈspɔːtsmən/n** وه‌رزشه‌وان

**sportsmanship/ˈspɔːtsmənʃɪp/n** گیانی لێبووردن گیانی وه‌رزشكارانه

**spot/spɒt/n** ١– په‌ڵه– خاڵ– نوخته ٢– زیپكه‌ی پێست ٣– شوێن ٤– دڵۆپ

**spotless/ˈspɒtləs/adj** بێگه‌رد

**spotlight/ˈspɒtlaɪt/n** تیشكی سه‌ر شه‌كته‌ران(شانۆ)

**spotty/ˈspɒti/adj** ده‌موچاوی قنچكاوی

**spouse/spaʊs, spaʊz/n** جووت–هاوئف، ژن/مێرد

**spout/spaʊt/n** ١– لێشاو٢– مه‌سینه ٣–هه‌ڵقوڵان

**sprain/spreɪn/v - n** با ده‌دا

**sprawl/sprɔːl/v - n** پاڵده‌كه‌وێ

**spray/spreɪ/n** ١– سپرای ٢– عه‌تردان ٣– تۆڕی ماسی

**spread/spred/n** بۆیه‌ی دیوار– فه‌رشی پاخستن

**spread/v** داده‌پۆشێ– بڵاوده‌كاته‌وه

**spree/spriː/n** كه‌یف‌و سه‌یف، سه‌رقاڵ‌و ده‌ستبڵاو

**sprig/sprɪg/n** لقه دارێكی به‌گوڵ‌و په‌ڵك

**sprightly/ˈspraɪtli/adj** بیرتیژ– چوست و چالاك

**spring/sprɪŋ/v** بازده‌دا، شه‌ق ده‌با

**spring/n** ١– به‌هار ٢– كانی ٣– سپرینگ ٤– ئاسك

speckleless/adj زۆرپاك- بێ‌پەڵە، بێگەرد
spectacle/ˈspektəkl/n ١- دیمەن
٢- نمایشێكی گشتی ٣- چاویلكە
spectacular/spekˈteɪtə(r)/adj
قەشەنگ سەرسوڕهێنەر
spectator/spekˈteɪtə(r)/n بینەر/
تەماشاكەر
spectre/ˈspektə(r)/n خێو (شبح)/تارمایی
spectrum/ˈspektrəm/n چەپكە تیشك/
ڕەنگ
speculate/ˈspekjuleɪt/v ١- تێرادەمێنێ
٢- مامەڵە دەكا
speculation/ˌspekjuˈleɪʃn/n
١- خەملاندن ٢- تێرامان
٣- پارەگۆڕینەوە- مامەڵە
speculative/ˈspekjələtɪv/adj
لێكۆڵینەوەی تیۆری
speculator/n مامەڵەكەر لەبازاری بازرگانی
sped-speed/v خێرا ڕۆیی
speech/spiːtʃ/n ١- قسە، ئاخاوتن٢- وتار
speechless/adj تووڕە/قسەی پێ ناكرێ
لاڵ
speed/spiːd/n خێرایی
speed-limit/n خێرایی دیاركراو
speedometer/spiːˈdɒmɪtə(r)/n
خێرایی ژمێر
speedy/ˈspiːdi/adj خێرا- بەپەلە
spell/spel/n ١- دۆعا ٢- ماوەیەك
spelling/spelɪŋ/n حینجە- ڕێنووس
spend/spend/v ١- خەرج دەكا
٢- ماندوودەبێ ٣- كاتێكی بەسەردەبا/دەچێ
spendthrift/ˈspendθrɪft/n خەرجكەر/
دەستبڵاو
sperm/spɜːm/n ئاوی پیاو (تۆماو) تۆو
spew/spjuː/n - v ڕشانەوە
sphere/sfɪə(r)/n ١- خڕ- تۆپ
٢- گۆڕەپان- كێڵگە
spherical/ˈsferɪkl/adj شێوەیەكی خڕ
spice/spaɪs/n بەهارات- بیبەری
وشك (تفتی)
spicy/adj (خواردنی) تفت
spider/ˈspaɪdə(r)/n جاڵجاڵۆكە
spike/spaɪk/n ١-بزماری نووك تیژ ٢-دڕك
spill/spɪl/v دەڕژێ/دەڕژێنێ/دەكەوێ
spill/n ١- كەوتن لەسەرپشتی ئەسپ
٢- چلەدار٣- ڕژان
spin-spun/v ڕستی/خوولاندی
spinach/ˈspɪnɪtʃ/n سپیناخ
spindle/ˈspɪndl/n تەشی/ستوون
spin-driver/n ئامێری ووشككردنەوە
spine/spaɪn/n ١- بڕبڕەی پشت
٢- پشتەوەی كتێب
spineless/ˈspaɪnləs/adj پیاوێكی خاو/
ترسنۆك، شەرمن
spinning-wheel/n تەشی
spinster/ˈspɪnstə(r)/n قەیرەكچ
(شوونەكردوو)
spiral/ˈspaɪrəl/adj - n لوولپێچ/لوول
spire/ˈspaɪə(r)/n تیری گومەتی كلێسا،
لوتكەی هەرەم
spirit/ˈspɪrɪt/n ١- ڕوح
٢- كەسایەتی ٣- خێو ٤- كورتە-گەوهەر
٥- چەربەزەیی- ئازایەتی
٦-كێول-خولق
٧-ورە ٨- ئارەق ٩- سپرتۆ
spirited/ˈspɪrɪtɪd/adj چالاك
spiritual/ˈspɪrɪtʃuəl/adj
پیاوی ڕوحانی- ورەبەرز/ڕۆحیی- ئایینی
spiritualist/ˈspɪrɪtʃuəlɪst/n ئەوكەسەی
ڕوح دێنێتە قسە/ ڕۆحانیی
spit/spɪt/n ١- تف
٢- شیشی گۆشت برژاندن
spite/spaɪt/n كینە- دڵپیسی
spiteful/ˈspaɪtfl/adj كینە لەدڵ

**soup/su:p/n** شۆربا، سوپ

**sour/ˈsaʊə(r)/adj** ١-ترش ٢- تیژ- بەدڕەفتار ٣- ترشاو

**source/sɔ:s/n** ١- كانی ٢- سەرچاوە- كارگە

**south/saʊθ/n** باشوور

**southerly/ˈsʌðəli/adv** بای باشوور

**southern/ˈsʌðən/adj** باشووریی/ خەڵكی باشوور

**southwards/ˈsaʊθwədz/adv** بەرەو باشوور

**souvenir/ˌsu:vəˈnɪə(r)/n** خەڵات- یادگاری

**sovereign/ˈsɒvrɪn/adj** ١-شانشاه- شاه- شازادە ٢- دەسەڵاتی بێسنوور ٣- لیرەیەكی ئینگلیزی زێڕ ٤- نایاب

**sovereignty/ˈsɒvrənti/n** دەسەڵاتداری، سەروەری

**Soviet/ˈsəʊviət/n** سۆڤیات

**sow/səʊ/v** تۆو دەچێنێ

**sow/saʊ/n** مێیەی بەراز

**soya bean/ˈsɔɪə bi:n/n** پاقلەی سۆیا

**space/speɪs/n** ١- ئاسمان- بۆشایی ٢- بووار- شوێن ٣- ماوە- بیاۆ

**spacious/ˈspeɪʃəs/adj** شوێنێكی فراوان

**spade/speɪd/n** ١- خاكەناس- بێڵ ٢- كاغەزی قومار

**span/spæn/n** ١- بۆست-بست ٢- ماوەیەكی دیاریكراو ٣- جووتە هێستر/ئەسپ- ماین ٤- پرد

**spank/spæŋk/v** شەپازللەیەكی لێدەدا

**spanner/ˈspænə(r)/n** ئیسپانە

**spar/spɑ:(r)/n** داری ئاڵا/مەچەك

**spare/speə(r)/adj** ١- یەدەك ٢- زیاد لەپێویست لاواز

**sparing/ˈspeərɪŋ/adj** لەسەرخۆ

**spark/spɑ:k/n** پریشك (ئاگر)

**sparking-plug/n** ١-مۆمی داگیرسان ٢-پلاكی ئۆتۆمبێل

**sparking/adj** درەوشایەوە، بەپریشك

**sparrow/ˈspærəʊ/n** چۆلەكە/كێشكە

**sparse/spɑ:s/adj** پرچێكی تەنك و پەرش و بڵاو

**spasm/spæzəm/n** گیان دامێزران (تشنج)، قۆلینج كردن

**spasmodic/spæzˈmɒdɪk/adj** دامێزراو

**spastic/ˈspæstɪk/adj** دامێزراو

**spatter/ˈspætə(r)/v - n** ١- پەرش وبڵاو دەبێ ٢- دڵۆپەدەكا

**spawn/spɔ:n/n** هێلكەی ماسی و بۆق

**speak/spi:k/v** قسەی دەكا

**speaker/ˈspi:kə(r)/n** ووتاربێژدەنگاوەر

**spear/spɪə(r)/n** تیر/رم

**special/ˈspeʃl/adj** تایبەت

**specialist/ˈspeʃəlɪst/n** ١- پسپۆڕ ٢- پزیشكی پسپۆڕ

**speciality/ˌspeʃiˈæləti/n** بەرهەمی تایبەتی

**specialize/ˈspeʃəlaɪz/v** پسپۆڕی لە بابەتێك وەردەگرێ

**specially/ˈspeʃəli/adv** بەتایبەتی

**species/ˈspi:ʃi:z/n** چەشن- جۆر

**specific/spəˈsɪfɪk/adj** دیاری كراو- تایبەت

**specification/ˌspesɪfɪˈkeɪʃn/n** وەسف- نیشان، دیاریكردن

**specify/ˈspesɪfaɪ/v** دیاری دەكا/ لەخۆ دەگرێ

**specimen/ˈspesɪmən/n** نموونە

**specious/ˈspi:ʃəs/adj** لە ڕوخسار ڕاست و ناوەڕۆك درۆ/ گومراكەر

**speck/spek/n** خاڵ- گەردێك/پەڵە

**speckle/ˈspekl/n** پەڵە، خاڵ

soluble/ˌsɒljəbl/v دەتوێنێتەوە
solubility/ˌsɒlju'bɪləti/n تواوەیی
soluble/'sɒljəbl/adj زۆر دەتوێتەوە
solution/sə'lu:ʃn/n ١- شیکاری- چارەسەر ٢- توانەوە ٣- گیراوە
solve/sɒlv/v چارەسەر دەکا
solvent/'sɒlvənt/adj-n ماددەیەکی توێنەر
somber/'sɒmbə(r)/adj تاریک- ڕووگرژ
some/sʌm/adv-adj-pron ١- هەندێک ٢-دانەمەزراو ٣-زۆر زۆر ٤-نزیکەی
somebody/'sʌmbədi/n - pron یەکێک- کەسێک
somehow/'sʌmhaʊ/adv بەهەر ڕێگایەک
someone/'sʌmwʌn/pron هەرکەسێک
somersault/'sʌməsɔ:lt/n ١-تەقلەلێدان ٢-گۆڕانی بنەڕەتی
something/'sʌmθɪŋ/n هەرشتێک
sometime/'sʌmtaim/adv لە وەختێک- لەپێشوو- پێشان
sometimes/'sʌmtaɪmz/adv – adj هەندێک جار
somewhat/'sʌmwɒt/adv تاڕادەیەک- زیاتر
somewhere/'sʌmweə(r)/adv لە هەر شوێنێک
somnambulist/sɒm'næmbjəlɪst/n شەوگەڕ (لەخەودا)
somnolent/adj خەوالو/ خەوئێنەر
son/sʌn/n کوڕ
sonata/sə'nɑ:tə/n سۆناتە
song/sɒŋ/n گۆرانی-سرود
sonic/'sɒnɪk/adj دەنگدار
sonnet/'sɒnɪt/n چامەیەکی(١٤) نیوە دێڕی
soon/su:n/adv ١- بەم نزیکانە ٢- هەرزوو٣- باشتر وایە
soot/sʊt/n سۆتەکە- خۆڵەمێش
soothe/su:ð/v هێمن دەبێتەوە- ئێشی دەشکێ
sop/'sɒp/n ١- نانێکی خووساو ٢- بەرتیل
sophisticated/sə'fɪstɪkeɪtɪd/adj ئاڵۆز
soprano/sə'prɑ:nəʊ/n سۆپرانۆ: بەرزترین دەنگی گۆرانی وتن-ئافرەت
sorcerer/'sɔ:sərə(r)/n سیحریاز/جادوکەر
sorcery/'sɔ:səri/n سیحر/جادوو
sordid/'sɔ:dɪd/adj پیس، بێ قیمەت
sore/sɔ:(r)/adj ئازاراوی- بەئێش
sorely/adv تاڕادەیەکی مەزن
sorrow/'sɒrəʊ/n ئاخ- ئەفسووس
sorrowful/'sɒrəʊfl/adj خەمبار- داماو
sorry/'sɒri/adj ١- پەشیمان ٢- کلۆل
sort/sɔ:t/n چەشن- پۆل- جۆر
sort/v جودا دەکاتەوە- ڕێک دەخا
sorter/'sɔ:tə(r)/n نامە لێککەرەوە (پۆستەچی)
S.O.S/ˌes əʊ 'es/n بانگەوازی فریاکەوتن
sot/sɒt/n هەمیشە سەرخۆش
sought-seek/v گەڕا
soul/səʊl/n ١- ڕۆح ٢- نموونە٣- مرۆڤ-تاک
soulful/'səʊlfl/adj زۆر بەسۆزە- هەستدار
soulless/'səʊlləs/adj بێ هەست/بێ ڕۆح
sound/saʊnd/adj ١- ساغ ٢- متمانەپێکراو ٣- تەواو- قووڵ
sound/v ١-قوڵایی دەریا تاقی دەکاتەوە ٢-دەپشکنێ
sound/n دەنگ
soundly/adv بەتەواوی سەرکەوت
soundproof/'saʊndpru:f/adj - v دەنگبڕ- کپکەر
sound-wave/'saʊndweɪv/n شەپۆلی دەنگ

soapy/ˈsəʊpi/adj گیراوەی سابون/ کەفاو/سابوناوی
soar/sɔ:(r)/v دەفڕی
sob/sɒb/v هەناسەی هەڵەکێشێ/دەگرین
sober/ˈsəʊbə(r)/adj ١- وشیار- بەئاگا ٢- هێمن- ناچورخ
sobering/ˈsəʊbərɪŋ/adj گران- رەسەن
sobriety/səˈbraɪəti/n رەسەنی- گرانی
soccer/ˈsɒkə(r)/n تۆپێن
social/ˈsəʊʃl/n - adj کۆمەڵایەتی- جڤاکی
sociable/ˈsəʊʃəbl/adj خۆش مەشرەب- هاوڕێ
socialism/ˈsəʊʃəlɪzəm/n رێبازی شۆسیالیستی
socialist/ˈsəʊʃəlɪst/adj سۆشیالیست
society/səˈsaɪəti/n ١- کۆمەڵگا ٢- پێکەوەژیان ٣- کۆمەڵگای بەرز ٤- دەستە
sock/sɒk/n ١-گۆرەوی کورت ٢- ئارکەف
socket/ˈsɒkɪt/n ١-سۆکێت/ جێی پلاك ٢-کون
sod/sɒd/n ١-مێرگ ٢-زێد ٣-لوتی
soda/ˈsəʊdə/n سۆدەئاوی کەفکەر
sodden/ˈsɒdn/adj - v جلی تەڕ- هەویر
sodium/ˈsəʊdiəm/n سۆدیۆم (کان)
sofa/ˈsəʊfə/n دیوان- تەختە/قەنەفە
soft/sɒft/adj ١- نەرم ٢- بێ‌مێشك ٣- دەنگێکی نەرم
soft-boiled/adj هێلکەیەکی نیوە پاککراو/ نیوەکوڵاو
soften/ˈsɒfn/v نەرمی دەکا
soft-hearted/ˈsɒftha:tɪd/adj بەسۆز- دڵنەرم
soggy/ˈsɒgi/adj شێدار/تەڕ
soil/sɔɪl/n خاك- زەوی- خۆڵ
sojourn/ˈsɒdʒən/n مانەوە- ئاکنجی بوون
solace/ˈsɒləs/n پرسە/ بەهی- دڵدانەوە- سەرەخۆشی
solar/ˈsəʊlə(r)/adj هەتاوی
sold-sell/v فرۆشتی
solder/ˈsəʊldə(r)/n تەلی لحیم کردن
soldier/ˈsəʊldʒə(r)/n سەرباز
soldierly/ˈsəʊldʒəli/adj رەفتار- ئازا
sole/səʊl/n ١- پاچنە/ئاوپێ ٢- ئەعەل ٣- ماسی‌یەکی لاکیشەیی‌یە/ ماسی موسا
sole/adj تەنها- ئیك- یەك کەسی
solely/adv بەتەنها
solemn/ˈsɒləm/adj گران- سام گران
solemnly/ˈsɒləmli/adv ئاهەنگێکی گەورەو شایستە شکۆدار
solemnize/ˈsɒləmnaɪz/v بە هەیبەتی دەکا
solicit/səˈlɪsɪt/v ١-دەپارێتەوە ٢- داوای ئیشی‌خراپی لێدەکا
solicitor/səˈlɪsɪtə(r)/n پارێزەری راوێژکار
solicitous/səˈlɪsɪtəs/adj ١- سوورە لەسەر یارمەتی ٢- نیگەران
solicitude/səˈlɪsɪtju:d/n بایەخ پێدان/جێی بایەخ
solid/ˈsɒlɪd/adj-n ١- رەق ٢- لال ٣- بەهێز ٤- پاك ٥- ئەندازەیی بەرجەستە: درێژی- پانی- ئەستوری ٦- بێ برانەوە ٧- بەکۆی دەنگ
solidarity/ˌsɒlɪˈdærəti/n هاوکاری
solidify/səˈlɪdɪfaɪ/v دەمەیێ/رەق دەبێ
solidity/səˈlɪdəti/n رەقی
soliloquy/səˈlɪləkwi/n قسەلەگەڵ خۆدا کردن (ووڕتە ورت)
solitary/ˈsɒlətri/adj تەنها-بێکەسی
solitude/ˈsɒlɪtju:d/n تەنهایی/گۆشەگیری
solo/ˈsəʊləʊ/n ئاوازێکی تاکەکەسی
soloist/ˈsəʊləʊɪst/n کەمانچەژەن

smoke/v چگارەدەکێشێ– دوکەڵ دەکاتەوە
smoker/ˈsməʊkə(r)/n جگەرەکێش
smoky/ˈsməʊki/adj پڕ لەدووکەڵ/ دوکەلاوی
smooth/smuːð/adj ١– نەرم ٢– ئاسان– ساکار٣– خۆش
smother/ˈsmʌðə(r)/v ١–هەناسەی دەبڕێ ٢– دەکوژێنێتەوە ٣– دەشارێتەوە
smoulder/ˈsməʊldə(r)/v بەهێواشی دەسووتێ
smudge/smʌdʒ/n پەڵەی (مەرەکەب)
smug/smʌg/adj شانازی بەخۆکەر
smuggle/ˈsmʌgl/v شمەکی بەقاچاغ دەبا/دێنێ
smuggler/ˈsmʌglə(r)/n قاچاغچی
smut/smʌt/n ١– تەنی ٢– نەخۆشی دانەوێڵە ٣– قسەی ناشرین
smutty/ˈsmʌti/adj ١– هەوای دوکەلاوی/ تەنی ٢– ناشرین
snack/snæk/n پاروو/ژەمێکی بچووك
snag/snæg/n ١–گۆپکە ٢–قەد ٣–تەگەرە
snail/sneɪl/n لوولپێچ
snake/sneɪk/n مار
snap/snæp/v ١–شریقەی لێوە دێ ٢–بەدەنگەوە دادەخا ٣– (پەنجەکانی)دەتەقێنێ ٤–بە دزییەوە گرەیەك دەگرێ ٥–گەزەی لێدەدا
snappy/snæpi/adj چالاك
snare/sneə(r)/n داو– تەڵە
snarl/snɑːl/v ددانی جیڕ دەکاتەوە
snatch/snætʃ/n رفاندن/دزی
snatch/v دەرفێنێ/دەدزێ
sneak/sniːk/n زمان لێدەر
sneer/snɪə(r)/v گاڵتەی پێدەکا
sneeze/sniːz/n - v پژمین/دەپژمێ
snide/snaɪd/adj پلار– رەخنە
sniff/snɪf/n بۆنی دەکا– هەڵدەمژێ
snigger/ˈsnɪgə(r)/n ١– نوکتەیەکی خراپ ٢– پێکەنینیشاراوە
snip/snɪp/n ١– پارچە کاغەز ٢–گرەیەك/هەرزان بەها
snipe/snaɪp/v تەقە لە دوژمن دەکا
sniper/snaɪpə(r)/n قەنناس/نیشانەشکێن
snivel/ˈsnɪvl/v ١– هەر دەگیرێ و نابڕێنێتەوە ٢– چڵم لەلووتی دێ
snob/snɒb/n لووت بەرز/بەفیز
snobbery/ˈsnɒbəri/n لووت بەرزی
snobbish/ˈsnɒbɪʃ/adj خۆ بەزل زان
snoop/snuːp/n خۆهەڵقورتاندن
snooze/snuːz/n پشیەخەو– سەرخەو
snore/snɔː(r)/n - v پرخەپرخ/ پرخەپرخیدێ
snort/snɔːt/n دەنگی ئەسپ/فنەفن پرخە، پرخە پرخ
snot/snɒt/n چڵم
snout/snaʊt/n کەپوو/ لموز، قەپۆز
snow/snəʊ/n بەفر
snub/snʌb/n سەرزەنشت/ تێخوڕین
snub/snʌb/v بەبێ‌ئەدەبی مامەڵەی لەگەڵ دەکا/ سەرزەنشتی دەکا
snuff/snʌf/n پژمێنەر (توتنی ناو لووت)
snug/snʌg/n ١– فێنك/گەرم وخۆش ٢– جلی (رێك وپێك) ٣– شیاو
snuggle/ˈsnʌgl/v پاڵدەکەوێ منداڵ (منال ژێر کردنەوە)/ خۆی پێ گەرم دەکاتەوە
so/səʊ/adv - adj - pron – conj هەتا ئێستا شادم بەبینینت– ماڵئاوا– هەتاکو/ئاوەها/زۆر
soak/səʊk/v تەڕی دەکا– دەخورسێنێ
soap/səʊp/n سابوون

slender/ˈslendə(r)/adj بەژن ڕێك– ئاوقەد باریك
slick/slɪk/adj لووس
slim/slɪm/adj لاواز– هیچ و پووچ– کەم
slit/slɪt/v - n دڕان– کۆن/دەکاتەوە– دەدڕی
slog/slɒg/v ١– بەتوندی لێی دەدا ٢–بەچاکی‌کاری‌دەکا
slogan/ˈsləʊgən/n درووشم
slop/slɒp/n - v دەڕژێ
slope/sləʊp/n - v - adj لێژایی– نشێو
sloppy/ˈslɒpi/adj ڕێگایەکی قوڕاوی
sloppy/ˈslɒpi/adj ناووردبین
slosh/slɒʃ/n ئاوی پیس– میز ٢– خواردنی شلە– بۆ بەراز
slot/slɒt/n ١–درز– کونێکی تەنگ ٢–خانە
sloth/sləʊθ/n ١– بێ هێزی ٢– تەمبەڵی ٣–شیردەرێکی ئەمریکیە
slothful/ˈsləʊθfl/adj تەمبەڵ
slouch/slaʊtʃ/v بێ تاقەت دەچێ بەڕێوە
slough/slaʊ/n ١– زۆنگاو ٢– پێستی مردوو(مار)
slovenly/ˈslʌvnli/adj – adv ناڕێك/ بە ناڕێکی
slow/sləʊ/adj - adv - v هێواش– هێدی
slowly/ˈsləʊli/adv بەهێواشی
slowness/sləʊnəs/n لەسەرخۆیی
slow-witted/adj دەبەنگ، نەزان
sludge/slʌdʒ/n پیسی بنی بیر/ئاوەڕۆ
sluggard/n - adj شل و شێواو/ خاو/بێ‌تاقەت
sluggish/ˈslʌgɪʃ/adj مەنگ/کڕ/کپ
sluice/slu:s/n - v دەروازەی ئاو (ئاوبەند)
slum/slʌm/n گەڕەکێکی هەژاری پیس
slumber/ˈslʌmbə(r)/v پاڵدەکەوێ– دەنوێ
slump/slʌmp/v ١– بەتوندی دەکەوێتە سەر زەوی ٢– (نرخ) دادەبەزێ
slung/slʌŋ/v بەرزی کردەوە/دەریهێنا
slur/slɜ:(r)/v ١– قسەکانی‌باش دەرنابڕێ ٢– بەچاکی بەلایدا تێدەپەڕێ
slush/slʌʃ/n بەفری تواوە
slut/slʌt/n ژنێکی تەمبەڵی پیس
sluttish/adj ژنێکی‌چڵ و بەرك ناڕێك
sly/slaɪ/adj فێڵباز چاوداگرتن
smack/smæk/v ١– زللەی لێدا ٢– بۆکسی لێدا
smack/n ١– زللە ٢– بەلەمی ماسی گرتن
small/smɔ:l/adj بچووك
small-arms/ˈsmɔ:lɑ:mz/n چەکی‌سووك
small-change/ˈsmɔ:ltʃeɪndʒ/n خوردە
smallpox/ˈsmɔ:lpoks/n ئاوڵە
smart/smɑ:t/adj ١– ئازارێکی‌تیژ ٢– زیرەك ٣– شیك– قۆز–کۆك
smart/v هەست بە ئازارێکی تیژ دەکا
smarten/ˈsmɑ:tn/v خۆی جوان دەکا
smash/smæʃ/v ١– دەشکێنێ–ووردی دەکا ٢– بەتووندی لێی‌دەدا
smattering/ˈsmætərɪŋ/n زانیاریەکی‌کەم دووڕناسین
smear/smɪə(r)/v چەوری دەکا
smell/smel/n ١–هەستی بۆن کردن ٢–بۆن
smell/v بۆن دەکا– بۆنی لێدێ
smile/smaɪl/n - v خەندە/خەندەی دێ– خەندەی بۆ دەکا
smirch/v - n پیسی دەکا/پەڵە
smirk/smɜ:k/n خەندەی شانازی‌بەخۆکردن
smith/ˈsmɪθ/n ئاسنگەر
smithy/ˈsmɪθi/n دوکانی ئاسنگەری
smog/smɒg/n تەمی دووکەڵاوی
smoke/sməʊk/n ١– دووکەڵ ٢– توتن/جگارەکێشان

skin/skɪn/n پێست

skin-diving/n مەلەوانی بن ئاو

skinflint/ˈskɪnflɪnt/n پیسکە- رەزیل- قرچۆك

skinny/ˈskɪni/adj لاواز- ئێسك و پێست

skip/skɪp/n - v بازدان/بازدەدا

skipper/ˈskɪpə(r)/n کاپتن (پاپۆڕ)

skirmish/ˈskɜːmɪʃ/n - v شەڕ- پێکدادان

skirt/skɜːt/n ١- تەنورە ٢- داوێن- قەراغ

skit/skɪt/n دیمەنێکی پێکەنین(شانۆ)

skulk/skʌlk/v دەشارێتەوە- بەدزی دەڕوا

skull/skʌl/n کەللە سەر

skunk/skʌŋk/n بوودەڵە، ئاژەڵێکی ئەمەریکی‌یە لە کاتی مەترسیدا بۆنێکی گرانی لێوەدێت.

sky/skaɪ/n ئاسمان

skylark/ˈskaɪlɑːk/n تەیرێکی ئاواز خوێنە (قوتبورە)

skylight/ˈskaɪlaɪt/n دەلاقەی ژوور

skyscraper/ˈskaɪskreɪpə(r)/n هەوربڕ- باڵەخانەی درێژ

slab/slæb/n دارێکی ئەستور و ڕاست

slack/slæk/adj ١- تەمبەڵ ٢- مەنگ-سارد ٣- خاو

slacken/ˈslækən/v هێوەردەکاتەوە/ شل دەکاتەوە

slacker/ˈslækə(r)/n تەمبەڵ- تەوەزەل

slacks/slæks/n پانتۆڵ

slag/slæg/n پاشەڕۆك

slagheap/ˈslæghep/n گۆفەك

slake/sleɪk/v ١- تێردەبێ ٢-دەیکوژێنێتەوە ٣-لاوازی دەکا

slam/slæm/v بە قایم پێوە دەدا

slander/ˈslɑːndə(r)/n درۆو دەلەسە- بوهێختان کردن

slanderous/ˈslɑːndərəs/n بوختانکەر

slang/slæŋ/n زمانی ڕەشەخەڵك- زمانی سەربازان

slant/slɑːnt/n ١- لێژایی ٢- تێڕوانینێکی تایبەتی

slap/slæp/n - v زللە-شەق/شەق لێدەدا

slapdash/adv - adj - n بێ‌گوێدان

slapstick/ˈslæpstɪk/n قەشمەر- گاڵتەچی

slash/slæʃ/n – v برینێکی‌قووڵ/ ١- بریندی‌لێدەکا ٢-چەندەر دەکا

slate/sleɪt/n - v بەرد/تەختە/تەختەبەردین ڕەخنەی توندی لێ دەگرێ

slaughter/ˈslɔːtə(r)/n - v قەسابخانە- کوشتن

slaughterhouse/ˈslɔːtəhaʊs/n شوێنی قەسابخانە/ سەربڕین

slave/sleɪv/n کۆیلە- بەندە

slavery/ˈsleɪvəri/n کۆیلایەتی

slavish/ˈsleɪvɪʃ/adj ملکەچ

slay/sleɪ/v سەری دەبڕێ

sledge/sledʒ/n گالیسکە

sledgehammer/ˈsledʒ hæmə(r)/adj چەکوشی قورسی دەسکدرێژ

sleek/sliːk/adj پرچی نەرم

sleep/sliːp/v دەنوێ- پاڵدەکەوێ

sleeper/ˈsliːpə(r)/n ١- نووستوو ٢- فارگۆنی نوستن ٣- گالیسکەی هێڵی ئاسنی پڕ سەرین

sleepiness/ˈsliːpɪnəs/n باوێشك

sleeping-bag/n جانتای نووستن

sleepless/ˈsliːpləs/adj شەونخوون/بێ‌خەو

sleepwalker/ˈsliːpwɔːkə(r)/n شەوگەڕ

sleepy/ˈsliːpi/adj خەواڵوو

sleet/sliːt/n بارانی بەیەفر

sleeve/sliːv/n چمك/قۆڵ/باسك پۆش قاوغی قەوانی مۆسیقا

sleight-of-hands/n سیحربازی

دلسۆزی

sinecure/ˈsɪnɪkjʊə(r)/n پارەیەکی باش لە پایەیەکی بێ‌ماندووبوون

sinew/ˈsɪnjuː/n دەمار/ماسولکە

sinful/ˈsɪnfl/adj شەڕانی- تاوانبار

sing/sɪŋ/v گۆرانی دەچڕێ

singe/sɪndʒ/n سووتانێکی سووک

singer/ˈsɪŋə(r)/n سترانبێژ

single/ˈsɪŋgl/adj - n - v ١- تەنیا ٢- یەك کەسی/تەنەری ٣- بێ‌ژن

single-handed/adj - adv یەکدەستی/ تەنیایی (بێ یارمەتی کەس)

single-minded/adj خۆتەرخنتکەر بۆ یەك ئامانج

singlet/ˈsɪŋglət/n فانیلەی بێ‌قۆڵ

singular/ˈsɪŋgjələ(r)/adj ١- تاك ٢- نەناسراو- نەباو ٣- هەڵکەوتو

singularity/ˌsɪŋgjuˈlærəti/n نەناسراوی/هەڵکەوتن

sinister/ˈsɪnɪstə(r)/adj شووم- بێ‌خێر

sink/sɪŋk/v نووقم دەبێ

sinner/ˈsɪnə(r)/n تاوانبار- هەڵەکەر

Sinn fein بزاڤ و رێکخراوێکی سیاسیە لە ساڵی ١٩٠٥ لە ئیرلەندا دامەزراوە، داوای حکومەتێکی کۆماری سەربەخۆ دەکا.

sip/sɪp/v قووم لێدەدا

siphon/ˈsaɪfn/n بۆری سیفۆن

sir/sɜː(r)/n ١- گەورە/بەڕێز ٢- نازناو

siren/ˈsaɪrən/n – adj ١-پەری دەریا (ئافرەتی باڵدار) ٢- فیکەی ئاگادارکردنەوە

sirloin/ˈsɜːlɔɪn/n گۆشتی رانی مانگا

sisal/ˈsaɪsl/n ١- لیفکە ٢- دروستکەری گوریس

sissy/ˈsɪsi/n - adj ئافرەتانە- ژنانە

sister/ˈsɪstə(r)/n - adj ١-خوشك ٢- سیستەر ٣- خوشکی‌دینی

sister in-law/n دش- براژن

sisterly/adj وەکو خوشك، خوشکانە

sit/sɪt/v ١- دادەنیشێ ٢- دەمێنێ(لە جێ) ٣- تاقیکردنەوە دەکا ٤- کۆدەبێتەوە

site/saɪt/n ١- پارچە زەوی٢- جێ

sitting/ˈsɪtɪŋ/n ١- ئاکنجی- نیشتەجێ ٢- دانیشتنی لەبەردەم وێنەیەکێش ٣- خوول ٤- شوێنی هێلکە-شوێنی کڕکەوتن

sitting-room/n ژووری دانیشتن

situation/ˌsɪtʃuˈeɪʃn/n ١-جێگا ٢- حاڵەت ٣- پیشە ٤- هەڵوێست

six/sɪks/n شەش

sixteen/ˌsɪksˈtiːn/n - adj شازدە

sixteenth/ˌsɪksˈtiːnθ/n - adj شازدەمەم

sixth/sɪksθ/adj - n شەشەم

sixtieth/ˈsɪkstiəθ/adj - n شەستەم

sixty/ˈsɪksti/n شەست

size/saɪz/n ١- قەبارە ٢- ماددەیەکی چرك

sizeable/ˈsaɪzəbl/adj تاڕادایەك گەورە

sizzle/ˈsɪzl/n دەنگی پژن قرچاندن

skate/skeɪt/n پێڵاوی خزین لەسەر بەستەڵەك

skate/v دەخزێ لەسەر..

skate/n ماسی

skeleton/ˈskelɪtn/n ئێسکە پەیکەر

sketch/sketʃ/n ١- هێلکاری وێنە ٢- وەسفی گشتی ٣- تەمسیلیەکی کورت ٤- وەسف

sketchy/ˈsketʃi/adj ناکەزایی- ڕووکاری

skewer/ˈskjuːə(r)/n شیشی (کەباب)

ski/skiː/n - v گالیسکەی سەر بەفر

skilful/ˈskɪlfl/adj زیرەك-بلیمەت

skill/skɪl/n دەست ڕەنگین- کارامەیی

skilled/ˈskɪld/adj (کرێکاری) زیرەك/ کارامە

skim/skɪm/n - v کەفی شیر، سەرتوێژ/ کەفی ...لادەبا

sidelight/ˈsaɪdlaɪt/n تیشکی لابەلایی
sideline/ˈsaɪdlaɪn/n ١-پیشەیەکی لاوەکی
٢-هێڵی لاوەکی
sidelong/ˈsaɪdlɒŋ/adj لاتەنیشتی
sidetrack/ˈsaɪdtræk/v
بە شتێ‌تر مژۆڵی دەکا- لەبیری دەباتەوە
sideways/ˈsaɪdweɪz/adj - adv
بەرەو لاتەنیشت
side/v پاڵپشتی دەکا
siding/ˈsaɪdɪŋ/n گۆران- هێڵێکی
لابەلایی- کاتی
sidle/ˈsaɪdl/v لاڕێ دەگرێ/ لابەلا دەڕوا
siege/siːdʒ/n گەمارۆ
siesta/siˈestə/n هەڵاژان- خەوی نیوەڕۆ
sieve/sɪv/n بێژنگ/هێلینگ
sift/sɪft/v بێژنگ دەکا/لەبێژنگ دەدا
sigh/saɪ/v - n هەناسە هەڵدەکێشێ/
ئاه هەڵدەکێشێ
sight/saɪt/n ١- دیدەمن- دیتن
٢- مەودای دیتن ٣- دیمەن
٤- نیشان شکێن ٥- برێکی‌زۆر
sightless/ˈsaɪtləs/adj کوێر- نابینا
sightseeing/ˈsaɪtsiːɪŋ/n-adj بینینی‌پشت
sign/saɪn/n ١- هێما سیمبول
٢- ئاماژە ٣- لافیتە ٤- هێما
signal/ˈsɪgnəl/n ١- هێمای رادیۆیی
٢- هێمای پزیشتن
signal/adj دیار- بەرچاو
signatory/ˈsɪgnətri/adj-n مۆرکردنی
پەیماننامە بە لایەن دەوڵەت یان نوێنەر
signature/ˈsɪgnətʃə(r)/n ئیمزا- واژۆ
signet/sɪgnət/n مۆر(لەجیاتی واژۆ)
signetring/ˈsɪgnət rɪŋ/n ئەنگوستیلەی
ئەخشکراو
significance/sɪgˈnɪfɪkəns/n مانا/گرنگی
significant/sɪgˈnɪfɪkənt/adj مانادار/
گرنگ

signify/ˈsɪgnɪfaɪ/v دەگەیەنێ
signpost/ˈsaɪnpəʊst/n ئاڵا- لافیتە
silage/ˈsaɪlɪdʒ/n ئالفی زستانە/
گیای لاسەوزی مالآت لەسایلۆ
silence/ˈsaɪləns/n بێدەنگی-هێمنی
silencer/ˈsaɪlənsə(r)/n دەنگ کپ کەر
silent/ˈsaɪlənt/adj بێدەنگ، هێمن
silhouette/ˌsɪluˈet/n وێنەیەکی نادیار/
ڕوخسار/دەرەوە
silk/sɪlk/n ئاوریشم
silk worm/ˈsɪlkwɜːm/n کرمی ئاوریشم
silky/ˈsɪlki/adj نەرمی ئاورێشم/ئاوریشمی
sill/sɪl/n پەروازی پەنجەرە
silly/ˈsɪli/adj بێ مێشك-دەبەنگ
silt/sɪlt/n زیخ-قوڕی لەگەڵ ئاو هاتوو
silver/ˈsɪlvə(r)/n ١- زیو٢-پارەی زیو
٣- قاپی‌زیو٤- ڕەنگی زیو
silvery/ˈsɪlvəri/adj زیوین
similar/ˈsɪmələ(r)/adj لێکچوو- وەك
similarity/ˌsɪməˈlærəti/n لەیەکچوون
simile/ˈsɪməli/n لێکچوواندن (ڕەوانبێژی)
simmer/ˈsɪmə(r)/v دەکوڵێ
simper/ˈsɪmpə(r)/n خەنەیەکی بەزۆر
simple/ˈsɪmpl/adj – n ١-سادە
٢-سوودی‌کەم ٣-گەمژە ٤-ئاسان
simplicity/sɪmˈplɪsəti/n سادەیی
simplify/ˈsɪmplɪfaɪ/v ئاسان دەکا
simply/ˈsɪmpli/adv ١- بەئاسانی
٢- بێ‌مەرج ٣- تەنها
simultaneous/ˌsɪmlˈteɪniəs/adj
هاوتەبا/هاوکات
sin/sɪn/n گوناە- تاوان
since/sɪns/adv - prep - conj
لەو کاتەوە
sincere/sɪnˈsɪə(r)/adj دڵسۆز-ڕاستگۆ
sincerely/adv بەدڵسۆزی
sincerity/sɪnˈserəti/n وەفاداری-

short-circuit/n سیرکتی کارەبا

shortcoming/ˈʃɔːtkʌmɪŋ/n خەوش

shorten/ˈʃɔːtən/v کورتی دەکاتەوە

shorthand/ˈʃɔːthænd/n کورتبڕی/ کورتکردنەوە

shorthanded/adj کرێکاری کەمی

shortlist/n لیستەیەك لە هەڵبژێردراوەکان ماوەیەکیکەم/تەمەن کورت

shortlived/adj

shortly/ˈʃɔːtli/adv پاش ماوەیەکی تر

shorts/ʃɔːts/n پانتۆڵی کورت

shortsighted/adj کورت- کورت بیشی/ کەم بینا

shorttempered/adj زوو تورە دەبێت

shot/ʃɒt/n ١- گوللە تەقاندن ٢- هەوڵ ٣- باروت ٤- گرەی سینەمایی ٥- دەرزی بێهۆشکەر ٦- نیشان شکێنی ٧- زەعیم- سەرکردە ٨- تۆپی ئاسنی قورس

shoulder/ˈʃəʊldə(r)/n شان/مل

shoulder/v ١- لەسەرشانی دادەنێ ٢- شان لەشانی دەدا- لادەدا ٣- لە ئەستۆ دەگرێ

shout/ʃaʊt/v هاواردەکا-بەدەنگی بەرز بانگی دەکا

shove/ʃʌv/v - n پالی پێوە دەنێ/پالپێوەنان

shovel/ˈʃʌvl/n شۆفل

show/ʃəʊ/v پیشان دەدا

show/n ١- پێشانگا ٢- ئاهەنگ

shower/ˈʃaʊə(r)/n ١- رێژنە باران ٢- دوشیگەرماو

showery/ˈʃaʊəri/adj هەوای باراناوی

showgirl/ˈʃəʊgɜːl/n کچەسەماکەر

showroom/ˈʃəʊruːm/n هۆڵینمایش

showy/adj زەرقاوی

shrapnel/ˈʃræpnəl/n پارچە بۆمبا

shred/ʃred/v پارچە پارچەی دەکا

shred/n پارچە کاغەزێکی درێژو باریك

shrewd/ʃruːd/adj زەیرك

shriek/ʃriːk/v - n ١- هاواری لێهەڵدەستێ ٢- هاواردەکا

shrill/ʃrɪl/adj دەنگێکی تیژو بەرز

shrimp/ʃrɪmp/n پڕبیان

shrine/ʃraɪn/n مەزار- مەرقەد- پیاوچاك

shrink/ʃrɪŋk/v ١- بچووك دەبێتەوە ٢- دەچێتە ناو یەك ٣- لێی رادەکا

shrivel/ˈʃrɪvl/v پیس دەبێ- چورچ دەبێ

shroud/ʃraʊd/n ١- کفن٢- گوریسی پەرەشووت

shroud/ʃraʊd/v دەپێچێ- دەپۆشێ- دەشارێتەوە

shrub/ʃrʌb/n دارۆچکە/ئەمام

shrug/ʃrʌg/v شانی بادەدا/دەمەژێنێ

shrunk/v بچوك بۆوە/چۆوە ناو یەك

shudder/ˈʃʌdə(r)/v لەترسا دەلەرزێ

shuffle/ˈʃʌfl/v ١-پێی خۆی لەدوایخۆی دەکێشێ ٢-تێکەڵ و پێکەڵ دەکا

shun/ʃʌn/v خۆی لێ لادەدا

shunt/v فارگۆنەکەی دەگۆڕی/جێی دەگۆڕی

shut/ʃʌt/v پێوەی دەدا

shutter/ˈʃʌtə(r)/n ١-تیلی پەنجەرە ٢- ئاوێزە

shuttle/ˈʃʌtl/n ١-مەکوك ٢-جرت و فرت

shuttlecock/ˈʃʌtlkɒk/n تۆپی ریشە

shy/ʃai/adj شەرمن

sibling/ˈsɪblɪŋ/n خوشك یان برا/ خزم

sick/sɪk/adj نەخۆش/رشانەوە

sicken/ˈsɪkən/v قێزی دەبێتەوە

sickening/ˈsɪkənɪŋ/adj ناشیرین/قێزەون

sickly/ˈsɪkli/adj لاوان، نەخۆش

sickness/ˈsɪknəs/n نەخۆشی

side/saɪd/n ١- لا٢- تەنیشت ٢- تیپ ٤- روخسار- رووە- کەمەر

side-effect/n کاریگەری لابەلا/لاوەکی

**sheet/ʃi:t/n** ١- چەرچەف
٢- پارچە کاغەز/کاغەزی نووسین
٣- تەختەدار-جام ٤- باران بارینی زۆر
٥- گوریس

**sheikh/ʃeɪk, ʃi:k/n** شێخ- سەرۆک عەشیرەت

**shelf/ʃelf/n** رەف- تاقچکە

**shell/ʃel/n** ١- توێکڵ ٢- سەدەف
٣-بۆمبا ٤- بەنەمی پێشبڕکێ

**shellfish/n** ئاژەڵی دەریایی سەدەفی

**shelter/ˈʃeltə(r)/n** بنکە- ساتر

**shelve/ʃelv/v** ١- بەرەبەرە لێژ دەبێ
٢- لەسەر رەفەکا دادەنێ
٣- دوادەخا ٤- چیتر کاری پێناکا

**shelving/n** کۆمەڵە رەفەیەک

**shepherd/ˈʃepəd/n** شوان

**sheriff/ˈʃerɪf/n** گەورەی پیاوانی ئاسایش ئەفسەری ئاسایش لە ئەمریکا

**shield/ʃi:ld/n** ١- زرێ
٢- سەرپۆش- قەپاغ ٣- دروشم

**shield/v** دەپارێزێ

**shift/ʃɪft/v** جێ دەگۆڕێ

**shift/n** ١- گۆڕان ٢- نۆرە

**shifty/ˈʃɪfti/adj** ئۆرزان- فێڵباز

**shilling/ˈʃɪlɪŋ/n** شلن:
(پارەیەکی ئینگلیزییە، دەیکردە پەنجا پنس)

**shin/ʃɪn/n** پێڕەقە-
سەرەوەی گوزینگ- پێشەوەی لاق

**shine/ʃaɪn/v** ١- دەدرەوشێتەوە
٢- ناو دەردەکا ٣- دەبریسکێتەوە

**shingle/ˈʃɪŋgl/n** ١- لمی کەنار-پەنە بەرد
٢- پارچەداری چوارگۆشە

**shiny/ˈʃaɪni/adj** درەوشاوە

**ship/ʃɪp/n** پاپۆڕ

**ship/v** بار دەکا- دادەگرێ

**shipbuilding/ˈʃɪpbɪldɪŋ/n** پیشەسازی بنیاتنانی پاپۆڕ کەشتی دروستکردن

**shipping/ˈʃɪpɪŋ/n** بارکردنی دەریایی

**shipshape/ˈʃɪpʃeɪp/adj - adv** رێکوپێک- جوان

**shipwreck/ˈʃɪprek/n** پاپۆڕی نوقم بوو

**shipyard/ˈʃɪpjɑ:d/n** حەوزی دروستکردنی پاپۆڕ

**shirk/ʃɜ:k/v** خۆی لەبەرپرسی دەدزێتەوە

**shirt/ʃɜ:t/n** کراس

**shiver/ˈʃɪvə(r)/n** ١- لەرزین- راچفرین
٢- پارچەی شکاو

**shiver/v** ١- دەلەرزێ ٢- دەهەژێ لەترسا

**shoal/ʃəʊl/n** پۆلەماسی

**shock/ʃɒk/n** ١- تەنگژە- زەبر٢- داڕوخان

**shocking/ˈʃɒkɪŋ/adj** ترسناک-جەرگبڕ

**shoddy/ˈʃɒdi/n** کۆتاڵێکی خراپ

**shoe/ʃu:/n** پێڵاو- نەعل

**shoe-lace/ˈʃu:leɪs/n** قەیتانی پێڵاو

**shone/v** درەوشاوە

**shook/v** هەژا، لەرزی

**shoot/ʃu:t/v** خێرا دەرپەڕی/تێی گرت

**shoot/ʃu3:t/n** خونچە بشکوژ/ تێ‌گرتن، ڕاو

**shop/ʃɒp/n** دوکان

**shopkeeper/ˈʃɒpki:pə(r)/n** خاوەن دوکان

**shoplifter/ˈʃɒplɪftə(r)/n** دزی کۆگاکان

**shopper/ˈʃɒpə(r)/n** کڕیار

**shopping/ˈʃɒpɪŋ/n** کڕین و چوونە بازاڕ بازاڕ کردن- بازاڕکاری

**shop-stewarded/n** نوێنەری نەقابەی کرێکاران

**shore/ʃɔ:(r)/n** کەنار

**short/ʃɔ:t/n - adj** بڕەک- کەم- کورت

**shortage/ˈʃɔ:tɪdʒ/n** کەمو کورتی-کێماسی

**shortbread/ʃɔ:tbred/n** پسکێتیشیرین و رۆناوی

**shaft/ʃɑ:ft/n** ١- دەستێکی داری
٢- دەلاقە ٣- کۆڵەکە ٤- تیر ٥- تیر

**shaggy/ˈʃægi/adj** ١-لوول- تاڕێك وپێك
٢-زبر، بژ

**shake/ʃeɪk/v** ١- دەهەژێنێ
٢- دەشەقێنێ ٣- تۆقەی لەگەڵ دەکا

**shake/n** هەژان- لەرزین

**shake-up/n** گۆڕانێکی بنەڕەتی

**shaky/ˈʃeɪki/adj** لەرزۆك- لاواز- نیگەران

**shall/ʃəl/aux – v** ١- فرمانی یاریدەدەر/
داهاتوو ٢- وا دەکەم- وادەبێ هەر- پێویستە

**shallot/ʃəˈlɒt/n** کەوەری ئەندەلوسی/
لەپیاز دەچێ

**shallow/ˈʃæləʊ/adj** تەنك- رووکار

**shame/ʃeɪm/n** ١- درۆو دەلەسە
٢- شەمەزاری
٣- هەستکردن بە شەرمەزاری لەبەر درۆکردن-
رووەش- ئابرو چوون

**shamefaced/ˌʃeɪmˈfeɪst/adj**
شەرمەزاری لە دەموچاویدا دیارە

**shameful/ˈʃeɪmfl/adj** جێ شەرمەزاری-
ئابرووبەر

**shameless/ˈʃeɪmləs/adj** بێ حەیا- بێ روو

**shampoo/ʃæmˈpu:/n** شامپۆ

**shampoo/v** بەشامپۆ سەری دەشوا

**shank/ʃæŋk/n** ١-لاق: ئەژنۆ تا گوزینگ
٢- تەن- کەلەخ- لاشە

**shan't** نەرێی داهاتوو

**shanty town/n** کوخاوە- هەژاراوە

**shape/ʃeɪp/n** شێوە، روخسار

**shape/v** دادەرێژێ

**shapeless/adj** شێوەیەکی نادیار-
بێ شێوە

**shapely/ˈʃeɪpli/adj** شەنگ، رێکوپێك،کۆك

**share/ʃeə(r)/n** ١- بەش- پشك
٢- بەش٣- گاسن

**share/v** ١- دابەش دەکا
٢- بەشداری دەکا
٣- (ئامی دلی خۆی) هەلدەرێژێ

**shareholder/ˈʃeəhəʊldə(r)/n**
بەشداربوو/پشکدار

**shark/ʃɑ:k/n** ماسی قرش- سەگ ماسی

**sharp/ʃɑ:p/adj** ١- تیژ٢- مەزن و لەناکاو
٣- چالاك ٤- روون ٥- بریندارکەر

**sharp/adv** تەواو- بەدروستی

هێمایەکی مۆسیقاییە
**sharp/n**

**sharpen/ˈʃɑ:pən/v** قەڵەم تیژدەکا/تیژ دەکا

**shatter/ˈʃætə(r)/v** دەشکێنێ-
دەهاڕێ-هەپرون بەهەپرون دەبێ

**shave/ʃeɪv/v** دەتاشی-رێکدەکا
-نزیك دەبێ-ردێن تاشین

**shaver/ˈʃeɪvə(r)/n** ئامێری ریش تاشین

**shaver-brush/n** فڵچەی تەراش

**shavings/n** ئارەدار

**shawl/ʃɔ:l/n** شاڵ

**she/ʃi:/pron - n** ئەو(کچ)

**sheaf/Si:f/n** دەستەیەك، گورزەیەك

**shear/ʃɪə(r)/n - v** تووکی خوری ئاژەڵ/
خوری مەڕ دەبڕێ

**shears/ʃɪəz/n** مەقاس- قاچی

**sheath/ʃi:θ/v** کێلان

**sheathe/ʃi:ð/v** شیرەکەی کردەکێلان

**sheath-knife/n** قامە

**shed/ʃed/n** کۆگا

**shed/ʃed/v** ١- لەدەست دەدا
٢-خۆی لێرزگار دەکا ٣- خوێن دەرێژێ
٤- رۆشنایی دەخاتە سەر

**sheep/ʃi:p/n** مەڕ/ پەز

**sheepish/ˈʃi:pɪʃ/adj** شەرمن-شێواو

**sheer/ʃɪə(r)/adv** ١- بێ لێژایی
٢- رەها- تەواو
٣- بەتەنها- بەس٢- ئاسۆیی

٧- باران دەبارێ بێبڕانەوە
٨- ناچار دەکا ٩- ئاواز دادەنێ

set/n تاخمی ددان/تاخم- دەستە

set/adj ١- چەسپاو ٢- ئامادە

set back/n نسکۆ- تەگەرە

set-square/ˈset skweə(r)/n سێگۆشە

settee/seˈtiː/n ١- قەرەوێڵەی دووکەسی/ قەنەفە ٢- چوار چێوە

setting/ˈsetɪŋ/n ١- ژینگەی دەوروپشت
٢- شوێن وکات
٣- ئاوازدانانی مۆسیقایی بۆ چامەیەك

settle/ˈsetl/v ١- نیشتەجێ دەبێ
٢- کۆتایی پێ دێنێ ٣- بڕیاردەدا
٤- ڕێك دەخا ٥- هێور دەکاتەوە
٦- کپ دەبێ- دادەکاسێ
٧- دەنیشێ ٨- ساف دەکا

settled/ˈsetld/adj جێگیر- نەگۆڕ

settlement/ˈsetlmənt/n ١-تەگبیرکردن- جیاوازی نەمێلان ٢- پارەدان
٣- نیشتەنگا ٤- پارە تەرخان کردن

settler/ˈsetlə(r)/n نشتەگا- داگیرکار- نیشتەجێ

set-up/n ١-کارگێری- بەڕێوەبردن
٢-سێت ئەپ- دامەزراندن

seven/ˈsevn/n حەوت

seventeen/ˌsevnˈtiːn/n حەڤدە

seventeenth/ˌsevnˈtiːnθ/adj – n حەڤدەهەم

seventh/ˈsevnθ/adj - n حەوتەم

seventieth/ˈsevntiəθ/adj حەفتاهەم (بەشێك لەحەفتا)

seventy/ˈsevnti/n حەفتا

sever/ˈsevə(r)/v دەبڕێ- دایدەبڕێ- لێکی دەکا

several/ˈsevrəl/pron - det هەندێ

severally/ˈsevrəli/adv هەریەك بەتەنها- هەریەك بەجیا

severe/sɪˈvɪə(r)/adj ١- دڵڕەق
٢- توندوتیژ- زۆر خراپ

sew/səʊ/v دەدروێ

sewage/ˈsuːɪdʒ/n ئاوی زێراب- ئاوەڕۆ

sewer/ˈsuːə(r)/n کەرێز- ئاوەڕۆ- بۆڕی پیسایی ژێر زەوی

sewer/n بەرگدروو

sewing-machine/n مەکینەی دروومان

sex/seks/n ١- (زایندە)
٢- ڕەگەز (نێرو مێ) ٣- جووتبون
٤- پەیوەندی سێکسی

sex-appeal/n سەرنج ڕاکێشانی ڕەگەزی(زایندەیی)

sexton/ˈsekstən/n خزمەتکاری کڵێسا زەنگلێدەر- قەبر هەڵکەن

sexual/ˈsekʃuəl/adj زایندەیی (سێکسی)

sexy/ˈseksi/adj وروژاوی سێکسی- سێکسی-شهوانی

shabby/ˈʃæbi/adj شڕ- شەپڕێو

shabby/v پێی رادەبوێرێ

shack/ʃæk/n کوخێکی بچووك

shachle/ˈʃækl/n - v پێوەند-کۆت-کەلەپچە

shade/ʃeɪd/n ١- شوێنی سێبەر
٢- قەباغی دژ بەگەرمی ٣- پلەی ڕەنگ
٤- کەمێك

shading/ˈseɪdɪŋ/n سێبەرکێشان (لەوێنەدا)

shade/v لە ڕۆناکی-هەتاو- دوری دەخا سێبەری بۆ دەکا

shadow/ˈʃædəʊ/n ١- سێبەر/تارمایی
٢- ناوچەیەکی سێبەراوی و تاریك

shadow/v سێبەر دەخاتەسەر

shadowy/adj شێوەیەکی نادیار- ناڕوون- لێڵ

shady/ˈʃeɪdi/adj ١- سێبەراوی- بەرسێبەر ٢- گومان لێکراو

sent/sent/v ناردی

sentence/ˈsentəns/n - v ١- رسته
٢- سزا دەدا بە..

sentiment/ˈsentɪmənt/n سۆز

sentimental/ˌsentɪˈmentl/adj
ویژدانی سۆزدار- سۆزاویی

sentimentality/ˌsentɪmenˈtæləti/n
زۆرسۆزاوی

sentinel/ˈsentɪnl/n سەربازگارد،پاسەوان

sentry/ˈsentri/n گارد- شەوبێر

separate/ˈsepəreɪt/v جیادەکاتەوە

separate/ˈseprət/adj جیابۆوە- جیا-
سەربەخۆ

separation/ˌsepəˈreɪʃn/n دابڕان-
جیابوونەوە

separatist/ˈsepərətɪst/n - adj
جیاخواز- جوداخواز

sepsis/n کەپوو گرتن- بۆگەن بوون

September/sepˈtembə(r)/n
ئەیلول- ئیلۆن

septic/ˈseptɪk/adj گەنیو

sepulchre/ˈseplkə(r)/n گۆرستان-
مەرقەد
شاردنەوەی مەیت لە گۆرستان

sequel/ˈsiːkwəl/n ١- پاشە رۆژ-
ئاکام ٢- پاشکۆ

sequence/ˈsiːkwəns/n
یەك لەدوایەکی- ریز

sequster/sɪˈkwestə(r)/v ١-جیادەکاتەوە
٢-دەست بەسەردا دەگری

serenade/ˌserəˈneɪd/n (سێرنادا):
پارچە مۆسیقایەکی ئەڤینداریە.

serene/səˈriːn/adj-n ١-سروشتێکیهێمن
٢- ئاسمانی سامال

serenity/səˈrenəti/n ئارامی-
دڵنیایی گیان

serf/sɜːf/n کۆیلە- کۆیلەی زەوی

serfdom/ˈsɜːfdəm/n کۆیلایەتی زەوی لە
سیتسەمی دەرەبەگایەتی

sergeant/ˈsɑːdʒənt/n عەریف- باش
چاوش

serial/ˈsɪəriəl/adj - n زنجیرەیی-
دوابەدوایەکی

series/sɪəriːz/n زنجیرەیەك

serious/ˈsɪəriəs/adj پتەو- بەراستی-
بێ گاڵتە

sermon/ˈsɜːmən/n وتاری ئاینی

serpent/ˈsɜːpənt/n مار

serrated/səˈreɪtɪd/adj دەمی تیژ

serum/ˈsɪərəm/n ئاووک- سیرەم

servant/ˈsɜːvənt/n خزمەتکار-
لەلە کەنیزەك- کارەکەر

serve/sɜːv/v ١- خزمەتی دەکا
٢- بەسە بۆ..٣-دێ- دێت
٤- مامەڵەی دەکا ٥- بەسەری دەبا
٦- دەست پێدەکا

service/ˈsɜːvɪs/n ١- خزمەت
٢- دەستە/هێزی چەکدار ٣-سوود
٤-خزمەتکردن لەچێشتخانە ٥-چاککردنەوە
٦- خزمەتگوزاری گواستنەوە
٧- رێو رەسمی ئاینی ٨-ناردن-چاککردنەوە

serviette/ˌsɜːviˈet/n بەرسینگ-
دەستەسڕ

servile/ˈsɜːvaɪl/adj کۆیلە ئاسا- ملکەچ

servility/sɜːˈvɪləti/n ملکەچی

servitude/ˈsɜːvɪtjuːd/n بەندایەتی

sesame/ˈsesəmi/n کونجی

session/ˈseʃn/n دانیشتنی- خولی پەرلەمان

set/set/v ١- ئامادەی دەکا
٢- لەجێی خۆی دادەنێ٣- رێکی دەخا
٤- دەست پێدەکا ٥- تەگبیر دەکا
٦- خۆرئاوا دەبێ‌مەیی- رەق دەبێ

بڕوای بەپاکی خۆیەتی
خۆ بەڕاست زان
self-righteousness/adj بڕوای بە
ئاکاری خۆی هەیە
self-sacrifice/ˌself ˈsækrɪfaɪs/n
قوربانیدان بەخۆ- خۆکردنە قوربانی
self-same/ˈselfseɪm/adj
هەمان- کت وەت
self-satisfied/ˌself ˈsætɪsfaɪd/adj
لەخۆڕازی
self-service/ˌself ˈsɜ:vɪs/n
خزمەتی خۆکردن
self-starter/n لەخۆوە گەڕکەوتن
self-supporting/ˌself səˈpɔ:tɪŋ/adj
خۆژێن
self-willed/ˌself ˈwɪld/adj
رای کەس وەرنەگرێت-لاسار
self-winding/adj سەعاتی
دەستی ئۆتۆماتیکی
sell/sel/v دەفرۆشێ
seller/ˈselə(r)/n فرۆشیار
selling price/n نرخی فرۆشتن
semaphore/ˈseməfɔ:(r)/n
هێماکەر- سیمافۆر
semicircle/ˈsemisɜ:kl/n نیوە بازنە
semicircular/ˌsemiˈsɜ:kjələ(r)/adj
نیوبازنەیی
semicolon/ˌsemiˈkəulən/n -(؛) هێمای
وێرگول
semi-final/ˌsemiˈfaɪnl/adj - n
قۆناغی پێش کۆتایی
seminar/ˈsemɪnɑ:(r)/n
کۆڕێکی ئەدەبی یان زانستی
seminary/ˈsemɪnəri/adj
١- کۆلیژی ڕاهێنانی قەشە
٢- شوێن فێربوون.
Semite/ˈsemɪt/n ڕەگەزی

semitone/ˈsemitəun/n نیو ئاواز
semolina/ˌseməˈli:nə/n دانی ڕەقی گەنم،
ئاروك
senate/ˈsenət/n ١- ئەنجومەنی پیران-
ئەنجومەنی باڵا ٢- زانکۆ- سیناتۆر
senator/ˈsenətə(r)/n
ئەندامی ئەنجوومەنی پیران- سیناتۆر
send/send/v دەنێرێ- پاڵدەدا- وا ئیدەکا
senile/ˈsi:naɪl/adj پیر-داوەشاو-خەرەفاو
senior/ˈsi:niə(r)/n - adj
١- پلەو پایەکی بەرز
٢- (لەشەست ساڵی بەسەرەوە) بەساڵا چوو
٣-قوتابی قۆناغی چوار ٤-برا گەورە
seniority/ˌsi:niˈɒrəti/n پێشیتی-
لەپێشەوە
sensation/senˈseɪʃn/n ١- هەست
٢- مشت ومڕ ٣- هەواڵێکی سەیر
sensational/senˈseɪʃənl/adj
١- سەرسوڕهێنەر ٢- زۆرباش ٣- وروژێنەر
sense/sens/n ١- کۆئەندامی هەست
٢- سوود- ئامانج/باش دەرك پێکردن/
مانا- چەمك/ژیری-ڕێگای ڕاست
senseless/ˈsensləs/adj بێ هۆش
senseless/adj ناماقوڵ
sensibility/ˌsensəˈbɪləti/n هەست
ناسکی
sensible/ˈsensəbl/adj ١- گونجاو
٢- وشیار/هەست پێکراو
sensitive/ˈsensətɪv/adj ١- هەستەوەر-
حەساس ٢- هەستیار
sensitivity/ˌsensəˈtɪvəti/n
زوو کاریگەر دەبێ- هەستیارێتی
sensory/ˈsensəri/adj هەستەوەری-
حەماس
sensual/ˈsenʃuəl/adj ئەوسن- چێژی-
شەهوانی
sensuality/ˌsenʃuˈæləti/n چێژی

**seduction/sɪˈdʌkʃn/n** گومراکردن/ سەرنج راکێش- گومراکەر

**see/siː/v** ١- دەبینێ ٢- تێدەگا ٣- درکی‌پێ‌دەکا ٤- پەیمان دەدا ٥- چاوی پێ‌دەکەوێ ٦- ماڵئاوایی لێ‌دەکا لەوێستگە

**seed/siːd/n** ١- تۆو ٢- تۆوی مرۆڤ

**seedless/ˈsiːdləs/n** بێ تۆو

**seedling/ˈsiːdlɪŋ/n** شتڵ- نەمام

**seedy/ˈsiːdi/adj** ١- پڕ تۆو ٢- شلە و شێواو (شەپرێو)

**seeing/ˈsiːɪŋ/n** بینین - دیدەنی

**seek/siːk/n** داوا دەکا

**seem/siːm/n** وادیار دەبێ- وابەدیار دەکەوێ

**seemingly/adv** وادیارە- وەکو وایە

**seep/siːp/v** دڵۆپ دڵۆپ دێتەخوارێ

**see-saw/ˈsiːsɔː/n** جۆلانێ- بڵند دەبێ و دێتەخوارێ

**seer/sɪə(r)/n** کاهن- فاڵچی- پێشبین

**seethe/siːð/v** دەکوڵێ- بڵق دەدا، هەڵدەچێ

**segment/ˈsegmənt/n** پارچەیەك- بەشێك

**segregate/ˈsegrɪgeɪt/v** دایدەگرێ- قاوی دەدا

**segregation/ˌsegrɪˈgeɪʃn/n** رەگەزپەرستی

**seismic/ˈsaɪzmɪk/adj** بوومەلەرزەیی

**seismograph/ˈsaɪzməgrɑːf/n** سیزمۆگراف- پێوەری بوومەلەرزە

**seize/siːz/v** ١- دەگرێ ٢- دەستی بەسەردا دەگرێ

**seizure/ˈsiːʒə(r)/n** دەست بەسەر ماڵدا گرتن

**seizure/n** سەکتەدڵ/دەست بەسەردا گرتن

**seldom/ˈseldəm/adv** بەدەگمەن

**select/sɪˈlekt/v** هەڵدەبژێرێ- لێ دەگرێ

**selection/sɪˈlekʃn/n** ١- هەڵبژاردن ٢- پەیوەست بەهەڵبژاردن

**selector/sɪˈlektə(r)/n** ١- تیپ (تیپی وەرزشی) ٢- هەڵبژێراو- گوڵبژێر

**self/self/n-adj-pron** خود

**self-centred/ˌself ˈsentəd/adj** خۆپەرست

**self-confidence/ˌself ˈkɒnfɪdəns/n** بڕوا بەخۆبوون

**self-conscious/ˌself ˈkɒnʃəs/adj** شەرمن

**self contained/ˌself kənˈteɪnd/adj** گۆشەگیر، خۆپارێز- جیا-بەتەنیا

**self control/ˌself kənˈtrəʊl/n** خۆراگری- خۆگر

**self defence/ˌself dɪˈfens/n** بەرەنگاری- بەرەکانی بەرگری لەخۆکردن

**self government /ˌself ˈgʌvənmənt/n** خودمختاری- ئۆتۆنۆمی- خۆ بەڕێوەبردن

**selfish/ˈselfɪʃ/adj** خۆویست- خۆپەرست

**selfishness/ˈselfɪʃnəs/n** خۆپەرستی

**selfishless/ˈselfɪʃləs/adj** خۆنەویست

**self-made/ˌself ˈmeɪd/adj** عصامی-سەرکەوتوو- خۆپێگەیەنەر

**self-possessed/ˌself pəˈzest/adj** لەخۆدڵنیا

**self-raising flour /ˌself ˈrezɪŋ flaʊə(r)/adj** هەویری هەڵساو (لەبەر خومرە)

**self-respect/ˌself rɪˈspekt/n** نەفس بەرزی-رێزی خۆگرتن

**self-righteous/ˌself ˈraɪtəs/adj**

seasonal/ˈsiːzənl/adj وەرزی

seasoning/ˈsiːzənɪŋ/n ١- کاری- بۆن خۆشی ٢-بۆن خۆشکردنی خواردن

season ticket/n بلیتی پاس یان شەمەندەفەر

seat/siːt/n ١- کورسی ٢- پەککەوتەیی٣-بارەگا- بنکە

seat/v دادەنیشێ

seat-belt/ˈsiːtbelt/n پشتێنی کورسی

seaweed/ˈsiːwiːd/n گیاو گژی دەریایی

secateurs/ˌsekəˈtɜːz/n ١- نینۆك بڕ ٢- مقەس- گیابڕ

secede/sɪˈsiːd/v وازی لێ دەهێنێ/ جیا دەبێتەوە/دەکشێتەوە

secession/sɪˈseʃn/n لێ جیابوونەوەی سیاسی

seclude/sɪˈkluːd/v لەکار دەخا- دووری دەکاتەوە

seclusion/sɪˈkluːʒn/n دوورەپەرێزی- گۆشەگیری

second/ˈsekənd/adj ١- دووەم ٢- یەکێکی دی/ئەوی دی ٣- یارمەتیدەری بۆکس وەشێن

second/n چرکە/ بەشێك لەشەست بەشی ئەندازە

second/ˈsekənd/v پالپشتی دەکا

secondary/ˈsekəndri/adj-n ناوەندی- بێبایەخ- لاوەکی

second-best/adj دووەم کەس لەچاکیدا

second class/n پلە دووەم- کەم بایەخ

second hand/n کۆنە باش- بەکارهاتوو

secondly/ˈsekəndli/adv دووەم- دووەمجار

secrecy/ˈsiːkrəsi/n نهێنی- کپی

secret/ˈsiːkrət/adj- n نهێنی- شاراوە

secretary/ˈsekrətri/n رازگر- ئەمیندار

secrete/sɪˈkriːt/v ١- لەشوێنی نهێنیدا دەشارێتەوە ٢- لیکی راژاند- لیك دەرژێن

secretive/ˈsiːkrətɪv/adj نهێنی گر- نهێنی پارێز- مۆن

sect/sekt/n تیرە- میللەت

sectarian/sekˈteəriən/n - adj دەمارگیر/ئەندام تیرە

section/ˈsekʃn/n ١- بەش٢- لق٣- کەرت

sectional/ˈsekʃənl/adj پێکهاتووە لەبەش- بەشی

sector/ˈsektə(r)/n ١- کەرتێك لەدایەرەك ٢- کەرتێکی سەربازی٣- بەرە

secular/ˈsekjələ(r)/adj – n دنیایی/ عەلمانی

secure/sɪˈkjʊə(r)/v ١- قایمی دەکا ٢- بەگرانی دەستی دەکەوێ

security/sɪˈkjʊərəti/n دڵنیایی-تەناهی- ئاسایش

security/n مسۆگەری- پشتگیری

sedan/sɪˈdæn/n ئۆتۆمبیلی سیدان

sedate/sɪˈdeɪt/adj گران- لەسەرخۆ

sedation/sɪˈdeɪʃn/n کپ کردنەوەی ئازار هێورکردنەوەی نەخۆش

sedative/ˈsedətɪv/adj – n ئازارشکێن- بەنگ کەر

sedentary/ˈsedntri/adj دانیشتوو

sediment/ˈsedɪmənt/n بن- شێلی- نیشتوو

sedition/sɪˈdɪʃn/n یاخی بوون- ئاژاوە

seditious/sɪˈdɪʃəs/adj یاخی- ئاژاوەچی- فتنەچی

seduce/sɪˈdjuːs/v ١- رازی دەکا شتی هەڵە بکا ٢- کاری سێکسی لەگەڵ دەکا.

seducer/sɪˈdjuːsə(r)/n گێرەشێوێن- گومراکەر(بۆ ئافرەت)

scrub/skrʌb/v ١- بەفڵچەیەکی دڕ پاکی دەکاتەوە ٢- پووچی دەکاتەوە، هەڵی دەوەشێنێتەوە ٣- فەرامۆشی دەکا

scrub/n ١-دەوەن ٢-زەوی دەوەندار ٣-گیانەوەری دوو ڕەگە

scruff/skrʌf/n پشتەوەی مل/ پشتە مل

scruffy/ˈskrʌfi/adj شل و شاو- پیس و شەپرێو

scruple/ˈskru:pl/n کێشی یەکەی (بیست)دانەوێڵە/ وەسواسی، ڕێژەی کەم

scrupulous/ˈskru:pjələs/adj ١- بە وردە: بۆ ئەوەی هەڵە نەکا ٢- ووردبین

scrutinize/ˈskru:tənaɪz/n دەپشکنێ

scrutiny/ˈskru:təni/n ١-ڕاوەرگرتنەوەی دووبارە ٢- پشکنینی ورد

scuffle/ˈskʌfl/n شەڕ کردن- لێکدان

scuffle/v شەڕ دەکا- دادەسرێ

scull/skʌl/n سەوڵی بەلەم

scull/v سەوڵ لێدەدا

scullery/ˈskʌləri/n ژوورێکی بچووک بۆ شۆشتنی قاپ و قاچاغ نێزیکی چێشتخانە (دوێن)

sculptor/ˈskʌlptə(r)/n پەیکەرتاش (پیاو)

sculptress/ˈskʌlptrəs/n پەیکەر تاشی (ئافرەت)

sculpture/ˈskʌlptʃə(r)/n هونەری هەڵکۆڵین

sculpture/ˈskʌlptʃə(r)/n پەیکەر

scum/skʌm/n ١- کەف ٢- گەندە

scurf/n پێستی سەر- تووکی بان- قریژ- توێشکە

scurrilous/ˈskʌrələs/adj شەڕ فرۆش- جەیابەر

scurry/ˈskʌri/n تۆز- گەردەلوول

scurvy/ˈskɜ:vi/n ١- ئەسکەربووت (نەخۆشی)- ئێسکە نەرمە ٢- ناپاك

scuttle/ˈskʌtl/n ١- سەتڵ- قاپی گەورە ٢- دەلاقە ٣- کەشتی بەهۆی کونەکەوە نغرۆ دەبێ

scythe/saɪð/n داسێکی گەورەو درێژ

sea/si:/n دەریا

sea-gull/ˈsi:gʌl/n نەورەس

seal/si:l/n ١- سەگی دەریا/ماسی خۆر ٢- مۆر

seal/v دادەخا/مۆر دەکا

sea level/n ئاستی دەریا

sealing-wax/n مۆمی مۆرکردن

seam/si:m/n ١- دەرز- دووریێنی- ناوەوەی کوتاڵ ٢- دەم و چاو کون کون- دەم و چاولوچ

seaman/ˈsi:mən/n دەریاوان

seamy/adj لایەنی کلۆلی- نەگبەتی- تاوان- ژیان

sear/sɪə(r)/v ڕوخساری دەسوتێنێ

search/sɜ:tʃ/n لێ گەڕان- پکشنین

search/v دەگەرێ- دەپشکنێ

searching/ˈsɜ:tʃɪŋ/adj باش لێ گەڕان/ هەمەلایەن

searchlight/ˈsɜ:tʃlaɪt/n ١- تیشکێکی تیژ ٢-مێشکی دۆزەرەوە

search warrant/n فەرمانی پشکنین

sea-shell/n سەدەف- لوول پێچ

sea-shore/ˈsi:ʃɔ:(r)/n کەناری دەریا

seaside/ˈsi:saɪd/n هاوینە هەواری دەریایی- کەناری دەریا

season/ˈsi:zn/n ١- وەرز ٢- کاتی گونجاو ٣- باش ئامادەکراوە ٤- کاتێکی کەم

season/v ١- تامی خۆش دەکا ٢- بۆ کار دەشێ

seasonable/ˈsi:znəbl/adj لەکاتی گونجاودا

٢- بەخێرای ئۆتۆمبیلی- دەهاژوا

**score/skɔ:(r)/n** ١- رووشاندن

٢- گۆڵ ٣- ویر ٤- هۆ ٥- دەقی مۆسیقایی

٦- بیست ساڵی

**score/v** ١- دەروشێنێ

٢- گۆڵ تۆما ردەکا

**scorer/ˈskɔ:rə(r)/n** گۆلکەر- خاڵ وەگر

**scorn/skɔ:n/n** بێزار- رق لێبوونەوە

**scorn/v** ١-گاڵتەی پێ دەکا

٢- رقی لێ دەبێتەوە

**scornful/ˈskɔ:nfl/adj** خوێن تاڵ- بێز- ریسوا

**scorpion/ˈskɔ:piən/n** دووپشك

**Scotch/skɒtʃ/adj** ویسکی-هاوولاتی ئۆسکوتلەندی

**scoundrel/ˈskaʊndrəl/adj – n**

١- بوودەڵە- قۆڵبڕ

٢- بێباوەڕ- لەسەر هیچ نا.

**scour/ˈskaʊə(r)/v** ١-رنین- دەرنێ

٢- پاقژ دەکاتەوە ٣- لەدەوری دەسووڕایەوە

**scourge/skɜ:dʒ/v** قامچی لێ دەدا

**scourge/n** ١- قامچی ٢-کۆست- نسکۆ

**scout/ˈskaʊt/n** ١- ئەندامی خێوەتگا دیدەوان ٢- زانیاری وەرگر

**scowl/skaʊl/n** ڕووێکیگرژ-مۆن- مرومۆچ- دڕدۆنگ

**scramble/ˈskræmbl/n** لەسەرسکچوون

**scramble/v** ١- بەسەر دەکەوێ

٢- لەسەر سك دەخشێ

٣- (هێلکە) ئێدەمێ ٤- نامە ئەدێرێ

**scrap/skræp/n** ١-پارچەیەکی بچووك

٢- کنێش٣- پاشماوە- بەرماوە

**scrap/v** فرێ دەدا

**scrape/skreɪp/v** خوراندن- دەخورێنێ

**scrape/v** بەگرانی دەستی دەکەوێ

**scrape/n** ١-خوران ٢-تەنگژە ٣-سکراپ

**scarp-heap/n** ووردەی پاشماوە/ قۆمەتی بەرماوە

**scratch/skrætʃ/n** ١- رووشان

٢- راکێشان- پووچ کردنەوە ٣- ئاست

**scratch/v** ١- دەروشێنێ

٢- بەدەست دێنێ

**scrawl/skrɔ:l/n** ١-خەربەتە ٢-سرینەوە

**scrawl/v** ١- خێرا دەنوسێ

٢- خەت وخیچ دەکا

**scream/skri:m/n** هاوار

**scream/v** هاوا ر دەکا

**screech/skri:tʃ/n** هاوارێکی بەرز/ دەنگێکی بەرز/ قیژە

**screech/v** بەتوڕەیی و ئێش هاوار دەکا

**screen/skri:n/n** ١- پەردە

٢-شاشەی سینەما ٣-بێژنگی گەورە٤-پالاوتن

**screw/skru:/n** ١- پەردەپۆش دەکا- دەشارێتەوە ٢- لەلۆمە دەیپارێزێ.

**screw/n** ١- بزماری لوولپێچ

٢-پانکەی ئاسمانی/بنمیچ٣-تۆپێکی دەرپەڕیو

**screw-driver/ˈskru:draɪvə(r)/n** دەرنەفیس

**scribble/ˈskrɪbl/v** ١-خەت وخێچ دەکا

٢-تێکەڵ وپێکەڵ دەکا

**scriber/skraɪbə(r)/n** ١- نامەنوسی شارەزا ٢- مامۆستای یاسای جولەکە

**script/skrɪpt/n** ١- نووسین- دەستنووس

٢- دەقێکی نووسراو

٣- دەست خەتێکی جوان

**scripture/ˈskrɪptʃə(r)/n** کتێبی پیرۆز

**script-writer/ˈskrɪptraɪtə(r)/n** دایەلۆگ نووس/ نووسەری بەرنامە

**scroll/skrəʊl/n** ١- تۆمار- لەفەیەك کاغەز

٢- زەخرەفەیەکی لوولپێچی

**scrounge/ˈskraʊndʒ/v** پارە دەبا-دەدزێ

**scrounger/ˈskraʊndʒə(r)/n** مشەخۆر

scavenge/v لەگەندە دەگەرێ

scavenger/n کەناس/ زبلرێژ

scavenge/v لەزبلدان دەگەرێ

scene/si:n/n ١-شوێن- دیمەن
٢- بەشێکی شانۆگەرییەك
٣- دیمەنی سروشتی ٤- شۆرش- هەلچوون

scenery/ˈsi:nəri/n ١- دیمەن لەسەر شانۆ
٢- دیمەنێکی سروشتی جوان

scenic/ˈsi:nɪk/adj بەنسبەت دیمەنێکی جوان

scent/sent/n ١- بۆن و بەرامە
٢- شوێنی پێ- بۆنی...
٣- هەستی بۆن کردن ٤- بۆنی خۆش

sceptic/ˈskeptɪk/n دوودڵی- پاڕایی

sceptical/ˈskeptɪkl/adj دوودڵ- پاڕا

scepticism/ˈskeptɪsɪzəm/n
پاڕایی/ کومانگەرایی

schedule/ˈʃedju:l/n خشتەی-کار/خشتە

scheme/ski:m/n پلان- پرۆژ- پیلانکاری

schizophrenia/ˌskɪtsəˈfri:niə/n
نەخۆشی شیزۆفرینیا

schizophrenic/ˌskɪtsəˈfrenɪk/adj
کەسی توشبوو بە شیزۆفرینیا

scholar/ˈskɒlə(r)/n ١- قوتابی
٢- ئەوقوتابییەی لە زانکۆیەکی دەرەوە رێدانی خوێندنی بۆ دێ ٣- زانا-زەیرك- توێژەر

scholarly/adj ئەکادیمی زۆر زانا

scholarship/ˈskɒləʃɪp/n ١- زانستێکی زۆر ٢- کاری زانستی توێژەران
٣- رێپێدانیخوێندن لەدەرەوە

scholastic/skəˈlæstɪk/adj
١- پەیوەستە بە قوتابخانە وپەروەردە
٢- پەیوەستە بە فێربوونی دۆگماکانی چەرخی ناوەراست

school/sku:l/n ١- قوتابخانە-
قوتابخانەی فیکری ٢- ئەندامانی قوتابخانە
٣-پۆلەماسی- رەوێك

schoolboy/ˈsku:lbɔɪ/n قوتابی کوڕ

schoolgirl/ˈsku:lgɜ:l/n قوتابی کچ

schooling/ˈsku:lɪŋ/n
ماوەی خوێندن و فێربوون

schoolmaster/ˈsku:lmɑ:stə(r)/n
مامۆستا پیاو

schoolmistress/ˈsku:lmɪstrəs/n
مامۆستا ژن

schoolteacher/ˈsku:lti:tʃə(r)/n
مامۆستای قوتابخانە

schooner/ˈsku:nə(r)/n ١- پاپۆرێکی دوو پەردە (دووچارۆگە)
٢- گلاسی درێژی ئارەق

sciatic/saɪˈætɪk/adj ژانی شادەمار- پەیوەست بە دەمار

science/ˈsaɪəns/n ١- زانست
٢- زانستی ئەزموونکاری ٣- مەعریفەت

scientific/ˌsaɪənˈtɪfɪk/adj زانستی

scientist/ˈsaɪəntɪst/n زانا

scintillate/ˈsɪntɪleɪt/v پرشنگی دەداتەوە

scion/ˈsaɪən/n بچووکی مالێ/ تام

scissors/ˈsɪzəz/n مقەس

scoff/skɒf/v ١-گاڵتەی پێدەکا
٢- بەچارچنۆکی دەخوا

scold/skəʊld/v ١- سەرزەنشتی دەکا
٢- بەتوڕەیی قسەدەکا

scolding/skəʊldɪŋ/n سەرزەنشت کردن
بەتووڕەیی قسەکردن- لۆمە کردن

scoop/sku:p/n ١- شۆفل
٢- هەواڵێکی پێش وەخت/پێش کەسانی دی

scoop/v بەشۆفەل هەڵدەگرێ

scooter/ˈsku:tə(r)/n ١-پاسکیلی منداڵانە
٢- ماتۆرێکی بچووك

scope/skəʊp/n ١- بووار
٢- مەودا ٣- دەرفەت

scorch/skɔ:tʃ/v دەبرژێنێ

saviour/ˈseɪvɪə(r)/n رزگارکەر
savour/ˈseɪvə(r)/n تام- چەشە- چێژ
savoury/ˈseɪvəri/adj بەتام/ خۆش
saw/sɔː/n منشار- هەرە
saw/v-n بینی-برەر
sawdust/ˈsɔːdʌst/n ئاردەدار/ کەپەك
sawmill/ˈsɔːmɪl/n کارگەی برینی دار
saxophone/ˈsæksəfəʊn/n ئامێتیکی مۆسیقییە/ ساکسفۆن
say/seɪ/v دەڵێ
saying/ˈseɪɪŋ/n قسەی پێشینان- قسەیەنەستەق
scab/skæb/n گەری- توێژی برین - کێم- پیسی
scabbard/ˈkæbəd/n کێلانی خەنجەر- کیفك
scabbies/n گوری بوون/ گەریی
scabby/ˈskæbi/adj گەر- برینێکی وەشکەوەبوو
scaffold/skæfəʊld/n قەنارە داری سێدارە
scaffold/ˈskæfəʊld/n تیژکەر/ سەکۆ
scald/skɔːld/n شلەیەکی کوڵاو
scale/skeɪl/n پەرەی ماسی
scale/n ١- تای تەرازوو ٢- پلەو پایەی کۆمەڵایەتی ٣- پلیکانەی مۆسیقی ٤- سیستەم ٥- پێوەر- نەخشە ٦-پلەی قادرمە
scale/v سەردەکەوێ- ڕێك دەخا
scalp/skælp/n پێستەی سەر
scalp/v سەری کودی دەکا
scalpel/ˈskælpəl/n چەقۆی نۆژدار
scamp/skæmp/n قۆلبڕ- چەقاوەسوو
scamper/ˈskæmpə(r)/v -رادەکا- زوو دەپەڕێ
scan/skæn/v ١- دێرە شیعر شرۆڤە دەکا ٢- بەووردی دەپشکنێ ٣- بەپەلە دەخوێنێتەوە
scandal/ˈskændl/n کەتن- ڕووڕەشی- ئابروو چوون
scandalize/ˈskændəlaɪz/v کەتن دەکا- ئابروو دەبا
scandal monger/n دووزمان- پڕوپاگەندەچی
scandalous/ˈskændələs/adj ئابڕوبەر- خراپەکار- ڕووڕەش- خەڵکی لێی بێزار
scansion/ˈskænʃn/n کێشی شیعر- برگەی شیعری
scant/skænt/adj هەرزان- سووك- لاواز- کەم
scanty/ˈskænti/adj بەربووەی هەرزان- سووك- کەم
scapegoat/ˈskeɪpgəʊt/n قوربانی- خۆبەختکەر- قۆچ
scar/skɑː(r)/n برین- زام
scar/v بریندارى دەکا- برین بەجێ دێڵێ
scarab/n قالۆنچە
scarce/skeəs/adj دەگمەن
scarce/v بڕۆ- لاچۆ
scarcely/ˈskeəsli/adv بەدەگمەن
scarcity/ˈskeəsəti/n کەمی- دانسقە- دەگمەن
scare/ˈskeə(r)/v دەترسێنێ دەتۆقێنێ
scarf/skɑːf/n مل پێچ- پەشتەماڵ
scarves/skɑːvz/n سەرپۆش
scarlet/ˈskɑːlət/adj ڕەنگی قورمزی
scathing/ˈskeɪðɪŋ/adj تاڵ- ڕەق- ناخۆش
scatter/ˈskætə(r)/v تۆو دەوەشێنێ
scatter/v بڵاودەکاتەوە
scatty/ˈskæti/adj بێ مێشك سەرەڕۆ
scavenge/ˈskavɪndʒ/n گەندەخۆر

sanitation/ˌsænɪˈteɪʃn/n ناوەرۆ- کاری تەندروستی

sanity/ˈsænəti/n ١-بیری چاك- بیروڕای دروست ٢- ئاقڵاتی

sank/sæŋk/n - نۆقم بوو- نقرۆ بوو

sap/sæp/n ١- شیلەی روەك یان دار ٢- ساتر- خەندەق ٣- هیچ وپووچ

sap/v ١- هێزی لێ دەبڕێ ٢- ماندووی دەکا- لاوازی دەکا

sapling/ˈsæplɪŋ/n ١-دەوەن- نەمام ٢-گەنج- لاو

sapper/ˈsæpə(r)/n سەربازی ئەندازیار

sapphire/ˈsæfaɪə(r)/n بەردی سەفیر یاقوتی شین- بەردی گرانبەها

Saracen/ˈsærəsn/n ناوی موسڵمانانە لەلای خاچپەرستان

sarcasm/ˈsɑːkæzəm/n گاڵتەجاڕی- قۆشمەکردن

sarcastic/sɑːˈkæstɪk/adj گاڵتە پێکەر- قۆشمەچی

sarcophagus/sɑːˈkɒfəgəs/n تابوت

sardine/ˌsɑːˈdiːn/n سەردین (ماسییەکی بچووکە)

sash/sæʃ/n پشتێوێن- زنار/ چوارچێوەی پەنجەرەی دارین

Satan/ˈseɪtn/n شەیتان- ئیبلیس

satchel/ˈsætʃəl/n جانتای پێستینەتورەگە

satellite/ˈsætəlaɪt/n مانگی دەستکرد

satiate/ˈseɪʃieɪt/v تێر دەبێ

satin/ˈsætɪn/n کوتاڵی سەتەن

satin/ˈsætɪn/adj نەرم- لووس

satire/ˈsætaɪə(r)/n قۆشمەبازی- رەخنەرنێسوایی- هەجوکاری

satire/v هەجوو دەکا

satirical/səˈtɪrɪkl/adj هەجوویی- قۆشمەیی

satirist/ˈsætərɪst/n ریسواکەر- هەجووباز- هەجووکەر

satirize/ˈsætəraɪz/v گاڵتەی پێ دەکا- هەجووی دەکا

satisfaction/ˌsætɪsˈfækʃn/n ١- رازی بوون ٢- خۆشحاڵ ٣- دەستی کەوت- باربووکردن ٤- بژاردن

satisfactory/ˌsætɪsˈfæktəri/adj وەڵامێکی دروست- شیاو

satisfy/ˈsætɪsfaɪ/v ١-تێر دەبێ ٢- رازی دەبێ ٣- قەناعەتی دەهێنێ

saturate/ˈsætʃəreɪt/v ١- تەڕدەکا ٢-پڕدەکا (بازاڕ پڕدەکا لە..) ٣- دەخووسێنێ

saturation/ˌsætʃəˈreɪʃn/n ١- تەڕ ٢- پڕبوون- خوساندن

Saturday/ˈsætədeɪ, ˈsætədi/n شەممە

Saturn/ˈsætɜːn, -tən/n ئەستێرەی گەڕۆکی زوحەل

sauce/sɔːs/n ١- شلەیەکی تیرە- ساس (ترشۆك) ٢- بێحەیا- دڕ

saucepan/ˈsɔːspən/n تاوە

saucer/ˈsɔːsə(r)/n قەخووری- تەشت- ژێر پیاڵە

saucy/ˈsɔːsi/adj زمان درێژ- بێ حەیا

sauna/ˈsɔːnə, ˈsaʊnə/n گەرماوی هەڵمی فنلەندی- ساونا

saunter/ˈsɔːntə(r)/v لەسەرخۆ دەڕوا- پیاسە دەکا

sausage/ˈsɒsɪdʒ/n سنجوق- سوسەج

savage/ˈsævɪdʒ/adj درندە- وەحشی

save/seɪv/v ١- رزگاری دەکا- دەبێ ٢- دەپارێزێ ٣- پاشەکەوت دەکا ٤- پێویستی پێ نابێت

saving/ˈseɪvɪŋ/n رزگار کردن-

saving/adj زێدە

savings/ˈseɪvɪŋz/n پاشکەوت-بڕەپارەیەك

**saintly/adj** قەشەگری- قەشە، وەکو فریشتە

**sake/seɪk/n** لەرێگای- لەپێناوی

**salad/ˈsæləd/n** زەلاتە

**salary/ˈsæləri/n** مووچە- دەستمایە

**sale/seɪl/n** فرۆشتن- دابەزین- نرخ شکاندن-هەراج کردن

**saleable/ˈseɪləbl/adj** ١-بەئاسانی دەفرۆشرێت ٢-خۆفرۆشتن

**salesman/ˈseɪlzmən/n** فرۆشیار- نوێنەر نێردەی بازرگانی- دێومرە

**salient/ˈseɪliənt/adj** دیار- درەوشاوە- گەشاوە- سەرەکی

**saline/ˈseɪlaɪn/adj** خوێناوی

**saline/n** (ئاو خوێ)

**salinity/səˈlɪnəti/n** شۆری- سوێری

**salvia/səˈlaɪvə/n** لیك/ خیزاو

**sallow/ˈsæləʊ/adj** رووکرژ- مرۆمۆچ- زەردهەڵگەڕاو

**sally/ˈsæli/n** هێرشێکی لەناکاو

**salmon/ˈsæmən/n** ماسی سەلەمۆن

**salon/ˈsælɒn/n** سەرتاشخانە

**saloon/səˈluːn/n** ١- هۆڵ، هۆڵی شایی، بار ٢-ئۆتۆمبێلی داخراو- سالۆن

**salt/sɔːlt/n-v-adj** خوێ/ خوێی کیمیاوی/بەخوێ

**salty/ˈsɔːlti/adj** ١-سوێر ٢- قسەی قۆڕ-نوکتە٣- پیس

**salute/səˈluːt/n** ١-سلاوکردن٢- رێزلێنان

**salutary/ˈsæljətri/adj** ١-بەتەندروستی ٢- سوومەند- چاك بوو ٣- بە كاریگەر

**salvage/ˈsælvɪdʒ/n-v** كۆكردنەوەی پاشماوە- ئەوەی ماوە رزگار دەكا

**salvation/sælˈveɪʃn/n** ١- رزگار كردن ٢-لە ئەمریمەن پزگاربوون- پزگار بوونی روحی

**salve/sælv, sɑːv/n** ١- رزگاربوونی رۆحی ٢-مەڵحەم- مەرهەم ٣- دەرمانی پزیشکی ٤- ویژدانی حەسانەوە

**salvo** تۆپ هاویشتن (بۆ سلاو)

**same/seɪm/adj - pron** هەمان شت

**samovar/ˈsæməʊvɑː(r)/n** سەماوەر

**sample/ˈsɑːmpl/n** ١- نموونە ٢- چەشنێك (كوتاڵ)

**sample/v** تام دەكا

**sanatorium/ˌsænəˈtɔːriəm/n** جێگای چاك بوونەوەی نەخۆش

**sanctify/ˈsæŋktɪfaɪ/v** پاك دەبێتەوە- بە پیرۆز دەكا

**sanctimonious/ˌsæŋktɪˈməʊniəs/adj** مەرای كەر- دووڕوو

**sanction/ˈsæŋkʃn/n** ١-مۆڵەتی رەسمی- رێپێدان ٢- سزای نێو دەوڵەتی ٣- گەمارۆی ئابوری

**sanctity/ˈsæŋktəti/n** پاكیزەیی- پیرۆزی

**sanctuary/ˈsæŋktʃuəri/n** ١-شوێنی پیرۆز ٢- میحراب ٣- حەشارگە

**sand/sænd/n** زیخ- لم- قوم

**sand bank/n** لمی كۆبۆوەی بنی ئاو

**sand paper/n** سمپارە- سمارتە

**sandwich/ˈsænwɪdʒ, ˈsænwɪtʃ/n** سەندەویچ

**sandy/ˈsændi/adj** ١- لمی سوورو سپی ٢- پرچی سوور٣- لماوی

**sandal/ˈsændl/n** ١- نەعل ٢- پێڵاوی سووك ٣- پێڵاوی هاوینە ٤- ساندل

**sane/seɪn/adj** ١- ژیر ٢- رامیارییەكیماقوول- ئاقڵ- هۆشمەند

**sanguine/ˈsæŋgwɪn/adj** ١-گەشبین ٢- پەرۆش٣- سورهەڵگەڕاو

**sanitary/ˈsænətri/adj** ١- پەرۆی حەیز ٢- تەندروستی ئامێز

## Ss

S-s/es/ پیتی نۆزدەهەم لە ئەلفبای ئینگلیزی
sabbath/ˈsæbəθ/n هەینی: موسلمان شەموو: جوولەکە/یەك شەممەی فەلە - رۆژی خۆشی و پەرستن.
sabbatical/səˈbætɪkl/adj رۆژی پەرستن و خۆش- تایبەت بە پشوو
sable/ˈseɪbl/n جۆرە سمۆرەیەکی سیبریاییە فەروەکەی بەنرخە/ ڕەنگ ڕەش/ جلی تازیە
sabotage/ˈsæbətɑːʒ/n گێرەشێوێنی- تێکدانی ئامێرێك
sabotage/v تێك دەدا
sabateur/ˌsæbəˈtɜː(r)/n تێکدەر- گێرەشێوێن
sabre/ˈseɪbə(r)/n شمشێرێکی کەوانەیی
saccharine/ˈsækərɪn/adj شەکرین/ شیرین
sachet/ˈsæʃeɪ/n پاکێت/جانتای بۆن
sack/sæk/n - v ١-کیسەیەکی گەورە ٢-جانتا ٣- جێ ٤- تارەق/لەکار دەری دەکا
sacrament/ˈsækrəmənt/n نهێنییەکی کلێسا/ نهێنی پیرۆز/ قوربانی پیرۆز
sacred/ˈseɪkrɪd/adj موقەددەس- پاکیزە- حەرام- پیرۆز
sacrifice/ˈsækrɪfaɪs/n قوربانی- قۆچ
sacrifice/v قوربانی دەدا
sacrificial/ˌsækrɪˈfɪʃl/adj قوربانیدەر
sacrilege/ˈsækrəlɪdʒ/n پێشێل کردنی پیرۆزی
sacrilegious/ˌsækrəˈlɪdʒəs/adj پێشێلکەر
sad/sæd/adj خەمبار- خەمۆك- رووداوی دڵتەزێن
sadden/ˈsædn/v خەمباری دەکا- خەمبار دەبێ
saddle/ˈsædl/n زین- کورتان- پشتەوەی پاسکیل/ پاشکۆی پاسکیل
saddle/v -زینی دەکا- کورتانی دەکا
sadist/ˈseɪdɪst/adj سادیزم
sadistic/səˈdɪstɪk/adj سادیی- سادییانە
safari/səˈfɑːri/n گەشتی ڕاو کردن (بەتایبەتی لەئەفەریقیا)
safe/seɪf/adj ١-دڵنیا٢- مەترسی لێناکرێت ٣- ساغ ٤- تووشی هیچ نەبووە ٥- بەئارام
safe/n خەزێنە- قاسە
safeguard/ˈseɪfgɑːd/n -پاراستن- چاککردنەوە
safety/ˈseɪfti/n ١- ئاسایش ٢- سەلامەت
safety-pin/n دەمبوسی فەرەنجی/ دەرزی ئامان/ دەرزی فەرەنگی
safety-valve/n بای پاراستن
saffron/ˈsæfrən/n زەعفەران
sag/sæg/v ١-شل دەکاتەوە(گوریس)- شۆڕدەکاتەوە٢- خاو دەبێ.
saga/ˈsɑːgə/n ١- چیرۆکی زۆر درێژ ٢- چیرۆکی قارەمانی
sagacious/səˈgeɪʃəs/adj بیرتیژ- زیرەك
sagacity/səˈgæsəti/n زۆر زیرەکی
sage/seɪdʒ/n ١-زانا- دانا-ژیر- ئاقل ٢- ڕوەکێکی بچوکی بۆن شیرینە
sago/ˈseɪgəʊ/n - ساگۆ- ئاردیخورما نیشاستە (جۆرە خۆراکێکە لەخورمایەکی تایبەتی وەردەگرێت)
said/sed/v وتی
sail/seɪl/n چارۆکەی پەڕی پاپۆر
sail/v ١-شکستی پێ دەهێنێ ٢- ڕەدی دەداتەوە ٣- بەرپەرچی دەداتەوە ٤- بە دەریا گەشت دەکات
sailor/ˈseɪlə(r)/n دەریاوان
saint/seɪnt/n ١-سانت ٢- پیرۆز- وەلی- پیاوچاك

**running/adj** ١–بەردەوام–لەسەریەك
٢– ڕژاو– خور(ئاو)

**running commentary/n** دوانی زیندو (بەقسە) لەسەر ڕوداوە هەنوکەییەکان

**runny/ˈrʌni/adj** ١– لەسەر ڕژاو– زیاد لە پێویست ٢– ئاوکردو– چلماوی

**runway/ˈrʌnweɪ/n** ڕاڕەوی فڕۆکە

**rupture/ˈrʌptʃə(r)/n** ١– تەقینەوەی لە ناکاو ٢– گریانی لە پڕ
٣– هورگی پیست

**rupture/v** دەتەقێتەوە

**rural/ˈrʊərəl/adj** گوندی– لادێی

**ruse/ru:z/n** فێڵ– تەنەکەبازی

**rush/rʌʃ/v** ١–دەردەپەڕێ
٢–خێرا جێبەجێ دەکا
٣– خێرا دەگوازێتەوە ٤– پەلە دەکا

**rush/n** ١– پاڵپێوەنان ٢– هێرش
٣– قەرەباڵغی ٤– پەلەکردن

**rush hour/n** کاتی قەرەباڵغی

**rush/n** جۆرە ڕوەکێکە کورسی دروست دەکرێ

**rust/rʌst/n** ژەنگ

**rust/v** ژەنگ هەڵدێنێ

**rustic/adj** ١–گوندی/ لادێیی ٢–ساوێلکە

**rusty/ˈrʌsti/adj** ژەنگاوی– ژەنگ ایێنیشتو

**rustic/ˈrʌstɪk/adj** ١– لادێیی
٢– سادەو ساویلکە

**rustle/ˈrʌsl/v** خشەخش دەکا

**rustle/n** خشە خشی دار

**rut/rʌt/n** قۆرت– جۆی تایە– چاڵ

**ruthless/ˈru:θləs/adj** بێڕەحم– دڵڕەق

**ruthlessly/adv** بێ ڕەحمانە

**ruthlessness/n** بێڕەحمی– بێ بەزەیی

**rye/raɪ/n** ١–ڕوەکی شەئیل/ ئالیك
٢–گەورەی قەرەجان

**ryot/n** جوتیار، جۆتکار

ruffle/ˈrʌfl/v ١- دەشێوێنێ
٢- جارس دەکا- بێزار دەکا
rug/rʌg/n ١- مافوری بچووک
٢- جۆرە بەتانیەکە بەسەرپێ یان شانەکان دادەدرێ
Rugby/ˈrʌgbi/n یاری رەگبی
rugged/ˈrʌgd/adj ١- وشك و برك، قاقڕ، سەخت ٢- چوارشانە
ruin/ˈruːɪn/n ١- خاپووربوون
٢- هەرەس ٣- قەلۆش بوون
٤- کەلاوە- پاشماوە
in ruin(s) خاپور بو- کەلاوە
ئاثاری لەسەر پاثاری ئەماوە
ruin/v ١- تێك دەدا- خاپوردەکا- وێران دەکا ٢- قەلۆشی دەکا
٣- هیوای دەروخێنێ
ruinous/ˈruːɪnəs/adj قەلۆش کەر
rule/ruːl/n ١- یاسا
٢- سیستەم ٣- رێسا ٤- باو
٥- دەسەلات- فەرمانرەوایی
as a rule وەك یاسایەك- ئاسایی
rule/ruːl/v ١-فەرمانرەوایی دەکا
٢- بریاردەدا
ruler/ˈruːlə(r)/n ١- حاکم- فەرمانرەوا ٢- راستە
ruling/ˈruːlɪŋ/adj بالا دەست
ruling/n بریاری رەسمی، حوکم
rumble/ˈrʌmbl/v دەنگ دەداتەوە- شریقەی دێ
rumble/n دەنگی گەورە، تەقینەوە شریقەی (بروسك)
rummage/ˈrʌmɪdʒ/v شتێ هەلگێرو وەرگێر دەکا
rumour/ˈruːmə(r)/n قسەو قسەلۆك- دەمگۆ
rumoured/adj دەگوترێ-پروپاگندە
دەکرێ
rump/rʌmp/n سمت- پشتەوەی گیانەوەر
run/rʌn/v ١- رادەکا غاردەدا
٢- دەردەپەرێ ٣- دەست پێدەکا
٤- درێژدەبێتەوە ٥- دەرژێ
٦- بە لوعە دەکاتەوە ٧- لێ دەچێ
٨- بلاودەبێتەوە(رەنگ)
٩- بەرێکی گەشت دەکا ١٠- کاردەکا
١١- ئیش پێ دەکا ١٢- بەرێوە دەبا ١٣- دەپالێوێ
١٤- بۆماوەیێ بەردەوام دەبێ
١٥- بلاو دەکاتەوە (گۆڤار)
١٦- دەگاتە ئاستی ١٧- بەرێکەوت دەدۆزێتەوە
١٨- رەخنە دەگرێ ١٩- رووبەروو دەبێتەوە
٢٠- تامپۆن دەکا ٢١- کۆپی دەکا
٢٢- دەدزێ ٢٣- تەواو دەکا
٢٤- بەسەردەکەوێ (بە ئۆتۆمبیل)
٢٥- پانی دەکاتەوە ٢٦- بەخێرا لە شتێ دەدوێ
runaway/ˈrʌnəweɪ/adj لەدەست دەرچوو- ئاسان
rundown/adj ١- کەلاوە- خاپوور
٢- ماندوو- تەندروستی خراپ
run up/n ماوەی پێش روداوێکی دیارکراو
run/n ١- راکردن- غاردان
٢- گەشت بەئۆتۆمبیل یان شەمەندەفەر
٣- نمایشێکی درێژ ٤- زنجیرەیەك رووداو
٥- داوایەکی مەزنی لە پڕ (لەسەرشتێ)
٦- بەحەزرەت بوونی شتێ
٧- خال- نوقتە ٨- ئاسایی
on the run/adj هەلاتو- خۆ بزرکەر
rung/rʌŋ/n پلەیەك لە پەیژە- پایەکی قادرمە
rung/v زەنگی لێدا
runner/ˈrʌnə(r)/n ١- راکەر- غاردەر
٢- قاچاغچی چەك، تلیاك
runner-up/n برەوەی دووەم
running/ˈrʌnɪŋ/n غاردان-بەرێوە بردن

٣- شۆت (لەیاری گۆلف) گێم
٤- گولله- فیشەك

**round/v** ١- دەسوڕێتەوە
٢- کۆتایی پێ دێنێ

**roundabout/ˈraundəbaut/adj**
١- زیاد لەپێویست درێژ
٢- ناراستەخۆ، پێچاوپێچ

**roundabout/n** ١- فلکە ٢- جۆلانە
٣- سەکۆی دەوراندەور

**rounders/ˈraundəz/n** یارییەکی
ئینگلیزی یە لە بیسبۆڵ دەچی

**rouse/rauz/v** ١- بەئاگای دێنێ-
لەخەوی هەڵدەستێنێ
٢- دەیوروژێنێ

**rousing/ˈrauzɪŋ/adj** وروژێنەر و بەهێز

**rout/raut/n** بەزینێکی ئابڕووبەر

**rout/v** خراپ دەبەزێنێ

**route/ru:t/n** ١- ڕێگا- مێڵی هاتو چۆ
٢- ڕێگا- چارەسەر

**routine/ru:ˈti:n/n** ڕۆتین-
کاری بێزارکەر

**routine/adj** ١- دووبارە هەر ڕۆژ-
ئاسایی ٢- بێزارکەر

**routinely/adv** ١- بەبەردەوامی
٢- بەڕێکوپێکی

**row/rəu/n** ١- ڕیز- سەرە
٢- ڕیز-ڕیزی دانیشتن

**in a row** بێوچان- یەك لە دوای یەك

**row/v** ١- سەوڵ لێدەدا
٢- دەگوازێتەوە بە بەلەم

**row/n** بەلەمی بەسەوڵ
سەیران بەم بەلەمە

**rowing/ˈrəuɪŋ/n** سەوڵ لێدان

**rowing-boat** بەلەمی سەوڵدار

**row/n** ١- دەمەقاڵی توند-توێژی
بەگارەگار
٢-ململانێ
٣- قیڕەقیڕ- هاتوهۆریا- دەنگەدەنگ

**row/v** (بەدەنگی بەرز) دەمەقاڵێ دەکا

**rowdy/ˈraudi/adj** چەتوون

**rowdily/ˈraudɪli/adv** بەهەرا

**rowdiness/n** هەرا- چەتوونی

**royal/ˈrɔɪəl/adj** شاهانە

**royal/n** یەکێ لە بنەماڵەی شا

**royal blue/adj** شینی تێر

**Royal Highness/n** خاوەن شکۆ

**royalty/ˈrɔɪəlti/n** ١- شازادەکان-
بنەماڵەی شا
٢- بەشی نوسەر لە چاپکردنی کتێبەکەیدا

**rub/rʌb/v** ١- دەخورێ- گەرم دەکا
٢- دەسرێ- لا دەبا ٣- دەشێلێ
٤- چەوردەکا ٥- دەگرێ

**rub/n** سرینەوە

**rubber/ˈrʌbə(r)/n** ١- ڕەشکەرەوە
٢-چڕ- پلاستیك

**rubbery/ˈrʌbəri/adj** وەك پێست چڕ

**rubbish/ˈrʌbɪʃ/n** ١- زبڵ- گلێش
٢- قسەی قۆڕ

**rubble/ˈrʌbl/n** کەرپوچو بەردی شکاو
پاشماوە کەلاوە

**rubella/ru:ˈbelə/n** سوورێکەی ئەڵمانی

**ruby/ˈru:bi/n** گەوهەری شەوچرا- یاقوت

**rucksack/ˈrʌksæk/n** جانتای پشتی، تورەگە

**rudder/ˈrʌdə(r)/n** پارچە دارێ یان کانزایێ
بۆ کۆنترۆڵکردنی ئاراستەی بەلەم
یان فرۆکە بەکاردێ، سوکان، ستێڕن

**rude/ru:d/adj** ١- بێ ئەدەب- دەمڕوت
٢- بێتام- پووچ

**rudely/adv** بێ ڕەچاوکردنی بەرامبەر
بێ ئەدەبانە

**rudeness/ˈru:dnəs/n** بێ ئەدەبی

**rudimentary/ˌru:dɪˈmentri/adj**
سەرەکی- بەرایی

roof top/n باني خانو

rook/rʊk/n ١-قەلەرەشکە
٢-فیلزان- قۆلبڕ ٣-قەڵا (شەترەنج)

room/ru:m, rʊm/n ١- ژوور٢- بوار
٣- جێ٤- پێویستی

roomful/ˈru:mfʊl/n پڕ بەژوور

roomy/ˈru:mi/adj فرە- فرەوان

roommate/n هاوژوور

roost/ru:st/n هێلانە-هێلین

rooster/ˈru:stə(r)/n کەلەشێر-کەلەباب

root/ru:t/n ١- رەگ- رەگی دار
٢- رەگی ددان٣- زێد
٤- سەرچاوە- رەسەن

root/v ١- بەدوای شت دەگەڕێ
٢- ئەمسەرو ئەوسەردەکا
٣- پاڵپشتی دەکا ٤- هانی دەدا
٥- لەرەگەوە هەڵیدەکێنێ

rope/rəʊp/n گوریس- پەت- کندڕ

rope/v ١- بەگوریس دەیبەستێتەوە
٢- ناچاری دەکا/ناوچەکە گوریس
بەند دەکا

rope ladder/n قادرمەی گوریسی
پەیژەی لەپەت دروست کراو

rosary/ˈrəʊzəri/n تەزبیح- توزبی

rose/rəʊz/v هەڵسا

rose/n گوڵە سوور- گوڵی بۆنخۆش

rosemary/ˈrəʊzməri/n دەوەنی
بۆنخۆش

rosette/rəʊˈzet/n باج (باجی لایەنێ-
هێمایە بۆ پشتگیری)

roster/ˈrɒstə(r)/n کارنامە- لیستەی
ناوان

rostrum/ˈrɒstrəm/n مینبەر- سەکۆ

rosy/ˈrəʊzi/adj ١- پەمەیی/پیازی
٢- دڵخۆشکەر- گەشبین- گەشاوە

rot/rɒt/v بۆگەندەبێ- رزی دەبێ

rot/n بۆگەن بوون- رزی بوون- خوران

rota/ˈrəʊtə/n ١-لیستەی ناوان ٢-دادگای
تێ هەڵچوونەوە

rotary/ˈrəʊtəri/adj خولاوە

rotate/rəʊˈteɪt/v دەخولێتەوە-
بەنۆرە دەخولێتەوە

rotation/rəʊˈteɪʃn/n خولانەوە- نۆرەیەك

rotor/ˈrəʊtə(r)/n بزوێنەر- خولێنەر- پانکە

rotten/ˈrɒtn/adj ١- تێکچوو- خراپ بوو
٢- زۆر خراپ ٣- رەق ٤- نەفرەتی

Rottweiler/ˈrɒtwaɪlə(r)/n سەگێکی درە

rouge/ru:ʒ/n سووراو

rough/rʌf/adj ١- زبر٢- دڕ
٣- رەق ٤- توند
٥- سەرپێچیی ٦- بێ لێکدانەوە
٧- ئەساغ

roughly/adv ١- بەرەقی ٢- نزیکەی

roughness/n رەقی- زبری

rough/adv رەقانە- بەرەقی

in rough/n ١- لە(رەش نووس)-
بەشێوەی بەرایی
٢- بەترش و شیرین رازیە

rough it/v ژیانێکی بەرایی دەژی

roughage/ˈrʌfɪdʒ/n هەرسکەر- دلکەرەوە

roughen/ˈrʌfn/v رەق- زبر دەکا

round/raʊnd/n بازنەیی- خڕ

round trip/n ١- چوون و هاتنەوە
٢- هاتنەوە

round/adv بەرەو دواوە دەگەڕێتەوە
بادەداتەوە/چەند بادانەوەیەك- لە چوار دەورە

round/prep ١- چوار دەورە
٢- لە لایەکەی تر ٣- لە چواردەورە
٤- نزیکی ٥- سەراپا ٦- نزیکەی

round/n ١- زنجیرەیێ سەردان
٢- خواردنەوە (نارەق)

rock climbing/n بەسەرچیاکەوتن

rock/v ١- ئەملاو ئەولادەکا
٢- بەرەو پێش و پاش دەچێ
٣- دەمەژێ بەتوندی- دەمەژێ

rock/n مۆسیقای رۆك

rock and roll مۆسیقای رۆك ئاند رۆل

rocket/ˈrɒkɪt/n ١- رۆکێت- موشەك
٢- موشەك (گوللە موشەك)
٣- تیری ئاگری

rocket/v خێرا زیاد دەکا

rod/rɒd/n دار- توول

rode/rəʊd/v سواربوو

rodent/ˈrəʊdnt/n گیانەوەری کرتێنەر
وەك جورج و کەروێشك..هتد

rodeo/ˈrəʊdiəʊ, rəʊˈdeɪəʊ/n
وازی سوار چاکی

roe/rəʊ/n هێلکە یان تۆوی نێرەی ماسی

rogue/rəʊg/n ١- تەڵەکەباز
٢- سێبەندی٣- زۆڵ

role/rəʊl/n رۆڵ- پیشە

role-play/n گەمەی نواندنی رۆڵ

roll/rəʊl/n ١-لوول-لولەك ئاسا-خڕیلە
٢- ئەنگوتك
٣- لیستەی رەسمی ناوان
٤- تۆمار
٥-ئەملاو ئەولاکردن- لەنگەر نەگرتن
٦- گرفە- دەنگی نزم و درێژ

roll/v ١- غلۆر دەبێتەوە/
لەسەر سینگ دەڕوا
٢- دەسوڕێتەوە٣- لوول دەدا
٤- خڕدەکا ٥- تەخت دەکا
٦- بەلادادێ

roll in/v دەرژێ- دەبارێ- زۆر دێ

roll up/v ١- گیمۆدەبی
٢- دوادەکەوێ٣- درەنگ دێ

rolling-pin/n تیرۆك

roller/ˈrəʊlə(r)/n ١- بابۆڵە- رۆلەر
٢- پرچ گرێدەر٣- باگوردان

roller-coaster/n هێڵی مەرگ:
جۆرە یارییەکە لە یاریگاکان هەیە

roller-skate/n پێڵاوی بۆلبەلین

roller-skate/v بە پێڵاوی بۆلبەرین دەڕوا

roller-skating/n لەسەر بەستەڵەك
خزین بە پێڵاوی بۆلبەلین

Roman/ˈrəʊmən/adj رۆمانی

Roman/n رۆمانی( هاوڵاتی رۆما)

the Roman Alphabet ئەلف بای
رۆمانی-لاتینی

Roman Catholic/n ئەندامی کەنیسەی
کاسۆلیکی

Roman Catholicism/n بیروباوەری
کەنیسەی کاسۆلیکی رۆمانی

Roman Numerals/n ژمارەی رۆمانی

romance/rəʊˈmæns/n ئەڤینداری-
هەستی ئەڤینی
رەوشی ئەڤینی رۆمانی ئەڤینی-دڵداری

romantic/rəʊˈmæntɪk/adj
١- رۆمانتیکی ئەڤینی
٢- سۆزی- دڵداری- خەیاڵی

romantic/n کەسێکی خەیاڵی

romantically/rəʊˈmæntɪkli/adv
ئەڤینداریانە- لە ڕووی سۆزەوە- دڵداریەوە

romanticize/rəʊˈmæntɪsaɪz/v
بەشێوەیەکی ورووژێنەر
پیشاندەدا- بەرۆمانسی دەکا

romp/rɒmp/v بە قارقیژ یاری دەکا
هەڵبەزو جەمبەزی دەکا

romp/n قیژەقیژ

roof/ru:f/n بنمیچ- بان

roof-rack/n بانی ئۆتۆمبێل
چەمچەی ئۆتۆمبێل

rise/v ١- بەرز دەبێتەوە ٢-زیاد دەکا
٣- هەڵدەستێ ٤- رادەبێ
٥- هەڵدێ- رۆژ بەرز دەردەکەوێ
٦- دێ لە... ٧- بەرهەڵستی دەکا
rising/ˈraɪzɪŋ/n شۆرش- راپەرین
rising/adj ١- بەرزایی ٢- بەرز ٣- زیاد
٤- بەرز بۆوە (بەناو بانگ)
risk/rɪsk/n ١- زەرەر- زیان
٢- چەربەزەکاری ٣- ترس هێن
risk/v خۆی توشی ترس دەکا-
خۆی دێختە ترسەوە
risky/ˈrɪski/adj ترسناك
rissole/ˈrɪsəʊl/n پارچە گۆشتی
سورکراوە
ritual/ˈrɪtʃuəl/n ١-رێو رەسم٢-نەریت
ritual/adj نەریتانە، سرەوتیی
rival/ˈraɪvl/n ١- پێشبرکێ کەر-
بەربەریکانی کار ٢- بەرامبەر- دژ
rival/v پێشبرکێ دەکا
rivalry/ˈraɪvlri/n پێشبرکێ
river/ˈrɪvə(r)/n روبار
riverside/ˈrɪvəsaɪd/n قەراغی روبار-
کەنار- لێوار
rivet/ˈrɪvɪt/n برغی- بەستێنەری
کانزایی
rivet/v بەرکاریگەر دەبێ
کاری تێ دەکا- سرنجی رادەکێشێ
riveting/adj خۆش- سەرنج راکێش
roach/rəʊtʃ/n ١- ماسیەکی بچوکی
ئەورووپیە ٢- سیسرکە
road/rəʊd/n رێگا- جادە
by road بە ئۆتۆمبیل- پاس
on the road لە گەشت
roadblock/ˈrəʊdblɒk/n بەربەست
roadside/ˈrəʊdsaɪd/n لێواری رێگا-
قەراغی رێ

road tax/n باجی رێگا
roadway/ˈrəʊdweɪ/n ئەوبەشەی رێگا
کە بۆ ئۆتۆمبیل بەکاردێ
road works/ˈrəʊdwɜːks/n دەزگای
چاککردنی رێ
road worthy/ˈrəʊdwɜːði/adj بۆ سواربوون
دەشێ لە رێگادا
roam/rəʊm/v دەسورێتەوە/بێکار دەسورێتەوە
roar/rɔː(r)/n نەرەی شێر- گرفە- قاقا
roar/v گرفەی دێ
قاقای دێ- هاواردەکا- دەنەرێنێ
roaring/ˈrɔːrɪŋ/adj ١- نەرە
٢- زۆر مەزن ٢- باش دەسوتێ
roast/rəʊst/v دەبرژێنێ- دەبرژێ
١- گەرم و وشك دەکاتەوە
٢- سور دەکاتەوە
roast/adj برژاو
roast/n ١- گۆشتی برژاو
٢- گۆشت سورکردنەوە لە سەیران
٣- گۆشتی رۆست
rob/rɒb/v ١- دەدزێ ٢- بێبەری دەکا
robber/ˈrɒbə(r)/n دز
robbery/ˈrɒbəri/n دزین
robe/rəʊb/n رۆب- جلی نووستن
robin/ˈrɒbɪn/n باڵندەی دەنگخۆش
باڵندەیەکی رەنگ قاوەیی سینگ سوورە.
robot/ˈrəʊbɒt/n رۆبۆت
robust/rəʊˈbʌst/adj بەهێز- چوارشانە
rock/rɒk/n ١- بەرد- گەور
٢- بەردی لێوار دەریا
٣- کاشە بەرد ٤- جەو ٥- جۆرە حەلوایەکی رەقە
on the rocks ١- جۆرە ئارەقێکە
وردە بوزی تێ دەکرێ بەلام ئاوی تێناکرێ
٢- لە پوخانە
rocky/ˈrɒki/adj ١- بەردین٢- سەخت
rock bottom/n نویترین- خاڵ

**right/n** ١–چاكە ٢–خێر
٣– ماف– دەسەڵات
**be in the right** لەسەر ڕاست
**by rights** بەپێی عەدالەت
**right of way/n** ١– مافی بەرایی
٢– مافی پەڕینەوە
**right/v** ڕاستی دەكاتەوە– ڕاست دەكاتەوە
**righteous/ˈraɪtʃəs/adj** ١– پیاوی
باش– لە خواترس ٢– ڕاست
**rightful/ˈraɪtfl/adj** ١– بەداد
٢– ڕاست ٣– شەرعی
**rightfully/ˈraɪtfli/adv** بەگوێرەی یاسا
یان شەریعەت
**rigid/ˈrɪdʒɪd/adj** ١– توند٢– ڕەق
٣– وشك٤– توند
٥– دڵڕەق٦– ڕەق– نەچەقیو
**rigidity/rɪˈdʒɪdəti/n** ڕەقی– توندی
**rigidly/ˈrɪdʒɪdli/adv** بەتوندی–
بەرەقی
**rigour/ˈrɪɡə(r)/n** ١– ڕەقی– دڵڕەقی–
توندی ٢– دژواری مەشەقەت
٣– ساردی
**rigorous/ˈrɪɡərəs/adj** ورد– لەسەرخۆ
**rigorously/adv** بەوردی– بەتوندی
**rigorousness/n** دژواری– توندی
**rim/rɪm/n** ١– لێوار– لێواری پیاڵە–
كووپ ٢– چوارچێوە
**rind/raɪnd/n** توێكڵ– بەرگ
**ring/rɪŋ/n** ١– ئەنگوستیلە
٢– ئەڵقە ٣– بازنە ٤– نمایشگە
٥– چاو ٦–كۆمەڵەك چەتە
**ring/v** بازنە دەكێشێ– دەورەدەدرێ
**ringleader/ˈrɪŋliːdə(r)/n**
سەركردەی چەتە
**ringroad/n** جادەی دەرەوەی شار

**ring/v** ١– تەلەفۆن دەكا
٢– زەنگ لێدەدا
٣– دەنگێكی وەك زەنگی لێدێ
٤– بەئاگادێنێ ٥– دەنگی لێبەرزدەبێتەوە
**ring off/v** كۆتایی بەتەلەفۆنكردنەكەی دێنێ
**ring out/v** دەنگی بەڕوونی دێ
دەنگی بەرز دێ
**ring/n** دەنگی زەنگ
**rink/rɪŋk/n** بەستەڵەك
خزین لەسەر بەستەڵەك
**rinse/rɪns/v** دەشوا– بەئاو دەشوا
**rinse/n** ١– شوشتن ٢– بۆیەی پرچ
**riot/ˈraɪət/n** ئاژاوە
ئاشووب– نیگەرانی– قاوقیژ
**run riot/v** هەراوهۆریا دەكا
قاوقیژدەكا– ڕەفتاری هۆڤانە دەكا
**riot/v** ئاژاوە دەكا
بەژداری دەبێ لە ئاشووب
**rioter/ˈraɪətə(r)/n** بەشداربوو لە توندو تیژی
بەشداربوو لە ئاژاوەو ئاشووب
**riotous/ˈraɪətəs/adj** هۆڤانی– توندو تیژ
شێتكیر
**rip/rɪp/v** ١– شەق دەبێ ٢– دەدڕێ
٣– بەخێراو توندی ڕادەكێشێ ٤– دەردەپەڕێ
**rip sb off/v** فێڵی لێدەكا–
نرخێكی گران داوا دەكا– دەیەوێ قۆڵی بڕێ
**rip sth up/v** پارچە پارچەی دەكا
ونجر ونجری دەكا
**rip/n** بڕین– شەقكردن
**ripe/raɪp/adj** گەییو
**ripen/ˈraɪpən/v** پێ دەگا– دەگەیێ
**ripple/ˈrɪpl/n** ١– شەپۆلی هێواش
٢– لایە لایە ٣– قاقای نەرم ٤– خورە خور
**rise/raɪz/n** ١– زیادە٢– زیادە لە موچە
٣– بەرزبونەوە ٤– بە شوهرەت بوون
٥– هەڵاتن(ڕۆژ) ٦– شۆڕش
٧– لەخەو ڕابوون

rib/rɪb/n پەراسوو

ribbon/ˈrɪbən/n شریت-
شریتی چاپ

rice/raɪs/n برنج

rich/rɪtʃ/adj ١- دەوڵەمەند٢- زەنگین
٣- دەوڵەمەندە بە- بەپیت
٤- گران ٥- بە هێز

the rich/n دەوڵەمەندەکان

richly/adv بە زۆر باشی- بەتەواوی

richness/ˈrɪtʃnəs/n ١- چەوری
٢- زۆری سامان ٣- دەوڵەمەندی

riches/ˈrɪtʃɪz/n پارەو سامان

rickety/ˈrɪkəti/adj لاواز- لەجێچوو-
خەریکە بشکێ- لاواز

ricochet/ˈrɪkəʃeɪ/v دەردەپەڕێ-
هەڵدەقۆزێتەوە

rid/rɪd/v رزگاردەکا- دەرباز دەکا

get rid of ١- رزگاری دەبێ
٢- دەیکوژێ

riddance/ˈrɪdns/n رزگاربوون

ridden/ˈrɪdn/v سواربوو

ridden/adj پڕلە- تژی

riddle/ˈrɪdl/n ١-لوغز-مەتەڵ-شاراوە-
راز ٢-بێژینگ

riddled/adj ١-سەرسام دەکا
٢-غەربیل دەکا/ بێژینگ دەکا

ride/raɪd/n سواربوون- سوارچاکی

ride/v سواردەبێ

rider/ˈraɪdə(r)/n سوار- سوارچاك

riding/ˈraɪdɪŋ/n سواری ئەسپ بوون

ridge/rɪdʒ/n ١- زنجیرەیەك لە
لوتکە چیاکان ٢- پشتی چیا- شەقڵ

ridicule/ˈrɪdɪkjuːl/n گاڵتە-
گاڵتە پێکردن

ridicule/v گاڵتەپێدەکا-
پێی رادەبوێرێ

ridiculous/rɪˈdɪkjələs/adj
١- گاڵتەیی پێکەنیناوی ٢- گەلحۆ

ridiculously/adv ١- بەگاڵتەجاری
٢- بەشێوەیێ باوەڕ نەکەی

rife/raɪf/adj باو- بەربڵاو

rifle/ˈraɪfl/n تفەنگ- کلاشینکۆف

rifle/v لەشت دەگەڕێ- تا بدزێ

rife/raɪf/n ١- جیابونەوە٢- شەق- درز

rig up/v خێرا دروست دەکا

rig/rɪg/n سەکۆ

rigging/n گوریسی راگری چارۆکەی کەشتی

rig/v قۆپیەدەکا- غەشدەکا

right/raɪt/adj راست

right/adv بەرەو راست

right/n راستە

the right/n راستڕەو

right hand/n دەستە راست

right handed/adj راستانی- راستەیی

right hand man پیاوی دەستەراست
یەکەم پاڵپشت

right wing/n باڵی چەپ (لەپارتی سیاسی)

right/adj راستڕەو

right/adj ١- ڕاست- دروست- گونجاو
٢- ئاسایی٣- شەرعی
٤- حەقیقی٥- باشە

as right as rain تەندروستی زۆرباشە
هەردەڵێی بۆمبە

rightly/adv بەراستی- بەهەق

rightness/ˈraɪtnəs/n تەندروستی- راستی

right angle/n گۆشە وەستاو

right/adv ١- بەشێوەیەکی دروست
٢-بەشێوەیەکی گونجاو ٣- خۆت ئامادەکە
٤- بەتەواوی ٥- تا کۆتایی
٦- هەمووی٧- دەستبەجێ
٨- زۆر بە رێز

**reversible/rɪˈvɜːsəbl/adj** دووبەرە
بەھەردوو ڕوو لەبەردەکرێ
**revert/rɪˈvɜːt/v** دەگەڕێتەوبۆ باری
پێشووی
**review/rɪˈvjuː/n** ١- پێداچوونەوە
دوبارە تەماشاکردنەوە
٢- خستنە ڕوو یان ڕەخنە گرتن
لە (کتێب)
**review/v** ١- پێدادەچێتەوە-
دەوردەکاتەوە
٢- ڕای خۆی دەردەبڕێ لە بارەی
**reviewer/rɪˈvjuːə(r)/n** ١- ڕەخنەگری
ئەدەبی یان هونەری ٢- پێداچۆوەر
**revise/rɪvaɪz/v** ھەموار دەکا-
پاکدەداتەوە
بژاردەکا
**revision/rɪˈvɪʒn/n** بژارکردن
پێداچونەوە- دەورکردنەوە
**revival/rɪˈvaɪvl/n** ١- بوژاندنەوە-
زیندوکردنەوە
٢- نمایشکردنی شانۆگەرییەکی
لە بیرکراو
**revive/rɪˈvaɪv/v**
١- بەھێزی دەکاتەوە
٢- دەیبوژێنێتەوە- نوێ دەکاتەوە
**revolt/rɪˈvəʊlt/v** ١- شۆڕش
بەرپادەکا
٢- یاخی دەبێ
٣- بێزاری دەکا
١- شۆڕش ٢- یاخیبوون
**revolt/n**
**revolting/adj** قێزەون- بێزارکەر
**revolution/ˌrevəˈluːʃn/n**
١- شۆڕش ٢- یاخی بوون
**revolutionary/ˌrevəˈluːʃənəri/adj**
١- شۆڕشگێڕی
٢- گۆڕانی بنەرەتی

**revolutionary/n** شۆڕشگێڕ
**revolutionize/ˌrevəˈluːʃənaɪz/v**
١- گۆڕانی بنەرەتی لێدەکا
٢- شۆڕشی تێدا بەرپا دەکا
**revolve/rɪˈvɒlv/v** ١- دەسوڕێتەوە
٢- جەخت دەکا لەسەر
**revolving/adj** سوڕانەوە- خولێنەر
**revolver/rɪˈvɒlvə(r)/n** دەمانچە
**revulsion/rɪˈvʌlʃn/n** قێزلێبوونەوە
**reward/rɪˈwɔːd/n** ١- پاداشت- خەڵات
٢- کرێ ٣- بژاردنەوە
**reward/v** خەڵاتی دەکا
**rewarding/adj** دڵخۆشکەر-
ویژدان حەوێنەر
**rewind/ˌriːwaɪnd/v** شریتەکە بەرەو دواوە
دەگێڕێتەوە
**rewrite/ˌriːˈraɪt/v** دوبارە دەنوسێتەوە
**rhetoric/ˈretərɪk/n** ڕەوانبێژی
**rhetorical/rɪˈtɒrɪkl/adj** ١- ڕەوان
٢- وروژێنەر
**rhetorically/adv** ١- ڕەوانبێژیانە
٢- بەشێوەیەکی دەستکرد
**rhetoric question/n** پرسیاری بێ وەڵام
**rheumaticism/ˈruːmətɪzəm/n** ڕۆماتیزم
**rheumatic/ruˈmætɪk/n** بابای بادار
**rheumatic/adj** باداری
**rhino/ˈraɪnəʊ/:**
**rhinoceros/raɪˈnɒsərəs/n**
کەرکەدەن/یەك قۆچ، پارە/ دەرهەم
**rhubarb/ˈruːbɑːb/n** ڕێباس، ڕێواس
**rhyme/raɪm/n** ١- سەروا ٢- هەمان دەنگ
شیعری سەروادار
**rhyme/v** هەمان سەروای هەیە
ئەوانەی هەمان سەروا یان دەنگیان هەیە
ئەگەڵ یەکیان ڕێزدەکا.
**rhythm/ˈrɪðəm/n** ڕەزم- کێش
**rhythmic/ˈrɪðmɪk/adj** کێشدار

retired/rɪˈtaɪəd/adj خانەنشین

retirement/rɪˈtaɪəmənt/n
١– خانەنشینی ٢–حەوانەوە

retiring/rɪˈtaɪərɪŋ/adj
هێمن و شەرمن– گۆشەگیر، کەمدوو

retort/rɪˈtɔːt/v دەسبەجێ وەڵامی دەداتەوە

retort/n وەڵامێکی تورە– بروسکە وەڵام

retrace/rɪˈtreɪs/v ١– دەگەڕێتە دواوە
٢– بەرەو دواوە هەنگاو داوێ

retract/rɪˈtrækt/v پەشیمان دەبێتەوە– قسەی خۆی دەکێشێتەوە

retreat/rɪˈtriːt/v ١– دەشکێ– دەبەزێ– دەشکێتەوە
٢– پاشە کشێ دەکا

retreat/n بەزین– پاشەکشێ

retribution/ˌretrɪˈbjuːʃn/n سزا پاداشت

retrieve/rɪˈtriːv/v ١– دەگێڕێتەوە
٢– زانیاری تۆمارکراو لە کۆمپیوتەر دەدۆزێتەوە– چاکدەکا

retrieval/rɪˈtriːvl/n گێرانەوە– دەرهێنان

in retrospect لە کاتیبیرکردنەوە لە رووداوی رابردوو

retrospective/ˌretrəˈspektɪv/adj
گەرانەوە بۆ رابردوو
کاریگەری کۆنخوازی

return/rɪˈtɜːn/v ١– دەگەڕێتەوە
٢– دووبارە دەست پێدەکاتەوە
٣– وەڵامی دەداتەوە

returnable/rɪˈtɜːnəbl/adj
دەکرێ بگێردرێتەوە

return/n ١– گەرانەوە ٢– دانەوە
٣– لێدان بەرەو دواوە
٤– قازانج– دەسکەوت

by return دەسبەجێ

in return لەباتی

return fare/n کرێی گەرانەوە

reunion/riːˈjuːniən/n ١– ئاهەنگی بەیەك شادبوونەوە
٢– بەیەك شادبونەوە– یەککرتنەوە

reunite/ˌriːjuːˈnaɪt/v یەکدەگرنەوە

rev/rev/n سوڕانەوە لە دەوری شتێك

rev/v ١– دەسوڕێتەوە
خێرایی گێر زیاد دەکا

reveal/rɪˈviːl/v ١–ئاشکرا دەکا٢– دەدرکێنێ
٣– بەدەردەخا

revealing/rɪˈviːlɪŋ/adj نهێنی درکێن– ئاشکراکەر

revel/ˈrevl/v چێژ وەردەگرێ

revelation/ˌrevəˈleɪʃn/n ١– دەرکەوتن
٢– ئاشکرابوون ٣– مەندەهۆشکەر
٤– سرووش ٥– ئیلهام

revenge/rɪˈvendʒ/n تۆڵە

get revenge/n تۆڵە دەسێنێتەوە

revenge/v تۆڵە دەکاتەوە

revenue/ˈrevənjuː/n دەرامەت– قازانج، داهات

reverence/ˈrevərəns/n رێزگرتن

Reverend/ˈrevərənd/adj ١– حەزرەت
٢– لەقەبێکی مەسیحییە بۆ قەشە

reverent/ˈrevərənt/adj بەرێز– بەشکۆ– لایەق

reversal/rɪˈvɜːsl/n ئاوەژوکردنەوە– سەراوقونکردنەوە

reverse/rɪˈvɜːs/adj پێچەوانە– دژ– بەرەودواوە

reverse/v ١– پێچەوانە دەکاتەوە
ئاوەژوو دەکاتەوە– قوڵب دەکا
سەراوگێر دەکا– سەراوگێر دەبێ
٢– وەردەگرێ– ئاڵوگۆر دەکا

چی‌تر لەبارەیەوە نەدرێ

rest on دەوەستێتەسەر

rest/n حەسانەوە- پشوودان

بێن قەدان

restful/ˈrestfl/adj

مێشك حەوێنەر- ئارام بەخش

restroom/ˈrestrum/n

دەستشۆر- ئاودەست

rest/n پاشماوە- ئەوانی دی

rest/n چێشتخانە

restaurant/ˈrestrɒnt/n چێشتخانە

restless/ˈrestləs/adj بێ ئارام-

نیگەران- خەوزڕاو

restlessly/ˈrestləsli/adv

بە نیگەرانی‌یەوە

restoration/ˌrestəˈreɪʃn/n

١-چاککردن- نۆژەنکردنەوە

٢- بەکارهێخستنەوە ٣- گەراندنەوە

restore/rɪˈstɔ:(r)/v ١- دەگێڕێتەوە بۆ

دەگێڕێتەوە بۆ باری پێشووی.

٢- بەکاری دێنێتەوە

٣- چاکدەکاتەوە- نۆژەندەکاتەوە

restrain/rɪˈstreɪn/v

بەرتەنگ دەکا- گەمارۆی دەدا

بەردەستی دەکا- دەمکوتی دەکا

restrained/rɪˈstreɪnd/adj خۆگر

restrained/n خۆگرتن- سنوور

restraint/rɪˈstreɪnt/v سنووری

دیاردەکا

چڕدەکاتەوە- جەخت دەکاتەوە

restricted/rɪˈstrɪktɪd/adj سنووردراو

restriction/rɪˈstrɪkʃn/n

خۆبەستنەوە- دیاری کردن

restrictive/rɪˈstrɪktɪv/adj

دیارکراو

result/rɪˈzʌlt/n ١- ئەنجام ٢- سوود

٣- بەرهەم- ئاکام، ئەنجامی تاقیکردنەوە

٤- دۆزینەوە

result/v ١- سەرچاوە دەگرێ لە- دێ لە

٢- بەرهەم دێنێ- دەبێتە هۆی

resume/rɪˈzu:m/v دووبارە دەست

پێ دەکاتەوە، تێ هەلدەچێتەوە

resume/n تێ هەلچونەوە

resume/n کورتەی ژیاننامە

resumption/rɪˈzʌmpʃn/n تێ هەلچونەوە

resurrect/ˌrezəˈrekt/v ١-دەژێننەوە

٢- پێشکەش دەکەنەوە

resurrection/ˈrezəˈrekʃn/n

١- زیندوکردنەوە

٢- بوژاندنەوە- زیندووبوونەوە(ڕۆژی قیامەت)

٣- زیندوبوونەوی مەسیح P

resuscitate/rɪˈsʌsɪteɪt/v دەژێنێتەوە-

هەناسەی دێنەوەبەر

resuscitation/rɪˌsʌsɪˈteɪʃn/n ١- بوژانەوە

٢- هەناسەی دەستکرد

retail/ˈri:teɪl/n ١- فرۆشتنی شتومەك

٢- تاکفرۆشی

retailer/ˈri:teɪlə(r)/n تاکفرۆش، کەتفرۆش

retain/rɪˈteɪn/v ١- دەیپارێزێ

٢- دەیهێڵێتەوە٢- لەدەستی ئادا

retaliate/rɪˈtælieɪt/v ١-تۆڵە دەکاتەوە-

وەك ئەو دەکا ٢- هەمان کاردانەوە دەکا

retaliation/rɪˌtæliˈeɪʃn/n تۆڵە

retarded/rɪˈtɑ:dɪd/adj کەم ئەقڵ-دواکەوتوو

retention/rɪˈtenʃn/n پاراستن- هێشتنەوە

rethink/ˌri:ˈθɪŋk/v بیری لێدەکاتەوە

دوبارە پێدادەچێتەوە

retina/ˈretɪnə/n تۆڕی چاو

retinue/n دەستەو پێوەند

retire/rɪˈtaɪə(r)/v ١- خانەنشین دەبێ

٢- وازدێنێ ٣- دەگەڕێتەوە

هەڵدەگری لە، وازدێنێ لە پۆستەکەی،
دەست لەکار دەکێشێتەوە
٢- بەچۆك دادێ
**resigned**/rɪˈzaɪnd/adj
١- تەسلیم بەئەمری واقیع بوو
٢- بەچۆکا هاتو
**resignation**/ˌrezɪgˈneɪʃn/n
وازهێنان، دەست لەکارکێشانەوە
**resilient**/rɪˈzɪliənt/adj هێندە بەهێزە
زوو دەگەڕێتەوە باری پێشووی
**resilience**/rɪˈzɪliəns/n
شیانی گەڕانەوە بۆباری پێشوو
**resist**/rɪˈzɪst/v ١- بەرگری دەکا
٢- بەرەنگاری دەکا، بەرهەڵستی دەکا
**resistance**/rɪˈzɪstəns/n
بەرگری- بەرهەڵستی
**resistant**/rɪˈzɪstənt/adj
١- خۆگر ٢- بەرهەڵستکار- دژ
یەکلاییکار-
**resolute**/ˈrezəluːt/adj
نەگۆڕ
یەکلاییکەرانە،
**resolutely**/adv
بە توندی
**resolution**/ˌrezəˈluːʃn/n ١- ڕابتەری
٢- بڕیاری یەکلاییکەرەوە
٣- بڕەوەر ٤- بڕیاری ڕەسمی
**resolve**/rɪˈzɒlv/v ١- چارە دەکا
٢- بڕیار دەدا
**resort**/rɪˈzɔːt/v پەنا دەبا
**resort**/n هاوینە هەوار
**resounding**/rɪˈzaʊndɪŋ/adj
دەنگێکی بەرز- زۆر مەزن
دەنگدەرەوە
**resource**/rɪˈsɔːs, rɪˈzɔːs/n
دەرامەت- سامان
**resourceful**/rɪˈsɔːsfl/adj
زۆرزان- بەهرەدار- کارامە

**respect**/rɪˈspekt/n ڕێز
بەرێزی- بایەخدان- چاوپۆشکردن
لا- ڕووگە- خاترگرتن
**with respect to** سەبارەت بە
**respect**/v ڕێزی دەگرێ- خاتری دەگرێ
**respectable**/rɪˈspektəbl/adj ڕێزدار-
بەڕێز- چاك
باش- زۆر
**respectful**/rɪˈspektfl/adj بەرێز- بەهەیبەت
شەرمن- بە ئەدەب
**respective**/rɪˈspektɪv/adj هەریەکەو
کاری خۆی/ تایبەت بە کەسانی پەیوەندار
**respectively**/rɪˈspektɪvli/adv یەك لە
دوای یەك
**respiration**/ˌrespəˈreɪʃn/n هەناسەدان
**respire**/rɪˈspaɪə(r)/v هەناسە دەدا
**respite**/ˈrespaɪt/n هەناسەی کورت-
بێن هەدان
**respond**/rɪˈspɒnd/v وەڵامی دەداتەوە
بەرەو پیری دەچێ
**response**/rɪˈspɒns/n وەڵام-کاردانەوە
بە پیرەوە چوون
**responsibility**/rɪˌspɒnsəˈbɪliti/n
بەرپرسیاری- پێگەیین
هەست بەبەرپرسیاری کردن/ئەرك
**responsible**/rɪˈspɒnsəbl/adj
بەرپرس (دەسەڵاتدار)
بەرپرس (تاوانبار- لۆمەکراو)
بەرپرس (لەسەریەتی...)
جێی باوەڕ- پێگەییو- گرنگ
**responsibly**/adv بە ئاقڵانە- بەژیرانە
**responsive**/rɪˈspɒnsɪv/adj گوێگر-
بایەخدار
بەهانا هاتو
**rest**/rest/v دەحەسێتەوە- پشوودەدا
ڕێ دەدا بحەوێتەوە- پاڵپشتی دەکا

**reproductive/ˌri:prəˈdʌktɪv/adj** ١- زاوزێی ٢- بزۆک: ئەندامی زاوزێ
**reproof/rɪˈpru:f/n** ١- لۆمەکردن ٢- بەروو هەڵشاخان
**reprove/rɪˈpru:v/v** ١- لۆمەی دەکا ٢- بەڕووی هەڵدەشاخێ
**reptile/ˈreptaɪl/n** گیانەوەری خشۆک
**republic/rɪˈpʌblɪk/n** کۆماری(ڕژێم)
**republican/rɪˈpʌblɪkən/adj** کۆماریی
**republican/rɪˈpʌblɪkən/n** لایەنگری ڕژێمی کۆماری
**Republican/n** ئەندامی پارتی کۆماری
**repudiate/rɪˈpju:dieɪt/v** ١-ڕەتدەکاتەوە ٢- خۆی لێ بێبەری دەکا
**repulsion/rɪˈpʌlʃn/n** بێزپردنەوە-سڵ
**repulsive/rɪˈpʌlsɪv/adj** بێزراو
**reputable/ˈrepjətəbl/adj** ناوبانگ باش
**reputation/ˌrepjuˈteɪʃn/n** ناوبانگی- ناسراوی/ ناموس
**reputed/rɪˈpju:tɪd/adj** گریمانکراو- واداانراو
**reputedly/rɪˈpju:tɪdli/adv** وەك دەڵێن
**request/rɪˈkwest/n** داواکردن
**at sb's request** لەسەرداوای
**on request** لەکاتی پێویست
**request/rɪˈkwest/v** داوادەکا
**require/rɪˈkwaɪə(r)/v** ١- پێویست دەکا ٢- داوادەکا ٣- ڕادەسپێرێ
**requirement/rɪˈkwaɪəmənt/n** پێویستی
**rescue/ˈreskju:/v** ڕزگاردەکا
**rescue/n** کرداری ڕزگارکردن
**rescuer/ˈreskju:ə(r)/n** ڕزگارکەر
**research/rɪˈsɜ:tʃ/n** توێژینەوە
**research/rɪˈsɜ:tʃ, ˈri:sɜ:tʃ/v** توێژینەوە- سازدەکا توێژینەوە- لێکۆلینەوە دەکا
**researcher/rɪˈsɜ:tʃə(r)/n** توێژەر
**resemble/rɪˈzembl/v** پێی دەچێ- لەو دەکا ڕەنگی وی دەدا
**resemblance/rɪˈzembləns/n** پێکچوون
**resent/rɪˈzent/v** ١- توڕە دەبێ ٢- بێزار دەبێ
**resentful/rɪˈzentfl/adj** ١- جاڕس ٢- توڕە
**resentment/rɪˈzentmənt/n** ١-توڕەبوون ٢- جاڕسبوون- وەڕسبوون
**reservation/ˌrezəˈveɪʃn/n** ١- جێ گرتن ٢- هەست بەگومان کردن لە بارەی
**reserve/rɪˈzɜ:v/v** ١- تەرخان دەکا ٢- دەپارێزێ
**reserve/n** ١- یەدەك- پاریزانی یەدەك ٢- پارێزراو بەزەبری یاسا ٣- خۆپاراستن ٤- بێدەنگی
**reserved/rɪˈzɜ:vd/adj** شەرمن- ڕادەرنەبڕ
**reservoir/ˈrezəvwɑ:(r)/n** ئاوگە، بەندەر- ئاو پاراستن
**reside/rɪˈzaɪd/v** دەژی، ئاکنجی دەبێ لە
**residence/ˈrezɪdəns/n** جێ- بارەگا- ماڵ
**resident/ˈrezɪdənt/n** ١- نیشتەجێ- دانیشتووی ٢- دابەزیو- مێوانی- ئەفەری ئوتێل
**residential/ˌrezɪˈdenʃl/adj** ١- نیشتەنی- جێی خانووبەرە نەك فەرمانگە ٢- شوێنی دانیشتن: ماڵ
**residue/ˈrezɪdju:/n** پاشماوە، بەرماوە
**resign/rɪˈzaɪn/v** ١- دەست

**repellent/n** مادەی دژمزیندەوەر

**repent/rɪˈpent/v** تۆبە دەکا/ پەشیمان دەبێتەوە لە گوناە

**repentance/rɪˈpentəns/n** تۆبە–

**repentant/rɪˈpentənt/adj** تۆبەکار/ پەشیمان

**repercussion/ˌri:pəˈkʌʃn/n**
ئاکامی خراپ– سەدای خراپ

**repertoire/ˈrepətwɑ:(r)/n**
ئەو هەموو شانۆگەری و مۆسیقایەی کە ئەکتەر یان مۆسیقاژەن دەیانزانێ و دەتوانێ نمایشیان بکا.

**repetition/ˌrepəˈtɪʃn/n**
دووبارەکردنەوە، دوبارەبونەوە

**repetitive/rɪˈpetətɪv/adj** دووبارەکراو

**replace/rɪˈpleɪs/v**
١– دەگەڕێندرێتەوە بۆجێی خۆی
٢– جێی دەگرێتەوە
٣– ئالوگۆڕی پێ دەکا

**replaceable/rɪˈpleɪsəbl/adj**
دەکرێ جێگۆڕکێی پێبکرێ

**replacement/rɪˈpleɪsmənt/n**
١– گۆڕینەوە بە شتی باشتر
٢– جێگرەوە

**replay/ˌri:ˈpleɪ/v** ١– دووبارە یاری دەکاتەوە
٢– دووبارە پێ دەکاتەوە(رادیۆ...)

**reply/rɪˈplaɪ/n** ١– گەمەی دووبارە
٢– دوبارە گوێگرتن لە

**replica/ˈreplɪkə/n** دانەی وەك خۆی

**reply/rɪˈplaɪ/v** وەڵام دەداتەوە

**reply/n** وەڵام دانەوە

**report/rɪˈpɔ:t/v** ١– دەگەیەنێ– پێڕای دەڵێ
٢– هەواڵی دەگوازێتەوە
٣– گەیشتنی خۆی رادەگەیەنێ

**reportage/rɪˈpɔ:tɪdʒ/n** رێپۆرتاژ

**reporter/rɪˈpɔ:tə(r)/n** ١– راپۆرت نووس
٢– پەیامنێر ٣– رۆژنامەنووس

**report/n** راپۆرت

**represent/ˌreprɪˈzent/v** ١– دەنوێنێ
٢– وەسف دەکا
٣– یەکسان دەبێ
٤– لە جیاتی ئەو دەدوێ

**representation/ˌreprɪzenˈteɪʃn/n**
نوێنەرایەتی کردن
وێنەی– هێمای– کەسێ یان شتێ

**representative/ˌreprɪˈzentətɪv/adj**
نموونە– نوێنەر
نوێنەری کۆمپانیای گەڕۆك

**repress/rɪˈpres/v** کپ دەکا– دەمکوت دەکا

**repressed/rɪˈprest/adj** خەفەکراو
خەفەکراو– لە ڕووی سێکسەییەوە

**repression/rɪˈpreʃn/n** دەمکوت کردن، کپکردن، سەرکوتکردن

**repressive/rɪˈpresɪv/adj** سەرکوتکەر

**reprieve/rɪˈpri:v/v** دەبورێ لەو کەسەی بە لەسێدارەدان سزادراوە یان حوکمی لە سێدارە دانی دوادەخا.
لێبوردن– دواخستن

**reprieve/n**

**reprimand/ˈreprɪmɑ:nd/v** سەرزەنشتی دەکا

**reprisal/rɪˈpraɪzl/n** تۆڵە

**reproach/rɪˈprəʊtʃ/v** ١– لۆمەی دەکا
٢– سەرزەنشتی دەکا

**reproach/n** لۆمەکردن– گلەیی کردن

**reproachful/adj** سەرزەنشتکارانە، لۆمەیی

**reproduce/ˌri:prəˈdju:s/v** ١– کۆپیەکی لێ دروست دەکا ٢– زۆر دەبێ– ئیدی لەدایك دەبن

**reproduction/ˌri:prəˈdʌkʃn/n**
١– تۆمارکردن ٢– لە دایك بوون: خستنەوە
٣– دانەیێ– کۆپیێ (نەك رەسەن)

remorseless/adj ١- بێ‌ڕەحم
٢- ڕۆد٣- کەللەڕەق
remorselessly/adv بە بێ ڕەحمانە
remote/rɪˈməʊt/adj ١-دوور
٢- گۆشەگیر ٣- کەم
٤- وشك ٥- سارد
remotely/adv نە لەدوور نە
لە نزیك، هەرگیز
remoteness/n دووری
remote control/adv لەدوورەوە
کۆنترۆلکردن/ بگۆڕ
remove/rɪˈmu:v/v ١- لادەبا
٢- لەبەردەکاتەوە(گۆریە)
٣- دەری دەکا
removal/rɪˈmu:vl/n ١- لابردن
٢- ڕەتکردنەوە
٣- گواستنەوە
removed/adv جیا لە- جیاواز-
جوایەز
remover/rɪˈmu:və(r)/n لابەر(پەڵە)
renaissance/rɪˈneɪsns/n ڕێنیسانس،
بوژانەوە، ڕاپەڕین
render/ˈrendə(r)/v ١- یارمەتی دەدا
٢- بەیکا- وادەکا
rendezvous/ˈrɒndɪvu:/n ١- ژوان
٢- جێ ژوان
renew/rɪˈnju:/v ١- هێزی نوێی
وەبەر دەخاتەوە (دەبوژێنێتەوە)
٢- سەر لەنوێ دەست پێ دەکاتەوە
٣- نوێ دەکاتەوە
renewable/ rɪˈnju:əbl/adj
نوێدەکرێتەوە
نوێکردنەوە هەڵدەگرێ
renewal/rɪˈnju:əl/n نوێکردنەوە-
تازەکردنەوە
renounce/rɪˈnaʊns/v دەست بەرداری
خۆی رادەگەیەنێ

renovate/ˈrenəveɪt/n نوێژەن دەکاتەوە/
نۆژەن دەکاتەوە
renovation/ˌrenəˈveɪʃn/n نۆژەنکردنەوە
rent/rent/n کرێ
rent/v بەکرێ دەگرێ/بەکرێ دەدا
بۆماوەیەکی کورت بەکرێ دەدا
rental/ˈrentl/n کرێی تەلەفۆن و تەلەفزیۆن
renunciation/rɪˌnʌnsiˈeɪʃn/n وازهێنان
reorganize/riˈɔ:gənaɪz/v ڕێك دەخاتەوە
reorganization/riˌɔ:gənaɪˈzeɪʃn/n
ڕێکخستنەوە
rep/rep/n نوێنەری کۆمپانیای گەڕۆك
repair/rɪˈpeə(r)/v ١-چاکی دەکاتەوە
٢- نوێی دەکاتەوە- نۆژەن دەکاتەوە
repair/n چاککردنەوە- نۆژەنکردنەوە
repatriate/ˌri:ˈpætrieɪt/v دەیگەڕێنێتەوە
وڵاتەکەی
repatriation/ˌri:ˌpætriˈeɪʃn/n گەڕاندنەوەی
پەنابەر بۆ وڵاتەکەی خۆی
repay/rɪˈpeɪ/v دەداتەوە- قەردی دەداتەوە
چاکەی دەداتەوە
repayable/rɪˈpeɪəbl/adj دەکرێ بدرێتەوە/
دەبێ بدرێتەوە
repayment/rɪˈpeɪmənt/n ١-قەرد دانەوە
٢- قەرد دانەوە بەقست
repeal/rɪˈpi:l/v (پەرلەمان یاسایێ)
هەڵدەوەشێنێتەوە
repeat/rɪˈpi:t/v ١- دووبارە دەکاتەوە
٢- نهێنی ئاشکرادەکا
repeat/n دووبارەکردنەوە
دووبارە کردنەوەی بەرنامەیێ
repeated/rɪˈpi:tɪd/adj دووبارە
repeatedly/rɪˈpi:tɪdli/adv جار لەدوای جار
repel/rɪˈpel/v ١- بەرپەرچی دەداتەوە
٢- (وادەکا) بێزی لێبێتەوە
repellent/rɪˈpelənt/adj قێزەون،
قێزەن، بێزراو

relic/ˈrelɪk/n ١–تەرم
٢–شوێنەواری مێژوویی ٣–ئازوقە
relief/rɪˈli:f/n ١– حەوانەوە
٢– دڵ رەحمەت بوون
٣– یارمەتی– کۆمەك– پیتاك
٤– کەمکردنەوەی باج
relieve/rɪˈli:v/v ١– هێوەر دەکاتەوە
٢– دەحەوێتەوە
relieved/rɪˈli:vd/adj حەواوە
religion/rɪˈlɪdʒən/n ئایین–باوەر–
ئایین– ئیسلام– دینداری
religious/rɪˈlɪdʒəs/adj ١– ئایینی
٢– دیندار
religiously/rɪˈlɪdʒəsli/adv
١– بە ڕووی ئایینییەوە
٢– بەرێك و پێکی
relinquish/rɪˈlɪŋkwɪʃ/v واز دێنێ
relish/ˈrelɪʃ/v ١–خۆشی وەردەگرێ
٢– بەپەرۆشەوە لێی دەگەڕێ
relive/ˌri:ˈlɪv/v ڕوداوێ– سەر لە
نوێ زیندوو دەکاتەوە.
reluctant/rɪˈlʌktənt/adv ١–ڕێگر
٢– دوودڵ
reluctance/rɪˈlʌktəns/n
١– دوودڵی ٢– ئەویستن
reluctantly/adj بەنیگەرانی
rely/rɪˈlaɪ/v ١–پشت دەبەستێ بە
٢– پشتی پێدەبەستێ
٣– باوەڕی پێدێنێ
remain/rɪˈmeɪn/v ١– (لەشوێنەکە)
دەمێنێتەوە
٢– لەسەر هەمان بار دەمێنێ
remainder/rɪˈmeɪndə(r)/n
١– پاشماوەی خەڵك
٢– ئەو کەسانەی لەشوێنەکە ماونەتەوە
remains/rɪˈmeɪnz/n ١–پاشماوە
٢– ئێسك و پرووسك

remand/rɪˈmɑ:nd/v دەیگەڕێنێتەوە زیندان
remand/n ماوەی پێش دادگاکردنی
بەندی–زیندانی
on remand/v چاوەڕێی دادگایکردنە
remark/rɪˈmɑ:k/v ١– تێبینی دەکا
٢– لێی دەدوێ
remark/n تێبینی– لێدوان
remarkable/rɪˈmɑ:kəbl/adj ١– بەرچاو
٢– ئایاب
remarkably/adv بەشێوەیەکی
سرنج راکێش
remedy/ˈremədi/n ١– دەرمان ٢–چارەسەر
remedial/rɪˈmi:diəl/adj ١– چارەسەری
٢– پاڵپشتی کەرانە
remedy/ˈremədi/v ١– ڕاست دەکاتەوە
٢– دەرمان دەکا
٣– پڕ دەکاتەوە
remember/rɪˈmembə(r)/v ١– وەبیری
دێتەوە–دێتەوە یادی
٢– پارە دەبەخشی ٣– سەڵاوی بۆ دەنێرێ
remembrance/rɪˈmembrəns/n
زیندووکردنەوەی یادی
remind/rɪˈmaɪnd/v ١– بیری دەخاتەوە
٢– ئاگاداری دەکاتەوە
reminder/rɪˈmaɪndə(r)/n بیرخەرەوە
reminisce/ˌremɪˈnɪs/v ١–ڕابردووی (خۆش)
دێنێتەوە یادی
٢– بیری ڕۆژانی خۆش دەکاتەوە
reminiscent/ˌremɪˈnɪsnt/adj
١– بیرهێنەرەوە ٢–وەك– لە دەچێ
remnant/ˈremnənt/n پاشماوە
remorse/rɪˈmɔ:s/n ١– هەست بەتاوان کردن
٢– پەشیمانیبوون، ئازاردانی زات
remorseful/rɪˈmɔ:sfl/adj
١– پەشمان ٢– خۆ ئازاردەر

rejection/n رەتكردنەوە

rejoice/rɪˈdʒɔɪs/v ١-مەست بەخۆشی دەكا ٢- لەخۆشیا بال دەگرێ

rejoicing/rɪˈdʒɔɪsɪŋ/n مەست بەخۆشی كردن

rejuvenate/rɪˈdʒuːvəneɪt/v گەنج دەبێتەوە

rejuvenation/rɪˌdʒuːvəˈneɪʃn/n گەنج بوونەوە

relapse/rɪˈlæps/v دوبارە خراپ دەبێتەوە

relapse/v ١- نسكۆ ٢-خراپ بوونەوە

relate/rɪˈleɪt/v ١- دوروشت بەیەك دەبەستێتەوە ٢- (چیرۆك)دەگێرێتەوە ٣- پەیوەندی هەیە بە ٤- تێ‌ی دەگا

related/adj ١- بەستراوە بە.. ٢-خزم-خزیش

relation/rɪˈleɪʃn/n ١- پەیوەندی ٢- خزم ٣- پەیوەندیەكان ٤- ئەوەی پەیوەست بێ ٥- بەبەراورد لەگەڵ

relationship/rɪˈleɪʃnʃɪp/n ١- پەیوەندی ٢- پەیوەندی ئەڤینی ٣-خزمایەتی-پەیوەندی- لەیەك نزیكی

relative/ˈrelətɪv/n خزم

relative/adj رێژەیی

relatively/ˈrelətɪvli/adv تارادەیێ

relativity/ˌreləˈtɪvəti/n ١- تیۆری رێژەیی ئەنیشتاین ٢- رێژەیی

relax/rɪˈlæks/v ١- دەحەسێتەوە ٢- هیچ ناكا- گرژی لا نامێنێ ٣- پشوو دەدا- پالدەكەوێ ٤- مەرجەكان كەم دەكاتەوە

relaxation/ˌriːlækˈseɪʃn/n كەمكردنەوەی گرژی- بێ تاقەتی- مەرج- حەوانەوە- پالكەوتن

relaxed/rɪˈlækst/adj ١- خاوبۆوە ٢- مێشك ساف

relaxing/adv خۆش- دلڤەكەر

relay/ˈriːleɪ/n پێشبركێی لەدوایەك

in relays/adv بەنۆرە

relay/v ١- ئامارە وەردەگرێ و دەنێرێ ٢- بەرنامە لەرادیۆ وتەلەفزیۆن بلاودەكاتەوە

release/rɪˈliːs/v ١- بەری دەدا ٢- وازی لێ دێنێ ٣- لە دەستی بەردەبێ- خۆی لەدەستی رزگار دەكا ٤- جێی هەلدەقەنێ ٥- رادەگەیەنێ ٦- دێخیتە بازاڕ ٧-بەرو ئاسمان..بەرەلادەكا

release/n ١- بەردان- بەرەلاكردن (كتاب/فیلم،خۆشی) لەبازار هەیە

relegate/relɪgeɪt/v پلە دێنێتەوە خوارێ

relegation/ˌrelɪˈgeɪʃn/n پلە هێنانەخوارەوە

relent/rɪˈlent/v ١- نەرم دەبێ ٢- هەلویستی نەرم دەبێ ٣- دلی نەرم دەبێ

relentless/adj ١-بێ‌وچان-بەردەوام ٢- رژد٣- دلرەق

relentlessly/adv ١-بەبێ رەحمانە ٢- بەبەردەوامی

relevant/ˈreləvənt/adj ١- پەیوەندی بە بابەتەكەوە هەیە٢- گرنگ وسود

relevance/ˈreləvəns/n ١- پەیوەست ٢- سوود

reliable/rɪˈlaɪəbl/adj ١-جێی باوەڕ- جێی متمانە ٢- دەكرێ پشتی پێ ببەسترێ

reliably/adv بەشێوەیەكی جێی باوەڕی بێ

reliance/rɪˈlaɪəns/n ١- باوەڕ پێكردن ٢- پشت پێبەستن

reliant/rɪˈlaɪənt/adj ١- مشەخۆر ٢- بەخۆی هیچ ناكا، هەمیشە پشت بە غەیری خۆی دەبەستێ.

regularly/adv ١- بەرێك وپێكی
٢- بەزۆری
regulate/ˈregjuleɪt/v ١- بەیاسا رێك دەكا
٢- دەستی بەسەردا دەگرێ
٣- خەوشەكەی دەبینێتەوە
regulation/ˌregjuˈleɪʃn/n ١- رێكخستن
٢- نیزام- یاسا
rehabilitate/ˌriːəˈbɪlɪteɪt/v
دەیهێنێتەوە سەر باری پێشووی
rehabilitation/ˌriːəˌbɪlɪˈteɪʃn/n
هێنانەوە سەرباری پێشو
rehearse/rɪˈhɜːs/v ١-مەشق دەكا-
پرۆڤەی گۆرانی ونواندن
٢- راهێنان دەكا لەسەر
rehearsal/rɪˈhɜːsl/n پرۆڤە- مەشق كردن
reign/reɪn/n ١- فەرمانرەوایی
٢- ماوەی فەرمانرەوایی
reign/v ١- فەرمانرەوایی ولآت دەكا
٢- دەتەنێ- دەگرێتەوە
reimburse/ˌriːɪmˈbɜːs/v ١- پارەی دەداتەوە
٢- بۆی دەبژێرێتەوە
rein/reɪn/n ١-هەوسار ٢- قەراسە
reindeer/ˈreɪndɪə(r)/n جۆرە ئاسكێكە
جۆرە مامزێكە لەناوچە قوتبی دەژی.
reinforce/ˌriːɪnˈfɔːs/v ١- بەهێز دەكا
٢- پاڵپشتی دەكا
reinforcement/ˌriːɪnˈfɔːsmənt/n
بەهێز كردن
reinforcements/ˌriːɪnˈfɔːsmənts/n
هێزی زیادە
reinstate/ˌriːɪnˈsteɪt/v ١-پۆستی
پێشووی پێدەداتەوە
٢- دەیگەڕێنێتەوە
reinstatement/n گەڕاندنەوە
reject/rɪˈdʒekt/v رەتدەكاتەوە
rejection/rɪˈdʒekʃn/n كەسی/شتی
رەتكراوە

٣- نواندن
٤- گەیاندن- راگەیاندن
register office/n نوسینگەی‌تۆماركردنی
بۆندی هاوسەرێتی/ نووسینگەی تۆماركردن
register/ˈredʒɪstə(r)/v ١-تۆمار دەكا
٢- دەكاتە٣- ئاماژە دەكا
٤- دەردەبڕێ
٥- بەپۆستەی تۆماركراو دەنێرێ
registered post/n پۆستەی تۆمار كراو
registrar/ˌredʒɪˈstrɑː(r)/n
١- پارێزەری فایلی لەدایك
بوون و مردن و هاوسەرێتی.
٢- بەرێوەبەری تۆمارگا لەزانكۆ
registration/ˌredʒɪˈstreɪʃn/n
تۆمار كردن
regressive/rɪˈgresɪv/adv
١- بەرەو دوا ٢- كۆنەپەرست
regret/rɪˈgret/n پەشیمانی- داخ
regretful/rɪˈgretfl/adj ١-پەشیمان
٢-خەمبار
regretfully/adv بەپەشیمانی
regret/v ١-پەشیمان دەبێ ٢- داخ دەخوا
regrettable/rɪˈgretəbl/adj
جێی داخە
regrettably/adv ١- بەخەمانە
٢-وات لێ بكا خەم بخۆی بۆی
٣-جێی داخە
regular/ˈregjələ(r)/adv
١- رێك وپێك -هەردەم بەرێكی-
هەمیشە- ئاسایی
٢- رێك نەك خوارو خێچ
٣- فرمانی بەرێسا
regular/n كریاری هەمیشە
regularity/ˌregjuˈlærəti/n
١- رێك و پێكی ٢- رێسایی

**reflexion=reflection/n** ڕەنگدانەوە، شەوق دانەوە

**reflexive/rɪˈfleksɪv/adj - n**
١– ڕاناوی خۆیی ڕەنگدانەوەی بۆ بکەر (ڕێزمان)
٢– بەرکارو بکەر یەك کەسن

**reform/ˌriːˈfɔːm/v** ١– چاکی دەکا
٢– هەمواری دەکا
٣– چاك دەبێ–ڕەفتاری دەگۆڕێ بەرەو چاکی

**reform/rɪˈfɔːm/n** چاککاری– چاکسازی

**reformer/rɪˈfɔːmə(r)/n** چاکساز– چاککار

**refrain/rɪˈfreɪn/v** ١– قەدەغە دەکا
٢– خۆ دور دەگرێ

**refrain/n** بەشێکی گۆرانییە کە گۆتاییەکەی چەندبارە دەکرێتەوە.

**refresh/rɪˈfreʃ/v** دەبوژێنێتەوە– تەڕ دەکاتەوە(تارەیی بێتەوە)

**refreshing/rɪˈfreʃɪŋ/adj** خۆش، ویوژێن، بوەژێن، بوژێنەر

**refreshment/rɪˈfreʃmənt/n**
١– ژەمی سادە وەك لەفە
٢–ساردەمەنی– تەزیاتی

**refrigerate/rɪˈfrɪdʒəreɪt/v**
شت لەناو بەفرگرە دادەنێ تا تێك نەچێ

**refrigerator/rɪˈfrɪdʒəreɪtə(r)/n**
بەفرگر

**refuge/ˈrefjuːdʒ/n** ١– پەناگە
٢– پشت وپەنا

**refugee/ˌrefjuˈdʒiː/n** پەنابەر– پەناهەندە

**refund/rɪˈfʌnd/n** پارەی گەڕاوە

**refund/v** پارە دەگەڕێنێتەوە کە شتەکە دەگەڕێنێتەوە، پارەی دەدرێتەوە

**refundable/rɪˈfʌndəbl/adv**
دەکرێ پارەکە بدرێتەوە

**refusal/rɪˈfjuːzl/n** ١– ڕەتکردنەوە
٢– وەرنەگرتن

**refuse/ˈrefuːz/v** ڕەت دەکاتەوە

**refuse/ˈrefjuːs/n** زبل–پاشماوەی گلێش

**regain/rɪˈgeɪn/v** ١– بەدەست دێنێتەوە
٢– دەستێنێتەوە

**regal/ˈriːgl/adj** شاهانە

**regard/rɪˈgɑːd/v** ١– وادادەنێ
٢– بەدیقەت تەماشا دەکا
٣– بەدیقەت تێ دەڕوانێ

**as regards** سەبارەت بە

**regarding/rɪˈgɑːdɪŋ/prep** لەبارەی

**regard/n** ١– ڕێز
٢– گرنگی دان– حسێب بۆ کردن

**regards/rɪˈgɑːdz/n** ١– سڵاو
٢– لەگەڵ ڕێزو سڵاو

**regardless/rɪˈgɑːdləs/adj** ١–بێگوێدانە بەر
٢– بێ گرنگیدان

**regatta/rɪˈgætə/n** فیستڤاڵی پێشبرکێی بەلەمان

**reggae/ˈregeɪ/n** مۆسیقای ڕێگرێی

**regime/reɪˈʒiːm/n** ڕژێم

**regiment/ˈredʒɪmənt/n** کۆمەڵێ سەرباز لەژێر دەستی کۆلۆنێل– فەوجی سەربازی

**regimental/ˌredʒɪˈmentl/adj**
١– تایبەت بەفەوج ٢– توند

**regimented/ˈredʒɪmentɪd/adj**
١– نیزامی ٢– توند

**region/ˈriːdʒən/n** ١–ناوچە– هەرێم– دەڤەر
٢– لا– لایەکی– جێیەك

**regional/ˈriːdʒənl/adj** ١– هەرێمی
٢– ناوخۆیی

**register/ˈredʒɪstə(r)/n** ١– تۆمار، فایل ٢– دیارخەر

(تارانکردوو)

**redistribute/ˌri:dɪ'strɪbju:t/v** دوبارە دابەش دەکاتەوە

**redisribution/ˌri:dɪstrɪ'bju:ʃn/n** دوبارە دابەشکردنەوە

**reduce/rɪ'dju:s/v** ١- کەمدەکاتەوە
٢- ناچاری دەکات

**reduction/rɪ'dʌkʃn/n**
١- کەمکردن(ژمارە)
٢- کەمکردنەوەی ڕێژەیی
٣- دابەزاندن- داشکان

**redundant/rɪ'dʌndənt/adj**
١- بێکار ٢- زێدە- ناپێویست
٣- دوبارە

**redundancy/rɪ'dʌndənsi/n**
١- بێکاری ٢- کار لەدەست دان
٣- دوبارەبوونەوەی ناپێویست
٤- درێژدادڕی

**reed/ri:d/n** قامیش- قەمیش

**reef/ri:f/n** بەربەرستی بەردین لەناو دەریا

**reek/ri:k/n** بۆنێکی گران- بۆنی ناخۆش

**reek/v** بۆنێکی ناخۆشی لێ دێ- بۆنی سیری لێ دێ

**reel/ri:l/n** خریلە

**reel/v** ١- لە خریلە لوول لەدەدا
٢- بەخێرا ناوەکان دەخوێنێتەوە یان دەڵێ ٣- بەناریکی ڕێ دەکا
٤- بە شەپەشەپ دەڕوا چونکە هیلاك بووە
٥- مێشکی لەق بووە- ڕوون نیە- ئاڵۆزە

**refectory/rɪ'fektri/n** مۆلی
نانخواردن لە کۆلێژ یان قوتابخانە

**refer/rɪ'fɜ:(r)/v** ١- لەبارەیەوە
دەدوێ- وەسفی دەکا
٢- پەیوەندی هەیە بە...
٣- پشتی پێدەبەستێ
٤- ڕەوانە دەکا بۆ....
٥- ئاماژە دەکا

**referee/ˌrefə'ri:/n** ناوبژیوان- ناو بژیکەر

**referee/v** ناوبژی نێوان دووتیپ دەکا

**reference/'refərəns/n** ١- ئاماژە-ناوهێنان
٢- پەراوێز- ژێدەر
٣- نامەی پاڵپشتی وناساندن
٤- ژمارەی کتابی دایەرە

**referendum/ˌrefə'rendəm/n** ریفراندۆم:
ڕاوەرگرتنی گشتی لەبارەی مەسەلەیەکی سیاسی.

**refill/ˌri:'fɪl/v** دووبارە پڕ دەکاتەوە

**refill/'ri:fɪl/n** - پڕ کردنەوە بەشتی دی

**refine/rɪ'faɪn/v** ١- پاکدەکاتەوە/دەپاڵێوێ
٢- پوختی دەکا

**refined/adj** ١- بەئەدەب- بەرەوشت-
ئاکار بەرز
٢- پاککراو-پوختەکراو-سافکراو

**refinery/rɪ'faɪnəri/n** ١-کارگەی سافکردن
٢-پاککەرەوە

**refinery/n** ١-چاککردن نۆژەنکرن
٢- دەست پێداهێنان
٣- ئاکاربەرزی-ڕەوشت باشی

**reflect/rɪ'flekt/v** ١- بەدیار دەکەوێ
٢- ڕەنگدەداتەوە-پەرچ دەداتەوە
٣- بەقووڵی بیر دەکاتەوە
٤- وێنەیێ دەربارەی- دەبەخشێ

**reflection/rɪ'flekʃn/n** ١-ڕەنگدانەوە
٢-پەرچ دانەوە
٣- وێنەی خۆتە لە ئاوێنە یان ئاو
٤- بیرکردنەوەی قووڵ

**on reflection** پاش پێداچوونەوە
-پاش بیرکردنەوە لێی جارێکیتر

**reflective/rɪ'flektɪv/adv** ١- تێرامانی قووڵ
٢- پەرچ دەر

**reflector/rɪ'flektə(r)/n** ١- پەرچەدەری
٢- شەوق دەر

**reflex/'ri:fleks/n** ١- کاردانەوە
٢- جوڵەی لەپڕو لەخۆوە

دەبێتەوە- شیفای بۆدێ
- دێتەوە سەر باری پێشوو
٢- دەدۆزێتەوە

recovery/rɪˈkʌvəri/n
١-چاکبوونەوە- تەندروستی باش بوونەوە ٢- گەڕاندنەوە

recreation/ˌrekriˈeɪʃn/n ١-رابواردن
٢-کات بەسەربردن بەشتی خۆش
٣-سەیرانگە

recruit/rɪˈkruːt/n ١- تازە سەرباز- تازەبەرگی لەبەرکردیە
٢- ئەندامی نوێ

recruit/v ١-ناوی تۆمار دەکا
٢- پەیوەندی دەکا بە

recruitment/rɪˈkruːtmənt/n
١- بەسەربازکردن
٢- دۆزینەوەی فەرمانبەری نوێ بۆ..

rectangle/ˈrektæŋgl/n لاکێشە

rectangular/rekˈtæŋgjələ(r)/adj
لاکێشەیی

rectify/ˈrektɪfaɪ/v ١- ڕاست دەکاتەوە
٢- چاکدەکاتەوە

rector/ˈrektə(r)/n ١-قەشە ٢-رابەر
٣-سەرۆکی زانکۆ

recuperate/rɪˈkjuːpəreɪt/v
١- چاکدەبێتەوە
٢- تەندروستی باش دەبێتەوە

recuperation/rɪˌkjuːpəˈreɪʃn/n
چاکبوونەوە

recur/rɪˈkɜː(r)/v دووبارە دەبێتەوە

recurrence/rɪˈkʌrəns/n
دووبارەبوونەوە

recurrent/rɪˈkʌrənt/adj دووبارە

recycle/ˌriːˈsaɪkl/v ١- دووبارە
بەکاردێنێتەوە ٢- دووبارە بەکار دێنێ

recyclable/ˌriːˈsaɪkləbl/adj دەکرێ
دووبارە بەکاربهێنرێتەوە

red/red/adv ١- سوور- سۆر
٢- (دەم وچاو) سۆربۆوە
٣- (سەر) سۆر

red card/n کارتی سوور

red carpet/n مافوری سوور
جۆرە مافورێکە لەکاتی پێشوازی
میوانداا رادەخرێ.

red currant/n کشمشی سوور

redhead/ˈredhed/n ئافرەتی پرچ سۆر-
ئافرەتی قژ سوور

red-hot/adj لەگەرمیا سوور بووە

Red Indian/n هندیە سوورەکان

red tape/n ١-شریتی سۆر
٢-رۆتینی دام و دەزگای میری

red wine/n ئارەقی سوور
جۆرە ئارەقێکە لەترێی رەش دروست دەکرێ.

red/n رەنگی سوور

be in the red قەرداری بانق

redden/ˈredn/v ١- سوور دەبێ
٢-سوور دەکا

reddish/ˈredɪʃ/adv سوورباو

redeem/rɪˈdiːm/v ١- ئاهێڵی تەواو خراپ بێ

redeem yourself ٢- خۆت
رزگار کە لە لۆمە ٢- با لۆمە نەکرێی
٤- شتەکە وەردەگرێتەوە پاش ئەوەی
نرخەکەی دەدا.

redemption/rɪˈdempʃn/n رزگار بوون-
پاقژبوونەوە

beyond redemption چاری نەماوە،
باری ئالەبارە

redevelop/ˌriːdɪˈveləp/v رێکی دەخاتەوە-
نۆژەن دەکاتەوە

redevelopment/ˌriːdɪˈveləpmənt/n
دووبارە نوێکردنەوە/ ئاوەدانکردنەوە

red-handed/adj دەست سوور

**reckon/ˈrekən/v** ١- وادەزانێ
٢- وادادەنێ٣- زەنی وایە
٤- دەخەملێنێ
٥- چاوەڕێ دەکا
٦- پێشبینی دەکا

**reclaim/rɪˈkleɪm/v** ١- دەگەڕێنێتەوە
٢- سودی لێ دەبینێتەوە٣- چاك دەکا

**recline/rɪˈklaɪn/v** ١-لەسەرپشت ڕادەکشێ
٢- لەسەر زگ ڕادەکشێ-پاڵدەکەوێ

**reclining/adj** (جۆرێ) بەرەو پشت بۆ بەرەو پشت ڕاکشان دەشێ

**recognition/ˌrekəgˈnɪʃn/n**
١- ناسینەوە ٢- دانئان
٣- ڕێزگرتن لە

**recognize/ˈrekəgnaɪz/v**
١- دەیناسێتەوە
٢- داندەنێ٣- ڕێز دەنێ

**recognizable/ˈrekəgnaɪzəbl/adj**
دەکرێ بناسرێتەوە

**recognizably/adv** بە شێوەیەکی ڕوون وئاشکرا

**recoil/rɪˈkɔɪl/v** ١- دەترسێ لە
٢- ڕادەچڵەکێ لە

**recollect/ˌrekəˈlekt/v** ١-دێتەوە یادی
٢- دووبارە کۆدەکاتەوە

**recollection/ˌrekəˈlekʃn/n**
١- یادکردن
٢- وەبیرهاتنەوە- بیرەوەری

**recommend/ˌrekəˈmend/v**
١- ڕادەسپێرێ ٢- پێشنیار دەکا

**recom[illegible]dation /ˌrekəmenˈdeɪʃn/n**
١- لاری نەبوون ٢- باش نووسین لەسەر
٣- پاڵپشتی کردن ٤- ڕاسپاردن

**recompense/ˈrekəmpens/v**
١- بۆی دەبژێرێتەوە
٢- قەرە بووی دەکاتەوە

**reconcile/ˈrekənsaɪl/v** ١- پێکیان دەهێنێتەوە- ئاشتیان دەکاتەوە
٢- دەیانسازێنێ- پێکەوەیان دەگونجێنێ
٣- دەچێتە ژێر باڵ بەناچاری ڕازی دەبێ

**reconciliation/ˌrekənˌsɪliˈeɪʃn/n**
١-پێکهاتنەوە ٢- ئاشتەوایی

**reconnaissance/rɪˈkɒnɪsns/n** ئارچەیەك بۆ مەبەستی سەربازی/ چاوئۆڕین

**reconsider/ˌriːkənˈsɪdə(r)/v**
چاودەخشێنێتەوە بە

**reconstruct/ˌriːkənˈstrʌkt/v**
١- دوبارە بینا دەکاتەوە
٢- ئاوەدانی دەکاتەوە
٣- دوبارە وێنە دەکێشێ (لەمێشکیخۆیدا)

**reconstruction/ˌriːkənˈstrʌkʃn/n**
١- ئاوەدانکردنەوە
٢- دوبارە نواندنەوە (تاوان)

**record/ˈrekɔːd/n** ١- تۆمار
٢- قەوان ٣- دوا ژمارە ٤- دوا ئاست
٥- فایل ٦- ڕابردوو

**record-player/n** گرامفۆن

**record/rɪˈkɔːd/v** ١-دەنووسێ ٢- تۆماردەکا

**recorder/rɪˈkɔːdə(r)/n** ١- تۆمارکەر (ئامێر)
٢- دووزەلە- پیك و دووزەلە- زورنا
٣- لە فلوت دەچێ

**recording/n** ١- تۆمارکردنی مۆسیقا لەکاسێت
٢- تۆمار کردنی کاسێت

**recount/rɪˈkaʊnt/v** ١-چیرۆك دەگێڕێتەوە
٢- ڕوداو دەگێڕێتەوە

**recourse/rɪˈkɔːs/n** هانابۆ بردن

**recover/rɪˈkʌvə(r)/v** ١- چاك

**reassuring/ˌriːəˈʃʊərɪŋ/adj** ١– دڵنیاکەر ٢– نیگەرانی ڕەوێن

**reassuringly/adv** دڵنیاکەرانە

**rebate/ˈriːbeɪt/n** گەڕاندنەوەی پارەی زیادە

**rebate/n** ١–یاخی ٢– ئەشقی ٣– هەڵگەڕەوە

**rebel/ˈrebl/v** ١– یاخی دەبێ ٢– ڕادەپەڕێ لەدژی ٣– ڕادەپەڕێ لەپێناو گۆڕانکاری

**rebellion/rɪˈbeljən/n** یاخی بوون

**rebellious/rɪˈbeljəs/adv** ١– یاخیگەر ٢– یاخی

**rebirth/ˌriːˈbɜːθ/n** گۆڕانی ڕۆحی– بوژاندنەوە

**reborn/ˌriːˈbɔːn/adj** دووبارە لە دایك بوو

**rebound/rɪˈbaʊnd/v** هەڵدەقوڕێتەوە

**rebuff/rɪˈbʌf/n** ١–ڕەتکردنەوەیەکی ڕشك ٢– ڕەتکردنەوەیەکی بێڕەحمانە

**rebuff/v** ڕەتدەکاتەوە

**rebuild/ˌriːˈbɪld/n** ١– دووبارە ئاوەدان دەکاتەوە ٢– سەر لەنوێ بینادەکاتەوە

**rebuke/rɪˈbjuːk/v** ١– سەرزەنشتی دەکا ٢– بۆڵەبۆڵ لەگەڵ دەکا

**rebuke/rɪˈbjuːk/n** سەرزەنشت کردن

**recall/rɪˈkɔːl/v** ١– وەبیری دێتەوە ٢– شتێکی ڕابردووی وەبیردێتەوە

**recapitulate/ˌriːkəˈpɪtʃuleɪt/v** شتەسەرەکییەکان دووبارە دەکاتەوە

**recapture/ˌriːˈkæptʃə(r)/v** دوبارە دەیگرێ–دێنێتەوە یاد

**recede/rɪˈsiːd/v** ١– ون دەبێ ٢– لەبەرچاو بزر دەبێ ٣– کەم دەبێتەوە لاواز دەبێ

**receipt/rɪˈsiːt/n** وەرگرنامە

**receive/rɪˈsiːv/v** ١– وەردەگرێ ٢– پێشوازی لێ دەکرێ

**receiver/rɪˈsiːvə(r)/n** ١– دەسکی تەلەفۆن ٢– ئامێری ڕادیۆ یان تەلەفزیۆن ٣– وەرگر

**recent/ˈrisnt/adj** نوێ–تازە

**recently/ˈriːsntli/adv** ١– بەمزووانە ٢– ماوەیێ کەم بەر لەئێستا

**receptacle/rɪˈseptəkl/n** قاپ–ئامان

**reception/rɪˈsepʃn/n** ١– پرسگە ٢– پێشوازی–ئاهەنگیپێشوازی–پێشوازیکردن ٣– وەرگرتن– شەپۆلەکانی ڕادیۆ

**receptionist/rɪˈsepʃənɪst/n** ١–فەرمانبەری پێشوازیکەر ٢– کارمەندی پرسگە

**receptive/rɪˈseptɪv/adj** ١– وەرگر ٢– وەرگری بیرۆکە و پێشنیاری نوێ(کراوە)

**recess/rɪˈses, ˈriːses/n** ١– پشووی پەرلەمان ٢– ماوەی حەسانەوەی نێوان وانەکان

**recession/rɪˈseʃn/n** بازاڕ ڕاوەستان –بازرگانی وپیشەسازی وڵات لەبارێکی نالەباری ئابووری دابێ

**recipe/ˈresəpi/n** ١– ڕاسپاردە و زانیاری لەسەر دروست کردنی خواردنێك ٢– ڕێگا

**recipient/rɪˈsɪpiənt/n** وەرگر(وەرگر)

**reciprocal/rɪˈsɪprəkl/adj** دووسەرە– هاوبەش–وەك یەك

**recital/rɪˈsaɪtl/n** نمایشکردنێکیگشتی مۆسیقا یان هۆزان لەلایەن کەسێکەوە یان چەند کەسانێ

**recite/rɪˈsaɪt/v** بەدەنگی بەرز دەخوێنێتەوە

**reckless/ˈrekləs/adj** ١– هەڵەشە ٢– گەلحۆیی

**recklessly/adv** بێبیرکردنەوە، گەلحۆیانە

readjustment/ˌriːəˈdʒʌstmənt/n
١- خۆراهێنان
٢- خۆگونجان- هەموار كردن
ready/ˈredi/adj ١- ئامادە
٢- ئامادە (نەك بەپڕادان) ٣- بەر دەست
readily/ˈredɪli/adv ١- بەئاسانی
٢- بەبێ دوولی
readiness/ˈredinəs/n ١-ئامادە باشی
٢- ویستن
ready/adv ١- پێشتر ٢- لەمەوپێش
ready-made/adj ئامادە(نەك بەپڕادان)
real/riːəl, rɪəl/adv ١- كرداری
(نەك خەیاڵی) ٢- هەقیقی- ڕاست
٣- سروشتی (نەك دەستكرد)
٤- گەورە- تەواو- ڕەسەن
real estate/n زەوی و خانووبەرە
real estate agent/n دەلاڵی خانوبەرە
realism/ˈriːəlɪzəm, rɪəlɪzəm/n
ریالیزم(ئەدەب و هونەر)
-شتەكان وەك خۆیان لەبوون
realist/ˈriːəlɪst, rɪəlɪst/n
باوەڕی بەریالیزم هەیە
realistic/ˌriːəˈlɪstɪk, ˌrɪəˈ-/adj
١- واقیعی ٢- هەقیقی- نزیكە- واقیع
realistically/adv بەشێوەیەكی واقیعی
reality/riˈæləti/n ١-هەقیەت
٢- واقیعی ژیان- شتی بەرجەستە
in reality/adv لەراستیدا
realize/ˈriːəlaɪz, ˈrɪəlaɪz/v ١-دەزانێ
٢- دەرك پێ‌دەكا ٣- دان پێدا دەنێ
realization
/ˌriːəlaɪˈzeɪʃn, ˌrɪəlaɪˈzeɪʃn/n
١- دەرك پێ‌كردن ٢- هێنانە دی
really/ˈriːəli, ˈrɪəli/adv ١-لەراستیدا
٢- زۆر زۆر ٣- بەراست ؟!
٤- بەراستتە؟!

realm/relm/n ١- شانشین٢- جیهان
Realtor/ˈriːəltə(r)/n دەلاڵی خانوبەرە
reap/riːp/v ١- دەدروێتەوە
٢- بەدەست دێنێ
reappear/ˌriːəˈpɪə(r)/v ١-جارێكی تر
دەردەكەوێتەوە ٢-جارێكی تر دەبینرێ
reappearance/ˌriːəˈpɪərəns/n دووبارە
دەركەوتن
reappraisal/ˌriːəˈpreɪzl/n
چاوپێداخشانەوە
rear/rɪə(r)/n ١- پشتەوە
٢- كۆم- قوون
rear/adj پشتەوە- پەیوەست بە پشتەوە
rear/v ١-بەخێو دەكا ٢- ڕادەگرێ
٣- لە سەر پێیەكانی پشتەوەی
ڕادەوەستێ(ئەسپ).
rearrange/ˌriːəˈreɪndʒ/v ١- ژوانەكە
دەگۆڕی ٢- ڕێكخستنەكە دەگۆڕێ
٣- بەشێوەیەكی تر ڕێك دەخاتەوە
reason/ˈriːzn/n ١- هۆ٢- ئەگەر
٣- پاساو-بەهانە٤- ئەقڵ
make sb see reason دەیهێنێتەوە سەر
ڕاستەڕێ
within reason لەسنووری ماقووڵدا
reason/v ١- بیردەكاتەوە بەئەقڵ
٢- بەئەقڵ بڕیار دەدا
reasoning/ˈriːznɪŋ/n ١- بیركردنەوە
٢- ژیری بەكارهێنان
reasonable/ˈriːznəbl/adj ١- ئاقڵ
٢- ماقووڵ ٣-ژیرانە ٤-مامناوەندی
٥- خراپ نیە
reasonably/ˈriːznəbli/adv
١-بەشێوەیەكی مامناوەندی
٢- بەشێوەیەكی ماقووڵ ماقووڵانە
reassure/ˌriːəˈʃʊə(r), ˌriːəˈʃɔː(r)/v
١- دڵنەوایی دەكا ٢- دوپاتدەكاتەوە
reassurance/ˌriːəˈʃʊərəns/n
١- دڵنەوایی ٢- دووپاتكردنەوە

**rating/ˈreɪtɪŋ/n** ١-پۆلێن كردن ٢- دیاركردنی ژمارەی

**ratio/ˈreɪʃiəʊ/n** ڕێژە

**ration/ˈræʃn/n** بڕی پێویست نەبەش

**ration/v** ١- بڕی شتەكەدیار دەكا ٢- بەش هەریەكێ دیار دەكا لە

**rationing/n** دیاركردنی بڕی پێویست

**rational/ˈræʃnəl/adj** ١- ژیر- هۆشمەند ٢- ماقوول

**rationally/ˈræʃnəli/adv** بەشێوەیەكی ماقوول

**rationalize/ˈræʃnəlaɪz/v** ١- پاساو دەبینێتەوە ٢- ڕێكتر دەخا

**rattle/ˈrætl/v** ١- تەقەتەق دەكا ٢- خشەخش دەكا ٣- نیگەران دەكا- دەترسێنێ

**rattle/n** ١- تەقەتەق- خشە خش ٢- شەقشەق یاری منداڵان ٣- ماری زەنگدار

**raucous/ˈrɔːkəs/adv** زبر- دەنگ نیر

**ravage/ˈrævɪdʒ/v** كاول دەكا- خاپوور دەكا

**rave/reɪv/v** ١- زیاد لە پێویست پیا هەڵدەدا ٢- وڕێنە دەكا ٣- بەهات و هاوار قسەدەكا

**raving/ˈreɪvɪŋ/adj** ١- هاڕو هیچ ٢-وڕێنەكار- شێت

**rave review** ١-پێداچوونەوە بە بابەتێك لەرۆژنامە ٢- پیاهەڵدانێكی بۆتام

**raven/ˈreɪvn/n** ١- قاڕ ٢- قەلەرەش

**ravenous/ˈrævənəs/adj** زۆربرسی- لەبرسا مردوو

**ravine/rəˈviːn/n** دۆڵێكی تەسكی قووڵ

**raw/rɔː/n** ١- نەبرژاو-خاو ٢- نەكوڵاو-خاو كاڵ ٣- شەق شەق بوون- قلیشان ٤- كەرەستەی خاو

**ray/reɪ/n** تیشك

**a ray of hope** هیوایەكی كەم

**razor/ˈreɪzə(r)/n** موسی ریش تاشین كەرەستەی ردێن- گوێزان

**razor-blade/n** موس- تیغان

**reach/riːtʃ/v** ١- دەگات ٢- دەگاتە ٣- دەستی خۆی درێژ دەكا ٤- دەستی دەگاتێ ٥- پەیوەندی پێ دەكا

**reach/n** ١- ماوە ٢- ئاست

**out of reach/adj** دوورەدەست

**within sb's reach** بەردەست

**react/riˈækt/v** ١- وەڵام دەداتەوە ٢-كاردەداتەوە ٣- لەدژی رادەپەڕی

**reaction/riˈækʃn/n** ١- كاردانەوە ٢- وەڵامدانەوە

**reactionary/riˈæksənri/adj** ١-كۆنەپەرست ٢- باوەڕی بەگۆڕان نیە

**reactionary/n** كۆنەپەرستەكان

**reactor/riˈæktə(r)/n** كارگەی ئەوەوی/ناوكی

**read/riːd/v** ١- دەخوێنێ ٢- بەدەنگ دەخوێنێ ٣- دەخوێنێتەوە-تێ دەگا ٤- دەڵێ

**read on** هەر دەخوێنێتەوە

**read/n** خوێندنەوە

**readable/ˈriːdəbl/adj** دەخوێندرێتەوە

**reader/ˈriːdə(r)/n** ١-خوێنەر (خوێنەوار) ٢- خوێنەر (مێواش- خێرا) ٣- كتێبی خوێندنەوە

**reading/ˈriːdɪŋ/n** ١-خوێندنەوە ٢- (پێوەرەكە) فلان ژمارە دەخوێنێتەوە

**readjust/ˌriːəˈdʒʌst/v** ١- جارێكی تر خۆی رادێنێ ٢- دەگۆڕێ- هەموار دەكا

# Rr

R-r/ɑ:(r)/ پیتی هەژدەهەم لە ئەلفبای
rabbit/ˈræbɪt/n کەرویشك
rabble/ˈræbl/n ئاژاوە-ئاشووب
rabies/ˈreɪbi:z/n -نەخۆشی سەگ
-پەتای سەگ قەمپاڵ لێدراو/هاری
race/reɪs/n پێشبڕکێ-بەریکانێ-
پێشبڕکێی ئەسپ سوار
rat race/n ململانێ یان پێشبڕکێی
بێ وچانی ناشەریفانە
race course/ˈreɪskɔ:s/n
گۆرەپانی ئەسپ سواری
race/v ١- پێشبڕکێ دەکا
٢- زۆر بەخێرا ڕادەکا ٣- بەئۆتۆمبیلەکەی/
ئەسپەکەی بەشداری پێشبڕکێ دەکا.
racing/ˈreɪsɪŋ/n ئەسپ سواری-
پێشبڕکێی ئۆتۆمبیل
race/n ١-ڕەگەز٢-گەل
race relations/n پەیوەندیە
ڕەگەزییەکان
racial/ˈreɪʃl/adj ڕەگەزی- ڕەگەز
پەسەندی
racially/ˈreɪʃəli/adv لەرووی ڕەگەزەوە
racism/ˈreɪsɪzəm/n ڕەگەز پەرستی-
ڕەگەزپەسندی
racist/ˈreɪsɪst/n - adv ڕەگەزپەرست
rack/ræk/n تاقچە
rack/v مێشکی ماندوو دەکابەبیر کردنەوە
racket/ˈrækɪt/n ١- ڕێکێت
٢- هاتوهۆریا- قیژەقیژ
٣- ڕێی ناشەرعی بۆپەیداکردنی پارە
radar/ˈreɪdɑ:(r)/n ڕادار
radiant/ˈreɪdiemt/adj ١- تیشکدەر
٢-گەرمی بەخش
٣- ڕەونەقدار- ڕووخۆش

radiate/ˈreɪdieɪt/v ١- ڕووناکی/گەرمی دەدا-
ڕوناکی دەبەخشێ ٢- دەبریقێتەوە
٣- بەهەموو لایێدا دەچێ
radiation/ˌreɪdiˈeɪʃn/n ١- تیشك
radiator/ˈreɪdɪeɪtə(r)/n ٢-گەرمیدەر
radical/ˈrædɪkl/adj ١- ڕەگوڕیشەیی
٢- بنەچەیی
٣- توندڕەو- ڕادیکاڵ
radical/n ١- بابای ڕادیکاڵ
٢- ئەوەی دەیەوێ گۆڕانی بنەڕەتی بکات
radically/n ١- لەڕەگوڕیشەوە
٢- لەگەوهەرەوە
radio/ˈreɪdiəʊ/n ١- ڕادیۆ٢- ئێزگە
radio/v بەڕادیۆ پەیامێ دەنێرێ
radioactive/ˌreɪdiʊˈæktɪv/adj
١- تیشکدەر ٢- تیشکی ترسناك
radioactivity/ˌreɪdiʊˈækˈtɪvəti/n
١- تیشك دانەوە
٢- ئەو هێزەی لەتیشکدانەوە پەیدا دەبێ
radiographer/ˌreɪdiəʊˈɒgrəfə(r)/n
١-پسپۆڕ لە تیشك وێنەگرتن
٢- وێنەگری تیشك
radish/ˈrædɪʃ/n توور
radius/ˈreɪdiəs/n نیوەتیرە/ڕووبەری بازنەیی
raffle/ˈræfl/n ١- یانسیب
٢- فرۆشتنی پلێتی یانسیب
raft/rɑ:ft/n کەلەك
rafter/ˈrɑ:ftə(r)/n ١- کۆڵەکە٢- ستوون
rag/ræg/n ١- پارچە پەڕۆ
٢- پارچە پەڕۆ-پاقژکەرەوە
٣- کۆنە جلکی دڕاو
rage/reɪdʒ/n توڕەیی زۆر
rage/reɪdʒ/v ١-توڕەیی لێدەبارێ- ئاگری
لێدەبارێ ٢- بەردەوام دەبێ
raging/adj زۆر بەهێز-توند/
سەرئێشەیەکی توند
ragged/ˈrægɪd/adj ١- جلی کۆن و

۲- وەرگرتن- ئی‌وەرگرتن
۳- دەرهێنان ٤- نرخی تێچوون

**quotation marks/n** نیشانەی وەرگرتن

**quote/kwəʊt/v** ۱- دووبارە دەکا
۲- ئاماژە پێ‌دەکا چەند جاران
۳- نموونە دێنێتەوە بۆ پاڵپشتی کردنی
ڕایەکەی ٤- دەقرسێنێ- دەنرخێنێ
٥- نرخی بۆ دادەنێ

**quoth/v** دەڵێ- وتی

**Quran/n** قورئانی پیرۆز

**Qursh/n** قورش/ پارەی سعودی

**quest/kwest/n** گەڕان-
خۆ شەکەت کردنی بەدوای...

**question/ˈkwestʃən/n** ١- پرسیار
٢- مەسەلە-پرس- کێشە ٣- گومان

**in question** ١-ئاماژە بۆکراو
٢- ناوبراو

**no question of/adj** دەرفەتی هیچ نییە
- لێکدانەوەی هەڵناگرێ

**out of the question/adj** پرسیار
هەڵناگرێ/ گومان هەڵناگرێ

**question mark/n** نیشانەی پرسیار

**question tag/n** کلکە پرسیار

**question/v** ١- پرسیار دەکا
٢- شتی لێ دەدرکێنێ- هەڵدەکرێنێ
٣-گومانی لێدەکا

**questionable/ˈkwestʃənəbl/adj**
جێی گومانە
دڵنیا نیە- گومانیە-گوماناوی

**queue/kjuː/n** ریز- سرە

**queue/v** ڕیزدەبەستێ-
سرە دەگرێ- لەسرە رادەوەستێ

**jump the queue** سرە دەبڕێ-
سرە بڕی دەکا

**quiche/kiːʃ/n** کولێرەی بەهێلکە و
شیر و پەنیر

**quick/kwɪk/adj** ١- خێرا
٢- بەپەلە- بلەز

**quickly/adv** بەخێرا

**quid/kwɪd/n** یەك پاوەند

**quiet/ˈkwaɪət/adj** ١- هێمن،
بێ دەنگ- هێواش
٢- بێدەنگ- خامۆش
٣- بێدەنگ-کپ- گۆشەگیر

**keep quiet about sth** نهێنی دەپارێزێ

**quietly/adv** ١- بەبێ دەنگی
٢- بەبێ هەراو هۆریا- بەهێواش

**quietness/n** بێ دەنگی

**quiet/n** بێ دەنگی- هێمنی

**quieten/ˈkwaɪətn/v** ١- بێ دەنگی دەکا
٢- هێوری‌دەکا

**quilt/kwɪlt/n** لێفە

**quintet/kwɪnˈtet/n** پێنج کەسی-پێنجانە
- مۆسیقایەك پێنج کەس بژەنن

**quirk/kwɜːk/n** ١- ڕەفتارێکی نەشاز
٢- ڕووداوێکی‌سەیر

**quirky/ˈkwɜːki/adj** ١- سەیر
٢- نەشاز- ناوەز

**quit/kwɪt/v** ١- وازدێنێ-بەجێ دێڵێ
٢- دەست هەڵدەگرێ
٣- (کۆمپیوتەر)دەکوژێنێتەوە
٤- ڕادەکا(لەسەربازی)

**quite/kwaɪt/adj** ١- زۆرنا- تاڕادەیەك
٢- بەتەواوی

**not quite** بەتەواوی نا

**quits/kwɪts/adj** کەس لەکەس

**be quits with** ١-هیچیان لەسەریەك نامێنێ
٢- وەك یەك لێدێن

**quiver/ˈkwɪvə(r)/v** ١- دەلەرزێ
٢-دەلەرێتەوە

**quiver/n** تورەکەی تیر

**quiz/kwɪz/n** -کوێز: تاقی‌کردنەوە، پێشبڕکێ

**quizzical/ˈkwɪzɪkl/adj** ڕوخساری
پرسیاردەکا- ڕووی پرسیاری لێدەباری

**quorum/ˈkwɔːrəm/n** ١- ژمارەی پێویست
٢- ژمارەیەکی یاسایی

**quota/ˈkwəʊtə/n** ١- ژمارە یان بڕی یان
پشکی ڕێ‌پێدراو ٢- پشکی تەرخان کراو

**quotation/kwəʊˈteɪʃn/n**
١- دەستەواژەی وەرگیراو لە..

# Qq

Q-q/kju:/ پیتی حەڤدەهەم لە ئەلفبای ئینگلیزی

quack/kwæk/n ١-واق واق: دەنگی مراوی ٢-دکتۆری دەجال- فێڵباز

quack/v ١-واق واق دەکا ٢-فێڵ دەکا

quadrangle/ˈkwɒdræŋgl/n ڕووبەرێکی چوارگۆشەیی کە باڵەخانەی لەچواردەورە بێ/ گۆڕەپانی شێوە چوارگۆشەیی

quadrangle/n چوارپێ/ چوارلا

quadruple/ˈkwɒdrupl/v چوار جار هەندێ خۆی دەکرێ یان دەکا.

quail/kweɪl/n سوێسکە

quaint/kweɪnt/adj ١- سرنج ڕاکێش ٢- سەیر، نائاسایی

quake/kweɪk/v ١-دەلەرزێ ٢-دەهەژێ ٣- ڕادەچڵەکێ

quake/n بوومەلەرزە

qualification/ˌkwɒlɪfɪˈkeɪʃn/n ١- لێهاتن ٢- کارامەیی٣- هەموار کردن

qualify/ˈkwɒlɪfaɪ/v ١-(لەئەزموون)دەردەچێ ٢- توانای هەیە ٣- ڕێی پێ دەدا ٤- لەقۆناغی یەکەم دەردەچێ ٥- دیاردەکا ٦- سنووردار دەکا ٧- بەرتەنگ دەکا

qualified/adj ١- دەرچوو ٢- لێهاتوو- کارامە ٣- دیاریکراو ٤- سنووردار ٥- مەرجدار

quality/ˈkwɒləti/n ١- جۆر/ئاست ٢- نموونەیی ٣- ئەدگار

qualm/kwɑ:m/n ١- گومان ٢- ترس

quandary/ˈkwɒndəri/n ١-واق وڕمان ٢- تەنگ وچەڵەمە- تەنگژە

quantity/ˈkwɒntəti/n چەندێتی- چەندایەتی

quarantine/ˈkwɒrənti:n/n جیاکردنەوە- لەیەك جیابکرێتەوە(لەبەر لە یەکگرتنەوەی نەخۆشی)

quarrel/ˈkwɒrəl/n ١- دەمە قاڵ ٢- شەڕە قسە

quarrel/v ١- دەمەقاڵی دەبێ لەگەڵ.. ٢- بەشەڕ دێ لەگەڵ.. ٣- ڕازی نابێ بە.. ٤- بەرهەڵستی دەکا

quarry/ˈkwɒri/n کانی بەرد

quarry/v بەرد دەردێنێ لەکانی بەرد

quarry/n نێچیر- گیراو

quart/kwɔ:t/n شلەپێو

quarter/ˈwɔ:tə(r)/n ١- چارەگ ٢- چارەگە سەعات ٣- سێ مانگ ٤- چوار ئۆنسی ٥- گەڕەك- ئاوایی ٦- کۆمەڵەکەسێ ٧- چارەگە دۆلار ٨- جێ

quarter-final/n گەمەی چارەگی کۆتایی

quarterly/ˈkwɔ:təli/adj وەرزی- هەر سێ مانگ جارێ

quartet/kwɔ:tet/n چوار کەسی- چواریی

quartz/kwɔ:tz/n کوارتز

quash/kwɒʃ/v ١- هەڵدەوەشێنێتەوە ٢- پووچ دەکاتەوە ٣- دەم کوت دەکا- کپ دەکا

quay/ki:/n شۆستەی بەندەر

quayside/ˈki:saɪd/n ناوچەی نزیك شۆستەی بەندەر

queen/kwi:n/n ١- شاژن- شاژن- ژنەشا- ژنی شا ٢- شامەنگ ٣- کچ لە قومار

queen mother/n دایکی شا یان شاژن

queer/kwɪə(r)/adj سەیر- نەشاز- نامۆ

quell/kwel/v سەرکوت دەکا دەم کوت دەکا

quench/kwentʃ/v ١-(تینوویی) دەشکێنێ ٢- دەکوژێنێتەوە

query/ˈkwɪəri/n پرسیار/ لێ پرسینەوە

query/v پرسیاردەکا- لێ دەپێچێتەوە

put sth out/v ١- (ئاگر) دەكوژێنێتەوە
٢- (لەمپا) دەكوژێنێتەوە
٣- بلاو دەكاتەوە

put yourself out/v خۆ ماندو دەكا

put sb throngh sth/v وای لێ دەكا
ئازار بچێژێ

put sb/sth through/v (بەتەلەفۆن)
بەیەكیان دەگەیەنێ

put sth to sb/v ١-پرسیار دەكا
٢- پێشنیا ردەكا

put sth togethe/v لەیەكیان گرێ
دەداتەوە

put up sth/v بەرەنگاری دەكا-
بەرهەلستی دەكا

put sb up/v مێوانداری دەكا-
لای خۆی دەیحەوێنێتەوە

put sth up/v ١-بەرز دەكاتەوە
٢- بینا دەكا ٣- بەدیوار هەلدەواسێ
٤- زیاد دەكا

put up with sb/sth/v بەرگە دەگرێ
-خۆ بێ دەنگ دەكا

putt/pʌt/v مێواش بەگۆچانەكە (لەیاری گۆلف)
لەتۆپەكە بەدا تابچێتە كونەكە

putter/ˈpʌtə(r)/v كاتی بەشتی پوچ وكەم
بەسەردەبا

putty/ˈpʌti/n مەعجونی شوشەی پەنجەرە

puzzle/ˈpʌzl/n ١- مەتەڵ ٢- شت هەلێن

puzzle/v ١- سەر شێواوی دەكا
٢- چەواشەی دەكا ٣- باش تێ دەفكری تا تێبگا

puzzle sth out/v باش تێ فكرین وەلامێ
دەدۆزێتەوە كلیلی مەسەلەكە دەدۆزێتەوە

puzzled/adj واق وڕماو- سەرسوڕماو

pyjamas/pəˈdʒɑːməz/n پێجامە

pylon/ˈpaɪlən/n بورجی وایەری كارەبا

pyramid/pɪrəmɪd/n قوچەك: هەرەم

pyre/n كوانووی سوتاندنی مردوو

pyrene/n ئاوك/ كرۆك/ كاكل

python/ˈpaɪθn/n مارێكی گەورەیە

pythoness داهاتووبێژ/ كاهنی ژن

٢- بایەخ پێدان- گرنگی پێدان
٣- مژۆلکەر
in pursuit دەیەوێ بیگرێ
pus/pʌs/n کێم- کێم و زوخاو
push/pʊʃ/v ١-پاڵدەدا-پاڵپێوەدەنێ
٢-ڕێی خۆ دەکاتەوە ٣-دادەگرێ
٤-ماندەدا-تیغی دەدا ٥- بەرەواچی دێشی
push ahead/v بەردەوام دەبێ
push for/v دەگەڕێ بەدوا
push in/v سەرەبڕی دەکا
pusher/ˈpʊʃə(r)/n تلیاك فرۆش/ قاچاخ فرۆش
push-button/adj دوگمە داگری ئیش دەکا
pushchair/ˈpʊʃtʃeə(r)/n
کورسی بزوێن: عارەبانەی منداڵانە
pushover/ˈpʊʃəʊvə(r)/n ١- ئاسان- بردنەوەی ئاسان ٢- زووڕازی دەبێ
pushup/n جۆرە ڕاهێنانێکە لەسەر زگ پاڵ دەکەوی باسکەکانت لەزەوی دەدەی.
push/n ١- پاڵدان ٢- پاڵپێوەنان
at a push لەکاتی پێویست دا/ لەکاتی ناچاریدا
give push/v ١-پەیوەندی لەگەڵ دەپچڕێ
٢- دەری دەکا- شاپی دەدا
pushy/ˈpʊʃi/adj سینگ دەردەپەڕێنی- خۆی ڕاپێش دەکا
put sth down لەسەر زەوی دادەنێ
pussy/ˈpʊsi/n پشیلە
put/pʊt/v ١-دادەنێ ٢-پێکەوە گرێ دەدا
٣- بەیەکەوە دەبەستێ
٤- وای لێ دەکا ئام بکا
٥- دەردەبڕێ ٦- پرسیار دەکا
٧- پێشنیار دەکا ٨- دەنووسێ
put together پێکەوە
put an end/v کۆتایی پێ دێنی

put across/v بەڕوونی دەردەبڕێ
put over/v بەڕوونی دەردەبڕێ
put aside/v پاشەکەوت دەکا، لەلایەیێ دادەنێ
put sb away/v زیندانی دەکا
put sth away/v شتەکە لەجێی خۆی دادەنێتەوە
put sth back/v ١- دەگەڕێنێتەوە
٢- وەپاش دێخێ ٣- دوا دەخا(سەعات)
put by/v پاشکەوت دەکا
put sb down/v کەمی دەکا
لەنرخی دێنێتە خوارێ، ناشرینی دەکا
put sth down/v ١- لەسەر زەوی دادەنێ
٢- کپ دەکا- سەرکوت دەکا
٣- دەیکوژێ- لەنێوی دەبا
put sb forward/v (فلان) دادەنێ هەڵدەبژێری بۆ
put sth forward/v (کاتژمێر) پێش دێخێ
put sth in ١- ئاوی دێنێ
٢- ئاوی دەبا لە
٣- داوا پێشکەش دەکا
٤- کاتی خۆی بەسەر دەبا لە
put sb off/v ١- وای لێ دەکا کەیفی پێ نێ
٢- ملە دەکا لە٣- خۆ دەدزێتەوە لە
٤- سەری لێ دەشێوێنێ
put sth off/v ١- دەکوژێتەوە ٢- دوا دەخا
put sth on/v ١- خۆی واپیشان دەدا
٢- جل لەبەر دەکا ٣- (لەمپا)دادەگیرسێنێ
٤- هەڵدەکا- بەگەڕدێخی
٥- ئیش پێ دەکا ٦- قەلەو دەبێ
put sth on sth/v ١- زێدە دەکا
٢- شتێ داوێتە سەر
put sb out/v ١- بێزاری دەکا
٢- باری گران- تووڕەی دەکا

pungent/ˈpʌndʒənt/adj بۆنێکی گران تیژ

punish/ˈpʌnɪʃ/v سزای دەدا

punishable/ˈpʌnɪʃəbl/adj سزا هەڵگر

punishing/ˈpʌnɪʃɪŋ/adj ماندووکەر- شەکەتکەر

punishment/ˈpʌnɪʃmənt/n ١- سزا ٢- جۆری سزا

punitive/ˈpju:nətɪv/adj ١- تەمبێکەر٢- توند

punk/pʌŋk/n ١- جۆرێکە لە مۆسیقای رۆك ٢- خولیای مۆسیقای رۆك یان پونك

punt/pʌnt/n بەلەم

punt/pʌnt/v بە بەلەم گەشت دەکا

puny/ˈpju:ni/adj بچووك و لاواز

pup/pʌp/n گوجیلە سەگ- بێچووی هەندێ گیانەوەر

pupil/ˈpju:pl/n ١- قوتابی ٢- شاگرد

pupil/n رشتێنەی چاو، رەشایی چاو، گلێنە

puppet/ˈpʌpɪt/n ١- بووکەشووشە ٢- بێدەسەڵات

puppy/ˈpʌpi/n گوجیلەی سەگ

purchase/ˈpɜ:tʃəs/n ١- کڕین ٢- نووسراوەی کڕیوتە

purchase/ˈpɜ:tʃəs/v دەکڕێ

purchaser/ˈpɜ:tʃəsə(r)/n کڕیار

purdah/ˈpɜ:də/n ١-پێچە ٢- شوێنی تایبەتی ئافرەت

pure/pjʊə(r)/adj ١-پاك- بێگەرد ٢-پاك- پاقژ٣- پاك- بێ تاوان ٤- تەواو٥- روون ٦- نەزمری- تیۆری

purely/adv ١- تەنیا ٢- بەتەواوی

puree/ˈpjʊərei/n هەریسە- قیمەکراو

purge/pɜ:dʒ/v ١- پاکتاو دەکا ٢- پاکسازی دەکا

purge/pɜ:dʒ/n پاکسازیکردن

purification/ˌjʊərɪfɪˈkeɪʃn/n پاککردنەوە

purify/ˈpjʊərɪfaɪ/v پاك دەکاتەوە، ساف دەکا

puritan/ˈpjʊərɪtən/n ١- دژە خۆشی ٢- توند

purity/ˈpʊərəti/n پاکێتی- خاوێنی

purl/pɜ:l/n تەقەڵ

purple/ˈpɜ:pl/adj ئەرخەوانی

purple/n رەنگی ئەرخەوانی

purpose/ˈpɜ:pəs/n ١- مەبەست ٢- ئامانج

on purpose بەئەنقەست- بەمەبەست

purposeful/ˈpɜ:pəsfl/adj خاوەن ئامانجێکی دیار

purposefully/ˈpɜ:pəsfəli/adv بەرەو ئامانجێکی دیار

purposely/adv بەمەبەست

purposeless/ˈpɜ:pəsləs/adj بێ ئامانج ومەبەستە

purr/pɜ:(r)/v میاومیاو دەکا- نوزە نوزە دەکا

purse/pɜ:s/n ١-جزدان ٢- جانتای دەستی

purse/v لێوەکانی پێکدێنێتەوە بۆ ئەوەی پیشان بدا کە شتێکی پەدڵ نیە

purser/ˈpɜ:sə(r)/n ژمێریاریی کەشتی

pursue/pəˈsju:/v ١- بەدوای دەکەوێ ٢- شوێن پێی هەڵدەگری تابیگرێ ٣- لەگەڵی بەردەوام دەبێ/خەریك دەبێ ٤- تەراتێنی دەکا

pursuer/pəˈsju:ə(r)/n ١- بەدواکەر ٢- شوێن کەوتە٣- تەراتێن پێ کەر

pursuit/pəˈsju:t/n ١-تەراتێن

**pudding/ˈpʊdɪŋ/n** حەلوا- شیرین
پوودینگ: جۆرە شیرینییەکی ئینگلیزی کۆنە.

**puddle/ˈpʌdl/n** گۆم- چاڵاو

**puff/pʌf/n** ١- پف- فوو
٢- قوم: قومێ جگەرە- هەناسەیێ

**puffy/ˈpʌfi/adj** پەنماو-ئەستوور

**puff/v** ١- پف لێ دەکا ٢- فوو لێ دەکا
٣- جگەرە دەکێشێ- قوم لەجگەرە دەدا
٤- هانەهانی دێ
٥- تووشی هەناسەبڕکێ دەبێ

**puffed/adj** هەناسە لێ بڕاو-
لەماندیا هەناسەی نایێ

**puffin/ˈpʌfɪn/n** پۆفین:
باڵندەیەکی ئاوی ئەتلەنتییە لولێکی
بریقەداری رەنگداری هەیە.

**puke/pju:k/v** هەڵێنجی دێ-
دەرشێتەوە- ئستفراق دەکا

**puke/n** رشانەوە

**pull/pʊl/v** ١-رادەکێشی٢-توند دەکا
٣- لە دوو خۆی رادەکێشێ
٤- ماسولکەی لەبەریەك دەبا
٥- پێی رادەبوێرێ

**pull/n** راکێشان-
سەرکەوتن بەسەر شوێنێ بەرز

**pull strings/n** دەسەڵاتی خۆی بۆ
بەرژەوەندی خۆی بەکاردێنێ

**pull your weight/v** بەش خۆی دەکا

**pull away/v** خۆی دەکێشێتەوە

**pull down/v** لەناو دەبا

**pull in/v** دەکا

**pull off/v** سەردەکەوێ لە

**pull out/v** ١- دەڕوا- بەجێ دێڵێ
٢- لەناکاو دەردەچێ

**pull yourself together/v** خۆیکرە-
هەڵمەچۆ

**pulley/ˈpʊli/n** بەرزکەرەوە

**pullover/ˈpʊləʊvə(r)/n** پوولئۆڤەر-
بلوزی خوری

**pulp/pʌlp/n** ١- دەنك- کاکل
٢- هەویری کاغەزکاری
٣- وردکراو- تێکەهەڵکێشراو

**pulpit/ˈpʊlpɪt/n** میمبەر- سەکۆ

**pulsate/pʌlˈseɪt/v** ١- ترپەترپی دێ
٢- لێ دەدا- لێدان- ترپەترپ

**pulse/pʌls/n** لێدان- ترپەترپ

**pulses/n** دەنکە فاسۆلیا-لۆبیا

**pump/pʌmp/n** پەمپ- ترۆمپا

**pump/v** پەمپ لێ دەدا- پڕ هەوا دەکا

**pumpkin/ˈpʌmpkɪn/n** کودی-
کوولەکە، کولەك

**pun/pʌn/n** رەگەزدۆزی-یاری بەوشەکردن

**punch/pʌntʃ/v** مستی لێ دەدا-بۆکسی لێ دەدا

**punch/n** مست- بۆکس- مشتەکۆلە

**punch-up/n** مشتەکۆلە

**punch/n** ١-تێکەڵەی ئارەق و خۆشاوو شەکر
٢- کونکەرە

**punch/v** کون دەکا

**punctual/ˈpʌŋktʃuəl/adj** بەڵێن راست-
لەکاتی خۆیدا رودەدا

**punctuality/ˌpʌŋktʃuˈæləti/n**
١- بەڵێن راستی،وردی لە ژوان
٢- لەکاتی خۆیدا

**punctuate/ˈpʌŋktʃueɪt/v** خاڵبەندی
بەکاردێنێ-قسەی دەبڕێ

**punctuation/ˌpʌŋktʃuˈeɪʃn/n**
خاڵبەندی

**punctuation mark/n** نیشانەی
خاڵبەندی

**puncture/ˈpʌŋktʃə(r)/n** پەنچەر،
تایەی کون تێ بو – کون

**puncture/v** کون دەکا- پەنچەر دەبێ

psyche/ˈsaɪki/n دەروون

psychiatry/saɪˈkaɪətri/n پزیشکیی دەروونی

چارەسەری دەروونی

psychiatric/ˌsaɪkiˈætrək/adj

نەخۆشخانەی بەنەخۆشیە دەروونییەکان

psychiatrist/ˌsaɪkiˈætrɪst/n

دکتۆری نەخۆشی دەروونی

psychic/ˈsaɪkɪk/adj رۆحانی

psychoanalysis/ˌsaɪkəʊəˈnæləsɪs/n

شیکردنەوەی دەروونی

psychoanalyst/ˌsaɪkəʊəˈnælɪst/n

شیکەرەوەی دەروونی

خوێندنەوەی دەروونی نەخۆش(کەس)

psychoanalyse/ˌsaɪkəʊˈænəlaɪz/v

بە شیکردنەوەی دەروونی چارەسەری دەکا

psychology/saɪˈkɒlədʒi/n

دەروونناسی– دەروونزانی– دەروون

psychological/ˌsaɪkəˈlɒdʒɪkl/adj

دەروونی– عەقڵی

psychologically/adv لەڕووی

دەروونییەوە

psychologist/ˌsaɪkəˈlɒdʒɪst/n

دەروونناس– زانای دەروونناسی

psychopath/ˈsaɪkəʊpæθ/n

کەسێ تووشی نەخۆشی دەروونی

بێ بەجۆری ئەوانەیە خەڵك ئازار بدا،

بکوژێ

psychotherapy/ˌsaɪkəʊˈθerəpi/n

چارەسەرکردنی‌دەروونی–

چارەسەرکردنی ئەو کەسانەی

نەخۆشی دەروونیان هەیە بەرێگاکانی

دەروونناسی نەك دەرمان.

pub/pʌb/n ئارەقخانە– بار

puberty/ˈpju:bəti/n تەمەنی بالەق

بوون– هەرزەکاری

pubic/ˈpju:bɪk/adj بەر

pubic hair مووی بەر

public/ˈpʌblɪk/adj ١– گشتی– میللی

٢– گشتی– ئاشکرا

public/n خەڵك– عەوامی‌خەڵك

کۆمەڵێ– رەش و ڕووت

in public بەئاشکرا

publicly/ˈpʌnlɪkli/adv بەئاشکرا

public company کۆمپانیای پشك فرۆش

public convenience/n ئاودەست

public house/n بار

public opinion/n رای گشتی

public relations/n پەیوەندییە گشتییەکان

public school/n قوتابخانەی

تایبەت(بەریتانیا)

قوتابخانەی حکومەتی(ئەمریکا)

public spirited/adj پێی خۆشە خزمەتی

خەڵك بکا– خەڵکدۆست

publictransport/n هۆکاری

گواستنەوە گشتی

publican/ˈpʌblɪkən/n خاوەن بار–

بەڕێوەبەری بار

publication/ˌpʌblɪˈkeɪʃn/n ١–بڵاوکردنەوە

کتێب و گۆڤاری بڵاوکراوە

٢– راگەیاندن بڵاوکردنەوە

publicity/pʌbˈlɪsəti/n ١–ناوبانگی

٢– گرنگی‌دان بەهۆکارەکانی راگەیاندن

٣– پڕۆپاگندە

publicize/ˈpʌblɪsaɪz/v پڕۆپاگندەی

بۆ دەکا

publish/ˈpʌblɪʃ/v ١–بڵاو دەکاتەوە–

چاپدەکا ٢ – دەنووسێ: بڵاو دەکاتەوە

٣– رادەگەیەنێ

publisher/ˈpʌblɪʃə(r)/n بڵاوکار

publishing/ˈpʌblɪʃɪŋ/n بڵاوکردنەوە

١- قارەمانی شانۆگەری
٢- پاڵەوانی چیرۆك٣- سەرکردە
protect/prə'tekt/v دەپارێزی
-داکۆکی لێ دەکا -بەرگری لێ دەکا
protection/prə'tekʃn/n
پاراستن- بەرگری لێ کردن
protective/prə'tektɪv/adj ١-پارێز
٢- رژدە لەسەر پاراستنی منداڵەکانی
protector/prə'tektə(r)/n ١- پارێزەر
٢- داکۆکیکەر
protein/'prəuti:n/n پرۆتین
protest/'prəutest/n نارەزایی
protest/prə'test/v ١- گلەیی دەکا لە
٢- نارەزایی دەردەبڕێ
٣- سوور دەبێ- رژد دەبێ
protester/prə'testə(r)/n
خۆپیشاندەر
Protestant/'prɒtɪstənt/n
(هاوڵاتی) پرۆتستانی
protocol/n پرۆتۆکۆڵ- رەشنووس
protestant/adj پرۆتستانی
prototype/'prəutətaɪp/n
نموونەی رەسەن
protrude/prə'tru:d/v
١- دەردەکەوێ لە ٢- دەردەپەرێ لە..
٣- دەردەچێ لە..
proud/praud/adj شانازی بەخۆکەر-
فیزن- خۆبەزلزان
proudly/'praudli/adv بەشانازییەوە
prove/pru:v/v ١- دەسەلمێنێ
٢- ئیسپات دەکا
proven/'pru:vn/adj سەلمێنراو
proverb/'prɒvɜ:b/n پەند
provide/prə'vaɪd/v ١- دەبەخشێ
٢- دەگەیەنێ
provided/prə'vaɪdɪd/conj بەمەرجێ

province/'prɒvɪns/n ١- هەرێم
٢- هەموو هەرێمەکان بێجگە لەپایتەخت
provincial/prə'vɪnʃl/adj ١- هەرێمی
٢- لادێی ٣- کۆن
provision/prə'vɪʒn/n ١-بەخشین٢-تەدارەك
٣- خۆراك- کۆمەك
provisional/prə'vɪʒənl/adj کاتی- وەختی
provisionally/adv جارێ،
بەشێوەیەکی کاتی
provocation/ˌprɒvə'keɪʃn/n خرۆشاندن-
هەراسانکردن، تورەکردن- وروژاندن
provocative/prə'vɒkətɪv/adj
١- تورەکەر ٢- خرۆشێنەر- وروژێنەر
٣- وروژێنەری سێکسی
provoke/prə'vəuk/v تورەی دەکا-
بێزاری دەکا- دەیوروژێنێ
prow/prau/n پێشەوەی کەشتی یان بەلەم
prowess/'prauəs/n کارامەیی
prowl/praul/v دەخشێ(تا نێچیر بگرێ)
prowler/'praulə(r)/n جاسوس-
خۆدانوسێنەر- خۆمەلاسدەر
proximity/'prɒk'sɪmɪti/n نزیکی
proxy/'prɒksi/n بریکاری،بریکارنامە
prude/pru:d/n شەرمن- بەحەیا
prudish/'pru:dɪʃ/adj شەرمن
prudent/'pru:dnt/adj ١- حەکیم- ئاقڵ
٢- دووربین
prudence/'pru:dns/n وردبینی
prudently/adv بەلەسەرخۆیی، بەوردی
prune/pru:n/n قۆخە- هەلوژەی وشك
prune/v لق و پۆپی درەخت دەبڕێ
pry/praɪ/v خۆی لەکاروباری خەڵك
هەڵدەقورتێنێ
pseudonym/'sju:dənɪm/n نازناو
psych/saɪk/v دەروونی خۆی بەهێز
دەکا بۆ هەر دژواریەك

proof/adj رێگر- نەمێل، دژە

prop/drɒp/n پاڵپشت- کۆڵەکە

prop/v ١- پاڵپشتی دەکا
٢- رادەگرێ ٣- بەدیوار وەدەنێ

prop/n کەلوپەل و شتومەکی بەکارهاتو لەشانۆ و فیلم

propaganda/ˌprɒpəˈgændə/n
پرۆپاگندە

propagate/ˈprɒpəgeɪt/v
١- پرۆپاگندە دەکا
٢-زۆر دەکا ٣- وەچە دەنێتەوە

propel/prəˈpel/v ١-پالەدا-دەجولێنێ
٢- بەرەو پێش داژۆا

propeller/n پانکە-
پەروانەی کەشتی یان فرۆکە

proper/ˈprɒpə(r)/adj ١- دروست-
هەقیقی ٢- گونجاو- شیاو- لایەق
٣- رەسەن- سەرەکی

properly/ˈprɒpəli/adv ١- بەدروستی
٢- بەشێوەیەکی راست
٣- بەشێوەیەکی گونجاو - لایەقە

proper name/n ناوی کەس

property/ˈprɒpəti/n ١-سامان
٢- زەوی و زار- خانووبەرە
٣- خاوەنێتی- تایبەتمەندی

prophecy/ˈprɒfəsi/n پێشبینی

prophesy/ˈprɒfəsaɪ/v پێشبین دەکا

prophet/ˈprɒfɪt/n ١- پێغەمبەر
٢- داهاتووبێژ/پێشبینیکەر

prophetic/prəˈfetɪk/adj لەداهاتوو دێتە دی

proportion/prəˈpɔːʃn/n ١- بەش،
پشك ٢-رێژە- لەبارەوشێوە-رەمەند

proportional/prəˈpɔːʃənl/adj
گونجاو و شیاو

proposal/prəˈpəuzl/n ١-پرۆژە ٢-پێشنیار
٣- ژن خواستن- داخوازیکردن

propose/prəˈpəuz/v ١- پێشنیار دەکا
٢- پرۆژەیێ پێشکەش دەکا
٣- دەیەوێ- داوای لێدەکا شووی پێبکا
٤- دەپالێوێ

proposition/ˌprɒpəˈzɪʃn/n ١-بیرۆکە/را
٢-داوا/پێشنیار ٣- کێشە ٤- شەرك

proprietor/prəˈpraɪətə(r)/n خاوەن/خودان
موڵکدار

prose/prəuz/n پەخشان

prosecute/ˈprɒsɪkjuːt/v ١- داوای لەدژ
بەرزدەکاتەوە ٢- تاوانباری دەکا

prosecution/ˌprɒsɪˈkjuːʃn/n داوا لەسەر
تۆمارکردن-لایەنی‌داواکار

proseutor/ˈprɒsɪkjuːtə(r)/n داواکاری
گشتی- دەم دەپی دادگا

prospect/ˈprɒspekt/n ١- دەرفەت
٢- شتی چاوەڕێکراو
٣- دەرفەتی سەرکەوتن

prospective/prəˈspektɪv/adj
چاوەڕێکراو، داهاتووی

prospectus/prəˈspektəs/n رابەر

prosper/ˈprɒspə(r)/v ١- گەشەدەستێنێ
٢- لەڕووی ماددییەوە سەردەکەوێ

prosperity/prɒˈsperəti/n گەشەکردن
سەرکەوتن

prosperous/ˈprɒspərəs/adj
١- دەوڵەمەند ٢- سەرکەوتو

prostitute/ˈprɒstɪtjuːt/n سۆزانی-
قاحپە

prostitution/ˌprɒstɪˈtjuːʃn/n
قاحپەکاری- سوزانیەت

prostrate/ˈprɒstreɪt/adj
١- لەسەر پشت راکشاو ٢- بەرەوخوار

protagonist/prəˈtægənɪst/n

١-هەڵسەنگاندن ٢- نرخاندن ٣- ترساندن ٤-خەملاندن ٥-کەوتن- وابکەی شتێ بکەوێ

projector/prəˈdʒektə(r)/n پرۆجێکتەر

proliferate/v خێرا زیاد دەکا، بڵاو دەبێتەوە

proliferation/prəˌlɪfəˈreɪʃn/n ١- بڵاوبوونەوە ٢- زۆر بوون

prolific/prəˈlɪfɪk/adj بەبەرهەم-بەرهەم زۆر

prologue/ˈprəʊlɒg/n ١- پێشەکی ٢- بەرایی شانۆ/چامە

prolong/prəˈlɒŋ/v ١- تەمەنی درێژ دەکا ٢- درێژ دەکا

prolonged/adj درێژدادر- درێژخایەن

prom/prɒm/n ١- شۆستەی ڕۆخی دەریا ٢- ئاهەنگی هەڵپەرکێ لەکۆتایی سەرسالی خوێندن

promenade/ˌprɒməˈnɑːd/n ١-شۆستەی ڕۆخی دەریا ٢-گەشت ٣-کردنەوەی ئاهەنگی سەما ئامێز

prominent/ˈprɒmɪnənt/adj دیار، ناسراو- دیار- تێبینیکراو

prominence/ˈprɒmɪnəns/n گرنگی

prominetly/adv بەشێوەیەکی بینیی ئاسان بێ

promiscuous/prəˈmɪskjuəs/adj مێ باز- راسپۆرتێن - پەیوەندی سێکسی لەگەڵ زۆر کەس هەیە

promiscuity/ˌprɒmɪˈskjuːəti/n پەیوەندی سێکسی هەبوون لەگەڵ زۆر کەس- مێ بازی

promise/ˈprɒmɪs/n ١- بەڵێن٢- داهاتوویەکی گەش

promise/v ١- بەڵێن دەدا ٢- لێی دەوەشێتەوە ٣- مژدە دەبەخشێ ٤- وای لێ دەفامرێ

promisor/n بەڵێندەر

promising/ˈprɒmɪsɪŋ/adj ١ - مژدەبەخش ٢- داهاتوی گەش

promote/prəˈməʊt/v ١- بەرز دەکاتەوە/ پلەی بەرز دەکاتەوە ٢- هان دەدا ٣- بەمەرمێنێ‌دەکا ٤- بازاری پێ‌گەرم دەکا

promoter/prəˈməʊtə(r)/n ١- ڕێکخەر ٢- پارەبەخش

promotion/prəˈməʊʃn/n ١-پلەپێدان ٢-بەرزکردنەوە ٣-هان دان ٤-بەمەرمێن کردن

prompt/prɒmpt/adj دەستبەجێ/خێرا

prompt/adv بەتەواوی بەدروستی لە

promptly/ˈprɒmptli/adv دەستبەجێ- لەکاتی دیارکراو

prompt/v ١- هاندەدا ٢- تەلقینی دەدا ٣- وەبیری دێنێتەوە

prompting/ˈprɒmptɪŋ/n ١- هاندان ٢- وەبیرهێنانەوە

prone/prəʊn/adj ١-بەبەرچاو کەوتوو ٢- تووشی ببێ-دەبێ

pronoun/ˈprənaʊn/n جێناو

pronounce/prəˈnaʊns/v ١- گۆ دەکا ٢- بەرەسمی ڕادەگەیەنێ ٣- بڕیار دەدا ٤- ڕای خۆی دەدا

pronounced/adj دیار، بەرچاو/ڕوون گۆکراو

pronunciation/prəˌnʌnsiˈeɪʃn/n ١- گۆکردن ٢- دەربڕین

proof/pruːf/n ١- سەلماندن ٢- ئیسپات کردن

proof water دژەئاو

prove/v دەسەلمێنێ

profess/prəˈfes/v ١- بانگاشه دەکا
٢- رادەگەیەنێ(گوناه)

professional/prəˈfeʃənl/adj
١- پیشه لەپزیشکی و پارێزەری- پیشەیی ٢- پیشەدار ٣- کارامە
٤- پیشه لەپێناو پارە

professional/n پیشەدار/کارامە- مامۆستا

professionalism/prəˈfeʃənəlɪzən/n
کارمەیی‌وەك پیشە/کارمەنداری

professor/prəˈfesə(r)/n پرۆفیسۆر- مامۆستای زانکۆ

proficient/prəˈfɪʃnt/adj
لێهاتوو کارامە

proficiency/prəˈfɪʃnsi/n کارامەیی/ لێهاتوویی

profile/ˈprəʊfaɪl/n ١-روخساری یان سەری مرۆڤ لەلایێکەوە نەك پێشەوە
٢- کورتە ژیاننامە، کلافەیەك لەبارەی ژیانی.

profit/ˈprɒfɪt/n سوود- قازانج

profit/v قازانج دەکا

profitable/ˈprɒfɪtəbl/adj
سود هێن- قازانج بەخش

profitability/ˌprɒfɪtəˈbɪləti/n
سوود/قازانج

profitably/ˈprɒfɪtəbli/adv
سوود بەخشانە بەشێوەیەکی قازانج بەخش

profound/prəˈfaʊnd/adj ١- مەزن
٢- قووڵ

profoundly/adv زۆر/ بە قووڵی

profuse/prəˈfjuːs/adj زۆر- فرە

profusely/adv بەزێدە، زۆر

progeny/ˈprɒdʒəni/n وەچە- پشت، ئاکام

program/ˈprəʊgræm/n پرۆگرام، بەرنامە

program/v بەرنامە دادەرێژێ

programmer/ˈprəʊgræmə(r)/n
بەرنامەدانەر

programme/ˈprəʊgræm/n ١- بەرنامەی تەلەفزیۆنی ٢- پلان- بەرنامەی ئاهەنگ

programme/v پرۆگرام-بەرنامە دادەنێ- پلان دادەنێ

progress/ˈprəʊgres/n ١- پێش کەوتن
٢- گۆڕان

in progress دەستی پێکرد

progress/v ١- پێش دەکەوێ
٢- پەرە دەسەنێ ٣- گۆڕانی تێدا روودەدا
٤- بەرەو پێش دەچێ ٥- بەردەوام دەبێ

progression/prəˈgreɪʃn/n
بەرەو پێش چوون
-پەرەسەندن لەقۆناغێکەوە بۆ قۆناغێکیتر

progressive/prəˈgresɪv/adj ١- سەردەمی
٢- پێشکەوتوو- پێشکەوتوخواز
٣-بەردەوامی-بێوچان
٤-پێکهاتەی بەردەوام(رێزمان)

progressively/adv ١- بەبێ وچان

prohibit/prəˈhɪbɪt/v ١- ناهێڵێ
٢- بێوەری دەکا لە

prohibition/ˌprəʊɪbɪʃn/n ١- بێوەری کردن
٢- نەهێلان- قەدەغەکردن

prohibitive/prəˈhɪbətɪv/adj
١- گران ٢- لەکرین نەهاتو

prohibitively/adv بەشێوەیەکی لەکرین نەهاتو

project/ˈprɒdʒekt/n ١- پرۆژە
٢- پرۆژەی نووسینی بابەتێ

project/prəˈdʒekt/v ١- پلان دادەنێ
٢- دەقرسێنێ- دەنرخێنێ هەڵدەسەنگێنێ
٣- دەهێنێ- دەبەخشێ- پیشان دەدا
٤-دەردەکەوێ

projection/prəˈdʒekʃn/n

١- تایبەت کردن

٢- بەئەهلی کردن نەك خۆماڵی کردن

**privilege/ˈprɪvəlɪdʒ/n** ١- زێدە مافی

٢- مافی تایبەتی٢- دەرفەتی مەزن

**privileged/adj** بەبەخت

**prize/praɪz/n** خەڵات-پاداشت

**prize/adj** شایەن بەخەڵاتە

**prize/v** ١- شانازی پێدەکا

٢- بەزەبر دەرگا دەکاتەوە

**pros and cons** باشی وخراپی

**pro/prəʊ/n** ١- پیشەکار

٢- چاکە٢- کارامە- شارەزا

**probability/ˌprɒbəˈbɪləti/n**

١- شیان٢- شیمانەیی

**probable/ˈprɒbəbl/adj** ١- شیمانە

٢- شیاو- دەکرێ- رێی دەچێ

**probably/ˈprɒbəbli/adv** ١- بەزۆری

٢- چاوەرێ دەکرێ- شیمانە دەکرێ

**probation/prəˈbeɪʃn/n**

١- چاودێریکردن

٢- ماوەی تاقیکردنەوە

**probation officer/n** ئەفسەری

چاودێری کردن

**probe/prəʊb/n** قوولایپێو: ئامێرێکی

باریکی درێژە دکتۆرەکان بەکاری

دێنن بۆ ئەو شوێنانەی دەستیان ناگاتێ

**probe/v** ١- بەقوولی پێو تاقی دەکاتەوە

٢-بەدەست دێنێ

**problem/ˈprɒbləm/n**-کێشە- ئاریشە

مەسەلە

**problematic/ˌprɒbləˈmætɪk/adj**

دژوار

**procedure/prəˈsiːdʒə(r)/n**

١- فەرمایشت ٢- ئەدارەك ٣- بەدواداچوون

**proceed/prəˈsiːd/v** ١- بەردەوام دەبێ

-دەست بەقسان دەکاتەوە

٢- پێش دەکەوێ ٢- دەبڕێ

**proceedings/prəˈsiːdɪŋz/n** ١- داوای

دادوەری ٢- داوای قەزایی-رووداوەکان

**proceeds/ˈprəʊsiːdz/n** قازانج-دەسکەوت

**process/ˈprəʊses/n** ١-پرۆسە

٢-زنجیرەیەك گۆرانکاری

**process/v** ١-چارەسەردەکا ٢- دروست دەکا

**processor/ˈprəʊsesə(r)/n**

١- ئامێری کارەبایی خواردن ئامادە دەکا

٢- زانیاری ئامادە دەکا

**procession/prəˈseʃn/n** ١- کاروان- کەژاوە

٢- رێ و رەسم

**proclaim/prəˈkleɪm/v** ١-رادەگەیەنێ

٢-بانگاشە دەکا

**proclamation/ˌprɒkləˈmeɪʃn/n**

١- راگەیاندن ٢- بانگاشەکردن

**procure/prəˈkjʊə(r)/v** ١- فەراهەم دێنێ

٢- بەدەست دێنێ

**prod/prɒd/v** پالدەدا- تێوە دەژەنێ

**prodding/ˈprɒdɪŋ/n** هاندان

**prodigious/prəˈdɪdʒəs/adj** زۆر مەزن

**prodigy/ˈprɒdədʒi/n** ١-منداڵێکی

بەموعجیزە ٢- ئاقل- سەیر

**produce/prəˈdjuːs/v** ١- بەرهەم دێنێ

٢- دروست دەکا ٣- دەبێتە هۆی

٤- دەیبێ-دەزێ

٥- شانۆگەری- فیلم دەردێنێ

**produce/ˈprɒdjuːs/n** بەرهەم

**producer/prəˈdjuːsə(r)/n**

١- بەرهەم هێن ٢- دەرهێنەر

**product/ˈprɒdʌkt/n** ١- بەرهەم

٢- ئاکام- ئەنجام

**production/prəˈdʌkʃn/n** ١- بەرهەم

- بەرهەمەکانی- شانۆگەری یان فیلم

**productive/prəˈdʌktɪv/adj**

١- بەبەرهەم ٢- بەسوود

**productivity/ˌprɒdʌkˈtɪvəti/n**

١-بەرهەمداری ٢- بڕی بەرهەم

**prick/v** ١- دەسمێ- کون دەکا
٢- ئازار دەدا
**prickle/ˈprɪkl/n** درك- ئیستری
**prickle/v** درکی تێ رادەچێ
تووکی- پرچی- موومەکانی قیت دەبێتەوە
**prickly/ˈprɪkli/adj** ١- درکاوی
٢- توڕە و تیژ
**pride/praɪd/n** ١- شانازی-
بەخۆنازین-خۆ بەزل زانین
٢- دەروون بەرزی
**pride/v** ١- شانازی دەکا
٢- بەخۆی دەنازێ
**priest/priːst/n** قەشە
**prim/prɪm/adj** زێدە رەو/شەرمێن-
زۆر بەرەوشت
**primary/ˈpraɪməri/adj** سەرەکی-
بنەچەیی- سەرەتایی- بەرایی
**primarily/ˈpraɪmərɪli/adv**
بەپلەی یەکەم
**prime/praɪm/adj** ١- سەرەکی-
زۆر گرنگ
٢- نایاب- خۆشترین کاتی ژیان
**prime minister/n** سەرەك وەزیران
**prime/v** زانیاری پێویستی دەدانێ
**primitive/ˈprɪmətɪv/adj**
بەرایی-سادەیی
**primrose/ˈprɪmrəuz/n** ١-گوڵی بەهار
٢- گوڵی زەرد
**prince/prɪns/n** ١- میر/شازادە
٢-حاکم- کاربەدەست
**princess/ˌprɪnˈses/n** شازادە، خاتوون
**principal/ˈprɪnsəpl/adj** سەرەکی
**principal/n** بەڕێوەبەری کۆلێژ یا
قوتابخانە
**principally/adv** بەپلەی یەکەم
**principle/ˈprɪnsəpl/n** ١- باوەڕ/رێسا
٢-یاسای ژیان

**in principle** بەشێوەیەکی گشتی
**on principle** لەبەر باوەڕە.../
لەروانگەی باوەڕەکەی
**print/prɪnt/n** ١-پیتەکانی چاپ
٢- نیشانە ٣- وێنەی چاپکراو
٤- وێنەی فۆتۆگرافی
**out of print** نەماوە، دانەی نەماوە
**print/v** ١- چاپ دەکا
٢- بڵاودەکاتەوە ٣- وێنەی رادەکێشی
**print out/v** (لەکۆمپیوتەر) زانیاری
چاپکراو دەدا
**printer/ˈprɪntə(r)/n** ١-چاپکەر
٢-ئامێری چاپ
**printing/ˈprɪntɪŋ/n** چاپکردن
**printing press** چاپخانە
**prior/praɪə(r)/adj** پێشوو
**prior to/prep** پێش
**priority/praɪˈɒrəti/n** ١- مافی پێشەیی/
یەکەمجار/مافی بەرایی ٢- گرنگتر لەهی دی
**prise/praɪz/v** بەزەبر دەرگا دەکاتەوە
**prison/ˈprɪzn/n** زیندان
**prisoner/ˈprɪznə(r)/n** بەندی-زیندانی
**prisoner of war/n** دیلی جەنگ-
یەخسیری شەڕ
**privacy/ˈprɪvəsi/n** گۆشەگیری تەنیایی/
**private/ˈpraɪvət/adj** ١- تایبەت
نهێنی ٢- نهێنی- بەتەنیا- تایبەتی
٣- کەسیی-ئەهلی (ناحکومی)
**in private** بەتەنیا
**private/ˈpraɪvət/n** سەربازی ئاسایی
**privately/ˈpraɪvətli/adv** بەنهێنی
**privatise/ˈpraɪvətaɪz/v** ١- دەیکاتە
هی خۆی ٢- خۆماڵی دەکا
٣- (تایبەت بەخۆی دەکا)
**privatization/ˌpraɪvətaɪˈzeɪʃn/n**

presidential/ˌprezɪˈdenʃl/adj پەیوەندی بە سەرۆکەوە هەیە
press/pres/n ١- رۆژنامەگەری
٢- چاپ- بڵاوکردنەوە-چاپکردن
٣- گوشار- فشار- پاڵەپەستۆ
press agency/n بریکاری راگەیاندن و پرۆپاگندە
press conference/n کۆنگرەی رۆژنامەگەریی
press gallery/n گەلەری رۆژنامەنووسان - شوێنی رۆژنامەنووسان لە ئەنجومەنی عومومی بەریتانی.
Press Lord لۆردی رۆژنامەگەری پاشای رۆژنامەگەری
pressman/n رۆژنامەگەر-چاپکەر
press photograpger/n وێنەگری رۆژنامە
press/v ١- پاڵنە- گوشار بخە
٢- دەگوشێ ٣- ئوتودەکا- ئوتی دەکا
٤- لەئامێز دەگرێ
٥- سوور دەبێ-رژد دەبێ
pressing/ˈpresɪŋ/adj زۆر پێویست - دەسبەجێ جێبەجێ بکرێ
press-up/n خۆ بەرزەوی دانان- جۆرە راهێنانێکە
pressure/ˈpreʃə(r)/n ١- گوشار
٢- پەستان ٣- فشار
pressurize/ˈpreʃəraɪz/v ناچار دەکا- گوشاری دەخاتە سەر
prestige/preˈstiːdʒ/n ١- پلەو پایە
٢- کەسایەتی ٣- زێدەماف
prestigious/preˈstɪdʒəs/adj بەرێز- شکۆدار - بەناوو دەنگ
presumably/prɪˈzjuːməbli/adv لەوانەیە
presume/prɪˈzjuːm/v وازەن دەبا- واگریمان دەبا
presumption/prɪˈzʌmpʃn/n زەن/گریمان
presumptuous/prɪˈzʌmptʃuəs/adj بێ شەرم، بێ ئابروو
pretence/prɪˈtens/n خۆ نواندن- خۆنیشاندان
pretend/prɪˈtend/v خۆ دەنوێنێ
pretentious/prɪˈtenʃəs/adj خۆپیشاندەر
pretext/ˈpriːteks/n بیانوو- هەنجەت- بەهانە
pretty/ˈprɪti/adj سرنج راکێش- جوان- قەشەنگ
pretty/adv تارادەیێ
prevail/prɪˈveɪl/v ١- هەیە-باو دەبێ
٢- دەباتەوە- بڵاودەبێتەوە- دەتەنێتەوە
prevailing/prɪˈveɪlɪŋ/adj باو- گشتی
prevalent/ˈprevələnt/adj باو
prevent/prɪˈvent/v ١- قەدەغەدەکا
٢- ناهێڵێ
prevention/prɪˈvenʃn/n ١- قەدەغەکردن
٢- پاراستن
preview/ˈpriːvjuː/n نمایشی تایبەت نیشاندانی پێشوەخت
previous/ˈpriːviəs/adj پێشوو
previously/adv لەمەو پێش- پێشتر
prey/preɪ/n نێچیر- قوربانی
prey/v ١- خۆی ئازار دەدا
٢- راوی دەکا ٣- نێچیر دەگرێ
price/praɪs/n نرخ- بەها
at any price بەهەر نرخێ بێ
price/v نرخ دادەنێ- نرخ لەسەر شت دادەنێ
نرخ لەسەر نایلۆن چاپ دەکا
priceless/ˈpraɪsləs/adj بێ نرخ نەهاتوو- گرانبەها
pricey/ˈpraɪsi/adj گران
price-list/n لیستی نرخەکان
prick/prɪk/n نێش- ئازار

**preliminary/n** پێشەکی

**prelude/ˈpreɪluːd, ˈpreljuːd/adj**

ڕێخۆشکردن- پێشەکی مۆسیقی

**premature/ˈpremətʃə(r)/adj**

١-پێش وەختە ٢-ئەو منداڵەی پێش وەختی دروستی خۆی لەدایک بێ ٣- پەلەی لێ کراوە ٤- بەهەڵپە بوو ٥- پێنەگەییو

**prematurely/adv** پێش وەخت

**premeditated/ˌpriːˈmedɪteɪtɪd/adj**

١- پێش وەختی پلان بۆ دانراو ٢- بەمەبەست

**premier/ˈpremiə(r)/adj**

١- زۆر گرنگ ٢- باشترین

**premier/n** سەرۆک وەزیران

**première/ˈpremieə(r)/n**

نمایشی یەکەم

**premises/ˈpremɪsɪz/n**

باڵەخانەی زەوی- دەوروبەری

**premium/ˈpriːmiəm/n** قستی بیمە:

بری ئەو پارەیەی بەرێک و پێکی بۆ دابین کردن. ٢- پارەی زێدە ٣-خەڵات- پاداشت

**premonition/ˌpriːməˈnɪʃn/n**

هەست کردن بەوە شتێکی ناخۆش ڕوویدا

**preoccupation/priɒkjuˈpeɪʃn/n**

مژۆل بوون، لەگژلکران راچوون- هەموودەم پێوەی خەریکی.

**preoccupy/priˈɒkjupaɪ/v** هەموو

بیری پێوە مژۆلە/ نیگەرانی دەکا

**preoccupied/priˈɒkjupaɪd/adj**

نیگەران

**preparation/ˌprepəˈreɪʃn/n**

ئامادەکردن- خۆئامادەکردن

**preparatory/prɪˈpærətri/adj**

١- ئامادەکاری

٢- قوتابخانەی ئامادەیی (عێراق- کوردستان)

٣- قوتابخانەی سەرەتایی (بەریتانیا)

**prepare/prɪpeə(r)/v** ئامادەدەبێ- ئامادە دەکا- ئامادە

**preposition/ˌprepəˈzɪʃn/n** پریپۆزیشن

**preposterous/prɪˈpɒstərəs/adj**

١- پووچ ٢- کەم

**prerequisite/ˌpriːˈrekwəzɪt/n**

پێویست بوون، پێویستە هەبێ

**prerogative/prɪˈrɒgətɪv/n** ١-مافی تایبەتی ٢- زێدە مافی

**prescribe/prɪˈskraɪb/v** ١- ڕاچێتە دەنوسێ ٢- بڕیاری دەدا

**prescription/prɪˈskrɪpʃn/n** ڕاچێتە

**presence/ˈprezns/n** ئامادەبوون-

ژمارەیێ لەپۆلیس و سەربازان کە بۆ کارێکی تایبەت لەشوێنێک

**present/preznt/adj** ١- ئامادە٢- هەیە

٣- ئێستایی- هەنووکەیی

**present/n** ١- دەمی ڕانەبردوو(ڕێزمان) ٢- دیاری

**present/v** پێشکەش دەکا

**presenter/ˈpreznta(r)/n** بێژەر

**presentable/prɪˈzentəbl/adj**

ڕێک وپێک- کۆک-گونجاو

**presentation/ˌpreznˈteɪʃn/n**

پێشکەش کردن- نمایش کردن- ڕێ و ڕەسم

**presently/ˈprezntli/adv**

١- زوو ٢- پاش کەمێکی تر- هەر ئێستا

**preservation/ˌprezəˈveɪʃn/n** پاراستن

**preservative/prɪˈzɜːvətɪv/n**

ماددەی پارێزەر

**preserve/prɪˈzɜːv/v** دەپارێزێ

**preside/prɪˈzaɪd/v** سەرۆکایەتی دەکا

**presidency/ˈprezɪdənsi/n**

١-سەرۆکایەتی ٢- ماوەی سەرۆکایەتی

**president/ˈprezɪdənt/n** سەرۆک

مافی پێشی- مافی بەرایی- مافی پێشی مافی پێشینە

**precedent/ˈpresɪdənt/n** پێشینە

**precinct/ˈpriːsɪŋkt/n** ١- کۆمەڵگەی بازرگانی ٢- ئەو بەشەی شار کە پۆلیس و ئاگر کوژێنەوەی خۆی هەیە. ٣-گۆرەپان- مزگەوت ٤-دەوروبەر

**precious/ˈpreʃəs/adj** ١- گرانبەها ٢-خۆشەویست- ئازیز ٣-پیرۆز

**precious stone/n** بەردی گرانبەها

**precipice/ˈpresəpɪs/n** رۆخان-خواری

**precise/prɪˈsaɪs/n** کورتە-پوختە

**precise/prɪˈsaɪs/adj** ١-روون و ورد ٢- دروست- تەواو٣- ورد

**precisely/prɪˈsaɪsli/adv** ١- بەدروستی ٢- بەوردی ٣- بەتایبەتی چونکە ٤- بەڵێ، راستە

**precision/prɪˈsɪʒn/n** وردی

**precocious/prɪˈkəʊʃəs/adj** ١- لەتەمەنی خۆی گەورەترە ٢- پیتۆلە ٣- زوو پێگەییو

**precoceived/ˌpriːkənˈsiːvd/adj** پێشینە/ بیرۆکەی پێشینە لەسەر

**preconception/ˌpriːkənˈsepʃn/n** بیرۆکەی پێشتر/ بیرۆکەی پێشینە

**predator/ˈpredətə(r)/n** گیانەوەری درندە

**predecessor/ˈpriːdɪsesə(r)/n** پێشینە- بنەچە-رەسەن، پێشوو

**predicament/prɪˈdɪkəmənt/n** تەنگژە- قەیران- ئاریشە

**predicative/prɪˈdɪkətɪv/adj** خەبەر- گوزارە(رێزمان)

**predict/prɪˈdɪkt/v** پێشبینی دەکا

**predictable/prɪˈdɪktəbl/adj** چاوەڕێکراو ئەمەی ئیچاوەڕێ دەکرێ

**predictably/adv** وەك چاوەڕێ دەکرا

**prediction/prɪˈdɪkʃn/n** پێشبینیکردن- ئادیارزانی

**predominant/prɪˈdɒmɪnənt/adj** زاڵ- بالادەست

**predominance/prɪˈdɒmɪnəns/adj** بالادەستی- زۆربە

**predominantly/adv** بەزۆری- بەپلەی یەکەم

**predominate/prɪˈdɒmɪneɪt/v** ١-دادەگرێ ٢-زاڵ دەبێ ٣- دەسەلات بە سەردا دەگرێ

**preface/ˈprefəs/n** پێشەکی

**prefect/ˈpriːfekt/n** ١-قوتابی گەورەتر لە قوتابیانی دی لەقوتابخانە ٢-دادوەر ٣-سەرۆکی پۆلیس

**prefer/prɪˈfɜː(r)/v** بەپەسەند دەزانێ- بەچاکتر دەزانێ

**preferable/ˈprefrəbl/v** چاکترە- گونجاوترە

**preference/ˈprefrəns/n** بەچاکتر زانین- پەسەندکردن

**preferential/ˌprefəˈtenʃl/adj** لایەنگر- پەسەندکراو

**prefix/ˈpriːfɪks/n** پێشگر

**pregnant/ˈpregnənt/adj** زگی هەیە- سك پڕ- ئاوس(گیانەوەر)

**pregnancy/ˈpregnənsi/n** سك پڕبوون- ئاوس بوون ماوەی سك پڕی

**prehistoric/ˌpriːhɪˈstɒrɪk/adj** پێش مێژوو

**prejudice/ˈpredʒʊdɪs/n** لایەنگری

**prejudice/v** وای لێدەکا لایەنگر بێ/ دژ بێ

**prejudiced/adj** لایەنگر

**preliminary/prɪˈlɪmɪnəri/adj** رێخۆشکەر

pour/pɔ:(r)/v ١- تێ دەکا
٢- دەرژێتە ناو- بەرێژنە دەبارێ

pout/paut/v لچی شۆڕدەکا

pout/n لچ شۆڕکردن- لێو کرۆژتن

poverty/ˈpɒvəti/n ١-کەم دەرامەتی٢- هەژاری

poverty-striken/adj زۆر هەژار
مشك لەماڵی کلکی بەتۆز نابێ

powder/ˈpaudə(r)/n ١-پاردەر: تۆز
٢-پۆدرە ٣- باروت

powder/v پۆدرەی دەکا- پۆدرەی پێدادەکا

powdered/adj ١- وشککراو
٢- پۆدرەکراو

power/n ١- توانا- توانست
٢- هێز- دەسەڵات ٣- دەوڵەتی مەزن
٤- دینەمۆ ٥- هێزی کارەبا- تەزووکارەبا

powered/adj بەتوانا

powercut/ˈpauəkʌt/n تەزووپچران

power point/n پلاك- سۆکێت

power station/n بنکەی کارەبا

powerful/ˈpauəfl/adj ١- بەهێز
٢- بەکاریگەر٣- بەدەسەڵات

powerless/ˈpauələs/adj بێهێز-
بێ دەسەڵات- لاواز

practicable/ˈpræktɪkəbl/adj
پراکتیك دەکرێ

practical/ˈpræktɪkl/adj ١- پراکتیك-
کرداری ٢- بەسوود٣- ئاڵمەند
٤- شیمانەی سەرکەوتنی لێ دەکرێ
٥- کارامە ٦- بەردەست

practical/n تاقیکردنەوەی پراکتیکی

practice/ˈpræktɪs/n ١-جێبەجێ کردن
٢- راهێنان-مەشق٣- داب
٤- کاری پزیشکی یان پارێزەری-
عیادە یان نووسینگەی..

in practice راهێنراو

out practice بێمەشق

practise/ˈpræktɪs/v راهێنان دەکا-
مەشق دەکا، خۆ رادێنێ لەسەر-
پیشەی خۆی دەکا

practised/ˈpræktɪst/adj راهێنراو

practitioner/prækˈtɪʃənə(r)/n پزیشك
یان پارێزەر-مەشقدەر- کارپێکەر

pragmatic/prægˈmætɪk/adj کرداری
نەك گریمانی و بیردۆزی

pragmatics/prægˈmætɪks/n پراگماتیکس

prairie/ˈpreəri/n مێرگ/گژوگیا

praise/preɪz/n ستایش- پیاهەڵدان

praise/v ستایش دەکا

praiseworthy/ˈpreɪzwɜ:ði/adj شایەن/
ستایشە- شایەنی باسە

pram/præm/n عارەبانەی منداڵ

prance/prɑ:ns/v سەما دەکا-
لەخۆشیا هەڵدەپەڕێ

prat/præt/n گەمژە- گێل

prawn/prɔ:n/n رۆبیان:
گیانەوەرێکی ئاوی بچوکە دەخورێ.

pray/preɪ/v ١- نوێژدەکا ٢- دەپاڕێتەوە

prayer/preə(r)/n ١- پاڕانەوە ٢- نوێژ

preach/pri:tʃ/v ١- وتار دەدا
٢- ئامۆژگاری دەکا

preacher/ˈpri:tʃə(r)/n ئامۆژگاریکەر-

precarious/prɪˈkeəriəs/adj وتاربێژ
ترسناك

precariously/adv بەدژواری

precaution/prɪˈkɔ:ʃn/n
١- ئاگا لەخۆ بوون ٢- وریایی

precede/prɪˈsi:d/v بەپێش دەکەوێ-
دەکەوێتە پێش

precedence/ˈpresɪdəns/n

post/pəust/n ١- ستوون
٢-پۆست- کار ٣-پیشه ٤- جێی کار
٥-پۆسته ٦-سیستەمی پۆسته

post/v ١- فەرمانبەرێ دەنێرێ بۆ جێی کاری نوێی ٢- پاسەوانێ لەشوێنێ دادەنێ

posting/n کارێ لەولاتی دی

postcard/ˈpəuscɑːd/n پۆستکارد

postcode/ˈpəustkəud/n هیمای پۆستەیی

postman/ˈpəustmən/n پۆستەچی

postmark/ˈpəustmɑːk/n نیشانەی پۆستەیی

postoffice/n پۆستەخانه

post office box/n سندوقی پۆسته

post/v پۆسته دەنێرێ

postage/ˈpəustɪdʒ/n کرێی پۆسته

postage stamp باجی پۆسته

postal order/n حەواله پۆسته

postdoctoral/adj پاش دکتورا

poster/ˈpəustə(r)/n پۆستەر

posterity/pɒˈsterəti/n ١- نەوەی داهاتوو ٢- پاشینه

postern/n دەرگای پشتەوە- دەرگای هەیوان

postgraduate/ˈpəustˈgrædʒuət/n خوێندنی بالاّ

posthumous/ˈpɒstjuməs/adj پاش مەرگ، مەدلیای پاش مەرگ

post mortem/ˌpəus ˈmɔːtəm/n پشکنینی پزیشکی لاشەی مردوو بۆ دۆزینەوەی هۆی مردن.

postpone/pəˈspəun/v دوا دەخا

postponement/pəˈspəunmənt/n دواخستن

postscript/ˈpəustskrɪpt/n تێبینی زێدە لەژێر نامە، سکالاّنامە دەنووسرێ

posture/ˈpɒstʃə(r)/n شێوەی دانیشتن و راوەستان و رۆیشتن/ دەسەلاّتی ماسولکەیی بەرجەسته

postwar/ˌpəustˈwɔː(r)/n دوا جەنگ

pot/pɒt/n ١- قازان- مەنجەل
٢- قۆری-چاپەست-پڕ بەقۆری

pot/pɒt/v روەك لەناو گولدان دادەنێ

potato/pəˈteɪtəu/n پەتاته

potent/ˈpəutnt/adj ١- بەهێز ٢-کاریگەر

potency/ˈpəutnsi/n ١- کاریگەری
٢- هێز٢- شیانی سێکسی

potential/pəˈtenʃl/adj شاراوه

potential/pəˈtenʃl/n توانای شاراوه

pothole/ˈpɒthəul/n ١- نەو کونه قوولەی بەهۆی دلۆپەی ئاو لەبەرد دروست دەبێ
٢- کونێ لەرووی زەوی

potholing/n خولیای چوونی نێو ئەشکەوتی ژێرزەوی

potter/ˈpɒtə(r)/v کاتی بەشتی بچووك بەفیڕۆ دەبا

potter/n گلکار

pottery/ˈpɒtəri/n گلکاری
کەلوپەلی فەخوری- کارگەی فەخوری

potty/ˈpɒti/adj شێت-گەمژە

potty/ˈpɒti/n قادە

pouch/pautʃ/n ١- جانتای بچووکی له پێسته دروستکراو- جزدان- بەرك
٢-کۆشی گیانەوەر لەشێوەی بەرك وەك کەنگەر

poultry/ˈpəultri/n پەلەوەرفرۆش

poultry/n پەلەوەر

pounce/pauns/v لەسەری باز دەدا

pound/paund/n پاوەند دراوی بەریتیانی
پاوەند: پێوەری کێشی

pound/v وردی دەکا -دەیکاتە هەریسه

١- ژمارەی دانیشتوان
٢- دانیشتوان٣- بنەچە
٤- خەڵکی ناوچەکە٥- دانیشتوانان
porch/pɔ:tʃ/n ١- ناودەری خانوو
٢- ناودەری کەنیسە- بالکۆنی
٣- هەیوانی سەرەوە
pore/pɔ:(r)/n کونی پێست
pore/v بەدیقەت دەخوێنێ
pork/pɔ:k/n گۆشتی بەراز
pornography/pɔ:ˈnɒgrəfi/n
١- بڵاوکراوەی سێکسی بۆ وروژاندن
٢- فیلمی ڕووت
pornographit/pɔ:ˈnɒgrəfɪt/adj
فیلمی سێکسی
porous/ˈpɔ:rəs/adj کون-ناو لەبەرچوو
porpoise/ˈpɔ:pəs/n بەرازی دەریا:
لەدۆلفین دەچی
porridge/ˈpɒrɪdʒ/n کەشك
port/pɔ:t/n ١- بەندەر: لەنگەرگای
کەشتی، شارێك بەندەری هەبێ
٢- چەپەی کەشتی
portable/ˈpɔ:təbl/adj هەڵدەگیرێ
Porte بابی عالی لە ئەمپراتۆری عوسمانی
porter/ˈpɔ:tə(r)/n ١-کۆڵکێش-
حەمال ٢-دەرگاوان
porthole/ˈpɔ:thəʊl/n پەنجەرەی
کەشتی یان فڕۆکە
portion/ˈpɔ:ʃn/n ١- بەش، پشك
٢- بڕی خواردن بۆکەسێك
portrait/ˈpɔ:treɪt/n ١- وێنەی زەیتی
ڕوخسار ٢- وەسف کردن
portray/pɔ:ˈtreɪ/v وێنە دەکێشێ
١- وەسف- وەسپ دەکا
٢- یاری دەکا- ڕۆڵ دەبینی

portrayal/pɔ:ˈtreɪəl/n ١- وێنەگرتن
٢- وەسپ کردن ٣- ڕۆڵ بینین
pose/pəʊz/v ١- دادەنیشێ یان
ڕادەوەستێ تا وێنە بگری یان بکێشن
٢- بەشێوەیێ ڕەفتار دەکا کەسانی
دی سرنجی دەدەنێ.
٣-خۆی وا دەنوێنێ، خۆی واپیشان دەدا
٤- دادەمێنێ
pose/n ١- دانیشتن یان ڕاوەستان بۆ
وێنەگرتن ٢- ڕەفتاری بە فێڵ
٣- خۆ نواندن
posh/pɒʃ/adj ١- ڕازاوە ٢-بەرز-خانەدان
position/pəˈzɪʃn/n ١- شوێن- جێ
٢- حاڵەت-بار-ڕەوش٣- هەڵوێست
٤- پلەو پایە٥- کار٦- ڕۆڵ- دەور
position/v لەشوێنێکی دیاریکراوی دادەنێ
positive/ˈpɒzətɪv/adj ١- دڵنیا
٢- ڕوون و ئاشکرا ٣- دڵخۆشکەر
٤- باش٥- گەشبین ٦- موجەب٧- لەسفر زیاتر
possess/pəˈzes/v ١-هەیەتی
٢- کاریگەری هەیە بەسەر
possessor/pəˈzesə(r)/n ١-خاوەن
٢- موڵکدار
possession/pəˈzeʃn/n ١- موڵك
٢- ئەوشتانەی هەتە
possessive/pəˈzesɪv/adj ١- خۆویست:
شتەکانی خۆی خۆش دەوێ
٢- هەبوون٣- ئەمەلوك(ڕێزمان)
possibility/ˌpɒsəˈbɪləti/n ١- شیان
٢- شیمانەی شتێ بکرێ
possible/ˈpɒsəbl/adj دەکرێ-
دەشێ- دەگونجێ
possibly/ˈpɒsəbli/adv لەوانەیە-
شیمانە هەڵدەگرێ
بەبێ ئەوەی دەتوانرێ بکرێ

polygamist/n لایەنگری فرەژنی/ لاوی چەند ژنان

polygamy/n فرە ژنی/ چەند ژنی

polygenesis/n فرە رەسەن/فرەرەگ

polygyny/n فرەژنی

polysemy/n فرەواتا

polytheism/n هاوبەشی‌بۆ خوا پەیداکردن

polyester/ˌpɒliˈestə(r)/n قوماشی پۆلیستەر

polytechnic/ˌpɒliˈteknɪk/n پەیمانگای پیشەسازی

polyunsaturated /ˌpɒliʌnˈsætʃəreɪtɪd/adj چەوری بەسوود بۆ تەندروستی

polyuria/n پرمیز/ برمیز

pomegranate/ˈpɒmɪgrænɪt/n هەنار، دارهەنار

pomp/pɒmp/n شکۆ، ڕێ وڕەسمی مەزن، پڕ شکۆ

pompous/ˈpɒmpəs/adj فیزن- بەدەعیە

pond/pɒnd/n گۆم- حەوز- زەلکاو

ponder/ˈpɒndə(r)/v لەگژ فکران ڕادەچێ-بیردەکاتەوە- هزر دەکا

pong/pɒŋ/n بۆنی نەخۆش

pong/v بۆنی نەخۆش لێ دێ

pony/ˈpəʊni/n ئەسپی بچووک

pony tail/n کلکی ئاسپ: ئەو پرچەی ئەوشێوەیەی وەرگرتوە

pony- trekking/n سواربوونی ئەسپ بۆ خۆشی

poodle/pu:dl/n سەگی تووک گروازە

pooh/pu:/interj پوف-بۆن ناخۆشە/ پەکو

pool/pu:l/n ١- حەوز، ئەستێرك ٢- حەوزی خوێن ٣- مەلەوانگە ٤- کۆمەڵە شتێ هی کۆمەڵە کەسێ ٥- یارییەکی بلیارد ئاسا

pool/v پارە کۆدەکاتەوە، دابەش دەکا

poor/pʊə(r)/adj ١- کەم دەرامەت ٢- خراپ- لاواز٣- هەژار

the poor/n هەژارەکان

poorly/ˈpʊəli/adv -بەشێوەیەکی خراپ- نەباش

poorly/adj ١-تەندروستی‌خراپ ٢- نەخۆش

pop/pɒp/n ١- تەقە تەق- تەقینەوە ٢- خواردنەوەی شیرینی-بێ کحول

pop/adv دەنگی لێ بەرزدەبێتەوە

pop/v بالۆن دەتەقێنێتەوە

popcorn/ˈpɒpkɔ:n/n گەنمە شامی- گەنمە شامی سورکراوە

popmusic/n مۆسیقای پۆپ

pop/n بابە

pope/pəʊp/n پاپا

poplar/ˈpɒplə(r)/n دار چنار- سووڕەچنار سپیدار

popper/ˈpɒpə(r)/n بەستەر-توندکەر

poppy/ˈpɒpi/n گولێکی سوری کێوییە ئەفیونی- تلیاکی لێ دروست دەکرێ

popular/ˈpɒpjələ(r)/adj ١- خۆشەویستی خەڵکی ٢- میللی٣- جەماوەر

popular army/n سوپای میللی

popularity/ˌpɒpjuˈlærəti/n ١- خۆشەویستی لای خەڵك ٢-گەلێتی- شەعبیەت

popularize/ˈpɒpjələraɪz/v ١- بەخەڵکی دەناسێنێ ٢- خۆشەویستی دەکا لای خەڵك

popularly/adv بەشێوەیەکی گشتی

populate/ˈpɒjuleɪt/v پڕخەڵکی‌دەکا- هەشامەتێك دێنێ

population/ˌpɒpjuˈleɪʃn/n

**poison/v** ١– ژەھری دەرخوارد دەدا
٢– ژەھراوی دەکا ٣– تێکدەدا

**poisoned/adj** ١– ژەھرین، ژەھراوی
٢– پیس بوو

**poisoner/ˈpɔɪzənə(r)/n**
ژەھر بەکارھێن–بەژەھر کوژ

**poisoning/ˈpɔɪzənɪŋ/n** ژەھراوی بوون

**poisonous/ˈpɔɪzənəs/adj** ژەھرین
ژەھراوی– ژەھردار–پڕ رق و قینە

**poke/pəʊk/v** ١– پاڵیدەدا٢– رادەماڵێ
٢– پەلکێش دەکا– رادەکێشێ
٤– رادەکێشێ ٥– سەروبنی ناو ماڵ دەکا
٦– لەناکاو دەردەکەوێ

**poke/n** پاڵدانێکی توند

**poker/ˈpəʊkə(r)/n** ١– پەنگرکێش
٢– مقاش٢– پۆکەر

**poky/ˈpəʊki/adj** زۆر بچووک

**polar/ˈpəʊlə(r)/adj** جەمسەریی–
قوتبی

**polar bear/n** ورچی قوتبی پاکور

**pole/pəʊl/n** جەمسەری–قوتب

**pole/n** ستوون– کاریتە

**the pole-vault/n** بازدان بەدار

**police/pəˈliːs/n** پۆلیس

**police/v** بەرقەرار–ئاسایش بەرقەرار دەکا

**police force/n** ھێزی پۆلیس

**policeman/pəˈliːsmən/n** پۆلیس

**police officer/n** پۆلیسی نھێنی/
ئەفسەری پۆلیس

**police station/n** بنکەی پۆلیس

**policy/ˈpɒləsi/n** ١– سیاسەت– پلان
٢– بۆند٣– بیمە

**polio/ˈpəʊliəʊ/n** ڤالنجی منداڵان،
ئیفلیجی منداڵان

**polish/ˈpɒlɪʃ/v** ١–پۆلیش دەکا
٢– دەبریقێنێتەوە٣– زوو تەواو دەکا

**polish/n** ١– پۆلیش کردن
٢– رازاندنەوە

**polished/adj** ١– بریقدار– بەرەونەق
٢– نمایشێکیبەرز

**polite/ˈpəˈlaɪt/adj** ئاکار بەرز، بەرەوشت–
بەدەئەب

**politely/adv** بەئەدەبانە

**politeness/pəˈlaɪnəs/n** ئەدەب– رەوشت

**politbureau/n** مەکتەبی سیاسی

**political/pəˈlɪtɪkl/adj** سیاسی–رامیاری–
کەسی سیاسی

**politically/adv** لەرووی سیاسییەوە
سیاسیانە

**political asylum/n** بەخشین/
مافی پەناھەدەی سیاسی

**politician/ˌpɒləˈtɪʃn/n** سیاسەتمدار

**politics/ˈpɒlətɪks/n** ١– سیاسەت
٢– باوەری سیاسی– زانستی سیاسی

**polling/n** را وەرگرتن–
دەنگ وەرگرتن، ھەڵبژاردنیسیاسی

**poll/pəʊl/v** را وەردەگرێ
ژمارەیەکی دیارکراو دەنگ بەدەست دێنێ

**polling/ˈpəʊlɪŋ/n** ١– راوەرگرتن
٢– ھەڵبژاردن

**polling day/n** رۆژی ھەڵبژاردن

**poll/pɒl/n** ھەلاڵە

**pollute/pəˈluːt/v** پیس دەکا

**pollutant/pəˈluːtənt/n** ماددەی پیسکەر

**pollution/pəˈluːʃn/n** پیس بوون–
مادەی پیس

**polo/ˈpəʊləʊ/n** یاری ھۆکی:
– دوو تیمی سوار ئەسپ یاری
بە تۆپێکی بچووک دەکەن

**polo neck** بلوزی بەمل– فانیلەی بەمل

**polychromatic/adj** فرەرەنگ–
ھەمەرەنگ– رەنگین

**polyclinic/n** نەخۆشخانەی گشتی

**plunder/n** تالآن

**plunge/plʌndʒ/v** ١- لەناو خۆی نقوم دەكا ٢- بەتوندی شتی پاڵدەدا ٣- نقوم دەبێ ٤- لەناكاو دەكەوێ

**plunge/n** ١-خۆ نقووم كردن ٢- كەوتنی لەناكاو

**plupefect/ˌpluːˈpɜːfɪkt/n** رابردووی تەواو(ڕێزمان)

**plural/ˈplʊərəl/n** كۆكردن(ڕێزمان)

**plus/plʌs/prep** - كۆ دەكا، زێدەدەكا

**plus/adj - n** ١-هێمای كۆ-زیاتر٢-سوودە

**plush/n** پەلش: توێی ئاوریشم یان لۆكە

**plush/plʌʃ/adj** پەلشی گرانبەها

**Pluto/ˈpluːtəʊ/n** هەسارەی پلۆتۆ

**ply/plaɪ/n** بەبەردەوامی بەرێگایەكی دیاركراو گەشت دەكا

**plywood/ˈplaɪwʊd/n** ١- تەختە ٢- داری موعاكسی

**pneumonia/njuːməʊniə/n** نەخۆشی سییەكان سیئاوسان، سی ئەستووربوون

**poach/pəʊtʃ/v** ١-هێلكە دەكولێنێ بەبێ پەلك لەئاوی گەرمدا ٢- ماسی لێ دەنێ ٣- لە زەوی خەڵكی تر بە بێ ئاگاداری خاوەنەكەی ڕاو دەكا ٤- بیرۆكەی خەڵكی تر دەدزێ ٥- دەستەمۆی كەسی دی دەكا

**pocket/ˈpɒkɪt/n** گیرفان-بەرك

**pucket/v** ١-لەبەركی دادەنێ ٢-دەدزێ

**pocketful/ˈpɒkɪtfl/adj** پڕ بەگیرفان

**pocketbook/ˈpɒkɪtbʊk/n** ١- دەفتەری گیرفان ٢- جزدان

**pocketknife/n** چەقۆی گیرفان

**pocket money/n** ١- ڕۆژانە ٢- هەفتانە لەدایك و باوك بۆ منداڵەكان

**pod/pɒd/n** ١- دنك ٢- پۆلكە

**podium/ˈpəʊdiəm/n** سەكۆ

**poem/ˈpəʊɪm/n** چامە- قەسیدە

**poet/ˈpəʊɪt/n** هۆزانڤان، شاعیر

**poetic/pəʊˈetɪk/adj** ١-شیعریی٢-خەیاڵی

**poetically/pəʊˈetɪkli/adj** شاعیرانە

**poetry/ˈpəʊətri/n** شیعر- هۆزان

**poignant/ˈpɔɪnjənt/adj** ١-خەمهێنەر ٢- كاریگەر/ تیژ

**poignancy/ˈpɔɪnjənsi/n** ١-ئێش، ئازار ٢- خەمباری

**point/pɔɪnt/n** ١-نوخته،خاڵ ٢- بیرۆكە-ڕا- بیرۆكەیەكی گرنگ ٣- كرۆك- كرۆك ٤- تایبەتمەندێتی ٥- مەبەست-واتا ٦- شوێن- جێ ٧- جەمسەری- سەرەدەرزی ٨- هێڵ- خاڵ ٩- كات- قۆناغ ١٠- پلەی كۆڵان

**point of view/n** تێڕوانین- ڕا

**point/v** ١-ئاماژە دەكا ٢- نیشان دەگرێ ٣- نیشان دەدا ٤- سرنجی ڕادەكێشێ

**pointed/ˈpɔɪntɪd/adj** ١- تیژ ٢- رەخنەیی

**pointedly/adv** بەمەبەست

**point-blank/adj-adv** ١- بێشێرو ڕیویانە- بەئاشكاوی ٢- (گوللە) لە شوێنێكی زۆر نزیك

**pointer/ˈpɔɪntə(r)/n** ١-ئاماژەكەر ٢-میلی سەعات- دەرزی تەرازوو ٣-تاژی- سەگی ڕاو

**pointless/pɔɪntləs/adj** ١- بێ سود ٢- بێ ئامانج

**pointlessly/adv** بەبێ پاساو

**poise/v** ١-هاوسەنگی دەپارێزێ ٢-دەفڕی دەلەرێتەوە- دەشەكێتەوە

**poise/pɔɪz/n** هاوسەنگی-باوەڕ بەخۆ بوون

**poised/adj** ئاجولی بەلام ئامادەیە

**poised/adj** ١-ئامادەیە ٢- گران

**poison/ˈpɔɪzn/n** ژەهر

**playful/ˈpleɪfl/adj** ١- قۆشمەچی- گاڵتەچی ٢- زیندوو-وریا ٣- تەنەکەباز

**playing/pleɪɪŋ/n** قومار

**playing field** یاریگای مەزن

**plea/pli:/n** ١- داوا، پاڕانەوە٢-وەڵام

**plead/pli:d/v** ١-دەپاڕێتەوە لە ٢- بیانو دەبینێتەوە ٣- داکۆکی لێ دەکا، بەرگری لێ دەکا ٤- وەڵامی تاوانبار کردن دەداتەوە

**pleasant/ˈpleznt/adj** ڕووخۆش- خۆش

**pleasantly/adv** بەڕووخۆشی

**please/pli:z/v** ١- دڵخۆش دەکا ٢- ڕازی دەکا٣- دەیەوێ

**please/interj** بەیارمەتیت

**pleased/adj** دڵخۆش-ڕازی

**pleasing/adj** -خۆشی بەخش - دڵخۆشکەر

**pleasure/ˈpleʒə(r)/n** ١-خۆشی ٢- ڕابواردن٣- کات بەسەربردن

**with pleasure** بەخۆشییەوە

**pleat/pli:t/n** لۆچ، کەسرە

**pled/pled/v** داکۆکی لێ کرد

**pledge/pledʒ/n** بەڵێن-بەڵێنامە

**plentiful/ˈplentɪfl/adj** زۆر

**plenty/ˈplenti/pron** زۆری

**plenty/adv** بەزۆری، تەواو

**pliable/ˈplaɪəbl/adj** ١- دەچەمێتەوە ٢- نەرمە- زوو کاریگەری تێ دەکرێ

**pliers/ˈplaɪəz/n** مەقاش- پەنگرکێش

**plight/plaɪt/n** قەیران-ئارێشە- میحنەت

**plimsoll/ˈplɪmsəl/n** پێڵاوی مەشق قوندەرەی ڕاهێنان

**plod/plɒd/v** ١- بەگرانی دەڕوا- لەسەرخۆ دەڕوا ٢- لەسەرخۆ بەگرانی کاردەکا

**plonk/plɒŋk/n** تەقە تەق

**plonk/v** بەزەویدا دەدا و تەقە تەقی لێوە دێ

**plonk/adv** بە تەقە تەق

**plop/plɒp/n** شەپە شەپ

**plop/v** شەپە شەپ دەکا

**plot/plɒt/n** ١- پیلان ٢- گرێ- گرێ چنە - تان وپۆ

**plot/v** پیلان دەگێڕێ

**plot/n** پارچە زەوی

**plot/v** شتێ لەسەر نەخشە دیاری دەکا

**plough/plaʊ/n** گاسن، ئامور/هنجار

**plough/v** بەگاسن دەکێڵێ

**plow/n** گاسن/هەوجار

**ploy/plɔɪ/n** فێڵ-تەڵەکە

**pluck/plʌk/v** ١- لێ دەکاتەوە ٢- دەردێنێ ٣- ڕادەکێشێ ٤- نووکی لێ دەکاتەوە ٥- مۆسیقا لێ دەدا

**pluck/n** ئازایەتی-وێران/جەسوری

**plucky/ˈplʌki/adj** جەسور- ئازا

**plug/plʌg/n** ١- پلاک- دەمەوانە ٢- سۆکێت٣- پڕوپاگەندە

**plug/v** ١- دەمی دەگرێ ٢- دەگرێ ٣- ستایش کتێبی دەکا ٤- کارەبا دەگەیەنێ

**plum/plʌm/n** قۆخ- هەڵوژە

**plumber/ˈplʌmə(r)/n** کارسازی

**plumbing/ˈplʌmɪŋ/n** ئاو- بۆریچی کۆمەڵێ بۆری- بۆریکاری

**plume/plu:m/n** ١- پەڕی گەورەو بریقەدار ٢- پەرەمووچ ٣- بڕی دووکەڵ

**plump/plʌmp/adj** گۆشتن- تێکسمراو، چوارشانە

**plump/v** ١- دادەنیشێ ٢- شتێ بەگرانی دادەنێ

**plunder/ˈplʌndə(r)/v** دەدزێ- تالان دەکا

داخ و کەسەر

plait/plæt/v کەزی دەکا

plait/n - کەزی (پشتەوە) - بسك (پێشەوە)

plan/plæn/n پلان

١- پیلان٢- مێلکاری

٣- نەخشە ٤- هونەرکاری

plan/v ١-پلان دادەنێ

٢- دەیەوێ٢- پیلان دادەنێ

planning/ˈplænɪŋ/n پلان- ڕێکخستن

plane/pleɪn/n ١- فڕۆکە

٢- تەخت- ڕوو

٣ - ئامێرێکە ڕووی دار ڕێك دەکا

planet/ˈplænɪt/n هەسارە

planetarium/ˌplænɪˈteəriəm/n

باڵەخانەیەکە ئامرازێکی تێدا لەوێ دەتوانێ شوێنی و جوڵەی هەسارەو ئەستێرەکان ببینرێ.

plank/plæŋk/n تەختەدارێکی درێژ- کارێتە

plant/plɑːnt/n ١- ڕووەك ٢- کارگە

plant/v ١- ڕووەك بۆ باخچە دێنێ- ڕووەك دەچێنێ

٢- دەچەسپێنێ٣- دەشارێتەوە

plantation/plɑːnˈteɪʃn/n ١- کێڵگە

٢- ئەمامگا

plaque/plɑːk/n ١- تابلۆی یادگاری

٢- پلاك ٢- مادەیەکی زیانبەخشە کە لەسەر ددان پێکدێ.

plaster/ˈplɑːstə(r)/n ١- تێکەڵەی ئاوو قوم ٢- پلاستەر- جبس - گێچ

plaster/v بەچیمەنتۆ دەپۆشێ- دادەپۆشێ

plastic/ˈplæstɪk/n پلاستیك

plastic/adj پلاستیکی

plastic surgery/n نەشتەرگەری جوانکردن

plate/pleɪt/n ١- قاپ- سینی

٢- پارچەکانزای شت لەسەر نوسراو

٣- تابلۆ ٤- تاقمی ددان

plateful/ˈpleɪtful/adj پڕ بەقاپ

plateau/ˈplætəu/n ١-بان ٢-زەویەکی بەرزی ڕاست ٣- قۆناغی چەسپیو- بێ گۆڕان

platform/ˈplætfɔːm/n ١- سەکۆ

٢- شۆستە٣- بەرنامەی حیزب

platinum/ˈplætɪnəm/n پلاتین

platonis/adj ١- پاك

٢-خۆشەویستی پاك- ناسێکسی

platoon/pləˈtuːn/n کۆمەڵەیەکی کەمی سەربازان

plausible/ˈplɔːzəbl/adj ماقووڵ

play/pleɪ/v ١- یاری دەکا ٢- ڕادەبوێرێ

٣- وازی دەکا- یاری دەکا

٤- دەژەنێ٥- کاسێت دەگوێرێ

٦- دێ وەدەچێ

playoff/n یارییەك کە هەردوو تیپ لەگۆڵ وەك یەك بن.

play/n ١- یاری٢- ڕابواردن

playboy/ˈpleɪbɔɪ/n ١- ڕابوێر

٢- قۆشمەچی

٣-زەنگینێ پارەی خۆی لەخۆی خەرج دەکا-

playground/ˈpleɪgraund/n هەوەسباز یاریگای منداڵان

plaything/ˈpleɪθɪŋ/n یاری-شتی منداڵان، بوکەشوشە

playtime/ˈpleɪtaɪm/n ماوەی حەسانەوە

play/n شانۆگەری

play/v ڕۆڵ دەبینێ لەشانۆگەری

playwright/ˈpleɪraɪt/n شانۆ نووس

player/ˈpleɪə(r)/n ١- یاریکەر

٢- ئەکتەر ٣- مۆسیقاژەن

pit/v چاڵ هەڵدەکەنێ

pitch/pɪtʃ/v ١- ئاستی وانە دیاردەکا
٢- ڕێیشی دەنگی دیار دەکا
٣- بەزەوی دەکەوێ- بەردەبێتەوە
٤- خێمەدا دەکوتێ ٥- دەمارێژێ
٦- بەشداری دەکا

pitch/n ١- یاریگا ٢- ئاست
٣- چینی دەنگ- ئاوازی دەنگ
٤- ئەم لاوئەو لا کردنی (پاپۆڕ)

pitch-black/adj ئەنگوستەچاو- زۆرتاریک، ئوتەک

pitcher/ˈpɪtʃə(r)/n دۆڵکە- سوراحی مەسینە

pitchfork/ˈpɪtʃfɔːk/n شەغرە/شنە- چەنگاڵی قەسەر

piteous/pɪtiəs/adj ١- خەمهێن
٢- بەزەیی هێن

pitfall/ˈpɪtfɔːl/n ترسێکی چاوەڕێ نەکراو
هەڵەیەکی چاوەڕێنەکراو

pith/pɪθ/n ماددەی سپی ئاو پەڵکی پرتەقاڵ

pithy/adj ڕوون وئاشکرا

pitiful/ˈpɪtɪfl/adj بەزەیی هێنەر، وادەکا بەزەییت پێدابێتەوە

pitiless/ˈpɪtɪləs/adj بێ بەزەیی/ بێ ڕەحم

pity/ˈpɪti/n ڕەحم- بەزەیی
ئەوشتەی وات لێ دەکا خەمبار و نائومێد بی.

pity/v بەزەیی پێدادێتەوە- دڵی پێ دەسوتێ

pitying/ˈpɪtɪɪŋ/adj میهرەبان

pivot/ˈpɪvət/n تەوەرە، ..ئاڵی جەمـ.ـت گۆ:ن

pivot/v ١- هاوسەنگی د:کا
٢- جەمـ.ـت دەکا لەسەر

pixie/pɪksi/n جن، پەری بچوک (چیرۆکی منداڵان)

pizza/ˈpiːtsə/n کولێرا- پیزا

placard/ˈplækɑːd/n ئاگاداریەکی گەورە لە شوێنێکی گشتی- لافیتە

placate/pləˈkeɪt/v ١- هێوری دەکاتەوە
٢- قایلی دەکا

place/pleɪs/n ١- شوێن- جێ
٢- باڵەخانە- جێ ٣-پلەوپایە
٤- وەرگیران لەزانکۆ
٥- شوێنی شیاو ٦- جێی گونجاو
٧- ڕێکخستن ٨- خانوو- ماڵ

out of place/adj لەجێی خۆی نیە گونجاو نیە- نەشیاو

take place/v ڕوودەدا

place-name/n ناوی شوێن

place/v ١- دادەنێ ٢- پۆلێن دەکا
٣- وەبیری دێتەوە، دێتەوە یادی
٤- داوا پێشکەش دەکا بۆکرێنی

placed/adj ١- هێمن ٢- بەئاسانی هەڵناچێ

placidly/ˈplæsɪdli/adv ١- بەهێمنی
٢- بەبێ رکابەری

plague/pleɪg/n ڕشانەوە- تاعوون

plague/v کێشەی بۆ دروست دەکا، هەراسانی دەکا

plaice/pleɪs/n ماسی

plain/pleɪn/adj ١- سادە-یەک ڕەنگ
٢-سادە- بەبێ شیر ٣- ڕوون و ئاشکرا
٤- ڕاشکاو-ڕاستگۆ- ناجوان- جوان نیە

plain/adv -بەتەواوی

plainly/adv بەڕوون و ئاشکرایی

plain/n دەشت

plain/n پەیوەندی بەچنینەوە هەیە

plaintiff/ˈpleɪntɪf/n سکاڵاکەر- شکاتکەر

plaintive/ˈpleɪntɪv/adj دەنگێکی پڕ

pile/v لەسەر یەك دادەنێ
قۆمەت پێكدێنێ
pileup/n بەریەك كەوتنی ئۆتۆمبیلان- تامپۆن
piles/paɪlz/n مایەسیری
pilgrim/ˈpɪlgrɪm/n حاجی
pilgrimage/ˈpɪlgrɪmɪdʒ/n حەج
pill/pɪl/n حەب- دەرمان- حەبی مندالْبوون
pillar/ˈpɪlə(r)/n ١-ستوون- كۆلەكە- كاریتە ٢- ئەندامێكی گرنگ
pillar-box/ˈpɪləbɒks/n سندوقی پۆستە
pillion/ˈpɪliən/n پشتەوەی شوفێری ماتۆر
pillow/ˈpɪləʊ/n بالیف- سەرین
pilot/ˈpaɪlət/n ١-فرۆكەوان ٢- رابەری دەریایی
pilot/v ١-ئاراستە دەكا ٢-لێ دەخوڕێ
pimp/pɪmp/n گەواد
pimple/ˈpɪmpl/n زیپكە
pin/pɪn/n ١- دەرزی سەرخڕ ٢- دەرزی پرچ
pinpoit/ˈpɪnpɔɪnt/v ١- شوێنی گونجاوی دەدۆزێتەوە ٢- شوێنی دیاردەكا
pin/v بەدەرزی- (بزمار) قایمی دەكا
pinafore/ˈpɪnəfɔː(r)/n - بەران پیل- بەروانكە
pincer/ˈpɪnsə(r)/n ١-كەلبە ٢-پەنگركێش- گاز
pinch/pɪntʃ/v ١- دەگوشێ ٢- دەدزێ
pinch/n ١- گوشین ٢- بڕی ئەوشتەی بە پەنجەی گەورەو پەنجەی یەكەم هەلْدەگیرێ ٣- كێماسی ٤- هەلْمەت
pinched/adj لاوازو زەرد هەلْگەڕاو
pine/paɪn/n داری سنەوبەر (درەخت)- داری سنەوبەر
pine/v -خەمبار دەبێ- دلْتەنگ دەبێ
pineapple/ˈpaɪnæpl/n ئەنەناس
ping/pɪŋ/n جرەجر، زرینگە، زرینگ
ping/v زرینگە زرینگ دەكا
ping-pong/ˈpɪŋpɒŋ/n ١-تۆپی سەرمێز ٢-تێنس
pink/pɪŋk/adj پەمبە- گولْی سوری پەمبەیی
pinnacle/ˈpɪnəkl/n ١- لوتكەی كەنیسە، قەلا ٢- لوتكەی چیا- ترۆپكە
pint/paɪnt/n ١- پێوەری شلە ٢- گلاسەك- پێكێك بیرە
pioneer/ˌpaɪəˈnɪə(r)/n ١- بەراییەكان ٢-پێشەنگ
pioneer/v ١- یەكەم كەس یان رێكخراو دەبێ كە دەچێتە شوێن ٢- پێشەنگ دەبێ
pious/ˈpaɪəs/adj ئایینخواز- لەخواترس
pip/pɪp/n تۆوی سێو، لیمۆ، پرتەقال
pip/v دوژمنەكەی دەبەزێنێ لە دوا چركەدا
pipe/paɪp/n ١- بۆری ٢-پایپ- دارجگارە٣- زورنا
pipeline/ˈpaɪplaɪn/n هێلی بۆری نەوت
pipe/v ١- بەبۆری دەگوازێتەوە ٢- زۆرنا دەژەنێ- زۆرنا لێ دەدا
piper/ˈpaɪpə(r)/n زورناژەن- زۆرنا لێدەر
pirate/ˈpaɪrət/n ١-چەتەی دەریا -ئەوكەسەی كاری خەلْكی بێپرس دەفرۆشی
piracy/ˈpaɪrəsi/n ١- چەتەیی ٢- كۆپی كردنی كاری خەلْكی
Pisces/ˈpaɪsiːz/n بورجی ئەهەنگ
pistol/pɪstl/n -دەمانچە-دەبانچە
piston/ˈpɪstən/n پەستێن
pit/pɪt/n ١-چالْ ٢-كانی خەلْوز ٣- شوێنی نزیك بەربەریكانێ بۆ بەنزین تێكردن

٣-بەپەنجە لادەبا
٤-دەکاتەوە ٥- گیرفانی دەبرێ
٦-خراپ رەفتاری لەگەڵ دەکا
٧- دەناسێتەوە ٨- باشترین دەبێ
٩- خۆی لێ نزیك دەکاتەوە-بەنیازی
سێکسی ١٠- گوێی لێ دەبێ
١١- دەبینێ- دەبینێ لەنێزگە

**pickpocket/ˈpɪkpɒkɪt/n** قولپی
گیرفانبڕ

**pick/pɪk/n** ١-هەڵبژاردە
٢- گوڵبژێر- هەربژاردە
٣- قازمە٤- بەردشکێن

**picket/ˈpɪkɪt/n** ١-مانگر ٢-سنگ-
کۆڵەکە

**pickle/ˈpɪkl/n** ١-ترشی٢- سرکە

**pickle/v** سرکە دروست دەکا

**picky/ˈpɪki/adj** دژوار-
سەر رەق- کەللە رەق

**picnic/ˈpɪknɪk/n** ژەمێ لەدەرەوە
بخورێ
١- گەشت ٢- سەیران- بەخواردن
٣- خواردن لە دەرەوەی ماڵ

**pictorial/pɪkˈtɔːriəl/adj** - وێنەیی-
دەربڕاو بە وێنە

**picture/ˈpɪktʃə(r)/n** ١- وێنە- تابلۆ
٢- بیرۆکە- وێنەی تەلەفزیۆنی- فیلمی
سینەمایی

**picture/v** ١- وێنە دەگرێ
٢- خەیاڵ دەکا -دالغە لێ دەدا

**picturesque/ˌpɪktʃəˈresk/adj**
١- وەك وێنە جوان
٢- سرنج راکێش- رازاوە

**pie/paɪ/n** کولێرە

**piece/piːs/n** ١-پارچە ٢-نموونە
٣-بەشی- پارچە پارچە- یەکی لەپارچەکان
٤- پارەی خوردە ٥- وردە- وتار
٦- پارچە نوسینێکی ئەدەبی- پارچە مۆسیقا

**piece/pɪəs/v** ١- پارچەکان خردەکاتەوە
٢- بەدەست دێنێ
٣- لەکۆمەڵێ زێدەری جیا بۆی دەردەکەوێ

**piecemeal/ˈpiːsmiːl/adj - adv**
١- پەیتا پەیتا ٢- پارچە پارچە

**pier/pɪə(r)/n** شۆستەی رۆخی دەریا
شۆستەی لەنگەرتنی کەشتی

**pierce/pɪəs/v** کونی دەکا -
لەناکاو دەبینرێ یان دەبیسرێ

**piercing/ˈpɪəsɪŋ/adj** ١-بەهێز- تیژ
٢-بیر تیژ

**piety/ˈpaɪəti/n** ١- لەخواترسی ٢-خواناسی

**pig/pɪg/n** ١- بەراز٢- پیس- زۆر خۆر

**pig/v** زۆر دەخوار دەخواتەوە

**piggy back/n** لەپشتی کردن-
بەپشت هەڵگرتن

**piggy bank/n** ١- دەخیلە
٢- سندوقی پارە پاشەکەوتن کردن
٣- سندوقی شێوە بەراز

**pig-headed/ˌpɪgˈhedɪd/adj** کەللەرەق

**pigsty/ˈpɪgstaɪ/n** ١- شوێنی بەراز
٢- لانەی بەراز ٣- شوێنی پیس

**pigeon/ˈpɪdʒɪn/n** کۆتر

**pigeon hole/n** ١- کونە کۆتر
٢- شوێنی نامەو کاغەز

**piglet/ˈpɪglət/n** بەچکە بەراز- بەرازی بچووك

**pigment/ˈpɪgmənt/n** رەنگدەر- رەنگ

**pigmy=pygmy/n - adj** ریوەڵە-
کورتەبنە، قوتە- کورتەباڵا

**pigtail/ˈpɪgteɪl/n** کەزی

**pike/paɪk/n** ماسی ددان تیژ

**pilchard/ˈpɪltʃəd/n** ماسی

**pile/paɪl/n** لەسەر یەك کەوتوو-
کەڵەکەکردوو- قۆمەت

pharmaceutical/ˌfɑːməˈsuːtɪkl/adj دەرمانخانەیی- پەیوەندی بەدرەمانخانەوە هەیە
pharmacist/ˈfɑːməsɪst/n دەرمانکەر
pharmacy/ˈfɑːməsi/n ١- دەرمانخانە ٢- دەرمانکەری
phase/feɪz/n قۆناغ - فەیز
phase/v قۆناغ بەقۆناغ جێبەجێ دەکا
pheasant/ˈfeznt/n پۆپ
phenomenal/fəˈnɒmɪnl/adj نائاسایی/ دیاردەی سروشتی
phenomenon/fəˈnɒmɪnən/n دیاردە
phew/fjuː/interj ئۆف
philosopher/fəˈlɒsəfə(r)/n فەیلەسوف
philosophy/fəˈlɒsəfi/n فەلسەفە
philosophical/ˌfɪləˈsɒfɪkl/adj فەلسەفی
phlegm/flem/n بەلغەم- چڵم
phlegmatic/flegˈmætɪk/adj ١- سارد ٢-خوێن سارد ٣- بێ تێکەڵ ٤- بەڵغەمی- چڵماوی
phobia/ˈfəʊbiə/n ترسێکی توند-فۆبیا
phoenix/ˈfiːnɪks/n ١-سیمرخ ٢-زۆر جوان
phone/fəʊn/n تەلەفۆن
phone/v تەلەفۆن دەکا
on the phone - لەسەر تەلەفۆنە -بەتەلەفۆن قسە دەکات- تەلەفۆن هەیە
phonetic/fəˈnetɪk/adj دەنگسازی پەیوەندیبەدەنگی مرۆڤەوە هەیە
phonetics/fəˈnetɪks/n-زانستی دەنگ- دەنگسازی
phoney/ˈfəʊni/adj درۆ- ساختە
phoniness/n ساختەیی
phonograph/fəʊnəgrɑːf/n فۆنۆگراف- قەوان
phosphate/ˈfɒsfeɪt/n فۆسفات
photo/ˈfəʊtəʊ/n وێنەی فۆتۆگراف
photocopy/ˈfəʊtəʊkɒpi/n لەبەرگرتنەوە- فۆتۆکۆپی
photocopy/v لەبەردەگرێتەوە
photograph/ˈfəʊtəgrɑːf/n وێنەی فۆتۆگراف
photograph/v وێنەی دەگرێ
photographer/fəˈtɒgrəfə(r)/n وێنەگر
photographic/adj فۆتۆگرافی-وێنەیی
photography/fəˈtɒgrəfi/n هونەری وێنەگرتن
phrasal verb/n فرمانی فرێزی
phrase/freɪz/n ١-فرێز-گرێ ٢-دەستەواژە
phrase/v بەشێوەیەکی گونجاو دادەرێژێ
phrase book/n فەرهەنگی گەشتیار
physical/ˈfɪzɪkl/adj فیزیایی- تەنی جەستەیی، ماددی- بەرجەستە -سروشتی
physician/fɪˈzɪʃn/n پزیشك
physicist/ˈfɪzɪsɪst/n فیزیازان- فیزیایی- فیزیاگەر
physics/ˈfɪzɪks/n -فیزیا- زانستی سروشت
physiotherapy/ˌfɪziəʊˈθerəpi/n چارەسەری فیزیایی
physiotherapist/ˌfɪziəʊˈθerəpɪst/n چارەسەرکەریفیزیایی
physiotherapist/n بەیتار چارەسەرکەری فیزیایی(کەس)
physique/fɪˈziːk/n بونیاد/ پێکهاتنی جەستە
piano/piˈænəʊ/n پیانۆ
pianist/ˈpɪənɪst/n پیانۆژەن
pick/pɪk/v ١-هەڵدەبژێرێ- گوڵبژێر دەکا ٢-لێ دەکاتەوە، دەقرتێنێ

١- کەسایەتی ٢- کەسایەتییەکی بەهێز
٣-کەسێکی ناسراو و بەناوبانگ

**personalize/ˈpɜːsənəlaɪz/v** نوسینی یان هەڵکەندی ناوی خۆت لەسەر شتێ بۆ ئەوەی ئیسپات بکەی هی تۆیە.

**personify/pəˈsɒnɪfaɪ/v** ١-بەرجەستەدەکا ٢- دەنوێنێ ٣- شتێ وەسف دەکاو سیفەتی مرۆڤی دەداتێ (شیعر)

**personnel/ˌpɜːsəˈnel/n** ١- دەستەیی فەرمانبەران لە ڕێکخراوێکی گەورەدا ٢- دایەرەی کاروباری فەرمانبەران

**perspective/pəˈspektɪv/n** ١- وێنەی دیار بەرچاو ٢- تێڕوانین، ڕوانگە

**perspire/pəˈspaɪə(r)/v** ئارەقە دەکا

**perspiration/ˌpɜːspəˈreɪʃn/n** ١-ئارەقە کردن ٢-ئارەقە ڕژێن

**persuade/pəˈsweɪd/v** ١-ڕازی دەکا ٢- دەستەمۆی دەکا

**persuasion/pəˈsweɪʒn/n** ١- قایل کردن ٢- باوەڕی دینی یان سیاسی

**persuasive/pəˈsweɪsɪv/adj** ١- باوەڕپێهێنەر ٢-قایلکەر

**pertinent/ˈpɜːtɪnənt/adj** ١- پەیوەست بە کرۆکی بابەتەکەوە/ پەیوەندییەکی توندی بەکرۆکی بابەتەکەوە هەیە ٢- پەیوەندی بەتێ

**perturb/pəˈtɜːb/v** ١- نیگەرانی دەکا ٢- بیری ئاڵۆز دەکا/شپرزە دەکا

**pervade/pəˈveɪd/v** ١- دەتەنێتەوە ٢-هەموو شوێنەکە دەگرێتەوە

**pervasive/pəˈveɪsɪv/adj** ١-بەربڵاو ٢- سەراپاگیر

**perverse/pəˈvɜːs/adj** ناماقووڵ، بەرکە

**perversely/adv** ١-بەشێوەیەکی نائاسایی ٢- بە نیازێکی خراپ

**perversion/pəˈvɜːʃn/n** ١- شێواندن ٢- گۆڕینی ڕاستی ٣- لادانی سێکسی- ڕەفتاری نابەجێی سێکسی

**pervert/pəˈvɜːt/v** ١- دەشێوێنێ ٢- دەگۆڕێ ٣- گومرای دەکا

**pervert/ˈpɜːvɜːt/n** لادەر: ڕەفتار ناڕێك وناسروشتی (لەڕووی سێکسی)

**pessimism/ˈpesɪmɪzəm/n** ڕەشبینی

**pessimist/ˈpesɪmɪst/n** ڕەشبین(کەس)

**pessimistic/ˌpesɪˈmɪstɪk/adj** ڕەشبین(بیرۆکە)

**pessimistically/adv** بە ڕەشبینییەوە

**pest/pest/n** ١- کەسێکی بێزارکەر- جارسکەر ٢- ئافاتی دەغڵ و دان

**pester/ˈpestə(r)/v** جاڕس دەکا، بێزار دەکا

**pesticide/ˈpestɪsaɪd/n** ئافاتکوژ

**pet/pet/n** ١-ماڵی- کەوی ٢-(نازداری دایك)بەنازکراو

**pet/v** ١- بەنازداری مامەڵەی لەگەڵ دەکا ٢- ماچی دەکا ٣- لەئامێزی دەگرێ

**petal/ˈpetl/n** پەڕەی گوڵ

**peter/ˈpiːtə(r)/v** بەرە بەرە نامێنێ

**petition/pəˈtɪʃn/n** سکاڵانامە

**petrified/ˈpetrɪfaɪd/adj** لەترسا تۆقیو

**petrol/ˈpetrəl/n** ١- بەنزین ٢-گازۆلین ٣- نەوت

**petroleum/pəˈtrəʊliəm/n** پەترۆڵ

**petticoat/ˈpetɪkəʊt/n** بن کراس،ئەتەك

**petty/ˈpeti/adj** ١-بچووك ٢-کەم بەها ٣- ناگرنگ ٤- نایەخ- هیچ و پووچ

**pew/pjuː/n** کورسییە درێژەکانی کەنیسا

**phantom/ˈfæntəm/n** ١-خێو-تارمایی ٢- وەهم- خەیاڵ- ئەندێشە

١- لەوانەیە ٢- دەكرێ

**peril/ˈperəl/n** ١- بقەیەكی مەزن ٢- ترسناك- لەنێوبەر

**perilous/ˈperələs/adj** - خەتەرناك- سامناك- ترسناك

**perimeter/pəˈrɪmɪtə(r)/n** دیواری چواردەورە/ چێوە

**period/pɪəriəd/n** ١- ماوە ٢- سەردەم ٣- بەش(وانە) ٤- بێنوێژی مانگانەی ئافرەت ٥- نوقتە(ڕێزمان)

**periodic/ˌpɪəriˈɒdɪk/adj** ڕێك و پێك/ بەرێك و پێكی ڕوودەدا

**periodical/ˌpɪəriˈɒdɪk/n** وەرزی

**perish/ˈperɪʃ/v** ١- دەمرێ ٢- لەنێو دەچێ

**perishable/adj** زوو خراپ دەبێ- بۆگەن دەبێ

**perjure/ˈpɜːdʒə(r)/v** بەدرۆ شەهادە دەدا- بەدرۆ سوێندەخوا

**perk up/v** چالاك زیندو دەبێ

**perk/pɜːk/n** زێدە: سەرموچە

**perm/pɜːm/n** چارەسەركردنی پرچ بەماددەی كیمیایی بۆ ئەوەی لوول و گروازە ببێ

**perm/v** پرچی گروازە دەكا

**permanence/ˈpɜːmənəns/n** ١-مانەوە بۆماوەیەكی زۆر ٢- خۆگری

**permanent/ˈpɜːmənənt/adj** ١- هەمیشە ٢- نەگۆر- چەسپیو

**permanently/adv** بە شێوەیەكی هەمیشەیی

**permanent wave/n** ١-شەپۆلیبەردەوام ٢-پرچ گروازەكردن

**permissible/pəˈmɪsəbl/adj** ڕێ پێدراو

**permission/pəˈmɪʃn/n** ڕێدان-مۆڵەت

**permit/pəˈmɪt/v** ١- ڕێ دەدا ٢- دەهێڵی- دەرفەت دەدا

**perpendicular/ˌpɜːpənˈdɪkjələ(r)/adj** ستوونی

**perpetual/pəˈpetʃuəl/adj** بەردەوام- بێ‌وچان

**perpetually/pəˈpetʃuəli/adv** هەمیشە

**perpetuate/pəˈpetʃueɪt/v** وادەكا بەردەوامەبێ

**perplexed/pəˈpleksɪd/adj** ١- سەر لێ شێواو ٢- نیگەران- شلەژاو

**persecute/ˈpɜːsɪkjuːt/v** ١-دەچەوسێنێتەوە- ئەشكەنجە دەدا

**persecution/ˌpɜːsɪˈkjuːʃn/n** چەوساندنەوە

**persecutor/ˈpɜːsɪkjuːtə(r)/n** چەوسێنەر

**persevere/ˌpɜːsɪˈvɪə(r)/v** وچان نادا- كۆڵ نادا هەر بەردەوام دەبێ

**persist/pəˈsɪst/v** ١-هەرسور دەبێ ٢- بەردەوام دەبێ

**persistence/pəˈsɪstəns/n** ١- سوور بوون ٢- ڕژدبوون- بەردەوامی

**persistent/pəˈsɪstənt/adj** ١-ڕژد ٢-بەردەوام

**persistently/adv** بەڕژدی- هەرسوردەبێ

**person/ˈpɜːsn/n** ١-كەس ٢- مرۆڤ ٣- كەسی یەكەم و دووەم(ڕاناو)

**in person** بەخۆی

**personal/ˈpɜːsənl/adj** ١- كەسیی ٢-تاكیی ٣- تایبەت بەخۆی ٤- جەستەیی- لاشەیی

**personally/adv** ١-بەخۆی ٢-بەرای من ٣- بەشێوەیەكیكەسیی-زاتی- خودی

**personal pronoun/n** ڕاناوی كەسی

**personality/ˌpɜːsəˈnæləti/n**

peninsula/pə'nɪnsjələ/n نیمچە دورگە

penis/'pi:nɪs/n کێر/کیر

penitent/'penɪtənt/adj پەشیمان

penitentiary/ˌpenɪ'tenʃəri/n ١–دادگای کاسۆلیکی ٢–زیندان

penknife/'pennaɪf/n چەقۆی گیرفان

penniless/'peniləs/adj بێ پارە– هەژار– قەلۆش

penny/'peni/n پێنی– سەنت، پارەی خوردە

pension/'penʃn/n موچەی خانەنشینی

pensioner/'penʃənə(r)/n خانەنشین

pentagon/'pentəgən/n ١–پێنج لا ٢– پێنتاگۆن: وەزارەتی بەرگری ئەمریکی

pentathlon/pen'tæθlən/n جۆرە وەرزشێکە کە هەر کەسێ دەبێ پێنج یاری جیا بەشداری بکا

penthouse/'penthaʊs/n باڵەخانەیەکی مەزن

pent up/ˌpent 'ʌp/adj خەفەکراو

penultimate/pen'ʌltɪmət/adj پێش کۆتایی

peony/'pi:əni/n باخچەیەکی پڕ گوڵی سوور و سپی

people/'pi:pl/n ١–خەڵک٢– گەل ٣– دانیشتوانی شوێنێکی تایبەت ٤– خەڵکی ئاسایی – رەمەك

pepper/'pepə(r)/n ١–بیبەری رەش ٢– بیبەری سەوز

pepper/v بیبەری تێدەکا

نەعناع– peppermint/'pepəmɪnt/n شیرینی تام نەعناع

pep talk/n قسەی هاندان

per/pə(r)/prep لە– بۆ هەر

perceive/pə'si:v/v ١– دەرکی پێ دەکا ٢– تێ‌دەگا

per cent/pə'sent/adj لە سەدا

percentage/pə'sentɪdʒ/n رێژەی سەدی

perceptible/pə'septəbl/adj هەست پێکراو– بینراو

perception/pə'sepʃn/n ١– دەرك کردن– بیروڕا ٢– تێڕوانین

perch/pɜ:tʃ/n لق، قەفەس

perch/v دەنیشێ لە– دادەنیشێ

perch/n ١–هێلانەی باڵندە ٢–کورسی ٣–ماسی

percussion/pə'kʌʃn/n ئامێری مۆسیقا– وەك دەمبك

perennial/pə'reniəl/adj دووبارە– هەمیشە– بەردەوام

perfect/'pɜ:fɪkt/adj ١– تەواو– بێ خەوش ٢– نموونەیی– باشترین ٣– تەواو(رێزمان) ٤– رەها

perfectly/adv بە بێ خەوش بە شێوەیەکی نموونەیی– بەتەواوی

perfect/v ١–خەوشی تێ ناهێڵێ ٢– تەواوی دەکا

perfection/pə'fekʃn/n کەمال– تەواوی/ حالەتی نموونەیی

perfectionist/pə'fekʃənɪst/n بانگەشەی تەواوی دەکا

perforate/'pɜ:fəreɪt/v کون دەکا

perforation/ˌpɜ:fə'reɪʃn/n ١– کونکردن، کون دروستکردن ٢– کونی بچووك لەکاغەز

perform/pə'fɔ:m/v ١–جێبەجێ دەکا ٢– نمایش دەکا ٣– کارپێ دەکا

performer/pə'fɔ:mə(r)/n نمایشکار

performance/pə'fɔ:məns/n ١– پێ هەڵسان ٢– نمایشی مۆسیقی یان شانۆیی ٣– کارپێ کردن

perfume/'pɜ:fju:m/n بۆنی خۆش– عەتر

perhaps/pə'hæps, præps/adv

peek/pi:k/v ١- بەدزی تەماشا دەکا
٢- چاو پێدا دەخشێنێ
peek/n ١- چاوپێداخشاندن
٢- بە دزی تەماشاکردن
peel/pi:l/v ١- پاك دەکاتەوە
٢- پەلکی لێدەکاتەوە٣- دەرنێ
peel/n پەلك- توێکڵ
peeler/ˈpi:lə(r)/n رنەر-پەلك لێکەرەوە
peep/pi:p/v ١- لە کونی دەرگا
تەماشا دەکا، بەدزی تەماشا دەکا
٢- دەردەکەوێ- بەدیار دەکەوێ
peep/n تەماشاکردنێکی خێرا-زیقەزیق
پیپ پیپ: دەنگی هۆرنی ئۆتۆمبیل
peer/pɪə(r)/n ١-هاوشان ٢-لۆرد/میر
٣- خانەدانی بەریتانی
peerage/ˈpɪərɪdʒ/n خانەدانەکانی
وولات، لۆردەکانی ولات/پلەی لۆرد یان
خانەدان
peer group/n هاوکوفەکان-هاوشانەکان
peer/v باش لێدەڕوانێ/
بەدیقەت تەماشادەکا- تێدەفکری
peeved/ˈpi:vd/adj تورەو بێزار بوو
peevish/ˈpi:vɪʃ/adj زوو هەڵدەچێ-
قینچکەتەنگ
peg/peg/n ١- تاقچکە: عەلاقەی دیوار
بۆ جلك ٢- ستونی ڕەشماڵ
peg/v ١- بە گوریس توند دەکا
٢- جلکەکان لەسەر ڕستە دادەنێ
٣- بەتەناف هەڵدەواسێ
٤- لەسنوورێ رادەوەستێ
pelican/ˈpelɪkən/n قازی کێوی/
ماسیگر
pellet/ˈpelɪt/n تۆپە کاغەز- تۆپەقوڕ
pelt/pelt/n کەوڵی گیانەوەر
pelt/v ١-بەردەباران دەکرێ/دەکا
٢- تێی دەگرێ

٣- بارانێکی زۆر دەباری، بەرەهێڵە دەباری
٤- زۆر خێرا رادەکا
pelvis/ˈpelvɪs/n حەوزی پشت- کەڵێن
pen/pen/n قەڵەم پاندان
pen-friend/n برادەری بە نامە
pen/n هۆزی حەیوان/
تەویلە/هەوێز/کۆتان
penal/ˈpi:nl/adj پەیوەندی بەسزایی
یاسایی هەیە
penalize/ˈpi:nəlaɪz/v ١- کەسێ سزادەدا
چونکە سەرپێچی یاسای کردووە
٢- وای لێ دەکا ئازار بچێژێ
penalty/ˈpenlti/n ١- سزا
٢- نرخەکەی بدا(سزا)٣- پەنالتی
penalty area/n ناوچەی
شوێنی- پەنالتی (سزا)
penance/ˈpenəns/n خۆسزادان بەرامبەر
ئەو کارە خراپەی کردوتە، کەفارەت
pence: penny/n پێنی:
پارەی خوردەی بەریتانی
pencil/ˈpensl/n پێنوس-پێنوسی دار
pencil-case/n جانتای پێنوس
pencil/v بە پێنوس دەنوسێ
pencil-sharpener/n پێنوس تیژکەر-
موقتاتە
pendant/ˈpendənt/n ملوانکە
pending/adj چاوەرێکراو-بڕیارلەسەرنەدراو
pending/perp هەتا- تا
pendulum/ˈpendjələm/n پەندۆل
penetrate/ˈpenɪtreit/v ١- دەبڕێ-
دەچێتە ناو ٢- تێ دەگا- مێشکی وەری دەگرێ
penetrating/ˈpenɪtreɪtɪŋ/adj
١- زیرەك- بیرتیژ
٢- دەنگ تیژ لە دوورەوە دەبیستری
penguin/ˈpeŋgwɪn/n بەتریق
penicillin/ˌpenɪˈsɪlɪn/n پەنسلین

بەزەخرەفە

pause/pɔ:z/n وەستانی کورت

pause/v ١-ماوەیێ دەوەستێ

٢-ماوەیێ بێدەنگ دەبێ

pave/peɪv/v ١- قیرتاو دەکا- ساخبێڕی دەکا ٢- شۆستەی دادەنێ

pavement/ˈpeɪvmənt/n شۆستەی شەقام

pavilion/pəˈvɪliən/n جۆێی خۆگۆڕینی وەرزشوانان

لە یاریگادا- چادرگا

paw/pɔ:/n چنگ

paw/v بە چنگ دەگرێ

pawn/pɔ:n/n ١- بەیدەق یان سەرباز لە یاری شەترەنجدا

٢- گەمەپێکەری بەردەستی خەڵک.

pawn/v لە بارمتە دادەنێ

pay/peɪ/n کرێ- مووچە

pay/v پارەدەدا

pay back/v تۆڵە دەکاتەوە

pay off/adj بەبەرهەم- ئاکام

pay off/v تەواوی پارەکە دەداتەوە کە قەرداره

pay up/v قەرد دەداتەوە

payable/ˈpeɪəbl/adj دەدرێتەوە- دەبێ بدرێ

payee/ˌpeɪˈi:/n پارەوەرگر

payment/ˈpeɪmənt/n ١- پارەدان

٢- قەرد دان

٣- بڕی ئەو پارەیەی کە پێویستە بدرێ

PC/ˌpi: ˈsi:/n کۆمپیوتەری کەسی

٢- بیروڕای پێشکەوتنخوازی ٣- پۆلیس

pea/pi:/n پۆلکە/دانی پاقلە/دنکی پاقلە

peace/pi:s/n ئاشتی- ئاسایش- هێمنی

peacetime/ˈpi:staɪm/n ماوەی ئاشتی

peaceful/ˈpi:sfl/adj ١- ئاشتیخواز

٢- هێمن و ئارام

peach/pi:tʃ/n خۆخ/قۆخ

peacock/ˈpi:kɒk/n تاوس

peak/pi:k/n لوتکە- پۆپکە

نوکە تیژەکەی پێشەوەی هەندێ کڵاو.

peak/v دەگاتە لوتکە

peal/pi:l/n ١-دەنگی زەنگ-زرەنگ

٢-گرمەی هەور

peanut/ˈpi:nʌt/n فستەق- پاقلەی سودانی

pear/peə(r)/n هەرمێ

pearl/pɜ:l/n لوئلوئە/مرواری

peasant/peznt/n جوتیار

pebble/ˈpebl/n بەردێکی ئووسەیخرە لە تەنکاوەهەیە

دەنوکی لێدەدا- بەدەنوك دەخوا

peck/pek/v

peck/n ماچی خێرا- ماچی سەرگۆنا

peculiar/pɪˈkju:liə(r)/adj سەیر- ئاوازە- تایبەت

peculiarity/pɪˌkju:liˈærəti/n ١- سەیر و سەمەرەیی ٢- ئەدگارێکی تایبەت

pedagogical/ˈpedəgɒdʒɪkl/adj

پەیوەندی بە ڕێگاکانی وانەکارییەوە هەیە

pedal/ˈpedl/n پەیدان، پایدەر

پەیدان لێدەدا

pedal/v

pedantic/pɪˈdæntɪk/adj زیاد لە پێویست پێگیری بەیاساو داب و نەریت دەکا

pedestal/ˈpedɪstl/n بنکەی ئەستوون

pedestrian/pəˈdestriən/n پیادە

pedestrian/adj تایبەت بە پیادە- ئاسایی

pedigree/ˈpedɪgri:/n ١- رەسەن و بنچینەیی گیانەوەر

٢- پێشینە، دەوروبەر

pee/pi:/v میز دەکا

pee/n میزکردن

**paste/peɪst/n** دۆشاو/سرێش–

**paste/v** به چرك پێوه دەنێ/پێیست دەكا

**pastel/ˈpæstl/adj** رەنگی كراوه

**pasteurized/ˈpɑːstʃəraɪzd/adj** كوڵاو– هەوێنكراو

**pastime/ˈpɑːstaɪm/n** رابواردن– خولیا

**pastoral/ˈpɑːstərəl/adj** ١– كاروباری كەسیی وتایبەتی ٢– گوندی– لادێی

**pastry/ˈpeɪstri/n** هەویركاری– هەویرەمەنی

**pasture/ˈpɑːstʃə(r)/n** پاوان– لەوەرگا

**pasty/ˈpɑsti/n** كولێره بەگۆشت

**pat/pæt/v** دەست لەپشتی دەدا بە هێندی بۆ ئافەرین دەست لەپشتی دەدا

**pat/n** دەست لەپشت دان

**pat/adv** دەست بەجێ– بە بێ دوودڵی

**pat/adj** ئامادە/هەر لەسەر زمان بوو

**patch/pætʃ/n** ١– پنی پارچه شت– پنی كون ٢– پارچه زەوی

**patch/v** ١– پنی دەكا ٢– شتێ خێرا چاك دەكا ٣–پێكدێنێتەوه

**patchwork/ˈpætʃwɜːk/n** پنیداری/ پینەكردن ٢– جێ جێی قوماش رەنگاورەنگ

**patchy/ˈpætʃi/adj** ١– هەندێ لە– هەموی نا ٢– بڕی جیاجیا

**pate/peɪt/n** ١–پاتێ– هەریسه ٢–سەر

**patent/peɪtnt/adj** ڕوون و ئاشكرا

**patent/n** مۆڵەتی داهێنان

**patent/v** مۆڵەتی داهێنان بەدەست دێنێ

**patent leather/n** پێستی ڕەونەقدار

**paternal/pəˈtɜːnl/adj** ١– باوكێتی/ باوكایەتی ٢– خزمێتی لە ڕێگای باوكەوه

**paternity/pəˈtɜːnəti/n** بوونه باوك– باوكێتی

**path/pɑːθ/n** ڕێگا ڕێباز– ڕێڕەو

**pathetic/pəˈθetɪk/adj** ١– بەزەیی پیا دێنەوه–خەمبار ٢– بەئازار ٣– زۆر خراپ ٤– لاواز و بێ كەلك

**pathological/ˌpæθəˈlɒdʒɪkl/adj** ١– نەخۆشیی: پەیوەندی بە نەخۆشیزانییەوه هەیه ٢– ناماقووڵ

**pathology/pəˈθɒlədʒi/n** نەخۆشیزانی

**pathologist/pəˈθɒlədʒɪst/n** ١– پسپۆڕ لە نەخۆشیزانی٢– پسپۆڕ لە هۆی مردن

**patient/ˈpeɪʃnt/adj** ئارام– ئارامگر– خۆگر

**patient/n** نەخۆش

**patio/ˈpætiəʊ/n** باخچەی ماڵ

**patriot/ˈpætriət/n** نیشتمانی– وڵات پەروەر

**patriotism/ˈpætriətɪzəm/n** نیشتمان پەروەری

**patriotic/ˌpætriˈɒtɪk/adj** نیشتمانی– وڵات پەروەر

**patrol/pəˈtrəʊl/v** ئێشك دەگرێ– پاسەوانی دەكا

**on patrol** ئێشكگری

**patron/ˈpeɪtrən/n** ١– پارێزەری ئەدەب و هونەر ٢– نەفەر مەعمیل

**patronize/ˈpætrənaɪz/v** ١– بەخۆبایی مامەڵه دەكا ٢– بەڵێزەوه ڕەفتار دەكا(لەگەڵ كڕیار)

**patronizing/ˈpætrənaɪzɪŋ/adj**–ڕووخۆش بەڵام لەخۆبایی

**patter/ˈpætə(r)/n** دەنگی گەڵ لێدانی هێواش دەنگی پێی منداڵان لەسەر قادرمه

**patter/v** هێدی دەنگی دێ وەك دەنگی لێدانی باران بەجامی پەنجەره

ڕێكخستنی هێڵ و شێوەو ڕەنگەكان

**pattern/ˈpætn/n** مۆدێل– شێواز– وێنەی نموونەیی شت

**patterned/ˈpætənd/adj** وێنەدار

passer-by/pɑːsə 'baɪ/n رێبوار

passable/'pɑːsəbl/adj ١- خۆی پێ دەرباز دەکرێ ٢- باشە عەیبی نییە ٣- دەکرێ بەکاربێ ٤- دەرفەتی لەسەر ڕۆیشتنی هەیە

passage/'pæsɪdʒ/n ١- ڕەوگە/ڕێڕەو ٢- دەهلیز ٣- پارچە نووسینێ ٤- بەردەباز ٥- پەڕینەوە ٦- جۆگە- جۆگەلە ٧- کونەلوت ٨-بۆشایی دەم ٩- گەشتیدەریایی ١٠- تێپەڕین- بەسەرچوونی(کات)

passenger/'pæsɪndʒə(r)/n ڕێبوار- نەفەر

passing/'pæsɪŋ/adj بەسەرچوو- تێپەڕیوو- تێپەڕیو

in passing کرا یان وترا بەخێرایی

passion/'pæʃn/n ١- ئەڤینیەکی گڕگرتوو ٢- ئەڤینیەکی سێکسی٣- سۆز ٤- هەڵچوونێکی توند- شەیدا

passionate/'pæʃənət/adj بەحەماس- هەڵچوو/گڕگرتوو

passive/'pæsɪv/adj ٢-خراپ٢- بێکاردانەوە ٣- سست ٤- بیناي نادیار لە ڕێزمان

passport/'pɑːspɔːt/n پاسپۆرت

password/'pɑːswɜːd/n ١-نهێنی ٢-نهێنی شەو ٣- هێمای نهێنی (لە کۆمپیوتەر)

past/'pɑːst/adj رابرد- بەسەرچوو- تەواو بوو

past/n ١- ڕابردوو/کاتی ڕابردوو ٢- ڕابردووی مرۆڤ ٣- شێوەی ڕابردوو/دەمی ڕابردوو

past perfect/n ڕابردووی تەواو- ڕابردووی دوور

past/prep ١- پاش ٢- مەزنتر/لە سەرووی

past it زۆر پیر دەبێ- دەکەوێتە ناوسالآنەوە

past/adv لە پێش

pasta/'pæstə/n هەریسە- تێکەلە

دابەشکەر ٢- دیواری جیاکەرەوە ٣- دابەشکردن

partition/v دابەش دەکا

partner/'pɑːtnə(r)/n ١- هاوژین- هاوسەر ٢- هاوبەش- شەریك(دەولەت)

partner/v ١-سەمای لەگەڵ دەکا ٢-هاوبەش دەکا

partnership/'pɑːtnəʃɪp/n شەریکاتی

partridge/'pɑːtrɪdʒ/n کەو- سوسکە

party/'pɑːti/n ١-ئاهەنگ ٢- حیزب ٣- تیپ- تیم ٤- کۆمەڵە ٥- لا- لایەنێ لە

pass/pɑːs/n ١- پاس: نمرەی دەرچوون لە تاقیکردنەوە ٢- مۆڵەت ٣- ڕێگایەکی شاخاوی

pass/v ١- پاس دەدا- تۆپ بۆ هاوڕێکەی داوێ ٢- تێدەپەڕێ ٣- بەرەو رادەکێشێ ٤- بەسەر دەچێ (کات) ٥- بەسەر دەبا (کات)٦- بە فیڕۆ دەدا (کات) ٧- لە تاقیکردنەوە دەردەچێ ٨-دەردەچوێنێ ٩- دەردەکا (یاسا) ١٠- (فەرمان) دەردەکا ١١- بەسەری ڕەت دەبێ ١٢- بەرپرسیاری دەخاتە ئەستۆی

pass water/v میز دەکا

pass away/v دەمرێ

pass-book/n دەفتەری حیسابی بانق

pass by/v لەبەردەمی تێدەپەڕێ

pass down/v بۆی دەمێنێتەوە

pass off/v دەشێوێنێ- ناراستی دەڵێ

pass on/v دەگەیەنێ/ بەدەست نامە-شتی-دەداتێ

pass out/v لەهۆش خۆی‌دەچێ- دەبوورێتەوە

parental/pə'rentl/n باوکانە- دایکانە

parenthood/'peərənthud/n
باوکێتی و دایکێتی

parentheses/pə'renθəsi:z/n: کەوانە
دەستەواژەی نێوان دووکەوانە

parish/'pærɪʃ/n ١- ناوچەیەك
کە کەنیسە و قەشەی خۆی هەبێ-
ئەبرەشیە
٢- ناوچەیەك کە حکومەتێکی
ناوچەیی لێبێ.

parishioner/pə'rɪʃənə(r)/n
یەکێ لەئەندامانی ئەبرەشیە

parish council/n ١-ئەنجومەنی
ئەبرەشیە
٢- ئەنجومەنی ناوچەیی(ئەنجومەنی گوند)

park/pɑ:k/n ١- باخچەی گشتی
٢- باخچەی گەورەی کۆشکێکی گوندی
٣- زەوییەکی بەرفرە بۆ کارێکی دیار
٤- پاریگا- گەراج-

park/v ڕادەگرێ

parka/'pɑ:kə/n جۆرە چاکەتێکە/
قاپوتێکی گەرمە کڵاوی لەگەڵدا

parking/'pɑ:kɪŋ/n گەراج- ڕاگرتنی
ئۆتۆمبیل

parking meter/n بژمێرێکە یان
پێوەرێکە لەسەر شۆستە دانراوە بۆ
ئەوەی ماوەی مانەوەی ئۆتۆمبیلەکەت
وەربگرێ

parking ticket/n پلیتی سەرپێچیدان

parliament/'pɑ:ləmənt/n
١- پەرلەمان- یاسادانەران
٢- پەرلەمانتاران

parliamentary/ˌpɑ:lə'mentri/adj
پەرلەمانی

parody/'pærədi/n ١- پارۆدی:
جۆرە نوسینێکی ئەدەبییە، لاسای
نوسینێکی تر دەکاتەوە بە نیازی گاڵتەجاری.
٢- نمونەیەکی خراپ...

parole/pə'rəʊl/n ڕەهاکردنی زیندانییەك
بەر لە تەواوبوونی ماوەکەی بەمەرجێ
ڕەفتاری چاك بکا

parrot/'pærət/n توتی- بەبەغا

parrot fashion/adv توتی ئاسا

parsnip/'pɑ:snɪp/n گیزەری سپی

part/pɑ:t/n ١- بەش- پارچە- بڕێ
٢- ڕۆڵ لە... ٣- بەش- پشکداری- پشك

partly/adv هەندێ- تا ئاستێ

part exchange/n گۆڕینەوەی شتی کۆن بە
نوێ و پارە لەسەر دان

part of speech/n بەشی ئاخاوتن

part-time/adv دانێك- بەشەکاتێك لە

part/v جیادەکاتەوە- دووردەکەوێتەوە

partial/'pɑ:ʃl/adj دیارکراو- سنووردراو

partial to/adj شەیدا

partiality/ˌpɑ:ʃi'æləti/n بێلایەن نەبوون-
بەلا دان

participate/pɑ:'tɪsɪpeɪt/v پشکداری دەکا

participant/pɑ:'tɪsɪpənt/n پشکدار

participation/pɑ:ˌtɪsɪ'peɪʃn/n پشکداری

participle/'pɑ:tɪsɪpl/n ناوی بکەر-
ناوی بەرکار

particle/'pɑ:tɪkl/n گەرد- گەردیلە-
پیت/ئامراز (لە ڕێزمان)

particular/pə'tɪkjələ(r)/adj ١- دیار-
تایبەت ٢- کەسیی٣- دژوار

in particular/adj بەشێوەیەکی تایبەتی

particularly/adv بە تایبەت

particulars/n ١- دریژە٢- ڕاستییەکان

parting/'pɑ:tɪŋ/n ١- جیابونەوە- لەیەك
دابڕان ٢- خەتی دوکەرت کردنی پرچ بۆدوولا.
داهێنانی پرچ لە ناوەڕاستی سەر بۆ دوولا.

partition/pɑ:'tɪʃn/n ١- جیاکەرەوە-

pantry/ˈpæntri/n ژوورێکی بچوکە بۆ هەڵگرتنی خۆراك وخواردن
pants/pænts/n پانتۆڵ
paper/peɪpə(r)/n ١- کاغەز٢- رۆژنامە ٣- تاقیکردنەوەی بە نوسین ٤- وتارە- وانە
on paper ١- لەسەر کاغەز- بەنووسین ٢- لە رواڵەت
paperback/ˈpeɪpəbæk/n بەرگی کاغەز
paper boy-girl ئەو کوڕەی یان ئەو کچەی رۆژنامە لەسەر ماڵان دابەش دەکا
paperwork/ˈpeɪpəwɜːk/n کاری نووسین
paprika/ˈpæprɪkə/n بیبەری سوور (شیرینە تیژ نیە)
par/pɑː(r)/n ئاست/ ئاوەند
below par ئاستی نزمە
parable/ˈpærəbl/n چیرۆکێ مەغزای رەوشتی هەبێ چیرۆکی پەند ئامێز
parachute/ˈpærəʃuːt/n پەرەشوت
parachute/v بەپەرەشوت دەنیشێ- دێتەخوارێ
parade/pəˈreɪd/n ئاهەنگسازی
paradise/ˈpærədaɪs/n فیردەوس- بەهەشت/ شوێنێکی نمونەیی
paradox/ˈpærədɒks/n لە رواڵەت ناکۆك- ناکۆکی
paraffin/ˈpærəfɪn/n نەوتی سۆپا و لەمپا
paragraph/ˈpærəgrɑːf/n پارچە نووسین- پاراگراف
parallel/ˈpærəlel/adj هاوڕێ- هاوڕێك- تەریب/وەك یەك
parallel/n ١- دووهێڵی تەریب ٢- هاوشان- هاوتەریب ٣- بەراوردکردن

paralyze/ˈpærəlaɪz/v ١- شەلەل دەبێ ٢- لەپەل و پۆ دەکەوێ ٣- ئیفلج دەبێ
paralysis/pəˈræləsɪs/n لەپەل وپۆ کەوتن- شەلەل، ئالنجی- ئیفلیجی- لە کارکەوتن
paramedic/ˌpærəˈmedɪk/n فەرمانبەری فریاکەوتن
paramilitary/ˌpærəˈmɪlətri/adj عەسکەری ئاسا
paramount/ˈpærəmaunt/adj سەرەکی- زۆر گرنگ
paranoia/ˌpærəˈnɔɪə/n هەست بەستەم و چەوساندنەوە کردن/خوو بەچەوساندنەوە وەرگرتن (نەخۆشیەکی عەقلیە)/ پارەنۆیا، گومانگرتن
paranoid/ˈpærənɔɪd/adj توشبو بە نەخۆشی هەست بە چەوساندنەوە کردن/ گومانگرتوو
paraphernalia/ˌpærəfəˈneɪliə/n کۆمەڵێشتی جیا بۆ مەبەستێکی دیار
paraphrase/ˈpærəfreɪz/v دوبارە دادەرێژێتەوە بە نیازی زیاتر دەقەکە ئاسان بکا
parasite/ˈpærəsaɪt/n گیانەوەر یان روەکی مشەخۆر
paratroops/ˈpærətruːps/n سەربازی پەرەشوتەوان
par avoin/n بە فرۆکە/ پۆستی ئاسمانی
parcel/ˈpɑːsl/n دەستە/گورزە
parcel/v دەپێچێ و دەنێرێ
parch/pɑːtʃ/v لە تینوا دەیمرێنێ (زۆر تینوو دەبێ)
pardon/ˈpɑːdn/n ببورە (دوبارە بکەوە تێ نەگەیشتم)
pardon/v دەبورێ لە
pardonable/ˈpɑːdnəbl/adj (تاوانێ) دەکرێ ببورێ، لێ بوردن هەڵدەگرێ
parent/ˈpeərənt/n دایك و باوك

paint box/ˈpeɪntbɒks/n قوتوی بۆیە
paintbrush/ˈpeɪntbrʌʃ/n فلچەی وێنەکردن/بۆیەکردن
paintwork/ˈpeɪntwɜːk/n ڕووی بۆیەکراو- بۆیەچییەتی
paint/v ١- بۆیە دەکا ٢- وێنە دەکا بەبۆیەی زەیتی
painter/ˈpeɪntə(r)/n ١- بۆیەچی ٢- وێنەکێش
painting/ˈpeɪntɪŋ/n ١- کاری وێنەکێشان ٢- وێنەی زەیتی ٣- بۆیەکردنی خانوبەرە
pair/peə(r)/n جووت- شتی دووبەش- جووتە
in pairs بە جوتە، دوودوو
pair/peə(r)/v ١- دووکەس لەیەك نزیك دەکاتەوە ٢- جووت پێك دێنێ
pajamas=pyjamas/n پیجامە
pal/pæl/n برادەر- هاوڕێ
palace/ˈpæləs/n کۆشك
palate/ˈpælət/n بەشی سەرەوەی ناو دەم
pale/peɪl/adj زەرد هەڵگەڕاو- تاری/ زەردی تاری
palette/ˈpælət/n تابلۆی تێکەڵکردنی ڕەنگەکان
pall/pɔːl/n بێزاردەبێ/دەکا/تاقەتی لێ دەبڕێ
pallid/ˈpælɪd/adj زەردهەڵگەڕاو/ سپی هەڵگەڕاو (لە ترسا)
pallor/ˈpælə(r)/n زەرد هەڵگەڕان
palm/pɑːm/n ١- ناولەپ ٢- دارخورما
palm/v فێڵی لێ دەکا- دەیخەپێنێ
palmtop/n کۆمپیوتەرێ بەقەد ناو لەپ
paltry/ˈpɔːltri/adj زۆر بچوك وبێ قیمەت- پووچ- کەم بەها

pamper/ˈpæmpə(r)/v نازی دەداتێ/ بەناز مامەڵەی لەگەڵ دەکا بەنەرمی لەگەڵی دەجوڵێتەوە
pamphlet/ˈpæmflət/n نامیلکە/ نامیلکەی زانیاری‌و فەرمایشت
pan/pæn/n قازان، مەنجەڵ
pancake/ˈpænkeɪk/n زەلابیە
panda/ˈpændə/n پاندا/ورچ ئاسا
pandemonium/ˌpændəˈməʊniəm/n هەراوهۆریا
pander/ˈpændə(r)/v قایل دەکا/تێردەکا
pane/peɪn/n شوشەی پەنجەرە
panel/ˈpænl/n ١- دەستەی شارەزایان ٢- پارچە داری، کانزایی، شوشەیی کە بەشێکی دەرگا یان دیوار پێك دێنێ ٣- تابلۆی بڕێر
pang/pæŋ/n هەستێکی لە ناکاوی توندی ئازار- برسی- ئاوان
panic/ˈpænɪk/n تۆقین: هەستێکی لە ئەدواییدا مرۆڤ ڕەفتاری نابەجێ دەکا
panic/v توشی ترس دەبێ
panorama/ˌpænəˈrɑːmə/n پانۆراما-دیمەن
pant/pænt/v هانەهانی دێ- توشی هەناسەبڕکێ دەبێ
pant/n هانەهان
patheism/n مەزهەبی یەکێتی بوون بوونی خوا لە هەموو شتێ (سۆفیاتی ئاین عەرەبی)
panther/ˈpænθə(r)/n پشیلەی گەورەی‌بەدڕندە پشیلەیەکی ڕەشی کێوی‌یە
panties/ˈpæntiz/n بنکراس
panties/n جلی بنەوەی ئافرەتان لە ناوقەد بەرەو خوار- دەرپێی ژنان
pantihose/ˈpæntihəʊz/n کۆلۆن: جۆرە گۆرەیەکی ئافرەتانە لەژێرەوە لەبەر دەکرێ
pantomime/ˈpæntəmaɪm/n شانۆیی پانتۆمایم

## Pp

P-p/piː/ پیتی شازدەهەم لە ئەلفبای ئینگلیزی
pace/peɪs/n ١- هەنگاو- شەقاو ٢- خێرایی
pacemaker/ˈpeɪsmeɪkə(r)/n ١- خێرایی دیارکەر ٢- لێدانی دڵ وەرگر/ڕێکخەری ترپەی دڵ
pace/v لەسەرخۆ هەنگاو دەنێ
pacifism/ˈpæsɪfɪzəm/n مەزهەبی رەتکەرەوەی شەڕ مەزهەبی ئاشتەوەری- ئاشتەوەری، نەرمڕەوی، بێشەڕی
pacifist/ˈpæsɪfɪzəm/n بەشداری شەڕ ناکا، نەرمڕەو، ئاشتوەر
pacify/ˌpæsɪfaɪ/v هێور دەکاتەوە
pack/pæk/n ١-پێچراو٢-پاکەت- دەستە ٣-مێگەل ٤-رەو ٥-کاغەزی قومار
pack/v ١- کەلوپەلی خۆی ئامادەدەکا/ خڕ دەکاتەوە
pack up/v کاری خۆی تەواو دەکا- دەپێچێتەوە/ لەکار دەدوەستێ
package/ˈpækɪdʒ/n پێچراو- دەستە- بەکۆمەڵ
package/v لە کارتۆن دادەنێ، دادەپۆشێ
package holiday/n گەشتی بەخۆڕایی
packet/pækɪt/n پاکەت
packhorse/n بارگین/بارگیر
packing/ˈpækɪŋ/n دانانی شت لە ناو سندوق یان جانتا
packing-case/n سندوقێکیدارە شتی لەناو دادەنرێ
pact/pækt/n ١- رێککەوتنی رەسمی ٢- پەیمان ٣- سوێند
pad/pæd/n ١- لباد: لەفاق ٢- دەستەیەک کاغەز ٣- بنکەی هەڵسان- بنکەی دەرچوون ٤- بن پێی هەندێ گیانەوەر وەک سەگ
pad/v پڕ دەکا
pad/v بە سوکی و بێ دەنگی دەڕوا
paddle/ˈpædl/n سەوڵ
paddle/v سەوڵ لێ دەدا
paddle/v بەپێخواسی لە تەنکاو دەڕوا
paddock/ˈpædək/n کێڵگەی بچووک بۆ بەخێوکردنی ئەسپ
padlock/ˈpædlɒk/n قوفل
padlock/ˈpædlɒk/v قوفل دەدا
pediatrician/ˌpiːdiəˈtrɪʃn/n پزیشکی- پسپۆری منداڵان
pagan/ˈpeɪgən/adj بتپەرست،وەسەنی،بێدین
paganism/ˈpeɪgənɪzəm/n بتپەرستی، وەسەنیەت
page/peɪdʒ/n ١-لاپەڕە- پەڕ ٢-کوڕ
page/v ناوی کەسێ بەدەنگ بەرزکەرەوە بانگ دەکا
page ant/n ١- فیستیڤاڵێکە خەڵک جلی مێژوویی (کۆن)لەبەردەکەن ٢- هەرئاهەنگێ رەنگاورەنگ بێ
paid/peɪd/v دای (پارەی دا)، درا
pail/peɪl/n سەتڵ- پەقرەچ
pain/peɪn/n ١- ئازار- ئەشکەنجە ٢-بێزار ٣-خەم
pain/v ئازاری دەدا
pained/adj بۆنی ئازارو ئەشکەنجەی لێدێ
painful/ˈpeɪnfl/adj بەئازار
painless/ˈpeɪnləs/adj بێ ئازار
painkiller/ˈpeɪnkɪlə(r)/n ئازارکوژ/ئازاربەر/ هێورکەرەوە
painstaking/ˈpeɪnzteɪkɪŋ/adj زۆر وورد- زۆر لەسەرخۆ
paint/peɪnt/n بۆیە- رەونەقکەر/ بۆیەی رەنگاورەنگی زەیتی

٢- مۆسیقای بەرایی/دەستپێك

overturn/ˌəʊvəˈtɜːn/v سەراوگێر دەکا/سەراوبن دەکا

overweight/ˌəʊvəˈweɪt/adj دبە: زۆر قەڵەو
هورگە- هورگۆ- هورگن

overwhelm/ˌəʊvəˈwelm/v ١-وا لەیەکێ بکەی هەستێکی بەسۆزی هەبێ
٢-هەرەس بە یەکێ بێنێ
٣-یەکێ لە شەڕ بشکێنی، ببەزێنی
٤-دایدەپۆشێ

overwork/ˌəʊvəˈwɜːk/v زۆر کاردەکا- خۆی دەکوژێ
خۆی دەهێوژێنێ- زیاد لە پێویست کاردەکا

owe/əʊ/v قەردار: قەرد وەردەگری/ قەرداری تۆم

owing/ˈəʊɪŋ/adj قەرد هێشتا نەدراوە

owing to/prep بەهۆی، چونکە

owl/aʊl/n کوندەبەبۆ

own/əʊn/det بەچاوی خۆم- هی خۆم- بە خۆم

own/v هەیتی

own up/v دان دەنێ

owner/ˈəʊnə(r)/n خاوەن- خودان

ownership/ˈəʊnəʃɪp/n خاوەنێتی- خاوەنداری

ox/ɒks/n گای خەسێنراو

oxygen/ˈɒksɪdʒən/n ئۆکسجین

oyster/ˈɔɪstə(r)/n گوێچکە ماسی

ozone/ˈəʊzəʊn/n ئۆزۆن

ozone layer/n چینی ئۆزۆن

باش دەپشکنێ و ئەوەی پێویست بێ چاکدەکا یان دەگۆڕێ

overhead/ˈəuvəhed/adj سەرسەر/ هەڵواسراو

overhead/ˈəuvəhed/adv لە ئاسمان/ لەسەرسەر

overheads/ˈəuvəhedz/n خەرجیات ئەوەی پێویستە خەرج بکرێ لە...

overhear/ˌəuvəˈhɪə(r)/n
١- بەسەردادەکەوێ
٢- بەرێکەوت گوێی لێ دەبێ

overjoyed/ˌəuvəˈdʒɔɪd/adj
زۆر کەیف خۆش
شاد- لە خۆشیا باڵ دەگرێ

overland/ˈəuvəlænd/adj
زەمینی: گەشتی زەمینی نەك ئاسمانی و دەریایی

overlap/ˌəuvəlæp/v
١- دەکەونە سەریەك
٢- لە هەندێك لاوە بەیەك دەچن

overleaf/ˌəuvəˈli:f/adv لاپەرەکەیتر/ پشتەوەی ئەم پەرە

overload/ˌəuvəˈləud/v زیاد لە پێویست باردەکا

overload/v زیاد لە پێویست دادەگرێ باری موەلیدەگران دەکا

overlook/ˌəuvəˈluk/v
١-دەڕوانێتە سەر/بەسەری ڕەت دەبێ
٢- گوێ پێ نادا- فەرامۆش دەکا

overnight/ˌəuvəˈnaɪt/adj شەوانە/ جانتای شوانە(ماوەی کورت)
٢- زۆر لەناکاو لە نێوان شەو و ڕۆژێ
٣- چاوترووکانێ ڕوەدەدا

overpass/ˈəuvəpɑ:s/n ئۆڤەر پاس بەردەبازی سەری: جۆرە پردێکە ڕێگایەك لەسەر ڕێگایەك هەڵدەگرێ

overpower/ˌəuvəˈpauə(r)/v دەیبەزێنێ- دەیپشکنێ

overrate/ˌəuvəˈreɪt/v زیاد لە پێویست پیای هەڵدەڵێ، بەشان وباڵی هەڵدەدا

override/ˌəuvəˈraɪd/v ١- فەرامۆش دەکا
٢- دەبڕێ (ڕێ) ٣- سوار دەبێ تا ماندوی دەکا (ئەسپ)

overrule/ˌəuvəˈru:l/v بڕیاری کەسانی دی هەڵدەوەشێنێتەوە- بەچ نازانێ

overrun/ˌəuvəˈrʌn/v ١- رادەماڵێ
٢- دادەگرێ- ناوچەکە
٣- درێژی دەداتێ

overseas/ˌəuvəˈsi:z/adj بیانی- دەرەکی

overseas/adv لە دەرەوە- لەپشت دەریا

oversee/ˌəuvəˈsi:/v چاودێریدەکا

overshadow/ˌəuvəˈʃædəu/v ١-کەمیدەکا
٢- لە شان و شەوکەتی کەم دەکاتەوە

oversight/ˈəuvəsaɪt/n ١-هەڵەی ناچاری
٢- هەڵەی بێ مەبەست

oversimplify/ˌəuvəˈsɪmplɪfaɪ/v
زیاد لە پێویست سانا/ئاسانی- دەکا

oversleep/ˌəuvəˈsli:p/v زیاد لەپێویست دەنوێ و درەنگ لە خەو هەڵدەستێ

oversoul/n گیانی بەرز/ ڕاستی ڕەها

overt/adj ئاشکرا- ڕوون- نانهێنی

overtly/adv بەراشکاوی- بەئاشکرایی

overtake/ˌəuvəˈteɪk/v وەپێش دەکەوێ/ بەپشتی ڕەت دەبێ

overthrow/ˌəuvəˈθrəu/v ١- بەلای دەنێ
٢- لەسەر کورسی دەسەلات لای دەبا/ دەسەلاتی لێ دەستێنێ

overtime/ˈəuvətaɪm/n کاتی زێدە کارکردن

overtone/ˈəuvətəun/n واتای شاراوە/ هێماو واتای شاراوە/ ڕەنگی ڕوناکی

overture/ˈəuvətʃuə(r)/n
١- هەنگاوی برایانە/ ڕێخۆشکردن

outskirts/ˈautskɜːts/n–دەرەوەی شار– دەوروبەری شار

outspoken/autˈspəukən/adj قسەلەروو– چەسوور

outstanding/autˈstændɪŋ/adj
١– زۆر باش– نایاب
٢– نەدراو (پارەی نەدراو)
٣– نەکراو (کاری نەکراو)

outstretched/ˌautˈstretʃt/adj راکشاو– درێژکراو

outward/ˈautwəd/n چوون/دەرەوە

outward and return چوون و گەڕانەوە

outwardly/adv دەرەکی لە پێوی دەرەوە

outwards/ˈautwədz/adv بەرەو دەرەوە

outweigh/ˌautˈweɪ/v گرنگترە لە– بایەخی زیاترە لە

outwit/ˌautˈwɪt/v
١– زیرەکترە لە
٢– بە ئاین و ئۆین تره
٣– بە زیرەکی لە نەیارەکەی دەباتەوە

oval/ˈəuvl/adj هێلکەیی

ovary/ˈəuvəri/n هێلکە دان

ovation/əuˈveɪʃn/n ١– چەپڵە لێدانی زۆر ٢– هوتاف لێدان

oven/ˈʌvn/n تەنور– فەرن

over/ˈəuvə(r)/adv
١– لەسەر– لەسەرەوە– لەلای تر
٢– لەوێ ٣– پاشماوە
٤– زیاتر لە ٥– لە سەراپا– هەموولایێ
٦– جارێکیتر لەبەراییەوە
٧– لەسەر/لەبارەی

over/adj
١– تەواوبوو
٢– زۆر– زیاد لە پێویست

overall/ˌəuvərˈɔːl/adj هەمووی تێکرا

overall/adv هەمەلایەنە – هەرهەمووی

overall/ˈəuvərɔːl/n سەدریە

overawe/ˌəuvərˈɔː/v دەتوقێنێ– دەترسێنێ

overbalance/ˌəuvəˈbæləns/v سەنگی خۆی لەدەست دەدا، دەکەوێ– بەلا دەکەوێ– بەلا دادێ

overcast/ˌəuvəˈkɑːst/adj هەورە غێمە– ساماڵ نیە

overcharge/ˌəuvəˈtʃɑːdʒ/v زیاد لەپێویستی لێ دەستێنێ

overcoat/ˈəuvəkəut/n پاڵتۆ

overcome/ˌəuvəˈkʌm/v ١– زاڵ دەبێ– دەیشکێنێ ٢– هەرەس پێ دێنێ
٣– لاوازی دەکا

overcrowded/ˌəuvəˈkraudɪd/adj قەرەباڵغ

overdo/ˌəuvəˈduː/v زێدەگاڤی دەکا/ زیاد لەپێویست دەکا
زیاد لەپێویست دەکوڵێنێ

overdose/ˈəuvədəus/n ١– دەرمانی زیاد لە پێویست ٢– دەرمانی کوژەر

خەرجی سەربار overdraft/ˈəuvədrɑːft/n

overdrawn/ˌəuvəˈdrɔːn/adj قەرداری بانق

overdue/ˌəuvəˈdjuː/adj گیرۆبوو– دواکەوتو

overestimate/ˌəuvərˈestɪmeɪt/v
١– پیاهەڵدەدا ٢– پێوە دەنێ
٣– موبالەغە دەکات

overflow/ˌəuvəˈfləu/v ١– وەبەر شالاوی دەدا ٢– ئاو بەرکەنار دەکەوێ

overgrown/ˌəuvəˈgrəun/adj
١–بەدارو روەکی فەرامۆشکراو داپۆشراو
٢–زیاد گەشە کردو

overhang/ˌəuvrˈhæŋ/v شۆردەبێتەوە– دەکەوێ– دێتە خوارێ

overhaul/ˌəuvəˈhɔːl/v

١- دەرکەوتنێکی/ پەیدابونێکی لەناکاو
٢- بەرپابوون- تەقینەوە

outburst/ˈaʊtbɜːst/n ١- تەقینەوە (لە قسان) ٢- بە ڕوودا شاخان

outcast/ˈaʊtkɑːst/n ناپەسند- نەویستراو/ دەرکراو

outclass/ˌaʊtˈklɑːs/v باشترە لە زاڵ دەبێ

outcome/ˈaʊtkʌm/n بەرهەم- ئاکام

outcry/ˈaʊtkraɪ/n هاوار- نارەزایی

outdated/ˌaʊtˈdeɪtɪd/adj کۆن- بێسوود- لەکارکەوتوو

outdo/ˌaʊtˈduː/v دەباتەوە لە- زاڵ دەبێ

outdoor/ˈaʊtdɔː(r)/adj دەرەکی

outdoors/ˌaʊtˈdɔːz/adv لە دەرەوە

outer/ˈaʊtə(r)/adj دەرەکی- دوور لە مەڵبەند

outermost/ˈaʊtəməʊst/adj دوورترین خاڵ

outfit/ˈaʊtfɪt/n ١- کەلو پەل- تاخمە جلوبەرگی ڕێك و پێك و شیاو
٢- کۆمپانیا- دەزگا

outgoing/ˈaʊtgəʊɪŋ/adj
١-کۆمەڵایەتی- مرۆڤدۆست- کراوە
٢- دەست لەکار هەڵگرتوو

outgoings/ˈaʊtgəʊɪŋz/n خەرجیات- بژێوی

outgrow/ˌaʊtˈgrəʊ/v گەشە دەکا بۆیە جلە کۆنەکانی بۆ تەنگ دەبێ

outing/ˈaʊtɪŋ/n دەرچوون- گەشت

outlandish/aʊtˈlændɪʃ/adj سەیرو نائاسایی

outlast/ˌaʊtˈlɑːst/v ١- زیاتر دەمێنێتەوە
٢-زیاتر بەرگە دەگرێ

outlaw/ˈaʊtlɔː/n چەتە- تاوانبار

outlaw/v یاساغ دەکا

outlay/ˈaʊtleɪ/n بڕی تێچوو

outlet/ˈaʊtlet/n دەرچە

outline/ˈaʊtlaɪn/n پوختە

outline/v پوختە دەکا

outlive/ˌaʊtˈlɪv/v لە هی تر زۆر تر دەژی

outlook/ˈaʊtluk/n ١- دیمەن ٢- هەڵوێست

outlying/ˈaʊtlaɪɪŋ/adj دوور/دوور لە مەڵبەند

outmoded/ˌaʊtˈməʊdɪd/adj کۆن- مۆدەی نەماوە

outnumber/ˌaʊtˈnʌmbə(r)/v زۆرتر دەبێ لە

out-patient/ˈaʊtpeɪʃnt/n نەخۆشی دەرەکی

output/ˈaʊtpʊt/n ١- ئاکام
٢- دەرچو (لەکۆمپیوتەر)

outrage/ˈaʊtreɪdʒ/n ١- ئەتك- شەرمەزارییە بۆ مرۆڤایەتی
٢- توڕەیی توند/دەستدرێژی

outrage/v توڕەی دەکا/دەستدرێژی دەکا

outrageous/aʊtˈreɪdʒəs/adv ١- پەرگر- زێدە ٢- سەیر و نائاسایی/ ڕەوشت بەزێن

outright/aʊtraɪt/adv ١- بە ڕاشکاوی- ڕووبەڕوو ٢- یەکسەر- بەیەك جار

outright/aʊtˈraɪt/adj تەواو ڕوون

outset/ˈaʊtset/n بەرایی- دەستپێك

outside/ˌaʊtˈsaɪd/n ڕووی دەرەوە- دەرەوەی باڵەخانە

at the outside بەزۆری- بەلایەنی هەرەزۆری

outside/ˌaʊtˈsaɪd/adj دەرەکی- دەرەوە/دەری

outsider/ˌaʊtˈsaɪdə(r)/n ١- غەوارە
٢- کەسێ یان گیانەوەرێ کە چاوەڕێ نەکرێ بیباتەوە

outsize/ˈaʊtsaɪz/adj نائاسایی- فرە گەورە

organize/ˈɔ:gənaɪz/v ڕێك دەخا
organized/adj ڕێكخراو، ڕێك و پێك
organizer/ˈɔ:gənaɪzə(r)/n ڕێكخەر
orient/ˈɔ:riənt/n ڕۆژهەلات
oriental/ˌɔ:riˈentl/adj ڕۆژهەلاتی
orientalism/ˌɔ:riˈentəlɪzəm/n
ڕۆژهەلاتناسی
orientalist/ˌɔ:riˈentəlɪst/n
ڕۆژهەلاتناس
orientate/ˈɔ:riənteɪt/v خۆی ڕادێنێ–
خۆی دەگونجێنێ/ ئاراستە دەكا
orientated/ˈɔ:riənteɪtɪd/adj
ئاراستەكراو
orienteering/ˌɔ:riənˈtɪərɪŋ/n
وەرزشی دۆزینەوەی ڕێگا
بەخۆی ئەخشەوە
origin/ˈɒrɪdʒɪn/n ڕەسەن– بنەچە–
ژێدەر
original/əˈrɪdʒənl/adj
١– ڕەسەن سەرەكی– یەكەم
٢– نوێ– داهێنەر– ڕەسەن (نەك كۆپی)
original/n ڕەسەنێتی
originally/adv لەبەرایی‌دا/
بەشێوەیەكی داهێنەرانە
originate/əˈrɪdʒɪneɪt/v
١– دەست پێ دەكا ٢– دادەهێنێ
ornament/ˈɔ:nəmənt/n ڕازاوەیی–
شتی ڕازاندنەوە–جوانكاری
ornamental/ˌɔ:nəˈmentl/adj ڕازاوە
ornate/ɔ:ˈneɪt/adj زەخرەفەكراو–
سەرنج ڕاكێش
ornithology/ˌɔ:nɪˈθɒlədʒi/n
باڵندەناسی
ornithologist/ˌɔ:nɪˈθɒlədʒɪst/n
باڵندەناس
orphan/ˈɔ:fn/n هەتیو– هەتیم–
بێ باوك و دایك

orphan/v هەتیو دەبێ
orphanage/ˈɔ:fənɪdʒ/n خانەی بێ دایك و
باوكان، هەتیوگە– هەتیوخانە
orthodox/ˈɔ:θədɒks/n كۆن– داب و نەریتی
ئەرسەدۆسكی– كۆنەپەرستی– ڕاستڕەوی
ostentatious/ˌɒstenˈteɪʃəs/adj
١– سەرسامكەر ٢– فریودەر
٣– خۆهەڵكێش
ostracise/ɒstrəsaɪz/v بێوەری دەكا–
دەست بەرداری دەبێ/لەگەڵی قسەناكەن
ostrich/ˈɒstrɪtʃ/n نەعامە
other/ˈʌðə(r)/det ئی تر، ئیدی
other than بێجگە– بێجگە– بەشێوەیەكی‌تر
in other words بەجۆرێكی تر– ئەگەرنا
otter/ˈɒtə(r)/n سەگی دەریا– ڕێوی دەریا
ouch/autʃ/interj ئاخ
ought to/ˈɔ:t tu/modal واباشە– پێویستە–
واچاوەڕێ دەكرێ
ئاونس–یەكەی كێشی‌ئینگلیزی
ounce/aʊns/n
our/ɑ:(r), ˈaʊə(r)/pron هی ئێمە
ourselves/ɑ:ˈselvz, aʊəˈselvz/pron
خۆمان– بەخۆمان
by all ourselves هەر بەخۆمان
بەتەنیا (بێ یارمەتی كەسانی دی)
out/aut/adv ١– بەرەو دەرەوە
out/adj ٢– دەرەوە
out/adv ٣– لە دەرەوە ٤– دەردەكەوێ
٥– هەڵدێ ٦– مۆدەی نەماوە
٧– كوژاوە ٨– ناكرێ
٩– بەرز ١٠– دوور لەكەنار
out of لە
outback/ˈautbæk/n دوور
outboard motor ماتۆڕی دواوەی–
پشتەوەی بەلەم
outbreak/ˈautbreɪk/n

**opposed/adj** رکابەر

**opposite/ˈɒpəzɪt/adj - adv** بەرامبەر – پێچەوانە

**opposite/prep** راستەوخۆ– بە لایەکی تر

**opposite/n** پێچەوانە

**opposite number/n** هاوشان– هاوتا– هاوکار

**opposition/ˌɒpəˈzɪʃn/n** رکابەری– ئۆپۆزسیۆن بەرهەڵستی– بەرهەڵست

**oppress/əˈpres/v** سەرکوت دەکا– دەمکوت دەکا، دەچەوسێنێتەوە

**oppressed/adj** چەوساوە

**oppression/əˈpreʃn/n** چەوساندنەوە

**oppressive/əˈpresɪv/adj** دژە ئازادی– سەرکوتکەر

**oppressor/əˈpresə(r)/n** چەوسێنەر– ستەمکار

**opt/ɒpt/v** ١– هەڵدەبژێری– بریار دەدا کە.. ٢– بەپەسند دەزانێ ٣– دەکشێتەوە لە– پاشەکشێ دەکا لە..

**optical/ˈɒptɪkl/adj** بینایی– پەیوەندی بە بینینەوە هەیە

**optical illusion/n** لەخشتەبەر

**optician/ɒpˈtɪʃn/n** پسپۆری بینایی/پسپۆری چاو

**optimism/ˈɒptɪmɪzəm/n** گەشبینی

**optimist/ˈɒptɪmɪst/n** گەشبین

**option/ˈɒpʃn/n** سەربەستی هەڵبژاردن/ئارەزوومەندی

**optional/ˈɒpʃənl/adj** ئارەزوومەندانە

**or/ɔː(r)/conj** یان

**or so** نزیکەی

**oral/ˈɔːrəl/adj** زارەکی/ پەیوەندی بە "دەم"ەوە هەیە

**orange/ˈɒrɪndʒ/n** ١– پرتەقاڵ ٢– رەنگ پرتەقاڵی– پرتەقاڵی ٣– ئاوی پرتەقاڵی

**orator/ˈɒrətə(r)/n** وتاربێژ

**orbit/ˈɔːbɪt/n** ١–مەدار٢– ڕووگە ٣– بازن

**orbit/v** دەسوڕێتەوە

**orchard/ˈɔːtʃəd/n** بیستان

**ordeal/ɔːˈdiːl/n** ئازار– ئەشکەنجە– میحنەت

**order/ˈɔːdə(r)/n** ١– یەك لەدوای یەك– ڕێکخستن ٢–سیستەم ٣– فەرمان ٤– داوا

**out of order/adj** ١– لەکارکەوتو– ناشیرین ٢– کرێت– بێ ڕێز

**order-form/n** لیستەی داواکاری

**order/v** ١– فەرمان دەکا ٢– داوای خواردن دەکا

**orderly/adj** ڕێك و پێك– جوان ڕەفتار– ڕەفتار کۆك

**orderly/n** کارمەندی نەخۆشخانە/سەرباز

**ordinal/ˈɔːdɪnl/n** ژمارەیەك لە دوا یەکی وەك یەکەم، دووەم...

**ordinary/ˈɔːdnri/adj** ئاسایی– ساکار

**ordinarily/ˈɔːdnrəli/adv** بەشێوەیەکی گشتی

**ore/ɔː(r)/n** کانزای خاو، فلز

**organ/ˈɔːgən/n** ئەندام

**organ/n** ئۆرگن (ئامێری مۆسیقی)

**organist/ˈɔːgənɪst/n** ئۆرگن ژەن

**organic/ɔːˈgænɪk/adj** ١– ئەندامیی– ئۆرگانیی ٢– زیندویی (ماددەی زیندوو)

**organism/ˈɔːgənɪzəm/n** بونەوەرێکی زیندوو/ڕوەك و گیانەوەر

**organization/ˌɔːgənaɪˈzeɪʃn/n** ڕێکخراو/ڕێکخستن

یەك لایەنە/ یەك لا

one way/adj یەك ڕێ/ یەك ئاراستە

ongoing/ˈɒngəʊɪŋ/adj بەردەوام

onion/ˈʌnjən/n پیاز

on-line/ˈɒn ˈlaɪn/adj بەستراوە

بە کۆمپیوتەر/لەسەرهێڵە

onlooker/ˈɒnlʊkə(r)/n ١- ڕێبوار

٢- گەواهیدە- شایەد

only/ˈəʊnli/adj تەنیا- باشترین

only-child/n تاقانە، تیکانە

only/adv بەتەنێ- تەنیا

not only-but also نەك تەنیا... بەڵکو..

only just ١- بۆماوەیەکی کورت

٢- بەخورتی- بە دژواری- بەدەگمەن

only/conj بەڵام- بێجگە

onset/ˈɒnset/n ١-بەرایی، دەستپێك

٢-هێرش

onslaught/ˈɒnslɔːt/n هێرشێکی توند

onto/ˈɒntə/prep لەسەر

be onto sb ١- ڕیسوای دەکا

٢- لەگەڵی دەدوێ- رازی دەکا

onward/ˈɒnwəd/adv

١- لە ئێستاوە- لەمەودوا

٢-بەرەو پێشەوە

١- ئەوی دەچۆرێ

ooze/uːz/v

٢- دێتەخوارێ- خوێنی لێدێتەخوارێ

ooze/n قەوزە- لیتە

op/ɒp/n کرداری نۆژداری

opaque/əʊˈpeɪk/adj لێڵ-

شاراوە- دژوار

open/ˈəʊpən/adj ١- کراوە (دانەخراو)

٢- پاك: دڵ و زمانی وەك یەکە

٣- کراوە(سینگ کراوە)

٤- دانەپۆشراو

٥- مێشك کراوە ٦- دەرەوە

٧- چارکراوە٨- بەخشندە- دانیار

openly/ˈəʊpənli/adv بەراشکاوی

openness/ˈəʊpənəs/n کراوەیی- ڕاستگۆیی

open/v دەکاتەوە

open out/v فراوان دەبێ- دەگرێتە خۆ

opening/ˈəʊpənɪŋ/n ١- سەروتار٢- کون

٣- دەرفەت- دەلیقە٤- پۆستی چۆڵ

٥- ئامەنگی کردنەوەی...

opening/adj یەکەم

opera/ˈɒprə/n ئۆپێرا

operatic/ˌɒpəˈrætɪk/adj ئۆپێرایی

opera house/n شانۆ

operate/ˈɒpəreɪt/v ١- بە ئیشی دێخی- دەداتە ئیش ٢- کار دەکا لە بەرژەوەندی

٣- کار دەکا- شۆل دەکا

٤- نەشتەرگەری دەکا

operating system/n سیستەمی ئیش پێکردن(لە کۆمپیوتەر)

operating theatre ژووری نۆژداری

operation/ˌɒpəˈreɪʃn/n ١- چالاکی- کۆمپانیای بازرگانی

٢- نەشتەرگەری

٣- چۆنیەتی کارکردنی...

in operation دەست بەکاردەکا

operational/ˌɒpəˈreɪʃənl/adj

١-پەیوەندی بە چۆنیەتی کارکردن هەیە

٢- ئامادەیە بۆ...

operative/ˈɒpərətɪv/adj کاریگەر

operator/ˈɒpəreɪtə(r)/v ١- فەرمانبەری تەلەفۆن ٢- کارپێکەر

٣- خاوەن کۆمپانیا

opinion/əˈpɪniən/n ١- ڕا ٢- ڕای گشتی

opium/ˈəʊpiəm/n ئەفیۆن/تلیاك

opponent/əˈpəʊnənt/n نەیار- دژ- ڕکابەر

opportunity/ˌɒpəˈtjuːnəti/n

دەرفەت- بۆنە

oppose/əˈpəʊz/v ١- ڕکابەری دەکا

٢- بەرەنگاری دەکا- دژی دەوەستێ

دەكاتەوە

خۆی لێ‌ڕزگار دەكا

**off-peak/ˌɒf ˈpiːk/adj** بە سود بۆ كاتی ئاسایی

**off-putting/ˈɒf pʊtɪŋ/adj** نا بەر دڵ- بێزراو

**offset/ˈɒfset/v** ١- بۆی دەبژێرێتەوە ٢- بەرامبەر دەكا

**offset/ˈɒfset/n** ئۆفسێت

**offshore/ˌɒfˈʃɔː(r)/adj** نزیك دەریا- نزیك كەنار- رەشی دەریا

**offside/ˌɒfˈsaɪd/adj** ئۆفساید

**offside/adj** لای راست

**offspring/ˈɒfsprɪŋ/n** وەچە/ نەوە

**off-white/ˌɒf ˈwaɪt/n - adj** ١- سپی بەرەو زەردی ٢- تەواو سپی نا

**often/ˈɒfn, ˈɒftən/adv** بە زۆری

**ogre/ˈəʊgə(r)/n** دێو- تۆقێنەر

**oh/əʊ/interj** ئاه

**oil/ɔɪl/n** نەوت- نەفت- زەیت

**oil/v** چەور دەكا

**oily/ˈɔɪli/adj** چەور- چەوركراو

**oilfield/ˈɔɪlfiːld/n** كێڵگەی نەوت

**oil-painting/ˈɔɪlpeɪntɪŋ/n** وێنەی زەیتی

**oil-slick/n** ١- بەنەوت پیس بوو (وەك دەریا) ٢- بەزەیت پیس بوو

**oil-well/ˈɔɪlwel/n** بیری نەوت

**ointment/ˈɔɪntmənt/n** مەرهەم

**okay/ˌəʊˈkeɪ/: OK/adj - adv** باشە- ئۆكەی- بەڵێ

**old/əʊld/adj** openly ١- بەساڵاچوو ٢- كۆن - بەكارهاتوو ٣- پێشوو- رابردوو ٤- كۆن: زەمەنێكی دوور

**the old/n** پیرەكان- بەساڵاچووەكان

**old age/n** پیرێتی

**old age pension/n** موچەی خانەنشینی

**old fashioned/adj** مۆدەی كۆن

**the Old Testament/n** پەیمانی كۆن (تەورات)

**olive/ˈɒlɪv/n** زەیتون

**olive green** لە نێوان كەسك و زەرد

**Olympic/əˈlɪmpɪk/adj** ئۆلۆمپی

**the Olympic Games/n** یاریەكانی ئۆلۆمپی

**ombudsman/ˈɒmbʊdzmən/n** ١- پێناو ٢- نوێنەر

**omelette/ˈɒmlət/n** هێلكەو قاورمە

**omen/ˈəʊmen/n** ١- فاڵ ٢- شووم

**ominous/ˈɒmɪnəs/adj** شوم ترسێنەر، شووم هێن

**omission/əˈmɪʃn/n** ١- سرینەوە- لابردن- كرتاندن ٢- فەرامۆشكردن

**omit/əˈmɪt/v** ١- دەسرێتەوە ٢- فەرامۆش دەكا

**on/ɒn/prep** لەسەر

**on and on** بێ‌وەستان/بێ‌وچان

**from now on** لە ئێستا بەولاوە

**once/wʌns/adv** یەك جار- جارێك

**all at once** لەهەمان كاتدا/لەناكاو

**once again** جارێكی تر

**once upon a time** هەبوو نەبوو/ جارێ لەجاران

**one/wʌn/n** یەك- كەسێ- ئەو كەسە

**one/pron** مرۆڤ

**oneself/wʌnˈself/pron** خۆی- بە خۆی

**all by oneself** بەتەنیا- بێ یارمەتی orator

**one-off/wʌnˈɒf/n - adj** بێ‌هاوتا، بێ‌وێنە

**one-sided/wʌnˈsaɪdɪd/adj**

odds and ends کۆمەڵێ شتیجۆراوجۆر شتی بچووکی کەم بەها
ode/əʊd/n شیعری گۆرانی
odometer/n پێوەری ماوەی دیار
odour/ˈəʊdə(r)/n بۆن (بۆنی ناخۆش)
odourless/ˈəʊdələs/adj بێبۆن/بۆن بڕ
of/ɒv/prep ئامرازی زێدەکردن ئامرازی پێکەوە بەستنەوەیدوو ناو
off/ɒf/adv ١- لە- دوور لە ٢-لەگەڵ هەندێ فرمان بە واتای (دادەکەنێ) دێ ٣- لەدووری- لەماوەی ٤- کوژاوە- دامرکاوە ٥- مۆلەت ٦- هەڵوەشاوە ٧- داشکاندن ٨- هەرزانتر- ناخوا ٩-بەکارناهێنێ
the off/ˈɒf deɪ/n دەسپێك
off and on پچڕ پچڕ
well off/adj هەبوو- زەنگین
badly off/adj نەدار- هەژار
off/adj ١-تێکچو ٢-خراپبوو ٣- سارد
off chance/adj شیمانەیەکی کەم
offal/ˈɒfl/n ١-لە پاشماوەی کوژراو/ سەربراو- دڵ و جەرگ و گورچیلە ٢- پاشماوە
off-day/ˈɒf deɪ/n رۆژی شووم
offence/əˈfens/n ١- تاوان ٢- سەرپێچی کردنی یاسا ٣- بێزارکردن ٤- ئەتك کردن
offend/əˈfend/v ١-سەرپێچی دەکا ٢- تورەی دەکا ٣- هەستی بریندار دەکا ٤- تاوان دەکا- گوناه دەکا
offender/əˈfendə(r)/n تاوانبار- گوناهبار- خراپکار

offensive/əˈfensɪv/adj ١- ئابڕووبەر ٢- ناشرین
offensive/n هێرش، هەڵمەت
take the offensive دەست پێشخەری دەکا لە هێرش کردن
offensively/adv بە شێوەیەکی بێڕێزانە
offer/ˈɒfə(r)/v ١-پێشکەش دەکا ٢- دەست پێشخەری دەکا لە یارمەتی دان ٣- دەبەخشێ ٤- نرخێ دەڵێ
offer/n ١-پێشکەش کردن ٢- داشکاندن
on offer ١- هەیە ٢- بۆ فرۆشتن بەنرخی هەرزانتر
offering/ˈɒfərɪŋ/n ١-شتی دراو ٢- پێشکەش کراو
offhand/ˌɒfˈhænd/adj زارەکی، سەرپێیی
offhand/adv دەست بەجێ
offhandedly/adv بێ گوێدانە بەر
office/ˈɒfɪs/n ١-نووسینگە ٢- دایەرەی میری ٣-دەستە ٤-پایە
officer/ˈɒfɪsə(r)/n ١- ئەفسەر ٢- فەرمانبەری رەسمی کارمەندی رەسمی- ئەفسەری پۆلیسی
official/əˈfɪʃl/adj ١- رەسمی ٢- حکومی ٣- ئاشکرا
official/n فەرمانبەرفەرمانبەری میری
officialdom/əˈfɪʃldəm/n فەرمانبەرانی دەوڵەت
officially/adv بەشێوەیەکی رەسمی بەشێوەیەکی ئاشکرا
officious/əˈfɪʃəs/adj ١- ئامۆژگار/ ئامادەیە بۆ ئامۆژگاری ٢-خۆ هەڵقورتێنەر
offing/ˈɒfɪŋ/n نزیك
in the offing هەرکە دەکەوێ، نزیکە
offload/ˌɒfˈləʊd/v لە کۆڵ خۆی

تێبینی دەکا ٢- لەسەر دەدوێ
٣-پێگیری بە یاسادەکا

observer/əbˈzɜːvə(r)/n چاودێر- وەك چاودێر

obsess/əbˈses/v عەقلی داگیر دەکا دەست بەسەر بیری دادەگرێ/ نیگەران دەبێ

obsolete/ˈɒbsəliːt, ˌɒbsəˈliːt/adj چی دی بەکار نایەت زەمێنی بەسەرچوە/ چۆڵ

obstacle/ˈɒbstəkl/n ئاستەنگ- بەربەست، لەمپەر- ڕێگر- کۆسپ

obstetrician/ˌɒbstəˈtrɪʃn/n دکتۆری منداڵبوون

obstinate/ˈɒbstɪnət/adj لاسار- ڕژد

obstinacy/ˈɒbstɪnəsi/n لاساری- ڕژدی

obstruct/əbˈstrʌkt/v ئاستەنگی لەبەردەم دادەنێ ڕێی لێدەگرێ

obstruction/əbˈstrʌkʃn/n بەربەست- لەمپەر

obstructive/əbˈstrʌktɪv/adj ڕێگر- ئەمێل

obtain/əbˈteɪn/v بەدەست دێنێ

obtainable/adj دەکرێ بەدەست بهێنرێ- هەیە

obvious/ˈɒbviəs/adj ڕوون- ئاشکرا

obviously/adv بەشێوەیەکی ڕوون و ئاشکرا بەڵگە نەویستە

occasion/əˈkeɪʒn/n ١-بۆنە٢- دەرفەت ٣- ڕووداوێکی تایبەت ٤- ڕێو ڕەسمی تایبەت

on occasion/adv هەندێ جار

occasional/əˈkeɪʒənl/adj جار جار

occult/ˈɒkʌlt/adj جادووی- ئەستێرەناسی- فەلەکییەت/نادیار/شاراوە

occupant/ˈɒkjəpənt/n نیشتەجێ- دانیشتووی/تیا دانیشتو

occupation/ˌɒkjuˈpeɪʃn/n ١-تیادانیشتن ٢-پیشە ٣-داگیرکردن

occupational/ˌɒkjuˈpeɪʃənl/adj پیشەیی

occupier/ˈɒkjupaɪə(r)/n تیا دانیشتوە- داگیرکەر

occupy/ˈɒkjupaɪ/v ١- دەژی لە ٢- داگیر دەکا ٣- داگیردەکا- دەگرێ ٤- پڕدەکاتەوە

occupied/ˈkjupaɪd/adj ١-گیراو ٢-مژۆڵ ٣-داگیرکراو

occur/əˈkɜː(r)/v ١-ڕوودەدا ٢-هەیە ٣-بەبیری دادێ

occurrence/əˈkʌrəns/n ڕوداو/هەڵکەوتن

ocean/ˈəʊʃn/n ئۆقیانوس

o'clock/əˈklɒk/n - adv کاتژمێر- لە کاتژمێر

octagon/ˈɒktəgən/n هەشت پاڵو- هەشتلایی

octagonal/ɒkˈtægənl/adj هەشتلا

octave/ˈɒktɪv/n کۆمەڵەی هەشت نۆکتەی مۆسیقی کە مۆسیقای ڕۆژئاوایی لە سەر دامەزراوە

October/ɒkˈtəʊbə(r)/n تشرینی یەکەم

octopus/ˈɒktəpəs/n ئەختەبووت-هەشت پێ

odd/ɒd/adj سەیر- نائاسایی

odd/n ١- تاك- کەت: کەتە پێڵاو ٢- بەرماوە- زێتر- تارێك

oddly/adv بەشێوەیەکی سەیر

odd jobs/n کاری بچوکی جۆراو جۆر

oddity/ˈɒdəti/n ١- سەیرو سەمەرەیی ٢-نائاسایی

oddment/ˈɒdmənt/n بەرماوە

odds/ɒdz/n شیمانە- گریمان- جیاوازی

against all the odds دژی هەمووشتە چاوەڕێکراوەکان

# Oo

O-o/əʊ/ پیتی پازدەهەم لە ئەلفبای ئینگلیزی

o/n سفر

o oh ئاه

oak/əʊk/n دار بەروو- داری بەروو

oar/ɔ:(r)/n سەوڵ

oasis/əʊ'eɪsɪs/n مێرگی بیابان

oath/əʊθ/n سوێند- نەفرین/جوێن

oats/əʊts/n گاڵ/ ئالیك

obedient/ə'bi:diənt/adj گوێ رایەڵ

obedience/ə'bi:diəns/n گوێ رایەڵی

obey/ə'beɪ/v گوێ رایەڵ دەبێ- گوێ رایەڵی دەکا

obituary/ə'bɪtʃuəri/n ١- لاواندنەوە، شیوەن ٢- وتارێکە لەرۆژنامە لەبارەی ژیانی مردوو بلاودەکرێتەوە

object/'ɒbdʒɪkt/n ١- شتی بەرجەستە ٢- ژێدەر ٣- ئامانج ٤- بەرکار( لە رێزمان)

object/əb'dʒekt/n ١-قایل نابێ لەسەر ٢- بەرهەڵستی دەکا

objector/əb'dʒektə(r)/n بەرهەڵستکەر

objection/əb'dʒekʃn/n بەرهەڵستی

objectionable/əb'dʒekʃənəbl/adj ١- زۆر ناخۆش ٢- نەویستراو

objective/əb'dʒektɪv/adj ١-بابەتی ٢-بێ لایەن

objective/n مەبەست

objectively/əb'dʒektɪvli/adv بەشێوەیەکی بابەتیانە

objectivity/ˌɒbdʒek'tɪvəti/n بابەتی/ بێلایەن

objective/əb'dʒektɪv/n ئامانج

obligation/ˌɒblɪ'geɪʃn/n ١- ناچارکردن ٢- ئەرك

obligatory/ə'blɪgətri/adj پێویست زۆرە ملێ

oblige/ə'blaɪdʒ/v ١-ناچار دەکا ٢- یارمەتی دەدا ٣- بەهانای دێ

obliged/adj سوپاسگوزار

obliging/ə'blaɪdʒɪŋ/adj خزمەتگوزار- یارمەتی دەر

obliterate/ə'blɪtəreɪt/v ١- لەنێو دەبا ٢- قەلاچۆ دەکا ٣- بنی پێ دێنێ

oblivion/ə'blɪviən/n لە بیر کردن- غوفلەت- لەبیرکراو

oblivious/ə'blɪviəs/adj بێ ئاگا

oblong/'ɒblɒŋ/n لاکێشە

obnoxious/ɒb'nɒkʃəs/adj قێزەون- دزێو- بێزار/دڵگیر

oboe/'əʊbəʊ/n ئامێری مۆسیقا- وەك نای

obscene/əb'si:n/adj پیس- چەپەڵ- بێ پەروو

obscenity/əb'senəti/n بێ پەروی- پیسی- چەپەڵی

obscure/əb'skjʊə(r)/adj نادیار- شاراوە- لێڵ- دژوار

obscure/v ١- دەشارێتەوە ٢- دژواری دەکا ٣- تێگەیشتنی گران دەکا

obscurity/əb'skjʊərəti/n شاراوەیی- ناڕوونی

observance/əb'zɜ:vəns/n گوێ رایەڵ- پەیرەوی کردن، پێگیری کردن

observant/əb'zɜ:vənt/adj بە دیقەت

observation/ˌɒbzə'veɪʃn/n ١-چاودێری ٢- تێبینی٣- لێدوان

observatory/əb'zɜ:vətri/n روانگە

observe/əb'zɜ:v/v ١- بەوردی

nurture/n مەشق/ راهێنان

nut/nʌt/n ١- گوێز، گیز
٢- سەقولمە- سەرەبۆری
٣- کەسێکی گەمژە یان شێت

do your nut زۆر تورە دەبێ

nutty/ˈnʌti/adj ١- تام گوێز
٢-گەمژە- گەلحۆ- شێت، تام گێل

nutcrackers/ˈnʌtkrækəz/n گوێز شکێن

nutshell/ˈnʌtʃel/n بەرگی گیز- پەلکی گیز- توێکلە گیز

in a nutshell/adv بە کورتی

nutmeg/ˈnʌtmeg/n گوێزی بۆندار

nutrition/njuˈtrɪʃn/n خۆراك/خۆراك پێدان

nutritious/njuˈtrɪʃəs/adj بە خۆراك

nuzzle/ˈnʌzl/v بە کەپو دەخورێنێ لووت دەخورێنێ

nylon/naɪlɒn/n نایلۆن

nymph/nɪmf/n گیانی سروشت لە نافرەتی گەنج/ پەری دەریا

nymphet/nɪmfet/ کچۆلەی سەرنج راکێش

nympho/n سۆزانی/ شەیدای سێکس

Nyx/n نیکس: خوداوەندی شەو لە ئەفسانەی یۆناندا

NZ: New Zealand نیوزلاندا

November/nəʊˈvembə(r)/n
تشرینی دووەم

novice/ˈnɒvɪs/n کەسێکی تازەو بێئەزموون
تازە دەست پێکردوو، ساویلکە

now/naʊ/adv ئێستا

nowadays/ˈnaʊədeɪz/adv
ئەم رۆژانە– ئێستا/ ئەم سەردەمەدا

nowhere/ˈnəʊweə(r)/indef, adv
هیچ شوێنێ

noxious/ˈnɒkʃəs/adj ١- زیانبەخش
٢- پیس ٣- ژەهراوی

nozzle/ˈnɒzl/n بەلوعە– عەنەل – دەمەك

nuance/ˈnjuːɑːns/n جیاوازێکی بچووك
لە واتا، دەنگ

nuclear/ˈnjuːkliə(r)/adj ئەتۆمی–
ناوەکی

nuclear disarmament/n داماڵینی
چەکی ناوەکی

nuclear-free/adj بێچەکی ناوەکی

nuclear-reactor/n کارگەی
چەکی ناوەکی

nucleus/ˈnjuːkliəs/n ١-ناووك–کرۆك
٢- چەق– مەڵبەند

nude/njuːd/adj ڕووت

nude/n وێنەی ڕووت

in the nude بێ جلك–ڕووت

nudist/ˈnjuːdɪst/n لایەنگیری
دیاردەی ڕووتی

nudity/ˈnjuːdəti/n دیاردەی ڕووتی،
بێجلك لەبەربوون

nudge/nʌdʒ/v ئانیشکی لێدەدا/
بە ئانیشکی پاڵی پێوە دەنێ

nuisance/ˈnjuːsns/n جاڕسکەر

null/nʌl/adj پووچ

null and void ئەرووی یاساییەوە ئارەوا–
هەڵوەشاوە

numb/nʌm/adj بێ هەست، سڕ– بێ هۆش

numb/v بێ هۆش دەبێ– تەخدیر دەبێ

numbness/ˈnʌmbənəs/n سڕ بوون، بێ
هەست بوون

number/ˈnʌmbə(r)/n ژمارە/ڕەنووس
گۆرانی یان هەڵپەڕکێ/ سەما

any number of ژمارەیەکی زۆر

number/v ژمارەی بۆ دادەنێ–
ژمارەی دەکاتە

numberless/ˈnʌmbələs/adj لەژمارە
نەهاتوو

number-plate/n ژمارەی ئۆتۆمبیل

numeral/ˈnjuːmərəl/n هێمایەك یان
ڕەمزێك کە چەندێتی دەنوێنێ/ژمارەی ڕۆمانی

numerate/ˈnjuːməreɪt/adj شارەزایی
لە ماتماتیك هەیە

numerical/njuːˈmerɪkl/adj ژمارەیی

numerous/ˈnjuːmərəs/adj ژمارەیەکی زۆر

nun/nʌn/n ١-پەرستار
٢- قەیرە ٣- واز لە دنیا هێناو

nurse/nɜːs/n نەخۆشەوان– برین پێچ

nurse/v ١- چاودێری نەخۆش دەکا
٢- تیماری دەکا٣- لە ئامێزی دەگرێ
خۆی زۆر پێ مژۆل دەکا

nursing/ˈnɜːsɪŋ/n پیشەیی نەخۆشەوانی

nursing home/n خانەی بەساڵاچووان

nursery/ˈnɜːsəri/n ١- دایەنگا
خانەی چاودێری کردنی منداڵان
٢- شتڵگا: نەمامگا– شوێنی
فرۆشتنی نەمام و شتڵ

nursery rhyme/n سرودی منداڵان

nursery school/n قوتابخانەی منداڵانی
تەمەن ٣–٥

بەرەو خوار دەچێ/ دەنیشێ
nose/nəʊz/v لەسەرخۆ بەرەو پێشەوە دەچێ
nose about/around بەدوای هەواڵ دەگەڕێ
nosey/ˈnəʊzɪ/adj خۆ تێهەڵقورتێنەر ئارەزوی زانینی شت دەکا
nostalgia/nɒˈstældʒə/n نۆستالژیا: خولیای گەڕانەوە بۆ رابردوو
nostalgic/nɒˈstældʒɪk/adj هەست بە گەڕانەوە بۆ رابردوو کردن
nostril/ˈnɒstrəl/n کونە کەپو- کونە لووت
not/nɒt/adv نەو- نەخێر
notable/ˈnəʊtəbl/adj شایەن- دیار- بەرچاو
notably/ˈnəʊtəbli/adv بەشێوەیەکی تایبەت/ نەخاسمە
notary public/n دادنووس
notch/nɒtʃ/n پارچەیەکی بچوک لە شێوەی پیتی٧ ئاست- پلە
notch/v ١- سەرکەوتن بەدەست دێنێ ٢- گۆل دەکا
note/nəʊt/n ١- نامەیەکی کورت ٢- تێبینی٣- پەراوێز ٤- لێدوان ٥- پارەی کاغەز ٦- ئاواز ٧- نۆتە ٨- هێمای مۆسیقی- نۆتە
notebook/ˈnəʊtbʊk/n تێبینی نامە
notepad/ˈnəʊtpæd/n پەڕاوی تێبینی
notepaper/ˈnəʊtpeɪpə(r)/n کاغەزی نامە
note/v ١- تێبینی دەکا٢- یاد دەکا ٣- باس دەکا٤- تۆمار دەکا
noted/ˈnəʊtɪd/adj بەناوبانگ- دیار
note worthy/adj شایەنی باسە- گرنگە
nothing/ˈnʌθɪŋ/pron هیچ نەو- چ نا- هیچ
for nothing بەلاش- لە خۆڕا- بێ سوود
notice/ˈnəʊtɪs/n ئاگاداری- راگەیاندن/ئاگادارکردنەوە
noticeable/ˈnəʊtɪsəbl/adj دیار- بەرچاو
noticeably/adv بەشێوەیەکی بەرچاو
notice-board/n تابلۆی ئاگاداریەکان
notify/ˈnəʊtɪfaɪ/v پێی بڵێ/هەواڵەکەی پێ دەڵێ، ئاگاداری دەکاتەوە
notification/ˌnəʊtɪfɪˈkeɪʃn/n وریاکردنەوە- پێ گوتن
notion/ˈnəʊʃn/n بیرۆکە
notional/ˈnəʊʃənl/adj تیۆریی- ئەندێشەیی- وەهمی
notoriety/ˌnəʊtəˈraɪəti/n ناوبانگ زڕاوی/ ناسراو بە شتی خراپ
notorious/nəʊˈtɔːriəs/adj ناوبانگ زڕاو
not withstanding/pron سەرەڕای ئەوە
notwithstanding/adv هەرچۆنێ بێ
nought/nɔːt/n سفر
noun/naʊn/n ناو (لە رێزمان)
nourish/ˈnʌrɪʃ/v ١- خواردنی دەداتێ/ دەرخواردی دەدا ٢- دەرفەتی دەدا گەشە بکا
nourishment/ˈnʌrɪʃmənt/n خۆراک- خواردنی پێویست
novel/ˈnɒvl/n رۆمان
novelist/ˈnɒvəlɪst/n رۆماننوس
novel/adj نوێو جیا
novelty/ˈnɒvlti/n نوێتی و جیایی- شتێکی نوێ/ شتێکی نائاسایی شتی بچوک وهەرزان وەک شتیوازی دەفرۆشرێ

nondescript/ˈnɒndɪskrɪpt/adj ئاسایی- رەمەکی

none/nʌn/pron هیچ کەس نا- هیچ شتیٚ نا

none/adv هەرگیز

nonetheless/adj هەرچۆنیٚ بیٚ- ویٚرای ئەوەش

non-existent/ˌnɒn ɪgˈzɪstənt/adj بوونی نیە

non fiction/ˌnɒn ˈfɪkʃn/n هەقیقی- نەك خەیالی

nonplussed/n سەرسام/ سەرلیٚشیٚواو، لیٚتیٚکچو

nonsense/ˈnɒnsns/n قسەی قۆڕ/ رەفتاری پووچ- ناشیرین

nonsensical/nɒnˈsensɪkl/adj ناماقوول- گەمژە- گیٚل

non-smoker/ˌnɒn ˈsməʊkə(r)/n کەسیٚکی جگارە نەکیٚش

non-smoking/ˌnɒn ˈsməʊkɪŋ/adj (شویٚن)بۆ جگارە نەکیٚشەکان

non-starter/ˌnɒn ˈstɑ:tə(r)/n پرۆژەیەکی ناسەرکەوتوو/ پیٚشوەخت دۆڕاو

nonstick/ˌnɒn ˌstɪk/adj بیٚ چڵك- نەگر

non-stop/ˌnɒn ˈstɒp/adj بیٚ وچان- بیٚ وەستان

non-violence/ˌnɒn ˈvaɪələns/n بیٚ توندوتیژی بەکارهیٚنان-نەرمرەوی

non-violent/ˌnɒn ˈvaɪələnt/adj نەرمیار- نەرمرەو، باوەڕی بە بەکارهیٚنانی توندوتیژی نیە

noodle/ˈnu:dl/n رشتە- هەرشتە

nook/nʊk/n گۆشەیەکی هیٚمن وتەنیا لە باخچەیەك/ قوژبن

noon/nu:n/n نیوەرۆ- نیوەڕان- وەختی فراقین

noose/nu:s/n گرێی کۆتایی گوریس-کندر گرێی گوریسی سیٚدارە

nor, not, neither لە پاش رستەی نەریٚ بەکاردیٚ بە واتای نە... وە نە...

norm/nɔ:m/n هاوکیٚشە/رێسا

normal/ˈnɔ:ml/n رەفتاری ئاسایی- باو- دابیٚ باو

normal/adj ئاسایی- چارەریٚکراو

normality/nɔ:ˈmælɪti/n رەوشتی ئاسایی- سروشت

normalize/ˈnɔ:məlaɪz/v ئاسایی دەکاتەوە- هیٚور دەکاتەوە- وەك جارانی لیٚدەکاتەوە

normally/adv بەشیٚوەیەکی ئاسایی

north/nɔ:θ/n باکور- باکوری وڵات

north/adj باکوریی

north/adv بەرەو باکور

northerly/ˈnɔ:ðəli/adj باکوری- شەماڵ- بای شەماڵ

northward/ˈnɔ:θwəd/adv بەرەو باکور

north bound/adj بەرەو باکور چوون

north east/n باکوری رۆژهەلات

north east ward/adv بەرەو باکوری رۆژهەلات

the north pole/n جەمسەری باکور

north west/n باکوری رۆژ ئاوا

northern/ˈnɔ:ðən/n باکوریی

northerner/ˈnɔ:ðənə(r)/n کەسیٚکی باکوری وڵات

nose/nəʊz/n لووت- کەپو/بەشی پیٚشەوە- لموز

nosed/nəʊzd/adj کەپو سۆر- کەپو قیت

nosebleed/ˈnəʊzbli:d/n خویٚن لەکەپو هاتن

کاتی خویٚن لەکەپو هاتن

nosedive/ˈnəʊzdaɪv/v لە پڕ و خیٚرا

**nightly/ˈnaɪtli/adj** شەوانە– هەموو شەوێ
**nightclub/ˈnaɪtklʌb/n** یانەی شەوانە
**nightdress/ˈnaɪtdres/n** جلی نووستن
**night life/n** ژیانی شەوانە– قەحپەخانە
**night school/n** قوتابخانەی شەوانە قوتابخانەی شەوێ
**night watchman/n** پاسەوانی شەوانە– حەسحەس
**nightingale/ˈnaɪtɪŋgeɪl/n** عەندەلیب– بلبل
**nightmare/ˈnaɪtmeə(r)/n** دێوە زمە/ خەوی ناخۆش– ترسێنەر
**nil/nɪl/n** سفر– هیچ نا
**nimble/ˈnɪmbl/adj** سوکەڵە– بزێو
**nimbly/ˈnɪmbli/adv** ١– لەسەرخۆ ٢– نازدارانە
**nine/naɪn/n** ژمارە نۆ
**ninth/naɪnθ/n - adj** نۆیەم
**nineteen/ˌnaɪnˈtiːn/n** نۆزدە
**nineteenth/ˌnaɪnˈtiːnθ/n – adj** نۆزدەهەم
**ninety/ˈnaɪnti/n** نۆهەد– نۆوەد
**nip/nɪp/v** گەزەی لێ دەدا– لەقەی لێ دەدا
**nipple/ˈnɪpl/n** سەر گۆی مەمک (پیاو و ژن)
**nit/nɪt/n** ١– هێلکەی ئەسپێ ٢– کەسێکی گەمژە– هیچ و پووچ
**nit-picking/n - adj** مشتومڕ لەسەر شتی پوچ و نایەخ
**nitrogen/ˈnaɪtrədʒən/n** نیترۆجین
**nitty-gritty/ˌnɪti ˈgrɪti/n** شتە سەرەکییەکان/ شتە گرنگەکان
**no/nəʊ/dot** نا– نابێ
**no man's land/n** ناوچەی دامێلراو/ لەچەک ناوچەی نێوان دوو هێزی بەشەڕ هاتوو
**no one** هیچ کەسێ نا
**nobility/nəʊˈbɪlɪti/n** خانەدانی/ چینی خانەدان– خواپێداوەکان
**noble/ˈnəʊbl/adj** پاک– دڵسۆز– خانەدان– لە خواپێداوەکان
**nobly/ˈnəʊbli/adv** ١–خانەدانانە ٢– مەردانە پیاوانە
**nobody/ˈnəʊbədi/pron** کەس نا
**no body/n** کەسێکی ناگرنگ
**nocturnal/nɒkˈtɜːnl/adj** شەوانە/ بە شەو– واگا، هۆشیار– بەتاگا بەشەو
**nod/nɒd/v** سەری خۆی بڵند و نەوی دەکا هێمایە بۆ ئەوەی بڵێ بەڵێ
**nod/n** بەسەر ووتن بەڵێ
**noise/nɔɪz/n** ژاوە ژاو/دەنگە دەنگ
**noiseless/ˈnɔɪzləs/adj** بێ دەنگ
**noiselessly/adv** بە بێ دەنگ
**noisy/ˈnɔɪzi/adj** بەژاوە ژاو– بەدەنگە دەنگ
**nomad/ˈnəʊmæd/n** کۆچەری– کەسێکی کۆچەر
**nomadic/nəʊˈmædɪk/adj** کۆچەریی
**nominal/ˈnɒmɪnl/adj** ناوی– رەمزی– نرخێکی زۆر کەم
**nominate/ˈnɒmɪneɪt/v** دەپاڵێوێ– دادەمەزرێنێ/ ناودەنێ
**nomination/ˌnɒmɪˈneɪʃn/n** پاڵاوتن– دامەزراندن
**nominee/ˌnɒmɪˈniː/n** پاڵێوراو– دیارکراو
**non-aligned/ˌnɒn əˈlaɪnd/adj** (دەوڵەتی) بێلایەن
**non-chalet/ˈnɒnʃələnt/adj** بێ گیژڵ– هێمن وەك بڵێی هیچ نەبووە
**non-committal/ˌnɒnkəˈmɪtl/adj** وەڵامێکی ناراستەوخۆ، بێلایەن
**nonconformist/ˌnɒnkənˈfɔːmɪst/n** مرۆڤێکی رەفتارجیا لە کۆمەڵەکەی.
**nonconformist/adj** جیابوو– هەڵگەڕاوە/بێلایەن

net/net/n تۆڕ
net/v بەتۆڕ ڕاودەکا
net ball/n جۆرە یاریەکە لە یاری سەبەتە دەچێ
net/n ڕێك- دروست
net/v قازانج دەکا/ بەدەستی دەکەوێ وەك قازانج
netting/ˈnetɪŋ/n تۆڕین، کرداری دروستکردنی تۆڕ
network/ˈnetwɜːk/n تۆڕی هێڵ و تۆڕی گواستنەوە تۆڕی تەلەفزیۆن و ڕادیۆ
neurosis/njʊəˈrəʊsɪs/n گەشکە، فێ
neurotic/njʊəˈrɒtɪk/adj تووش بوویە نەخۆشی دەمار، فێ/زیاد لە پێویست نیگەران
neuter/ˈnjuːtə(r)/n بێلایەن (لە ڕێزمان) (نە مێ و نە نێر)
neuter/v دەیخەسێنێ
neutral/ˈnjuːtrəl/adj بێلایەن
neutrality/njuːˈtræləti/n بێلایەنی
neutralize/njuːˈtrælaɪz/v ١- هەڵدەوەشێنێتەوە ٢- کاریگەری نامێنێ
never/ˈnevə(r)/adv هەرگیز- قەت
nevertheless/ˌnevəðəˈles/adv لەگەڵ ئەوەشدا
new/njuː/adj نوێ- نو - جیا
newness/ˈnjuːnəs/n نوێتی
newcomer/ˈnjuːkʌmə(r)/n تازە هاتوو
new moon/n هەیڤی نوێ
New Year's Day/n سەری ساڵ
New Year's Eve/n شەوی سەری ساڵ
newly/ˈnjuːli/adv بەم زوانە
newly-wed/n تازە زاوا
news/njuːz/n هەواڵ-دەنگوباس
newsagent/ˈnjuːzeɪdʒənt/n ڕۆژنامەفرۆش/ بریکاری ڕۆژنامە فرۆش
newscaster/ˈnjuːzkɑːstə(r)/n بێژەری دەنگوباس
newspaper/ˈnjuːzpeɪpə(r)/n ڕۆژنامە- دەزگای ڕۆژنامەگەری
next/nekst/adj ئەوی دێ- داهاتو
next door/adj هاوسێ- جیران/ دەرگا بەدەرگا
next of kin/n نزیکترین خزم
next to/prop لە تەنیشت
next/adv لە پاشان
nib/nɪb/n نووکی قەڵەم پەندان
nibble/ˈnɪbl/v پارو- پارو دەخوا
nibble/n پارو
nice/naɪs/adj خۆش- بەتام- باش/ بە هەڤالینی
niche/nɪtʃ/n ١- دەلاقە٢- کاری شیاو بۆ مرۆڤ
nick/nɪk/n بریني بچووك، ڕووشان
in the nick of time لە کاتی خۆیدا
nick/v دەڕووشێنێ
nick/n زیندان
nick/v دەگرێ- زیندانی دەکا/ دەدزێ
nickel/ˈnɪkl/n نیکل/ پارەی خوردەی ئەمریکییە(٥ سەنت)
nickname/ˈnɪkneɪm/n نازناو- ناوی نازداری
nicotine/ˈnɪkətiːn/n نیکۆتین
niece/niːs/n کچی برا یان کچی خوشك- برازا، خوارزا
niggle/ˈnɪgl/v ١- لەگچکە و گەورەی شتی دەپێچێتەوە- بەوردەیە ٢- لە هەموو شتێ بە جواب دێ ٣- بێزار دەکا- نارەحەت دەکا
night/naɪt/n ١- شەو٢- ئێوارە
tonight ئەمشەو
a night out شەو دەرچوون بۆ ڕابواردن
good night شەوێکی شاد

need/ni:d/v پێویستی پێ دەکا/
پێویستی دەکا/ناچار دەبێ
needs/ni:dz/n پێویستی-
پێویستییەکان
needless/ˈni:dləs/adj نا پێویست
needlessly/ˈni:dləsli/adv
بە بێ پاساو
needle/ˈni:dl/n ١- دەرزی دوورمان
٢- دەرزی شریقە- شرینقە- دەرزی
نوژداری
needlework/ˈni:dlwɜ:k/n دەرزی/
needy/ˈni:di/adj نەدار- پێویست-
هەژار
negative/ˈnegətɪv/adj ١- نەرێ-
سلبی- خراپ
٢- لەسفر کەمتر
neglect/nɪˈglekt/n فەرامۆش دەکا-
گرنگی پێ نادا
neglect/n فەرامۆش کردن
neglected/nɪˈglektɪd/adj
فەرامۆشکراو
negligence/nɪˈglektəns/n
کەمتەرخەمی
negligent/ˈneglɪdʒənt/adj
کەمتەرخەم
negligently/adv بە کەمتەرخەمی-
بەگوێپێنەدان
negligible/ˈneglɪdʒəbl/adj نایەخ-
پووچ- بێ قیمەت
negotiable/nɪˈgəʊʃiəbl/adj
گفتوگۆ هەڵدەگرێ
دەکرێ گفتوگۆی لەسەر بکرێ/هەموار
دەکرێ
negotiate/nɪˈgəʊʃieɪt/v
دانوستان دەکا- گفتوگۆ دەکا
negotiator/nɪˈgəʊʃieɪtə(r)/n
گفتوگۆ کار- وتوێژکار
negotiation/nɪˌgəʊʃiˈeɪʃn/n
گفتوگۆ، دانوستان
Negro/ˈni:grəʊ/n زنجی-
ڕەش پێست
neigh/neɪ/n دەنگی ئەسپ- حیلاندن
neigh/v دەحیلێنێ
neighbour/ˈneɪbə(r)/n هاوسێ-
دراوسێ، جیران
neighbouring/ˈneɪbərɪŋ/adj نزیک-
هاوسێ
neighbourly/adj دۆستانە
neither/ˈnaɪðə(r), ˈni:ðə(r)/adv
نە ئەمە- نە ئەوە/نەئەوە نە ئەویتر
neither/adv هەروەها نا
neither-nor نەئەو- نە من
neon/ˈni:ɒn/n غازی نیۆن- گڵۆپی نیۆن
nephew/ˈnefju:, ˈnevju:/n کوڕی برا/
کوڕی خوشک، برازا و خوشکەزا
Neptune/ˈneptju:n/n هەسارەی نیپتۆن
nerve/nɜ:v/n دەمار
nerves/n خۆگری-زوو هەڵنەچوون
وێران-بێ ڕووی بێ چارەیی
nerve-racking/adj وڕژێنەر- دەمارگیرکەر
nervous/ˈnɜ:vəs/adj ١- دەمارگیر- تڕەو
٢- نیگەران- هەڵچوو
nervously/ˈnɜ:vəsli/adv لە توڕەییا پەنجەی
خۆی دەگەزێ
nervousness/ˈnɜ:vəsnəs/n توڕەیی/
توڕەبوون- هەڵچوون
nervous breakdown/n داروخان-
داروخانی دەماری
توند مەزەبی
nervous system/n سیستەمی دەمار:
مێشک و دەمارەکانی تری جەستە
nest/nest/n هێلانە
nest/v هێلانە دادەنێ
nestle/ˈnesl/v دەیگرێتە خۆی- ئامێزی
پێ دەکا

national park/n باخچەی گشتی/ باخچەی نیشتمانی
national service/n ڕاژەی سەربازی
nationalism/ˈnæʃnəlɪzəm/n ناسیۆنالیزم/ دەمارگیری نەتەوەیی
nationalist/ˈnæʃəˈnælɪst/n نەتەوەیی/نەتەوە پەروەر
nationalistic/ˌnæʃnəˈlɪstɪk/adj توندڕەوی نەتەوە- نەتەوەیی/ بیر
nationality/ˌnæʃəˈnæləti/n ڕەگەزنامە
nationalize/ˈnæʃnəlaɪz/v خۆماڵی دەکا
nationalization/ˌnæʃnəlaɪˈzeɪʃn/n خۆماڵی کردن
native/ˈneɪtɪv/adj ڕەسەن: دانیشتووی ناوچەیەکی دیار/خۆماڵی- خۆیی
زۆربلێی دەکات
natter/ˈnætə(r)/v
زۆر گوتن ، زۆرە بلێ
natter/n
natural/ˈnætʃrəl/adj ١-سروشتی ٢-ئاسایی-چاوەڕێکراو٣- ڕەمەکی
natural history/n مێژووی سروشتی
naturalist/ˈnætʃrəlɪst/n پسپۆڕی لەبواری ڕووەك وگیانەوەر
naturalize/ˈnætʃrəlaɪz/v دەبێتە هاوڵاتی وڵاتێکی بیانی ڕەگەزنامەی وڵاتێك وەردەگرێ
naturalization/ˌnætʃrəlaɪˈzeɪʃn/n وەرگرتنی ڕەگەزنامە
naturally/ˈnætʃrəli/adv ١- بەشێوەیەکی سروشتی ٢- بێگومان٣- ئاسایی- لەخۆیەوە ٤- لە سروشتی خۆیەوە
nature/ˈneɪtʃə(r)/n ١- سروشت- سروشتی مرۆڤ ٢- گەوهەری مرۆڤ- خولق/ هەوسەڵە ٣- جۆر
naughty/ˈnɔːti/adj لاسار- شەیتان- ناگوێڕایەڵ- بزێو
naughtiness/ˈnɔːtɪnəs/n لاساری- بزێوی- ناگوێڕایەڵی
nausea/ˈnɔːziə/n ڕشانەوە- ماعیدە تێکچون
nauseate/ˈnɔːzieɪt/v ١-قێزی دەکاتەوە ٢-وای لێدەکا بڕشێتەوە
nautical/ˈnɔːtɪkl/adj دەریاوانی
naval/ˈneɪvl/adj دەریایی- کەشتیوانی
navel/ˈneɪvl/n ناوك
navigable/ˈnævɪgəbl/adj بۆ دەریاوانی دەشێ
navigate/ˈnævɪgeɪt/v ١- نەخشە بەکار دێنێ بۆ دیاکردنی ڕێگای ئۆتۆمبێل ٢- پاپۆڕ- کەشتی- لێدەخوڕێ
navigation/ˌnævɪˈgeɪʃn/n دەریاوانی
navigator/ˈnævɪgeɪtə(r)/n دەریاوان
navy/ˈneɪvi/n هێزی دەریایی
near/nɪə(r)/adj نزیك- لەیەك نزیك
nearby/ˌnɪəˈbaɪ/adj نزیك-هاوسێ
near/v نزیك دەبێتەوە لە
nearly/ˈnɪəli/adv لەم نزیکانە- هابێ دەبێ
neat/niːt/adj ڕێکپۆش- کۆك- جوان
neatly/adv بەڕێکی
neatness/ˈniːtnəs/n ڕێك و پێکی
necessarily/ˌnesəˈserəli/adv هەردەم پێویست/بەهەمیشەیی
necessary/ˈnesəsəri/adj پێویست
necessitate/nəˈsesɪteɪt/v پێویست دەکا
necessity/nəˈsesəti/n پێویستی
neck/nek/n مل/گەردن
necklace/ˈnekləs/n ملوانکە - گەردانە
necktie/ˈnektaɪ/n بۆیانباغ- ملبەند
nectarine/ˈnektəriːn/n گوڵاو/ شیلە
nee/neɪ/adj لەقەبی ژنی شوکردو

# Nn

N-n/en/ پیتی چواردەهەم لە ئەلفبای ئینگلیزی
nab/v دەگریّ
nae/nei/det هیچ- هیچ نا
naff/næf/adj ١-پووچ ٢- هیچ نا ٣- مۆدەی کۆن
nag/n ئەسپ/ جوانو
nag/næg/v ١-گازاندە دەکا ٢-گلەیی دەکا ٣- نیگەرانی دەکا
nail/neɪl/n ١- بزمار٢- نینۆك
nail/v بزماری لێدەدا
nail-brush/n نینۆك پاککەرەوە
nail-file/n کارتیفی نینۆك
nail-scissors/n نینۆکبڕ
nail-varnish/n بۆیەی نینۆك
naive/naɪ'i:v/n ساویلکەیی- سادە
naively/naɪ'i:vli/adv بەساویلکەیی- سادەیی
naked/'neɪkɪd/adj ١-ڕووت-بیّ جلك ٢- دانە پۆشراو- ئاشکاو، ڕووں
name/neɪm/n ناو- ناوبانگ- ناوبانگی کەسێکی ناسراو
by name بانگی دەکا (بەناو)
in the name of sth بەناوی- لەپێناوی
in the name of sb لە جیاتی- بە ناوی
namesake/'neɪmseɪk/n هاوناو
name/v ١-ناوی لیّ دەنیّ٢- ناوزەدی دەکا ٣- ژوانی ئاهەنگی گواستنەوە دیار دەکا
nameless/'neɪmləs/adj بیّ ناو- لە خراپیا وەسف ناکریّ- ناگوتریّ
namely/'neɪmli/adv بە واتای- هەرخۆی
nanny/'næni/n دایەن- بەخێوکەر
nap/næp/n ئەوز- سەرخەو
nap/v سەرخەوێ دەشکێنیّ/ ئەختیّ دەخەویّ
nape/neɪp/n پشتە مل
napkin/'næpkɪn/n دەستەسڕ/ بەرۆانکە
nappy/'næpi/n قوماشی ئاولینگ
narcotic/nɑ:'kɒtɪk/n بێهۆشکەر
narcotic/adj بیّ هۆش
narrate/nə'reɪt/v دەگێڕێتەوە
narration/nə'reɪʃn/n گێڕانەوە
narrator/nə'reɪtə(r)/n چیرۆکخوان- هەقایەت گێرەوە
narrow/'nærəʊ/adj ١- تەسك- تەنگ ٢- دیارکراو- سنوردار ٣- زۆر نا هەندیّ
narrow/v تەسك دەکاتەوە
narrowly/adj بەزەحمەت هەندیّ
narrowness/n ١- تەسکی ٢- تەنگی٣- کەمبینی
narrow-minded/adj بیرتەسك
nasal/'neɪzl/adj لووتی-کەپوویی (بۆشایی لووت)
nasty/'nɑ:sti/adj ١- خراپ-پیس- تورە ٢- نەیاری- دوژمنکارانە ڕەق- تیژ- توند- زۆر خراپ
nastily/'nɑ:stili/adv بەدوژمنکاری
nation/'neɪʃn/n ١- نیشتمان ٢- گەل ٣- نەتەوە
nation-wide/ˌneɪʃn'waɪd/adj لەسەراپای وڵات
national/'næʃnəl/adj نیشتمانی- نەتەوەیی
national/n هاووڵاتی
nationally/adv لەسەر ئاستی نەتەوەیی لەسەراپای دەوڵەتدا
national anthem/n سرودی نیشتمانی
national insurance/n بیمەی نیشتمانی

**mystic/ˈmɪstɪk/n** سۆفی

**mystical/ˈmɪstɪkl/adj** ١- رۆحانی ٢- سۆفی ٣- نادیار و لێڵ

**mysticism/ˈmɪstɪsɪzəm/n** سۆفیگەری- سۆفیاتی

**mystify/ˈmɪstɪfaɪ/v** ١-سەرسامی دەکا ٢- نیگەرانی دەکا

**myth/mɪθ/n** ئەفسانە- پروپوچی

**mythical/ˈmɪθɪkl/adj** ئەفسانەیی- خەیالی ئەندێشەیی- پروپووچ

**mythology/mɪˈθɒlədʒi/n** میسۆلۆژی- ئەفسانە

سادە ٢- دنیایی

municipal/mjuːˈnɪsɪpl/adj ئەنجومەنی شارەوانی

munitions/mjuːˈnɪʃnz/n ١- تازرقە ٢- کەلوپەلی سەربازی

mural/ˈmjʊərəl/n وێنەی گەورەی سەردیوار

murder/ˈmɜːdə(r)/n ١- تاوانی کوشتن ٢- دزوار

murder/v دەکوژێ

murderer/ˈmɜːdərə(r)/n بکوژ- تاوانبار

murderous/ˈmɜːdərəs/adj کوژەر- کوشندە

murky/ˈmɜːki/adj نوتوک- تاریک- شێلو

murmur/ˈmɜːmə(r)/n پستەپس- منگەمنگ

murmur/v دەچرپێنێ

muscle/ˈmʌsl/n ماسولکە

muscular/ˈmʌskjələ(r)/adj ماسولکەیی- بەمەچەك - بەهێز

museum/mjuˈzɪəm/n مۆزەخانە

mushroom/ˈmʌʃrum/n قارچك- کوارگ

music/ˈmjuːzɪk/n مۆسیقا- نۆتەی مۆسیقا

musical/ˈmjuːzɪkl/adj مۆسیقی بەهرەی مۆسیقی هەیە/دەنگ خۆش

musical/n شانۆگەری گۆرانی ئامێز

musician/mjuˈzɪʃn/n مۆسیقازان- مۆسیقاژەن

Muslim /ˈmʊzlɪm,ˈmʌzlɪm, ˈmʊzləm/n موسڵمان

Muslim/adj ئیسلامی

mussel/ˈmʌzlɪn/n سەگی دەریا: جۆرە گیانەوەرێکی دەریاییە لە ناو قالکی رەش دەژی(دەخورێت)

must/mʌst/v پێویستە- لەسەرتە

mustache=moustache/n سمێڵ

mustard/ˈmʌstəd/n خەردەل- خەرتەلە

musty/ˈmʌsti/adj بۆنێکی ناخۆشی هەیە، گەنیو

mutant/ˈmjuːtənt/n زیندەوێکی جیاواز لەرەگەزی خۆی

mutation/mjuːˈteɪʃn/n بازدان- گۆڕانێکی لەناکاو

muted/ˈmjuːtɪd/adj ١- دەنگی کزو لاواز ٢- دەنگی هێمن٣- رەشنەی ناراستەوخۆ

mutilate/ˈmjuːtɪleɪt/v ١- (لاشەی) دەشێوێنێ ٢- سەرو لوتی- مردوو دەبڕێ

mutilation/ˌmjuːtɪˈleɪʃn/n ١- شێواندنی لاشەی مردوو ٢- سەروگوێ برین

mutiny/ˈmjuːtəni/v ١- یاخی بوون ٢- هەڵگەڕانەوە

mutiny/ˈmjuːtəni/n ١- لە دژی دەوەستێ ٢- یاخی دەبێ

mutter/ˈmʌtə(r)/v دەبۆڵێنێ- دەمنگێنێ/دەچرپێنێ

mutton/ˈmʌtn/n گۆشتی پەزی

mutual/ˈmjuːtʃuəl/adj دوولایی- هاوبەشی

muzzle/ˈmʌzl/n ١- کەپوو دەمی گیانەوەر ٢- لموز/ قەپۆز ٣- لولەی تفەنگ

my/maɪ/pron هی من

myself/maɪˈself/pron خۆم

mysterious/mɪˈstɪəriəs/adj ١- شاراوە ٢- لێڵ ٣- نهێنی

mysteriously/adv بەشاراوەیی- بەنهێنی

mystery/ˈmɪstri/n لوغز- نهێنی- شاراوەیی

بجولێنێ

دەجولێنرێ–هەڵدەگیرێ

move/mu:v/n بزێو– جوولە

move/v دەجولێ

moving/ˈmu:vɪŋ/adj بە کاریگەر

movement/ˈmu:vmənt/n جووڵان/ جولانەوە– بزوتنەوە

movie/ˈmu:vi/n سینەما

mow/məʊ/v فریزدەبڕێ– فریز دەکا

mower/məʊə(r)/n فریز بڕ

Mr. /ˈmɪstə(r)/ مستەر– ڕێزدار

Mrs. /ˈmɪsɪz/ خاتوون

Ms/mɪz/ خاتوون– خانم– خان

much/mʌtʃ/det زۆر

much/adv بەزۆری

muck/mʌk/n ١– پیس
٢– ڕیخ– پاشماوەی ئاژەڵ
٣– پەیین ٤– زبڵ

muck/v ١–پیس دەکا
٢–مەڵسوکەوتی منداڵانە دەکا
٣– ڕەفتاری نابەجێ دەکا
٤– کات بەفیڕۆ دەدا

mucus/ˈmju:kəs/n چڵم/لینج

mud/mʌd/n قوڕ، تەقن

muddy/ˈmʌdi/adj قوڕاوی– قوڕی

mud guard/n قوڕپارێز: ئەو قەپاغەی کە لەسەر تایەی پایسکیل دادەنرێ تاقوڕ بە پایسکلەوان نەکەوێ.

muddle/mʌdl/v ١– تێکدەدا
٢– ئاڵۆز دەکا٢– دەشێوێنێ

muddle/n تێکدان– شێواندن، ئاشوب

muesli/ˈmju:zli/n میوزلی: جۆرە خواردنێکە بۆ تێشت

muezzin/mu:ˈezɪn/n بانگدەر

muffle/ˈmʌfl/v ١–دەنگی کەم دەکا/
٢–دەپێچێ/ دەپۆشێ تاگەرمی بێ

muffled/adj دەنگی نزم و ناڕوون

muffler/ˈmʌflə(r)/n شاڵ/مل پێچ/ دەنگبڕ

mug/mʌg/n ١–کوپیدرێژکۆلە ٢–مەسینە
٣–ڕوخسار ٤–گەلحۆ/ گەمژە/ ساویلکە

mug/v یەکێ ڕوت دەکا– پارەی لێ دەستێنێ

mugger/ˈmʌgə(r)/n ١– ڕووتکەر–
٢– ڕێگر– چەتە

mugging/ˈmʌgɪŋ/n ڕووت کردن– پارە لێ سەندن

mug/mʌg/n گەمژە– سادە/ ساویلکە

muggy/ˈmʌgi/adj کەشێکی گەرم و شێدارە هێندە گەرم مرۆڤ پشی لەبەر نامێنێ

mule/mju:l/n ئێستر– هێستر

mull/mʌl/v دێدەفکرێ– تێ ڕادەمێنێ بەکۆفکران دادەچێ

multilateral/ˌmʌltiˈlætərəl/adj فرەلا

multi media/ˌmʌltiˈmi:diə/adj–فرەمیدیا میدیای جیا جیا

multinational/ˌmʌltiˈnæʃnəl/adj فرە وڵات– وڵاتی جیا جیا کۆمپانیایەك لقی لە وڵاتان زۆر هەبێ

multiple/ˈmʌltɪpl/adj جیا جیا– جۆرەها– فرە

multiple/n دووقات

multiply/ˈmʌltɪplaɪ/v ١– جاران دەکا– لە بیرکاری ٢– لێکدەدا– زۆر دەکا

multitude/ˈmʌltɪtju:d/n حەشامەت– ئاپۆرەی خەڵك

mum/mʌm/n دایك

mumble/ˈmʌmbl/v منگەمنگ دەکا

mummy/ˈmʌmi/n ١– دایك٢– مۆمیا

mumps/mʌmps/n ملەخرە/ گوێ ڕەپە

munch/mʌntʃ/v ١– مرخەمرخ دەکا
٢– ملچە ملچ دەکا

mundane/mʌnˈdeɪn/adj ١–ئاسایی–

**motion/v** به جوولآن ئاماژه دەكا

**motionless/ˈməʊʃənləs/adj**
بێ جووله– چەسپیو

**motivate/ˈməʊtɪveɪt/v** هان دەدا–
دەوروژێنێ– جۆش دەدا

**motivated/adj** بەجۆش–
بەپەرۆش– بەحەماس

**motive/ˈməʊtɪv/n** هاندەر– ئەگەر –
پاڵنەر

**motor/ˈməʊtə(r)/n** مۆتۆر– بزوێن

**motor/adj** بەماتۆڕپەلەمی–هەڵمی

**motoring/ˈməʊtərɪŋ/n** لێ خوڕین–
هاژۆشتن

**motorist/ˈməʊtərɪst/n** ائێخوڕ –
هاژۆر – شوفێر– سوار

**motorized/ˈməʊtəraɪzd/adj**
به ماتۆڕ

**motorbike/n** ماتۆڕ

**motor boat/n** بەلەمی هەڵمی

**motor car/n** ئۆتۆمبیل

**motorcyclist/n** پایسكل سوار
شوفێری ماتۆڕ– ماتۆڕ سوار

**motorway/ˈməʊtəweɪ/n** ڕێگەیخێرا

**motto/ˈmɒtəʊ/n** دروشم

**mould/məʊld/n** قالب–چوارچێوه–
نموونه/ كەپوو/ خۆڵی نەرم

**mould/məʊld/v** لەقالب دادەرێژێ

**mouldy/ˈməʊldi/adj** كەنی بوو–
گەنیو

**moult/məʊlt/v** پرچی– پەڕی دەوەرێ

**mound/maʊnd/n** قۆمەته خۆڵ –
تەپۆلكه

**mount/maʊnt/n** گردی بچووك–
كەلەكەبوو
چیای...

**mount/v** ١– سەردەكەوێ– سواردەبێ
٢–(سواری ئۆتۆمبیل– ئەسپ دەبێ)
٣– زیاد دەكا– توند
٤– گرێدەدا– دەبەستێتەوه
٥– ڕێك دەخا– لەسەر یەك دەكەوێ

**mounted/ˈmaʊntɪd/adj** سوار، سوارچاك

**mountain/ˈmaʊntən/n** چیا– شاخ/
كەلەكه بوو– قۆمەت

**mountaineer/ˌmaʊntəˈnɪə(r)/n**
شاخەوان: ئەو كەسەی بەسەرچیا دەكەوێ

**mountaineering/n** كرداری
بەسەرچیا كەوتن

**mountainous/ˈmaʊntənəs/adj** شاخاوی–
چیایی/ زۆر مەزن

**mourn/mɔːn/v** خەمی هەیه
جلی تازیه دەپۆشێ– جلی ڕەش دەپۆشێ

**mourner/ˈmɔːnə(r)/n** بەشداری تازیەدار–
هاوخەمی تازیەدار

**mournful/ˈmɔːnfl/adj** خەمگین– خەمبار

**mourning/ˈmɔːnɪŋ/n** تازیه– بەهی–
ڕەشپۆش

**mouse/maʊs/n** مشك/مشكی كۆمپیوتەر (ئامێر)

**moustache/məˈstɑːʃ/n** سمێڵ

**mouth/maʊθ/n** ١– دەم– زار
٢– ئەوشوێنەی ڕووبار دەرژێتە دەریا

**mouthful/ˈmaʊθfl/adj** ١– پڕ بەدەم
٢– وشه یان دەستەواژەیەكی گران لەسەر زار

**mouth-organ/n** ئامێری مۆسیقا–
هارمۆنیكا/ زارەكی

**mouth-piece/ˈmaʊθpiːs/n** ١–ئەو بەشەی
دەمكۆ
٢– قسەكەری میری– ئاخافتنەكەری فەرمی

**mouth-wash/ˈmaʊθwɒʃ/n** دەمشۆر:
شلەیەكه بۆنیدەم خۆش دەكا

**mouth watering/adj** ئاو لەدەمهێن–
بەتام

**mouth/v** دەمی دەجوڵێنێ

**movable/ˈmuːvəbl/adj** دەكرێ

moose/n گیانەوەرێکە لە جۆری ئاسك/ مامز مامزێکی گەورەی ئەمریکای باکورە

mop/mɒp/n ئامێری پاقژکەرەوەی ئارماڵ

mop/v ماڵ بە ئامێری پاقژکەرەوە پاك دەکاتەوە

mope/məʊp/v گۆشەگیر دەبێ خۆی لەخەڵك دوور دەگرێ

moped/ˈməʊped/n جۆرە پایسکیلێکە هەڵمییە

moral/ˈmɒrəl/adj رەوشتی- ئەدەبی

moral/n پەند- رەوشت باش/ ئاکار

morale/məˈrɑːl/n مەعنەوی- ورە

morality/məˈræləti/n رەوشت- رەوشتایەتی

moralize/ˈmɒrəlaɪz/v ئامۆژگاری دەکا لەروانگەی رەوشتەوە...دەکۆڵێتەوە

morbid/ˈmɔːbɪd/adj ١-کوشندە ٢-رەشبین

more/mɔː(r)/det-pron ژمارەیەکی زۆر

more/adv زۆر

more over/adv وێڕای ئەمە/لەمە زیاتر

morgue/mɔːg/n مردووخانە

morning/ˈmɔːnɪŋ/n بەیانی- سپێدە- بەرەبەیان

moron/ˈmɔːrɒn/n گەمژە- گێل

morose/məˈrəʊs/adj مۆن/ڕووگرژ- خەمۆك

morphine/ˈmɔːfiːn/n مۆرفین

morsel/ˈmɔːsl/n پاروو

mortal/ˈmɔːtl/adj کوشندە- کوژەر- مرۆڤ

mortality/mɔːˈtæləti/n مردن- چارەنوس

mortar/ˈmɔːtə(r)/n ١- خەڵتەو ئار — ٢- تۆپی هاوەن

mortgage/ˈmɔːgɪdʒ/n ١- وەرگرتنی قەرد بۆ خانووبەرە / مۆرگێج

mortician/mɔːˈtɪʃn/n قەبرلێدەر- مردوو شارەوە

mortuary/ˈmɔːtʃəri/n ساردگای مردوو

mortification/ˌmɔːtɪfɪˈkeɪʃn/n ریسواکردن

mortify/ˈmɔːtɪfaɪ/v ریسوای دەکا

mosaic/məʊˈzeɪk/n مۆزاییك

moslem/n موسڵمان

mosque/mɒsk/n مزگەوت- مزگەفت

mosquito/məsˈkiːtəʊ/n مێشولە- پێشکە

moss/mɒs/n قەوزە

most/məʊst/det - pron زۆر لە- زۆری

most/adv نزیکەی هەموو- زۆر- زۆر زۆر

motel/məʊˈtel/n هۆتێلی سەر ڕێگای گشتی

moth/mɒθ/n پەپولە ئاسا- مۆرانە

mothball/ˈmɒθbɔːl/n دەرمانی دژە مۆرانە

mother/ˈmʌðə(r)/n دایك

mother/v وەك دایك گرنگی پێ دەدا/ وەك دایك ئاگای لێ دەبێ

motherhood/ˈmʌðəhʊd/n دایکایەتی

motherless/ˈmʌðələs/adj بێ دایك- دایك مردوو

motherly/adj دایکانە

mother country/n نیشتمان- زێد

mother-in-law/n خەسوو

mother tongue/n زمانی دایك زمانی رەسەن- زمانی منداڵی

motif/məʊˈtiːf/n ١-نەخشەی رازاندنەوەی سەر.. ٢-بیرۆکەی بابەتێك

motion/ˈməʊʃn/n ١-جووڵان ٢- پێشنیارێکی میری(رەسمی)

زۆر گرنگ

momentum /mə'mentəm, məʊ'm-/n هێز- خێرایی

momma/'mɒmə/n ماما- دایە

monarch/'mɒnək/n شا- شاژن- پادشا

monarchy/'mɒnəki/n پادشایەتی/ سیستەمی پادشایەتی/دەوڵەتی سیستەم پادشایەتی

monastery/'mɒnəstri/n دێر

Monday/'mʌndeɪ, 'mʌndi/n دووشەممە

monetary/'mʌnɪtri/adj دراوی- دارایی

money/'mʌni/n پارە

make money پارە بەدەست دێنێ- قازانج دەکا

money box/n دەخیلە

mongrel/'mʌŋgrəl/n سەگی دوورەگە

monitor/'mɒnɪtə(t)/n ١- شاشە ٢- چاودێر ٣- نوێنەری پۆل

monk/mʌŋk/n رەبەن

monkey/'mʌŋki/n مەیمون

mono/'mɒnəʊ/adj مۆنۆ

mono/n یەك کەناڵی

monogamy/n یەك ژنی

monolingual/ˌmɒnə'lɪŋgwəl/adj یەك زمانی- فەرهەنگی یەك زمانی

monologue/'mɒnəlɒg/n مۆنۆلۆگ/ لەگەڵ خۆ قسەکردن

monopolize/mə'nɒpəlaɪz/v قۆرخ دەکا- دادەکا

monopoly/mə'nɒpəli/n قۆرخکردن- داکردن

monorail/'mɒnəʊreɪl/n هێڵی ئاسنی- یەك هێڵی

monosyllable/'mɒnəsɪləbl/n یەك برگەیی

monotheism/n یەکتاپەرستی/ یەکخواپەرستی

monotonous/mə'nɒtənəs/adj جارسکەر- لەسەر یەك ئاواز

monotony/mə'nɒtəni/n جارس بوون

monsoon/ˌmɒn'su:n/n ١- وەرزی بارانی زۆر لە خوارووی ئاسیا ٢- بای بارانهێن

monster/'mɒnstə(r)/n دێو، ترسێنەر- درندە

monstrous/'mɒnstrəs/adj درندە- چەپەڵ- کەتە- زەبەلاح

month/mʌnθ/n مانگ- هەیڤ

monthly/'mʌnθli/adj - adv مانگانە، هەموو مانگێ

monument/'mɒnjumənt/n ١- پەیکەری یادگاری ٢- شوێنەواری کۆن

monumental/'mɒnjuməntəl/adj زۆر گەورە- کەتە- مەزن

moo/mu:/n دەنگی مانگا- دەنگی چێڵ/ قۆڕاندن

moo/v دەقۆڕێنێ

mood/mu:d/n حەوسەلە- هەوەس- بەدخویی- گێژی، هەستی کۆمەڵی

moody/mu:di/adj ١- مزاج، دەمدەمی- بێهەوەس ٢- رەشبین- خەمۆك

moon/mu:n/n مانگ/هەیڤ

moonlight/'mu:nlaɪt/n ١- روناکی مانگ- تریفەی مانگ٢- هەویەشەو

moor/muə(r)/n بەیار: زەوییەك بە پووش و قەسەر داپۆشرابێ

Moor/muə(r)/n مەراکشی

moor/v بەلەم لە قەراغ- لەنگەر پێ دەگرێ- بەلەمەکە لەکەنار...دەبەستێتەوە

mooring/'muərɪŋ/n بەندەر

mob/mɒb/n ژاوەژاو–ئاشوب/توندوتیژی جەماوەر

mob/v لە چواردەورەی... کۆ دەبێتەوە

mobile/ˈməʊbaɪl/adj-n مۆبایل/ بەئاسانی دەگوازرێتەوە
بە ئاسانی جێگۆرکێی پێ دەکرێ

mobility/məʊˈbɪləti/n جوولان– بزاقتن

mobile home/n مالی گەرۆک– کەرەڤانە

mobilize/ˈməʊbəlaɪz/v دەکاتە سەرباز
بانگ دەکا بۆ سەربازی/ئەیاری دەکا بۆ شەڕ

mock/mɒk/v پێی پێ دەکەنێ– گاڵتەی پێ دەکا

mock/adj نارەسەن– لە چاوکراوە– دەستکرد

mock-up/n نموونەی شتێکی رەسەن

modal/ˈməʊdl/n فرمانی بەیارمەتی مۆدال

mode/məʊd/n رێگا– شێواز–مۆدە–باو

model/ˈmɒdl/n مۆدێل– نموونە –
شێواز ئەو کەسەی کە جلی نموونە
لەبەر دەکاو خۆی پێ دەردەخا/
ئەو کەسەی لەبەردەم وێنەکێش دادەنیشێ.

model/v لاسایی دەکاتەوە
بەجلی نوێ– مۆدێلی نوێ خۆی دەنوێنێ
نموونەی شتێ دروست دەکا

modeling/ˈmɒdlɪŋ/n کرداری
خۆپیشاندان بەجلی‌نوێ

modem/ˈməʊdem/n مۆدێم
(کۆمپیوتەر)

moderate/ˈmɒdərət/adj/ مامناوەندی/
میانڕەو

moderate/ˈmɒdəreɪt/v خاوی
دەکاتەوە– هێوری دەکاتەوە

moderation/ˌmɒdəˈreɪʃn/n
ناوەندێتی/میانڕەوی

modern/ˈmɒdn/adj ئەسرەوی–
خۆگری، نوێ– سەردەمی

modernize/ˈmɒdənaɪz/v بەمۆدێرن دەکا–
نوێ دەکاتەوە، وای لێ دەکا لەگەڵ...بگونجێ

modernization/ˌmɒdənaɪˈzeɪʃn/n
نوێ کردنەوە– نۆژەنکردنەوە

modest/ˈmɒdɪst/adj ١– سادە
٢– بێ فیز٣– شەرمن
٤– مامناوەند– هاکەزا

modesty/ˈmɒdəsti/n بێ‌فیزی

modify/ˈmɒdɪfaɪ/v ١– هەموار دەکا–
گۆرانێکی کەمی تێ‌دەکا ٢– وەسپی دەکا

modification/ˌmɒdɪfɪˈkeɪʃn/n
١– هەمواركردن ٢– وەسپ

mohair/ˈməʊheə(r)/n خوری بزن–
خوری موهێر

moist/mɔɪst/adj هەندێ تەڕ– شێدار

moisture/ˈmɔɪstʃə(r)/n شێ

molar/ˈməʊlə(r)/n کاکلە ددان
ددانی خڕێ/ددانی پشتەوە

mole/ˈməʊl/n ١– خاڵ/نیشانە
٢– ئەوکەسەی سیخوری لەسەر دەزگاکەی
خۆی دەکا ٣– گیانەوەرێکی بچووکی کوێرە.

molehill/ˈməʊlhɪl/n قۆمەتە خۆڵ

molecule/ˈmɒlɪkjuːl/n گەرد– گەردیلە

molest/məˈlest/v ١–ئەزیەتی دەدا–بێزاری
دەکا ٢– پری دەداتێ– خراپی دەکا

molt/ˈməʊlt/v شل دەبێتەوە/شل بۆوە

molten/ˈməʊltən/adj دەتاوێتەوە/تواوە

moment/ˈməʊmənt/n ترۆکە/چرکەیێ

at the moment هەرئێستا

for the moment بۆ ماوەیەکی زۆرکورت

momentary/ˈməʊməntri/adj
کەم خایەن/ کەم تەمەن/ تەمەن کورت

momentous
/məˈmentəs, məʊˈmentəs/adj

misrepresent/ˌmɪsˌreprɪˈsent/v دەشێوێنن

Miss/mɪs/ خانم- خاتوون - ...خان

miss/mɪs/n ١- ون دەکا

٢- هەڵە دەکا- لە دەستی دەردەچێ

٣- پەرۆشی دەبێ- تاسەی دەکا

missing/ˈmɪsɪŋ/adj ون، بەخەوش- ئامادە نەبوو

miss/n نیشانە نەپێکان/ سەرکردن

missile/ˈmɪsaɪl/n ١- گوللە تۆپ- ساروخ- موشەك

٢- هاویشتراو- هاوێژراو

mission/ˈmɪʃn/n ئەرك- پەیام- نێردراو بنکەی پەیامی مژدەبەری

missionary/ˈmɪʃənri/n مژدەبەری فەلە- مژدەدەری گاور

misspell/ˌmɪsˈspel/n رێنوسی هەڵە دەکا

misspent/adj پارە یان کاتی بەفیڕۆ دراو

mist/mɪst/n تەم- تەم و مژ- تەمتومان

mist/v بە تەم دادەپۆشێ- (ناوچەکە) تەم و مژ دەگرێ

mistake/mɪˈsteɪk/n هەڵە- غەڵەت

by mistake بەهەڵە- بەرێکەوت

mistake/v هەڵە دەکا- غەڵەت دەکا

mistaken/mɪˈsteɪkən/adj هەڵە- نادروست

mister/ˈmɪstə(r)/n مستەر- رێزدار

mistook/v هەڵەی کرد

mistreat/ˌmɪsˈtriːt/v خراپ مامەڵە دەکا- خراپ رەفتار دەکا- خراپ هەڵس وکەوت دەکا خراپ لەگەڵی‌دەجوڵێتەوە

mistress/ˈmɪstrəs/n دۆست- مامۆستای ژن

mistrust/ˌmɪsˈtrʌst/v گومان دەکا لە/ باوەڕی پێ ناکا

mistrust/ˌmɪsˈtrʌst/n گومان- بێ متمانە

misty/ˈmɪsti/adj تەرم وەژی

misunderstand/ˌmɪsʌndəˈstænd/v بەهەڵە تێ دەگا

misuse/ˌmɪsˈjuːz/v خراپ بەکاردێنێ- بۆ مەبەستێ بەکاردێنن

misuse/ˌmɪsˈjuːs/n خراپ بەکارهێنان- نیەتی خراپ بەکارهێنان

mitigate/ˈmɪtɪgeɪt/v هێور دەکاتەوە

mitten/ˈmɪtn/n جۆرە دەستەوانەیەکە جێ پەنجە گەورەی جودایەو هەرچوار پەنجەکەی تر پێکەوەن.

mix/mɪks/v ١-تێکەڵ دەکا- بە تێکەڵ کردن دروست دەکا

٢- لەیێ تێك دەچێ

٣- دوو شت لەیەك کات دەکا

mix up/n هەڵە، سەر لێشێوان

mix/n تێکەڵ- تێکەڵە- تێکەڵەی ئامادە

mixed/mɪkst/adj هەمەرەنگ، جۆراوجۆر تێکەڵ- بۆ نێر و مێ- کچ و کوڕ لە سروشتی هەستی دڵنیا نیە

mixed doubles/n دووکەسی: یەکێ ژن و یەکێ پیاو

mixed up/adj پەشێو- هەراسان- سەر لێشێواو

mixer/ˈmɪksə(r)/n ئامێری تێکەڵکەر

mixture/ˈmɪkstʃə(r)/n تێکەڵە- گیراوە

moan/məʊn/n ناڵە/ناڵە ناڵ

moan/v دەناڵێنێ- گلەیی‌دەکا- گازندە دەکا

moat/məʊt/n ١- قانگە

٢- قوڕتێکی قوڵ لە دەوری قەڵا لێ دەدرێ پڕ ئاو دەکرا بۆ پاراستنی قەڵا.

ئاوڕوو دەکاتەوە

**mirth/mɜːθ/n** خۆشی، پێکەنین

**mis-** پێشگری نەرێیە

**misapprehension/ˌmɪsæprɪˈhenʃn/n** غەلەت حالی بوون

غەلەت حالی بوون- چەوت تێ گەیشتن

**misbehave/ˌmɪsbɪˈheɪv/v** هەڵس و کەوتی خراپ دەکا

خراپ ڕەفتار دەکا

**misbehaviour/ˌmɪsbɪˈheɪvjə(r)/n** بەدرەفتاری

**miscalculate/ˌmɪsˈkælkuleɪt/v** لە ژماردن هەڵە دەکا

لە خەملاندن بە هەڵە دەچێ

**miscarriage/ˈmɪskærɪdʒ/n** لەبار چوون

**miscarry/v** لەبار دەچێ-

لەبار دەبا- هەڵدەوەشێنێتەوە

**miscellaneous/ˌmɪsəˈleɪniəs/adj** هەمەرەنگ- جۆرەها

**mischief/ˈmɪstʃɪf/n** بەدرەفتاری/

شەیتانی- شیمی(بۆ منداڵان)

**mischievous/ˈmɪstʃɪvəs/adj** شەڕانی-شەیتان- بەدکار

**misconception/ˌmɪskənˈsepʃn/n** بیرۆکەی هەڵە- تێگەیشتنی هەڵە

**misconduct/ˌmɪsˈkɒndʌkt/n** بەدرەفتاری - بەدناکاری

**misdemeanor/ˌmɪsdɪˈmiːnə(r)/n** تاوانی بچووک

**miser/ˈmaɪzə(r)/n** قەلس- قرچۆک-

رەزیل- ڕژد- گرتە

**miserable/ˈmɪzrəbl/adj** ١- ناشاد- خەمبار- خەمگین

٢- بێزارکەر ٣- کەم- هیچ نا

**miserably/ˈmɪzrəbli/adv** بە نائومێدی

**misery/ˈmɪzəri/n** نائومێدی-

ئەشکەنجە- ئێش و ئازار

**misfire/ˌmɪsˈfaɪə(r)/v** فەشەل دێنێ-

سەرناگرێ

**misfit/ˈmɪsfɪt/n** نە سازان- نەگونجان

**misfortune/ˌmɪsˈfɔːtʃuːn/n** بەدبەخت هێنی

مەرگەسات هێن

**misgiving/ˌmɪsˈɡɪvɪŋ/n** هەست بەگومان و نیگەرانی کردن

**misguided/ˌmɪsˈɡaɪdɪd/adj** لە خشتەبەر-

گومڕاکەر- ناماقووڵ

**mishap/ˈmɪshæp/n** ڕووداوێکی دڵتەزێن

قەومان

**misinform/ˌmɪsɪnˈfɔːm/v** زانیاری هەڵە

دەداتێ

**misinterpret/ˌmɪsɪnˈtɜːprɪt/v** بەهەڵە تێ دەگا

غەلەت حالی دەبێ- بە هەڵە ڕاڤەدەکا

**misjudge/ˌmɪsˈdʒʌdʒ/v** باوەڕێکی هەڵە

بونیاد دەنێ لە هەڵسەنگاندنی...

بەهەڵە دەچێ- بڕیارێکی هەڵە دەدا

**mislay/ˌmɪsˈleɪ/v** شتێ لە شوێنێ دادەنێ و

لە بیری دەچێ/شتێ بۆماوەیێ ون دەکا

**mislead/ˌmɪsˈliːd/v** چەواشە دەکا- فریودەدا

دەست خەڵەتی دەدا

**misleading/ˌmɪsˈliːdɪŋ/adj** چەواشە کەر-

لەخشتەبەر

**mismanage/ˌmɪsˈmænɪdʒ/v** خراپ بەڕێوە

دەبا

**misplaced/ˌmɪsˈpleɪst/adj** ناشایەن

لە شوێن خۆنا- پیاهەڵدانی ناشایەن

**misprint/ˈmɪsprɪnt/n** هەڵەی چاپ

**mispronounce/ˌmɪsprəˈnaʊns/v** بەهەڵە گۆ دەکا

**misread/ˌmɪsˈriːd/v** بەهەڵە

دەخوێنێتەوە- بەهەڵە تێ دەگا

mindless/ˈmaɪndləs/adj ١-گەمژە
٢- زیرەکی و تێفکرینی ناوێ
mine/maɪn/pron هی من
mine/n ١- کان٢- لوغم- بۆمب- مین
minefield/ˈmaɪnfiːld/n ١- کێڵگەی
ئەلغام- مین ڕێژ
٢- بارەکە چاوەڕێی تەقینەوەی لێ
دەکرێ، هەر بقلیشێتەوە- دەقلیشێتەوە
mine/v ١- کانزا دەردێنێ
٢- لە کان کاردەکا
٣- قۆرت لێ دەدا تا کانزا دەربێنێ
٣- لوغم دەچێنێ- لوغم دادەنێتەوە
mine layer/n کەشتی مین چێن
minesweeper/n مین لابەر
miner/ˈmaɪnə(r)/n کانکار
mineral/ˈmɪnərəl/n کانزا
mineral water ئاوی کانزایی
mingle/ˈmɪŋgl/v تێکەڵ دەبێ-
ئاوێتە دەبێ
mini-/ˈmɪni/ زۆر بچووک
miniature/ˈmɪnətʃə(r)/n وێنەیەکی
بچووککراوە
in miniature لە شێوەیەکی زۆر بچووکدا
لە وێنەیەکی بچووککراوەدا
minibus/ˈmɪnibʌs/n پاسی بچووک-
مینیبوس
minimal/ˈmɪmɪməl/adj زۆر بچووک-
زۆر کەم
minimize/ˈmɪmɪmaɪz/v
١- زۆر بچووکی دەکاتەوە
٢- کەمی دەکاتەوە
minimum/ˈmɪnɪməm/n کەمترین
mining/ˈmaɪnɪŋ/n کانزاکاری-
دەرهێنانی کانزا
miniskirt/ˈmɪnɪskɜːt/n مینی ژوپ-
تەنورەی زۆرکورت
minister/ˈmɪnɪstə(r)/n ١- شالیار-
وەزیر٢- قەشە
ministerial/ˌmɪnɪˈstɪəriəl/adj وەزاری
ministry/ˈmɪnɪstri/n ١- وەزارەت
٢- پیشەی قەشە
mink/mɪŋk/n مینک: گیانەوەرێکی
دڕندەی بچووکە
minor/ˈmaɪnə(r)/adj - n ١- بچووک- کێم-
لاوەکی ٢- چینی لاوەکی دەنگ
٣- ناکام- ناکامەکان
minority/maɪˈnɒrəti/n ١-نەوجەوانی
٢-کەمایەتی- کەمینە
mint/mɪnt/n پونگ- شیرنەمەنی
minty/ˈmɪnti/adj تام پونگی
mint/mɪnt/n شوێنی پارە لێدان
mint/v پارە لێدەدا
minus/ˈmaɪnəs/prep کەم- کرداری کەمکردن
لەژێر سفر- بەبێ..- کەمتر لە-
نیشانەی سالیب-کەم- لە ماتماتیک
minuscule/ˈmɪnəskjuːl/adj زۆر بچووک-
زۆر ورد
minute/ˈmɪnɪt/n خولەک- ماوەیەکی زۆر کەم
the minutes تۆماری نوسراوی دانیشتنی..
at any minute: in a minute بەم زوانە
پاش چەند خولەکێ
just a minute دەقەیێ بەیارمەتیت
up to the minute نوێ- دوا پێشهات
minute/adj زۆر ورد (بچووک)
miracle/ˈmɪrəkl/n موعجیزە- پەرجو
miraculous/mɪˈrækjələs/adj لە سروشت
بەدەر- نائاسا
miraculously/adv بە موعجیزە
mirage/ˈmɪrɑːʒ/n سەراب- تراویلکە
mirror/ˈmɪrə(r)/n ئاوێنە- نەینۆک- قۆدێك
ئاوەژوو
mirror/v ڕەنگ دەداتەوە

Milage: mileage/n ١- ماوەی براو
٢- ڕێژەی سود
mild/maɪld/adj ١- نەرم- نەرم و نیان
٢- خۆشنود، خۆشدو
٣- مامناوەندی
mildly/adv هەندێ- تا ڕادەیێ
mile/maɪl/n میل- ماوەیەکی دوور
ماوەیەکی درێژ- ڕوداوێکی گرنگ
militant/ˈmɪlɪtənt/adj شەڕانی-
ئازا و بەجەرگ/میلیتانت
militancy/ˈmɪlɪtənsi/n خەبات-
تێکۆشان
militant/n خەباتگێر- تێکۆشەر
military/ˈmɪlətri/adj سەربازی-
جەنگیی
militia/məˈlɪʃə/n میلیشیا- بەرەنگاری میللی
milk/mɪlk/n - v شیر-
شیری... دەدۆشێ- دادەچۆڕێنێ
milk chocolate/n چوکلێتی شیری
milkman/ˈmɪlkmən/n شیر فرۆش
milk shake/n ئایس کرێم:
خواردنەوەیەك لە شیر و هەندێ
بۆن و تام... پێکدێ
milk tooth/n ددانی شیری
milky/ˈmɪlki/adj ١- شیری- لە
شیردروستکراو
٢- ڕەنگ شیری
mill/mɪl/n ئاش- کارگە- وردکەر
mill/v دەهاڕێ- ورد ەکا
miller/ˈmɪlə(r)/n ئاشەوان
millennium/mɪˈleniəm/n هەزارە
the millennium یادی هەزار ساڵی
millet/ˈmɪlɪt/n داروجان:
ڕوەکێکە لە گیا-قەسەر دەچێ، تۆوەکەی
وەك خواردن بەکاردێ

milligram/ˈmɪligræm/n میلیگرام
millilitre/ˈmɪlili:tə(r)/n میلیلتر
millimetre/ˈmɪlimi:tə(r)/n میلیمتر
millinery/ˈmɪlɪnəri/n دروستکردنی شەبقەی
ئافرەتان یان فرۆشتنیان
million/ˈmɪljən/number ملیۆن
millionth/ˈmɪljənθ/det ملیۆنەیەم/
بەشێ لە ملیۆن بەش
millionaire/ˌmɪljəˈneə(r)/n ملیۆنێر
millionairess/n ملیۆنێر(ئافرەت)
milometer/maɪˈlɒmɪtə(r)/n پێوەری
ماوەی براو
mime/maɪm/n بە جولەو ئاماژە شت دەڵێ-
نمایش بە جوولە
mime/v بە ئاماژە شت دەڵێ
mimic/ˈmɪmɪk/v لاسایی کەسێ
دەکاتەوە بۆ گاڵتە
mimic/n لاسایی کەرەوەی کارامەی گاڵتەجار
minaret/ˌmɪnəˈret/n منارە
mince/mɪns/v پارچە پارچە دەکا
mince/n گۆشتی پارچە پارچە کراو
mincemeat/n تێکەڵەیەکە لە مێوەی
وشکراو و گوێزو شەکراو.
mind/maɪnd/n عەقڵ- هۆش- بیر
out of mind کەمژە، شێت
make up mind بڕیار دەدا
mind/maɪnd/v بێزاردەبێ- گرنگی‌دەدا-
دەلەوەرێنێ
mind you لە بیر نەکەی
mind your business خۆت لە کاروباری
خەڵك هەڵمەقوڵتێنە
never mind گوێ مەدێ- هیچ نیە
Mind out لاکوا- لاچۆ! ئاگادار بە!
minder/ˈmaɪndə(r)/n شوان،
سەرپەرشت، چاودێر

metre/ˈmiːtə(r)/n مەتر (١٠٠ سانتیم)

metric/ˈmetrɪk/adj میتری پێوەری

metropolis/məˈtrɒpəlɪs/n شاری زۆر گەورە- پایتەخت

miaow/miˈaʊ/n میاو

miaow/miˈaʊ/v دەمیاوێنێ

mice/maɪs/n مشکەکان

Mickey/ˈmɪki/n گاڵتەپێکردن- پێ رابواردن

microchip/ˈmaɪkrəʊtʃɪp/n مایکرۆچیپ(کۆمپیوتەر)

microcomputer /ˈmaɪkrəʊkəmpjuːtə(r)/n کۆمپیوتەری بچووك

microcosm/ˈmaɪkrəkɒzəm/n نمونەیەکی بچووکی شتێکی گەورە

microfiche/ˈmaɪkrəʊfiːʃ/n مایکرۆفیلم

microphone/ˈmaɪkrəfəʊn/n مایکرۆفۆن

microscope/ˈmaɪkrəskəʊp/n مایکرۆسکۆپ، وردبین

microwave/ˈmaɪkrəweɪv/n شەپۆلی بچووك/ئامێری گەرمکردنەوەی خواردەمەنی

mid/mɪd/adj ناوەڕاست- ناوەند

the Mid west/n بەشی باکوری ناوەندی ئەمریکا

midday/ˌmɪdˈdeɪ/n نیوەڕۆ- کاتژمێر دوازدە

middle/ˈmɪdl/n ناوەڕاست- ناوەندی

middle age/n تەمەنی نێوان ٤٠- ٦٠

middle aged/adj ناوەڕاستی تەمەن

the middle ages/n چاخەکانی ناوەڕاست

middle class/n چینی ناوەڕاست

the middle East/n ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاست

middle name/n ناوی ناوەندی لای زۆربەی ئەوروپییەکان

middle school/n قوتابخانەی ناوەندی قوتابخانەیەکە بۆ منداڵانی ٩- ١٣ساڵی.

midge/ˈmɪdʒ/n پێشکە، مێشولە

midget/ˈmɪdʒɪt/n کورتە باڵا

Midlands/n دەڤەرەکانی ناوەڕاست لە ئینگلتەرا

midnight/ˈmɪdnaɪ/n نیوە شەو

midriff/ˈmɪdrɪf/n نێوان سینگ و کەمەر- ناووك

midst/mɪdst/n ناوەند- چەق- دڵ

midsummer/ˌmɪdˈsʌmə(r)/n نیوەی هاوین-چلەی هاوین

midway/ˌmɪdˈweɪ/adj ناوەند- ناوەڕاست

midweek/ˌmɪdˈwiːk/n نیوەی هەفتە

midweek/adv لە نیوەی هەفتە

midwife/ˈmɪdwaɪf/n مامان

midwifery/ˈmɪdwɪfəri/n مامانی

midwinter/ˌmɪdˈwɪntə(r)/n نیوەی زستان- ناوەندی زستان- چلەی زستان

might/maɪt/v ڕابردووی may- لەوانەیە، دەکرێ، دەکرێ؟

might/n هێز، دەسەڵات

mighty/ˈmaɪti/adj بەهێز، بەدەسەڵات

mighty/adv زۆر

migraine/ˈmiːgreɪn/n ژانە سەرێکی بەهێز- سەرئێشەیەکی زۆر/ مرۆڤ تووشی نەخۆشی دەکا

migrate/maɪˈgreɪt/v کۆچ دەکا- ڕەو دەکا

migrant/ˈmaɪgrənt/n کۆچبەر- کۆچەر

migration/maɪˈgreɪʃn/n کۆچ- کۆچکردن- ڕەوکردن

mike/maɪk/n مایکرۆفۆن

merciless/ˈmɜːsɪləs/adj بێ ڕەحم، بێ بەزەیی

mercury/n جیوە

mere/mɪə(r)/adj تەنیا/جگە

merely/adv تەنیا (نەزیاتر نەکەمتر)

merge/mɜːdʒ/n یەکدەگرێتەوە، یەکدەخاتەوە

merger/ˈmɜːdʒə(r)/n کرداری یەکگرتن

meridian/məˈrɪdiən/n ١- ئەو هێڵە خەیاڵییەی لەسەر ڕووی زەوی لە نێوان جەمسەری باکوور و باشوور هەیە و بەشوێنێکی تایبەت ڕەت دەبێ.
٢- بەرزترین جێ کە خۆر دەیگاتێ.
٣- نیوەبازنەی زەوی.

meringue/məˈræŋ/n تێکەڵەی شەکرو سپێتی هێلکە
ئەو کێکەی لە شەکرو سپێتی هێلکە دروست دەکرێ.

merit/ˈmerɪt/n لایەنی چاکی/ ئەدگارە چاکەکان- بەهادار

merit/v شایەنە- لێی دێ

meritocracy/ˌmerɪˈtɒkrəsi/n میراتۆکراسی: سیستەمی حکومەتی کەسانی بە توانا و ڕۆشنبیر.

mermaid/ˈmɜːmeɪd/n پەری دەریا

merry/ˈmeri/adj ڕووخۆش-سەرخۆش

merriment/ˈmerimənt/n خۆش و شادی

mesh/meʃ/n تۆڕ ئاسا

mesmerize/ˈmezməraɪz/v سرنجی ڕادەکێشێ
تووشی دۆشدامانی دەکا

mess/mes/n ١- پیسی، ئاڕێك و پێکی
٢- کێشە- قەیران

mess/v پیس دەکا

messy/ˈmesi/adj پیس- پیس و پۆخڵ

mess/n ژووری خواردنی سەربازان

message/ˈmesɪdʒ/n ١- نامە- پەیام
٢- ئامانج

messenger/ˈmesɪndʒə(r)/n نامەبەر- پەیامبەر

Messiah/məˈsaə/n مەسیح

met/met/v دیتی- بینی

metabolism/məˈtæbəlɪzəm/n میتابۆلیزم

metal/ˈmetl/n کانزا

metallic/adj کانزایی

metamorphosis/ˌmetəˈmɔːfəsɪs/n
گۆڕانی تەواوی شێوەی.

metaphor/ˈmetəfə(r)/n میتافۆر: خوازە
خواستن- واتای مەجازی

metaphorical/ˌmetəˈfɒrɪkl/adj مەجازی

metaphysics/ˌmetəˈfɪzɪks/n ئەودیوی سروشت

metaphysical/ˌmetəˈfɪzɪkl/n- میتافیزیکی- دینی/ ئەودیوی سروشت

mete/miːt/v ١-سزای دەدا- پاداشتی‌دەدا
٢-خەڵاتی دەکا

meteor/ˈmiːtiə(r)/n ئەیزەککورزە ڕووناکی- گڕگەر

meteoric/ˌmiːtiˈɒrɪk/adj ١- زۆر خێرا- تیژڕەو ٢- سەرکەوتوانە

meteorology/ˌmiːtiəˈrɒlədʒi/n زانستی سەقاو- کەش و هەوا

meter/miːtə(r)/n پێوەر- کێش

meter/v بەپێوەر دەپێوێ

method/ˈmeθəd/n ڕێگا- شێواز

methodical/məˈθɒdɪkl/adj مەنهەجی- ڕێك و پێك

Methodist/ˈmeθədɪst/n یەکێ لە ئەندامەکانی کەنیسای پرۆتستانی کە جۆن ویزلی لە سەدەی ١٨ دایمەزراند.

meticulous/məˈtɪkjələs/adj
وردکار- وردبین: ئاگادار

melt/melt/v ١-دەتاوێتەوە-شل دەبێتەوە
٢- نەرم دەبێ- هێور دەبێ
meltaway/v ون دەبێ-
گوم دەبێ- پەرش دەبێ
member/ˈmembə(r)/n ئەندام- تاك
membership/ˈmembəʃɪp/n
ئەندامێتی
ژمارەی ئەندامەكان- ئەندام پەرلەمان MP
membrane/ˈmembreɪn/n
١- داپۆش ٢- پێست نەرم/توێژ
memento/məˈmentəʊ/n یادگاری
memo/ˈmeməʊ/n یاداشت نامە
memoir/memwɑː(r)/n یاداشت-
رۆژانە- ژیاننامە
memoris/n یاداشت- رۆژانە- ژیاننامە
memorable/ˈmemərəbl/adj
لە بیر ناكرێ- لەبیر نەچوو
memorandum/ˌmeməˈrændəm/n
یاداشت
memorial/məˈmɔːriəl/n ١- یادگاری
بیرخەرەوە ٢- تۆماری مێژوویی
memorize/ˈmeməraɪz/v لەبەر
دەكا- ئەزبەر دەكا
memory/ˈmeməri/n بیرەوەری -
بیركردنەوە
ئەو بەشەی كۆمپیوتەر كە زانیاری هەلدەگرێ
In memory of:to the memory of
لەبیرەوەری/لە یادی
men/men/n پیاوەكان/مرۆڤەكان
menace/ˈmenəs/v ترس، هەرەشە-
بێزاركەر
menace/ˈmenəs/n هەرەشەدەكا
menacing/adj ترسێنەر- تۆقێنەر
mend/mend/n شتی تێكچوو- شكاو
چاك دەكاتەوە

mend/v ١- چاك دەكاتەوە
٢- هەموار دەكا
menial/ˈmiːniəl/adj ١- ماكەزایی- ناگرنگ
٢- كەم بایەخ
meningitis/ˌmenɪnˈdʒaɪtɪs/n هەوكردنی
مێشك یان دەماری پشت/پوكانەوەی مێشك
menopause/ˈmenəpɔːz/n تەمەنی بێ
نومێدی (گۆڕانی ژیان)
menstruate/ˈmenstrueɪt/v حەیز دەبینێ-
بێ نوێژ دەبێ
menstruation/ˌmenstruˈeɪʃn/v كنج-
مەحەك، بێ نوێژی مانگانەی ژن
mental/ˈmentl/adj هۆشیی- بیریی
نەخۆشخانەی ئەو كەسانەی توشی نەخۆشی
هۆشی-هۆشەكی هاتون
mentality/menˈtæləti/n هۆشێتی-
جۆری بیركردنەوە
mention/ˈmenʃn/v یاد دەكا- ئاماژە بۆ دەكا
don't mention it شایەنی نییە
پێویست بە سوپاس ناكات
mention/n یادكردن-
ناوهێنان، ئاماژە بۆ كردن
menu/ˈmenjuː/n لیستی خواردنەكان
لیستی هەلبژاردنەكان لە كۆمپیوتەر
mercenary/ˈmɜːsənəri/adj ١- پارەیی-
دراویی، پەیوەست بە شتیمادیییەوە
٢-جاشێتی-بەكرێگیراوی
merchandise/ˈmɜːtʃəndaɪz/n كەل وپەل-
شت و مەك
merchant/ˈmɜːtʃənt/n بازرگان
merchant navy/n كەشتی بازرگانی
Mercury/ˈmɜːkjəri/n هەسارەی عەتارد
نزیكترین هەسارە لە رۆژ
mercy/ˈmɜːsi/n بەزەیی- میهرەبانی
merciful/ˈmɜːsɪfl/adj میهرەبان
mercifully/adv میهرەبانانە-
بەبەزەییانە

**Med: Mediterranean/n** دەریای سپی ناوەراست/وڵاتانی دەریای ناوەراست

**medal/ˈmedl/n** مێوانکە– مەدالیا

**medalist/ˈmedəlɪst/n** ١– هەڵگری مەدالیا ٢– براوەی مەدالیا

**medallion/məˈdæliən/n** مێوانکە– خرناوکە

**meddle/ˈmedl/v** خۆ هەڵدەقورتێنێ لە کاری خەڵکی

**media/ˈmi:diə/n** میدیا: هۆکارەکانی ڕاگەیاندن

**mediaeval: medieval** چەرخەکانی ناوەراست

**mediate/ˈmi:dieɪt/v** ناوبژی دەکا– دەچێتە نێوانیانەوە

**mediation/ˌmi:diˈeɪʃn/n** ناوبژی کردن، ناوبەینکردن/بۆ چارەسەرکردنی کێشە

**mediator/ˈmi:dieɪtə(t)/n**– ناوبژیکەر ناوەند– هۆکار نێوانکەر– پێناو لەمەسیحیەت دەوترێ: پیاوی دینی دەتوانی هەرچی بەندە بیەوێ بگەیەنێتە خوا، شتی وا لە ئیسلام دانیە.

**medical/ˈmedɪkl/adj** پشکنینی پزیشکی– پزیشکی

**medicated/ˈmedɪkeɪtɪd/adj** چارەسەری– دەرمان

**medication/ˌmedɪˈkeɪʃn/n** دەرمان

**medicine/ˈmedsn, ˈmedɪsn/n** پزیشکی– دەرمان– چارەسەر

**medieval/ˌmediˈi:vl/adj** پەیوەست بە چەرخەکانی ناوەراست

**mediocre/ˌmi:diˈəukə(r)/adj** ناوەند/ خراپ نییە– ئاسایی

**meditate/ˈmedɪteɪt/v** ئەگۆفکران ڕادەچێ– دانەلە لێ دەدا– تێدەفکری– زۆر بیری دەکا– تێ ڕادەمێنێ

**the Mediterranean/n** دەریای سپی ناوەراست/وڵاتانی دەریای سپی ناوەراست/ تایبەت بە وڵاتانی دەریای سپی ناوەراست

**medium/ˈmi:diəm/n** ١– هۆکار– نێوەند ٢– هۆکاری ڕاگەیاندن

**mediums/n** بەینکاری ڕۆحی– نێوەنکاری ڕۆحی

**medium/adj** ناوەراست

**medium wave/n** شەپۆلی ناوەراست

**meek/mi:k/adj** ١– گوێدێر، گوێ ڕایەڵ، بەرنەمر ٢– هێمن و بێ دەنگ

**meekly/adv** ١–بەبێدەنگی ٢–بە گوێڕایەڵی

**meekness/n** گوێدێری ، گوێ ڕایەڵی

**meet/mi:t/v** ١– دیدەنی دەکا– دیداری دەکا ٢– چاوی پێدەکەوێ– دەبینێ ٣– یەکەم جار یەکتر دەبینن– کۆدەبنەوە ٤– دەگەنەیەک– بەیەک دەگەن. ٥– پێویستییەکانی پێ پڕ دەکرێتەوە.

**meeting/ˈmi:tɪŋ/n** کۆبونەوە– دیدار

**megalomania/ˌmegələˈmeɪniə/n** شێتی مەزنێتی

**megaphone/ˈmegəfəun/n**– دەنگ گەورەکەر مێگافۆن– زورنا

**mellow/ˈmeləu/adj** ١– نەرم و تام شیرین ٢– هێمن، نەرم ٣– ڕەسیو، ئاقڵ

**mellow/v** بەنەرمی مامەڵە دەکا نەرم دەکا– مێور دەکاتەوە

**melodrama/ˈmelədrɑ:mə/n** میلۆدراما

**melodramatic/ˌmelədrəˈmætɪk/adj** میلۆدرامی

**melody/ˈmelədi/n** میلۆدی– ئاواز– نەغمە

**melon/ˈmelən/n** گندۆرە– کاڵەک

**water melon/n** شفتی– شوتی

**maximum/ˈmæksɪməm/n** دوا رادە، ئەو پەڕی

**May/meɪ/n** مانگی ئایار

**May Day** ڕۆژی یەکی ئایار

**may/meɪ/v** لەوانەیە– دەبێ– دەکرێ شیمانە دەکرێ– ڕێی تێ دەچێ

**may be/adv** لەوانەیە، دەبێ وابێ

**mayonnaise/ˌmeɪəˈneɪz/n** مایۆنیز: خواردنە هێلکە وڕۆن لەگەڵ زەڵاتە

**mayor/meə(r)/n** سەرۆکی شارەوانی/ پارێزگا– کێخوا

**mayoress/meəres, meɪəres/n** سەرۆکی شارەوانی (ژن) خێزانی–هاوسەری–ژنی سەرۆکی شارەوانی

**maze/meɪz/n** ڕێگومکردن– سەرلێشێواندن/شپرزە

**me/miː/pron** من– لەباری بەرکار

**meadow/ˈmedəʊ/n** مێرگ

**meagre/ˈmiːgə(r)/adj** بچووک– کەم

**meal/miːl/n** ژەم

**meal time/n** کاتی ژەم

**mean/miːn/v** ١– وادەبەخشێ– وادەگەیەنێ، واتای وا دەدا ٢– دەیەوێ– مەبەستێتی ٣– گرنگە– زۆر دەگەیەنێ– دەبێتە هۆی

**mean well** نیەتی باشە

**mean/adj** قرچۆک– چاوبرسی

**mean/n** پێژە: ناوەند– ڕەوش

**meander/miˈændə(r)/v** ١–پێچاوپێچ دەبێ– شەپۆل دەدا ٢– بێ‌ئیش دەسوڕێتەوە

**meaning/ˈmiːnɪŋ/n** واتا– مەدلول– ئامانج

**meaningful/ˈmiːnɪŋfl/adj** بەسود– واتادار

**meaningless/ˈmiːnɪŋləs/adj** ١– بێ‌واتا– بێ سوود ٢–هیچ و پووچ

**means/miːnz/n** هۆکار– ناوەند

**by means of** بەهۆی– بەرێگای

**by no means** هەرگیز

**means/miːnz/n** پارەو سامان– دەرامەت

**in the meantime** لەو کاتەدا، لەو نێوەندەدا

**meanwhile/ˈmiːnwaɪl/adv** لەو سەبین و بەینەدا– لەو دەمی

**measles/ˈmiːzlz/n** سورێژە، سۆرێکە

**measly/ˈmiːzli/adj** بچووک– کەم بەها

**measure/ˈmeʒə(r)/v** دەپێوێ– دەگاتە– دەخەملێنێ

**measurement/ˈmeʒəmənt/n** پێوان–ئیجرا

**measure/n** ١– هەندێ– ڕێژەیێ– پێوەر ٢– هەلسوکەوت– تەدارەك ٣– یەکەی پێوان

**meat/miːt/n** گۆشتی گیانەوەر و باڵندە نەك هی مرۆڤ

**meatball/ˈmiːtbɔːl/n** پارچەی خڕی گۆشتی وردکراو یان قیمەکراو

**Mecca/ˈmekə/n** مەککەی پیرۆز– ڕوانگە– قیبلە شوێنی ڕووکەری مێوانان

**mechanic/məˈkænɪk/n** کرێکاری میکانیك

**mechanical/məˈkænɪkl/adj** میکانیکی– شارەزا لە ئامێر/ئامێر– بێ گیان

**mechanics/məˈkænɪks/n** ١– ئامێر– هۆکار میکانیکیەت– چۆنیەتی کارکردنی.. ٢– زانستی میکانیك

**mechanism/ˈmekənɪzəm/n** ئامێری میکانیکی/ چۆنیەتی کارکردن

**mechanize/ˈmekənaɪz/v** ئامێر لەبریتی مرۆڤ بەکاردێنێ

**mechanization/ˌmekənaɪˈzeɪʃn/n** بەکارهێنانی ئامێر

masturbate/ˈmæstəbeɪt/v دەستپەڕ لێدەدا- خۆی ڕەحەت دەکا
masturbation/ˌmæstəˈbeɪʃn/n دەستپەڕ- خۆ ڕەحەت کردن
mat/mæt/n ١- بەرماڵ- دوگرد
٢- مافووری بچووك بۆ ژێر پێ یان پارچە مادەیەکە لەژێر شتی گەرم دادەنرێ.
mat/adj ئەدرەوشاوە
matador/ˈmætədɔː(r)/n گاکوژ- بکوژی گا- لە (گابازی)
match/mætʃ/n شخاتە
matchstick/ˈmætʃstɪk/n دنکە شخاتە
match/mætʃ/n ١- یاری- گەمە
match/v دەسازێ- دەگونجێ
هاوشانی دەبێ- هاوکوفی دەبێ
mate/meɪt/n ١- هاورێ- هاوکار
٢- ئەفسەری دەریا- کەوی
mate/v زاوزێ دەکا
زاوزێ بو دوو گیانەوەر دەکا
وا دەکا دوو گیانەوەر جوت بێت
mate: check mate کش مەلیك
material/məˈtɪəriəl/n مادده- قوماش- زانیاری
material/adj ماددی- گرنگ
Materialism/məˈtɪəriəlɪzəm/n ڕێبازی مەتریالیزم
مادیگەری- مایەکیەتی
Materialistic/ˌməˈtɪəriəlɪstɪk/adj ماددی- نەك رۆحی
materialize/məˈtɪəriəlaɪz/v دەبێتە واقیع- رودەدا/ دێتە جیهانیبوون
maternal/məˈtɜːnl/adj پەیوەست بەدایکەوە/لە ڕێگای دایکەوە
maternal instinct ڕەمەکی دایکایەتی
maternity/məˈtɜːnəti/n دایکایەتی- مندالبوون

mathematics/ˌmæθəˈmætɪks/n ماتماتیك
mathematical/ˌmæθəˈmætɪkl/adj ماتماتیکی
mathematician/ˌmæθəməˈtɪʃn/n ماتماتیکناس- زانای ماتماتیك
matinee/ˈmætɪneɪ/n نمایشی شانۆیەك- فیلمێك لەپاش نیوەڕۆ
mating season وەرزی زاوزێکردن
matriarch/ˈmeɪtriɑːk/n دایك سالار
matriarchal/ˌmeɪtriˈaːkl/adj دایك سالاریی
matricide/ˈmætrɪsaɪd/n دایك کوژی
matrimony/ˈmætrɪməni/n هاوسەرێتی
matrimonial/ˌmætrɪˈməʊniəl/adj هاوسەریی
matron/ˈmeɪtrən/n بەرپرسی نەخۆشەوانان
ژنێکی مێردکردوی گەورە- سەرداری ماڵ
matt/kæt/adj ئەدرەوشاوە
matter/ˈmætə(r)/n ١- مەسەلە- دۆز
as a matter of fact ٢- فەرمان- مادده
لە ڕاستیدا
a matter of course ڕۆتین
matter/v گرنگ دەبێ، بایەخی دەبێ
mattock/ˈmætək/n خاکەناس- بێل
mattress/ˈmætrəs/n دۆشەك
mature/məˈtʃʊə(r)/adj ١- گەییو (مێوە)
٢- پێ گەییو- مرۆڤ- گەورەبوون- ڕەسیو
mature/v پێ دەگا
maul/mɔːl/v هێرش دەبا- پرندەداتێ
هەڵمەت دێنێ- تاوی دەداتێ
mauve/məʊv/adj بنەوشەیی کراوە/ ئەرخەوانی سۆرباو
maxim/ˈmæksɪm/n پەند، قسەی ئەستەق
maximize/ˈmæksɪmaɪz/v هەتا بکرێ زیاد دەکا
تا دوا ڕادە زیاد دەکا

marvelously/adv بەگەرمی– سەرنج ڕاکێش

Marxism/ˈmɑːksɪzəm/n مارکسیزم– مارکسیەت

Marxist/ˈmɑːksɪst/n بابای مارکسی

Marxist/adj بیری مارکسی– ڕێبازی مارکسی

marzipan /ˈmɑːzɪpæn, ˌmɑːzɪˈpæn/n لەوزینە

mascara/mæˈskɑːrə/n مەسکەرە: بۆجوانکردنی برژانگ

mascot/ˈmæskət/n بەخت هێن

masculine/ˈmæskjəlɪn/adj تایبەت بە پیاو– نێر

masculinity/ˌmæskjuˈlɪnɪti/n نێراتی– پیاواتی

mash/mæʃ/n دان، دانەوێڵە/هەرسە

mask/mɑːsk/n ماسك– ڕووپۆش– پەچە

mask/v ١–ڕوخساری بە ماسك دادەپۆشێ ٢– هەستی خۆی دەشارێتەوە

masochism/ˈmæsəkɪzəm/n مازۆخیزم: لەزەتی سێکسی لە ئازاردان وەردەگرێ

masochist/ˈmæsəkɪst/n مازۆشی لەزەت وەرگر

masochistic/adj ئەشکەنجەدەر ئەشکەنجەی خۆی دەدا

mason/meɪsn/n بەرد هەڵکۆڵ، بینا– ماسۆنی

masonary/ˈmeɪsənri/n بەشەکانی بینا ١–خانوو–کە لەبەرد دروست کرابن ٢– ماسۆنیەت

masque/mɑːsk/n جۆرە درامایەکی شعریە

masquerade/ˌmæskəˈreɪd/v خۆی واپیشان دەدا– خۆی وادەنوێنێ

Mass/mæs/n قوداس: ڕێو ڕەسمێکە لە کەنیسەکان سازدەدرێ، لەوێ خەڵك نان و ئارەق دەخۆن بۆ ئەوەی دوا ژەمی عیسا پێغەمبەر بێننە بیری خۆیان.

mass/n ١–ژمارەیەکی زۆر– کەڵەکەبوو ٢– جەماوەر

mass/adj کۆمەڵکاری– میللی

mass/v ئاپورە دەبەستن– کۆدەبنەوە– خڕ دەبنەوە

mass media/n هۆیەکانی ڕاگەیاندن

mass produce/v بە کۆمەڵ بەرهەم دێنێ

massacre/ˈmæsəkə(r)/n کوشتارگە– قەسابخانە، کۆمەڵ کوژی– ڕەشەکوژی

massacre/v دەکوژێ– سەردەبڕێ

massage/ˈmæsɑːʒ/n مەساژ– شێلان

massage/v دەشێلێ

massive/ˈmæsɪv/adj کەتە– زەبەلاح– زۆر گەورە

mast/mɑːst/n دار ئالا– دار عەلەم جەمسەری بڵاوکردنەوەی پەخشی ڕادیۆ و تەلەفزیۆن

master/ˈmɑːstə(r)/n ڕاهێنەر، ڕێزدار مامۆستا، وەستا–مستەر– دانەی ڕەسەنی فیلم

master's degree/n پلەی ماستەر– بڕوانامەی ماستەر

master/v زۆر باش فێردەبێ، بەردەست دەکا

mastermind/ˈmɑːstəmaɪnd/n عەقلی ڕابەرێنەر– عەقلی ئاراستەکەر

mastermind/v پلان دادەنێ

masterpiece/ˈmɑːstəpiːs/n شاکاری ئەدەبی/هونەری

mastery/ˈmɑːstəri/n ١–کارامەیی– لێهاتووی ٢– دەسەلات– سەروەری

marginally/adv کەم- هەندێ
marijuana/ˌmærəˈwɑːnə/n
حەشیشە- تلیاك/ ماریوانا
marina/məˈriːnə/n بەندەری بچووك
marine/məˈriːn/adj دەریایی(ئاویی)-
دەریایی (کەشتی)
marine/n سەربازی دەریا
marital/ˈmærɪtl/adj هاوسەری
marital problem/n کێشەی هاوسەری
marital status/n باری کۆمەڵایەتی
بەژن، بێ ژن
maritime/ˈmærɪtaɪn/adj دەریایی
marjoram/ˈmɑːdʒərəm/n
گەڵای بۆندار
mark/mɑːk/n ١- شوێنەوار-جێ
٢- هێما، نیشانە
هێما- دروشم - سنوور
mark/v ١- هێما- نیشانە دادەنێ
٢- نمرە لەسەر دادەنێ
٣- ئاماژە دەکا- ئاهەنگ دەگێڕێ
٤-چاودێری دەکا
marked/ˈmɑːkt/adj ڕوون و ئاشکرا-
دیار/نیشانە- هێما
marking/ˈmɑːkɪŋ/n ڕەنگاوڕەنگ
mark/n مارك ئەڵمانی
market/ˈmɑːkɪt/n بازار
market garden/n باخچەی فرۆشتنی
میوەو تەرە
market research/n لێکۆڵینەوە لەو
شتانەی کە خەڵك دەیانەوێ بکرن
market/v بانگی خەڵك دەکا لە کاتی
فرۆشتنی شتدا/بەرەواج دەکا
marketable/ˈmɑːkɪtəbl/adj
بەرەواج- بەرهەم هێن- بە هەرمێن
marketing/ˈmɑːkɪtɪŋ/n بازارکاری
Market town/n بازاری/ مەیدانی مەڕو
ماڵات کرین و فرۆشتن

marksman/ˈmɑːksmən/n نیشانە شکێن
marmalade/ˈmɑːməleɪd/n مەرمەلاد-
مورەبای پرتەقاڵ
maroon/məˈruːn/adj سۆری تاری-
سۆری مارۆنی
marooned/adj بەجێماو- کەوتو
marquee/mɑːˈkiː/n ڕەشماڵ، خێمەی گەورە
marriage/ˈmærɪdʒ/n هاوسەری- ژن و
مێرداتی
ئاهەنگی زەماوەند/ڕێورەسمی هاوسەرگرتن
married/ˈmærid/adj بەژن- بە مێرد/
ژیانی ژن و مێردایەتی
marrow/ˈmærəʊ/n چەوری ناو دەمار/مۆخ
marrow/n کودی/ کولەکە
marry/ˈmæri/n ژن دێنێ- شوودەکا-
لێکیان مارە دەکا
Mars/mɑːz/n ١- مەریخ ٢- خوداوەندی شەڕ
marsh/mɑːʃ/n زۆلکاو
marshal/ˈmɑːʃl/n ١-مارشال ٢-ئاهەنگ گێڕ
marshmallow/ˌmɑːʃˈmæləʊ/n حەلوای
سپی- شیرینی
mart/mɑːt/n ١- بنکەی بازرگانی
٢- شوێنی مەزادکردن
martial/ˈmɑːʃl/adj ١-جەنگیی ٢- عورفی
٣- ئازا
Martian/ˈmɑːʃn/n لە مەریخ هاتوو
martin/ˈmɑːtɪn/n پەرەسێلکە
martyr/ˈmɑːtə(r)/n شەهید-
martyrdom/ˈmɑːtədəm/n قوربانیدەر
شەهیدبوون- گیانفیداکردن
marvel/ˈmɑːvl/n سەراسیمە-
سەرسوڕهێنەر
marvel/v مەندەهۆش دەبێ-
سەرسوڕدەمێنێ
marvelous/ˈmɑːvələs/adj
نایاب- سەرنج ڕاکێش

**mankind/mæn'kaınd/n** ١- مرۆڤ- مرۆڤایەتی ٢- رەگەزی مرۆڤایەتی
**man like/'mænlaık/adj** پیاو ئاسا
**manly/'mænli/adj** پیاوانە
**manliness/'mænlınəs/n** پیاوێتی
**man-made/adj** دەستکرد
**manner/'mænə(r)/n** شێواز- رەفتار- هەڵسوکەوت
**mannerism/'mænərızəm/n** شێوازی رەفتارو گوفتار
**maneouvre/mə'nu:və(r)/n** مانۆر- پلانێکی زیرەکانە
**manoeuvre/v** مانۆری سەربازی- مانۆر دەکا/بە کارامەیی رەفتار دەکا
**manor/'mænə(r)/n** ١- خانویەکی گەورە لەگوند لە چواردەورەی زەوی هەبێ. ٢- یەکێتی زەوی لە سیستەمی دەرەبەگایەتی
**manpower/'mænpaʊə(r)/n** کرێکار- ئیشکەر
**manslaughter/'mænslɔ:tə(r)/n** پیاو کوشتن- سەربڕین تاوانی پیاوکوشتن
**mantelpiece/'mæntlpi:s/n** تاقچەکەی سەرئاگردان- کوانوو
**mantis/'mæntıs/n** ئەسپی پێغەمبەر: زیندەوەرێکی لاق درێژە
**mantle/'mæntl/n** سەرپۆش- قەپاغ بالاپۆش
**manual/'mænjuəl/adj** بەدەست
**manually/'mænjuəli/adv** بەدەستی
**manual/'mænjuəl/n** رابەر
**manufacture /ˌmænju'fæktʃə(r)/v** بەرهەم دێنێ- دروست دەکا
**manufacture/n** بەرهەم هێنان
**manufacturer/ˌmænju'fæktʃərə(r)/n** بەرهەم هێنەر/ دروستکەر
**manure/mə'njʊə(r)/n** ١-زبڵ ، پەیین ٢- ریخ- قشپل
**manuscript/'mænjuskrıpt/n** چاپنەکراو دەستنوس- نوسەری بەڵگەنامەی بەدەست نوسراو دەستنوس
**Manx/mæŋks/adj** خەڵکی دوورگەی "مان" زمان و گەلی "مان"
**many/'meni/det - pron** زۆر- ژمارەیەکی زۆر
**manysided/adj** فرەلا/ فرەتوانست
**Maori/'maʊri/n** ماوری: زمان و خەڵکی رەسەنی نوزلاند
**Maoism/n** رێبازی ماوتسی تۆنگ- ماویزم
**map/mæp/n** نەخشە
**map/v** نەخشە دەکێشی- دروست دەکا
**mar/mɑ:(r)/v** بریندار دەکا، خراپ دەکا، تێك دەدا
**marathon/'mærəθən/n** ماراسۆن
**marble/'mɑ:bl/n** ١- مەرمەر ٢-کەللا- کەلایانێ، هەڵماتێن- ماتانێ- تەبەلانێ
**March/mɑ:tʃ/n** مانگی ئازار
**march/mɑ:tʃ/n** مارشی سەربازی- رۆیشتنی سەربازی
**march/v** رێك و پێك دەروا
**mare/meə(r)/n** ماین، ماکەر
**margarine/ˌmɑ:dʒə'ri:n/n** مارگرین
**margin/'mɑ:dʒın/n** ١- پەراوێز- دەممەن- دامێن ٢- جیاوازی- زێدە- یەدەك ٣- لێوار- سنوور
**marginal/'mɑ:dʒınl/adj** کەم بایەخ- بچووك

**mall/mæl, mɔːl/n** کۆمەڵێ دوکان پێکەوە- کۆمەڵگای دوکان

**mallet/ˈmælɪt/n** چەکوشی داری

**malnutrtion/ˌmælnjuːˈtrɪʃn/n** بێ خۆراکی دەرخواردنی خواردنی خراپ

**malt/mɔːlt, mɒlt/n** مۆلت: ئەو دانەوێڵەیەی بۆ ماوەیەك لەناو ئاو دەهێڵدرێتەوە، دوایی دەکرێتە بیرەو وێسکی

**maltreat/ˌmælˈtriːt/v** خراپ مامەڵەی لەگەڵ دەکا

**maltreatment/ˌmælˈtriːtmənt/n** خراپ مامەڵەکردن

**mammal/ˈmæml/n** مەمك، گۆ

**mammal/n** شیردەرەکان

**mammal/adj** زەبەلاح : زۆر گەورە

**Mammon/ˈmæmən/n** سامان

**man/mæn/n** ١- پیاو- کەس- تاك ٢- مرۆڤ، مرۆڤایەتی ٣- مێرد، دۆست٤- سەرباز

**man/v** ١- بەگەڕدێخێ، ئیش پێ دەکا ٢- پیاو دەنێرێ

**manage/ˈmænɪdʒ/v** بەڕێوە دەبا، هەڵدەسوڕێنێ دەتوانێ- کاری خۆی بەڕێوە دەبا

**manageable/ˈmænɪdʒəbl/adj** ماقوول، لەسنوری شیاوە

**management/ˈmænɪdʒmənt/n** کارگێڕی- بەڕێوەبەرایەتی دەستەی کارگێڕی

**manager/ˈmænɪdʒə(r)/n** بەڕێوەبەر، سەرۆك- بریکار بەڕێوەبەری تیپی وەرزشی

**manageress/ˌmænɪdʒəˈres/n** بەڕێوەبەر(ژن)- سەرۆك(ژن)

**mandarin/ˈmændərɪn/n** ١- زمانی یەککرتووی چینی ٢- جۆرە پرتەقالێکە/ مەندەرین

**mandate/ˈmæmdeɪt/n** ماندێت- ئینتداب- راسپاردن

**mane/meɪn/n** باڵ/پۆپنەی کەڵەباب

**mane/meɪn/n** گیانی مردووان

**maneuver=manoeuvre/n** مانۆر

**manger/ˈmeɪndʒə(r)/n** ١-جۆرێکی کا یان جۆ ٢- ئاخوڕ

**mangle/ˈmæŋgl/v** دەشێوێنێ- پارچەپارچە دەکا

**mango/ˈmæŋgəʊ/n** مێوەی مانگۆ

**manhole/ˈmænhəʊl/n** مەنهۆڵ

**manhood/ˈmænhʊd/n** ١-قۆناغی پیاوێتی دەرچوون لە قۆناغی کوڕێتی ٢- ئەدگاری پیاوێتی

**mania/ˈmeɪniə/n** ١-نەخۆشیەکی عەقلیە مرۆڤ توش هەڵچوون و توندی دەکا/هاری ٢- هەوەس- شەیدابوون ٣- دەست لێوەشاندن

**manic/ˈmænɪk/n** شێت و ترسناك- کوشتە

**manicure/ˈmænɪkjʊə(r)/n** مانیکۆر: جوانکردنی نینۆکی پەنجەکان

**manifest/ˈmænɪfest/v** ١- بە ڕوونی پیشان دەدا ٢- دەردەکەوێ- پەیدادەبێ

**manifestation/ˌmænɪfeˈsteɪʃn/n** ١- بەڵگە، ڕوخسار ٢- هێما- دەرکەوتن

**manifesto/ˌmænɪˈfestəʊ/n** مانیفێست- پەیاننامەی سیاسی

**manipulate/məˈnɪpjuleɪt/v** ١-بەکارامەیی بەکاری دێنێ ٢-عەقڵی خەڵك قۆرخ دەکا بۆبەرژەوەندی خۆی بەکاری دێنێ

**manipulation/məˌnɪpjuˈleɪʃn/n** فێڵ، قۆرخەکردن

**mail/v** به پۆسته دەنێرێ

**mailing list/n** لیستەی ناونیشانی پۆست

**mailman/ˈmeɪlmən/n** پۆستەچی

**maim/meɪm/v** بریندار دەكا– له كار دەخا

**main/meɪn/adj** سەرەكی– هەرەگرنگ

**in the main** بەشێوەیەكی گشتی

**mainly/ˈmeɪnli/adv** به زۆری/به شێوەیەكی سەرەكی

**main line/n** هێلی ئاسنی سەرەكی

**main/n** بۆری مەزنی گەیاندنی ئاو–كارەبا

**mainland/ˈmeɪnlænd/n** بەشی سەرەكی ولاتێ یان كیشوەرێ بێجگە له دورگەكانی دەوروبەری

**mainstay/ˈmeɪnsteɪ/n** پالپشت

**mainstream/ˈmeɪnstriːm/n** باوەڕی بلاو– رێگای باو

**maintain/meɪnˈteɪn/v** ١– بەردەوام دەبێ له ٢– پارەی دەداتێ ٣– دەپارێزێ ٤– دوپات دەكا

**maintenance/ˈmeɪntənəns/n** پاراستن– پارەدان/ساخبێری

**maisonette/ˌmeɪzəˈnet/n** بالەخانەی دوو نهۆم

**maize/meɪz/n** گەنمەشامی

**majestic/məˈdʒestɪk/adj** مەزن– پایە بەرز– نایاب

**majesty/ˈmædʒəsti/n** هەیبەت، خاوەن شكۆ

**major/ˈmeɪdʒə(r)/v** تایبەتمەندی وەردەگرێ

**major/n** رائد– یەك ئانج

**major/adj** مەزن– گرنگ

**major-general/n** لیوا

**majority/məˈdʒɒrəti/n** زۆربە

**make/meɪk/v** ١– دروست دەكا– پێكدەهێنێ ٢–كاردەكا– وا لێ دەكا– ناچار دەكا ٣– بەدەست دێنێ– قازانج دەكا ٤– دادەمەزرێنێ ٥– دەكا

**make it** له كاتی گونجاو دەكا ٦– سەردەكەوێ

**make the bed** جێگا چاك دەكا–رادەخا

**make for sth** یارمەتی دەدا

**make fun** گالتەی پێ دەكا

**make off** خێرا رادەكا

**make out** دەنوسێ

**make-up/n** خۆی جوان دەكا– ماكیاژ دەكا

**make sth up** پێكدێنێ– دادەهێنێ– تەواو دەكا

**make up his mind** بریاردەدا

**make/n** نیشانەی كۆمپانیا دروستكراوی...

**make-believe/n** خەیال– خۆ وا نواندن

**maker/ˈmeɪkə(r)/n** دروستكەر– بەرهەمهێن

**makeshift/ˈmeɪkʃɪft/adj** كاتی/شوێنگر

**make-up/n** كەلوپەلی جوانكاری– ماكیاژ/ كەسایەتی

**making/ˈmeɪkɪŋ/n** ئافراندن– دروست كردن

**maladjusted/ˌmæləˈdʒʌstɪd/adj** لەگەل خەلك هەلناكا، ناسازێ، شاز– ناوەز

**maladjustment/ˌmæləˈdʒʌstmənt/n** نەسازان لەگەل كۆمەل

**malaria/məˈleəriə/n** مەلاریا– لەرزوتا

**male/meɪl/adj** نێر

**male/n** نێرە

**male chauvinsim/n** نێرپەسندی– پیاو پەسندی– شۆفینیزمی نێراتی

**malice/ˈmælɪs/n** كینە، ئازاردانی خەلك

**malicious/məˈlɪʃəs/adj** كیناوی– زگ رەش

**malinger/məˈlɪŋgə(r)/v** خۆی نەخۆش دەكا

**malignant/məˈlɪgnənt/adj** ١–نەخۆشیە پیسەكە ٢– ئازاردەر

# Mm

M-m/em/ پیتی سێزدەم لە ئەلفبای ئینگلیزی

ma'am/mæm, mɑ:m/n خاتوون، خانم- دایك

mac: Mackintosh/ˈmækɪntɒʃ/n ماکنتۆش قاپوتی باران: مشەممە

macabre/məˈkɑ:brə/adj تۆقێنەر- ترسێنەر/پەیوەستە بەمردن

macaroni/ˌmækəˈrəʊni/n مەعکەرۆنی

machine/məˈʃi:n/n ١- ئامێر ٢- دەستە- رێکخستن

machinary/məˈʃi:nəri/n- مەکینەکان- ئامێرەکان، بەشە بزاوتەکانی ئامێرەکان

machine-gun/n رەشاش

macho/ˈmætʃəʊ/adj شانازی بە پیاوێتی خۆی دەکا

mackerel/ˈmækrəl/n جۆری ماسی

mad/mæd/adj ١-شێت- عەقل نەخۆش ٢-گەمژە- گەلحۆ- زۆر توڕە ٣- گێرەشێوێن ٤- شەیدا- کوشتە

madly/ˈmædli/adv ١- شێتانە- بە هەڵچوونەوە ٢- تا دوا ڕادە

madness/ˈmædnəs/n شێتی- گەمژەیی

madman/n شێت- گەمژە- هەڵەشە

madam/ˈmædəm/n مەدام- خانم- خاتوون

madden/ˈmædn/v توڕەدەکا-بێزاریدەکا

made/meɪd/v دروستی کرد

magazine/ˌmægəˈzi:n/n گۆڤار

maggot/ˈmægət/n زیندەوەری کرم ئاسا کرمۆلە

magic/ˈmædʒɪk/n پێوپا- جادو- جادوکەری، نائاسایی

magic/adj جادوویی- نایاب، سەرنج ڕاکێش

magically/ˈmædʒɪkli/adv ڕاڤەکردنی دژوارە

magician/məˈdʒɪʃn/n جادووکەر- سحرباز

magistrate/ˈmædʒɪstreɪt/n دادوەری پلە نزم/ دادپرس

magnanimous/mægˈnænɪməs/adj جوامێر

magnet/ˈmægnət/n موگناتیس

magnetic/mægˈnetɪk/adj موگناتیسی- سەرنج ڕاکێش

magnetism/ˈmægnətɪzəm/n هێزی موگناتیس

magnetize/ˈmægnətaɪz/v ١-دەکاتە موگناتیس ٢-سەرنجیڕادەکێشێ

magnetic tape/n شریتی کاسێت- شریتی ڤیدیۆ

magnificent/mægˈnɪfɪsnt/adj مەزن- نایاب، زۆر جوان

magnify/ˈmægnɪfaɪ/n گەورە دەکا- پیا هەڵدەدا/ ستایش دەکا

magnification/ˌmægnɪfɪˈkeɪʃn/n گەورەکردن

magnifying glass/n ئاوێنەی گەورەکردن

magnitude/ˈmægnɪtju:d/n قەبارە گەورە، گرنگ

magpie/ˈmægpaɪ/n قوشقەر- باڵندە

mahogany/məˈhɒgəni/n داری جۆری ماهۆگانی

maid/meɪd/n خزمەتکار- کارەکەر- نان کەر

maiden/ˈmeɪdn/n ئافرەتی شونەکردوو

maiden name/n نازناوی ئافرەت پێش شوکردن

maiden voyage/n یەکەم گەشتی پاپۆڕی نوێ

mail/meɪl/n پۆستە

**lurk/lɜ:k/v** خۆی مات دەکا– کەمین دادەنێ
خۆی مەلاس دەدا– بۆسە دادەنێ

**luscious/ˈlʌʃəs/adj** بەتام– بەلەزەت

**lust/lʌst/adj** خرۆشانی سێکس/ ئارەزوویێکی لەرادە بەدەر

**lust/v-n** ١– ئارەزووی سێکسی دەکا
٢– ئارەزووی بەدەست هێنانی دەسەلات و ناوبانگی دەکا

**lustful/lʌstfl/adj** سێکسی– زۆر سێکسی– تامەزرۆ

**lustfully/adv** بە تامەزرۆیی

**lute/lu:t/n** عوود

**luxurious/lʌgˈʒʊəriəs/adj** زۆر خۆش– خۆشگوزەران

**luxury/ˈlʌkʃəri/n** خۆشی– نیعمەت– ئاسودەیی– رابواردن

**lynch/lɪntʃ/v** یەکێ دەکوژێ– وادەزانێ تاوانبارە/ لە سێدارە دەدا بێ دادگا

**lyric/ˈlɪrɪkl/adj** لیریکی– شاعیرانە– رۆمانسیانە

**lyrics/ˈlɪrɪks/n** پەیڤەکانی گۆرانی لیریکی

**lyrical/ˈlɪrɪkl/adj** هۆنراوەی گۆرانی/ هۆنراوەی رۆمانسیانە

به وه‌فا

loyally/ˈlɔɪəli/adv بەوەفایی–
به دلسۆزی

loyalty/ˈlɔɪəlti/n وەفا، دلسۆزی–
لایەنگری– خۆشویستن

lozenge/ˈlɒzɪndʒ/n حەبێکی شیرینە
دەمژرێ، ئەو کەسانە بەکاری دێنن کە
کۆخەیان لێیە یان گەرویان دێشێ

L-plate/n هێمای فێربوونی ئۆتۆمبیل

lubricant/ˈlu:brɪkeɪt/n رۆنی
چەورکردنی مەکینە بۆ ئەوەی
دەنگی لێوە نەیەت

lucid/ˈlu:sɪd/adj ١– روون و ئاشکرا
٢– مێشك ساف– عەقڵ تەواو

lucidly/adv بەروون و ئاشکرایی

lucidity/lu:ˈsɪdəti/n مێشك بێ گەردی

luck/lʌk/n رێکەوت– بەخت– شانس

lucky/lʌki/adj به بەخت– به شانس/
بەخت هێنەر

luckily/lʌkɪli/adv خۆشبەختانە

lucrative/ˈlu:krətɪv/adj
بەهەرمێن– پارە هێن

ludicrous/ˈlu:dɪkrəs/adj هیچ–
قەشمەچار

lug/lʌg/v شتێ بەزەحمەت هەڵدەگری یان
رادەکێشی

luggage/ˈlʌgɪdʒ/n کەلوپەلی سەفەر

luggage rack/n تاقوچکەی کەلوپەل

lukewarm/ˌlu:kˈwɔ:w/adj
١– شیرتێن ٢– نارژد– بێحەماس

lull/lʌl/v ١– بێ دەنگی دەکا
٢– دەیخەوێنێ– لایەلای بۆ دەڵێ

lull/n بێدەنگی لە ناکاو/وەستانی لەناکاو

lullaby/ˈlʌləbaɪ/n لای لایە

lumber/ˈlʌmbə(r)/n–داریخانوو بەرە–
تەختە

lumber/v ١– تووڕشی دەکا
٢– بەرپرسیاریەتی پێ دەسپێرێ
٣– بەگرانی رێ دەکا– بەزەحمەت دەڕوا

luminous/ˈlu:mɪnəs/adj بریقەدار–
درەوشاوە

lump/lʌmp/n ١–کلۆ کلۆ– پارچە رەژوو
٢–ئەستور بوون–پەلمان– بەلبون
٣– پاروە نان

lump/v ١–کۆدەکاتەوە/خەڵکی خڕدەکاتەوە
٢– هەمووان بەیەك چاو سەیر دەکا

lumpy/adj پارچە پارچە– کلۆ کلۆ

lump it شتێ بە ناچاری قەبول دەکا

lunacy/ˈlu:nəsi/n گەمژەیی، شێتی

lunar/ˈlu:nə(r)/adj هەیڤی– مانگیی

lunatic/ˈlu:nətɪk/adj گەلحۆ گەمژە، شێتانە

lunatic asylum/n نەخۆشخانەی شێتان
نەخۆشخانەی ئەو کەسانەی نەخۆشی
عەقڵیان هەیە

lunch/lʌntʃ/n فراڤین– نانی نیوەڕۆ– نیوڕان

lunch/lʌntʃ/v نانی نیوەرۆ دەخوا

lunch time/n کاتی فراڤین

luncheon/ˈlʌntʃən/n فراڤین– کاتی فراڤین

lung/lʌŋ/n سی

lung cancer/n سەرەتانی سی/
شێرپەنجەی سی

lunge/lʌndʒ/n هێرشی لە ناکاو–
بزاوتی لە ناکاو

lunge/v بەرەو... هێرش دێنێ

lurch/lɜ:tʃ/n لەناکاو

leave sb in the lurch لەکاتی تەنگانە
بەجێی دێلێ/بزاوتنێکی لە ناکاو بەرەو لایەك

lurch/v بەلا دەکەوێ

lure/luə(r)/n سەرنج راکێشان
بەلادا بردن– لە رێ لادان/چەواشە

lure/luə(r)/v چەواشەی دەکا
هەڵدەخەڵەتێنێ– مەندەهۆشی دەکا

lurid/ˈluərɪk/adj ١–تۆقێنەر
٢– رەنگی بریقەدار

lose your life/v دەكوژرێ

lose your place/n شوێنی خۆی لە دەست دەدا

a losing battle شەڕێكی دۆڕاو كۆششێكی سەرنەكەوتوو

loser/ˈlu:zə(r)/n دۆڕاو

loss/lɒs/n لەدەست دان– دۆڕاندن

lost/lɒst/v لەدەستی دا، ونی كرد– دۆڕاندی

lost property/n نوسینگەی شتی ون بوو

lot/lɒt/n: the lot هەموو

lot/pron زۆر، ژمارەیەكی زۆر

lot/adj - adv زۆر– بە زۆری

lot/n ١– كۆمەڵەیەك– گوزمان ٢– چارە نوس – پارچە شتپارچە زەوی

lotion/ˈləʊʃn/n كەل و پەلی جوانكردن شۆرەر

lottery/ˈlɒtəri/n یانسیب

loud/laʊd/adj بەرز، بەهەرا– بەهەراو هۆریا

loud/adv بەدەنگی بەرز

loudness/n هاژەهاژ– دەنگەدەنگ– گارەگار

loudspeaker/ˌlaʊdˈspi:kə(r)/n دەنگ بەرزكەر

lounge/laʊndʒ/n ١– ژووری دانیشتن ٢– هۆڵی چاوەڕوانی

lounge/laʊndʒ/v بەبێ تاقەتی ڕادەوەستێ یان دادەنیشێ– پاڵدەكەوێ

louse/laʊs/n ئەسپێ

lousy/ˈlaʊzi/adj ١– زۆر خراپ– ماندو هیلاك ٢– كۆن – خەواڵو

lout/laʊt/n گێل– گەوج، بێ ئابڕووی

lovable/ˈlʌvəbl/adj ١– خۆشەویست ٢– لە دڵا نزیك – بەردڵ

love/lʌv/n ١– خۆشەویستی– ئەڤینی ٢– شەیدایی– خۆشەویست٣– ئازیز

in love حەزی لێ دەكا خۆشی دەوێ

fall in love دەكەوێتە داوی ئەڤینی

love-affair/n پەیوەندی ئەڤینی– پەیوەندی سێكسی

love-story/n ١– چیرۆكی ئەڤینی ٢– چیرۆكی سێكسی

love/v خۆشی دەوێ– ئەشقی دەبێ

lovely/ˈlʌvli/adj جوان– قەشەنگ/ خۆش– دڵرفێنەر

loveliness/ˈlʌvlɪnəs/n جوانی– سەرنج ڕاكێشان

lover/ˈlʌvə(r)/n ئاشق– دۆست/ ئاشقی(مۆسیقا)– شەیدا

low/ləʊ/adj ١– نزم– نەوی ٢–كەم–هیچ نا–قۆڕ ٣–بێ ڕێز–بێ ئابروو ٤– نزم–هێمن ٥– نوزەیدێ– خەمۆك–نەساغ ٦– نزم– گێڕی نزم

lower-case/adj پیتی بچووك

lower-class/adj چینیخوارەوە (چەوساوە–پرۆلیتاریا)– كرمانج– ڕەنجبەر

low-key/adj سادەو ساكار

lowland/ˈləʊlənd/n زەوی نزم

lowtide/n داكشان– شەپۆلی دەریا/ نزمترین ئاستیدەریا

low/adv بەرەو یان لە باری نزمیدا چینەكانی دەنگ نزمتر دەبێ...

lowlying/adj زەوی نزم– نزیكی ئاستی دەریا

low paid/adj كەم دەرامەت–داهاتی كەمە

low/ləʊ/n ئاسی نزم– دابەزین

low-down/ˈləʊdaʊn/adj ١–ڕاستییەكان/زانیاری نهێنی ٢–ناپەسند– سووك

lower/ˈləʊə(r)/adj ژێرەوە–بنەوە/نزمتر

lower/v ١–نزم دەكاتەوە– نەوی دەكاتەوە ٢– كەم دەكاتەوە– ڕێژەی نزم دەكاتەوە

loyal/ˈlɔɪəl/adj دڵسۆز– لایەنگر–

log دەرچوون لە کۆمپیوتەر off/out
logarithm/ˈlɒgərɪðəm/n لۆگاریتم
loggerheads/ˈlɒgəhedz/n
بە توندی-جیاواز- دژ- دەبێ لەگەڵ
logic/ˈlɒdʒɪk/n لۆژیك- زانستی ژیری- بەکارهێنانی عەقڵ
logical/ˈlɒdʒɪkl/adj ١- ماقووڵ- لۆژیکانە
logo/ˈləʊgəʊ/n هێما، دروشم
loiter/ˈlɔɪtə(r)/v دەسوڕێتەوە بێ
کارو مەبەست- جادە دەپیوێ
lollipop/ˈlɒlipɒp/n مژمژە
lone/ləʊn/adj بە تەنیا، بە تەنێ
loner/ˈləʊnə(r)/n گۆشەگیر-
ئەو کەسەی پێیخۆشە بەتەنیا بێ
lonely/ˈləʊnli/adj ١- تەنیایی
٢- پەژار- گۆشەگیر
lonesome/ˈləʊnsəm/adj ١- هەست
بەتەنیا کردن ٢- خەمۆك
long/lɒŋ/adj درێژ
long-distance/adj ماوەی درێژ
long-jump/n بازدانی درێژ
long-range/adj ماوەی دوور
long-sighted/adj دووربین
long/lɒŋ/n ماوەی درێژ
long/adv بۆماوەیەکی درێژ/
لە ماوەیەکی دوورەوە
long/v بە تەوسەوە، بەشەوقەوە/دەیەوێ...
longing/ˈlɒŋɪŋ/n تەوس- شەوق-
ئارەزوویەکی زۆر
longitude/ˈlɒndʒɪtju:t/n
هێڵی درێژی جوگرافی
loo/lu:/n دەستاو- ئاو دەست
look/lʊk/v ١- تەماشا دەکا٢- واپێدەچی
٣- دەگەڕێ لە- بەرەو
look ١- چاودێری دەکا after/v
٢- ئاگای لێدەبێ ٢- گرنگی پێ دەدا
look/n ١- تەماشاکردن
٢- گەڕان٣- سیما
٤- ڕوخسار- ڕواڵەت٥- شێواز
looks/lʊks/n ڕوخساری مرۆڤ
lookout/ˈlʊkaʊt/n چاودێر
Look out! ئاگادار بە/ وریا بە
loom/lu:m/n مەکینەی تەون- چنین
loom/v وەك تارمایی دەردەکەوێ/
تارمایی...دادەگرێ
loony/ˈlu:ni/adj - n شێت- گەمژە
loop/lu:p/n ئەڵقە، گرێ
loop/v دەکاتە گرێ- ئەڵقە- بازنە-
گرێ دەدا- توند دەکا
loophole/ˈlu:phəʊl/n کەلێن، دەربازگە
loose/lu:s/adj ١- بەرەڵلا- گرێ نەدراو
٢- خاو- پەرش و بڵاو- کراوە
loosely/ˈlu:sli/adv ١- بەشێوەیەکی بەرەڵا
٢- بە پەرش و بڵاوی
loosen/ˈlu:sn/v دەکاتەوە-
گرێ دەکاتەوە- شل دەکاتەوە
loot/lu:t/n تاڵان (تاڵان و برۆ)-دزین
loot/v تاڵان دەکا
lop/lɒp/v دەبڕێتەوە/لێ دەکاتەوە
lopsided/ˌlɒpˈsaɪdɪd/adj بەلایەکدا کەوتو
lord/lɔ:d/n دەسەڵاتدار/زەنگین
the lord خودا -لۆرد
the lords ئەنجومەنی لۆردان
lordship/ˈlɔ:dʃɪp/n حەزرەت،
لۆردێتی- خانەوادەیی
lorry/ˈlɒri/n لۆری
lose/lu:z/v ١- لەدەست دەدا
٢- وون دەکا٣- دەدۆڕێنێ
lose your head/n نیگەران دەبێ
سەری لێ دەشێوێ
lose heart بێ ورە دەبێ

live together پێکەوە دەژین

livelihood/ˈlaɪvlihʊd/n گوزەران

lively/ˈlaɪvli/adj ١- زیندوو- چالاك ٢- بەپیت- پیتدار

liven/ˈlaɪvn/v دەگەشێتەوە- دەبوژێتەوە- بەچالاك دەکەوێ

liver/ˈlɪvə(r)/n جەرگ: پاکژکەرەوەی خوێن

liver sausage/n جەرگی برژاو

livestock/ˈlaɪvstɒk/n مەڕو ماڵات/ پەڕەواڵە

living/ˈlɪvɪŋ/adj ١- زیندوو- هێشتا دەژی

living/n ٢- گوزەران- رۆزی

living-room دیوەخان، ژووری دانیشتن

lizard/ˈlɪzəd/n مارمێلکە- مارمیلۆق

load/ləʊd/n بار- باری- ژمارەیەکی زۆر

load/v باردەکا- بار وەردەگرێ دیسك دادەگرێ- پر دەکا

loaded/ləʊdɪd/adj بارکراو

loaf/ləʊf/n سەموون- کولێرا

loan/ləʊn/n ١- قەرد٢- خواستن- دان

loan/v قەرد دەدا، (کتێب) دەخوازێ لە

loathe/ləʊð/v بێزی دەبێتەوە- رقی لێدەبێتەوە

lob/lɒb/v تۆپی لەسەر سەری نەیارەکەی ئاوا دەکا

lob/n کەوتنی تۆپ

lobby/ˈlɒbi/n ١-هۆل- ڤاوش٢- لۆبی

lobby/v گوشار دەخاتە سەر

lobe/ləʊb/n بەزی بنەوەی گوێ کرکراگەی گوێ

lobster/ˈlɒbstə(r)/n قرژانگی دەریا، کەرکەدەن گۆشتی قرژانگ و کەرکەدەن

local/ˈləʊkl/adj نارەخۆیی- خۆمانە- ناوچەیی، دانیشتووی ناوچە

locally/adv لە سنوری ناوچە

local authority/n دەسەڵاتدارانی ناوخۆ کاربەدەستانی ناوچەیی

local call/n تەلەفۆنی ناوخۆیی

local government/n حکومەتی ناوچەیی حکومەتی هەرێمی

local time/n کاتی ناوخۆ

localize/ˈləʊkəlaɪz/v گەمارۆ دەدا لە- جەخت دەکا

locate/ləʊˈkeɪt/v شوێنی دیاردەکا- دەکەوێتە

location/ləʊˈkeɪʃn/n ١- شوێن- هەوار ٢- گەران بەدوای

lock/lɒk/n ١- قوفل ٢- ئەو بەشەی روبار یان جۆگا کە ئاستی ئاو دەگۆرێ

lock/v قوفل دەدا- لە ناو...دادەنێ- زیندانی دەکا

locker/ˈlɒkə(ə)/n لۆکەر

locket/ˈlɒkɪt/n ملوانکە- خوناوکە

locust/ˈləʊkəst/n کلۆ، کوللە

lodge/lɒdʒ/n ١- خانوی دەرگەوان ٢- خانوی گوند بۆ راوکەران ٣- ژووری دەرگەوان

lodge/n ١- ژووری لە ماڵێ بەکرێ دەگرێ ٢- جێی خۆی دەگرێ- دەسەکەنێ گلەیی دەکا

lodger/ˈlɒdʒə(r)/n کرێچی ناو ماڵان

lodging/ˈlɒʒɪŋ/n ماڵ، شوێنی ژیان و گوزەران

lodgings/n ژووری بەکرێدان

loft/lɒft/n ژووری ژێر خانوی/بنمیچێن

log/lɒg/n ١- قەدی دار- داری سوتان ٢- تۆماری رووداوەکان (لەکەشتی یان فرۆکە)

log/v شتێ دەنوسێ لە تۆماری رووداوەکان

log in/on دەست بەکار دەکا لە کۆمپیوتەر چوونە ناو (بەرنامەی کۆمپیوتەر)

٢- زمانزان- زمانناس.

lingustic/lɪŋˈgwɪstɪk/adj زمانەوانی

linguistics/n لێکۆلینەوەی زانستی زمان- زمانەوانی- زمانناسی

lining/ˈlaɪnɪŋ/n ناو پۆش

link/lɪŋk/n ١- یەك ئەلقە لە زنجیرە - ٢- بەستەر- پێکەوەگرێدەر

link/v پێکەوە دەبەستێ- گرێدەدا

linoleum/lɪˈnəʊliəm/n زەوی داپۆش- مافور رایەخ

lion/ˈlaɪən/n شێر

lioness/ˈlaɪənəs/ دێلە شێر- شێری مێ

lip/lɪp/n لێو- لێوار

lip-read/v بە جولەی لێو لە مەبەست دەگا/لێوخوێن

lipstick/ˈlɪpstɪk/n لێو سورکەر- سۆراو

liquid/ˈlɪkwɪd/n شلە

liquid/adj شل

liquidate/ˈlɪkwɪdeɪt/v دادەخا- قەپات دەکا- دەکوژێ

liquidation/ˌlɪkwɪˈdeɪʃn/n ١- حساب داخستن ٢- لەناو بردن- کوشتن

liquidize/ˈlɪkwɪdaɪz/v شل دەکاتەوە

liquidizer/v شلکەرەوە

liquor/ˈlɪkə(r)/n ئارەق- مادەی سەرخۆش کەر

lisp/lɪsp/n پسەپس (دەنگی س دەکاتە ث)

list/lɪst/n لیستە

list/v دەخاتە لیستەوە

listen/ˈlɪsn/v گوێ دەداتێ- گوێ دەگرێ

listen/n گوێ گرتن

listener/n بیسەر، گوێگر

listless/ˈlɪstləs/adj ماندوو، بێ تاقەت، شەکەت

listlessly/adv بێ تاقەتانە، بەساردی

lit/lɪt/v دادەگیرسێنێ

literacy/ˈlɪtərəsi/n ١- توانای نوسین و خوێندنەوە ٢- خوێندەواری

literal/ˈlɪtərəl/adj رەسەنی- وەرگێرانی وشە بە وشە

literally/ˈlɪtərəli/adv وشە بە وشەیی

literary/ˈlɪtərəriː/adj ئەدەبی- وێژەیی

literate/ˈlɪtəət/adj خوێندەوار- رۆشنبیر

literature/ˈlɪtrətʃə(r)/n ئەدەب- بلاوکراوەکان- چاپکراوەکان

litre/ˈliːtə(r)/n لیتر

litter/ˈlɪtə(r)/n ١-پاشماوە-پاشەرۆك ٢-پەرە کاغەز ٣- هاوتەمەن- پێکەوە لە دایك بوون

litter/v پیسی دەکا

litter bin/n تەبلەی پیسایی

litter-lout : litter bug/n ئەو کەسەی پیسایی لە شوێنی گشتی فرێ دەدا

little/ˈlɪtl/adj ١- بچووك- کورت ٢- بچووك- گەنج - لاو

little/det کەم- کەمێ لە

little/pron کەم- بەشێکی کەم

little/adv بەکەمێ- کەمێك

little by little بەرە بەرە- لەسەرخۆ

live/laɪv/adj ١- زیندو- زیندی ٢- هێشتا نەتەقیتەوە ٣- کارەبادار- راستەوخۆ- ئێکسەر

live/adv بەراستەوخۆ

live/lɪv/v ١- دەژی- دادەنیشی ٢- ئیشتەجێیە لە.. خۆشی لەژیان دەبینێ

live on ١- هێشتا زیندوە- دەژی ٢- هەر دەژی

live on sth دەژی لەسەر- دەژی بە

lighter/ˈlaɪtə(r)/n چەرخ
lightning/ˈlaɪtnɪŋ/n بروسکە
lightning/ˈlaɪtnɪŋ/adj هێرشی لەناکاو- بروسکە ئاسا
like/laɪk/v خۆشی دەوێ- دەیەوێ
likeable, likable/ˈlaɪkəbl/adj نەرم- دڵخۆشکەر- بەکەیف
like/prep وەك یەك- کت و مت - وەك ئەیی چاوەڕێ دەکرێ
like/laɪk/adj وەك
like/adj هەمان
like/n هاوتا/هاوشان
likelihood/ˈlaɪklihʊd/n شیمانە- ڕێتێچوون
likely/ˈlaɪkli/adj چاوەڕێکراو
likely/adj گونجاو- شیمانەکراو
liken/ˈlaɪkən/v پێ دەچێ
likeness/ˈlaɪknəs/n پێکچوون
likes and dislikes ویست و نەویستەکانی مرۆڤ/خۆشی و ترشی خۆشەویست و نەیارەکانی مرۆڤ
likewise/ˈlaɪkwaɪz/adv هەمان- هەروەها
liking/ˈlaɪkɪŋ/n شەیدایی
lilac/ˈlaɪlək/n ١- گوڵی لیلاق- ڕەنگی لیلاقی ٢- ئەرخەوانی تاریك
lily/ˈlɪli/n ڕووەکی زەنبە- شلێر/ گوڵ سپی
limb/lɪm/n قاچ یان باسکی مرۆڤ/پەل یەکێ لە لقە سەرەکییەکانی دار
lime/laɪm/n ١-کەلس ٢-داری زیزفۆن ٣- لیمۆناسا ٤- ڕەنگی کەسکی بەرەو زەرد
limelight/ˈlaɪmlaɪt/n ڕووناکی سەر شانۆ
in the limelight ١- دەکەوێتە بەر ڕووناکی ٢- گرنگی پێ دەدرێ
limerick/ˈlɪmərɪk/n پێنج خشتەکی/ جۆرە هۆزانێکی گاڵتەییە
limestone/ˈlaɪmstəʊn/n بەردی بینا- بەردی کەلس
limit/ˈlɪmɪt/n سنوور- تخووب- دوا سنور
within limits لە سنوری ژێریدا لە سنوری ماقولیەت دا
limit/v دیار دەکا
limited/adj دیاری کراو- سنور دار
limited company/n کۆمپانی سنوردار
limitation/ˌlɪmɪˈteɪʃn/n سنور-قەید- چوار چێوە، سنوری دەسەڵات- کێماسی
limousine/ˈlɪməziːn/n ئۆتۆمبیلی لیموزین
limp/lɪmp/adj ژاکاو- وەریو/سست
limp/v دەشەلێ/ئاریك دەڕوا
limp/n شەل/شەلیی
line/laɪn/n ١- هێل٢- ڕێز ٣- دێر٤- هێلی ئاسنی ٥- ڕێگا- ڕێڕەو- هێلیگواستنەوە ٦- بەرەی جەنگ
line/v ١- لۆچ دەبێ- دەموچاوی چورچ دەبێ ٢-ڕێز دەبەستێ- ڕیزدەبێ- لەسەرهەرادەوەستێ ٣- ناو پۆش دەکا ٤- خەت و خێچ دەکا
lineman: linesman/n چاودێر لە تۆپانێ ناوبژیوانی سەرهێل- لاین مان
linen/ˈlɪnɪn/n کتان- قوماشی کتان چەرچەف- قوماشی سەرمێز- سەرین
liner/ˈlaɪnə/n کەشتی- پاپۆڕ
liner/n بنەر- بنپۆش
linger/ˈlɪŋə(r)/v ١- لەشوێنێ بۆ ماوەیەکی زۆر دەمێنێتەوە ٢-ماوەیەکی زۆر خەریك دەبێ بە..
lingerie/ˈlænʒəri/n جلی ژێرەوەی ئافرەت- ئەتەك- بن کراس
linguist/ˈlɪŋgwɪst/n ١- ئەو کەسەی بەهرەی فێربوونی زمانی هەیە

کتێبخانەی تایبەت

liberarian/laɪˈbreərɪən/n ئەمینداری کشتی/ بەرپرسی کتێبخانە

lice/lais/n ئەسپێ- ئەسپێیەکان

licence/ˈlaɪsns/n ١- مۆڵەت
٢- مۆڵەتی لێخوڕین

license/ˈlaɪsns/v ١- مۆڵەتی دەداتێ
مۆڵەتی لێخوڕینی بۆ دەردێنێ.

lick/lɪk/v دەلێسێتەوە- لیکی پێدا دەدا

lick/n مژین- لێسانەوە

lid/lɪd/n داپۆش- قەپاغ/
چەرمی سەرچاو/پشتەچاو

lie/laɪ/v درۆدەکا

lie/n درۆ

lie/v رادەکشێ- پاڵدەکەوێ

lieutenant/lefˈtenənt/n ئەفسەری
پلە یەك

life/laɪf/n ١- ژیان- زیندو- ساخ
٢- گیان- بوون ٣- ژیان- ئەزموون
٤- ژیان- بوون و مردن
٥- ژیان- گوزەران
٦- ژیان - ژیاننامە

lifeless/ˈlaɪfləs/adj بێ ژیان - مردوو

life and death/adj ژیان و مردن-
زۆر گرنگ

lifebelt/ˈlaɪfbelt/n چوێی رزگارکردن

lifeboat/ˈlaɪfbəʊt/n بەلەمی رزگارکردن

life cycle/ˈlaɪfsaɪkl/n بازنەی ژیان-
سوڕی ژیان

life expectancy/n تەمەنی
رەچاوکراو

lifeguard/ˈlaɪfgɑːd/n رزگارکەر

life jacket/n چاکێتی رزگارکردن لە ئاو

lifelike/ˈlaɪflaɪk/adj کت و مت،
دەقاودەق وەك خۆی وەك ئەوەی رەسەن

lifeline/ˈlaɪflaɪn/n گوریسی ژیان
(رزگارکردن) گوریسی تەنگانە

lifelong/ˈlaɪflɒŋ/adj هەموو ژیان- هەمیشە

lifesize/adj هەمان قەبارە

lifespan/ˈlaɪfspæn/n تەمەن

lifestory/ˈlaɪfstɔːri/n ١-ژیاننامە
٢- شێوازی گوزەران

lifetime/ˈlaɪftaɪm/n ماوەی ژیان

lift/lɪft/v ١- بەرز دەکاتەوە٢- دەگوازێتەوە
٣- پەرش و بلاو دەبێ٤- دەدزێ
٥-هەڵدەوەشێنێتەوە

lift/n ١- بەرزکردنەوە- گواستنەوە
٢- بەرزکەرەوەی کارەبایی
٣- سوار بوونی ئۆتۆمبیل ٤- وزەبەرزکردنەوە

lift off/n دەرچونی روکێت

ligament/ˈlɪgəmənt/n ١-هەڵگری ئێسکەکان
ئێسك بەند
٢- بەستەری ئێسکەکانی مرۆڤ و گیانەوەر

light/laɪt/n روناکی- چرا- شخاتە -چەرخ

light روناك- پوون- رەنگی کراوە/
رێ پیشاندەر

light/v دادەگیرسێنێ- روناك دەکاتەوە

lighting/ˈlaɪtɪn/n روناکی

light/adj ١- سووك/قورس نیە
٢- سووك- کەمە- قەرەبالغ نیە
٣- نەرم- ئاسان- تەنکاو- قووڵ نیە
٤- رەنگ کراوە

light/adj بارسووك/بێبار

lightly/adv ١- بەنەرمی
٢- بە گاڵتە٣- بە ئەنقەست

lightness/n نەرمی، گاڵتە، خۆشی

light headed/adj ١- سەری گێژ دەبێ/گێژ
٢- سەری دەسوڕێ/وێ

light-hearted/adj ١- کەیف خۆش-
شاد ٢- گاڵتەچی- قۆشمەچی

light weight/ˈlaɪtweɪt/n کێش کەم،
سوکە کێش

lighten/ˈlaɪtn/v ١- کێشی کەم دەبێ
٢- روناکتر دەبێ

leniently/adv سزایەکی سووکی دەدا
lens/lenz/n ئاوێنە
lent/lent/v قەردی دا
lentil/ˈlentl/n نیسك
leo/ˈliːəʊ/n بورجی شێر
leopard/lepəd/n پڵنگ
leotard/ˈliːətɑːd/n جلی رامێنان/ مایۆ
leper/ˈlepə(r)/n گولی–گرو
leprosy/ˈleprəsi/n نەخۆشی گولی/ گەری
توورشی پێست و دەمار دەبێ
lesbian/ˈlezbiən/n مالۆس، ئافرەتێکە لە رووی سێکسییەوە سەرنجی ئافرەتێکی تر رادەکێشێ.
less/les/pron – det کەمتر، ژمارەی کەمتر
less/adv تا کاتێکی کەمتر
less and less تا دێ کەمتر دەبێ
هەتا دێ بچوکتر دەبێ لە..
lessen/ˈlesn/v کەم دەکا، هێور دەکا، کەم دەکاتەوە
lesser/ˈlesə(r)/adj - adv بە پلەیەکی کەمتر
lesson/ˈlesn/n وانە، پەند
let/let/v رێ دەدا– بەری دەدا
دەی / دەبا
let's
let/v بەکرێ دەدا
lethal/ˈliːθl/adj کوشندە– بکوژ
leukaemia/luːˈkiːmiə/n بکوژ– سەرەتانی خوێن
level/levl/adj راست– هەمان ئاست
لەبەرزی..
level/n ئاست– رێژە– قات– نهۆم
level/v راست دەکا، گرێ ئامێلێ، رێك دەکا
lever/ˈliːvə(r)/n بەرزکەرەوە
– دەسکی– دوگمەی کارپێکردنی ئامێر
lever/v دەجولێنێ، بەرز دەکاتەوە
leverage/ˈliːvərɪdʒ/n هێزی یان گوشاری بەرزکەرەوە
levy/ˈlevi/v دەسەپێنێ، باج کۆدەکاتەوە، باج وەردەگرێ
liability/ˌlaɪəˈbɪləti/n ١– بەرپرسیاری
٢– کێشەیەکی گەورە – بارگرانی
liable/ˈlaɪəbl/adj ١– بەرپرس بەپێی یاسا
٢– دوچار. ٣– شیمانە دەکرێ
بەرپرسیار لە رووی یاساییەوە
liaise/liˈeɪz/v ١– پەیوەندیەکی بەردەوامی هەیە لەگەڵ... ٢– بەبەردەوام زانیاری دەداتێ
liaison/liˈeɪzn/n ١– پەیوەندی نێوان دوو بەشی جیای سوپا.
٢– پەیوەندی سێکس نێوان ژن و پیاو
liar/ˈlaɪə(r)/n درۆزن
libel/ˈlaɪbl/n ١– ناوبانگی زراندن– کەمکردن
٢– درۆ هەڵبەستن
libel/v ١– ناوبانگی دەزرێنێ
٢– درۆی بۆ هەڵدەبەستێ
liberal/ˈlɪbərəl/adj ١– لیبرال، ئازادیخواز
٢– لێبوردە
٣– دەست بڵاو– مەرد، سەخی تەبیعەت
٤–چاوتێر
liberalism/ˈlɪbərəlɪzəm/n لیبرالیەت
liberally/ˈlɪbərəli/adv بەسەخاوەت–بەزۆری
the liberal democrat/n پارتی لیبرالی دیموکراتی
liberate/lɪbəreɪt/v ئازاد دەکا
liberated/adj بێکۆت، ئازاد
liberation/ˌlɪbəˈreɪʃn/n رزگارکردن
liberator/n ئازادیخواز، رزگارکەر
liberty/ˈlɪbəti/n ئازادی
libra/ˈliːbrə/n بورجی تەرازو
library/ˈlaɪbrərɪ/n کتێبخانەی گشتی/

بەجێ بێڵە ٢- دوادەخا

leave/n مۆڵەت

leaves/n گەڵای دار

leavings/ˈliːvɪŋz/n پاشماوەکان

lecture/ˈlektʃə(r)/n دەرس- وانە

lecture/v وانە دەدا- وانەك پێش کەش دەکا

lecturer/ˈlektʃərə(r)/n وانەبێژ

led/led/v رابەری کرد

ledge/ledʒ/n ١-لێواری بەردین ٢-بەرپەنجەرە- بن پەنجەرە

leek/liːk/n کەوەر- قورادە

left/left/v بەجێی هێشت

left-luggage office/n نوسینگەی دانانی کەل و پەل

leftovers/ˈleftəuvəz/n بەرماوە

left/adj چەپ

left/adv بەرەو چەپ- لایەنی چەپ

the left چەپڕەو- پارتی چەپ

left hand/adj دەستە چەپ

left handed/adj چەپانی- چەپە

left wing/n باڵی چەپ لە پارتی سیاسی

left wing/adj چەپڕەو

leg/leg/n ١- لاق- قاچ ٢- قۆناغێك، شوێنێك

legacy/ˈlegəsi/n میرات/سپاردە

legal/ˈliːgl/adj یاسایی- شەرعی

legality/liːˈgæləti/n یاسایی- شەرعیەت

legalize/ˈliːgəlaɪz/v دەیکاتە یاسایی، بەشەرعی دەیکا

legend/ˈledʒənd/n ١- ئەفسانە- ئەفسانەکان ٢- مرۆڤ یان رووداوێکی بەناوبانگ

legend/ˈledʒənd/n ١- ئەفسانە- ئەفسانەکان

legendary/ˈledʒəndri/adj ١- ئەفسانەیی ٢- زۆر بەناوبانگ

leggings/ˈlegɪŋz/n پانتۆڵی سترێچی ئافرەت

legible/ˈledʒəbl/adj خوێنراو، ڕوون

legbility/ˌledʒəˈbɪləti/n خەت ڕوونی- ئاسان خوێندنەوە

legibly/ˈledʒəbli/adv بەشێوەیەك بخوێندرێتەوە- بەخەتێکیباش

legion/ˈliːdʒən/n ١- تیپی سەربازی ٢- جەماعەت، ئاپورەی خەڵك

legislate/ˈledʒɪsleɪt/v یاسا دادەنێ

legislation/ˌledʒɪsˈleɪʃn/n یاسادانان

legitimate/lɪˈdʒɪtɪmət/adj ١- منداڵی بە دایك و باوك ٢- ماقووڵ - یاسایی

legitimately/adv بەشێوەیەکی ماقوڵ

leisure/ˈleʒə(r)/n کاتی بێکاری، کاتی حەوانەوە

at your leisure کە دەرفەتت بوو

leisurly/adj لەسەرخۆ- بێپەلە

leisure centre/n مەڵبەندی چالاکی وەرزشی

lemon/ˈlemən/n لیمون

lemon-squeezer/n گوشەری لیمۆ گوشینی لیمۆن

lemonade/ˌleməˈneɪd/n لیمۆنیغازی- خۆشاوی لیمۆن

lend/lend/v قەرد دەدا- قەرد وەردەگرێ

lender/ˈlendə(r)/n قەردەر

length/leŋθ/n درێژی

at length بە درێژی

lengthen/ˈleŋθn/v درێژدەکاتەوە

lengthy/ˈleŋθi/adj زۆر درێژ بە درێژی

lenient/ˈliːniənt/adj میهرەبان- سووك سووك

lenience/ˈliːniəns/n میهرەبانی، لێبوردەیی

lay man/n پیاری ئاسایی

lay/v-lie پاڵکەوت، ڕاکشا

layabout/ˈleɪəbaut/n تەمبەڵ و تەوەزەل

lay-by شوێنی وەستانی ئۆتۆمبێل لە لاری

layer/ˈleɪə(r)/n چین/ توێژاڵ

laze/leɪz/v هیچ ناکا، ڕادەکشێ

lazy/ˈleɪzi/adj تەمبەڵ- خاو- لەسەرخۆ

laziness/ˈleɪzɪnəs/n تەمبەڵی

lead/led/n ١- کانزای قورقوشم
٢- قەڵەمیدار- قەڵەم ڕەساس
٣- پلەی یەکەم، پێشەنگ
٤- ڕۆڵی سەرەکی لە شانۆگەری
٥- زانیاری گرنگ بۆ چارەسەری کێشە
٦- تۆق- وایەری کەرەبا

lead story/n هەواڵی سەرەکی

lead/li:d/v ١- ڕابەری دەکا- ڕێی پیشان دەدا
٢- کاریگەری لێدەکا- بەرەو ...دەچێ
٣- دەبێتە هۆی
٤- ژیانێکی تایبەت بەسەر دەبا

leader/li:də(r)/n ڕابەر، سەرۆك

leadership/n سەرۆکایەتی
- ئەندگارەکانی سەرکردایەتی- سەرکردایەتی

leading/ˈli:dɪŋ/adj ١- دیار- بەرچاو- گرنگ ٢- سەرەکی- پێشەنگ

leaf/li:f/n گەڵا

leaf/v پەڕ هەڵدەداتەوە

leafy/ˈli:fi/adj زۆر گەڵای سەوزی هەیە
- دار و باری زۆری هەیە

leaflet/ˈli:flət/n نامیلکە لە بارەی شتێکەوە

league/li:g/n ١-کۆمەڵە- یەکێتی
٢- عوسبە-ئاست

in league with هاوپەیمانی نهێنی هەیە لەگەڵ..

Arab League کۆمەڵکاری عەرەبی

leak/li:k/n - v ١- کونێکی بچوك
٢- دەرچوونی گاز لە کونێکەوە
٣- دزەکردنی گاز٤- ئەشکەنەکردنی هەواڵ
٥- دزە کردنی هەواڵ

leak out/v هەواڵی نهێنی دزە دەکا

leakage/ˈli:kɪdʒ/n ئەشکەنەکردن- دزەکردن - ئاو دز

leaky/ˈli:ki/adj کوندار، کونی هەیە

lean/li:n/adj لاواز-
گۆشتی کەم بەز- کەم ڕوون - کەم

lean/v ١- لاردەبێتەوە، دەچەمێتەوە
٢- پشت دەبەستێ بە..

leap/li:p/v - بازدەدا- خێرا دەجوڵێ

leap at بە پەرۆشەوە قبوڵ دەکا لە خۆشیا دەفرێ

leap/n بازدان- گۆڕانێکی گرنگ

leap frog/n یاری بازدان لەسەر پشتی یەکتر

leap year/n هەرساڵێ لەچوار ساڵ کە مانگی شوبات ٢٩ ڕۆژی هەیە لەجیاتی ٢٨ ڕۆژ/ ساڵی پڕ (٣٦٦) ڕۆژ

learn/lɜ:n/v ١- فێر دەبێ
٢-هەندێ زانیاری بەدەست دێنێ
٣- دەرك پێ دەکا

learned/ˈlɜ:nɪd/adj ڕۆشنبیر- ئەکادیمی- زانیاری

learner/ˈlɜ:nə(r)/n فێرخواز

learning/ˈlɜ:nɪŋ/n زانست، مەریفەت

lease/li:s/n بۆندی کرێ

least/li:st/det - pron کەمترین

at least بەلایەنی کەمەوە/هەر چ نەبێ

leather/ˈleðə(r)/n چەرم، پێستە

leave/li:v/v ١- بەجێ دێڵێ، دەڕوا-

نزیکەی لە کۆتایی کاتەکەدا

**latest/adj** نوێترین

**late/n** کۆچ کردوو– خوا لێخۆش بوو

**sooner or later** زوو یان درەنگ

**latish/adj** هەندێ دواکەوتوو

**late comer/n** درەنگ هاتووە

**lately/ˈleɪtli/adv** لەم دواییانە، بەم زوانە

**latent/ˈleɪtnt/adj** شاراوە– نادیار

**lathe/leɪð/n** تۆڕنە

**lather/ˈlɑːðə(r)/n** کەف

**latin/ˈlætɪn/n** لاتین– لاتینی،
بنەچە لاتینی، بنیاد لاتینی

**Latin American/n** ئەمریکای لاتینی
کەسێکی ئەمریکای لاتینی

**latitude/ˈlætɪtjuːd/n** هێڵی پانی
جوگرافی

**latter/ˈlætə(r)/adj** دواتر، دواترین

**latter/n** دووەم لە دوو

**latterly/adv** بەم دواییانە–
ماوەیەك بەر لەئێستا

**laugh/lɑːf/v** پێ دەکەنێ

**laugh/n** پێکەنین

**laughable/ˈlɑːfəbl/adj** جێی
پێکەنینە، پێکەنیناوی

**for a laugh** هەر بۆ نوکتە– هەر
بۆ پێکەنین

**laughing/ˈlɑːfɪŋ/adj** پێکەنیناوی

**laughter/ˈlɑːftə(r)/n** پێکەنین،
قاقای پێکەنین

**launch/lɔːntʃ/v** کەشتی دەباتە ناو ئاو
ڕۆکێت بەرەو ئاسمان دەنێرێ
دەوەشێنێ– شتی نوێ نیشان دەدا

**launch/n** کرداری ڕەوانەکردنی
کەشتی بۆ ناو ئاوو ڕۆکێت بۆ ئاسمان و
شتی نوێ بۆبازار

**launch/n** لانچ– بەلەمی ماتۆڕدارە

**launderette/lɔːnˈdret/n** دوکانێکی تایبەت بۆ
شوشتن و وشك کردنەوەی جل بە پارە

**laundry/ˈlɔːndri/n** شوشتن– جل شوشتن
جلشۆرگەو ئوتی کردن

**laureate/n** شاعیر

**laurel/ˈlɒrəl/n** ١– گەڵا ٢– ناوبانگی–
شکۆیی

**lava/ˈlɑːvə/n** بەردی ئاگراوی کە لەبورکان
دەردەچێ

**lavatory/ˈlævətri/n** ئاودەست، دەستشۆر

**lavender/ˈlævəndə(r)/n** ڕوەکی بۆن خۆش

**lavish/ˈlævɪʃ/adj** ١– دەست بڵاو– بەخشندە
٢– ژمارەیەکی زۆر

**lavish/ˈlævɪʃ/v** بە دەست بڵاوی خەرج دەکا
بە بەخشندەیی دەبەخشێ

**law/lɔː/n** یاسا– کۆلیژی ماف

**law and order** یاسا و نیزام
یاسا سەروەری– پەیڕەوی یاسا دەکرێ

**lawful/ˈlɔːfl/adj** یاسایی– شەرعی

**lawless/lɔːləs/adj** نایاسایی–
ئاشوب، گێرەشێوێن

**lawlessness/n** بێ یاسایی–
ئاشوب– توندوتیژی

**law-abiding/adj** یاسا پەروەر،
پەیڕەوی یاسا دەکا

**lawbreaker/ˈlɔːbreɪkə(r)/n** یاسا شکێن

**lawcourt/ˈlɔːkɔːt/n** دادگا

**lawsuit/ˈlɔːsuːt/n** داوای قەزائی

**lawn/lɔːn/n** مێرگ– پاوان، فریز

**lawyer/ˈlɔːjə(r)/n** پارێزەر

**solicitor, barrister, attorney/n**
ئەم وشانەش واتای پارێزەر دەگەیەنن

**lax/læks/adj** خاو، کەمتەرخەم–شل وشێو

**lay/leɪ/v - laid** ١– دادەنێ– دەگەیەنێ
٢– ئامادەی دەکا– هێلکە دەکا

**lay/n** سرود، گۆرانی

**lay/adj** بێ دین– نادین– ناپسپۆڕ

**land lady/ˈlændleɪdi/n** ئەو ژنەی خانوو بەکرێ دەدا خاوەن ئوتێلایبچووک–ژن

**land lord/ˈlændlɔːd/n** ئەو پیاوەی خانوی خۆی بەکرێ دەدا/خانوداری پیاو–خاوەن ئوتێلی بچووک–پیاو

**land mark/n** ١– نیشانەی دیار ٢– قۆناغێکی گرنگ– گۆڕانێك لە پەرەسەندنی شتێك

**landscape/ˈlændskeɪp/n** ١– دیمەنی سروشتی ٢– وێنەیەك کەدیمەنێکی سروشتی دەنوێنێ

**lane/leɪn/n** ١– ڕێگایەکیتەسکی گوند/ باریکەڕێ ٢–شەقامی تەسك لە نێوان بینایان ٣– ڕاڕەو– هەیوان

**language/ˈlæŋɡwɪdʒ/n** زمان– زمانی ئاماژە، مۆسیقا... زمانی– میللەتێك/زمان پیسی– زمانی یاسایی

**lanky/ˈlæŋki/adj** باریك و درێژ

**lantern/ˈlæntən/n** فانۆس

**lap/læp/n** باوەش– کۆش– ئامێز

**lap/n** یەك سوڕانەوە بە دەوری یاریگا بەشێك لە گەشتێکی درێژ

**lap/v** وەپێش بەرەکانی خۆی دەکەوێ کە تەنیا یەك سوڕانەوە لە پشتەوەیەتی

**lap/v** ١– بە زمان دەخواتەوە ٢– ئاوەکە دەنگێکی نەرمی لێ بەرز دەبێتەوە

**lapel/ləˈpel/n** لایەکیچاکەت/ یەخەی لایەکی چاکەت یان قاپوت

**lapse/læps/n** ١– غەفلەت ٢– هەڵخلیسکان– لادان– زەلەی زەمان ٣– ڕەفتارێکی ناشیرین ٤– ماوەی دابڕان

**lapse/v** ١– بەرەو بارێکی تر دەچێ ٢– کارێگەری نامێنێ

**laptop/ˈlæptɒp/n** کۆمپیوتەری کەسی – لاپتۆپ

**larder/ˈlɑːdə(r)/n** کۆگای بچووك

**large/lɑːdʒ/adj** مەزن– فراوان

**by and large** بەشێوەیەکی گشتی

**at large** ئازاد– بەرەڵا

**largely/ˈlɑːdʒli/adv** تاڕادەیەکی زۆر– بەشێوەیەکی گشتی

**large scale** لەسەر ئاستێکی فرەوان

**lark/lɑːk/** کلاوە کوڕە، باڵندەیەکی قاوەیی بچوکە و دەنگی خۆشە

**laryngitis/ˌlærɪnˈdʒiːtɪs/n** هەوکردنی گەروو– قوڕگ ئاوسانی گەروو/هەوك

**laser/ˈleɪzə(r)/n** تیشکی لێزەر

**lash/læʃ/n** ١– جەلدە٢– برژانگ

**lash/v** ١– بە قامچی لێ دەدا ٢– شتێ بجولێنی وەك قامچی ٣– دوو شت بە توندی بەیەکەوە گرێ دەدا

**lash out** مەردانە پارە لە خەرج دەکا

**lass/læs/** کچ– کچی گەنج

**lasso** گوریسێکی درێژ لە کۆتایی لایەکی قوفڵێکی هەیە بۆ گرتنی چێڵ وئەسپ بەکاردێ

**last/lɑːst/adj** ١– دوا بینا– دوا ٢–پێش کۆتایی– ڕابردوو ٣– دوا–نەگونجاو– دوا وشە ٤– دوا چارەسەر

**lastly/adv** لەکۆتاییدا

**last/adv** لە کۆتایی– دواجار

**last/v** ١–بەردەوام دەبێ ٢– تێکناچێ٣– دەخایەنێ

**lasting/lɑːstɪŋ/adj** هەمیشەیی– بێ کۆتا

**last/n** ١– دواکەس– دواشت ٢– ئەوەی مابێ

**latch/lætʃ/n** ستونی دەرگا– شمشێری دەرگا– سوڕگی

**latch on** داخراوە بەڵام کلۆم نەکراوە– قوفل نەدراوە

**late/leɪt/adj** دواکەوتوو– گیرۆ بوو

## Ll

**L–l/el/** پیتی دوازدەم لە ئەلفبای ئینگلیزی

**lab/læb/n** تاقیگە

**label/ˈleɪbl/n** ١– پلیت
٢– پارچە... بۆ شت لەسە نوسین

**label/v** ١– دادەنێ– وەسفی دەکا
٢– ناوی دەنێ

**laboratory/ləˈbɒrətri/n** لاب– تاقیگە

**laborious/ləˈbɔːriəs/adj** ماندوکەر– هیلاکەر

**labour/ˈleɪbə(r)/n** ١–کار، کرێکار
٢– ئەرك٣– چینیکرێکار

**the labour party/n** پارتی کرێکاران

**labour-saving/adj** ئامێری کەمکەرەوەی کار– تێکۆشان

**labour/v** کاردەکا– رەنج دەدا

**laboural breathing** بەزەحمەت هەناسە دەدا

**labourer/ˈleɪbərə(r)/n** کرێکار، کارگەر

**labrador/n** سەگی کوێران– سەگێکی مرۆڤدۆستە

**labyrinth/ˈlæbərɪnθ/n** وێلگە– رێی دژوار

**lace/leɪs/n** داننێل– قەیتان

**lace/v** قەیتانی توند دەکا

**lack/læk/n** پێویستی هەیە بە

**lack/n** لەدەست دان– نەبوون

**laconic/ləˈkɒnɪk/adj** کورت و پوخت

**laconically/ləˈkɒnɪkli/adv** بەکورتی و پوختی

**lacquer/ˈlækə(r)/n** بریقەدار/ بۆیەی بریقەداری ئەو شلەیەی لە پرچ دەدرێ تا شێوازی تراشینەکە راگرێ

**lacy/ˈleɪsi/adj** داننێل ئاسا–وەك قەیتان

**lad/læd/n** کور– گەنج

**ladder/ˈlækə(r)/n** پەیژە– قادرمە

**laden/ˈleɪdn/adj** بارکراو، بارگران

**ladies/n** ئاودەستی تایبەت بە ئافرەت

**ladle/ˈleɪdl/n** ئەسکوێ بۆ شلە–کەوگیر بۆ برنج

**lady/ˈleɪdi/n** خانم، خاتوون– لێیدی/خانەوادە

**ladies and gentlmen** بە رێزان، خوشك و برایان

**lady like/adj** بەرێزانە، گونجاو، شیاو

**lag/v** (لە کاروان) دوا دەکەوێ– لەسەرەخۆ دەڕوا

**lag-lag-time/n** ماوەی نێوان دوو ڕووداو

**lager/ˈlɑːgə(r)/n** جۆرێکە لە بیرەی ڕوون

**lagoon/ləˈguːn/n** گۆمی ئاو سوێر

**laicism/n** لایسیزم– دوورەدینی– نائایینی

**laid/v: lay** دادەنێ–داینا

**laid back/adj** ئانیگەران– گوێ بە کێشان نادا– دنیای لە خۆ تەنگ نەکردووە

**lain-lie** پالکەوتوو– پالدەکەوێ

**lake/leɪk/n** گۆم– دەریاچە

**lamb/læm/n** بەرخ– گۆشتی بەرخ

**lame/leɪm/adj** ١– شەل/شەلە
٢–بیانوێکی لاواز هەنجەتێکی باوەڕ پێنەکراو

**lament/ləˈment/v** دەلاوێنێتەوە– شیوەن دەکا

**lamp/læmp/n** لەمپە– چرا

**lamp post/læmp pəust/n** ستوونی سەر شەقام

**lampshade/ˈlæmpʃeɪd/n** پۆشەری چرا

**land/lænd/n** ١– زەوی، وشکایی، پارچە زەوی ٢– خۆڵ، خاك، ئاخ، وڵات

**landislide/ˈlændslaɪd/adj** ١– هەرەسی زەوی
٢–زۆر گەورە–سەرکەوتنێکیزۆر گەورە

**land/lænd/v** ١– دەنیشێتەوە– دێتە خوارێ
٢– بە دەست دێنێ

**landing/ˈlændɪŋ/n** دابەزینی– نیشتنەوەی فڕۆکە

**landing/n** شۆستەی بارکردن

**kiss/n** ماچ

**kit/kɪt/n** کەلوپەل- پێویستی

**kit/v** پێویستی ئامادە دەکا

**kitchen/ˈkɪtʃɪn/n** چێشتخانە-ئاندین

**kite/kaɪt/n** کۆلارە- قوشکاغەز

**kitten/ˈkɪtn/n** بێچوە پشیلە

**knave/n** ١-بێئابروو ٢-وغد لە قومار

**knead/ni:d/v** دەشێلێ، دەگوشێ

**knee/ni:/n** ئەژنۆ، چۆك

**kneecap/ˈni:kæp/n** کلاوەی ئەژنۆ

ئەو ئێسکەی چۆك دادەپۆشێ

**kneel/ni:l/v** کڕنوش دەبا، خۆدەچەمێنێ

**knew/nju:/v** زانی

**knickers/ˈnɪkəz/n** کورتە دەرپێی ئافرەت

**knife/naɪf/n** چەقۆ، چەقوو

**knight/naɪt/n** ١-ئەو کەسەی پلەی "سێر"ی هەبێ ٢-سوار چاك

**knighthood/ˈnaɪthʊd/n** سوار چاکی

**knit/nɪt/v** دەچنێ- چنین

**knitting/ˈnɪtɪŋ/n** چنین- تریکۆ

**knitting needle/n** دەرزی چنین

**knob/nɒb/n** ١-گرمۆ، دەسك ٢-کلیل ٣-پارچەیەك لە

**knock/nɒk/n** لێدان

**knock/v** ١-لێدەدا، لە دەرگا دەدا ٢-رەخنە دەگرێ

**knot/nɒt/n** ١-گرێ ٢-پەتی سێدارە

**knot/v** دەبەستێتەوە- گرێ دەدا

**know/nəʊ/v** دەزانێ- دەیناسێتەوە

**knowing/ˈnəʊɪŋ/adj** زانیار

**knowingly/ˈnəʊɪŋli/adv** بەئەنقەست

**knowledge/ˈnɒlɪdʒ/n** زانیاری- مارێفەت

**knowledgeable/ˈnɒlɪdʒəbl/adj** شارەزا، ئاگادار

**koppie/n** گردی بچووك

**Koran/kəˈrɑ:n/n** قورئانی پیرۆز

**kris/n** خەنجەر

**kudos/ˈkju:dɒs/n** ئاموس و شکۆ

**kulak/n** کولاك جوتیاری زەویدار

**Kurd/kɜ:d/n** کورد

**Kurdish/ˈkɜ:dɪʃ/n** کوردی-زمانی کوردی

**Kurdistan/n** کوردستان/ ولاتی کوردان

# Kk

**K-k/keɪ/** پیتی یازدەم لە ئەلفبای ئینگلیزیدا

**kangaroo/ˌkæŋgəˈruː/n** کەنگەر

**karate/kəˈrɑːti/n** کاراتی

**kayak/ˈkaɪæk/n** بەلەمی یەك کەس

**kebab/kɪˈbæb/n** کەباب

**keen/kiːn/adj** ١-زۆرپەرۆش ٢-تیژ ٣-شەیدا

**keep/kiːp/v** دەمێنێ/دەپارێزێ

**keep/n** ١-گوزەران-بژێوی٢-پاڵپشت ٣-بورج

**keeper/ˈkiːpə(r)/n** ١-پاسەوان-چاودێر ٢-گۆڵچی

**keeping/ˈkiːpɪŋ/n** ١-دەسازێ لەگەڵ ٢-لەگەڵیدەگونجێنێ

**keg/keg/n** بەرمیلی بچوك

**ken/ken/n-v** مەودا- سنور-چوارچێوە-دەزانێ

**kennel/ˈkenl/n** کۆلیتی سەگ، کونە سەگ

**kept/kept/v** پاراستی

**kerb/kɜːb/: ncurb/n** لێواری شۆستە-کەناری شۆستە

**kerchief/ˈkɜːtʃɪf/n** لەچك- دەسرۆك

**kernel/ˈkɜːnl/n** ١-کرۆك-گەوهەری باسەکە ٢-رستەی سەرەکی

**kerosene/ˈkerəsiːn/n** کیرۆزین-نەوت

**kettle/ˈketl/v** کتلی

**key/kiː/n** ١-کلیل ٢-چارەسەر ٣-کلیلی مێما

**keyboard/ˈkiːbɔːd/n** دوگمەکانی تایپ- نووسین- کیبۆرد

**keyhole/ˈkiːhəʊl/n** کونە کلیل-کلۆم

**key/adj** زانیاری دەداتە کۆمپیوتەر

**key/adj** سەرەکی، زۆر گرنگ

**kick/kɪk/v** لوچکەی لێدەدا، تێهەڵدەدا

**kick off/n** یاری تۆپی پێ دەستپێ دەکا

**kick out** دەریدەکا، قاودەدا

**kick/n** ١- تێ هەڵدان، لێدان ٢-هەست بەخۆشی کردن

**kid/kɪd/n** منداڵ

**kidnap/ˈkɪdnæp/v** دەرفێنێ

**kidnapping/ˈkɪdnæpɪŋ/n** رفاندن

**kidney/ˈkɪdni/n** گورچیلە-کلیە

**kill/kɪl/v** ١-دەکوژێ- سەردەبڕێ ٢-ئازاری پێ دەگەیەنێ

**kill/n** ١-کوشتن ٢-نێچیر- کوژراو

**killer/ˈkɪlə(r)/n** بکوژ- کوژەر

**killing/ˈkɪlɪŋ/n** تاوانی کوشتن

**kilo/ˈkiːləʊ/n** کیلۆ

**kilometre/ˈkɪləmiːtə(r)/n** کیلۆمەتر

**kin/kɪn/n** خزموکەس، خزم و خوێش

**kind/kaɪnd/n** جۆر

**kind of** هەندێ

**kind/adj** میهرەبان

**kindness/ˈkaɪndnəs/n** میهرەبانی-چاکە

**kindergarten/ˈkɪndəgɑːtn/n** باخچەی ساوایان

**kindly/ˈkaɪndli/adj** بەبەزەیی

**kindliness/ˈkaɪndlɪnəs/n** بەزەیی، میهرەبانی

**king/kɪŋ/n** پادشا

**king-size/adj** زۆر گەورە- جۆری پاشا

**kingdom/ˈkɪŋdəm/n** ١-شانشین ٢- دەسەڵاتی پۆحی خوا ٣-جیهان ٤-بوار

**kink/kɪŋk/n-adj** ١-گرێ، بادانەوە، لاری- ئارەز

**kip/kɪp/n** ١-نوستن- خەوتن ٢-سەرخەو

**kiss/kɪs/v** ماچ دەکا

junta/ˈdʒntə/n دەستەی عەسکەری
حوکمدار دەستەی سەربازی فەرمانڕەوا

Jupiter/ˈdʒuːpɪtə(r)/n ١- هەسارەی موشتەری
٢- جۆپیتەر: خوداوەند لە ئەفسانەی رۆمانی

jurisdiction/ˌdʒuərɪsˈdɪkʃn/n
دەسەڵاتی یاسایی

juror/ˈdʒuərə(r)/n ئەندامێکی ئەنجومەنی سوێندخۆران

jury/ˈdʒuəri/n ١- دەستەی سوێند خۆران
٢- دەستەی ناوبژیوان/دەستەی بریاردەر

just/dʒʌst/adj ١- بەداد ٢- دادوەر

just/adv ١- پێش ماوەیەکی کورت
٢- بەتەواوی

just now هەرئێستا

justice/ˈdʒʌstɪs/n ١- داد ٢- یاسا

justify/ˈdʒʌstɪfaɪ/v پاساو دێنێتەوە

justifiable/ˈdʒʌstɪfaɪəbl/adj
پاساو هەڵدەگرێ

justification/ˌdʒʌstɪfɪˈkeɪʃn/n
پاساو

jut/dʒʌt/v دەردەکەوێ

jute/dʒuːt/n ١- گوش ٢-گونیە
٣- تووک

juvenile/ˈdʒuːvənaɪl/n هەرزەکار

juvenile/adj پەیوەست بەهەرزە کار وەك
تاوانەکانی هەرزەکاران- نەوجەوانان

juvenile crime منداڵانە

juvenile delinquent/n نەو گەنجەی
تاوانێکی ئەنجام داوە/یان بە تاوانێك
تاوانبارە

juxtapose/ˌdʒʌkstəˈpəuz/n-v
١- دوو شت ٢- دووکەس لەلای
یەك دادەنێ بۆئەوەی جیاوازیەکانیان
دەربێخێ/ بەرامبەر دەکا

juxtaposition/ˌdʒʌkstəpəˈzɪʃn/n
١-هاوسێی ٢- نزیکی ٣- دژەکان
٤- جیاوازی ٥- ناکۆکی

**jot/dʒɒt/v** بەکورتی و خێرا شتێ تۆمار دەکا

**journal/ˈdʒɜːnl/n** ١- گۆڤاری وەرزشی ٢- ئەکادیمی ٣- ڕۆژنامە ٤- یاداشتی ڕۆژانە

**journalism/ˈdʒɜːnəlɪzəm/n** ڕۆژنامەنووسی ڕۆژنامەگەری

**journalist/ˈdʒɜːnəlɪst/n** ڕۆژنامەنووس

**journey/ˈdʒɜːni/n** گەشت

**jovial/ˈdʒəʊviəl/adj** زۆر ئاسودە- خۆش مەشرەب

**joy/dʒɔɪ/n** ١- خۆش ٢- سەرچاوەی خۆشی

**joyful/ˈdʒɔɪfl/adj** ١- خۆشنود ٢- کەیف خۆش٣- ئاسوودە

**joyless/ˈdʒɔɪləs/adj** ١- بێکەیف ٢- ناشاد٣- خەمبار

**joyride/ˈdʒɔɪraɪd/n** لێخوڕینی ئۆتۆمبیل بە شێوەیەکی گاڵتەکارانە

**jubilant/ˈdʒuːbɪlənt/adj** دلخۆشکەر

**jubilee/ˈdʒuːbɪliː/n** یۆبیل

**Judaism/ˈdʒuːdeɪɪzəm/n** ١- خوایەتی ٢-جولەکایەتی ٣- دینی جولەکە

**judge/dʒʌdʒ/n** ١- قازی ٢- دادوەر ٣- شارەزا

**judge/v** ١- ئاکامی گەمە ڕادەگەیەنێ ٢- ڕەخنە دەگرێ ٣- بڕیاردەدا ٤- بڕیاردەردەکا

**judgement(judgment) /ˈdʒʌdʒmənt/n** ١- بڕیار ٢- بڕیاری دادگا ٣- ڕا

**judicial/dʒuˈdɪʃl/adj** ١- قەزایی ٢- دادوەری

**judicious/dʒuˈdɪʃəs/adj** ١- ژیرانە ٢- حەکیمانە

**judo/ˈdʒuːdəʊ/n** یاری جۆدۆ

**jug/dʒʌg/n** ١-قۆری ٢-دۆلکە ٣- سوراحی

**juggle/ˈdʒʌgl/v** تۆپ بۆ ئاسمان فڕێ دەداو دەگرێتەوە- یاری بە تۆپ دەکا

**juice/dʒuːs/n** ١- گوشراوی میوەجات ٢- خۆشاو

**juicy/ˈdʒuːsi/adj** ١- پڕ خۆشاو ٢- گوشراو ٣- هەواڵی ئابڕوبەر ٤- هەواڵی خۆش ٥- هەواڵی خراپ

**jukebox/ˈdʒuːkbɒks/n** ئامێرێکە لە گازینۆ و باڕ هەیە پارەی تێ بکەی مۆسیقا لێ دەدا

**July/dʒuˈaɪ/n** مانگی تەموز

**jumble/ˈdʒʌmbl/v** تێکەڵ و پێکەڵ دەکا

**jumble/n** کۆمەڵێ شتی ئاڕێك

**jumbo/ˈdʒʌmbəʊ/adj** ١- زۆر گەورە ٢- زۆر فراوان

**jumbo/n** فڕۆکەی جامبۆ

**jump/dʒʌmp/n** ١- بازدەدا ٢- خێرا دەڕوا

**jump/n** بازدان

**jumper/n** ١- قوماشی خاو٢- بازدەر

**junction/ˈdʒʌŋkʃn/n** دووڕیان

**June/dʒuːn/n** مانگی حوزەیران

**jungle/ˈdʒʌŋgl/n** ١- جەنگەڵ ٢- دارستانی چڕ

**junior/ˈdʒuːniə(r)/adj** ١- پلە بچووك ٢- بچووك٣- گچکە ٤- نەوجەوان: تەمەن لە ٧-١١ ساڵی ٥- قوتابی قۆناغی سێ یان چوار

**junior/n** ١- فەرمانبەری بچوك ٢- قوتابی سەرەتایی قوتابخانەی قوتابیانی تەمەن لە نێوان ٧- ١١ ساڵی

**junk/dʒʌŋk/n** ١-بەلەمی کۆن و بێکەلك ٢-شتی کۆن و بێبەها ٣-بەلەمی گەورەی چینی

jeopardy/ˈdʒepədi/n ترسی لە دەست دان و دۆڕان...

jerk/dʒɜːk/n ڕاکێشان پاڵنانی لە ناکاو/ هەژان

jerk/dʒɜːk/v لە پڕ و خێرا ڕادەکێشێ دەمەژێ/ دەلەرێ

jersey/ˈdʒɜːzi/n ١- جێرسی
٢- جۆرە قوماشێکی سوفیە
٣- لەسەر کراس و بلوز لەبەر دەکرێ

Jesus/ˈdʒiːzəs/n عیسا پێغەمبەر

jet/dʒet/n ١- فڕۆکەیەکی نوێی خێرایە
٢- فوارەی ئاو یان غاز

jet black/adj ڕەشی تاریك

jetty/ˈdʒeti/n شۆستەی بەندەر

Jew/dʒuː/n جولەکە- جوو

jewel/ˈdʒuːəl/n ١- زێڕو زیو٢- گەوهەر

jeweller/ˈdʒuːələ(r)/n ١- گەوهەرچی
٢- زێڕینگر

jewellery/ˈdʒuːəlri/n ١- زێڕو زیو
٢- خشڵ

jig/dʒɪg/n هەڵپەڕکێی میللی/ مۆسیقای هەڵپەڕکێ

jig/dʒɪg/v لە خۆشیا هەڵدەپەڕێ

jiggle/ˈdʒɪgl/v سەروبن بە شت دەکا

jihad/dʒɪˈhɑːd/n جیهاد

jingle/ˈdʒɪŋgl/n ١- خشەخش
٢- شەق شەق٣- تەقەتەق
٤- پارچە مۆسیقا یان گۆرانی پڕوپاگندە

jingle/v ١- دەزرینگێتەوە
٢- تەقەتەق دێ

jinx/dʒɪŋks/n ١- بەدبەخت٢- شووم

jinx/v ١- بێبەختی لەگەڵ خۆی دێنێ
٢- شوومی لێدەبارێ

jitters/ˈdʒɪtəz/n هەستی نیگەرانی و دەمارگیری و تووڕەیی زۆر

jittery/ˈdʒɪtəri/adj ١- نیگەران
٢- دەمارگیر٣- تڕۆ

job/dʒɒb/n ١- کار ٢- پیشە
٣- بەرپرسیارێتی

jobless/ˈdʒɒbləs/adj بێکار

the jobless/n بێکارەکان

joblessness/n بێ کاری

jockey/ˈdʒɒki/n- v ١-جۆکی ٢-ئەسپ سوار فێڵ دەکا، لە خشتەدەبا

jodhpurs/ˈdʒɒdpəz/n پانتۆڵی تایبەت بەسوار ئەسپ

jog/dʒɒg/v ١- لەسەرخۆ ڕادەکا
٢- ڕاهێنان دەکا٣- بەمل
٤- بەشان پاڵ دەنێ

jog/n ١- غاردانی لەسەرخۆ
٢- پاڵنانی هێواش

jogger/ˈdʒɒgə(r)/n ڕاکەر

john/dʒɒn/n دەستاو- دەستشۆر

join/dʒɔɪn/v ١-دەبێتێ ٢-پەیوەندی پێ دەکا
٣- دەبەستێتەوە
٤- دادەنیشێ بۆ خواردنەوە

join/n ١- ژوان
٢- جێی گەیشتنی دوورشت

joint/dʒɔɪnt/n ١- بەیەکگەر
٢- پارچە گۆشتی ناو فرنی

joint/adj ١-هاوبەش٢- پێکەوە

jointly/adv ١- پێکەوە ٢- بە هاوبەش

joke/dʒəʊk/n نوکتە

joker/ˈdʒəʊkə(r)/n ١- نوکتەچی٢- جۆکەر

jolly/ˈdʒɒli/adj ١- ڕووخۆش، نیوەسەرخۆش

jolly/adv زۆر

jolly well بێ گومان

jolt/dʒəʊlt/v ١- دەهەژێنێ ٢- دەجولێنێ

jolt/n هەژانی لە ناکاو

jostle/ˈdʒɒsl/v ١- بەریەکێ دەکەوێ بە توندی
٢- بەتوندی پاڵ دەنێ

# Jj

J-j/dʒeɪ/ پیتی دەیەم لە ئەلفبای ئینگلیزی

jab/dʒæb/v ١-بەرەقی/ بە توندی پاڵ بەشتێ/کەسێ وەدەنێ ٢-بەتوندی دادەگرێ

jab/n ١-پاڵدانی لە ناکاو و توند ٢-تێوەژەندن

jack/dʒæk/n ١- جەگ ٢- کوڕ لە قومار ٣- کەس

jack/v ١- وازدێنێ ٢- دەست هەڵدەگرێ ٣- جەگ بە کاردێنێ

Jackalin/n چەقەڵ

jacket/ˈdʒækɪt/n ١- چاکەت ٢- سەرپۆش٣- قەپاغی گەورە

jackknife/ˈdʒæknaɪf/n چەقۆی گیرفان

jackpot/ˈdʒækpɒt/n گەورەترین خەڵات لە یانەسیب

Jacuzzi/dʒəˈkuːzi/n گەرماوی جاکوزی

jaded/ˈdʒeɪdɪd/adj هیوزاو: ماندو هیلاك

jagged/ˈdʒægɪd/adj زبر و نوك تیژ

jaguar/ˈdʒægjuə(r)/n ١- پشیلەی ئەمریکی ٢- پڵنگ

jail/dʒeɪl/n زیندان

jail/v ١- زیندانی دەکا ٢- دەخرێتە زیندان

jailer/ˈdʒeɪlə(r)/n ١-پاسەوانی زیندان ٢- زیندانەوان

jam/dʒæm/n مرەبا

jam/v ١- حەشامەت دروست دەکا ٢- پاڵ دەنێ ٣- گیر دەدا/ دەبەستێ ٤- دەیهاڕێ/ دەیگوشێ ٥- تەشویش لە رادیۆ دروست دەکا ٦- بە خێرا برێك دەکا ٧- ئۆتۆمبیل رادەگرێ

jam/n ١- حەشامەت ٢- ئاپۆرە ٣- ئاریشە ٤- کێشە ٥- تەنگو چەڵەمە

jangle/ˈdʒæŋgl/v خشەخش دەکا

jangle/n خشەخش، دەنگی ئامان- قاپ و قاچاغ

janitor/ˈdʒænɪtə(r)/n دەرگاوان

January/ˈdʒænjuəri/n ١- کانونی دووەم ٢- مانگی یەك

jar/dʒɑː(r)/n ١- جەرە٢- گۆزە ٣- ماددەی ناو گۆزە

jargon/ˈdʒɑːgən/n ١- زمانێکی دژوار ٢- زمانێکی پڕ زاراوەی تەکنیکی

jasmine/ˈdʒæzmɪn/n یاسەمین

jaundice/ˈdʒɔːndɪs/n ١- نەخۆشیەکە چاو و پێست زەرد دەکا ٢- زەردوویی٣- زەرتك

javelin/ˈdʒævlɪn/n ١- رم ٢- تیر

jaw/dʒɔː/n ١- شەویلگە ٢- شەویلك ٣- ددانی گیانەوەر

jazz/dʒæz/n مۆسیقای جاز

jazz/v ١- رەوشەن دەکا٢- جاز لێدەدا

jealous/ˈdʒeləs/adj ١- بەئێرەیی ٢- چاوچنۆك ٣- غیرەدار (لەژن بۆ نمونە)

jealousy/ˈdʒeləsi/n ئێرەیی/ غیرەداری

jeans/dʒiːnz/n ١- قوماشی جینز ٢- پانتۆلی جینز٣- پانتۆلی کاوبۆی

jeep/dʒiːp/n جێب

jeer/dʒɪə(r)/v بێشەرمانە پێدەکەنێ و هاوار دەکا

jeer/n هاواروپێکەنینی بێ شەرمانە/ جریتەجریت

jelly/ˈdʒeli/n ١- مەیین، جێلی٢- مورەبا

jeopardize/ˈdʒepədaɪz/v دەکەوێتە رەوشێکی مەترسییەوە

it/ɪt/pron ١- راناوی-ئەو-بۆ کەسی سێیەمی تاك (ناعاقل)

italics/ɪˈtælɪks/n هێڵی لار

itch/ɪtʃ/n خوران

itch/v دەخورێ

itchy/adj توشی خوران بووە- خوراو

item/ˈaɪtəm/n ١- مادده ٢- بەند ٣- هەواڵ ٤- وشە

itemise/ˈaɪtəmaɪz/v لیستە دروست دەکا بۆ هەموان/ خشتە دروست دەکا

itinerant/aɪˈtɪnərənt/n گەڕۆك

itinerary/aɪˈtɪnərəri/n ١-گەڕۆکنامە ٢- گەشت نامە ٣- رابەری گشت

it's کورتەی it is

itself/ɪtˈself/reflex pron خۆی

by itself لە خۆیەوە- بە تەنیا

I've کورتەی I have

ivory/ˈaɪvəri/n عاج- سپی

ivy/ˈaɪvi/n گوڵە لاولاو

**iris/ˈaɪrɪs/n** ١– ڕەشێنەی چاو/ گلێنە
٢– گوڵە سەوسەن

**iron/ˈaɪən/n** ١–ئاسن٢– ئوتوو

**iron/v** ئوتودەکا

**ironic/aɪˈrɒnɪc/adj**
پێچەوانەوەی ئەوەی دەیڵێ

**ironical/aɪˈrɒnɪkl/adj** گاڵتەخوازیی

**irony/ˈaɪrəni/n** ١–گاڵتە ٢–ئایرەنی
٣– پێ ڕابواردن

**irradiate/ɪˈreɪdieɪt/v** تیشك دەنێرێ

**irrational/ɪˈræʃənl/adj** نامافووڵ
ناعەقلانیەت

**irreconcilable/ɪˈrekənsaɪləbl/adj**
١–دوژمندار/ ئاشت نەبووە ٢–پێچەوانە

**irregular/ɪˈregjələ(r)/adj**
١–نائاوەز ٢–جیا ٣–نارێك
٤– پێچەوانەی دابی باو ٥– بێڕێسا

**irrelevant/ɪˈreləvənt/adj**
١– ناپەیوەست ٢– دەرەوەی بابەت

**irreparable/ɪˈrepərəbl/adj**
١–چاك ناکرێتەوە ٢– هەموار ناکرێ

**irrepressible/ˌɪrɪˈpresəbl/adj**
١– چالاك ٢– زرنگ ٣– پڕ ژیان و بزاڤ

**irreproachable/ˌɪrɪˈprəʊtʃəbl/adj**
دەست پاك– بێخەوش

**irresistible/ˌɪrɪˈzɪstəbl/adj**
١– بەرگە ناگرێ لە بەهێزیا
٢–بەرگەناگرێ لە جوانیا ٣–سەرنج ڕاکێش

**irreverent/ɪˈrevərənt/adj**
١–بێ قیمەت/ بێ ئابرو
٢– بێ ڕەچاوکردنی شتی پیرۆز

**irresponsible/ˌɪrɪˈspɒnsəbl/adj**
١–نابەرپرس ٢–هیچ و پووچ

**irreversible/adj** بێ ڕێز

**irreversible/ˌɪrɪˈvɜːsəbl/adj**
١– ناگۆڕدرێ ٢– گەڕانەوە لێی نیە

**irrigate/ˈɪrɪgeɪt/v** ١– ئاودەدا
٢– ئاو بەبۆڕی بۆ زەوییو دانەوێڵە دەبا

**irrigation/ˌɪrɪˈgeɪʃn/n** ١– ئاودان
٢– ئاودێری

**irritable/ˈɪrɪtəbl/adj** ١– زوو توڕە
دەبێ ٢– زوو هەڵدەچێ

**irritability/ˌɪrɪtəˈbɪləti/n**
١– زوو توڕە بوون ٢– قینچکە تەنگی

**irritate/ˈɪrɪteɪt/v** ١– توڕەی دەکا
٢– بێزاری دەکا
٣– ئازاری دەدا، تووشی خوراندنی دەکا

**irritation/ˌɪrɪˈteɪʃn/n** ١– توڕەیی
٢– بێزاری ٣– خوراندن

**is/ɪz/** کرداری بوون

**Islam/ˈɪzlɑːm/n** ١– ئیسلام
٢– ئایینی ئیسلام

**Islamic/ɪzˈlæmɪk/adj** ئیسلامی

**islamcist/n** ئیسلام ناسی

**island/ˈaɪlənd/n** ١– دوورگە
٢– پارچەزەوییەکی بە ئاو دەورەدراو

**islander/n** دانیشتەی دورگە

**isle/aɪl/n** دوورگە
(ئەمە زیاتر لەگەڵ ناو بەکاردێ)

**British isle** وەك دوورگەی بەریتانی

**isolate/ˈaɪsəleɪt/v** ١– جیای دەکاتەوە
٢– گۆشە گیری دەکا

**isolated/ˈaɪsəleɪtɪd/adj** ١– گۆشەگیر
٢– تەنیا ٣– دوورە پەرێز

**isolation/ˌaɪsəˈleɪʃn/n** ١– گۆشەگیری
٢– دوور پەرێزی

**in isolation** بە تەنیا

**issue/ˈɪʃuː/n** ١– کێشە ٢–دەز
٣– مەسەلە ٤– ژمارەی ڕۆژنامە ٥– گۆڤار
٦– دەرکردنی ڕۆژنامەو گۆڤار

**issue/v** ١– دەردەکا ٢– دەردەچێ لە

**isthmus/ˈɪsməs/n** ١– بەرزەخ
٢– دەربەند

١- دەرکەنار ٢- گۆشەگیر

٣- دوورەپەرێز٤- خودی

intrude/ɪnˈtruːd/v خۆتێ

هەڵدەقوڵتێنێ

intruision/ɪnˈtruːʒn/n ١- غەوارە

٢- بیانی٣- خۆتێهەڵقوڵتێنەر

intuition/adj ١-ژیری ٢- زرنگی

intuitive/adj ژیر/زرنگ

inundate/ˈɪnʌndeɪt/v

لەسەری کۆدەبێتەوە/دادەپۆشێ

invade/ɪnˈveɪd/v ١- داگیر دەکا

٢- شکۆی دەشکێنێ٣- غەزو دەکا

invader/ɪnˈveɪdə(r)/n داگیر کار

invalid/ˈɪnvəlɪd/n ١- دەردەدار

٢- درماوی٣- پەککەوتە ٤- بەسەرچوو

invalid/ɪnˈvælɪd/adj ١- ناڕەوا

٢- نارەسەن/هەڵوەشاوە/ لەکار کەوتو

invalidate/ɪnˈvælɪdeɪt/v

هەڵدەوەشێتەوە

invaluable/ɪnˈvæljuəbl/adj

١-لە نرخ نەهاتو ٢- بێ هاوتا ٣- پڕ بەها

invariable/ɪnˈveəriəbl/adj

جێگیر/نەگۆڕ

invasion/ɪnˈveɪʒn/n

١- داگیر کردن ٢- هێرش

invective/ɪnˈvektɪv/adj

زمانی جوێندان، زمانی پیس

invent/ɪnˈvent/v

دادەهێنێ/(چیرۆك) دادەهێنێ

invention/ɪnˈvenʃn/n داهێنان

inventor/ɪnˈventə(r)/n داهێنەر

inventory/ˈɪnvəntri/n لیستەی

ناوەرۆك

inverse/ˌɪnˈvɜːs/adj پێچەوانە

inversion/ɪnˈvɜːʃn/n هەڵگێڕانەوە

invert/ɪnˈvɜːt/v هەڵدەگەڕێتەوە

inverted/adj ناوەژوو

invest/ɪnˈvest/v ١- دەخاتەکار

٢- گەمارۆدەدا ٣- تەرخان دەکا

investor/n وەبەرهێن

ئەو کەسەی پارەی خۆی لە پرۆژەیەك دادەنێ.

investigate/ɪnˈvestɪgeɪt/v دەکۆڵێتەوە/

دەپشکنێ

investigation/ɪnˌvestɪˈgeɪʃn/n

١- لێ کۆڵینەوە ٢- پشکنین

investment/n وەبەرهێنان/پارە ئەکاردانان

invigilate/ɪnˈvɪdʒɪleɪt/v چاودێری دەکا

invigilation/ɪnˌvɪdʒɪˈleɪʃn/n چاودێری

invigilator/ɪnˈvɪdʒɪleɪtə(r)/n چاودێر

invincible/ɪnˈvɪnsəbl/adj لەشکان نایە

invisible/ɪnˈvɪzəbl/adj ١-نادیار ٢-غەیب

invitation/ˌɪnvɪˈteɪʃn/n بانگ کردن/

داوەت کردن

invite/ɪnˈvaɪt/n داوەتی دەکا

inviting/ɪnˈvaɪtɪŋ/adj سەرنج ڕاکێش

invocation/n پاڕانەوە

invoice/ˈɪnvɔɪs/n لیستەی کەلوپەل و نرخ

invoke/ɪnˈvəʊk/v دەپاڕێتەوە

involuntary/ɪnˈvɒləntri/adj

خۆنەویستی- ڕەمەکی

involve/ɪnˈvɒlv/v ١- تووش دەکا

٢- دەگرێتەوە

involved/ɪnˈvɒlvd/adj تووش بوو

involvement/ɪnˈvɒlvmənt/n

تووش بوون- تێکەوتن

invulnerable/ɪnˈvʌlnərəbl/adj

سەخت- ناڕوشێن

inward/ˈɪnwəd/adj ١-ناوەکی٢-ناوەوە

inwards/adv بۆناوەوە/بەرەو ناوەوە

iodine/ˈaɪədiːn/n یۆد- ئیۆدین-

ماددەی کیمیاوی

IOU/ˌaɪ əʊ ˈjuː/n من قەرزاری تۆم

irate/aɪˈreɪt/adj تووڕە

١– دەدوێنێ ٢–قسەیەی لێ وەردەگرێ
٣– دەکاتە پرسیار

**interrogator/n** قسەلێوەرگر، لێکۆڵەر

**interrogative/ˌɪntəˈrɒɡətɪv/adj**
پرسیار، پرسیاری

**interrupt/ˌɪntəˈrʌpt/v** دەبڕێ–
قسەی دەبڕێ– پەیوەندی دەبڕێ

**interruption/ˌɪntəˈrʌpʃn/n**
کۆسپدانان– بڕین– پەیوەندی بڕین

**intersect/ˌɪntəˈsekt/v** بەیەك دەگەن–
یەکتر دەبڕن– دابەش دەبن

**intersperse/ˌɪntəˈspɜːs/v** لێرەو
لەوێ دادەنێ
قسەی نوکتەی تێ دەخا

**interval/ˈɪntəvl/n** وچان، پشوو،
ماوەی حەوانەوە

**intervene/ˌɪntəˈviːn/v** ١– دەست
تێوەردەدا، دەست تێدەخا ٢– قسەی دەبڕێ

**intervention/ˌɪntəˈvenʃn/n**
دەست تێوەردان، دەست تێ خستن

**interview/ˈɪntəvjuː/n** دیدەنی–
دیدار– چاوپێکەوتن

**interview/v** دیدەنی دەکا،
چاوپێکەوتنی لەگەڵ دەکا

**intestine/ɪnˈtestɪn/n** ریخۆڵە

**intimacy/ˈɪntɪməsi/v** هۆگری،
برادەرایەتیەکی کۆن

**intimate/ˈɪntɪmət/v** هۆگری دەبێ

**intimate/adj** ١– زۆر نزیك/
گیانی بەگیانی ٢– زۆر تایبەت، کەس–
هێمن ٣– ناسینێکی قووڵ

**intimation/ˌɪntɪˈmeɪʃn/n** گەیاندن/
ناساندن

**intimidate/ɪnˈtɪmɪdeɪt/v** دەتۆقێنێ/
دەترسێنێ

**intimidate/n** تۆقاندن/ترساندن

**into/ˈɪntə/perp** بۆ/بەرەو/بەرەو ناوەوە،
لەسەر

**intolerable/ɪnˈtɒlərəbl/adj**
١– بەرگەناگیرێ، قەبوڵ ناکرێ
٢– زۆر خراپ ٣– شیمانەی لێبووردنی لێناکرێ

**intolerance/ɪnˈtɒlərəns/n** لێ نەبووردن/
دەمارگیری

**intolerant/ɪnˈtɒlərənt/adj** نابوردە،
دەمارگیر

**intonation/ˌɪntəˈneɪʃn/n** ئاواز– بەرزونزمی
دەنگ

**intoxicated/ɪnˈtɒksɪkeɪtɪd/adj**
مەست، سەرخۆش

**intone/ɪnˈtəʊn/v** گۆرانی دەچڕێ،
گۆرانی دەڵێ/ نوێژ و سرود دەخوێنێ

**intoxicant/ɪnˈtɒksɪkənt/n** مەستکەر،

**intransigence/ɪnˈtrænsɪdʒəns/n**
لاساری– لاملی

**intransigent/ɪnˈtrænsɪdʒənt/adj**
لاسار– بەڕك

**intransitive/ɪnˈtrænsətɪv/v-adj**
کرداری تێنەپەڕ (بێ بەرکار)

**intrepid/ɪnˈtrepɪd/adj** ١–بەجەرگ
٢– زرنگ ٣– چەسوور

**intricate/ˈɪntrɪkət/adj** ١– ئاڵۆز
٢– دژوار

**intrigue/ɪnˈtriːɡ/v** ١– داو دەنێتەوە/
تەڵە دادەنێتەوە ٢– دەورووژێنێ

**intrigue/ˈɪntriːɡ/n** تەڵە/داو

**intrinsic/ɪntrɪnsɪk/adj** ١– سەرەکی
٢– جەوهەری ٣– خودی

**introduce/ˌɪntrədjuːs/v** دەناسێنێ/
دادەهێنێ

**introduction/ˌɪntrəˈdʌkʃn/n** دەروازە

**introspection/ˌɪntrəˈspekʃn/n**
دەروون پشکنین

**introvert/ˈɪntrəvɜːt/adj**

راگرتن- ریَ گرتن

**interchange**/ˌɪntəˈtʃeɪndʒ/v ئالوگۆر دەکا

**interchangeable** /ˌɪntəˈtʃeɪndʒəbl/adj دەکریَ لەگەلّ شتیَ ئالوگۆری پیَ بکریَ- ئالوگۆر هەلّدەگریَ

**intercom**/ˈɪntəkɒm/n ئینتەرکۆم- تۆری پەیوەندی کردنی ناوخۆیی

**interconnect**/ˌɪntəkəˈnekt/v دەبەستیَتەوە- لەیەك گریَ دەدا

**interconnected**/adj بەیەکەوە گریَ دراون بەیەکەوە بەستراون

**intercontinental** /ˌɪntəˌkɒntɪˈnentl/adj لەنیَوان کیشوەران، کیَشوەربڕ

**intercourse**/ˈɪntəkɔːs/n ١-جووت بوون ٢-مامەلّە کردن

**interdependent** /ˌɪntədɪˈpendənt/adj پەیوەستن بەیەکەوە

**interest**/ˈɪntrəst, ˈɪntrest/n ١- گرنگی دان- بایەخ- جیَی بایەخ- ئارەزوو ٢- قازانج، سود، بەرژەوەندی ٣- ماف، پشك- داهات-قازانج

**interest**/v ١- گرنگی پیَدەدا ٢- دەیەویَ٣- ئارەزوو دەکا

**interested**/ˈɪntrestɪd/adj ١- سودمەند ٢- ئارەزومەند

**interesting**/adj خۆش- دلّفکەر

**interfere**/ˌɪntəˈfɪə(r)/v ١- دەست تیَوەردەدا، دەست لە دەخا ٢- کۆسپ دادەنیَ- گیَرە شیَویَنی دەکا ٣- دەنگەدەنگ دروست دەکا

**interfering**/adj دەست تیَوەردان: دەست تیَوەردەر

**interim**/ˈɪntərɪm/n ١- لە هەمان کاتدا ٢- پیَش ٣-کاتیی

**interior**/ɪnˈtɪəriə(r)/n ناوەوە

**the interior** ناوولاَت

**interjection**/ˌɪntəˈdʒekʃn/n قسەهەلّدان، قسەهەلّبرین، سەرسوڕمان

**interlude**/ˈɪntəluːd/n ماوەی حەسانەوە، پشوو

**intermarry**/ˌɪntəˈmæri/v لە ئایین یان رەگەزیَکی تر ژن دەهیَنیَ

**intermarriage**/ˌɪntəˈmærɪdʒ/n هاوسەرگەریَتی- ژن خواستن لە نیَوان گەلان و دینی جیاوازدا

**intermediary**/ˌɪntəˈmiːdiəri/n ناوەند- ناوبژیکەر

**intermediate**/ˌɪntəˈmiːdiət/adj لە ناوەند- لە نیَوان دووان

**interminable**/ɪnˈtɜːmɪnəbl/adj بیَ کۆتا، دریَژدادڕ

**intermission**/ˌɪntəˈmɪʃn/n پشوو

**intermittent**/ˌɪntəˈmɪtənt/adj پچڕاو

**intern**/ɪnˈtɜːn/v دەگریَ- زیندانی دەکا

**internment**/ɪnˈtɜːnmənt/n گرتن- دەست بەسەرداگرتن

**internee**/ˌɪntɜːˈniː/n گیراو- دەستبەسەر

**internal**/ɪnˈtɜːnl/adj ناخی- ناوەکی

**international**/ˌɪntəˈnæʃnəl/adj نیَودەولّەتی-نیَونەتەوەیی، جیهانی

**internet**/ˈɪntənet/n ئەنتەرنیَت

**interpret**/ɪnˈtɜːprɪt/v لیَك دەداتەوە، گوزارشت لیَ دەکا وەردەگیَریَ (بەزمان، بەقسە نەك نووسین)

**interpreter**/ɪnˈtɜːprɪtə(r)/n وەرگیَری زارەکی

**interrelate**/ˌɪntərɪˈleɪt/v کارلەیەکتر دەکەن

**interrogate**/ɪnˈterəgeɪt/v

ئامراز، ئامێر- هۆکار

insubordinate/ˌɪnsəˈbɔːdɪnət/adj
یاخی

insubordination /ˌɪnsəˌbɔːdɪˈneɪʃn/n
یاخی بوون

insubstantial/ˌɪnsəbˈstænʃl/adj
١- لاواز- ئاسایی ٢- سادە

insufferable/ɪnˈsʌfrəbl/adj
بەرگە نەگیراو/ لوخۆ یاخی/بەفیز

insufficient/ˌɪnsəˈfɪʃnt/adj
بەش نەکردوو- کەم

insular/ˈɪnsjələ(r)/adj
١-بیر تەسک ٢-گۆشە گیر
٣-دورگەنشین

insularity/ˌɪnsjuˈlærəti/n
١-بیر تەسکی
٢-دورگەیی- دوورە پەرێزی

insulate/ˈɪnsjuleɪt/v جیادەکاتەوە

insulin/ˈɪnsjəlɪn/n ئنسۆلین

insult/ɪnˈsʌlt/v ریسوادەکا

insult/ˈɪnsʌlt/n ئەتک، جوێن، بێ رێزی

insuperable/ɪnˈsuːpərəbl/adj
چارەسەر ناکرێ

insurance/ɪnˈʃuərəns/n
بیمە، دابین کردن

insure/ɪnˈʃuə:(r)/v دابین دەکا

insurmountable /ˌɪnsəˈmauntəbl/adj
دژوار، سەخت

insurrection/ˌɪnsəˈrekʃn/n
یاخی بوون

intact/ɪnˈtækt/adj ساغ، ع لێ نەهاتو

intake/ˈɪnteɪk/n ١- ئاوەندی گەیاندنی ئاوو گاز بە بۆری٢- بەشەخواردن
٣- ژمارەی ئەوکەسانەی هاتونەتە ناو رێکخراو

intangible/ɪnˈtændʒəbl/adj
١- هەست پێ ناکرێ
٢- دەست لێ نادرێ ٣- لەوەسف نایەت

integral/ˈɪntɪgrəl/adj ١- سەرەکی
٢- تەواوکەر

integrity/ɪnˈtegrəti/n پاکیی، ڕاست و دروستی

intellect/ˈɪntəlekt/n عەقل، بیر، هۆش

intellectual/ˌɪntəlektʃuəl/adj
فکری، بیریی، زهنی
رۆشنبیر، رۆناکبیر

intellectually/adv لە ڕوی فکریەوە

intelligence/ɪnˈtelɪdʒəns/n ١- زیرەکی
٢- سیخوری، جاسوس

intelligent/ɪnˈtelɪdʒənt/adj زیرەك

intelligentsia/n توێژی روناکبیران

intelligible/ɪnˈtelɪdʒˈbl/adj
تێگەیشتنی ئاسانە

intend/ɪnˈtend/v دەیەوێ

intense/ɪnˈtens/adj زۆر: زۆر مەزن، زۆر بەهێز

intensely/adv بەتوندی- تاڕادەیەکی زۆر

intensify/ɪnˈtensɪfaɪ/v بەهێز دەکا، جەخت لەسەر دەکا

intensity/ɪnˈtensəti/n توندی، خەستی

intensive/ɪnˈtensɪv/adj ١- خەست، چڕ، هەمەلایەن ٢- جەخت کردن

intent/ɪnˈtent/adj گرنگی پێدەر- رژد

intention/ɪnˈtenʃn/n مەبەست، ئامانج

intentional/ɪnˈtenʃənl/adj بەمەنقەست

intentionally/adv بەمەنقەستی

interact/ˌɪntərˈækt/v لەگەڵ خەلك
تێکەڵ دەبێ/ مامەڵە دەکا- کارلێك دەکەن

interaction/ˌɪntərˈækʃn/n
کارلێك کردن، ئاوێتە بوون- تێکەڵبوون

intercept/ˌɪntəˈsept/v ڕادەگرێ- رێی دەگرێ

interception/ˌɪntəˈsepʃn/n

**inside/ˌɪnˈsaɪd/n - adj – v**
ژوورەوە– گەدە، زگ، سك
بەرواژو لەبەر دەكا– ناوەكی

**insider/n** خۆمانە،
ئەندامی رێكخراوێك

**inside/prep** لەناو، لەماوەی، لە میانی
بەرەو ژوورەوە– بەرەوناوەوە

**insight/ˈɪnsaɪt/n** زانیاری قووڵ
تێگەیشتن لە سروشتی دروستی شت

**insignia/n** هێمای دەسەلات/ نیشان

**insignificant/ˌɪnsɪgˈnɪfɪkənt/adj**
بێقیمەت، بێبەها، هیچ

**insincere/ˌɪnsɪnˈsɪə(r)/adj**
دوورپوو، درۆزن، ناپاك

**insincerity/ˌɪnsɪnˈserəti/n**
دوورپوویی، ناپاكی

**insinuate/ɪnˈsɪnjueɪt/v** ئاماژە دەكا
پێشبینی شتێكی ناخۆش بەشێوەیەكی
ناراستەوخۆ دەكا

**insipid/ɪnˈsɪpɪd/adj**
بێتام و بۆن و رەنگ/ پووچ

**insist/ɪnˈsɪst/v** سور دەبێ، رژد دەبێ

**insolent/ˈɪnsələnt/adj** بێ رێز

**insolence/ˌɪnsələns/n** بێ رێزی

**insoluble/ɪnˈsɒljəbl/adj**
ناتوێتەوە– بێ چارەسەر

**insomnia/ɪnˈsɒmniə/n**
خەوزران، خەوی نەكەوتن

**inspect/ɪnˈspekt/v**
دەپشكنێ– بەدوا دەگەرێ

**inspection/ɪnˈspekʃn/n**
پشكنین بە دوا گەران

**inspector/ɪnˈspektə(r)/n** پشكێنەر
چاودێر، ئەفسەری پۆلیس

**inspiration/ˌɪnspəˈreɪʃn/n**
سەرچاوەی سروش،
سروشتی/بیرێكی روناك، نیگا

**inspire/ɪnˈspaɪə(r)/v** سروشی بۆ دێنێ

**inspired/adj** سروش بۆ هاتوو/
نیگا بۆ هاتوو

**inspiring/ɪnˈspaɪərɪŋ/adj**
دڵخۆشكەر– هاندەر

**instability/ˌɪnstəˈbɪləti/n** نائارامی

**install/ɪnˈstɔːl/v** پێكەوەدەنێ–
رێك دەخا– دادەنێ– دادەمەزرێنێ

**installation/ˌɪnstəleɪʃn/n** پێكەوە نان–
دامەزراندن

**instalment/ɪnˈstɔːlmənt/n** بەش– تاكە
بەشێك لە..– قست/یەك جار

**instance/ˈɪnstəns/n** دۆخ– بار

**for instance** بۆنموونە

**instant/ˈɪnstənt/adj** دەسبەجێ،
یەكسەر، ئامادە

**instant/n** ماوەیەكی دیار– یەكسەر

**instead/ɪnˈsted/adv** لەجیاتی، لەباتی

**instigate/ˈɪnstɪgeɪt/v** هاندەدا، زۆری لێ دەكا

**instil/ɪnˈstɪl/v** دەچێنێ، دادەهێنێ

**instinct/ˈɪnstɪŋkt/n** غەریزە،رەمەك
هێزی سروشتی لە مرۆڤ

**institute/ˈɪnstɪtjuːt/n** پەیمانگا

**institute/ˈɪnstɪtjuːt/v** دادەمەزرێنێ،
پێكدێنێ

**institution/ˌɪnstɪˈtjuːʃn/n**
١–دەزگا، دەستە– خانە (تایبەت...)
٢–داب، نەریت، خو

**instruct/ɪnˈstrʌkt/v** ١–دەرسی
پێ دەڵێ، وانەی پێ دەڵێ،
زانیاری دەداتێ ٢– پێی رادەگەیەنێ

**instructor/n** ١–مامۆستا ٢–رامێنەر

**instruction/ɪnˈstrʌkʃn/n**
١– زانیاری، مەشق، راهێنان ٢– راسپاردە

**instructive/ɪnˈstrʌktɪv/adj**
زانیاری بەسود دەبەخشێ، سودمەند

**instrument/ˈɪnstrəmənt/n**

inland/ˈɪnlənd/adj ناوخۆیی– ناو ووڵات
in-laws/ˈɪn lɔːz/n خزم و کەسی ژن و مێرد
inlay/ˌɪnˈleɪ/n ١–دەنەخشێنێ، لەناوەوە دەرازێنێتەوە ٢–خواردنی دەداتێ
inlet/ˈɪnlet/n ١–بەناو– گوزەر ٢–کەنداوۆکە
inmate/ˈɪnmeɪt/n ١– نیشتەجێی– زیندان ... ٢– ئەندامانی یەك دەزگا.
inmost/ˈɪnməʊst/adj زۆر نهێنی، زۆر تایبەت
inn/ɪn/n میوانخانەی بچووك، خانە، باڕی بچووك
innate/ɪˈneɪt/adj ١– زگماکی، سروشتی ٢– کرۆکی بابەت
inner/ˈɪnə(r)/adj ناوەکی
innermost/ˈɪnəməʊst/adj لە کانگای دڵەوە
innocent/ˈɪnəsnt/adj بێ تاوان
innovate/ˈɪnəveɪt/n دادەمێنێ
innovation/ˌɪnəˈveɪʃn/n داهێنان– نوێکردنەوە
innumerable/ɪˈnjuːmərəbl/adj لەژمارنایەت، ناژمێردرێ
inoculate/ɪˈnɒkjuleɪt/v دەکوتێ– دەرزی لەدژی– ایێدەدا
inoffensive/ˌɪnəˈfensɪv/adj بێ وەی– بێ زیان
inoperable/ɪnˈɒpərəbl/adj نەشتەرگاری هەڵناگرێ– ناکرێ
inoperative/ɪnˈɒpərətɪv/adj کاری پێناکرێ– جێبەجێ ناکرێ
inorganic/ˌɪnɔːˈgænɪk/adj نائەندامی
inquire/ɪnˈkwaɪə(r)/n لێکۆڵینەوە، گەڕان، پشکنین
inquire/v دەپرسێ، زانیاری کۆدەکاتەوە
inquirer/ɪnˈkwaɪərə(r)/n پرسکەر، زانیاری کۆکەرەوە، پشکێنەر
inquiry/ɪnˈkwaɪəri/n پرسیار– توێژینەوە، گەڕان بەدوای
inquisition/ˌɪnkwɪˈzɪʃn/n ١– وەلام لێ ویستن ٢– دەزگای سەرکوتکەری کاسۆلیکی ڕۆمانی لە دژی نەیارانی.
inquisitive/ɪnˈkwɪzətɪv/adj خۆتێ هەڵقورتێنەر/ ئەوکەسەی دەیەوێ ئاگای لە هەموشتێ بێ
inroad/ˈɪnroʊn/n هێرش بۆ تاڵان و بڕۆ
insane/ɪnˈseɪn/adj شێت، بێمێشك، مێشك نەخۆش
insanitary/ɪnˈsænətri/adj ناتەندروستی، دەرماوی، نا پاقژی
insatiable/ɪnˈseɪʃəbl/adj چاوچنۆك، تێر نەبوو، لە برسا مردوو
inscribe/ɪnˈskraɪb/v دەنوسێ، تۆماردەکا، هەڵدەکولێ
inscription/ɪnˈskrɪpʃn/n هەڵکۆڵین، نووسین
insect/ˈɪnsekt/n مێروو/مێرووله
insecticide/ɪnˈsektɪsaɪd/n مێرووکوژ، مێروو قڕکەر
insecure/ˌɪnsɪˈkjʊə(r)/adj شلۆق، پشتگیری نەکراو، نەچەسپاو، نیگەران
insecurity/ˌɪnsɪˈhjʊərəti/n نیگەرانی– نا ئارامی، باوەڕ بەخۆنەبوون
insensitive/ɪnˈsensətɪv/adj بێ هەست، بێ ڕێز
inseparable/ɪnˈseprəbl/adj لێك جیانەبۆوە، یەککگرتوو
insert/ɪnˈsɜːt/v لە نێوان دادەنێ
inshore/ˌɪnˈʃɔː(r)/adj-adv نزیکە کەنار، کەناری

**infra dig/ˌɪnfrə ˈdɪg/adj** نەشیاو

**infrastructure /ˈɪnfrəstrʌktʃə(r)/n**
بنەمای سەرەکی، بناغە– ژێرخان

**infrequent/ɪnˈfriːkwənt/adj**
دەگمەن، بەدەگمەن ڕوودەدا

**infringe/ɪnˈfrɪndʒ/v**
(یاسا) پێشێل دەکا
حورمەتی، دەبەزێنێ ..
لە ... کەم دەکاتەوە

**infuriate/ɪnˈfjʊərieɪt/v** تووڕەی دەکا

**ingest/ɪnˈdʒest/v** هەرس دەکا

**inglorious/ɪnˈglɔːriəs/adj**
حەیابەر، ئابڕووبەر

**ingrained/ɪnˈgreɪnd/adj**
١– بیرفرە، زیرەك
٢– دۆزەرەوەی– ڕێگا چارە بۆ ئاریشە
٣– کارامە، لێهاتوو
٤– ڕەگ داکوتاو، نەگۆڕ

**ingratiate/ɪnˈgreɪʃieɪt/v**
خۆی خۆشەویست دەکا–
مامەحەمەیی دەکا

**ingratitude/ɪnˈgrætɪtjuːd/n**
بێچاوڕوویی، سپڵەیی–
ناسوپاسگوزار

**ingredient/ɪnˈgriːdiənt/n**
یەکێ لە کەلوپەلەکانی
ماددەکانی خواردنێك

**inhabit/ɪnˈhæbɪt/v** دەژی،
نیشتەجێیە لە– ئاکنجێیە

**inhabitable/adj** دەشێ بۆ گوزەران
دەشێ بۆ نیشتەجێبوون

**inherent/ɪnˈhɪərəns/n** سروشتی،
ئەدگاری هەمیشەیی شتێك

**inherit/ɪnˈherɪt/v** میرات دەگرێ–
میراتی بۆ دەمێنێتەوە

**inheritance/ɪnˈherɪtəns/n**
١– میرات٢– کەلەپوور

**inhibit/ɪnˈhɪbɪt/v** ١– ڕێ دەگرێ–
ناهێلێ زۆر پەرە بدا
٢– کاریگەری کەم دەکاتەوە

**inhibited/ɪnˈhæbɪtɪd/adj**
کەپتکراو، شەرمن

**inhospitable/ˌɪnhɒˈspɪtəbl/adj**
مێواندۆست نییە، بێتووك
خۆش مەشرەب نییە، ڕەق

**inhuman/ɪnˈhjuːmən/adj**
١– زۆر ڕەق– نائینسانی
٢– مۆتات– وەحشیگەر

**inhumane/ˌɪnhjuːˈmeɪn/adj** دڕندە،
نامیهرەبان، بێ بەزەیی

**initial/ɪˈnɪʃl/adj** بەرایی، یەکەمی–
پیتی یەکەم لە ناو

**initially/ɪˈnɪʃəli/adv** لەبەرایی، لەسەرەتادا

**initiate/ɪˈnɪʃieɪt/v** دەست پێ دەکا،
دەست داوێتێ

**initiation/ɪˌnɪʃiˈeɪʃn/n**
١– چوونە ناو ڕێکخراوێك پاش نمایشکردنی
چەند تقوسێکی تایبەتی ٢– دەستپێشخەری.

**initiative/ɪˈnɪʃətɪv/n** ١–دەست
پێشخەر ٢–هەوڵ ٣–پێشنیار

**inject/ɪnˈdʒekt/v** دەرزی لێ دەکا،
شرینقە لێدەدا

**injunction/ɪnˈdʒʌŋkʃən/n** فەرمان–
فەرمانی قەزائیی– دادوەری

**injure/ˈɪndʒə(r)/v** ئازاری دەدا،
برینداری دەکا

**injured/adj** ١– بریندارەکان
٢– توشبوەکان، ئەوانەی کەلەم و کلول بووینە
٣– ئازاردراوان، بەرکەوتوان

**ink/ɪŋk/n** مەرەکەب

**ink-pot/n** شوشەی مەرەکەب، مەرەکەبدان

infertility/ˌɪnfɜːˈtɪləti/n نەزۆکی

infested/ɪnˈfestɪd/adj پڕە لە مشك و جۆرج

infidel/ˈɪnfɪdəl/n بێباوەڕ، بێدین، گومڕا

infighting/ˈɪnfaɪtɪŋ/n شەڕی دەسەڵات، شەڕەکورسی

infiltrate/ˈɪnfɪltreɪt/v ١- سنور دەبەزێنێ ٢- بەدزی دێتە ناو٣- ناو دەدزێ

infinite/ˈɪnfɪnət/adj بێکۆتا، بێسنور، بێپایان- زۆر

infinitely/adv تارادەیەکی زۆر

infinitive/ɪnˈfɪnətɪv/n چاوگ

infinity/ɪnˈfɪnətɪ/n ١- لە ژمارە نەهاتو لە ژمار نەهاتن، بێڕادە ٢- بێ سنوری، بێ کۆتایی

infirm/ɪnˈfɜːm/adj لاواز، پەککەوتە، کەوتو

infirmity/ɪnˈfɜːməti/n لاوازی، پیری، نەخۆش

infirmary/ɪnˈfɜːəri/n نەخۆشخانە، چارەگا

infix/n ناوگر، ناوبەند

inflamed/ɪnˈfleɪmd/adj ١- گرگرتوو ٢- سوور و ئەستور بوو

inflammable/ɪnˈflæməbl/adj زوو گر دەگرێ شیمانەی گرگرتنی لێ دەکرێ، سوور هەڵدەگەڕێ و ئەستور دەبێ

inflammation/ˌɪnfləˈmeɪʃn/n ١- (برین) پیس بوون ٢- سوور هەڵگەران ٣- ئەستوربوون، ئاوسان

inflate/ɪnˈfleɪt/v ١- فوتێ دەکا، پڕ دەکا لە هەوا ٢- پف دەکا

inflatable/ɪnˈfleɪtəbl/adj دەکرێ پڕ هەوا بکرێ پڕکردن هەڵدەگرێ

inflation/ɪnˈfleɪʃn/n ئاوسانی دراوی پا[illegible]ون- نرخ هەڵسان

inflection/ɪnˈflekʃn/n [illegible]گری وشە

inflexible/ɪnˈfleksəbl/adj بەئاسانی ناچەمێ، رەق، توند

inflict/ɪnˈflɪkt/v بەسەر دەسەپێنێ، بەسەردێنێ

in-flight/ˌɪnˈflaɪt/adj رابواردن کەیف و سەیف لە کاتی گەشتی ناو فرۆکەدا

influence/ˈɪnfluəns/n کاریگەری، دەسەڵات

influence/v کاری لێدەکا

influential/ˌɪnfluˈenʃl/adj بەدەسەڵات، کاریگەر

influenza/ˌɪnfluˈenzə/n ئنفلۆنزا- هەلامەت- پەستیو

influx/ˈɪnflʌks/n لێشاو، گەیشتنی لە ناکاوی ...

inform/ɪnˈfɔːm/v پێی دەڵێ، پێی رادەگەیەنێ

informant/ɪnˈfɔːmənt/n زانیاریبەخش، زانیاری پێدەر

informed/ɪnˈfɔːmd/adj ئاگادار

informer/ɪnˈfɔːmə(r)/n زمانلێدەر، سیخوڕ

informal/ɪnˈfɔːml/adj نارەسمی/ نافەرمی

information/ˌɪnfəˈmeɪʃn/n زانیاری، پرسگە/ راگەیاندن

informative/ɪnˈfɔːmətɪv/adj پڕ زانیاری

پیشەسازیی

**industrialist/ɪnˈdʌstriəlɪst/n**
پیشەسازی کار

**industrialize/ɪnˈdʌstriəlaɪz/v**
پیشەسازی لە وڵات پێش دەخا

**industrialization /ɪnˌdʌstriəlaɪˈzeɪʃn/n**
پیشەسازیکردن- دروستکردن

**industrial action** مانگرتنی کرێکاران

**industrious/ɪnˈdʌstriəs/adj**
چالاک- چاپوک

**industry/ˈɪndəstri/n** پیشەسازی

**inedible/ɪnˈedəbl/adj** ناخورێت- بۆ خواردن ناشێت

**ineffective/ˌɪnɪˈfektɪv/adj**
بێ کاریگەر، بێ سوود

**inefficient/ˌɪnɪˈfɪʃnt/adj** ١- ناچاپوک
٢- بێ دەسمایەو قازانج

**ineligible/ɪnˈelɪdʒəbl/adj** ناشایستە

**inept/ɪˈnept/adj** ناکارامە، گەوجە

**inequality/ˌɪnɪˈkwɒləti/n** نایەکسانی

**inert/ɪˈnɜːt/adj** خاو، بێجوڵە، ناتوانی بجوڵێ

**inertia/ɪˈnɜːʃə/n** ١- خاوی
٢- تەمبەڵی/تەوەزەلی، کەمتەرخەمی

**inescapable/ˌɪnɪˈskeɪpəbl/adj**
١- چارەنووسساز
٢- بێچارە، دەربازبوون لێی مەحاڵە

**inevitable/ɪnˈevɪtəbl/adj**
هەردەبێ ببێ، ناچار دەبێ هەروابێ

**inexcusable/ˌɪnɪkˈskjuːzəbl/adj**
پاساو هەڵناگرێ
لێ بووردن هەڵناگرێ

**inexhaustible/ˌɪnɪgˈzɔːstəbl/adj**
تەواو نابێ، نابڕێتەوە

**inexpensive/ˌɪnɪkˈspensɪv/adj**
هەرزان، ئەرزان

**inexperience/ˌɪnɪkˈspɪəriəns/n**
بێ ئەزموونی

**inexperienced/adj** بێ ئەزموون- غەشیم

**inexplicable/ˈɪnɪkˈsplɪkəbl/adj**
ڕوونکردنەوە هەڵناگرێ

**infallible/ɪnˈfæləbl/adj**
١- مەعسوم- هەڵە ناکا ٢- بەکاریگەر

**infamous/ˈɪnfəməs/adj**
ناو زڕاو، بەدناو

**infamy/ˈɪnfəmi/n** ناتۆرە، ئەنگی

**infancy/ˈɪnfənsi/n** منداڵیتی- بەرایی تەمەن

**infant/ˈɪnfənt/n** ساوا- زارۆک- شیر خۆر، مەلۆتکە

**infanticide/ɪnˈfæntɪsaɪd/n** ساواکوژی، مەلۆتکەکوژی

**infantile/ˈɪnfəntaɪl/adj** منداڵانە، ساوایانە

**infantry/ˈinfəntri/n** سەربازی پیادە/ هێزی پیادە

**infatuated/ɪnˈfætʃueɪtɪd/adj**
مەفتون/شەیدا/شەیدابونی کاتی/ یان سەرپێی

**infect/inˈfekt/v** دەتەنێتەوە/ میکرۆب بڵاودەکاتەوە

**infection/ɪnˈfekʃn/n** ١- تەنینەوە، تووش بون بەنەخۆشی- لێ گرتنەوە
٢- پەتا

**infectious/ɪnˈfekʃəs/adj**
لێگرەوە، توشێنەر، درم، زووبڵاوبۆوە

**infer/ɪnˈfɜː(r)/v** فەراهەم دێنێ، ئاکام مەبەست دێنێ/دەگاتە ئەنجام..

**inferior/ɪnˈfɪəriə(r)/adj** چینی خوارەوە- کەم گرنگ- کەم بەها

**inferiority/ɪnˌfɪəriˈɒrəti/n**
کەمی، کەمتەرخەمی، هیچ نەبوویی

**infertile/ɪnˈfɜːtaɪl/adj** قاڕ، ئەزۆک

indent/ɪnˈdent/n ١-بۆشایی
بەجێهێشتن لە نووسینی دارشتندا
٢-بەڵگەنامە ٣-داوای حکومی

independence/ˌɪndɪˈpendəns/n
سەربەخۆیی

independent/ˌɪndɪˈpendənt/adj
١- سەربەخۆ- بێ لایەن
٢- ناجیزیی٢- پستەی سەرەکی

indescribable/ˌɪndɪˈskraɪbəbl/adj
وەسف ناکرێ (لە باش و خراپی)

indestructible/ˌɪndɪˈstrʌktəbl/adj
خۆڕاگر- لەناو نابرێ

index/ˈɪndeks/n ئیندیکس- پێرست

Indian/ˈɪndiən/n هندی

indicate/ˈɪndɪkeɪt/v ئاماژە دەکا،
نیشان دەدا، دەردەخات

indication/ˌɪndɪˈkeɪʃn/n هێما-
نیشانە

indicative/ɪnˈdɪkətɪv/adj
١- دەرخە ٢- پستەی دەلالی

indicator/ˈɪndɪkeɪtə(r)/n نیشانەدەر

indictment/ˈɪndɪkmənt/n
بەڵگەنامەی تاوانباری- تاوانبارکردن

indifference/ɪnˈdɪfrəns/n
١- گرنگی نەدان، گوێ نەدان
٢- فەرامۆش کردن، پشتگوێ خستن

indigenous/ɪnˈdɪdʒənəs/adj
١- رەسەن ٢- خۆماڵیی- خۆمانە

indigestible/ˌɪndɪˈdʒestəbl/adj
هەرس ناکرێ

indigestion/ˌɪndɪˈdʒestʃən/n
هەرس نەکردن

indignant/ɪnˈdɪgnənt/adj
تورە، زویر

indignation/ˌɪndɪgˈneɪʃn/n
تورەیی، زویربوون

indirect/ˌɪndəˈrekt, ˌɪndaɪˈrekt/adj
ناراستەوخۆ

indiscreet/ˌɪndɪˈskriːt/adj
١- هەڵەشە- سەرەڕۆ
٢- بێ‌ئەدەب٣- گەمژە، گەلحۆ

indiscrete/adj جیانەبۆوە

indiscriminate/ˌɪndɪˈskrɪmɪnət/adj
١- ماکەزا، هەرچۆنێ رێکەوێ٢- بەرەڵا

indispensable/ˌɪndɪˈspensəbl/adj
زۆر پێویست- سەرەکی

indisputable/ˌɪndɪˈspjuːtəbl/adj
١- مشت و مڕ هەڵناگرێ ٢- یەکلابۆوە

indistinct/ˌɪndɪˈstɪŋkt/adj شاراوە- نادیار
ئاڵۆز

indistinguishable
/ˌɪndɪˈstɪŋgwɪʃəbl/adj
جیاوازیان لە نێوان- ناکرێ/ جیانەکراوە
جیاوازی نێوانیان زۆر ئاسانە

individual/ˌɪndɪˈvɪdʒuəl/adj - n
١- بەتەنیا- تاک
٢- یەک کەسی- کەس- تاک

individually/ˌɪndɪˈvɪdʒuəli/adv بەتەنیا

indivisible/ˌɪndɪˈvɪzəbl/adj دابەش ناکرێ

indoctrinate/ɪnˈdɒktrɪneɪt/v باوەڕێ-
بیروباوەڕێ لە مێشکی.../دادەکوتێ/
مێشکی دەشوا

indoctrination/ɪnˌdɒktrɪˈneɪʃn/n
مێشک شوشتن

indoor/ˈɪndɔː(r)/adj ناوەوە

indoors/ˌɪnˈdɔːz/adv ١-لە ناوەوە،
لە ژوورەوە ٢-لە ماڵەوە

induce/ɪnˈdjuːs/v ١-دەستەمۆی دەکا
٢- لە خشتەی دەبا

indulge/ɪnˈdʌldʒ/v-n رێی پێ دەدا-
مژوڵ بوون- رێ پێدان

indulgent/ ɪnˈdʌldʒənt/adj زیاد لە
پێویست نەرمی دەنوێنێ/زیاد لەپێویست نەرمە..

industrial/ɪnˈdʌstriəl/adj

/ɪn,komprɪ'hensəbl/adj
نامەفهـ ، دەرك پێ ناكرێ

inconceivable/,ɪnkən'si:vəbl/adj
ناماقول- عەقل قەبول ناكا

inconclusive/,ɪnkən'klu:sɪv/adj
یەكلانەكراوە، بنبڕ نەكراو

incongruous/ɪn'kɒŋgruəs/adj
جیاواز، نەگونجاو

inconsiderate/,ɪnkən'sɪdərət/adj
بێهەست، لاسار

inconsistent/,ɪnkən'sɪstənt/adj
گۆڕاو، متمانەی پێناكرێ- دژەخۆی

inconsistent/adj نابەرچاو، نایەخ- جێی بایەخ نیە

incontinent/ɪn'kɒntɪnənt/adj
تووش بوو بە میزەچركێ
تواناى بەسەر نەهاتنی دلۆپە میز- پیسایی-نییە/میزی و پیسایی ڕاناوەستێ- بەخۆی ڕاناگات.

...nce/,ɪnkən'vi:nɪəns/n
ناناسودەیی- بێزاری

incon... ...kən'vi:nɪənt/adj
نانسودە

incorporate/ɪn'kɔ:p...eɪt/v
دەگرێتەوە، یەك دەگرێتەوە/ پێكدێنێ

incorporated/...'kɔ:pəreɪtɪd/adj
هاوبەش

incorrect/,ɪnkə'rekt/adj
نادروست، ناراست

incorrectly/adv نادروستانە

incorrigible/ɪn'kɒrɪdʒəbl/adj
چاكنەكراو، ناگۆڕدرێ

increase/ɪn'kri:s/v زێدە دەكا، زیاد دەكا، زیاد دەبێ

increase/'ɪŋkri:s/n زیاد- زۆر بوون

incredible/ɪn'kredəbl/adj
فانتازی، خەیاڵی

incriminate/ɪn'krɪmɪneɪt/v
بەڵگە پێشكەش دەكا بۆ تاوانبار كردنی/ تێوەدەگلێ- تووش دەبێ

incubate/'ɪŋkjubeɪt/v
١- (لەسەر هێلكە) كڕ دەكەوێ
٢- (میكرۆب) پەرەدەستێنێ

...tion/,ɪŋkju'beɪʃn/n كڕكەوتن

incubator/'ɪŋkjubeɪtə(r)/n ١- باڵندەی هێلكەكەر ٢- گەرم ڕاگرتنی هێلكە تا ببنە جوجكە
٣- ئامرازی كڕكەوتن

incult/adj دەمڕووت- بێئەدەب

incur/ɪn'kɜ:(r)/v ١- بەسەر خۆی دێنێ
٢- تووشی دەبێ

incurable/ɪn'kjʊərəbl/adj كوشندە- ترسناك- بێ چارەسەر

indebted/ɪn'detɪd/adj قەرزداری كەسێ بە چاكە- سوپاس

indecent/ɪn'di:snt/adj ١- بێئابروو- بێئەدەب ٢- خۆنەپۆش

indecision/,ɪndɪ'sɪʒn/n نیگەرانی: ناتوانێ بڕیار بدا

indecisive/,ɪndɪ'saɪsɪv/adj نیگەران

indeed/ɪn'di:d/adv لە ڕاستیدا

indefatigable/,ɪndɪ'fætɪgəbl/adj
ماندوونەناس

indefectible/adj ١- بێخەوش
٢- هەمیشەیی، هەتاهەتایی

indefeasible/adj هەڵناوەشێتەوە

indefensible/,ɪndɪ'fensəbl/adj
١- پاساو هەڵناگرێ
٢- بەرگری هەڵناگرێ

indefinable/,ɪndɪ'faɪnəbl/adj
شاراوە، نادیار/ پێناسە ناكرێ

indefinite/ɪn'defɪnət/adj
١- دیار نەكراو، ناڕوون
٢- بێكۆتایی ٣- ئامرازی نەناسیاوی

indelible/ɪn'deləbl/adj لەناو نەچوو

indemnification/ɪn,demnɪfɪ'keɪʃn/n
١- بیمە ٢- بژاردن

inaugurate/ɪˈnɔːhjəreɪt/v /دەكاتەوە
دەسپێدەکا- پایەی دەداتێ
inauguration/ɪˌnɔːgjəˈreɪʃn/n
کردنەوەی تەدارەکی پرۆژەیەک/
شاپلۆغانی وەرگرتنی دەسەڵات
inborn/ˌɪnˈbɔːn/adj بەهرەیی-
بۆماوەیی- خۆرسك
incalculable/ɪnˈkælkjələbl/adj
لە ژمار نایەت
incapable/ɪnˈkeɪpəbl/adj
١- بێدەسەڵات- بێتوانا
٢- نەشیاو ٣- کاری پێ ناکرێ
incarnation/ˌɪnkɑːˈneɪʃn/n
١-نموونە ٢- هێما ٣- بەرجەستەکردن
incendiary/ɪnˈsendiəri/adj - n
سوتێنەر- فیتنەچی-
ئامرازی سوتان
incense/ˈɪnsens/n بخوور- بۆنەکی
خۆش
incentive/ɪnˈsentiv/n - adj
هاندەر- پاڵنەر
incessant/ɪnˈsesnt/adj بەردەوام-
بێپچران- بێوچان
incessantly/adv بەبێ وچان
incest/ˈɪnsest/n کرداری سێکسی
لە نێوان خوشك و برا
inch/ɪntʃ/n ئینچ
incidence/ˈɪnsɪdəns/n رێژە، رێژەی
رووداو
incident/ˈɪnsɪdənt/n رودان، قەومان
رووداوێکی لابەلاو بچووك
incidental/ˌɪnsɪˈdentl/adj لابەلا-
لاوەکی
incidentally/adv:by the way
بەوبۆنەوە
incinerate/ɪnˈsɪnəreɪt/v
دەسوتێنێ تا دەیکاتە خۆڵەمێش

incinerator/ɪnˈsɪnəreɪtə(r)/n
کوانووی سوتاندنی زبڵ
ماکینەی سوتاندنی زبڵ
incision/ɪnˈsɪʒn/n برین- برین لەجەستە
incite/ɪnˈsaɪt/v هاندەدا- دەوروژێنێ
incitement/ɪnˈsaɪtmənt/n هاندان-
وروژاندن
inclination/ˌɪnklɪˈneɪʃn/n مەیل، لادان
incline/ɪnˈklaɪd/v ١-لاردەبێتەوە/دەچەمێتەوە
٢-لادەدا
inclined/adj ئامادەیە بۆ-
مەیلی هەیە بۆ- بەهرەدارە
include/ɪnˈkluːd/v دەگرێتەوە- دەگرێتە خۆی
inclusion/ɪnˈkluːʒn/n گرتنەخۆ
inclusive/ɪnˈkluːsɪv/adj گشتگر-هەمەلایەن
incognito/ˌɪnkɒgˈniːtəʊ/adj - adv
شاراوە/ خۆدزەوە بۆ-ئەوەی نەناسرێتەوە-
خۆگۆڕ- نازناو
incoherent/ˌɪnkəʊˈhɪərənt/adj
١- پچڕپچڕ، نائاشکرا ٢- ناروون
incoherence/ˌɪnkəʊˈhɪərəns/n
١- هەڵوەشاوە، پچڕپچڕی
٢- تێگەیشتن لێی زەحمەتە
income/ˈɪnkʌm/n دەسکەوت-
سەرمایە- داهات
income tax/n باجی داهات
incoming/ˈɪnkʌmɪŋ/adj هاتو- هاریەر-
نوێ- تازە هەڵبژاردراو
incomparable/ɪnˈkɒmprəbl/adj
بێهاوتا، بەراورد ناکرێ
incompatible/ˌɪnkəmˈpætəbl/adj
نەگونجاو- نەسازاو
incompetent/ɪnˈkɒmpɪtənt/adj ناکارامە،
لێنەهاتوو، نەشارەزا
incompetence/ɪnˈkɒmpɪtəns/n
نەشارەزایی، بێئەزموونی
incomplete/ˌɪnkəmˈpliːt/adj
ناتەواو- کەم- عەیبدار
incomprehensible

**imprison/ɪmˈprɪzn/v** زیندانی دەکری/دەکا

**imprisonment/ɪmˈprɪznmənt/n** زیندان

**improbable/ɪmˈprɒbəbl/adj** دژوار، نەکران
بەزەحمەت ڕوبدا، شیانی ڕودانی لێ ناکرێ

**improbably/ ɪmˈprɒbəbli/adv** بەشێوەیەکی زەحمەت/ دژوار

**impromptu /ɪmˈprɒmptjuː/adj - adv** سەرپێ، سەرپێیانە، بەسەرپێ

**improper/ɪmˈprɒpə(r)/adj** ١- لەجێی خۆی نییە، نەشیاو
٢- ڕووت- خۆدانەپۆش ٣- نایاسایی

**improperly/adv** ١-بەشێوەیەکی نەگونجاو
٢- بەشێوەیەکی نایاسایی

**impropriety/ˌɪmprəˈpraɪəti/n** ١- نەشیاوی- خراپ- خراپەکاری
٢- کاری گوماناوی ٣- غەڵەت

**improve/ɪmˈpruːv/v** چاك دەکا، باشتر دەکا

**improvement/n** چاککردن

**improvise/ˈɪmprəvaɪz/v** سەرپێیانە- ئەنجام دەدا

**improvisation/ˌɪmprəvaɪˈzeɪʃn/n** سەرپێی

**impudent/ɪmˈpjədənt/adj** زۆر ناشیرین- بۆڕێز- بێ شەرم

**impudence/ɪmˈpjədəns/n** ڕەفتاری ناشرین و ناڕێك

**impulse/ˈɪmpʌls/n** ١- سەرەڕۆیی
٢- پاڵنەر ٣- هەڵەشەیی

**on impulse** بێ بیرکردنەوە

**impulsive/ɪmˈpʌlsɪv/adj** سەرەڕۆ، کەڵەکا

**impure/ɪmˈpjʊə(r)/adj** ناپاقژ- پیس- لیڵ- خەوشدار

**impurity/ɪmˈpjʊərəti/n** خەوش- لیڵی، پیس بوون

**impute/ɪmˈpjuːt/v** تۆمەتی دەداتە پاڵ

**in/ɪn/adv - prep - n** لە

**inabsentia** لە ئامادەنەبوونی

**inability/ˌɪnəˈbɪləti/n** نەتوانین

**inaccessible/ˌɪnækˈsesəbl/adj** گەیشتن پێی زەحمەتە

**inaccuracy/ɪnˈækjərəsi/n** ناوردی، وردنییە

**inaccurate/ɪnˈækjərət/adj** نارد- هەڵە- خەوشدار

**inaction/ɪnˈækʃn/n** لە کارکەتن- تەمبەڵی

**inactive/ɪnˈæktɪv/adj** خاو، بێ جووڵە

**inadequate/ɪnˈædɪkwət/adj** ١-کەم- کێم
٢- باوەڕ بەخۆ نەبوو

**inadequacy/ɪnˈædɪkwəsi/n** کەمتەرخەمی- کێماسی- بەشنەکردن

**inadvertent/ˌɪnədˈvɜːtənt/adj** نا ئەنقەست، بێ مەبەست

**inadvisable/ˌɪnədˈvaɪzəbl/adj** نامەقووڵ

**inane/ɪˈneɪn/adj - n** ١-بێمانا، گێ نا
٢- پووچ نایەخ، بۆشایی

**inappropriate/ˌɪnəˈprəʊpriət/adj** نەگونجاو

**inarticulate/ˌɪnɑːˈtɪkjələt/adj** ١- تەعبیر لێ ناکرێ، ناتوانی گوزاشت لە بیروڕای خۆی بکا ٢- شاراوە ٣- باش گۆ ناکرێ

**in as much as/conj** بە هۆی- تاڕادەیەك

**inattention/ˌɪnəˈtenʃn/n** غەفلەت، ناکاوی، بێئاگایی

**inattentive/ˌɪnəˈtentɪv/adj** بێ ئاگا

**inaudible/ɪnˈɔːdəbl/adj** نزرکز

**inaugural/ɪˈnɔːgjərəl/adj** وتاری کردنەوە- بەرایی- دەسپێك

impertinent/ɪmˈpɜːtɪnənt/adj
دەمڕووت- بێ ئەدەب

imperturbable/ˌɪmpəˈtɜːbəbl/adj
هێمن، بە ئاسانی نیگەران نابێ

impervious/ɪmˈpɜːviəs/adj
١- ئاوی تێ ناچێ
٢- خۆڕاگر- کاری تێ ناکرێ

impetuous/ɪmˈpetʃuəs/adj
١- هەڵەشە- گورجەکار
٢- بێبیرکردنەوە

impetus/ˈɪmpɪtəs/n مۆتیڤ، هۆکار، هاندەر

impinge/ɪmˈpɪndʒ/v کاری لێ دەکا

impious/ˈɪmpiəs/adj بێباوەڕ

implausible/ɪmˈplɔːzəbl/adj
ناماقووڵ- دژوار

implement/ˈɪmplɪmənt/n
ئامراز، ئامێر

implement/ˈɪmplɪment/v
رادەپەڕێنێ

implicate/ˈɪmplɪkeɪt/v
١- تاوانباری دەکات
٢- هاوبەش دەکا لە تاوان/ تووشی دەکا
٣- دەداتە پاڵ

implication/ˌɪmplɪˈkeɪʃn/n
١-تووش بوون- تێوەگلان
٢-کاریگەری ٣-دەلالەت کەر/ مسۆگەر

implicit/ɪmˈplɪsɪt/adj
ناڕاستەوخۆ، نادیار، شاراوە

implicitly/adv بەتەواوی

implore/ɪmˈplɔː(r)/v
دەپاڕێتەوە لە، نزای لێدەکا

imply/ɪmˈplaɪ/v وادەگەیەنێ- هێمای ئەوە دەدا

impolite/ˌɪmpəˈlaɪt/adj دەمڕووت، بێ ئەدەب

impolitely/adj بێ ئەدەبانە

import/ɪmˈpɔːt/v (لە دەرەوە) دەهێنێ

importer/ˈɪmpɔːtə(r)/n هاوردە/ هێنەر

import/n هاوردە

importation/ˌɪmpɔːˈteɪʃn/n هێنان

important/ɪmˈpɔːtnt/adj گرنگ، پێویست

importance/ɪmˈpɔːtns/n گرنگی

impose/ɪmˈpəʊz/v دەسەپێنێ

imposition/ˌɪmpəˈzɪʃn/n سەپاندن،بارگرانی

imposing/ɪmˈpəʊzɪŋ/adj خۆش، شکۆدار

impossible/ɪmˈpɒsəbl/adj نەکران، دژوار

impossibility/ɪmˌpɒsəˈbɪləti/n
زۆر دژواری، شتێ کە نەکرێ

imposter/ɪmˈpɒstə(r)/n دەستبڕ- قۆڵبڕ فریودەر،خۆگۆڕ

impotent/ˈɪmpətənt/adj ١- پەککەوتە، دەستکورت ٢- قۆڕ

impotence/ˈɪmpɒtəns/n ١-قۆڕ بوون
٢- دەستکورتی

impoverish/ɪmˈpɒvərɪʃ/v دایدەبڕێ لە- هەژاری دەکا

impracticable/ɪmˈprækt̬ɪkəbl/adj
١- جێبەجێ ناکرێ ٢- ناشیاوە

imprecise/ˌɪmprɪˈsaɪs/adj نیل- ناوەرۆك

impress/ɪmˈpres/v سرنجی خەلك بۆلای خۆی رادەکێشێ/پڕوون دەکاتەوە،
لە مێشکی خۆی چاپی دەکا

impression/ɪmˈpreʃn/n
١- کاریگەری لەسەر مێشك
ڕای باش لەلا دروست کردن/ کارتێکراو
٢- لاساییکردنەوە ٣- پالە پەستۆ- پەستان

impressionable/ɪmˈpreʃənəbl/adj
زوو کار لێ کردن/ هەستیار

imprint/v ١-کاریگەری بە جێدێڵێ
٢-چاپدەکا/ مۆردەکا

imprint/ɪmˈprɪnt/n ١- کاریگەری- پاشماوە ٢- شوێنەوار/ شوێن
٣- ناوی چاپکەر/ بڵاوکەر

immigration/ˌɪmɪˈgreɪʃn/n
کۆچ کردن
imminent/ˈɪmɪnənt/n خەریکە
ڕوودەدات– وا ڕوودەدا/ چاوەڕێکراو
immobile/ɪˈməʊbaɪl/adj بێ جوولە
immobility/ˌɪməˈbɪləti/n سڕبوون، نەبزوێن
immobilize/ɪˈməʊbəlaɪz/v لەجوولە دەخا، نایەڵێ ببزوێ
immoral/ɪˈmɒrəl/adj نامۆراڵی، ناشاکاری، پێچەوانەی ڕەوشت
immorality/ˌɪməˈræləti/n
بێ ڕەوشتی
immorally/adv بێ ڕەوشتانە
immortal/ɪˈmɔːtl/adj نەمر
immortality/ˌɪmɔːˈtæləti/n نەمری
immortalize/ɪˈmɔːtəlaɪz/v
نەمری دەکا/ بەناوبانگی دەکا
immune/ɪˈmjuːn/adj. بەرگری هەیە
لە دژی نەخۆشی/ کوتراو دژی نەخۆشی/ پتەو/ بەرگر
immunity/ɪˈmjuːnəti/n
بەرگری– حەسانە
immunize/ˈɪmjunaɪz/v.
لە دژی... دەکوترێ
imp/ɪmp/n پەری بچووك، بەچکەشەیتان/ لاسار
impact/ˈɪmpækt/n ١– کاریگەری
٢– هێزی بەیەکا کەوتن
impair/ɪmˈpeə(r)/v زیان دەگەیەنێ، لاواز دەکا
impale/ɪmˈpeɪl/v. شیش ئاژنی دەکا– بە ئامێرێکی تیژ دەیبڕێ
impart/ɪmˈpɑːt/v هەواڵ دەگەیەنێ– ڕادەگەیەنێ– دەبەخشێ
impartial/ɪmˈpɑːʃl/adj بێ لایەن
impartiality/ˌɪmˌpɑːʃiˈæləti/n بێ لایەنی
impassable/ɪmˈpɑːsəbl/adj داخراو– گیراو– بنبەست
impassive/ɪmˈpæsɪv/adj ساردو سڕ، بێ جوولە
impatient/ɪmˈpeɪʃnt/adj بێ ئارام– قینجکە تەنگ
impatience/ɪmˈpeɪʃns/n بێ ئارامی
impeccable/ɪmˈpekəbl/adj بێ‌خەوش– تەواو، بێ‌هەڵ و خەوش
impede/ɪmˈpiːd/v ئاستەنگ دێنێتە پێش، لەمپەر دروست دەکا
impediment/ɪmˈpedɪmənt/n ١– ئاستەنگ، ڕێگر، لەمپەر ٢– زمان گرتن، زمان گران
impending/adj (کارەساتێکی) چاوەڕێکراو
impenetrable/ɪmˈpenɪtrəbl/adj
گوزەرکردن تێیدا دژوارە – داخراو
imperative/ɪmˈperətɪv/adj پێویست، زۆر گرنگ
شێوازی داخواز لە ڕێزمان/فەرمانکردن
imperceptible/ˌɪmpəˈseptəbl/adj
زۆر بچووك، دەرکی پێ ناکرێ
imperfect/ɪmˈpɜːfɪkt/adj ناتەواو–
بەخەوش، عەیبدار– بەکێماسی
imperial/ɪmˈpɪəriəl/adj ١– ئیمپراتۆریانە
٢– شاهانە
imperialism/ɪmˈpɪərriəlɪzəm/n
ئیمپریالیزم
imperialist/ɪmˈpɪəriəlɪst/n ئیمپریالیست
impersonal/ɪmˈpɜːsənl/adj
١–بێ هەست، سارد٢–سارد٢–بابەتی، نا–کەسیی
impersonate/ɪmˈpɜːsəneɪt/v
لاسایی کەسانی تر دەکاتەوە– خۆی دەکا بەکەسی تر
impersonator/n ئەو ئەکتەرەی زیرەکانە– لێهاتوانە لاسایی کەسیەتیەکان دەکاتەوە

ignorance/ˈɪgnərəns/n نەزانین
ignorant/ˈɪgnərənt/adj ١-نەزان
٢-نەشیاو
ignore/ɪgˈnɔː(r)/v فەرامۆش دەکا،
ill/ɪl/adj ١- نەخۆشی٢- زیانگەیەنەر
ill/adv هەڵە، بە شێوەیەکی خراپ-
بە دژواری
ill-treat/adj بێ بەخت، شووم
ill-treat/v بەخراپە مامەڵە دەکا
ill-treatment/n خراپ مامەڵە کردن
illegal/ɪˈliːgl/adj نایاسایی، ناشەرعی
illegible/ɪˈledʒəbl/adj بە گران
دەخوێندرێتەوە
illegitimate/ˌɪləˈdʒɪtəmət/adj
بیژی- حەرامزادە، زۆڵ
نایاسایی، ناشەرعی
illicit/ɪˈlɪsɪt/adj پێ پێ نەدراو، یاساغ
illiterate/ɪˈlɪtərət/adj نەخوێنەوار،
نەخوێندەوار
کۆڵکە خوێندەوار، بێ رۆشنبیری
illiteracy/ɪˈlɪtrərəsi/n نەخوێندەواری
illness/ˈɪlnəs/n نەخۆش
illogical/ɪˈlɒdʒɪkl/n نامەنتیقی-
ناماقووڵ
illuminate/ɪˈluːmɪneɪt/v
دەرازێنێتەوە- ڕوون دەکاتەوە
illuminating/adj ڕوناک، ئاشکرا
illumination/ɪˌluːmɪˈneɪʃn/n.
ڕوناک کردنەوە
illusion/ɪˈluːʒn/n بیرۆکەیەکیهەڵەت،
کەلکەڵە- هەڵەی چاو
illustrate/ˈɪləstreɪt/v بەنموونە
وێنە ڕوون دەکاتەوە
image/ˈɪmɪdʒ/n وێنەی ئەندێشەیی-
وێنەی زەهنی
poetic image وێنەی شیعری-
وێنەیەك لە
imagery/ˈɪmɪdʒəri/n خوازەو پێك
چوون لە زماندا
imaginable/ɪˈmædʒɪnəbl/adj.
ئەندێشە دەکرێ، خەیاڵ دەکرێ
imaginary/ɪˈmædʒɪnəri/adj.
ئەندێشەیی، خەیاڵی
imagination/ɪˌmædʒɪˈneɪʃn/n
ئەندێشە، خەیاڵ
imaginative/ɪˈmædʒɪnətɪv/adj
خەیاڵ فراوان- بیر فراوان
imagine/ɪˈmædʒɪn/v دێنێتە بەرچاو-
کەڵکەڵە دەکا- وازەن دەبا
imam/ɪˈmɑːm/n پێشنوێژخوێن، پێشەوا
imbalance/ɪmˈbæləns/n ناهاوسەنگی
imbecile/ˈɪmbəsiːl/adj کەودەن- گەمژە
imbed/v دەچەسپێنێ
imitate/ˈɪmɪteɪt/v لاسایی دەکاتەوە
imitation/ˌɪmɪˈteɪʃn/n لاسایی کردنەوە
immaculate/ɪˈmækjələt/adj پاقژ،
بێ خەوش/ بژێن
immaterial/ˌɪməˈtɪətiəl/adj نایەخ-
ناگرنگ/ نا-مادی
immature/ˌɪməˈtjʊə(r)/adj کاڵ،
فەریك، نەگەییو
immediate/ɪˈmiːdiət/adj یەکسەر، نزیك،
ڕاستەوخۆ
immediacy/ɪˈmiːdiəsi/n نزیکی
immediately/ɪˈmiːdiətli/adv ڕاستەوخۆ،
یەکسەر، دەستبەجێ
immense/ɪˈmens/adj زۆر گەورە، زۆر مەزن
immensely/adv. زۆر
immensity/ɪˈmensəti/n گەورەیی-
بێ کۆتایی
immerse/v ١- مژوڵ دەبێ، سەرقاڵی ...
٢- ژێر ئاو دەکا، نقوم دەکا..
immigrant/ˈɪmɪgrənt/n کۆچبەر،
رەوەند، کۆچەر

# Ii

I-i/aɪ/ پیتی نۆیەم لە ئەلف بای ئینگلیزی

I/aɪ/pron من

ice/aɪs/n سەهۆڵ، پارچە بەفر- ئایس کریم- دۆندرمە

iced/ˈaɪst/adj بەستو- چلوورە- زۆر سارد- سەهۆڵبەند

iceberg/ˈaɪsbɜːg/n چیای بەفری- ئاوی شەختەگرتوو

ice-cold/adj سڕ- زۆر سارد

ice-cream/n ئایس کریم

ice-cube/n سەهۆڵی شەش پاڵو بووز(بۆ ئاوخواردنەوە تا سارد بێ)

ice-hockey/n یاری هۆکی لەسەر بەفر

ice-lolly/n چلوورە

ice/v بەبەفر دادەپۆشی

ice/v کێك بە شەکرو شیر دادەپۆشی

icicle/ˈaɪsɪkl/n چلوورە- شەختەی سواندە

icing/ˈaɪsɪŋ/n تێکەڵەی شەکر و شیر و.. بۆ رازاندنەوەی کێك

icon (ikon)/ˈaɪkɒn/n مەلکۆلیێنی ئاوی کەسێکی پیرۆز لە دار/هێما ( لەکۆمپیوتەر)

idea/aɪˈdɪə/n ١- مەبەست، بیرۆکە ٢- پێشنیار

get the idea تێ دەگا

ideal/aɪˈdiːəl/adj ١- نموونەیی ٢- خەون و هیوا

ideally/aɪˈdiːəli/adv ١- بە تەواوی ٢- لە جیهانی نموونەیی و خەیاڵید

idea.ism/aɪˈdiːəlɪzəm/n مەزهەبی ئایدیاڵ

idealist/aɪˈdiːəlɪst/n ئایدیاڵ

idealistic/ˌaɪdiəˈlɪstɪk/adj ئایدیاڵ- ئاکرداری

idealize/v بە ئایدیالیا کردن- بە ئاسمانی کردن

identical/aɪˈdentɪkl/adj وەك خۆی- کت و مت

identical twin/n جمکی کت و مت

identify/aɪˈdentɪfaɪ/v ١- دەیناسێتەوە/ دیار دەکا ٢- لە ناسنامەی دەپێچێتەوە ٣- وەك یەکیان لێ دەکا، وەك یەکیان دەبینێ ٤- هاوبەشی هەستی دەکا

identity/aɪˈdentɪti/n ناسنامە

identity card/n کارتی کەسێتی، شوناسنامە

ideology/ˌaɪdiˈɒlədʒi/n ئایدۆلۆژیا، باوەڕ، مەزهەب

ideological/ˌaɪdiəˈlɒdʒɪkl/adj باوەڕیی- ئایدۆلۆژیی

idiom/ˈɪdiəm/n ئیدیۆم- زاراوە

idiomatic/ˌɪdiəˈmætɪk/adj ١- زاراوەیی- ئیدیۆمی ٢- سروشتی

idiot/ˈɪdiət/n کەودەن- گەمژە

idle/ˈaɪdl/adj ١- بێکار- تەمبەڵ ٢- بە تاڵ ٣- نەزۆك

idol/ˈaɪdl/n ١- بت- ئەو بتەی دەپەرسترێ ٢- خۆشەویستی(جەماوەر)

idolize/ˈaɪdəlaɪz/v تاڕادەی پەرستن خۆشی دەوێ-دەپەرستێ

idyllic/ɪˈdɪlɪk/adj هێمن و خۆش- بێ گێرە و کێشە

if/ɪf/conj ئەگەر

if I were you ئەگەر من لە جێی تۆ دەبووم

if only خۆزیا

igloo/ˈɪgluː/n خانووی بچووکی لەبەفر دروستکراو(ئەسکیمۆ)

ignite/ɪgˈnaɪt/v هەڵدەکا، ئاگر هەڵدەکا

ignition/ɪgˈnɪʃn/n ئاگر هەلکردن، پروشکی ئاگر

ignominious/ˌɪgnəˈmɪniəs/adj حەیابەر، ئابرووبەر/ دزێو/ نەنگ

**hymn/hɪm/n** سرودی ئایینی مەسیحییەکان بۆ ستایش و سەنا کردنی خوا دەخوێنرێنەوە لە کەنیسەدا

**hypermarket/ˈhaɪpəmɑːkɪt/n** بازاڕی ئارمەندی گەورە

**hyphen/ˈhaɪfn/n** هێڵی بەیەک بەستنەوەی دوو وشە، هێمای(‐)

**hypnosis/hɪpˈnəʊsɪs/n** نواندنی موگناتیسی‐ خەواندنی موگناتیسی

**hypnotic/ˈhɪpətɪst/adj** خەوێنەری موگناتیسی خەوێنەری

**hypnotist/ˈhɪpnətɪst/n** موگناتیسی

**hypnotize/ˈhɪpnətaɪz/v** دەیخەوێنێ بەکرداری...

**hypochondriac/ˌhaɪpəˈkɒndriæk/n** نەخۆشی وەهمدار

**hypocrisy/hɪˈpɒkrəsi/n** دووڕوویی

**hypocrite/ˈhɪpəkrɪt/n** دوو ڕوو

**hypocritical/ˌhɪpəˈkrɪtɪkl/adj** دووڕوویانە

**hypothesis/haɪˈpɒθəsɪs/n** گریمان

**hysteria/hɪˈstɪəriə/n** هستریا، هەڵچوون دارمانی دەماری،

**hysterically/hɪˈstɪəriəkli/adv** شێتانە

**hysterics/hɪˈsterɪks/n** نۆرە پەرکەم‐ پێکەنینی ناچاری

**humiliation/hju:ˌmɪliˈeɪʃn/n** شەرمەزاری

**humility/hju:ˈmɪləti/n** بێ فیزی، سادەیی

**humorous/ˈhju:mərəs/adj** گاڵتەچی، قۆشمەچی، پێکەنینی

**humour/ˈhju:mə(r)/n - v** گاڵتە، قۆشمەیی

دڵی خۆش [illegible] بەرامبەر بە پێکەنین دێنێ

**[illegible]moured/ˈhju:məd/adj** بە میزاج، بە کێوڵ

**[illegible]mələs/adj** بێ

[illegible]

هەست،

پشت و شانەکا

**hunc[illegible]/ˈhʌ[illegible]k/n** کۆم، قەمبور

**hundred/ˈhʌn[illegible] number** سەد

**hunger/ˈhʌŋgə(r)/n** برسێتی، پێویست بەخواردن بوون

نەبوونی خواردن

**hunger strike/n** مانگرتن لە خواردن

**hungry/ˈhʌŋgri/adj** برسی

**hunk/hʌŋk/n** پارچەیەکی گەورە لە ..

**hunt/hʌnt/v** راو دەکا، دەگەڕێ لە

**hunter/ˈhʌntə(r)/n** راوکەر، راوچی

**hunting/ˈhʌntɪŋ/n** راوکردن- راوشکار

**hunt/n** راوکردن-

وەك راوکردنی ڕێوی- گەران لە..

**hurdle/ˈhɜ:dl/n - v** لەمپەر، ئاستەنگ-

ڕێ لە غارداني/لە سەر لەمپەر بازدەدا

**hurl/hɜ:l/v** شتێ بە هێز-بەتوندی-

فڕێ دەدا، شتێ بە توندی دەهاوێژێ

**hurricane/ˈhʌrɪkən/n** گەردەلوول،

باهۆز، بابەلیسك

**hurry/ˈhʌri/n** پەلەکردن

**in a hurry** بە پەلە- نەویستن

**hurry-up** پەلە دەکا، پەلەبکە

**hurried/ˈhʌrɪdli/adj** خێرا

**hurriedly/adv** بە خێرا

**hurt/hɜ:t/v - adj** ئازار دەدا، ئازار

دەچێژێ- بریندار دەکا/

برینداردەکرێ/دڵ بریندار، زامدار

**hurtful/ˈhɜ:tfl/adj** ئازاردەر،

ئازار بەخش، بەئازار

**hurtle/ˈhɜ:tl/v** دەردەپەڕێ،

بەتوندی و خێرا بۆی دەردەچێ

**husband/ˈhʌzbənd/n** هاوژین، هاوسەر، مێرد

**hush/hʌʃ/v - n** دەپارێزێ- نهێنی نادرکێنێ/

بێدەنگی، هێمنی

**hush-hush/adj** تەواو نهێنی

**husk/hʌsk/n** پەلکی دانەوێڵە

**husky/ˈhʌski/adj-n** دەنگ نوساو-

دەنگ وشك و زبر وتۆزاوی

سەگی ئەسکیمۆ- ئەوەی عارەبانەی ئاو

بەفر رادەکێشێ

**hustle/ˈhʌsl/v** بە توندی ڕێگای لە ناو

جەماعەت دەکاتەوە- بە مل خەڵك بەلادەنێ

**hut/hʌt/n** کووخ

**hydrant/ˈhaɪdrənt/n** بۆری سەرشەقام

تایبەت بە کوژاندنەوەی ئاگر

**Hydraulic/haɪˈdrɔ:lɪk/adj** هایدرۆلیك-

بە ئاو کار دەکا

**hydroe[illegible]tric/ˌhaɪdrəˈlektrɪk/adj**

ئاوی-کارەبایی هایدرۆکارەبایی(کارۆ) -

کارەبا دروستکەر بە هۆی تەوژمی ئاوەو

**hydrogen/ˈhaɪdrədʒən/n** هایدرۆجین

**hygiene/ˈhaɪdʒi:n/n** پاقژی، خاوێنی

**hygienic/haɪˈdʒi:nɪk/adj** پاقژ، خاوێن،

بێ میکرۆب

hospital bed تەختەی نەخۆش، جێگای نەخۆش

hospitality/ˌhɒspɪˈtæləti/n میوانداری، میواندۆستی

host/həʊst/n - v خانەخوێ- خاوەن ماڵ

hostage/ˈhɒstɪdʒ/n بارمتە

hostel/ˈhɒstl/n بەشی ناوخۆیی قوتابیان

hostess/ˈhəʊstəs/n خانەخوێ (ژن)

air hostess/n میواندار (ی ناو فڕۆکە)

hostile/ˈhɒstaɪl/adj نەیار دوژمن

hostility/hɒˈstɪləti/n نەیاری، دوژمنداری

hot/hɒt/adj - v گەرم

hot-blooded خوێنگەرم

hotdog/ˈhɒtdɒg/n سەندەویچ

hotel/həʊˈtel/n هوتێل، ئوتێل

hound/haʊnd/n - v تاژی، تانجی- سەگی ڕاو ڕاو دەکا- ئازاری دەدا- تەنگەتاوی دەکا

hour/ˈaʊə(r)/n سەعات، کاتژمێر (دووسەعات)

hourly/ˈaʊəli/adv – adj هەموو کاتژمێرێ جارەك هەموو کاتژمێرێ

house/haʊs/n خانوو- ماڵ

house breaker ١-دەڵاڵی خانو بەرە ٢- ماڵ بڕ، دز

house hold/ˈhaʊshəʊld/n خێزان- ماڵ

house holder/ˈhaʊshəʊldə(r)/n خێزان- ئەندامانی خێزان

house-hunting/n لە خانوو گەڕان

housing/ˈhaʊsɪŋ/n نیشتە جێ کردن، داسەکاندن

housekeeper/ˈhaʊskiːpə(r)/n کابان، کەیبانوو

housemaid/ˈhaʊsmeɪd/n کارەکەر، خولام

housewife/ˈhaʊswaɪf/n خاتوون، خانم

housework/ˈhaʊswɜːk/n ئیشی ماڵ

house/v نیشتەجێ دەبێ/دەکرێ

hover/ˈhɒvə(r)/v دەسوڕێتەوە- دەگەڕێ- چاوەڕێ دەکا

how/haʊ/adv چۆن، کوو

however/haʊˈevə(r)/adj هەرچۆنێ بێ، هەرکوو بێ

howl/haʊl/n - v لوورەی گورگ، ڕەوینی سەگ، دەلوورێنێ، دەڕەوێ

hub/hʌb/n تەوەرە، چەقی تایە

huddle/ˈhʌdl/v کۆدەبنەوە- دەست دەکەنە ملی یەك

hue/hjuː/n ڕەنگ/سێبەر

hug/hʌg/n - v باوەش، ئامێز دەگرێتە باوەش- ئامێزی پێ دادەکا

huge/hjuːdʒ/adj زل، زەبەلاح، گەورە

hull/hʌl/n پەیکەری کەشتی

hullo/interj چۆنی، کووی- ڕۆژباش

hum/hʌm/v-n منگەمنگ، منگەمنگی لێوە دێ

human/ˈhjuːmən/adj - n مرۆڤ

humanly/ˈhjuːmənli/adv مرۆڤانە

humane/hjuːˈmeɪn/adj مرۆڤی- مرۆڤینی

humanism/ˈhjuːmənɪzəm/n مرۆڤایەتی

humanitarian/hjuːˌmænɪˈteəriən/adj هاریکاری مرۆڤانەیی، چاکەکاری

humanity/hjuːˈmænəti/n مرۆڤایەتی-مرۆڤ

humanize/ˈhjuːmənaɪz/v بە مرۆڤ کردن

humble/ˈhʌmbl/adj سادە، بێ فیز

humbug/ˈhʌmbʌg/n دووڕوو/فێڵبازی

humdrum/ˈhʌmdrʌm/adj جاڕسکەر

humid/ˈhjuːmɪd/adj شێدار

humidity/hjuːˈmɪdəti/n شێداری، تەڕی

humiliate/hjuːˈmɪlieɪt/v توشی شەرمەزاری دەکا، زەبوونی دەکا

humiliating/adj شەرمەزارکەر

پێی ئەسپ ..

hook/hʊk/n - v قولاپ، گرێی دەدا، چەنگاڵ،

hooked/hʊkt/adj کەپو (لوتێکی) قولاپ ئاسا

ئاژاوەچی، ئاشوبگێڕ

hooligan/ˈhuːlɪgən/n

hooliganism/ˈhuːlɪgənɪzəm/n

توند و تیژی، ئاشووب

hoop/huːp/n تەوقی کانزایی یان پلاستیکی

hooper/huːpə(r)/n پەپووسلێمانکە

hooray: hurray/interj ئافەرین- بژی

hoot/n - v دەنگی کوندە بەبو،

هۆڕنی ئۆتۆمبیل/هۆڕن لێ دەدا

hooter/n هۆڕنی ئۆتۆمبیل

Hoover/ˈhuːvə(r)/n - v مۆفەر، گێسکی کارەبایی

بە گێسکی کارەبایی خاوێن دەکاتەوە

hop/hɒp/v - n لەسەر یەک پێ بازدەدا- بازدەدا- خێرا دەڕوا

hop it! دووریکەوە- وەل بە

hopscotch/ˈhɒpskɒtʃ/n یاری- خەت خەتێن

hope/həʊp/n - v هیوا، ئومێد، تکا

in the hope of بە هیوای

hopeful/ˈhəʊpfl/adj بە هیوا، بە ئومێد

hopeless/ˈhəʊpləs/adj بێ ئومێد، بێ هیوا

hopelessly/ˈhəʊpləsli/adv

بە بێ هیوایی

horde/hɔːd/n جەشامەت، ئاپۆرە

horizon/həˈraɪzn/n ئاسۆ

horizontal/ˌhɒrɪˈzɒntl/adj ئاسۆیی

hormone/ˈhɔːməʊn/n هۆرمۆن

horn/hɔːn/n هۆڕن- زوڕنا، قۆچ

hornet/ˈhɔːnɪt/n زەنگەزۆرە، زەردەواڵە

hornet's nest شانەی زەنگەزۆرە، گفتوگۆی توندوتیژ

horoscope/ˈhɒrəskəʊp/n زانینی بەخت بە هۆی ئەستێرەوانییەوە/ ئەخشەی بورجەکان

horrendous/hɒˈrendəs/adj

زۆر خراپ، ناشیرین، تۆقێنەر

horrible/ˈhɒrəbl/adj تۆقێنەر، ترسێنەر، ناخۆش، بێزارکەر

horrid/ˈhɒrɪd/adj زۆر خراپ، ناخۆش

horrific/həˈrɪfɪk/adj ترسێنەر

horrify/ˈhɒrɪfaɪ/v دەترسێنێ، دەتۆقێنێ

horror/ˈhɒrə(r)/n ترس، تۆقین

horror film/n فیلمی ترس

horse/hɔːs/n ئەسپ

on horse back لەسەر پشتی ئەسپ

horseman/ˈhɔːsmən/n سوار، سوارچاک

horse racing/n یاری ئەسپ سواری غارغارانێی ئەسپ

horseshoe/ˈhɔːsʃuː/n نالی ئەسپ

horsewhip/ˈhɔːswɪp/n قامچی سوار- ئەسپەوان

horsewoman/n ئافرەتی سوارچاک

horsy/ˈhɔːsi/n خولیای ئەسپ سواری

horticultural/ˌhɔːtɪˌkʌltʃərəl/adj

باخەوانی،باخەوان کاری

horticulture/ˈhɔːtɪkʌltʃə(r)/n

زانستیباغەوانی- باغناسی/باخناسی

hose/həʊs/n بۆری ئاو، سۆندە

hospice/ˈhɒspɪs/n نەخۆشخانەی تایبەت بەو نەخۆشانەی کەبەر لەوەی بمرن چاودێری دەکرێن

hospitable/hɒˈspɪtəbl/adj مێواندۆست، مەرد

hospital/ˈhɒspɪtl/n نەخۆشخانە

hogmanay/ˈhɒgməneɪ/n شەوی سەری ساڵ لە ئوسکەتلەندە

hoist/hɔɪst/v بەگوریس-کندر- بەرزدەکاتەوە وەك بەرزکردنەوەی ئالا

hold/həuld/v - n دەگری- ئاو دەگری- ئەوەندە کەسە دەگری- کۆبونەوە گری دەدا- گری دەدا، دەچەسپێنێ- وادەزانێ- وەك خۆی دەمێنێ ئاهەنگ دەگێری لەسەر تەلەفۆن چاوەری دەکا- دەدوێ

hold it راوەستە

hold/n گرتن، دەسەلات

hold/n کۆگا: شوێنی هەلگرتنی یان پاراستنی کەلوپەل لە فرۆکەو کەشتیدا

hold all/n جانتای دەستی گەورە

holder/ˈhəuldə(r)/n هەلگر

hole/həul/n کون، ژورێ بچوك

holiday/ˈhɒlədeɪ/n پشوو، مۆلەت

holiness/ˈhəulinəs/n پیرۆزی

hollow/ˈhɒləu/adj - v بۆش- کلۆر، کەندار، بۆش- کلۆر دەکا

holly/ˈhɒli/n ئەوداری بۆ ئاهەنگی سەری ساڵ دەرازێنرێتەوە

holocaust/ˈhɒləkɔːst/n هۆلۆکۆست، کۆمەلکوژی جولەکە

holster/ˈhəulstə(r)/n کیفی دەمانچە، دەمانچە هەلگر، شاراوە

holy/ˈhəuli/adj پیرۆز، خوا پەرست، لە خواترس

home/həum/n – adj ماڵ، نیشتمان، بەخۆکر لانکی (شارستانیەت)

homeland/ˈhəumlænd/n نیشتمانی گەورە

homeless/ˈhəumləs/adj بێ‌ماڵ و نیشتمان: ئاوارە، دەرکراو

homelessness/n ئاوارەیی، بێ ماڵ و حاڵی

the home office/n وەزارەتی ناوخۆی بەریتانی

homewards/ˈhəumwɔːdz/adv بەرەو ماڵ- گەرانەوە بەرەو نیشتمان

homework/ˈhəumwɜːk/n ئەرکی ماڵەوە

home secretary/n وەزیری ناوخۆی بەریتانی

home/adj ماڵەوە- خێزانی، ناوخۆیی

home/adv لەلانکەی، بێشکەی

homely/ˈhəumli/adj سادە، ساکار

homicide/ˈhɒmɪsaɪd/n تاوانی کوشتن

homogeneous/ˌhɒməˈdʒiːniəs/adj سازاو، گونجاو، چۆنیەك- وەك یەکی

homosexual/ˌhəuməˈsekʃuəl/adj نێربازی،کاری سێکسی لەگەل رەگەزی یان زایەندی خۆی بکا

honest/ˈɒnɪst/adj راستگۆ، دەستپاك

honesty/ˈɒnəsti/n راستگۆ، دەستپاکی

honey/ˈhʌni/n هەنگوین- هەنگین/ئازیز

honey comb/ˈhʌnikəum/n شانە هەنگ

honey moon/ˈhʌnimuːn/n مانگی هەنگوین

honk/hɒŋk/v دەنگی هۆڕینی ئۆتۆمبیل بە دەنگی هۆڕنی ئۆتۆمبیل تێکدەچن- شپرزەدەبێ

honorary/ˈɒnərəri/adj لەقەبی فەخری

honour/ˈɒnə(r)/n - v ناموس، شانازی، رێز

honours/n بڕوانامەی زانکۆیی بە پلەی "شەرەف"

in honour of لەسەر شەرەفی ...

honourable/ˈɒnərəbl/adj پیاو چاك، شایەن بە رێز

the honourable خاوەن شکۆ، رێزدار

hood/hud/n ١- کلاوی قاپوت/ کلاوزەر ٢- داپۆشەر ٣- بۆنێت

hoof/huːf/n سمی پێ، بەشی رەقی

**hijack/ˈhaɪdʒæk/v** فرۆکە دەفرێنێ

**hiker/ˈhaɪkə(r)/n** گەشتیار/ گەشتکەری ناو گوند/ دێوەرە

**hilarious/hɪˈleəriəs/adj** بەختەوەر، شادمان، کامەران، پێکەنیناوی

**hill/hɪl/n** گرد

**hilly/ˈhɪli/adj** گرد زۆر- گرداوی

**hilt/hɪlt/n** دەسکی شمشێر/خەنجەر

**him/hɪm/pron** ئەو (نێر) کە لە حاڵەتی بەرکاریێ

**himself/hɪmˈself/reflex pron** خۆیی (ئەو)

**hind/n** کارمامز/ ئاسکەمێ

**hind/haɪnd/adj** پاشوو/قاچی پشتەوە

**hinder/ˈhɪndə(r)/v** تەگەرە دروست دەکا کۆسپ و تەگەرە دروست دەکا

**hindrance/ˈhɪndrəns/n** کۆسپ- لەمپەر

**hint/hɪnt/n - v** ئاماژە، ئاماژە دەکا

**hinterland/ˈhɪntəlænd/n** زەوی دوور لە رووبار-ئاو- زەوی دوورە ئاو

**hip/hɪp/n - interj** ئێسکی سمت، سمت- بژی

**hippie/ˈhɪpi/n** جوایەز

**hippopotamus/ˌhɪpəˈpɒtəməs/n** ئەسپی ئاوی، جۆرە گیانەوەرێکی ئەفریقی مەزنی سەرگەورەی قاچ کورتە.

**hire/ˈhaɪə(r)/v** بە کرێ دەگرێ، بە کاردێنێ

**hireling/ˈhaɪəlɪŋ/n** بە کرێگیراو

**hire-purchase/n** کرین بە قست

**his/hɪz/det** هی ئەو (نێر)

**hiss/hɪs/v- n** بە تورەیی دەدوێ، هسە هس دەکا

**historian/hɪˈstɔːriən/n** مێژوونووس

**historic/hɪˈstɒrɪk/adj** بەناوبانگ/ ناسراو و گرنگ لە مێژوودا

**historical/hɪˈstɒrɪkl/adj** مێژوویی، هەقیقی

**historically/hɪˈstɒrɪkli/adv** لەڕوانگەی مێژووییەوە

**history/ˈhɪstri/n** مێژوو، ڕووداوەکانی ڕابردوو زنجیرەی ڕووداوەکان

**hit/hɪt/v-n** لێ دەدا، بەردەکەوێ، زیان دەگەیەنێ مان دەگرێ، لێدان، سەرکەوتنێکی دیار

**hitch/hɪtʃ/n - v** سواری پاس(ئۆتۆمبیل) دەبێ بە خۆڕایی/توند دەکا، گرێ دەدا، کێشەیەکی بچوک- ئاریشە، دژواری

**hither/ˈhɪðə(r)/n** ئەوێ

**hitherto/ˌhɪðəˈtuː/adv** هەتا ئێستا، هەتاهەنکە

**hive/haɪv/n** پوورە هەنگ

**hiya/interj** چۆنی، کووی

**ho/həʊ/interj** نحم- بژی

**hoard/hɔːd/n - v** گەنجینە، پاشەکەوت دەکا

**hoarding/ˈhɔːdɪŋ/n** تابلۆیەکی گەورەیە لەسەر شەقام ئاگاداری لەسەر دەنوسرێ

**hoarse/hɔːs/adj** دەنگ نووساو/ گڕ دەنگی زبرو هێواش

**hoary/ˈhɔːri/adj** پیر، زۆر کۆن

**hoax/həʊks/n** فێڵ، وازی کردن بە..

**hob/hɒb/n** قەپاغ/ لێوار

**hobble/ˈhɒbl/v** دەشەلێ

**hobby/ˈhɒbi/n** خولیا

**hock/hɒk/n** ١-جومگەی ناوەراستی لاقی ئاژەڵ ٢- ئارەقی سپی ئەڵمانی

**hockey/ˈhɒki/n** یاری هۆکی

**hoe/həʊ/n** خاکرێن: ئامرازێکی باخەوانییە دەسکێکی درێژی هەیە

**hog/hɒg/n** بەکانە

her/hɜ:(r)/pron - det ئەو–مێ–لەکاتی بەرکارو تەمەلوکدا

herald/ˈherəld/n سەرتیغ، مینبەر مژدەدەر

herb/hɜ:b/n گیا

herbal/ˈhɜ:bl/adj گیایی

herbalist/ˈhɜ:bəlɪst/n گیا ناس عەتار

herbage/ˈhɜ:bɪdʒ/n گژوگیا

herd/hɜ:d/n ڕەوە/گاپان/مێگەل

herdsman/ˈhɜ:dzmən/n گاوان

here/hɪə(r)/adj - interj ئێرە

hereabouts/ˌhɪərəˈbauts/adv لەم ناوەدا

hereafter/ˌhɪərˈɑ:ftə(r)/adv لەمەودوا

hereby/ˌhɪəˈbaɪ/adv بەمە

heredity/həˈredəti/n پشتاوپشتی، بۆماوەیی

heresy/ˈherəsi/n گومڕایی/زەندیقی

heretic/həˈrətɪk/n هەرتەقە، گومڕادەبێ لە دین وەرگەڕان– گومڕابوون

heretical/həˈretɪkl/adj هەڵگەڕاوە (لە دین)

heritage/ˈherɪtɪdʒ/n میرات، کەلەپور

hermetic/hɜ:ˈmetɪk/adj قایم باش داخراو

hermit/ˈhɜ:mɪt/n سۆفی– گۆشەگیر– بەرکەنار/ ڕەبەن

hero/ˈhɪərəu/n پاڵەوان (بۆنێر– لە فیلم و ڕۆمان)

heroic/həˈrəuɪk/adj پاڵەوانانە

heroic couplet شیعری جووتەکی– دووبەیتی

heroin/ˈherəuɪn/n هیرۆین

heroine/ˈhɪərəuɪn/n هیرۆین، پاڵەوان– مێ

heroism/ˈherəuɪzəm/n پاڵەوانێتی

heron/ˈherən/n شینە شاهۆ

hers/hɜ:z/ هی ئەو (مێ)

herself/hɜ:ˈself/reflex pron خۆی (مێ)

hesitate/ˈhezɪteɪt/v نیگەران دەبێ

hesitant/ˈhezɪtənt/adj نیگەران، دوودڵ

hesitancy/ˈhezɪtənsi/n نیگەرانیو دوو دڵی

heterodox/ˈhetərədɒks/adj زەندیق

heterodoxy/ˈhetərədɒksi/n زەندیقی

hew/hju:/v بەتەور–شیر– دەبڕێ/دەبڕێتەوە

hexagon/ˈheksəgən/n شەشگۆشە

hexameter/hekˈsæmɪtə(r)/n هۆنراوەی شەش پەنجەبە، کێشی شەش پەنجەیی

hey/heɪ/interj هۆێ، تۆ

hey day/ˈheɪdeɪ/n پۆپەی خۆشی/ ڕۆژانی سەروەری

hibernate/ˈhaɪbəneɪt/v سڕ دەبێ

hiccup/ˈhɪkʌp/n نزگرە، بەرقیچکە، ئیسك

hide/haɪd/v - n خۆی دەشارێتەوە، خۆی مەلاس دەدا

hiding/ˈhaɪdɪŋ/n خۆشاردنەوە

hiding place/ˈhaɪdɪŋ pleɪs/n حەشارگە

hideous/ˈhɪdiəs/adj ناشرین

hieroglyph/ˈhaɪərəglɪf/n ڕێنوسی هیرۆگلافی

high/haɪ/adj - adv - n بەرز

high jump/n بازدانی بەرز

high school/n ئامادەیی

highland/ˈhaɪlənd/adj بان

highlight/ˈhaɪlaɪt/n - v خاڵی بنچینەیی باسەکە

high minded/adj ئاکار بەرز، ڕەوشت بەرز

high way/ˈhaɪweɪ/n ڕێگای گشتی

highwayman/ˈhaɪweɪmən/n جەردە، ڕێگر

**hearing/ˈhɪərɪŋ/n** بیستن
**hearsay/ˈhɪəseɪ/n** قسەلۆك
**heart/hɑːt/n** دڵ
**heartache/ˈhɑːteɪk/n** دڵ ئێشە، ژانە دڵ، خەم
**heartbeat/ˈhɑːtbiːt/n** دڵە کوتە، دڵ لێدان
**heartbreaking/ˈhɑːtbreɪkɪŋ/adj** دڵشکاندن، جەرگبڕ بە سوێ
**heart broken/ˈhɑːtbrəukən/adj** دڵشکاو، مات و مەلول
**heartburn/ˈhɑːtbɜːn/n** دڵسوتان
**hearten/ˈhɑːtn/v** هانی دەدا
**heartless/ˈhɑːtləs/adj** بێ دڵ، دڵرەق
**heartily/ˈhɑːtɪli/adv** بە دڵسۆزی
**hearty/ˈhɑːti/adj** راستگۆ
**heat/hiːt/n - v** گەرمی، گەرم دەکا، گەرمی دەبەخشێ
**heat wave/ˈhiːt weɪv/n** شەپۆلی/ تەوژمی گەرما
**heatedly/ˈhiːtɪdli/adv** بەگەرمی، بە هەڵچون
**heath/hiːθ/n** زەوی بەیار
**heathen/adj** بت پەرست/ کێوی
**heaven/ˈhevn/n** ئاسمان، بەهەشت، خودا
**heavenly/ˈhevnli/adj** ئاسمانیی، ئاینیی
**heavily/adj** بە قورسی، بە گرانی
**heavy/ˈhevi/adj** گران، قورس
**heavy-rain/ˈhevireɪn/n** بارانی زۆر
**heavy-weight/ˈheviweɪt/n** کێشی قورس
**Hebrew/n** جولەکە/ زمانی عیبری
**heckle/ˈhekl/v** قسەی ئاخاوتنکەر ـدواندەر- دەبڕێ بەقسەی بێڕێز و دژوار
**hectic/ˈhektɪk/adj** سەرقاڵ- پڕئیش سورهەڵگەڕاو
**hedge/hedʒ/n** پەرژینی دەوەن
**hedgehog/ˈhedʒhɒg/n** ژیشك، ژوشك
**heed/hiːd/v** گوێ دەداتێ، گرنگی دەدا بە
**heel/hiːl/n** پاژنە، قونپانی
**heifer/n** گۆلك/ گوێرەکە
**height/haɪt/n** بەرزی
**heir/eə(r)/n** میراتگر (نێر)
**heiress/ˈeərəs/n** میراتگر (مێ)
**heirloom/ˈeəluːm/n** بۆماوە/میراتی پشتاوپشت
**held/held/-hold/v** گرتی، بەڕێوەی برد
**helicopter/ˈhelɪkɒptə(r)/n** هێلیکۆپتەر
**hell/hel/n** دۆژ، دۆزەخ
**hello/həˈləu/interj** هەڵاو، چۆنی
**helm/helm/n** دەسکی سوکانی کەشتی یا بەلەم
**helmet/ˈhelmɪt/n** کڵاو ئاسن
**help/help/v - n** یارمەتی، یارمەتی دەدا
**helper/ˈhelpə(r)/n** پشتگیر، یارمەتیدەر
**helpful/ˈhelpfl/adj** یارمەتیدەر
**helpless/ˈhelpləs/adj** داماو، بێ ئەوا
**hem/hem/n-v** رۆخ، لێوار، ئەم دەکا، لێواری.. دەدوزێتەوە
**hemi** پێشگرێکە بە واتا (نیو) دێ
**hemisphere/ˈheɪmɪsfɪə(r)/n** نیوەی گۆی زەوی
**hen/hen/n** مریشك/مامر
**hence/hens/adv** لە هەنکەوە
**hence forth/ˌhensfɔːθ/adv** لێرەوە، لەمەودوا
**hence forward/ˌhensˈfɔːwəd/adv** لەمەوداوا
**henchman/ˈhentʃmən/n** شاگردی دڵسۆز

harbour/'hɑ:bə(r)/n بەندەر

hard/hɑ:d/adj - adv بەهێز، ڕەق، دژوار- سەخت

hard labour کاری سەخت و دژوار

hard time تەنگانە

hard-hearted/'hɑ:dhɑ:tɪd/adj دڵڕەق

harden/'hɑ:dn/v سەخت دەبێ، ڕەق دەبێ

hardly/'hɑ:dli/adv بە زەحمەت، بە دەگمەن

hardy/hɑ:di/adj پتەو- خۆگر

hare/heə(r)/n کەروێشکی کێوی

harm/hɑ:m/n – v ئازار، زیان- زیان دەگەیەنێ

harmful/'hɑ:mfl/adj بەزیان، بە ئازار

harmless/hɑ:mləs/adj بێ زیان، بێ ئازار

harmonious/hɑ:'məuniəs/adj گونجاو، سازاو، هارمۆنی

harmonize/'hɑ:mənaɪz/v دەسازێ- دەگونجێنێ، هارمۆنی دەکا

harmony/'hɑ:məni/n گونجان–سازان

in harmony with دەسازێ لەگەڵ

harp/hɑ:p/n قیسارە

harsh/hæʃ/adj وشك، ڕەق/زبر

harvest/'hɑ:vɪst/n - v دروێنە/ دروێنە دەکا

harvester/'hɑ:vɪstə(r)/n دروێنە کار، سەپان–دەراسە

has/hæz/n هەیەتی

has to پێویستە

haste/heɪst/n پەلە، ئاوردان

make haste/v پەلە دەکا

in a haste بەپەلە

hasten/heɪsn/v خێرا دەکا، پەلە دەکا

hastily/'hestɪli/adv بە پەلە، بە خێرایی، بلەز

hasty/'heɪsti/adj خێرا، بلەز

hat/hæt/adj شەبقە، کڵاو

hatch/hætʃ/n هەڵدێنێ/کرەدەبێ

hatchery/'hætʃəri/n کورکگە جوجکە هەڵهێن

hate/heɪt/v ڕقی لێدەبێتەوە، حەزی لێناکا

hateful/'heɪtfl/adj دزێو، ڕق هەڵگر، دڵرەش

hatred/'heɪtrɪd/n قین، ڕق

have/hæv/n هەمە/هەیانە

have to/'hɑf tə/modal پێویستە

have a baby دەزێ

haven't نیەتی

hawk/hɔ:k/n باز، داڵ

hay/heɪ/n کا، پووش، قەسەر

hay fever/n پووشە تا

hazard/'hæzəd/n - v سامناکی، سەرسوڕ هێنەر

haze/heɪz/n تەم

hazel/'heɪzl/n - adj چاو هەنگوینی/بندق

he/hi:/pers pron ئەو (نێر)

head/hed/n-v سەر،سەرۆك، سەرکردایەتیدەکا

head light/'hedlaɪt/n ڕوناکی پێشەوەی ئوتومبیل

headline/'hedlaɪn/n شادێری ڕۆژنامەو گۆڤار

headmaster/ˌhed'mɑ:stə(r)/n بەڕێوەبەر(پیاو)

headmistress/ˌhed'mɪstrəs/n بەڕێوەبەر(ژن)

headphones/'hedfəunz/n هێدفۆن

headquarters/ˌhed'kwɔ:təz/n بارەگای گشتی

heal/hi:l/v چاك دەبێتەوە/چاك دەکاتەوە

health/helθ/n تەندروستی – ساخلەمی

healthy/'helθi/adj تەندروستی دروست، ساخ

heap/hi:p/n - v قۆمەت، کۆمەڵ، قۆمەت دەکا

hear/hɪə(r)/v گوێی لێ دەبێ، دەبیستێ

# Hh

**H-h/eɪtʃ/** پیتی هەشتەم لە ئەلفبای ئینگلیزی
**habit/ˈhæbɪt/n** تیتاڵ، خوو/دابو نەریت
**habitual/həˈbɪtʃuəl/adj** ئاسایی، دابی، سروشتی
**habituate/həˈbɪtʃueɪt/v** رادەمێنێ
**hack-saw/ˈhæksɔː/n** هەرە، مشاری ئاسنبڕ
**had/hæd/v** هەیبوو
**hail/heɪl/n - v** تەرزە– تەرزە– تەرزە دەبارێ– بانگی تاکسی دەکا– ستایشی دەکا، پیا هەڵدەڵێ
**hail-stone/ˈheɪlstəʊn/n** دەنکە تەرزە
**hail-storm/ˈheɪlstɔːm/n** تەرزە لولە، تەرزە باران
**hair/heə(r)/n** پرچ، موو، دەزووی باریک
**hair-breadth/n** ئەوەندەی تالە مویەک
**hair-dresser/ˈheədresə(r)/n** سەرتاش
**hair-cut/ˈheəkʌt/n** سەرتاشین
**hairy/ˈheəri/adj** قژن– پرچ زۆر
**half/hɑːf/n - det (pron)** نیو، نیوە
**half brother/n** زڕبرا
**half sister/n** زڕ خوشک
**half time/n** پشو، نیوە کار، نیوکات
**hall/hɔːl/n** هۆڵ، ژووری گشتی
**hallo/interj** چۆنی، کوی
**halt/hɔːlt, hɒlt/n** دەوەستێ، دەوەستێنێ
**haltingly/ˈhɔːltɪŋli/adv** بەنیگەرانی
**halve/hɑːv/v** دووکەرت دەکا
**halves/ˈhɑːvɪz/n** نیوەکانی (شتێک)
**ham/hæm/n** رانە بەراز– گۆشتی رانی بەراز
**hammer/ˈhæmə(r)/n - v** چەکووش
**hammer and sickle** چەکوچ و داس (هێمای کۆمۆنیزم)
**hand/hænd/n - v** دەست، بە دەست دەیداتێ
**handbag/ˈhændbæg/n** جانتای دەست
**handbook/ˈhændbʊk/n** دەفتەر، یارمەتیدەر
**handful/ˈhændfl/n** ژمارەیەکی کەم
**handicap/ˈhændikæp/n** کۆسپ، کەم ئەندام
**handicapped/ˈhændikæpt/adj** پەککەوتە
**handicraft/ˈhændikrɑːft/n** پیشە– دەستکرد
**handiwork/ˈhændiwɜːk/adj** پیشەی دەستی– دەستی
**handkerchief/ˈhæŋkətʃɪf/n** دەستەسڕ
**handle/ˈhændl/n - v** چارەی دەکا، مامەڵە، دەسک
**handlebar/ˈhændlbɑː(r)/n** سوکانی بایسکل
**handsome/ˈhænsəm/adj** کۆک، رێک و پێک
**handwriting/ˈhændraɪtɪŋ/n** دەستنووسی
**handy/ˈhændi/adj** دەست رەنگین
**hang/hæŋ/v** هەڵدەواسێ– دەخنکێنێ
**hang about** بێکارو کاسبی– ئەم سەرو ئەوسەر دەکا
**hangman/ˈhæŋmən/n** جەلاد، لە سێدارەدەر–خەڵک خنکێن
**hangar/ˈhæŋə(r)/n** ساباتی فڕۆکە وەستان
**hanger/ˈhæŋə(r)/n** رستەی جلک/سنگ
**hanging/ˈhæŋɪŋ/n** هەڵواسین– خنکاندن
**hangings/ˈhæŋɪŋz/n** پەردە
**haphazard/hæpˈhæzəd/adj** کوێرانە– لابەلا– هەرەمەکی
**happen/ˈhæpən/v** روودەدا/دەقەومێ
**happening/ˈhæpənɪŋ/n** قەومان، رووداو، روودان
**happiness/ˈhæpɪnəs/n** خۆشی، شادی
**happy/ˈhæpi/adj** کامەران، شاد، کەیف خۆش

ground floor/n ژێرخان- ژێرەوە

groundless/ˈgraʊndləs/adj بێ بنەچە

group/gruːp/n-v کۆمەڵ، پۆلێن دەکا

grow/grəʊ/v گەشەدەکا

grown-up/ˈgrəʊn ʌp/n گەییو، پێگەییو/ زەلام

growth/grəʊθ/n گەشە

grumble/ˈgrʌmbl/v - n بۆڵە بۆڵ، بۆڵە بۆڵ دەکا

guarantee/ˌgærənˈtiː/n گەرەنتی، متمانە

guarantor/ˌgærənˈtɔː(r)/n متمانە پێکراو، متمانەدەر

guard/gɑːd/v-n ئێشکگری، پاسەوانی/ پاسەوانی دەکا

guardian/ˈgɑːdiən/n پاسەوان، ئێشکگر

guerilla/gəˈrɪlə, geˈrɪlə/n گەریلا، پێشمەرگە

guerilla war شەڕی پارتیزانی

guess/ges/v - n دەخەمڵێنێ، دەقەبلێنێ، وازەن دەبا، گومان وادەبا/خەمڵاندن، زەن

guest/gest/n میوان

guidance/ˈgaɪdns/n رابەری، رێ نیشاندەری

guide/gaɪd/n - v رابەر/رابەری دەکا

guided/ˈgaɪdɪd/adj ئاراستە کراو

guided composition دارشتنی ئاراستەکراو

guided missile موشەکی ئاراستەکراو

guild/gɪld/n یەکێتی

guillotine/ˈgɪlətiːn/n سێدارە/ئامێری لەسەردان/قەنارە

guilt/gɪlt/n گوناه- تاوان

guilty/ˈgɪlti/adj گوناهبار

guinea/ˈgɪni/n جونیە

guitar/gɪˈtɑː(r)/n گیتار

gulf/gʌlf/n کەنداو

gum/gʌm/n بنێشت/کەتیرە

gun/gʌn/n - v تفەنگ/چەك

gun-boat/ˈgʌnbəʊt/n بەلەمی جەنگی

gun-down بەگوللە کوژراو

gun-powder/ˈgʌnpaʊdə(r)/n باروت

gun-smith/n چەکساز

gutter/ˈgʌtə(r)/n ژێراب

guy/ ١-کەس ٢-پەت، گوریس

gymnasium/dʒɪmˈneɪziəm/n وەرزشگە/ یانەی تەندروستی

gymnast/ˈdʒɪmnæst/n جمناسکباز

gymnastic/dʒɪmˈnæstɪk/n جیمناستیکی

gymnastics/dʒɪmˈnæstɪks/n زانستی جمناستیکی

gypsy/n قەرەج

graph/græf, grɑ:f/n گراف–هێلکاری
graphic/ˈgræfɪk/adj هێلکاریانە
graphite/ˈgræfaɪt/n گرافیت
grasp/grɑ:sp/v دەگرێ
grass/grɑ:s/n گیا،پووش
grass-hopper/ˈgrɑ:shɒpə(r)/n کوللەی بچووك
grass-roots/n رەگ، بنەرەت
grassy/ˈgrɑ:si/adj مێرگ
grateful/ˈgreɪtfl/adj سوپاسگوزار
gratification/ˌgrætɪfɪˈkeɪʃn/n قایل کردن، تێرکردن
gratify/ˈgrætɪfaɪ/v قایل دەکا، تێردەکا
gratis/ˈgrætɪs/adv بەخۆرایی/بەلاش
gratitude/ˈgrætɪtju:d/n سوپاسگوزاری/ پێزانین
grave/greɪv/n - adj گۆڕ، گرنگ
gravestone/ˈgreɪvstəʊn/n کێل
graveyard/ˈgreɪvjɑ:d/n قەبرستان، گۆرستان
gravitate/ˈgrævɪteɪt/v رادەکێشرێت دەکێشێ بۆ
gravy/ˈgreɪvi/n گۆشتاو
graze/greɪz/n ١– دەلەوەڕێنێ ٢– دەڕووشێنێ
grease/gri:s/n - v گریس، چەور، رۆن چەوری‌دەکا
greasy/ˈgri:si/adj چەور/چەورکراو
great/greɪt/adj مەزن، گەورە
great-grandfather /ˈgreɪtˌgrænfɑ:ðə(r)/n باپیرە گەورە
great-grandmother /ˈgreɪtˌgrænmʌðə(r)/n داپیرەگەورە
great-granddaughter کچی نەوە
great-grandson کوڕی نەوە
Greece/n یۆنان
greed/gri:d/n چلێسی، چاوچنۆکی
greedily/adv چاوچنۆکانە
greedy/ˈgri:di/adj چلێس، چاوچنۆك
Greek/gri:k/n زمانی، گەلی یۆنانی
green/gri:n/adj - n سەوز، کەسك
greengrocer/ˈgri:ngrəʊsə(r)/n سەوزە فرۆش/ تەرەفرۆش
greenhouse/ˈgri:nhaʊs/n خانوی شوشە بۆ کشتوکاڵ
greet/gri:t/v سڵاو دەکا
greeting/ˈgri:tɪŋ/n سڵاوکردن
grenade/grəˈneɪd/n نارنجۆك
grew/gru:/v گەشەکردن
grey/greɪ/adj رەساسی، خۆڵەمێشی
grief/gri:f/n خەم، پەژارە
grievance/ˈgri:vns/n سکاڵا
grieve/gri:v/v ئازار دەدا، خەم دەچێژێ
grievous/ˈgri:vəs/adj بەسوێ، بەئازار
grill/grɪl/n - v برژاو، برژێن– تکەو کەباب/دەبرژێنێ
mixed grill برژاوی تێکەڵ
grim/grɪm/adj مۆن، مۆڕ
grin/grɪn/v زەردەخەنە دەکا– بزەی دێتێ
grind/graɪnd/v دەهاڕێ، ددانی جیڕ دەکا
grip/grɪp/v - n دەیگرێ/گرتن، جانتا
groan/grəʊn/v دەناڵێنێ/ناڵین
grocer/ˈgrəʊsə(r)/n بەقاڵ
grocery/ˈgrəʊsəri/n دوکانی بەقاڵی
groom/gru:m/n ١– زاوا ٢– ئەسپەوان
groove/gru:v/n کەندەڵە
gross/grəʊs/adj گرۆس، دەستە/دە
grossly/adj بە ئاشکرا
grotto/ˈgrɒtəʊ/n ئەشکەوت
ground/graʊnd/n زەوی/هاڕاو

glue/glu:/n کەتیرە، چرك
go/gəʊ/v دەڕوا
go ahead/v لەسەری دەڕوا– دەستدەکا
go away/v کۆچ دەکا
go back on/v پەشیمان دەبێتەوە، بەڵێن دەشکێنێ
go by/v بەسەر دەچێ– گوێڕایەڵ دەبێ
go off دەردەپەڕێ
go on لەسەری دەڕوا
go out دەکوژێتەوە
go through تەواو دەکا، دەپشکنێ
go together سەر بە هەمان کۆمەڵە
go up/v سەردەکەوێ
goal/gəʊl/n گۆڵ، ئامانج
goalkeeper/ˈgəʊlki:pə(r)/n گۆڵچی
goat/gəʊt/n بزن
god/gɒd/n خوداوەند، بت
God/gɒd/n خودا، پەروەردگار
goddess/ˈgɒdes, ˈgɒdəs/n
خواژن (ئەفسانە) ئەو خوداوەندانەی رەگەزی مێینەیان دراوەتە پاڵ
gold/gəʊld/n زێڕ
goldsmith/ˈgəʊldsmɪθ/n زێڕینگەر
golden/ˈgəʊldən/adj زێڕین
golf/gɒlf/n گۆلف
good/gʊd/adj باش، چاك
for good بێ گەڕانەوە، هەتاهەتایی
good bye/ˌgʊdˈbaɪ/interj
خوات لەگەڵ
goods/gʊdz/n کەلوپەل، شت و مەك
good will/ˌgʊdˈwɪl/n
نیازی پاك، نیازی چاك
goose/gu:s/n قاز
gorilla/gəˈrɪlə/n گۆریلا
gory/ˈgɔ:ri/adj خویناوی، خەلتانی خوێن

gosling/ˈgɒzlɪŋ/n بێچوەقاز
gospel/ˈgɒspl/n ئینجیل
gossip/ˈgɒsɪp/n قسەلۆك، گۆت گۆتۆك
govern/ˈgʌvn/v بەڕێوە دەبا، فەرمانڕەوا دەکا
government/ˈgʌvənmənt/n
حکومەت، کارگێری، میری
governor/ˈgʌvənə(r)/n پارێزگار، کارگێڕ، میر
governorate/ˈgʌvənəreɪt/n پارێزگا
gown/gaʊn/n بەرگی نوستن
grab/græb/v دەرفێنێ/دەگرێ
grace/greɪs/n لەش سووکی
graceful/ˈgreɪsfl/adj شۆخ و شەنگ، نازدار
gracious/ˈgreɪʃəs/adj میهرەبان، بەخشندە
gradation/grəˈdeɪʃn/n پلەکردن
grade/greɪd/n پلە، پۆل
gradual/ˈgrædʒuəl/adj وردە وردە
graduate/ˈgrædʒueɪt/v دەردەچێ
graduate/ˈgrædʒuət/n دەرچوو
graft/grɑ:ft/n موتوربە دەکا
grain/greɪn/n تۆو/دانەوێڵە
gram/græm/n گرام
grammar/ˈgræmə(r)/n رێزمان
grammarian/grəˈmeəriən/n رێزمان ناس
grammatical/grəˈmætɪkl/adj رێزمانیی
grand/grænd/adj - n گەورە
grand-child/ˈgræntʃaɪld/n کوڕەزا/کچەزا
grandfather/ˈgrænfɑ:ðə(r)/n باپیر
granddaughter/ˈgrændɔ:tə(r)/n کچەزا
grandmother/ˈgrænmʌðə(r)/n داپیر
grandparent/grænpeərənt/n باپیرو داپیر
grandson/ˈgrænsʌn/n کوڕەزا، نەوە
grant/grɑ:nt/v-n دەبەخشێ، بە خشش
grape/greɪp/n تری
grape-sugar/n شەکری تری

get round/v خۆی لێ دەپارێزێ
get the sack/v لە کار دەری دەکەن شاپی دەدەن، قاوی دەدەن
get through/v دەگوزەرێت، تێ دەپەرێ
get together/v کۆ دەبێتەوە
get up/v (لە خەو) هەڵدەستێ واکادێ، هەڵدەستێتە سەرپێ
geyser/ˈgiːzə(r)/n گیزەر، کوڵێنەر
ghost/gəust/n خێو، تارمایی
giant/ˈdʒaɪənt/n زەبەلاح، کەتە، کەڵەگەت، دێو
gibber/ˈdʒɪbə(r)/v وڕێنە دەکا
gibberish/ˈdʒɪbərɪʃ/n وڕێنە
giddy/ˈgɪdi/adj سەری دەسوڕێ، گێژدەبێ
gift/gɪft/n - v خەڵات، دیاری، دەبەخشێ
gifted/ˈgɪftɪd/adj بەهرەمەند
gig/gɪg/n نمایشی مۆسیقی
giggle/ˈgɪgl/v - n قاقای پێکەنینی دێ، قاقای پێکەنین
gild/gɪld/v ئاوەزێر، ئاوزێر دەکا، ڕووپۆش زێڕ دەکا
gill/gɪl/n ١-نمۆن، کەوانەی ڕیشە دار، ئەندامی هەناسەی ماسی ٢-پێوەری شلە
gilt/gɪlt/n ئاوەزێر، ڕووپۆش زێڕ
gimmick/ˈgɪmɪk/n فێڵی سرنج ڕاکێش
gin/dʒɪn/n مەشروبی جین- ئارەقی جین
ginger/ˈdʒɪndʒə(r)/n ئاوی زەنجەفیل، تام زەنجەفیل
gipsy/n قەرەج- دۆم
giraffe/dʒəˈrɑːf/n زەرافە
girl/gɜːl/n کچ، کیژ، دۆت
gist/dʒɪst/n پوختە، کرۆک
give/gɪv/v دەدا، دەبەخشێ
give in/v خۆی بە دەستەوە دەدا، بە چۆک دادێ
give up/v وازدێنێ
give and take/n بدەو بگرە
given name/n یەکەم ناوی کەس
glacier/ˈglæsiə(r)/n سەهۆڵە ڕووبار
glad/glæd/adj ئاسودە، شاد، بەختەوەر
glamorous/ˈglæmərəs/adj دڵڕفێن
glamour/ˈglæmə(r)/n دڵڕفێنی
glance/glɑːns/v- n نیگا، چاوی پێدادەخشێنێ
gland/glænd/n گەدە
glare/gleə(r)/n دەدرەوشێنەوە
glaring/ˈgleərɪŋ/adj درەوشاوە
glasses/ˈglɑːsɪz/n چاویلکە، عەینەک
glass-house/ˈglɑːshaus/n جامخانە، شوشەبەند
gleam/gliːm/n دەدرەوشێتەوە
gleefully/ˈgliːfəli/adv بە ئاسودەیی
glen/glen/n دۆڵێکی-شیوێکی-تەنگ
glib/glɪb/n زمان شیرین- سەرپێیی
glide/glaɪd/v - n دەخلیسکێ
glider/ˈglaɪdə(r)/n فرۆکەی چارۆکەدار
glimmer/ˈglɪmə(r)/v چەخماخە، بریسکە دەدا
glimpse/glɪmps/n-v ئاماژە، نیگا/ سەرنج، سەرنج دەدا
glitter/ˈglɪtə(r)/v دەبریسکێتەوە، بریسک
global/ˈgləubl/adj جیهانیی، سەراپاگیر
globe/gləub/n گۆی زەوی، تۆپ
globilization/adj جیهانگەرایی
gloomy/ˈgluːmi/adj پەست، تاریک
glorify/ˈglɔːrɪfaɪ/v شکۆداری دەکا
glorious/ˈglɔːriəs/adj شکۆدار، سەربەرز
glory/ˈglɔːri/n شکۆمەندی، سەربەرزی، سەرفرازی
glossary/ˈglɒsəri/n فەرهەنگۆک
glove/glʌv/n دەستکێش، دەستەوانە
glow/gluː/v دەدرەوشێتەوە

(له ڕێزمان)، نێرومێ

gene/dʒiːn/n جین، بۆماوە

general/ˈdʒenrəl/adj – n ژەنەڕال، گشتی

general federation یەکێتی گشتی

generality/ˌdʒenəˈræləti/n گشتێتی

generalize/ˈdʒenrəlaɪz/v به گشتی کردن

generally/ˈdʒenrəli/adv بەگشتی

generate/ˈdʒenəreɪt/v دروست دەکا، کارەبا دروست دەکا

generation/ˌdʒenəˈreɪʃn/n وەچە، نەوە

generator/ˈdʒenəreɪtə(r)/n جێنێرەیتەر، موەلیدە کارەبا دروست کەر– تەزوی کارەبا بەخش

generic/dʒəˈnerɪk/adj رەگەزیی

generosity/ˌdʒenəˈrɒsəti/n بەخشندەیی، مەردی، بەدڵی

generous/ˈdʒenərəs/adj بەخشندە، مێر، پارە بەخش، بە دڵ

genesis/ˈdʒenəsɪs/n ئافەریدەیی، ئافراندن

genetics/dʒəˈnetɪks/n بۆماوە زانی

genial/ˈdʒiːniəl/adj ڕووخۆش

genie/ˈdʒiːni/n دێو، جنۆکە، دێوە زمە

genitals/ˈdʒenɪtlz/n ئەندامی زاوزێی دەرەوە

genitive/ˈdʒenətɪv/n دراوە پاڵی، خاوەنی

genius/ˈdʒiːniəs/n بلیمەت، بەهرەمەند

genocide/ˈdʒenəsaɪd/n ڕەشەکوژی، کۆمەڵکوژی

genre/ˈʒɑːnrə/n ژانری ئەدەبی

genteel/dʒenˈtiːl/adj بەڕێز، ڕێزدار

gentleness/ˈdʒentlnəs/n نیانی، ڕووخۆشی

gently/ˈdʒentli/adv بە ڕووخۆشی

genuine/ˈdʒenjuɪn/adj ڕەسەن، ڕاستگۆ

genus/ˈdʒiːnəs/n ڕەگەز، جۆر

geographical/ˌdʒiːəˈgræfɪkl/adj جیوگرافیی– جیوگرافیایی

geography/dʒiˈɒgrəfi/n جوگرافیا

geology/dʒiˈɒlədʒi/n زەویزانی

geologist/dʒiˈɒlədʒɪst/n زەوی ناس

geometrical/ˌdʒiːəˈmetrɪkl/adj ئەندازەیی

geometry/dʒiˈɒmətri/n ئەندازەزانی

geriatrics/n چارەسەری پزیشکی پیران/ بەساڵاچوان

germ/dʒɜːm/n میکرۆب

germicide/ˈdʒɜːmɪsaɪd/n میکرۆبکوژ

germinate/ˈdʒɜːmɪneɪt/v دەڕوێت، دەڕوێنێت، تۆو دەڕوێنێ

gerund/ˈdʒerənd/n چاووگ (شێوەی ing)

gesture/ˈdʒestʃə(r)/n-v ئاماژە، جووڵە ، نیشانە، ئاماژە دەکا

get/get/v دەستی دەکەوێ، تێ دەگا، دەگاتێ، هەیەتی، سوار دەبێ، ئامادە دەکا، دەرفەتی بۆ ڕێك دەکەوێ

get about/v زۆر گەشت دەکا

get ahead/v پێش دەکەوێ

get at/v ڕەخنەی لێ دەگرێ

get away with/v ڕزگاری دەبێ، دەرباز دەبێ لە

get in/v دەچێتە ژوورەوە

get off/v دادەبەزێ، دێتە خوارێ

get on/v لە سەری دەڕوا، بەردەوام دەبێ

get out/v دەچێتە دەرەوە، دەڕوا، ئۆغر دەکا

get over/v زاڵ دەبێ، چاك دەبێتەوە لە

get rid of/v لێی ڕزگار دەبێ، لەکۆڵ خۆی دەکاتەوە

## Gg

G-g/dʒiː/ پیتی حەوتەم لە ئەلفبای ئینگلیزی

gab دیاری- خەلات

gad/gæd/v گەشت دەکا- دەچێتە دەرەوە بۆ ڕابواردن و خۆشی و کەیف و سەیف

gadfly/ˈgædflaɪ/n مێشەکەر

gadget/ˈgæfʒɪt/n ئامرازێکی بچوك

gag/n دەمامك/دەمگر

gaggle/n کۆمەڵێکی گێرە شێوێن

gaily/ˈgeɪli/adv بە شادی، بە خۆشی

gain/geɪn/n - v بەدەست دێنێ، قازانج دەکا، سوود

gainful/ˈgeɪnfl/n سوود بەخش

gait/geɪt/n شێوەی ڕۆیشتنی مرۆڤ

galaxy/ˈgæləksi/n گالاکسی- هەسارە...

gale/geɪl/n با هۆز، زریان

gall/gɔːl/n بریینی پێست/دەمرەتی

gallant/ˈgælənt/adj ئازا، جەسور

gallantry/ˈgæləntri/n جوامێری، پیاوەتی

gallery/ˈgæləri/n گەلەری

gallon/ˈgælən/n گالۆن

gallop/ˈgæləp/v - n غاردانی ئەسپ، غاردەدا

gallows/ˈgæləuz/n سێدارە

gamble/ˈgæmbl/v- n قوماردەکا/قومار

gambler/ˈgæmblə(r)/n قوماربازن قومارچی

gambling/ˈgæmblɪŋ/n قومارکردن

game/geɪm/n گەمە، یاری، ڕابواردن، ڕاو، فێڵ

give the game away نهێنی ئاشکرادەکا

gander/ˈgændə(r)/n نێرەی قاز

gang/gæŋ/n چەتە

gangster/ˈgæŋstə(r)/n ئەندامی چەتە/ پیاوی چەتە

gap/gæp/n کون، کەلێن/ بۆشاییە

garage/ˈgærɑːʒ/n گەراج

garbage/n ١-گلێش- زبل٢-قسەی قۆڕ

garden/ˈgɑːdn/n - v باخچە، باخچەی گشتی، باغەوانی دەکا

gargle/ˈgɑːgl/v غەرغەرە دەکا

garlic/ˈgɑːlɪk/n سیر

garment/ˈgɑːmənt/n جل

garrison/ˈgærɪsn/n حامیە/پاسەوانی شار

gas/n گاز، غاز، بەنزین

gas station/n وێستگەی بەنزین و گاز

gasoline/n گازۆلین، گازوایل

gate/geɪt/n دەرگای دەرەوە، دەرگای سەرەکی(ماڵ)

gateau/ˈgætəu/n گاتۆ، شیرینی ڕازاوە

gather/ˈgæðə(r)/v کۆدەکاتەوە، خڕدەکاتەوە، تێ دەگا

gathering/ˈgæðərɪŋ/n کۆبوونەوە، حەشامەت، ئاپۆرە

gauge/geɪdʒ/n - v پاپێو، دەپێوێ

gaunt/gɔːnt/adj ڕەق و ڕووت، ڕووتەڵە- ڕیزیلە، زۆر لاواز

gauze/gɔːz/n شاش

gay/geɪ/adj نێربازی (شان، شاد، قۆشمەچی

gaze/geɪz/v چاوی تێ دەبڕێ، تێ ڕادەمێنێ، بە دیقەت تەماشا دەکا

gear/gɪə(r)/n گێر، کەلوپەل، ئامێر

gee/dʒiː/interj دەربڕینی خۆشی و سەرسوڕمان

geese/giːs/: goose/n قاز

gel/dʒel/n شاو- شل

gem/dʒem/n گەوهەر

gender/ˈdʒendə(r)/n ڕەگەز- زایەند

**furtive/ˈfɜːtɪv/adj** نهێنی، شاراوە

**fury/ˈfjʊəri/n** شێگیری، زۆر تورەیی

**fuse/fjuːz/n - v** ١- فتیلەی بۆمب
٢- تەقێنەر٣- فیوز
٤- ئاوێتە دەبێ، تێکەڵ دەبێ، دەچنە ناو یەك
٥- فیوز، کارەبا دەکوژێتەوە

**fuselage/ˈfjuːzəlɑːʒ/n**
بەشە سەرەکیەکانی فرۆکە
(بێجگە لە کێڕ، باڵەکان و کلك)

**fusion/ˈfjuːʒn/n** چوونە ناو یەك،
ئاوێتەبوون

**fuss/fʌs/n - v** ١-هەراوهۆریا، هەڵا،
شەڕو تورەیی ٢- نیگەرانی دروست دەکا
٣- زێدەرۆیی دەکا

**fussy/ˈfʌsi/adj** ١- بە وردە، دژوار
٢- زێدە

**futile/ˈfjuːtaɪl/adj** بێهودە، بێئاکام،
نەزۆك

**futility/fjuːˈtɪləti/n** نەزۆکی، بێ ئاکامی

**future/ˈfjuːtʃə(r)/n** داهاتوو- ئاییندە

**for the future** لە مەودوا

**in future** لە داهاتوو، لە ئاییندە

**fuzzy/ˈfʌzi/adj** لێڵ

**FYI** بۆ زانیاریت

frustration/frʌˈstreɪʃn/n بێ ئومێدی
fry/fraɪ/n سوورده‌کاته‌وه
frying pan/n تاوه
fudge/fʌdʒ/n ١- حه‌لوا، شیرنه‌مه‌نی
٢- ناراسته‌وخۆ هه‌ندێ شت ده‌لێ
fuel/ˈfju:əl/n-v ١- سوته‌مه‌نی
٢- به‌گه‌ڕ ده‌خا ، گر ده‌گرێ
fugitive/ˈfju:dʒətɪv/n هه‌ڵاتوو له دادگا، راکردوو
fulfill/fʊlˈfɪl/v ١- جێبه‌جێ ده‌کا
٢- ده‌هێنێته دی ٣- راده‌په‌ڕێنێ ٤-رازی ده‌بێ
full/fʊl/adj ١- پڕ٢- تێر
٣- جه‌مه‌ی دێ، راسته‌وخۆ
in full به‌ته‌واوی
in full swing له لوتکه‌ی هه‌رمتی، چالاکی
full-blown/adj ته‌واو په‌ره‌سه‌ندو، گه‌شه‌کردوو
full-moon/n مانگی چوارده
مانگ شێوه‌ی بازنه وه‌رده‌گرێ
full stop/n خاڵ، نوقته
full-time/adj -n ته‌واوی رۆژ/کۆتایی
fully/ˈfʊli/adv به‌ته‌واوی
fumble/ˈfʌmbl/v ده‌گه‌ڕێ
له گیرفانی ده‌گه‌ڕێ
fume/fju:m/v هه‌ست به‌توڕه‌یی ده‌کا، ده‌وروژێ
fumes/fjumz/n دوکه‌ڵ- گازی خنکێنه‌ر
fun/fʌn/n رابواردن
make fun of پێی راده‌بوێرێ، گاڵته‌ی پێده‌کا ...
function/ˈfʌŋkʃn/n – v ١- ئه‌رك
٢- رووداوی گرنگ ٣- پۆست
٤- کارده‌کا، ئه‌رکی .. وایه
functional/ˈfʌŋkʃənl/adj کرداری، کاریی
function key/n کلیلی فه‌رمان
fund/fʌnd/n - v ١- پاره‌ی کۆکراوه
بۆ مه‌به‌ستێ ٢- پاره‌ی هه‌ڵگیراو له بانق
٣- پاره ده‌دا، پاره له ... خه‌رج ده‌کا
fundamental/ˌfʌndəˈmentl/adj
بنچینه‌یی، بنه‌ره‌تی/ بونیادگه‌ری
fundamentally/adv بنه‌ڕه‌تیانه، له بنه‌ره‌ته‌وه
fundamentalism /ˌfʌndəˈmentəlɪzəm/n
بنه‌چه‌گه‌ری/ بونیادگه‌ری
ریۆ ره‌سمی به خاك سپاردن
funeral/ˈfju:nərəl/n
ریۆ ره‌سمی به خاك سپاردن
fungi/ˈfʌŋgi, -gaɪ, ˈfʌndʒaɪ/n که‌ڕوو
fungus/ˈfʌŋgəs/n قارچك
funnel/ˈfʌnl/n ١- روحه‌تی، نه‌وت پاڵێو
٢- دوکه‌ڵکێش
funny/ˈfʌni/adj ١- پێکه‌نین هێنه‌ر
٢- سه‌یر و نائاسایی٣- رووخۆش
fur/fɜ:(r)/n فه‌رو، کوڵك
furious/ˈfjʊəriəs/adj توڕه، هارو هیچ- توند، ره‌ق
furnace/ˈfɜ:nɪs/n فڕنی، ته‌نوور
furnish/ˈfɜ:nɪʃ/v که‌لوپه‌ل له‌ناو ماڵ داده‌نی، رێك ده‌خا
furnished/adj به که‌لوپه‌ل، رایه‌خراو
furnishings/n که‌لوپه‌ل، مافور، رایه‌خ ..
furniture/ˈfɜ:nɪtʃə(r)/n که‌لوپه‌ل
furrow/ˈfʌrəʊ/n ١- هێلی ناو کێلگه- جۆگه-خه‌ت ٢- لۆچ، لۆچی
further/ˈfɜ:ðə(r)/adj-adv ١- دوورتر
٢- زێده ٣- زیاتر
further more/adv ئه‌مه‌ش زیاتر، وێرای ئه‌مه‌ش
further education/n فێرکردنی زێده
فێرکردنی ئه‌و که‌سانه‌ی خوێندنیان به‌جێ هێشتوه
furthest/ˈfɜ:ðɪst/adj - adv دوورترین

freighter/ˈfreɪtə(r)/n کەشتی یان فڕۆکەی بار هەڵگر
French/frentʃ/n فەرەنسی
frenzy/ˈfrenzi/n ١- هەژین- هەڵچون ٢- شێتکی، کێوی و هەڵچو
frequency/ˈfriːkwənsi/n ١- چەند پات بوونەوە ٢- دوبارە بوونەوەی ئاسایی ٣- لەرە
frequent/ˈfriːkwənt/adj زۆر ڕودەدا، دوپات، زۆر
frequent/v زۆر دەچێتە جێیەك
fresh/freʃ/adj ١- سازگار، زوڵاڵ ٢- نوێ- جیاواز٣- تازە ٤- هەساوە ٥- زۆر سارد ٦- لە قوتو نەبێ
freshen/ˈfreʃn/v ١-پاقژئەکا، گیانی وەبەردێختەوە ٢- توند دەبێ٣- خۆی دەشوا
fresher: freshman/n قوتابی قۆناغی یەکەم لە زانکۆ
fret/fret/v نیگەران دەبێ
friction/ˈfrɪkʃn/n ١- لێکخشاندن ٢- ناکۆکی
Friday/ˈfraɪdeɪ/n ڕۆژی هەینی
fridge/frɪdʒ/n ناوساردکەر، ناو تەزێنەر بەفرگر
friend/frend/n برادەر، لایەنگر
friendless/ˈfrendləs/n بێ برادەر/بێ ڕوو
friendly/ˈfrendli/n-adj ڕووخۆش، خۆشەویست، ڕێك
friendship/ˈfrendʃɪp/n هاورێیەتی، برادەرایەتی
fright/fraɪt/n ترس، تۆقین
frighten/ˈfraɪtn/v دەتۆقێنێ
frightening/ˈfraɪtnɪŋ/adj تۆقێنەر
frightful/ˈfraɪtfl/adj زۆر خراپ، زۆر، زۆر مەزن- ترسێنەر
frigid/ˈfrɪdʒɪd/adj ئافرەتێکی ساردە لە ڕوی سێکسیەوە/ ساردو سڕ
frill/frɪl/n ١- لێواری کراس ٢- ڕازاوە- ناپێویست بەڵام بەردل
fringe/frɪndʒ/n ١- پەرچەم- قاقۆل ٢- دەممەنی ڕازاوە ٣- لێوار، دەرەوەی...
frisk/frɪsk/v ١-دەگەڕێ- دەپشکنێ ٢-هەڵبەزو دابەز دەکا
fritter/ˈfrɪtə(r)/v بەفیڕۆ دەدات (کات و پارە)
frivolity/frɪˈvɒləti/n بێهودەیی، گەمژەیی، ڕەفتاری ئارێك
frizzy/ˈfrɪzi/adj پرچ لوول
frock/frɒk/n کراس، فوستان/ ڕۆب
frog/frɒg/n بۆق
frogman/ˈfrɔːgmən/n مەلەوان، ژێر دەریا کەر
from/frəm/prop لە
front/frʌnt/n پێشەوەی، پێش، بەرەی جەنگ- گۆرەپان
frontal/ˈfrʌntl/adj لە پێشەوە
frontier/ˈfrʌntɪə(r)/n سنوور، توخوب
frost/frɒst/n کرێوە، زۆر سارد
frosting/ˈfrɒstɪŋ/n بەستن، زوقم
froth/ˈfrɒθ/n - v ١- بلق، کەف ٢- کەف و چەوری سەرچێشت (لە کاتی کوڵان) ٣- کەف دەکا، لیك دەکا
frown/fraʊn/n گرژبوون،مۆن،خۆمۆن کردن
frozen/frəʊˈzən/v بەستو، تەزیو
fruit/fruːt/n ١-مێوە ٢-بەرهەمی میوە ٣- بەرو بوم
fruitful/ˈfruːtfl/adj بەرهەمدار، ئاکامدار
fruitless/ˈfruːtləs/adj بێ بەر، نەزۆك، بێ ئاکام
frustrate/frʌˈstreɪt/v ١- لێ ئاکەرێ- بێ ئومێدی دەکا ٢- دادەمرکێنێ
frustrated/adj بێ ئومێد

foyer/ˈfɔɪeɪ/n دەروازەی هۆڵ/دیوەخان
fraction/ˈfrækʃn/n ١- بەش ٢- کەرت
fracture/ˈfræktʃə(r)/n شکانی ئێسک
fragile/ˈfrædʒaɪl/adj بۆش، زوو دەشکێ، بەترگزەیە
fragment/ˈfrægmənt/n-v شکان- تەلەزم
پارچە پارچەی ...- پارچە پارچە دەبێ
fragrance/ˈfreɪgrəns/n بۆنی خۆش
fragrant/ˈfreɪgrənt/adj بۆن، بۆنخۆش
frail/freɪl/adj لاواز- رەقەڵە
frailty/ˈfreɪlti/n لاوازی ئاکاری فیزیکی
frame/freɪm/n ١- چوار چێوە
٢- چوارچێوەی چاویلکە ٣- پەیکەر
frame/v ١- چوارچێوە دادەنێ
٢- دەردەبڕێ ٣- تۆمەی پێوە دەلکێنێ
framework/ˈfreɪmwɜ:k/n پەیکەر- چوارچێوە- قالب
franc/fræŋk/n فرەنک- دراوی فەرەنسی- بەلجیکی و سویسری
franchise/ˈfræntʃaɪz/n
١- مافی بەشداری کردن لەدەنگدان
٢- بریکاری کۆمپانیا ٣-زێدەماف
frank/fræŋk/adj قسە لەڕوو، راشکاو
frankly/ˈfræŋkli/adv ١- بەراشکاوی
٢- بەراستی، بەدروستی
frantic/ˈfræntɪk/adj ١- نیگەران- پەشێو
٢- هەژیو- بە هەڵپە، سەرقاڵ
fraternal/frəˈtɜ:nl/n برایی، برایانە
fratricide/ˈfrætrɪsaɪd/n براکوژی
fraternity/frəˈtɜ:nəti/n ١- برایەتی
٢- هاوکاری، پەیوەندی
fraud/frɔ:d/n ١- گزی، فێڵ
٢- گزیکار، فێڵباز
fraught/frɔ:t/adj ١- پڕە- لە پڕیا
دەتەقێتەوە
لە توڕەیی یا دەتەقێتەوە
٢- نیگەران و دەمارگیر، توڕە
fray/freɪ/v خاو، پەرش و بلاو
freak/fri:k/n ١-ڕوداوێکی کەسێکی سەیر
٢- شەیدا، خەریک- مرۆڤ بۆخۆشی
٣- شاز- نائاسایی
freckle/ˈfrekl/n خاڵ، نیشانە، خوریکەدار
free/fri:/adj - v ١- ئازاد
(لە دەرەوەی زیندان، قەفەس)
٢- ئازاد- سەربەخۆ ٣- دوور لە ، بێ
٤- بە خۆرایی، بەلاش ٥- فالا، چۆل ، بە تاڵ
٦- نامۆژل، سەرقاڵ نەبی
free enterprise/n بازاری ئازاد
free speech/n مافی رادەربڕین
freedom/ˈfri:dəm/n ئازادی، سەربەستی، خۆرزگارکردن
freefone/ˈfrɪ:fəʊn/n تەلەفۆنکردنی بەخۆرا
freelance/ˈfri:lɑ:ns/n کرێکاری سەربەخۆ
freelance journalist/n رۆژنامەنوسی سەربەخۆ
freely/adv ١- بەئازادی
٢- بەبێ نیگەرانی- خۆهێشتی
freemason/ˈfri:meɪsn/n فەرمەسۆن
freepost/ˈfri:pəʊst/n پۆستی خۆرایی
freeze/fri:z/v ١-دەبەستێ، دەیبەستێ
٢- لەسەرما دەمرێ
٣- پلەی گەرما بەرەو خوارەوەی سفر دەچێ
٤- لە ناکاو لە ترسا بێدەنگ دەبێ- زمان لاڵ دەبێ ٥- نرخ و کرێ دیار دەکا
freeze/n ١- ماوەی بەستان
٢- دیارکردی نرخ وکرێ
freezing-point/n پلەی بەستن
freezer/ˈfri:zə(r)/n فریزەر
freight/freɪt/n ١- گواستنەوەی بار
٢- کەلوپەل

formidable/ˈfɔːmɪdəbl/adj ١- ترسێنەر ٢- دژوار
formula/ˈfɔːmjələ/n پێکهاتە- هاوکێشە- فۆرمولە، پلان
formulate/ˈfɔːmjuːleɪt/v پیلان دادەنێ، دەربەبڕێ، دادەڕێژێ، شرۆڤە دەکا
forsake/fəˈseɪk/n بەجێ دێلێ، واز لێدێنێ
fort/fɔːt/n قەڵا
forthcoming/ˌfɔːθˈkʌmɪŋ/adj ئایندەی نزیک لەداهاتوی نزیک دەقەومێ یارمەتیدەر، هاریکار
forthright/ˈfɔːθraɪt/adj ئاشکرا، بێ پێچ وپەنا- ڕاست ودروست
forthwith/ˌfɔːθˈwɪθ, -ˈwɪð/adv هەرئێستا، دەست بەجێ، هەنوکە
fortify/ˈfɔːtɪfaɪ/v بەهێز دەکا، شوێنێ خۆی توندەدەکا
fortification/ˌfɔːtɪfɪˌkeɪʃn/n بەهێزکردن، توندکردن
fortnight/ˈfɔːtnaɪt/n دوو هەفتە
fortnightly/ˈfɔːtnaɪtli/adv-adj هەردوو هەفتە جارێ
fortress/ˈfɔːtrəs/n قەڵا
fortunate/ˈfɔːtʃənət/adj خۆش بەخت، بەبەخت
fortunately/adv خۆشبەختانە
fortune/ˈfɔːtʃuːn/n قەدەر، بەخت- چارەنووس، سامان
fortune-teller بەختگرەوە/فالچی
forty/ˈfɔːti/number چل
fortieth/ˈfɔːtiəθ/pron-det-adv چلەم
forum/ˈfɔːrəm/n یانەی گفتوگۆ، کۆڕگە
forward/ˈfɔːwəd/adv بۆ پێشەوە
forward-looking/adj بەرەو داهاتوو، ئایندەیی
forward/adj داهاتوو- ئایندە- پێشکەوتوو- بە ئاست
forward/v دەنێرێ
forwarding address/n ناونیشانی نوێ
forward/n هێرشبەر
fossil/ˈfɒsl/n ١-پاشماوەی گیانەوەر یاخود رووەکی بەردبوو ٢-کۆنەخواز
foster/ˈfɒstə(r)/v ١- بەخێوکردنی منداڵی بێ ماڵ وحاڵ- گرتنەخۆی منداڵی بێ ماڵ وحاڵ ٢- هاندەدا
foul/faʊl/adj ١- پیس، ناخۆش، بۆنی لێدێ ٢- ناخۆش، بێ میزاج ٣- باراناوی، باهۆزاوی، رەشەباو تەماوی .. ٤- (زمانێکی) پیسی هەیە، جوێناوی، ناشرین
foul/n ١- فاول (لەیاری)٢- تاوان
foul/v فاول دەکا
found: find/v دۆزیەوە
found/faʊnd/v ١- دادەمەزرێنێ ٢- پێکدێنێ٣- لەسەر بینادەکا
foundation/faʊnˈdeɪʃn/n ١-دامەزراندن ٢-دامودەزگا ٣- بنەما، شەنگست ٤- بناغە- بنەمای هزری
founder/ˈfaʊndə(r)/n دامەزرێنەر
founder member/n ئەندامی دامەزرێنەر
founder leader/n سەرۆکیدامەزرێنەر رابەری دامەزرێنەر
foundry/ˈfaʊndri/n قالب، چوارچێوە تواندنەوە، چوارچێوە وەرگرتن
fountain/ˈfaʊntən/n ١- فوارە٢- کانی
four/fɔː(r)/number چوار
on all fours لە سەر چواریەل، لەسەر زگ
fourth/ˈfɔːθ/pron - det - adv چوارەم
fourteen/ˌfɔːˈtiːn/number چواردە
fowl/faʊl/n باڵندە، مریشك
fox/fɒks/n ڕێوی
fox-hunting/n ڕاوی ڕێوی- ڕاوە ڕێوی

forceful/ˈfɔːsfl/adj به هێز
forceps/ˈfɔːseps/n ماشەی دکتۆر/گیرە
ford/fɔːd/n تەنکاو
Fore/n پێشەوە
Fore/adv بەرەو پێشەوە
forearm/ˈfɔːrɑːm/n باسك، قۆڵ
foreboding/fɔːˈbəʊdɪŋ/n شووم، پێشبینیشەڕ(خراپە)
forecast/ˈfɔːkɑːst/v - n پێشبینی دەکا
١- پێشبینی کردن ٢- کەش و هەوا- سەقا
forecourt/ˈfɔːkɔːt/n بەردەرگای باڵەخانە
forefinger/ˈfɔːfɪŋɡə(r)/n پەنجەی شایەتمان
forefront/ˈfɔːfrʌnt/n پێشەوە، پێشەنگ
foreground/ˈfɔːɡraʊnd/n ١- پێشەوەی (وێنە) ٢- ڕیزی پێشەوە (شوێن)
forehead/ˈfɔːhed/n نێوچەوان- ناوچەوان
foreign/ˈfɔːrɪn, ˈfɒrɪn/adj ١- بیانی
٢- دەرەوە ٣- سەیر
foreigner/ˈfɒrənə(r)/n کەسی بیانی- بێگانە
foreign secretary/n وەزیری دەرەوە
foremost/ˈfɔːməʊst/adj ناسراوترین، گرنگترین
forename/ˈfɔːneɪm/n ناوی یەکەم، ناوی کەسی
forensic/fəˈrensɪk/n نوژداری
لێکۆڵینەوە لە جەستە بۆ دۆزینەوەی تاوان
forerunner/ˈfɔːrʌnə(r)/n ڕابەر، پێشرەو
foresee/fɔːsiː/v پێشبینی دەکا
foresight/fɔːsaɪt/n دووربین
forest/ˈfɒrɪst/n دارستان
forestry/ˈfɒrɪstri/n زانستی دارستان
foretell/fɔːˈtel/v پێشبینی دەکا
forever/fərˈevə(r)/adj هەمیشە- هەتاهەتایی
foreword/ˈfɔːwɜːd/n پێشەکی
forfeit/ˈfɔːfɪt/n ١-پێ دەبڕێری- سزای دەدا ٢-ون دەکا، گوم دەکا، دەدۆڕێنێ
forge/v ١-دەشێوێنێ
٢- پەیوەندی .. دروست دەکا
٣-بەرەو پێش دەجوڵێ
forger/n ساختەکار، تەزویرچی
forgery/ˈfɔːdʒəri/n شێواندن- ساختەکاری
forget/fəˈɡet/v لە بیر دەکا- لە بیری نامێنێ
وەبیری نایەتەوە، فەرامۆش دەکا- خۆی لە بیر دەکا
forgive/fəˈɡɪv/v لێی دەبورێ، دەیبەخشێ لێیخۆش دەبێ
forgo/fɔːˈɡəʊ/v وازدێنێ، دەست بەردار دەبێ
fork/fɔːk/n ١- چەنگەڵ، ژەتاڵ
٢- دووڕیان
forlorn/fəˈlɔːn/adj ١-کڵۆڵ، بێسەرپەرشت ٢-چۆڵ و هۆڵ
form/fɔːm/n ١- شێوە ٢- شێوەی (کتێب)
٣- فۆرم ٤- پۆل ٥- دارشتن
٦- لەش سوکی ٧- تۆماری ئێستا
form/v ١- پێکدێنێ
٢- ئەم شێوەیە وەردەگرێ
formal/ˈfɔːml/adj ١- میری- ڕەسمی
٢- زانکۆیی- قوتابخانەیی
formality/fɔːˈmæləti/n ڕێ و ڕەسم، شتی هەروا
format/ˈfɔːmæt/n - v شێوە
formation/fɔːˈmeɪʃn/n ١- پێکهێنان
٢- کۆمەڵەیەك
formative/ˈfɔːmətɪv/adj کاریگەرێکی زۆری هەیە
former/ˈfɔːmə(r)/adj ١- پێشوو
٢- یەکەم لە
formerly/adv لە ڕابردوو

foil/fɔɪl/v وادەکا فەشەل بێنێ– نامێڵێ کارەکە تەواو بکا

foist/fɔɪst/v زۆری لێدەکا کە کارێ بکەی بەدڵت نەبێ/ هەڵیدەخەڵەتێنێ

fold/fəuld/v - n ١– دەچەمێنێتەوە
٢– دەچێتە ناو یەك ٣– رادەگرێ، دادەخا
٤– چەماوە، قۆپاوە

folder/ˈfəuldə(r)/n ١– کاغەز هەڵگر
٢– دۆسیە

foliage/ˈfəulɪɪdʒ/n گەڵاکانی دار یان ڕوەك

folk/fəuk/n ١– خەڵك
٢– کۆمەڵە کەسێکی تایبەت لەخەڵك وەك خەڵکی دێ.
٣– خزم و کەس خوێش٤– میللی

folklore/ˈfəuklɔː(r)/n فۆلکلۆر

follow/ˈfɒləu/v ٢– بە دوای دەکەوێ (تا بیگرێ) ٢– بەهەمان ئاراستە دەڕوا
٣–شوێن پێی هەڵدەگرێ ٤–قەبوڵ دەکا
٥–چاودێری دەکا، گوێی لێ دەگرێ
٦–خۆشی دەبینێ لە... ٧–ڕودەدا لە ئاکامی
٨–وەك نەخشەی بۆکێشرابو ڕودەدا

as follows وەك خوارەوە

folly/ˈfɒli/n گەمژایەتی، گەلحۆیەتی

fond/fɒnd/adj ١– شەیدا ٢– نەرم و خۆشەویست ٣– ئالودە

fondle/ˈfɒndl/v دەست دەکاتە شتێ بە نەرمی– دەیلاوێنێتەوە– ئالودەی دەبێ

food/fuːd/n ١– خواردن ٢– خۆراك

food poisoning/n ژەهراوی بوونی خواردن–خۆراك

fool/fuːl/n - v گەلحۆ، گەمژەیی: گێژی، شێتی
بۆتە قەشمەرجار– فێڵی لێ دەکا
کلاوی لە سەردەنێ/دەنێن

foolish/ˈfuːlɪʃ/adj گەلحۆ، گەمژە، بێ ئاقل، شێت

foolproof/ˈfuːlpruːf/adj بێهەڵە، ورد

foot/fut/n ١–لاق– قاچ
٢–ئەومەندەی گۆریە دەیگاتێ
٣–پێ(قەدەم) ٤– بنی– شتێ
٥–ژێرەوەی سەرین– جێگای نوستن

footprint/ˈfutprɪnt/n شوێن پێ، جێ‌پێ

footstep/ˈfutstep/n هەنگاو– شەقاو

footwear/ˈfutweə(r)/n پێڵاو– پۆتین

foot the bill/v حیساب دەدا، پارەدەدا

football/ˈfutbɔːl/: soccer/n فتبۆل
١– یاری تۆپی پێ/تۆپانێ
٢– تۆپی یاری تۆپی پێ

footballer/ˈfutbɔːlə(r)/n یاریکەری تۆپی پێ

football pools/n یانسیبی تۆپانێ

foothold/ˈfuthəuld/n شوێن پێ

footing/ˈfutɪŋ/n ١– پێ گرتن لەسەر زەوی خۆراگرتن لە سەر زەوی– بە پێ وەستان
٢– ئاست و پلەو پایە

footnote/ˈfutnəut/n پەراوێز، دەممەن

footpath/ˈfutpɑːθ/n ڕێچکە، تورلە ڕێ

for/fə(r)/prep - conj ١– بۆ
٢– بۆ مەبەستی ٣– بەرەو ٤– بۆ– تایبەت بە..
٥– بۆ (خۆت)٦– بە (نرخ)٧– بە هۆی
٨– بە بۆنەی ٩– بۆ/لایەنگری١٠– وەك نوێنەر–لەجیاتی١١– دەنوێنێ ١٢– بۆئەوەی
١٣– سەبارەت بە١٤– پاش ١٥– بەرامبەر
١٦– بۆماوەی ١٧– لە(کاتێدیارکراو)
١٨– ماوە ١٩– وێرای ئەوەی٢٠– هەتاهەتایێ
٢١–چونکە

forbid/fəˈbɪd/v ١– نامێنێ٢– ڕێ نادا

force/fɔːs/n ١– هێزی فیزیکی
٢– دەسەڵات– کاریگەری
٣– دەولەت– مەڵبەندی دەسەلات
٤– هێز٥– هێزی (با) ٦– کۆمەڵی ڕاهێنراو

in force بەکۆمەڵ، بە ژمارەیەکی زۆر

force/v ١– زۆری لێ دەکا– ناچاری دەکا
٢– خورتی لێ دەکا

دەبوژێتەوە
٢- (دەست) رادەوەشێنێ بۆ ئاگاداری
٣- جولەی سەرنج راکێش
flout/flaʊt/v ١-گاڵتەی پێ دەکا
٢-یاخی دەبێ، رەد دەکاتەوە
flow/fləʊ/v ١- لێشاو دەکا
٢-دوا دەکەوێ ٣-هەڵدەقوڵێ
flower/ˈflaʊə(r)/n - v گوڵ، گوڵ دێنێ، گوڵ دەردەکا
flowery/ˈflaʊəri/adj بەگوڵ رازاوە
flower-bed/n ئەستێرکی گوڵ، باخچەی گوڵ
flower pot/ˈflaʊəpɒt/n گولدان
flu/flu:/n هەلامەت، پەستیو
flu birds هەلامەتی تەیرو تواڵ
fluctuate/ˈflʌtʃueɪt/v ١-شەپۆل دەدا
٢-زوو دەگۆڕێ لە ... بۆ
fluent/ˈflu:ənt/adj زمان پاراو، رەوان
fluency/ˈflu:ənsi/n رەوانی، زمان پاراوی
fluently/adv بە رەوانی، بە زمان پاراوی
fluff/flʌf/n خلت،
ماددەیەکی نەرمە لە بەتانیا وشتی دیٚ دێت.
fluid/ˈflu:ɪd/n شلە
fluke/flu:k/n ١-رێکەوت ٢-بەخت
fluorescent/flɔ:ˈresnt/adj روناکی نیۆن، گەشاوە، بریقەدار
fluoride/ˈfləʊraɪd/n فلۆرید
flurry/ˈflʌri/n باران، بەفری کەمی لە ناکاو
flush/flʌʃ/v ١-لە شەرما ڕووی سور دەبێ
٢-خوێن لەڕوومەتی دەچڕێ- ڕووی‌سوور‌دەبێ
٣-سیفۆن ئەیدەدا بۆ پاقژکردنەوەی ئاودەست
٤-بە ئاوێکی بە لێشاو ... پاقژ دەکاتەوە.
flush/adj ڕاست- ئاست
flush/n ١-پۆکەر- خونچە
٢- سور هەڵگەران
fluster/ˈflʌstə(r)/v تورەی دەکا، سەری لێ دەشێوێنێ- سەر خۆش دەبێ

flute/flu:t/n فلوت
flutist/ˈflu:tɪst/n فلوت لێدەر
flutter/ˈflʌtə(r)/v - n ١-بەرەو سەرەوەو خوارەوە دەجولێتەوە/ دەشەکێتەوە
٢-سەما دەکا لە هەوا
٣-دڵی ... بە توندی لێدەدا
flux/flʌks/n گۆڕانێکی بەردەوام
fly/flaɪ/v ١- دەفرێ ٢- بە فرۆکە دەفرێ
٣- فرۆکە لێدەخوڕێ ٤- بەسەر ئاوچەیەك دەفڕێ ٥- بە خێرا و لە ناکاو دەردەپەڕێ
٦- زوو تێ دەپەڕێ٧- دەشەکێتەوە
fly off the handle لە تورەییا دەتەقێتەوە
at fly بە تورەیی هاوار دەکا
fly/n مێش
fly/n زنجیری پێشەوەی پانتلۆن
flying/ˈflaɪɪŋ/n فڕین
flyover: overpass/n ئۆڤەر پاس
پردی بەرز- ئاسمانی
foal/fəʊl/n جوانو، بەچکەی ئەسپ
foam/fəʊm/n - v ١- کەف
٢-سابونی ریش تاشین
٣-ئیسفەنجی پلاستیکی ٤-کەف دەکا
fob/fɒb/v-n ١-فێڵی لێ دەکا
٢-لە کۆڵ خۆی دەکاتەوە
٣-لە گیرفانی سەعاتی دادەنێ
focal point/n خاڵی جەخت، خاڵی گرنگ
focus/ˈfəʊkəs/n - v ١- چەق
٢- ناوەندی گرنگی، جەخت کردن
٣- ئاراستە دەکا
٤- سورە لەسەر، رژدە لەسەر
fodder/ˈfɒdə(r)/n ئالیك، کا
foe/fəʊ/n دوژمن- نەیار
foetus: fetus/ˈfi:təs/n کۆرپەلە
fog/fɒg/n ١- تەم- تەمتومان
٢- ماوەی تەم
foggy/ˈfɒgi/adj تەماوی
foil/fɔɪl/n ١-کاغزای ئەلەمنیومی، شیر
٢-دەبەشۆکێ

fleet/fli:t/n ١- کەشتی گەل ٢- کاروان
flesh/fleʃ/n گۆشتی مرۆڤ ٢- کاکڵ
flex/fleks/n وایەری کارەبایی ناو پلاستیك
flex/v راهێنان دەکا–دەقەچینێتەوە
flexible/ˈfleksəbl/adj ١- نەرم- شل ٢- توانای گونجانی هەیە
flick/flɪk/v ١- بەخێرا دەجولێنێتەوە ٢- لێدانێکی هێدی–سوك–ی لێ دەدا
flicker/ˈflɪkə(r)/n بە کزی دەسوتێ– ئەم سەرو ئەو سەر دەکا
flight/flaɪt/n ١- فرین ٢- کەشتی ئاسمانی ٣- کەشتێکی ئاسمانی دیارکراو ٤- کۆمەڵە پەیژەیەك
flight/n هەڵاتن- راکردن
flimsy/flɪmzi/adj ١- ناسك ٢- لاواز٣- لاواز- هیچ نا
flinch/flɪntʃ/v ١- بەرەو پاشەوە دەکشێتەوە ٢- دوور دەکەوێتەوە ٣- دەسڵەمێتەوە
fling/flɪŋ/v ١-فڕێ دەدا ٢-دەمەژێنێتەوە
fling/n ١-هاویشتن ٢-ماوەیەکی کورتی خۆش رابواردن
flint/flɪnt/n ١- بەردی بریسکەدەر، پرووشکدەر ٢- بەردی چەرخ ٣-بەردە ئەستێ
flip/flɪp/v ١- زوو دەکۆرێ ٢- پارە بۆ ئاسمان فڕ دەدا تابزانێ کێ یەکەم جار دەست پێدەکا (شێرو خەتانێ دەکا) ٣- هەڵدەچێو توڕە دەبێ
flippant/ˈflɪpənt/adj ١-دەمڕوت ٢-زۆر بلێ– زۆڕەو
flipper/ˈflɪpə(r)/n پەڕ- باڵ
flipping/ˈflɪpɪŋ/adj - adv دار گران، ئێسك گران
flirt/flɜ:t/v مغازەلەی دەکا، پیا هەڵدەدا
flit/flɪt/v ١-دەفڕێ ٢-کز دەبێ ٣-زوو ون دەبێ

float/fləʊt/v ١- سەر ئاودەکەوێ ٢- دەوەرێ، لە ئاسمان مەلە دەکا ٣- نەچەسپاو
float/n ١-چووپ بۆ فێر کردنی مەلەوانی ٢-گالیسکە
flock/flɒk/n-v ١-مێگەل– جەڵەب ٢- رەوە باڵندە ٣- ئاپورە دەکەن، حەسامەت پێك دێنن
flog/flɒg/v ١- دەفرۆشێ ٢- بە قامچی لێی دەدا
flogging/flɒgɪŋ/n دارکاری کردن جەڵدەدان
flood/flʌd/v ١- پڕ ئاو دەبێ– لافاو دایدەگرێ ٢- بەسەریدا دەباری
flood/flʌd/n لافاو
floor/flɔ:(r)/n ١-زەوی ژوور ٢-رووی بنی دەریا ٣-نهۆم
floor/v ١-ناو ژوورەکە دادەرێژێ ٢-تووشی سەرسورمانی دەکا– سەری سوڕ دەمێنێ
flop/flɒp/v - n ١- هیلاك دەبێ– بەزەحمەت رێ دەکا ٢- بەسەر رووخساریا دێتە خوارێ ٣- رۆیشتنی بەزەحمەت- لەبەر هیلاکی ٤- هەوڵی سەرنەگرتو، سەرنەکەوتن
flora/ˈflɔ:rə/n فلۆرا، رووەکی ناوچەیەکی تایبەت
floral/ˈflɔ:rəl/adj بە گوڵ رازاوە
florist/ˈflɒrɪst/n گوڵ فرۆش
flounder/ˈflaʊndə(r)/v ١-لەناو ئاو (شەپەشەپ دەکا)- بەگرانیدەبڕوا ٢- پرتەپرت دەکا، قسەی رێکی پێ ناکرێ ٣- ماسی دەریا
flour/ˈflaʊə(r)/n ئارد– هەویر
flourish/ˈflʌrɪʃ/v ١- گەشە دەکا،

flabby/ˈflæbi/adj ١- گۆشتی زۆر نەرمە
٢- نەرم- خاو
flag/flæg/n ئاڵا- پەیداخ
flag/v ١-ماندو دەبێ، خاو دەبێ
٢-ئاڵا هەڵدەکا
flagrant/ˈfleɪgrənt/adj حەیابەر،ئابڕوبەر
flail/fleɪl/v ١-دەهەژێ، ڕادەوەشێ
٢-دەدوڕێتەوە
flair/fleə(r)/n ١- توانای سروشتی
٢- بەهرەیەکی سروشتی
flak/flæk/n ١- ئاگری تفەنگ و تۆپ
٢- ڕەخنەی توند
flake/fleɪk/n پارچە بەفر- کڵۆی بەفر
flake/v تفر هەڵدەدا
flamboyant/flæmˈbɔɪənt/adj
١-زێدە ٢-شەکری
flame/fleɪm/n گوڕزە ئاگر،
گوڕزە ڕوناکی، گڕ، ژینە مۆ
flaming/adj ١- گڕگرتو
٢- زۆر ڕوناک- تریسکەدار، شەوقدار
٣- توند- تیژ ٤- پیس، نەفرەت لێکراو
flammable/ˈflæməbl/adj زوو گڕ دەگرێ
flan/flæn/n پەپکە نان- گزنیش/کولیچە
flank/flæŋk/n لاکەلەك- ناو قەد
flannel/ˈflænl/n فانیلا
flap/flæp/n قەپاغ/پۆشەر
flap/v ١-سەرو بنی پێ دەکا
٢-نیگەران دەبێ ٣-دەشەکێتەوە
flare/fleə(r)/v ١- لە پڕ گڕ دەگرێ
٢- گڕ دەگرێ(لە تورەییا)
flash/flæʃ/n ١- تیشك
٢- توانای لە ئاکاو ٣- فلاش
flash/v ١- خێرا تیشك دەنێرێ
٢- خێرا تێدەپەڕێ ٣- خێرا پیشاندەدا
٤- نیگایەکی تایبەتی بۆ دەنێرێ
٥- بروسکە هەواڵ دەنێرێ
٦- ڕابردووی وەبیر دێنێتەوە
٧- گەڕانەوەیەکی خێرا بۆ ڕابردوو
flask/flɑːsk/n ١- کەمۆڵە ،
بۆتلی مل باریك
٢- بوتلی ئارەقی بچوکی گیرفانی
flat/flæt/adj - n ڕاست- دەشت- شوقە
١- دەشت- ڕاستایی ٢- ڕاست- بێ پاژنە
٣- بێ هەوا ٤- خامۆش
٥- خواردنەوەی بێ بلق (چونکە کاتی بەسەر چووە) ٦- لەکارکەوتوە ٧- نەوی، نزم
٨-نزمتر لە..٩- پەکلاکەرەوە
١٠- نەگۆڕ، دیارکراو
flat/adv ١- لەسەر زگ-سك- کەوتوو
٢- نزمتر لە..
٣- لە کاتی دیارکراو- بەتەواوی
fall flat بێ کاریگەر- سارد
flat/n ١- نیشانەی نزمی
٢- ڕاستایی ٢- تایەی بێ‌هەوا
flatter/ˈflætə(r)/v ١- مامە حەمەیی/
ماستاوچێیەتی دەکا ٢- لە خۆ ڕازی
٣- زێدە ڕەوی لە ستایشی خۆی دەکا
flattery/ˈflætəri/adj ماستاوچێیەتی/
مامەحەمەیی
flaunt/flɔːnt/v شانازی پێ دەکا
flautist/ˈflɔːtɪst/n فلوت ژەن
flavour/ˈfleɪvə(r)/n ١- تام
٢- جۆری تایبەتی...
flaw/flɔː/n ١- خەوش ٢- هەڵە، کێماسی
٣- سیمایەکی خراپ لە کە سایەتی...
flawless/ˈflɔːləs/adj بێ خەوش
flawed/adj بە خەوش
flax/flæks/n ١- ڕوەکی کتان ٢- داوی کتان
flea/fliː/n کێچ
fleck/ˈflek/n خاڵ/نیشانە
flee/fliː/v هەڵدێ- ڕادەکا
fleece/fliːs/n ١- خوری مەڕ یان بزن
٢- قوماشی وەك خوری مەڕ

٣- کۆمەڵێ پرسیاری بەسەر دەبارێنێ
٤- دەوروژێنێ

firing squad/n تیمی گوللەباران کردن

firework/ˈfaɪəwɜːk/n ئاگربازی- وازی- بە ئاگر

firm/fɜːm/n کۆمپانیا

firm/adj ١-خۆگر
٢- نەگۆڕ، چەسپاو ٣- سور، ڕشت

first/fɜːst/det یەکەم

first aid/n فریاگوزاری

first class/n ١- نایاب ٢- پلە یەك

first floor/n ١- نهۆمی یەکەم
٢- نهۆمی خوارەوە

first name/n ناوی یەکەم (ناوی مرۆڤ کە باوك و دایك لە منداڵ دەنێن)

first rate/adj باشترین جۆر، جۆری نایاب

first/adv ١- پێش هەرشتێکی تر
٢- پێش هەموو شتێ٢- بۆ یەکەم جار
٤- لەبەراییدا، لەسەرەتادا ٥- یەکەم لە(لیست)

at first لە بەراییدا

come first بەپلە یەك دێت

first and foremost یەکەم و پێش هەمووشتێ

first of all پێش هەموو شتێ

first/n ١- یەکەم کەس
٢- گرنگترین ڕوداو کە بۆ یەکەم جار ...
٣- پلەی نایاب لە زانکۆ

firsthand/ˌfɜːsthænd/adj - adv
ڕاستەوخۆ، یەکسەر

fish/fɪʃ/n ١- ماسی ٢- گۆشتی ماسی

fishy/ˈfɪʃi/adj ١- وەك ماسی لە بۆن و تام ٢- جێی گومان

fish and chips/n ماسی و پەتاتە

fish finger: fish stick/n پەنجەماسی

fishmonger/ˈfɪʃmʌŋgə(r)/n
ماسی فرۆش

fish/v ١- ماسی دەگرێ لە دەریا

fisherman/ˈfɪʃəmən/n ماسی گر

fishing/ˈfɪʃɪŋ/n ماسی گرتن

fist/fɪst/n مست

fit/fɪt/adj ١- شیاو- گونجاو- لەبار
٢- تەندروستی جەستەیی باشە

fitness/ˈfɪtnəs/n تەندروستی جەستەیی

fit/v ١-دەگونجێ
٢- شوێنێکی (شیاو) دەدۆزێتەوە
٣- لە جێی خۆی دادەنێ٤- دەسازێنێ

fit/n سازان- گونجان / فێ گرتن - گەشکە

fit/v ١- خوگرتن- گەشکە دەگرێ / فێ گرتن
٢- نەخۆشی لە پڕ/لەناکاو

fitting/ˈfɪtɪŋ/adj شیاو

fitting/n کەلو پەلی ناو ماڵ

five/faɪv/number پێنج

fiver/ˈfaɪvə(r)/n پێنجی

fix/fɪks/v ١- دەبەستێ- گرێ دەدا
٢- دەچەسپێنێ، دیاردەکا ٣- چاکدەکاتەوە
٤- ئاکامەکە پێشتر دەزانێ
٥- خواردن و خواردنەوە ئامادە دەکا

fixed/fɪkst/adj ١- دیارکراو
٢- چەسپاو- نەگۆڕ

fix/n ١- ئاریشە، قەیران
٢- دەرزی بێهۆشکەر

fixation/fɪkˈseɪʃn/n هەستێکی زۆر توند و نائاسایی

fixture/ˈfɪkstʃə(r)/n ١- پارچەی کەلوپەلی ناو ماڵ
٢- ژوانی دیارکراوی ڕوداوێکی وەرزشی

fizz/fɪz/v بلق دەکا، هەڵدەچێ

fizzy/ˈfɪzi/adj بلقدار

fizzle out کۆتایی باش نابێ، بێ‌ئومێد دەبێ، خراپ دەبێ

flabbergasted/ˈflæbəgɑːstɪd/adj
سەرشێواو، واق وڕماو

fill/fil/v ١- پڕدەکاتەوە، دەئاخنێ
٢- ئەو پۆستەی هەبوو گیرا- کەسێ قەبول کرا
filling/ˈfılıŋ/n ئاخنین، پڕکردن
fillet/ˈfılıt/n ١-پێچەر
٢- نەرمك (نەرمەی گۆشت)
film/fılm/n - v١- فیلم٢- فیلمی وێنە گرتن
film star/n ئەستێرەی سنەمایی
filter/ˈfıltə(r)/n - v پاڵێو/فیلتەر-دەپاڵێوێ
filth/fılθ/n ١-پیسی ٢-وشەو وێنەی بێ ئەدەب ٣-قرێژ
filthy/ˈfılθi/adj ١- پیس٢- بێ ئەدەب
fin/fın/n باڵی ماسی- پەڕی ماسی
final/ˈfaınl/adj - n ١- دوا٢- کۆتایی
٣- یاری کۆتایی
٤- تاقیکردنەوەی کۆتایی- پێش دەرچوون
finalist/ˈfaınəlıst/n بەشدار لە یاری کۆتایی
finalize/ˈfaınəlaız/v کۆتایی پێ دێنێ
finale/fıˈnɑːli/n کۆتایی- دوابەش (پارچە مۆسیقا)
finally/ˈfaınəli/adv لە کۆتاییدا
finance/ˈfaınæns/n - v١- دارایی٢- پارە
٣- حالەتی دارایی- پارە دەدا- خەرجی دەخاتە ئەستۆی خۆی
financial/faıˈnænʃl/adj دارایی
finch/fıntʃ/n باڵندەیەکی بچوك دەنوك بەهێز
find/faınd/v - n ١- دەدۆزێتەوە (شتی ونبوو) ٢- دەدۆزێتەوە
٣- شتێ بە رێککەوت دەدۆزێتەوە
finder/ˈfaındə(r)/n دۆزەوەر
fine/faın/adj ١- جۆری باش
٢- هێندە باش ٣- تەندروستی باش ٤- خۆش
٥- ورد- نەرم ٦- ورد، هورد ٧- زۆر ورد
fine/n پێ بژاردن، سزا
finger/ˈfıŋgə(r)/n – v پەنجەی دەست، پەنجەی لێ دەدا
fingernail/ˈfıŋgəneıl/n نینۆك
finger print/ˈfıŋgəprınt/n پەنجەمۆر
finish/ˈfınıʃ/v ١- کۆتایی پێ دێنێ
٢- دەخوا، دەخواتەوە هەتا کۆتایی- کۆتایی بەخواردن و خواردنەوە دێنێ ٣- تەواودەکا
finish off/n دەکوژێ
finish with/n ١- وازدێنێ لە
٢- پەیوەندی دەپچڕێنێ
finish/n ١- کۆتایی (یاری)
٢- پۆلیش کردن
finite/adj ١-دیاریکراو-سنوردراو
٢-فرمانی تەواو
Finn/adj فنلەندی
fiord: fjord/ˈfiːɔːd/n کەنداوێکی تەسکی درێژ (لەنەرویج)
fire/ˈfaıə(r)/n - v ١- ئاگر٢- سوتان
٣- ئاگر (داری خەڵوز سوتاو- بۆ خۆ گەرم کردنەوە) ٤- سۆبە
٥- گولله تەقاندن- گولله- فیشەك- هاوێژتن
firearm/ˈfaıərɑːm/n چەکی ئاگری- چەك کلاشینکۆف
fire brigade/n تیمیئاگرکوژێنەوە
fire engine/n ئۆتۆمبیلی ئاگر کوژێنەوە
fire escape/n پەیژەی-قادرمەی- خۆڕزگارکردن لەئاگر
fire extinguisher/n ئاگر کوژێنەوە
fire fighter: fireman/n پیاوی ئاگر کوژێنەوە
fire place/ˈfaıəpleıs/n ئاگردان
fire side/ˈfaıəsaıd/n تەنیشت ئاگردان
fire station/n مەلبەندی ئاگر کوژاندنەوە
fire wood/n داری سوتان
fire/v ١- گولله دەتەقێنێ- گولله لە...دەگرێ
٢- لە کار دەری دەکا- دەردەکرێ

**feudal/ˈfjuːdl/adj** دەرەبەگ- دەرەبەگی

**feudalism/ˈfjuːdəlɪzəm/n** دەرەبەگایەتی

**fever/ˈfiːvə(r)/n** ١- تا ٢- هەڵچوون- توڕەیی

**few/fjuː/det - adj** کەم

**few and far between** دەگمەن

**few/det** ژمارەیەکی کەم، هەندێك

**a good few/quite a few** گەلێك

**fiance/fiˈɒnseɪ/fiancee** دەسگیر، دەسگیران بۆ کچ/بۆ کوڕ

**fiasco/fiˈæskəʊ/n** بەزین

**fib/fɪb/n - v** درۆی سپی و مەسلەحەت- درۆ دەکا

**fibre/ˈfaɪbə(r)/n** ١- ریشاڵ٢- چنراو

**fickle/ˈfɪkl/adj** بێ بار

**fiction/ˈfɪkʃn/n** چیرۆك- رۆمان، خەیاڵئامێز

**fictional/ˈfɪkʃənl/adj** خەیاڵی

**fiddle/ˈfɪdl/n** ١- کاری ناپەسند(دزین) ٢- کەمان- کەمانچە

**fiddle/v** ١-خۆی مژۆڵ دەکا ٢- ساختە دەکا ٣-کەمانچە دەژەنێ

**fidelity/fɪˈdeləti/n** ١-پاکێتی- دڵسۆزی ٢-وردەی

**fidget/ˈfɪdʒɪt/v** بەبێزاری و توڕەیی دەجوڵێتەوە

**field/fiːld/n** ١- کێڵگە ٢- گۆڕەپان٣- کان٤- بوار

**fieldwork/ˈfiːldwɜːk/n** کاری بواری (دەرەوە)

**field/v** ١- تۆپ دەگرێ‌و دەهاوێژێ ٢- تیمێك هەڵدەبژێری بۆ یاری کردن

**fiend/fiːnd/n** ١- شەیتان- ئەهریمەن- تاغوت ٢- کەسێ کە بە ئاناسایی کەیفی بەشتێ دێ

**fiendish/adj** ١- شەیتانی- دڕ ٢- پلانێکی جەمەنەمی- زیرەکانە

**fierce/fɪəs/adj** ١-دڕ ٢- زیانگەیەنەر

**fiery/ˈfaɪəri/adj** ١-ئاگری- وەك ئاگر ٢-تڕۆ

**fifteen/ˌfɪfˈtiːn/number** پازدە

**fifteenth/ˌfɪfˈtiːnθ/pron, det, adv** پازدەهەم

**fifth/ˈfɪfθ/pron, det, adv** پێنجەم

**fifty/ˈfɪfti/number** پەنجا

**fifty fifty/adj** پەنجا بە پەنجا/نیوە بەنیوە

**fig/fɪg/n** هەنجیر- داری هەنجیر

**fight/faɪt/v** ١- شەڕدەکا- دەجەنگێ ٢- (ئاگر) دەکوژێنێتەوە، لە دژی (تاوان) دەجەنگێ٣- خەبات دەکا، تێدەکۆشێ ٤- ململانێ دەکا

**fighter/ˈfaɪtə(r)/n** ١- شەڕکەر، جەنگاوەر ٢- فڕۆکەی شەڕ

**fighting/ˈfaɪtɪŋ/n** شەڕ، جەنگ

**fight/n** ١- شەڕ، جەنگ ٢- ئارەزووی ململانێ و شەڕ

**figurative/ˈfɪgərətɪv/adj** مەجازی ، خوازراو

**figure/ˈfɪgə(r)/n** ١- ژمارە٢- نرخ ٣- کەس (جوان دیار نەبێ) ٤- کەس لە وێنە ٥- جەستە، بەژن ٦- کەسایەتی، کەسی ناسراو ٧- دایەگرام٨- حیساب

**figures of speech/n** مەجازیەت، خوازراو

**figure/v** ١- دەچێتە ناو ٢- دەخەملێنێ، وازەن دەبرێ

**file/faɪl/n-v** ١-فایل ٢-دۆسیە ٣- هەڵگیراو لە ٤- پارێزراو لە فایل ٥- دەپۆلێنی ٦- لە فایل دادەنێ

**file/v** برەو (نینۆك) دەکا، دار دەبرێ- رێك دەخا

**file/v** یەك لەدوای یەك، سرە- سرە دەگرێ

٥- وادەزانی، باوەڕی وایە ٦- ئازار دەچێژێ
٧- خەیاڵ دەکا، بە خەیاڵی دێ
٨- هەوڵدەدا شتێ بدۆزێتەوە بەدەست لێدەدا

**feel/n** ١- هەست- ئەست
٢- دەست لێدان

**feelers/ˈfiːləz/n** ١- هەستیار
٢-پێشنیار

**feeling/ˈfiːlɪŋ/n** ١-هەست ٢-هەست-سۆز
٣- توانای هەستکردن
٤- تێگەیشتن- لەیەك گەیشتن

**feline/ˈfiːlaɪn/adj** ١-پشیلە ئاسا
٢-فێڵباز

**fell/fel/v** کەوت

**fell/n** ١-ئاوچەی چیایی
٢-پێستی گیانەوەر ٣- موو- سووف

**fell/v** دار دەبڕێ

**fellow/ˈfeləʊ/n** ١- پیاو٢- هاوڕێ
٣- مرۆ

**fellow/adj** هاوڕێ- هاوپیشە

**fellowship/ˈfeləʊʃɪp/n** ١- برایەتی،
هاوڕێ یەتی ٢- کۆمەڵەیەك، کۆمەڵێ
٣- پۆستێکی زانکۆیی

**felt/felt/v** هەستی کرد

**felt/n** لباد

**female/ˈfiːmeɪl/adj** ١- مێ/مێینە
٢- بەرهەمدار

**feminine/ˈfemənɪn/adj** ١- مێ یەتی
٢- مێ٣- ڕەگەز- زایەند

**femininity/ˌfeməˈnɪnəti/n** مێیەتی

**feminism/ˈfemənɪzəm/n** فێمینیزم
لایەنگر بزاڤی- فێمینیست

**feminist/ˈfemənɪst/n**
مێیاتی/ یەکسانخواز

**fen/fen/n** ١-زۆنگاو ٢-دراوی چینی

**fence/fens/n-v** سیاج-
دیواری دەرەوە/شورە/پەرژین
شورەبەند- دیوار دروست دەکا/
پەرژین دروست دەکا

**fencing/n** وەرزشی شەرەشیر

**fend/fend/v** ١- ئاگای لەخۆدەبێ
٢- داکۆکی لەخۆیدەکا

**fender/ˈfendə(r)/n-v** ١- لەمپەر/
ڕێگری ئاگرو خەڵوز
پارچە کانزایەکە وەك ڕێگرێك بەکاردێت
٢- سەروی تایەی ئۆتۆمبێل دادەپۆشێ

**ferment/fəˈment/v - n** ١-دەترشێ
دەترشێنێ ٢-هەڵچوون ٣-هەوێن

**ferocious/fəˈrəʊʃəs/adj** کێوی و دڕندە

**ferociously/adv** دڕندانە

**ferocity/fəˈrɒsəti/n** دڕندەیی

**ferret/ˈferɪt/n** گیانەوەرێکی
دڕندەی بچوکە ڕاوی جورج و کەروێشکی پێ
دەکرێ

**fertile/ˈfɜːtaɪl/adj** ١- بەپیت٢- داهێنەر

**fertility/fəˈtɪləti/n** بە پیتی

**fertilize/ˈfɜːtəlaɪz/v** ١- دەپیتێنێ
٢- پەیین دەکا

**fertilization/ˌfɜːtəlaɪˈzeɪʃn/n**-پیتاندن
پەیین کردن

**fertilizer/ˈfɜːtəlaɪzə(r)/n** سەماد- پەیین

**fervent/ˈfɜːvənt/adj** شەیدا، بەپەرۆش

**fervour/ˈfɜːvə(r)/n** حەماسەت، پەرۆشی

**fester/ˈfestə(r)/v** (برینەکە)کێمی دەبێ-
(ڕەوشەکە)بەئازارتر دەبێ

**festival/ˈfestɪvl/n** ١- جەژن، فیستیڤاڵ
٢- ئاهەنگ

**festive/ˈfestɪv/adj** کەیف خۆش، شاد

**festivity/feˈstɪvəti/n** ١- کەیف خۆشی ،
شادی ٢- جەژن

**fetch/fetʃ/v** ١- دەچێ و دێنێ٢- دەفرۆشێ

**fete/feɪt/n** ئاهەنگ- بەزم

**fetus: foetus/n** کۆرپەلە- ئاولەمە

**feud/ˈfjuːd/n-v** دوژمنداری/دوژمنداریدەکا

fatality/fəˈtæləti/n قوربانی، کوژراو
fate/feɪt/n ١- قەزاو قەدەر ٢- چارەنووس
fateful/ˈfeɪtfl/adj ١-گرنگ، یەکلاکەرەوە
٢- چارەنووسساز
father/ˈfɑːðə(r)/n ١- باوك٢- باوك-
داهێنەر ٣- باوك: باوکی رۆحی- لەقەبی دینی
٤- باوکێتی
fatherly/adj باوکانە
Father Christmas Santa Claus
بابانوێل
father-in-law/n خەزوور
fathom/ˈfæθəm/n ١-ڕێکخەری قولایی-
قولایی شەش پێ ٢-تێ گەیشتن
fatigue/fəˈtiːg/n هیلاکی- شەکەتی-
شەکەتبوون
faucet: tap حەنەفییە، بەلوعە، شێرە
fault/fɔːlt/n - v ١- کێماسی- کەم وکورتی
٢- غەڵەت، گوناه
٣- هەڵە- غەڵەت دەبینێتەوە لە..
faultless/ˈfɔːltləs/adj بێعەیب،
بێکەم و کورتی
faulty/ˈfɔːlti/adj عەیبدار، بە خەوش،
خەوشدار
faux pas/ˈfəʊ ˈpɑː/n لە دەم دەرچوو،
هەڵەی زمان
favour/ˈfeɪvə(r)/n ١- چاکە
٢- رازی بوون- قایل بوون
favour/n - v ١- لایەنگری دەکا-
پشتگیریدەکا
٢- تەحەیز دەکا٣- پەسەند دەکا
favourable/ˈfeɪvərəbl/adj گونجاو-
شیاو- لە بار
favourite/ˈfeɪvərɪt/adj - n پەسند
favouritism/ˈfeɪvərɪtɪzəm/n
مەحسوبیەت/ لایەنگرخوازی
fawn/fɔːn/adj - n ١-ئاسکی بچوك-
بێچوی ئاسك ٢- رەنگی قاوەیی زەردباو

fax/fæks/n - v ١- فاکس
٢- ئامێری فاکس٣- فاکس دەنێرێ
faze/feɪz/v نیگەران دەکا
fear/fɪə(r)/n ١-ترس ٢- ترساو
fearful/ˈfɪəfl/adj ١-ترسنۆك ٢-تۆقێنەر
fearless/ˈfɪələs/adj جەسور، نەترس
fear/v ١- دەترسێ لە
٢- دەترسێ .. ڕوبدا
feasible/adj پیادەدەکرێ/ئەنجام دەدرێ
feast/fiːst/n - v ١-مێوانداری-
جەژن مێوانداری دەکا ٢-جەژنی دینی
feat/fiːt/n کارێکی جوامێرانە
feather/ˈfeðə(r)/n پەڕ، پەڕەموچکە
feature/ˈfiːtʃə(r)/n - v ١- ئەدگار سیما
٢- بەشێکی دەموچاو
٣- وتارێکی رۆژنامەیی گرنگ
٤- فیلمی سەرەکی٥- لە خۆدەگرێ
٦- ڕۆڵێکی گرنگ دەبینێ
featureless/adj بێکەسایەتی، بێ ئەدگار
February/ˈfebruəri/n مانگی شوبات
federal/ˈfedərəl/adj ١-فیدرالی- یەکێتی
٢- فیدرالی- نەك دەوڵەت
federation/ˌfedəˈreɪʃn/n فیدرالیەت
fed up/ˌfed ˈʌp/adj شەکەت، ماندو، بێزار
fee/fiː/n ١- هەق، کرێ، هەقدەست
٢- ئابوونە
feeble/ˈfiːbl /adj ١- لاواز، بێ تاقەت
٢- نەڕازی کەر، نەقایلکەر
feed/fiːd/v – n ١- دەرخواردی دەدا،
نانی دەدانێ ٢- خواردنی دەداتێ
٣- خواردنی- شتی تر- بەرێگای- دەداتێ
feed/n ١- ژەم٢- ئالیك
feedback/ˈfiːdbæk/n دەنگدانەوەی،
سەدا، زایەڵ..
feel/fiːl/v ١- هەست دەکا٢- واپێدەچێ
٣- هەست بەشتێ دەکا بە دەست لێدان
٤- دەرك پێدەکا

**fancy/adj** نائاسایی

**fancy dress** جلی نەناسینەوە

**fancy/v** ١- حەزی لێدەکا، ئارەزووی لێیە ٢-بۆخۆی کێش دەکا، سەرنجی بۆلای خۆی رادەکێشێ/(جواني- لەش و لاری) بەلای خۆی دەکێشێ ٣- خەیاڵ دەکا- وادادەنێ! ٤- بیردەکاتەوە، دڵفەی لێدەدا، بە خەیاڵ وادەزانێ

**fane/feɪn/n** پەرستگا/پەیکەر

**fanfare/ˈfænfeə(r)/n** پارچە مۆسیقای ناساندن یان کردنەوەی دەزگایەك...ئاواز

**fang/fæŋ/n** کەڵبەی سەگ، ددانی ژەهرینی مار

**fantasize/ˈfæntəsaɪz/v** خەون دەبینێ خەیاڵ دەکا، واهزر دەکا، وادەبینێ

**fantastic/fænˈtæstɪk/adj** ١- مەزن- نایاب ٢- خەیاڵ ئامێز- زۆر مەزنە- زۆر باشە ٣- خەیاڵی- زۆر گەورە

**fantastically/fænˈtæstɪkli/adv** بەشێوەیەکی زۆر باش/ زۆرخەیاڵی

**fantasy/ˈfæntəsi/n** خەیاڵ

**far/fɑ:(r)/adj** ١- دوور ٢- ئەوپەڕ

**far/adv** ١- لە دوور ٢- ماوەیەکی درێژ٣- زۆر

**as far as** ١- هەمان دووری ٢- تارادەی- بەگوێرەی...

**by far** بەبەراورد- بەزۆری

**far from doing** لەجیاتی

**far from it** دور لە/بە تەواوی پێچەوانە

**go too far** لەسنووری خۆی دەردەچێ لە دەسەڵاتی خۆی زیاتر بە کاردێت

**so far** هەتا ئێستا

**far away/adj** ١-دوور ٢-نیگایەکی لابەلا ٢-خەوالو

**far-fetched/adj** لە عەقل دوورە زەحمەت باوەڕ بکرێ

**far-reaching/adj** کاریگەرێکی مەزن

**far-sighted/adj** دووربین

**farce/fɑ:s/n** ١- شانۆگەری گاڵتە جاری ٢- گاڵتە جاری ٣- پێکەنیناوی

**fare/feə(r)/n** ١- کرێی گەشت - هەقی- کرێی سواربوونی پاس

**fare/n** ئەو خواردنەی لەئوتێل و چێشتخانە پێشکەش دەکرێت

**fare/v** ١-گەشت دەکا ٢-دەخوا

**farewell/ˌfeəˈwel/interj** خواحافیزی- لەیەك جیابوونەوە

**farm/fɑ:m/n** کێڵگە

**farmhouse/ˈfɑ:mhaʊs/n** خانوی جوتیار

**farmyard/ˈfɑ:mjɑ:d/n** حەوشی کێڵگە

**farm/v** دەچێنێ

**farming/ˈfɑ:mɪŋ/n** فەلاحەتی/جوتیاری

**farther/ˈfɑ:ðə(r)/adj** دوورتر

**farthest/ˈfɑ:ðɪst/adj** دوورترین

**fascinate/ˈfæsɪneɪt/v** شەیدای دەبێ

**fascism/ˈfæʃɪzəm/n** فاشیەت

**fashion/ˈfæʃn/n** ١- مۆدە٢- شێواز

**fashionable/ˈfæʃnəbl/adj** مۆدەی نوێ، دوا مۆدە

**fast/fɑ:st/adv-adj** ١-خێرا ٢-لە پێش/ کاتژمێر

**fast/adj** ١- نەگۆڕ- چەسپاو ٢-ڕەنگ دانەکوتاو

**fast/v - n** بەڕۆژوو دەبێ/بەڕۆژووبوون

**fasten/ˈfɑ:sn/v** ١- دەگری/تووند دەکا ٢- دادەنێ

**fastidious/fæˈstɪdiəs/adj** زیاد لە پێویست ورد، بەوردکارییە

**fat/fæt/adj - v** ١- قەڵەو ٢- ئەستور، پڕ- قەڵەو دەبێ

**fat/n** ١- ماددەی چەوری ژێر پێست/ بەز/دونگ٢- چەور

**fatal/ˈfeɪtl/adj** ١-کوژەر- کوشندە ٢-شوم ٣-قەدەری ٤-یەکلاکەر

٢- بێ ئومێدی ٣- دواکەوتن
٤- لەکارکەوتن/دڵ راوەستان

**faint/feɪnt/adj-v** ١- کز
٢- لە هۆش خۆ چو ٣-لاواز ٤- دەبورێتەوە

**fair/feə(r)/adj - n** ١- دادوەر- ڕاست
٢- ڕاست و دروست ٣- باش- مامناوەندی
٤- قژ زەرد، پێست سپی٥- کەشی بێ باران

**fair haired** قژ زەرد، قژکاڵ

**fair/adj** دادوەرانە

**fair/n** ١- شوێنی رابواردن ٢- پێشانگا

**fairy/ˈfeəri/adj** جنۆکەیی، پەری، ئەفسانەیی

**faith/feɪθ/n** ١- باوەڕ
٢- باوەڕی- عەقیدە٣- ئایین

**in good faith** نیەت پاکی

**faithful/ˈfeɪθfl/adj** ١- دڵسۆز
٢- دەقاودەق، کت و مت

**faithfulness/n** دڵسۆزی- وەفایی

**fake/feɪk/n-v** ١-نادروست- گزی/ ساختە ٢- جادو
٣- گزی دەکا، دەگۆڕێ- تەزویر دەکا
٤- خۆ واپیشان دەدا، خۆی وا دەنوێنێ

**falcon/ˈfɔ:kən/n** باز، هەڵۆ

**fall/fɔ:l/v** ١- دەکەوێتە خوارەوە/دەکەوێ
٢- بەر دەبێتەوە٣- دەکەوێتە- رێکەوتی ... دەکا ٤- شۆڕ دەبێتەوە٥- هەرەس دێنێ
٦- دەکوژرێ ٧- دەدۆڕێ- دەبەزێ
٨- توشی داوی ئەڤینی دەبێ
٩- دابەش دەبێ/پۆلێن دەکرێ...

**fall a part/v** پارچە پارچە دەبێ/دەشکێ

**fall/n** ١- کەوتن ٢- کەوتنی باران ، بەفر...
٣- هاتنە خوارەوە- دابەزین- کەم بوونەوە
٤-هەرەس ٥- تاڤگە ٦- خەزان/وەرین ٧- پاییز

**fallacy/ˈfæləsi/n** بیرۆکەیەکی هەڵە- بەهەڵەدا چوون

**fallible/ˈfæləbl/adj** دەکرێ هەڵە بکا، هەڵەی لێدەوەشێتەوە

**false/fɔ:ls/adj** ١- درۆ- نادروست
٢- دەستکرد ٣- دامەزراو لەسەر زانیاری هەڵە
٤- ساختە ٥- ناپاك ٦- گومڕاکەر

**falsify/ˈfɔ:lsɪfaɪ/v** درۆ هەڵدەبەستێ، ساختە دەکا، دەگۆڕێ

**falter/ˈfɔ:ltə(r)/v** ١- شپرزە دەبێ- هەنگاوەکانی پەرش و بڵاو دەبن
٢- نیگەران دەبێ- سەری لێدەشێوێ

**fame/feɪm/n** ناوبانگی

**famed-famous/adj** بەناو بانگ- ناسراو

**familiar/fəˈmɪliə(r)/adj** ١-ئاگادار- ئاشنا٢- ناسراو٣- خۆشەویست

**familiarize/fəˈmɪliəraɪz/v** دەناسێنێت، خۆی ڕادێنێ

**family/ˈfæməli/n** ١- خێزان٢- منداڵ
٣- بنەماڵە- ماڵبات، خانەوادە
٤- بنەچە- رەسەن

**run in the family** بۆماوە لە

**family name** ناوی بنەماڵە/ نازناو

**family planning** دیاریکردنی ڕادەی منداڵ

**family tree/n** داری بنەماڵە-

**famine/ˈfæmɪn/n** برسێتی، قات و قڕی

**famished/ˈfæmɪʃt/adj** زۆر برسی، لە برسا مردوو

**fan/fæn/n** پانکە- باوەشێن

**fan out/v** ١- باوەشێن دەکا
٢- ئاگر خۆش دەکا بە ٣- بڵاودەبێتەوە

**fan/n** شەیدا، لایەنگر

**fanatic/fəˈnætɪk/n** دەمارگر

**fanaticism/fəˈnætsɪzəm/n** دەمارگریی

**fancy/ˈfænsi/v** ١- دڵیخۆش دەکا، خۆشنودی دەکا ٢- حەزی لێ دەکا

# Ff

F-f/ef/ پیتی شەشەم لە ئەلفبای ئینگلیزی

fable/ˈfeɪbl/n چیرۆکی گیانەوەران ٢-ئەفسانە-پووچ-درۆ

fabric/ˈfæbrɪk/n ١- قوماش- چنین ٢- دیوارو بانو ... باڵەخانە

fabulous/ˈfæbjələs/adj ١- زۆر باش- نایاب ٢- ئەفسانەیی- لەرادەبەدەر(لە جوانیدا)

façade/fəˈsɑːd/n ١- دیواری پێشەوەی باڵەخانە ٢- ڕوخساری دەرەوە

face/feɪs/n ١- دەم وچاو- ڕوخسار ٢- لایەکی، ڕوەکی...

faceless/ˈfeɪsləs/adj بێ چاوو ڕوو/ بێ‌قیمەت

face cloth/n ڕوخسار پاککەرەوە

face-lift/n کرداری جوانکردنی ڕوخسار

face-saving/adj ڕوسپیێتی- پاراستنی ئابڕوو

face value/n ١-بەها، کورژم ٢-بەهای دەرەکی

face/v ١- ڕووی دەکەوێتە ٢- ڕووبەڕوو دەبێ... ٣- ڕوو بەڕوو دەبێتەوە ٤- یەکێ ناچار دەکا مامەڵە دەگەڵ ڕەوشەکە بکات

Let's face it با دان پێدابنێین

facet/ˈfæsɪt/n ١- بەشێك لە شتێك ٢- لایەنێکی بەردی گران بەها (پیرۆز) ٣-دەرکەوتە

facetious/fəˈsiːʃəs/adj نابەجێ، لەجێ‌خۆ نەبوو

facial/ˈfeɪʃl/adj ١-ڕوخساری ٢-تایبەت

facile/ˈfæsaɪl/adj ١-سەرپێیی، هاکەزایی ٢-باوەڕپەخۆبوو

facilitate/fəˈsɪlɪteɪt/v ئاسانکاری دەکا، سانا دەکا

facility/fəˈsɪləti/n ١- ئاسانکاری ٢- ئەدگاری سەرباری- هۆکار

facsimile/fækˈsɪməli/n کت و مت/ وەك یەك

fact/fækt/n ١- ڕاستی ٢- ڕاستی یەکان

facts and figures زانیاری تێرو تەسەل

The facts of life ڕاستی‌یەکانی ژیان وەك ڕەفتاری سێکسی و منداڵ بوون....

faction/ˈfækʃn/n ١- کۆمەلێکی بچوکی ڕکابەر ٢- کاری هونەری تێکەڵ لە خەیاڵ و واقیعی. ٣- ململانێی حیزبی

factor/ˈfæktə(r)/n ١- هۆکار ٢- ژمارەی تەواو بێجگە لەژمارە(١)

factory/ˈfæktri/n کارگە

factual/fækˈtʃuəl/adj هەقیقی، لە سەر ڕاستی دامەزراو

faculty/ˈfæklti/n ١- توانست، توانای سروشتی‌و بیستن ٢- بەش، کۆلیژ

fad/fæd/n مەیل یان مۆدیلێکی کەم خایەن

fade/feɪd/v ١- ڕەنگی نامێنێ/ڕەنگی کاڵ دەبێ ٢- دەپوکێتەوە ٣- هێدی هێدی بزر دەبێ

faeces/ˈfiːsiːz/n پیسایی- گو

fag/fæg/n ١-جگارە- جگارە ٢-کارێکی بارگران ٣-زەحمەتکێش

Fahrenheit/ˈfærənhaɪt/n فەهرەنهایتی

fail/feɪl/v ١-سەرناکەوێ لە ٢-لە تاقیکردنەوە دەرناچێ ٣-ناتوانێ- دوا دەکەوێ لە ٤-نائومێد دەبێ، وازدێنێ ٥-تەندروستی تێك دەچێ٦-لەکار دەکەوێ

without fail هەردەم

failing/ˈfeɪlɪŋ/n خاڵی لاوازی، خەوش

failing/prep لەکاتی ڕونەدانی ...

failure/ˈfeɪljə(r)/n ١- سەرنەکەوتن

٢- سنور ٣- ئاست

exterior/ɪkˈstɪərɪə(r)/adj دەرەوە- ڕوخساری دەرەوە

exterminate/ɪkˈstɜːmɪneɪt/v ڕەشەکوژی دەکا، لەنێو دەبا، قڕدەکا

extermination/ɪkˌstɜːmɪˈneɪʃn/n قڕکردن

external/ɪkˈstɜːnl/adj ١- دەرەکی ٢- دەرەکی(دەرەوەیوڵات)

extinct/ɪkˈstɪŋkt/adj ١- دوابڕاو، لەناوچوو ٢- خامۆش- دامرکاو

extinction/ɪkˈstɪŋkʃn/n دابڕان

extinguish/ɪkˈstɪŋgwɪʃ/v دەکوژێنێتەوە

fire extinguisher/n ئاگر کوژێنەوە

extort/ɪkˈstɔːt/v چاوسوور دەکاتەوە- هەڕەشەو گوڕەشە دەکا

extortion/ɪkˈstɔːʃn/n هەڕەشە کردن- شت لێسەندن بەهەڕەشەو گوڕەشە

extortionate/ɪkˈstɔːʃənət/adj زۆر بەرز- لەرادەبەدەر، گرانبەها

extra/ˈekstrə/adj - adv - v ١- زێدە- زیاد لەپێویست ٢- سەربار ٣- کۆمبارس

extract/ɪkˈstrækt/n دەرهێنان/هەڵکێشان

extract/v-n ١- دەردەهێنێ- هەڵدەکێشێ ٢- هەڵبژاردە- چەپکێ

extraction/ɪkˈstrækʃn/n ١- دەرهێنان ٢- ددان کێشان ٣- ڕەگەز- بەچە

extracurricular
/ˌekstrəkəˈrɪkjələ(r)/adj دەرەوەی مەنهەج

extradite/ˈekstrədaɪt/v تاوانبار تەسلیم بە ... دەکاتەوە

extradition/ˌekstrəˈdɪʃn/n تەسلیم کردنەوەی تاوانباری هەڵاتوو

extraordinary/ɪkˈstrɔːdnri/adj ١- نائاسایی ٢- زۆر سەیر

extravagant/ɪkˈstrævəgənt/adj ١- دەست بڵاو ٢- ناواقیعی- لەدەست دەرچوو

extreme/ɪkˈstriːm/adj ١- ئەوپەڕ- دوور ٢- زۆر زۆر ٣- توندڕەو ٤- پەرگر

extremity/ɪkˈstreməti/n ئەوپەڕی- کۆتایی- دوورترین خاڵ لە..

extremist/ɪkˈstriːmɪst/n توندڕەو-پەرگر

extremism/ɪkˈstremɪzəm/n توندڕەوی- پەرگری

extricate/ˈekstrɪkeɪt/v خۆی دەرباز دەکا لە ...

extrovert/ˈekstrəvɜːt/n کراوە، سادە

exuberant/ɪgˈzjuːbərənt/adj چالاک، گورج و گۆڵ

eye/aɪ/n - v ١- چاو ٢- هێزی بینین ٣- کونی دەرزی ٤- پڕ نیش ٥- چاودێری دەکا ٦- لەشتێ دەگەڕێ

eye ball/ˈaɪbɔːl/n گلێنەی چاو

eye brow/ˈaɪbraʊ/n برۆی سەرچاو/برۆ

eye lash/ˈaɪlæʃ/n برژانگ

eye lid/ˈaɪlɪd/n پێڵو/پێستەی چاو

eyesight/ˈaɪsaɪt/n سۆمای بینین/ توانای بینین

eyesore/ˈaɪsɔː(r)/n ناحەز/قێزهێن

eye witness/ˈaɪwɪtnəs/n بینەر- بەچاو دیتو/ گەواهیدەر

eye/v تەماشا دەکا/دیقەت دەکا/دەبینێ

**expertise/ˌekspɜːˈtiːz/n** مەعریفەیەکی تایبەت– شارەزایی، کارامەیی

**expire/ɪkˈspaɪə(r)/v** کاریگەری نامێنێ– بەسەر دەچێ

**expiry/ɪkˈspaɪəri/n** نەمانی ماوە یان نەمانی کاریگەری (دەرمان)، بەسەرچوون

**explain/ɪkˈspleɪn/v** ١– ڕوون دەکاتەوە/ شی دەکاتەوە– ڕاڤە دەکا

**explanation/ˌekspləˈneɪʃn/n** ١– شی کردنەوە/ ڕوون کردنەوە ٢–ڕاڤەکردن

**explanatory/ɪkˈsplænətri/adj** تەفسیری– ڕونکەرەوە

**explicable/ɪkˈsplɪkəbl/adj** ڕوونکردنەوە هەڵدەگرێ

**explicit/ɪkˈsplɪsɪt/adj** ١– ڕوون– ئاشکرا ٢– ئاشکرا– ڕاشکاو– نەشاراوە

**explicitly/adv** بە ڕوون و ئاشکرایی

**explode/ɪkˈspləʊd/v** دەتەقێتەوە/ دەتەقێنێ

**exploit/ɪkˈsplɔɪt/v** ١– بەکاردێنێ– قۆرخ دەکا–بۆخۆی بەکاردێنێ ٢– دەداتە کار بۆ سود وەربگرێ

**exploit/ˈeksplɔɪt/n** ١–کردەیەکی پەهلەوانی ٢–قۆرخەکردن

**explore/ɪkˈsplɔː(r)/v** دەگەڕێت، دەدۆزێتەوە

**exploration/ˌeksplәreɪʃn/n** دۆزینەوە

**explorer/ɪkˈsplɔːrə(r)/n** دۆزەرەو، ڕابەر

**explosion/ɪkˈspləʊʒn/n** تەقینەوە

**explosive/ɪkˈspləʊsɪv/adj** ١– دەتەقێتەوە– دەکرێ بتەقێتەوە ٢– کاریگەری ترسناکی هەیە ٣– تەقینەوە – تەقەمەنی

**export/ɪkˈspɔːt/v** دەنێری/دەنێرێتە دەرەوە

**exporter/ɪkˈspɔːtə(r)/n** نێنەر

**export/ˈekspɔːt/n** ١– ناردنە دەرەوە ٢– شمەکی بۆ دەرەوە نێردراو

**expose/ɪkˈspəʊz/v** ١– وادەکا دەرکەوێ– بەرچاو دەکا ٢– خۆی دەخاتە ڕەوشتێکی دژوار– نالەبار ٣– ئاشکرا دەکا– ڕاستی ئەڕوو هەڵدەماڵێ ٤–ڕوناکی دەگەیەنێ

**exposed/adj** نەشاراوە– مەکشوف مەترسی لێدەکرێ

**exposure/ɪkˈspəʊʒə(r)/n** ١– کەوتنە بەر ٢– توش بوو(بەهەلامەت) ٣– کرداری ئاشکراکردن– ڕووهەڵماڵین ٤– پڕوپاگاندەی ڕاگەیاندن ٥– ڕێنە

**express/ɪkˈspres/v** ١– دەردەبڕێ ٢– ڕای خۆی دەردەبڕێ

**express/adj** ١– خێرا ٢– ڕوون و ئاشکرا ٣– بە پۆستەی خێرا

**expressly/adv** ١– بەڕوون و ئاشکرایی ٢– بۆ مەبەستی تایبەت

**express/n** شەمەندەفەری خێرا

**expression/ˈɪkˈspreʃn/n** ١– دەربڕین ٢– دەربڕینی ڕوخسار/دەم و چاو ٣– هەست دەربڕین

**expulsion/ɪkˈspʌlʃn/n** دەرکردن/قاودان

**exquisite/ɪkˈskwɪzɪt/adj** نایاب/ تیژ

**extend/ɪkˈstend/v** ١– درێژ دەکا، فراوان دەکا ٢– دەست پێ دەکا لە ... بۆ ٣– درێژ دەکا– ڕادەکشێ ٤– پێشکەشی دەکا

**extension/ɪkˈstenʃn/n** ١– پاشکۆی باڵەخانە ٢– درێژکردنەوە ٣– تەلەفۆنی لاوەکی

**extensive/ɪkˈstensɪv/adj** فراوان، بەرفرە

**extensively/adv** بە شێوەیەکی فراوان

**extent/ɪkˈstent/n** ١–بوار– ماوە

exhaust/ɪɡˈzɔːst/n - v ١- گرزۆز
٢- تەواو دەكا- شتێ هەمووی بەكار دێنێ
٣- هەمووی دەڵێ

exhausted/adj ماندوو- شەكەت

exhausting/adj ماندووكەر- ماندووكەر

exhaustive/ɪɡˈzɔːstɪv/adj سەرایا، هەموو/گشتگیر

exhibit/ɪɡˈzɪbɪt/n پیشاندراو لە... پیشانگا

exhibit/v ١- پیشاندەدا ٢- دەردەبڕێ

exhibitor/ɪɡˈzɪbɪtə(r)/n پیشاندەر

exhibition/ˈeksɪˈbɪʃn/n ١- پێشانگا
٢- پیشاندانی گشتی
٣- كرداری پیشاندان/دەربڕین

exhilarate/ɪɡˈzɪləreɪt/v
كەیف خۆش/شادی دەكا
بەختەوەری دەكا

exile/ˈeksaɪl/n ١- نەفی كراو ٢- مەنفا
٢- دوور دەخاتەوە/نەفی دەكا بۆ ...، تاراوگە

exist/ɪɡˈzɪst/v ١- هەبوو لە واقیعدا- هەیە ٢- دەژی

existence/ɪɡˈzɪstəns/n ١- بوون
٢- گوزەران

exit/ˈeksɪt, eɡzɪt/n – v ١- دەرچە- دەری ٢- دەرچوون
٣- دەردەچێ

exonerate/ɪɡˈzɒnəreɪt/v
كەسێ لە لۆمە- گلەیی- رزگار دەكا

exorbitant/ɪɡˈzɔːbɪtənt/adj
زۆر گران

exotic/ɪɡˈzɒtɪk/adj سەیر، نائاسایی

expand/ɪkˈspænd/v فراوان دەكا، گەورەتر دەكا

expanse/ɪkˈspæns/n شوێنێكی كراوەی فراوان

expansion/ɪkˈspænʃn/n فراوانكردن- فراوانكاری

expansive/ɪkˈpænsɪv/adj كراوە، فراوانكراو
خۆشدڵ، خۆشنود

expatriate/ˌeksˈpætriət/n - v تاراوگە، وڵاتی خۆی بەجێ دێڵێ

expect/ɪkˈspekt/v ١- چاوەڕێ دەكا
٢- پێشبینی دەكا٣- وا زەن دەبا

expectant/ɪkˈspektənt/adj چاوەڕێكراو

expectation/ˌekspekˈteɪʃn/n
چاوەڕێكردن- بە هیوابوون

expedient/ɪkˈspiːdiənt/adj بەسوودە، یارمەتیدەرە بۆ مەبەستێ

expedition/ˌekspəˈdɪʃn/n ١- گەشتی دۆزینەوە
٢- گەشتێكی درێژ بۆ مەبەستێكی تایبەت
٣- دەرچوون/گەشتێكی كورت

expel/ɪkˈspel/v ١- زۆری لێدەكا (وڵات) بەجێ بێڵێ
٢- هەوا لە سیەكانی دەردەكا

expend/ɪkˈspend/v خەرج دەكا

expendable/adj دەتوانرێ/ دەكرێ وازی لێبهێنرێ

expenditure/ɪkˈspendɪtʃə(r)/n
خەرجی

expense/ɪkˈspens/n تێچوو (لە كات وپارە) ٢- خەرجی

at sb's expense لەسەر خەرجی/ لەسەر حسابی

expensive/ɪkˈspensɪv/adj گرانبەها

experience/ɪkˈspɪəriəns/n-v
١- زانیاری- ئەزموون
٢- ڕووداوی گرنگ
٣- تاقی دەكاتەوە، هەست دەكا، دەچێژێ

experiment/ɪkˈsperɪmənt/n ئەزموون

experimental/ɪkˌsperɪˈmentl/adj
ئەزموونیی

expert/ˈekspɜːt/n پسپۆڕ/تایبەتمەند

excessive/ɪkˈsesɪv/adj پەرکی
لە سنوور بەدەر، لە رادە بەدەر

exchange/ɪksˈtʃeɪndʒ/n - v
١- ئالو گۆر ٢- مشت و مڕ
٣- گۆڕینەوەی دراو ٤- دراوی بیانی
٥- سەرداني دوو سەرە (هەردووولا بۆلای یەکتر)
٦- تەلەفۆن گۆڕ ٧- دەگۆڕێ

excise/ˈeksaɪz/n باج

excitable/ɪkˈsaɪtəbl/adj
زوو هەڵدەچی، توڕە دەبێ

excite/ɪkˈsaɪt/v ١- دەورووژێنێ
٢- کاردانەوەی لەلا دروست دەکا

excited/ɪkˈsaɪtɪd/adj
وروژاو - خرۆشاو

excitement/ɪkˈsaɪtmənt/n
١- هەماس- جۆش
٢- جۆشدەر ٣- جۆش و خرۆش

exclaim/ɪkˈskleɪm/v
لەناکاو شتێ دەڵێ- هوتاف دەدا

exclamation/ˌekskləˈmeɪʃn/n
١- دەنگێ، وشەیێ کە
گوزارشت لە ئێشێکی ناکاو دەکا
٢- سەرسوڕمان

exclamation mark نیشانەی سەرسوڕمان

exclude/ɪkˈsklu:d/v ١- نایەڵێ
بێتە ژوورێ
٢- بڕیاردەدا کە شتێ راست نیە- بەدوور
دەگرێ ٣- دەیبوێرێ/جیای دەکاتەوە

excluding/prep بێجگە

exclusion/ɪkˈsklu:ʒn/n نەمێشتن، بواردن
قەدەغەکردن - هەڵاوێردن

exclusive/ɪkˈsklu:sɪv/adj
١- بۆدەستەیەکی تایبەت- هەڵبژاردە
٢- بۆ تەنیا کەسێ یان کۆمەڵێ-ڕۆژنامەیی
٣- بێجگە ٤-تەنیا-تایبەت

exclusively/adv بەتەنیا- بەتایبەت

excrement: faeces/n پیسایی- گو

excrete/ɪkˈskri:t/v گودەکا

excruciating/ɪkˈskru:ʃieɪtɪŋ/adj
ژانێکی بەسوێ

excursion/ɪkˈskɜ:ʃn/n - گەشتێکی کورت
دەرچوون

excuse/ɪkˈskju:s/n لێبوردن

excuse/ɪkˈskju:z/v ١-داوای لێبوردن
دەکا
٢- لێیخۆش دەبێ ٣- دەبورێ
٤- پۆزش دەهێنێتەوە

execute/ˈeksɪkju:t/v ١- لەداری دەدا-
دەیکوژێ ٢- ئەرکی رادەپەڕێنێ

execution/ˌeksɪˈkju:ʃn/n ١- لە داردان،
لە سێدارە دان- ئعدام ٢- راپەراندن

executioner/ˌeksɪkju:ʃənə(r)/n
جەلاد- سەربڕ

executive/ɪgˈzekjətɪv/adj
١- راپەراندن/جێبەجێکاری
٢- تایبەت بە گەورە پیاوان ٣- پایە بەرز
٤- دەستەی کارگێڕی

exemplary/ɪgˈzempləri/adj
نموونە/نموونەیی

exemplify/ɪgˈzemplɪfaɪ/v -دەنوێنێ
نموونە دێنێ

exempt/ɪgˈzempt/adj - v هاوێردراو،
دەهاوێردرێ
بوردراو، دەیبوێرێ

exercise/ˈeksəsaɪz/n ١- مەشقی وەرزشی
٢- مەشقی لاشەیی ٣- راهێنان
٤- زنجیرە کردارێك کە ئامانجێکی تایبەتی‌هەیە
٥- بەکارهێنان ٦- مەشقی سەربازی

exercise/v ١- راهێنان/مەشق دەکا
٢- بەکار دەهێنێ

exert/ɪgˈzɜ:t/v ١- بەکاردەهێنێ
٢- کۆشش دەکا

exertion/ɪgˈzɜ:ʃn/n کۆشش

eviction/ɪˈvɪkʃn/n چۆلکردنی ڕەسمی
evidence/ˈevɪdəns/n بەلگە
evident/ˈevɪdənt/adj ڕوون- ئاشکرا
evil/ˈiːvl/adj زۆرخراپ، نەگریس، سەر بەرگێچەل شەیتان/ئەهریمەن
evoke/ɪˈvəuk/v ١- وەبیری دێنێتەوە ٢- دەوروژێنێ
evolution/ˌiːvəˈluːʃn/n
١- گەشە، پەرەسەندن
٢- پرۆسەی گەشەکردن لە... بۆ
evolve/iˈvɒlv/v ١- گەشە دەستێنێ، پەرە دەسێنێ لە.. بۆ
٢- وا لە شتێ دەکا گەشە بکا
ewe/juː/n مەڕ
exact/ɪgˈzækt/adj ١- تەواو-ورد- دروست ٢- لێهاتو
exactly/ɪgˈzæktli/adv ١-بەتەواوی ٢-بەوردی٣-بەڵێ، ڕاستە
exactness/ɪgˈzæktnəs/n وردی
exact/v بەخورتی دەبا
exaggerate/ɪgˈzædʒəreɪt/v
زێدەڕۆیی دەکا، پێوە دەهێ زیاد لە پێویست دەڵێ
exaggeration/ɪgˌzædʒəˈreɪʃn/n
زێدەکاری- پێوەنان
exam/ɪgˈzæm/n تاقی کردنەوە/ ئەزموون
examination/ɪgˈzæmɪˈneɪʃn/n
١- لێنۆڕین- پشکنین- بەدواداچوون
٢- تاقی کردنەوە
examine/ɪgˈzæmɪn/v
١- دەپشکنێ/تاقی دەکاتەوە
٢- تاقی کردنەوەی پێ دەکا
examiner/ɪgˈzæmɪnə(r)/n
تاقیکردنەوە پێکەر/ ئەزمونکار

example/ɪgˈzɑːmpl/n ١- نموونە ٢- پێشەنگ- نموونە
e.g–for example بۆنموونە
set a good example (to sb)
ببە نموونەی باش بۆ..
exasperate/ɪgˈzæspəreɪt/v
تووڕەی دەکا، هەراسانی دەکا
exasperating/adj توڕەکەر
exasperation/ɪgˌzæspəˈreɪʃn/n
تووڕەیی، بێزاری زۆر/ تووڕە کردن
excavate/ˈekskəveɪt/v
١- هەڵدەقۆڵی/قۆرت لێدەدا
٢-هەڵدەکۆڵی/بە دوای پاشماوەی کۆن دەگەڕێ
excavation/ˌekskəˈveɪʃn/n
هەڵکۆڵین/ گەڕان بە دوای شوێنەوار
exceed/ɪkˈsiːd/v ١- تێ دەپەڕێنێ- زیاد دەکا لە
٢- لە بەری خۆی زیاتر پێ درێژی دەکا- سنووری خۆی دەبەزێنێ
exceedingly/adv ١- زۆر ٢- لەسنور بەدەر
excel/ɪkˈsel/v زۆر باشە لە
excellence/ˈeksələns/n نایابی
excellent/ˈeksələnt/adj نایاب، هەرە باش
except/ɪkˈsept/prep بێجگە لە
except/ɪkˈsept/v ناگرێتەوە، لە خۆناگرێ
exception/ɪkˈsepʃn/n هەڵاوێردن، نەگرتنەوە، لە خۆ نەگرتن
without exception هەموو، بێ جیاوازی هەموو
excerpt/ˈeksɜːpt/n چەپکێك، کورتەیەك، هەڵبژاردەیەك
excess/ɪkˈses/n زێدەڕەوی، بەرگری
in excess of زیاتر لە
excess/ˈekses/adj زێدە

**euphoria/juːˈfɔːriə/n** هەستێکی توندی هەست بە خۆشی کردن/بەختەوەری زێدە

**Euro/juərəʊ/n** یورۆ- دراوی ئەورووپی

**Eurocheque/ˈjʊərəʊtʃek/n** چەکی ئەورووپی

**European/ˌjuərəˈpiːən/adj** ئەورووپی- کەسی ئەورووپی

**The European Community/n-E.C-** کۆمەڵگەی ئەورووپی

**The European Union** یەکێتی ئەورووپی

**euthanasia/ˌjuːθəˈneɪziə/n** کوشتنی میهرەبانی

**evacuate/ɪˈvækjueɪt/v** چۆڵ دەکا

**evacuation/ɪˌvækjuˈeɪʃn/n** چۆڵکردنی شوێنێك لە خەڵك

**evade/ɪˈveɪd/v** ١- خۆی لێ لادەدا- خۆی بەرکەنار دەگرێ ٢- هەڵدێ لە- خۆی دوور دەگرێ- خۆی دەداتە پاش

**evaluate/ɪˈvæljueɪt/v** هەڵدەسەنگێنێ، دەنرخێنێ

**evaluation/ɪˌvæljuˈeɪʃn/n** هەڵسەنگاندن

**evangelical/ˌiːvænˈdʒelɪkl/adj** ئینجیلی

**evaporate/ɪˈvæpəreɪt/v** ١- دەبێتە هەڵم- بە هەوا دادەچێ ٢- لە بەر چاونامێنێ

**evasion/ɪˈveɪʒn/n** هەڵاتن لە، خۆدزینەوە لە

**evasive/ɪˈveɪsɪv/adj** هەوڵدەدا بە شێوەیەکی ناڕاستەوخۆ خۆی بدزێتەوە لە

**eve/iːv/n** ١- ڕۆژی یان ئێوارەی پێش جەژن ٢- دایکە حەوا

**even/ˈiːvn/adj** ١- تەخت ٢- ئەگۆڕ ٣- وەك یەك ٤- جووت ژمارە (دابەش بوو بەسەر ژمارەدوو)

**be/get even** ئازاری دەدا، تۆڵەی لێدەکاتەوە

**break even** وا لێ بکەی ئەزەرەر بکا نەقازانج

**evenly/adv** وەك یەکی بەیەکسانی

**even/ˈiːvn/adv** ١- هەتا، تا

**even if** هەتا ئەگەر

**even so** سەرەرای ئەوەی

**evening/ˈiːvnɪŋ/n** ئێوارە

**event/ɪˈvent/n** ١- ڕووداو ٢-پێشبڕکێ

**at all events** هەرچۆنێبێ، هەرچی ڕوو بدا

**in any event** لەکاتی ڕووداني

**in the event of sth** ئەگەر ڕوویدا

**eventful/ɪˈventfl/adj** ڕووداوی گرنگ، پڕ کارەسات

**eventual/ɪˈventʃuəl/adj** ڕوودەدا لە ئەنجامی، لە کۆتاییدا ڕوودەدا

**eventually/ɪˈventʃuəli/adv** لە کۆتاییدا

**ever/ˈevə(r)/adv** ١- لە هەر کاتێکدا ٢- لەکاتی لەکاتەکاندا، لە تەمەنتدا ٣- هەردەم

**ever after** هەتاهەتایێ

**ever since** لەوساوە

**ever so** زۆر

**evergreen/ˈevəgriːn/n** هەردەم سەوز

**everlasting/ˌevəˈlɑːstɪŋ/adj** هەمیشەیی

**every/ˈevri/det** ١- هەموو- هەریەك ٢- ئەوەی دەکرێ ٣- هەر

**everybody/ˈevribɒdi/pron** هەر کەسێك

**everyday/ˈevrideɪ/adj** هەموو ڕۆژێ- ڕۆژانە

**everything/ˈevriθɪŋ/pron** ١- هەمو شتێ، هەرشتێ ٢- گرنگترین شت

**evict/ɪˈvɪkt/v** زۆری لێدەکا- خۆی زەوی خۆی- بەجێ بێڵێ

**escalate/ˈeskəleɪt/v** ١- بەمێزتری دەکا
٢- مەزنتر-بەرزتر دەبێ

**escalator/ˌeskəleɪtə(r)/n**
پەیژەی بزوێنەر- قادرمەی کارەبایی

**escapade/ˌeskəˈpeɪd, ˈeskəpeɪd/n**
سەرکەشی

**escape/ɪˈskeɪp/v – adj** ١- رادەکا-
دەروا لە.. ٢- تێ دەچێ- ئەڵدێ (گازی ئەڵدێ)
٣- رزگاری دەبێ- خۆی دوور دەگرێ
٤- لەبیری دەچێ- بەسەری تێدەپەڕێ-
تێبینی ناکرێ ٥- راکردوو- هەڵاتوو

**escape/n** ١- هەڵاتن- رزگار بون
٢- هۆکاری هەڵاتن- خۆ رزگار کردن
٣- هەڵاتن (لەخەم و کێشە)

**escort/ˈeskɔːt/n – v** ١- یاوەر-
پاسەوان ٢- هاوڕێ
٣- یاوەری دەکا ٤- دەگەیەنێ- دەبا بۆ

**Eskimo/ˈeskɪməʊ/n** ئیسکیمۆ

**especial/ɪˈspeʃl/adj** تایبەت- نائاسایی

**especially/ɪˈspeʃəli/adv** ١- بە تایبەتی
٢- بەمەبەستی ٣- زۆر

**espionage/ˈespiənɑːʒ/n** جاسوسی-
سیخوڕی

**espouse/v** لایەنگری دەکا- ژن دێنێ

**essay/ˈeseɪ/n** وتار، بابەتێکی ئەدەبی

**essence/ˈesns/n** ١- کرۆک- کاکڵ
٢- گیان

**essential/ɪˈsenʃl/adj** ١- پێویستی-
سەرەکی-بنەرەتی ٢- پێویستییەکان

**essentially/adv** لە راستیدا-
بە شێوەیەکی سەرەکی

**establish/ɪˈstæblɪʃ/v** ١- دادەمەزرێنێ
٢- دروست دەکا- فەراهەم دێنێ
٣- دەچەسپێنێ- رەگ دادەکوتێ
٤- دیار دەکا- بڕیار دەدا ٥- دەسەلمێنێ

**establishment/ɪˈstæblɪʃmənt/n**
١- دامەزراندن ٢- دەزگا
٣- دەسەڵاتدار- کاربەدەست

**estate/ɪˈsteɪt/n** ١- موڵك- خانوبەرە
٢- کۆمەڵگا ٣- پاشماوە - میرات

**estate agent- realtor;**
**real estate agent/n**
دەلالی خانوبەرە

**esteem/ɪˈstiːm/n** رێز

**estimate/ˈestɪmət/n** ١- خەملاندن-
قرساندن- هەڵسەنگاندن ٢- نرخ دان بۆ شتێ

**estimate/ˈestɪmeɪt/v** هەڵدەسەنگێنێ-
دەنرخێنێ
دەخەملێنێ- دەقرسێنێ

**estranged/adj** ١- جیابونەوە لە
(ژن/مێرد) ٢- دوور لە- خۆ دوورخەر

**estuary/ˈestʃuəri/n** ئاورێژگە، پێژگە

**eternal/ɪˈtɜːnl/adj** ١- بێسەرەتاو
کۆتایی- نەمری- هەتاهەتایی-
ژیانی پاش مردن ٢- هەمیشە دوبارە

**eternally/ɪˈtɜːnəli/adv** هەردەم

**eternity/ɪˈtɜːnəti/n** ١- هەردەمی،
ژیانی پاش مردن ٢- ماوەیەکی درێژ

**ethics/ˈeθɪks/n** ١-ئاکارزانی
٢- باوەڕی دەربارەی ئەوەی لەڕوی ئاکارەوە
راستە یا چەوتە

**ethical/ˈeθɪkl/adj** ١- رەوشتی- ئاکاریی
٢- دروست لە روی رەوشتەوە

**ethnic/ˈeθnɪk/adj** رەگەزی - نەتەوەیی

**etiquette/ˈetɪket/n** ئەتەکێت،
شێوازی رەفتار کردن

**etymology/ˌetɪˈmɒlədʒi/n**
١-ئیتمۆلۆژی، لێکۆڵینەوە لەرەسەنی وشە
٢- ڕوونکردنەوەی رەسەن و مێژووی وشە

**euphemism/ˈjuːfəmɪzəm/n**
دوان - یوفیمیزم

envisage/ɪnˈvɪzɪdʒ/v رادەمێنێ- داڵغەی لێدەدا، چاوەڕێی دەکا

envoy/ˈenvɔɪ/n نوێنەر، نێردراو

envy/ˈenvi/v ئێرەیی پێ دەبا

enzyme/ˈenzaɪm/n ئەنزیم ، ترشێنەر، هەوێن

epic/ˈepɪk/n داستان، داستاننوسی- داستانیی

epidemic/ˌepɪˈdemɪk/n پەتا، درم

epilepsy/ˈepɪlepsi/n نەخۆشی کە شکە/ خۆگرتن/ ڤ

epileptic/ˌepɪˈleptɪk/adj گەشکە، گەشکە گرتوو

epilogue/ˈepɪlɒg/n پاشکۆ- کۆتایی- کتێب- شانۆ

episode/ˈepɪsəʊd/n ١- ڕووداو ٢- ئەڵقە- زنجیرە

epistle/n پەیام، موژدە، نامە

epitaph/ˈepɪtɑːf/n شیوەن- شین- سەرقەبر

epitome/ɪˈpɪtəmi/n نمونەیەکی تەواو، کورتە- پوختە

epitomize/ɪˈpɪtəmaɪz/v دەنوێنێ- دەبێتە نموونە

epoch/ˈiːpɒk/n سەردەم- چەرخ

equal/ˈiːkwəl/adj-n-v ١- یەکسان ٢- بە توانا ٣- هاوتا- هاوشان ٤- یەکسانە بە- دەکاتە

equally/adv ١- بەیەکسانی ٢- هەمان، وەك یەك ٣- لە هەمان کاتدا..بەڵام

equality/iˈkwɒləti/n یەکسانی

equalize/ˈiːkwəlaɪz/v یەکسان دەبن- وەك یەك لێ دێن

equate/iˈkweɪt/v (دوورشت) وەك یەك دادەنێ

equation/ɪˈkweɪʒn/n هاوسەنگ- هاوکێشە

equator/ɪˈkweɪtə(r)/n هێلی یەکسانی نێوان هەردوو جەمسەری باکوور باشور

equestrian/ɪˈkwestriən/adj سوارچالاکی/ئەسپ سواری

equilibrium/ˌiːkwɪˈlɪbriəm/n ١- هاوسەنگ ٢- هێمنی

equip/ɪˈkwɪp/v ١-دەیداتێ ٢- ئامادە دەکا

equipment/ɪˈkwɪpmənt/n کەلوپەل/ پێویستی

equity/ˈekwəti/n ١- بە های پشك ٢- بۆندو پشکی ئاسایی ٣- بەهای کەلوپەل

equivalent/ɪˈkwɪvələnt/adj - n یەکسان/ بەرامبەر

era/ˈɪərə/n چەرخ- سەردەم

eradicate/ɪˈrædɪkeɪt/v لە ڕەگەوە هەڵی دەتەکێنێ

eradication/ɪˌrædɪˈkeɪʃn/n لە ناو بردن/ڕەگهەڵکێشان

erase/ɪˈreɪz/v دەسرێتەوە

eraser: rubber/n ڕەشکەرەوە

erect/ɪˈrekt/adj ١- قیت- ڕاوەستاو- ڕاگیراو ٢- ڕەپ

erect/v دادەمەزرێنێ- بینا دەکا

erode/ɪˈrəʊd/v لەسەر خۆ لە نێو دەچێ

erotic/ɪˈrɒtɪk/adj غەزەل- ئەڤینی- زایەندی- سێکسی

err/ɜː(r)/v هەڵە دەکا

errand/ˈerənd/n گەشتێکی کورت بۆ ئەرکێك

erratic/ɪˈrætɪk/adj ناڕێك

error/ˈerə(r)/n ١- غەڵەت ٢- هەڵە

erupt/ɪˈrʌpt/v ١- ئاگر دەپرژێنێ ٢- لەناکاو دەست پێدەکا ٣- لە ناکاو تورە دەبێت

eruption/ɪˈrʌpʃn/n ئاگر پرژان- هەڵچون

enrage/ɪnˈreɪdʒ/v تورەی دەکا

enrich/ɪnˈrɪtʃ/v دەولەمەند دەکا

enrol/ɪnˈrəʊl/v ناونوس دەکری/ دەکا

enrolment/ɪnˈrəʊlmənt/n تۆمار کردن

en route/ˌɒn ˈruːt/adv لە ڕێگای بەرەو

enslave/ɪnˈsleɪv/v کۆیلەی دەکا

ensue/ɪnˈsjuː/v ڕوودەدا لە ئاکامی

ensuite/ˌɒ ˈswiːt/v لەگەڵ...پێدەمێنێ

ensure/ɪnˈʃʊə(r)/v دڵنیا دەکا

entail/ɪnˈteɪl/v پێویست دەکا، پێگیری دەکا

entangled/ɪnˈtæŋgld/adj پێوە بوو، تووش بوو

enter/ˈentə(r)/v دەچێتە ژوورێ

enterprise/ˈentəpraɪz/n ١- پرۆژەی نوێی بە جورئەت ٢- وێران- جورئەت ٣- دەزگای بازرگانی بچوک ٤- کۆمپانیا

enterprising/adj بەجورئەت لە کاروباری بازرگانی

entertain/ˌentəˈteɪn/v ١- دڵخۆشی دەکا ٢- بەخێرهاتنی دەکا

entertainer/ˌentəˈteɪnə(r)/n ئەکتەری ئاسودە کەر، کۆمیدیکار

entertainment/ˌentəˈteɪnmənt/n ڕابواردن، کەیف خۆشی، ئاسودەیی

enthral/ɪnˈθrɔːl/v سەرنجی ڕادەکێشێ، بەلای خۆی ڕادەکێشێ

enthusiasm/ɪnˈθjuːziæzəm/n حەماسەت، پەرۆشی

enthusiast/ɪnˈθjuːziæst/n بەحەماس، بەپەرۆش

enthusiastic/ɪnˌθjuːziˈæstɪk/adj بەپەرۆش

entice/ɪnˈtaɪs/v فریوی دەدا، دەستەمۆی دەکا- قایلی دەکا

enticement/ɪnˈtaɪsmənt/n فریودان دەستەمۆ کردن

enticing/adj سەرنج ڕاکێش

entire/ɪnˈtaɪə(r)/adj تەواوی، گشتی- هەمووی

entirely/adv ١- بەتەواوی ٢- لە هەموو لایەکەوە، گشتی

entitle/ɪnˈtaɪtl/v دەسەلاتی پێدەدا

entitled/adj بە ناونیشانی، لە ژێر ناو نیشانی

entity/ˈentəti/n قەوارە، یەکەیەکی سەربەخۆ

entrance: entry/n ١- دەروازە ٢- چونە ژوورەوە٣- مافی چونە ژوورەوە ٤- مافی ئەندامبون- بوە ئەندام لە

entrant/ˈentrənt/n بەشدار لە، ئەندام لە

entreat/ɪnˈtriːt/v دەپاڕێتەوە لێی

entrust/ɪnˈtrʌst/v متمانەی پێ دەکا، پشتی پێ دەبەستێ

entry/ˈentri/n ١- کرداری چونە ژوورەوە ٢- چوە ناوەوە ٣- دەروازە- گوزەر ٤- ماددەی تۆمار کراو ٥- هاوبەش- بەشدار

envelop/ɪnˈveləp/v دادەپۆشی، بەتەواوی دایدە پۆشێ

envelope/ˈenvələʊp/n نامە داپۆش، نامە گر- زەرفی نامە

enviable/ˈenviəbl/adj چاو لێبو- سەرنج ڕاکێش- چاو بەر

envious/ˈenviəs/adj ئیرەیی بەر، حەسود، لەچەر

environment/ɪnˈvaɪrənmənt/n ١- ڕەوش ٢- دەوروبەر - ژینگە

environmentalist /ɪnˌvaɪrənˈmentəlɪst/n ژینگە پارێز

environmentally/adv سەبارەت بە ژینگەیی

environs/ɪnˈvaɪrənz/n دەوروبەری (شار) دەوروپشت

ئینگلیز

Queen's/King's English

ئەو ئینگلیزیەی لەلایەن رۆشنبیران پەسندە

engrave/ɪnˈgreɪv/v هەڵدەکۆڵی- نەقش دەکا

engraver/ɪnˈgreɪvə(r)/n هەڵکۆڵەر- هونەرمەندی ئەم بوارە

engraving/ɪnˈgreɪvɪŋ/n هونەری هەڵکۆڵین و نەقش کردن

وێنەی هەڵکەنراو لە- نەقش کراو

engross/ɪnˈgrəʊs/v ١- خەریکدەبێ بە، مژوڵ دەبێ ٢- دادەرێژێ

engulf/ɪnˈgʌlf/v قوت دەدا، نوقمی دەکا

enhance/ɪnˈhɑːns/v لە بەهار جوانی زیاد دەکا

enigma/ɪˈnɪgmə/n مەتەڵ، لێڵی- نادیاری

enigmatic/ˌenɪgˈmætɪk/adj شاراوە، لێڵ

enjoy/ɪnˈdʒɔɪ/v رادەبوێرێ- خۆشی لە...وەردەگرێ

enjoyable/ɪnˈdʒɔɪəbl/adj

خۆش - بەلەزەت- بەتام

enlarge/ɪnˈlɑːdʒ/v فراوان دەکا، گەورە دەکا، زێدە دەکا

enlighten/ɪnˈlaɪtn/v روناك دەکاتەوە، زانیاری پێدەبەخشێ

enlightened/adj هۆشیار، ئازاد، روناکبیر

enlist/ɪnˈlɪst/v ١- دەبێتە سەرباز، پەیوەندی دەکا بە٢- داوای یارمەتی دەکا

enmity/ˈenməti/n دوژمنداری، نەیاری

enormity/ɪˈnɔːməti/n قەبەیی

enormous/ɪˈnɔːməs/adj قەبە، کەلەگا

enough/ɪˈnʌf/det - prep بەس، بەگوێرەی پێویست، ئەوەندە

enquire/ɪnˈkwɑːə(r)/v دەپرسێ، دەکۆڵێتەوە

یان واژوی خۆی

لە پشتەوەی ...دەنوسێ ٢- پاڵپشتی دەکا

٣- هەڵەیەکی لەسەر تۆماردەکا

endow/ɪndaʊ/v دەکاتە دیاری- تەرخان دەکا

endure/ɪnˈdjʊə(r)/v ١- بەرگەدەگرێ- ئازار دەچێژێ

٢- بەردەوام دەبێ- دەخایەنێ

enduring/adj بەردەوام ، لە نێو نەچو

enemy/ˈenəmi/n ١- دوژمن ٢- نەیار

energetic/ˌenəˈdʒətɪk/adj چالاك

energy/ˈenədʒi/n ١- هێز ٢- توانا- وزە

enervating/ˈenəveɪtɪŋ/adj خامۆش، خەواڵو- ورە روخێنەر

enfold/ɪnˈfəʊld/v دەپێچێتەوە، لەئامێز دەگرێ

enforce/ɪnˈfɔːs/v ١- لەسەری دەسەپێنێ ٢- یاسا جێبەجێ‌دەکا ٣- ناچاری دەکا

enfranchise/ɪnˈfræntʃaɪz/v

کۆیلەیەك رزگار دەکا، مافی دەداتێ

engage/ɪnˈgeɪdʒ/v ١- واڵ دەکا پێکیری پێ بکا ٢- خەریکی دەکا، مژوڵی دەکا

٣- بەشداری‌دەکا

٤- وادەکا بەشەکان لەگەڵ یەك بسازێن

engaged/adj ١- دەزگیران، نیشانکراو

٢- مژوڵ- سەرقاڵ٣- گیراوە

engagement/ɪnˈgeɪdʒmənt/n

١-بەڵێندان-پەیوەست بون

٢- دەزگیرانی٣- ژوان٤- شەڕ

engagement ring/n ئەڵقەی دەزگیرانی

engine/ˈendʒɪn/n مەکینە

engineer/ˌendʒˈnɪə(r)/n - v ئەندازیار

٢- بەکارامەیی کاری خۆی ئەنجام دەدا

engineering/ˌendʒɪˈnɪərɪŋ/n

ئەندازیاری

English/ˈɪŋglɪʃ/n زمانی ئینگلیزی-

**emphasize/ˈemfəsaɪz/v** دوپاتدەکاتەوە، جەخت دەکا

**emphatic/ɪmˈfætɪk/adj** دوپات، یەکلاکەرەوە

**empire/ˈempaɪə(r)/n** ١– ئەمپراتۆریەت ٢– کۆمەڵە لەکۆمپانیایەکی یەك بنەماڵە

**empirical/ɪmˈpɪrɪkl/adj** ئەزموونیی

**employ/ɪmˈplɔɪ/v** ١– کاریە (...) دەدا ٢– بەکاردێنێ

**employee/ɪmˈplɔɪiː/n** فەرمانبەر– کرێکار– کارکەر

**employer/ɪmˈplɔɪə(r)/n** خاوەن کار

**employment/ɪmˈplɔɪmˈnt/n** کار پیشە

**unemployment/n** بێ کاری

**empower/ɪmˈpaʊə(r)/v** دەسەڵاتی دەداتێ

**empress/ˈemprəs/n** ١– ئەمپراتۆری ژن ٢– ژنی ئەمپراتۆر.

**empty/ˈempti/adj - v** ١– بەتاڵ ٢– بێ واتا، بێ بەها ٣– بەتاڵ دەکا

**emulate/ˈemjuleɪt/v** لەبەر دەگرێتەوە، هەوڵدەدا باشتر بکا، بەریکانێی دەکا

**emulsion/ɪˈmʌlʃn/n** لوتو بەند، گیراوەی شیری

**enable/ɪˈneɪbl/v** دەتوانێ، وا لەشتێ دەکا بتوانێ

**enact/ɪˈnækt/v** یاسا دەردەکا، دەنوێنێ

**enactment/ɪˈnæktmənt/n** یاسا دەرکردن

**encase/ɪnˈkeɪs/v** دەپۆشێ– دادەپۆشێ

**enchant/ɪnˈtʃɑːnt/v** سەرنج ڕادەکێشێ– شەیدای دەکا

**enchantment/n** ١– سەرنج ڕاکێش– زۆر دڵخۆشی ٢– جادو لێکردن

**encircle/ɪnˈsɜːkl/v** بازنەی بەدەوردا دەکێشێ– ئابلۆقەی دەدا

**enclose/ɪnˈkləʊz/v** ١– سیاجی بۆ دەکا ٢– هاوپێچ– لەگەڵ دەنێرێ

**enclosure/ɪnˈkləʊʒə(r)/n** ١–جێی سیاج کراو– دیواری بەدەورکراو ٢ – هاوپێچ

**encore/ˈɒŋkɔː(r)/int** ١– دوبارە! دوبارەکەرەوە ٢– نمایشی زێدە

**encounter/ɪnˈkaʊntə(r)/v** ١– بەرێکەوت دەیبینێ ٢– ڕوو بەڕووی دەبێ– ململانێی لەگەڵ دەکا

**encourage/ɪnˈkʌrɪdʒ/v** ١– هانی دەدا ٢– یارمەتیدەدا

**encouragement/v** هاندان

**encroach/ɪnˈkrəʊtʃ/v** مافی...دەخوا– دەبەزێنێ، پێشێل دەکا

**encumber/ɪnˈkʌmbə(r)/v** کێشەی بۆدروست دەکا، باری گران دەکا

**encyclopedia/ɪnˌsaɪkləˈpiːdiə/n** ئینسیکلۆ پیدیا

**end/end/n** ١– کۆتایی ٢– پاشماوە ٣– دووسەرە– هەردوولای شتێك ٤– مەبەست

**end to end/n** پێك وەنان

**put an end to** سنور دادەنێ بۆ...

**at the end** ئەوەی کۆتایی

**in the end** لەکۆتاییدا

**on end** بەبەردەوامی

**endanger/ɪnˈdeɪndʒə(r)/v** دەیخاتە مەترسییەوە

**endear/ɪnˈdɪə(r)/v** وادەکا خەڵك خۆشی بوێ، خەڵکی خۆش بوێ

**endeavour/ɪnˈdevə(r)/n - v** هەوڵدان، هەوڵدەدا

**endemic/enˈdemɪk/adj** بەرپلاو

**endless/ˈendləs/adj** بێ کۆتایی، بەردەوام

**endorse/ɪnˈdɔːs/v** ١– ناوی خۆی

**elongated/ˈiːlɒŋgeɪtɪd/adj** درێژۆ لاواز

**elope/ɪˈləʊp/v** وەدو دەکەوێ- ڕەدودەکەوێ

**eloquence/ˈeləkwəns/n** ڕەوانی- قسەرەوان

**eloquent/ˈeləkwənt/adj** ڕەوان

**eloquently/adv** بە ڕەوایی

**else/els/adv** ١- شتی (کەسی) تر ٢- ئیدی (جیا لەوە) ٣- کەسی دی (بێجگە لە)

**or else** ئەگەر نا- ئەگینا

**elsewhere/ˌelsˈweə(r)/adv** لە جێیێ تر

**elude/iˈluːd/v** ١- هەردێ لە- خۆ دەدزێتەوە ٢- بەبیری نایێ، نایەتەوە یادی

**elude/v** رادەکا لە/ خۆی دەرباز دەکا

**elusive/iˈluːsɪv/adj** ١- ڕاکردوو لە ٢-بەکەینو بەین، فێلباز، واق وڕێن

**emaciated /ɪˈmeɪsieɪtɪd, ɪˈmeɪʃieɪtɪd/adj** پووتەڵە، لاواز

**emancipate/ɪˈmænsɪpeɪt/v** ئازادی دەکا- رزگاری دەکا

**emancipation of women** رزگارکردنی ئافرەت

**embankment/ɪmˈbæŋkmənt/n** بەربەست، لەمپەر

**embargo/ɪmˈbɑːgəʊ/n** ئابلوقە، گەمارۆی ئابوری

**embark= disembark/v** سەردەکەوێتە سەر کەشتی/دادەبەزێ لەکەشتی

**embarrass/ɪmˈbærəs/v** شپرزە دەبێ، دەشلەژێ، شەرم دایدەگرێ

**embarrassment/n** ١- شپرزەیی، شلەژان ٢- شپرزەکەر، شلەژێنەر

**embassy/ˈembəsi/n** بالیوزخانە

**embed/ɪmˈbed/v** بەتوندی دەیبەستێتەوە، تێدەچەقێنێ

**ember/ˈembə(e)/n** ١- پۆلو - ژیلەمۆ ٢- دوازدەرۆژ بەڕۆژوبوون و نوێژ

**embezzle/ɪmˈbezl/v** پارە دەدزێ لەو کۆمپانیایەی کاردەکا

**emblem/ˈembləm/n** هێما

**embody/ɪmˈbɒdi/v** ١- بەرجەستە دەکا، دەنوێنێ ٢- دەگرێتەوە

**embrace/ɪmˈbreɪs/v** ١- لەئامێزیدەگرێ، باوەشی پێدادەکا ٢- دەگرێتەوە ٣- بەتەوسەوە بەشتێ قایل دەبێ

**embroider/ɪmˈbrɔɪdə(r)/v** ١- دەنەخشێنێ ٢- هەندێ شتی نادروست زێدە دەکا...

**embryo-fetus/n** کۆرپەڵە، مەلۆتکە

**emerald/ˈemerəld/n** ١- بەردێکی پیرۆزی کەسکی ڕەونەقدار ٢- کەسکی(سەوزی) ڕەونەقدار

**emerge/ɪˈmɜːdʒ/v** ١- لەئاکاو دەردەکەوێ ٢- ئاشکرا دەبێ - دەردەکەوێ

**emergence/iˈmɜːdʒəns/n** سەرهەڵدان- بەدیارکەوتن

**emergent/iˈmɜːdʒənt/adj** تازە

**emergency/iˈmɜːdʒənsi/n** فریاکەوتن

**emigrate/ˈemɪgreɪt/n – v** کۆچبەر- کۆچبەر، کۆچ دەکا

**eminent/ˈemɪnənt/n** ناسراو و گرنگ، دیار

**eminently/ˈemɪnəntli/adv** بە پرووشی بە ئاشکرایی

**emit/iˈmɪt/v** (لەدەم) دەردەکا

**emotion/ɪˈməʊʃn/n** ١- سۆز : ئەڤین ٢- هەڵچوون

**emotive/iˈməʊtɪv/adj** وروژێنەر

**empathy/ˈempəθi/n** هاوبەشی ویژدانی، بەزەیی

**emperor/ˈempərə(r)/n** ئەمپراتۆر

**emphasis/ˈemfəsɪs/n** جەخت کردن- دووپاتکردن

either/ˈaɪðə(r)/adj-pron ١- یەك لە دووان ٢- هەردوو

either-or ئەمە یان ئەو

eject/iˈdʒekt/v ١- دەردەکری ٢- دەهاوێ

eke/i:k/v ١- گوزەرانی دەسوڕێنێ، خۆی دەژیێنێ ٢- پارە دەگرێ- کەم خەرج دەکا

elaborate/ɪˈlæbəreɪt/adj - v ١- زۆر ئاڵۆز ٢- درێژەی دەداتێ- فراوان دەکا

elapse/ɪˈlæps/v کات- رادەبوێرێ، بەسەر دەچێ- بەسەردەبا

elastic/ɪˈlæstɪk/adj ١- جیر- لێك رادەکشێ ٢- نەچەسپاو

elated/iˈleɪtɪd/adj زۆر شاد، زۆر کەیف خۆش، بەختەوەر

elbow/ˈelbəʊ/n ١- ئانیشك ٢- قوڵ

elder/ˈeldə(r)/adj پیرتر، بەتەمەنتر

elders/n پیرەکان، بەساڵاچوەکان

elderest/adj بەتەمەنترین

elect/ɪˈlekt/v ١- هەڵدەبژێرێ ٢- بریار دەدا

election/ɪˈlekʃn/n هەڵبژاردن

elector=voter/n دەنگدەر

electric/ɪˈlektrɪk/adj ١-کارەبایی ٢-گڕ گرتو

The electric chair/n کورسی کارەبایی (بۆ لە سێدارە دان)

ئامێری ریش تاشین
electric razor-shaver/n

electrician/ɪˌlekˈtrɪʃn/n کارەبا چی

electricity/ɪˌlekˈtrɪsəti/n کارەبا

electrify/ɪˈlektrɪfaɪ/v ١- کارەبای دەداتێ ٢- دەوروژێنێ

electrocute/ɪˈlektrəkju:t/v بە کارەبا دەکوژێ

electrocution/ɪˌlektrəˈkju:ʃn/n بە کارەبا کوشتن

electrode/ɪˈlektrəʊd/n جەمسەری کارەبا

electronic/ɪˌlekˈtrɒnɪk/adj ئەلیکترۆنی

electronic mail = e-mail ئیمێل- نامە ناردن بە کۆمپیوتەر

elegant/ˈelɪgənt/adj جوانپۆش- رێکپۆش

elegance/ˈelɪgəns/n جوانپۆشی- رێکپۆشی

element/ˈelɪmənt/n ١- بەشێکی گرنگ ٢- شتێ لە ٣- رەگەز ٤- توخم ٥- گەرمیدەر ٦- هۆکاری کەش و هەوا

elementary/ˌelɪˈmentri/adj ١- بەرایی، سەرەتایی ٢- سادە، ئاسان

elementary school/n قوتابخانەی سەرەتایی

elephant/ˈelɪfənt/n فیل

elevate/ˈelɪveɪt/v بەرز دەکاتەوە، بلند دەکا

elevating/n پەرەدان بەبیرو پەروەردە

elevation/ˌelɪˈveɪʃn/n ١- بەرزکردنەوە ٢- بەرزایی

elevator=lift/n بەرزکەرەوە- وەسەرخەر

eleven/ɪˈlevn/n ژمارە یازدە

elf/elf/n جنۆکوی بچوك، کورتە باڵا

elicit/iˈlɪsɪt/v فەراهەم دێنێ لێ بەدەست دەهێنێ، لێی دەردێنێ

eligible/ˈelɪdʒəbl/adj شیاو، شایەن

eliminate/ɪˈlɪmɪneɪt/v ١- لادەبا- رەش دەکاتەوە ٢- دەردەکرێ لە

elite/eɪˈli:t, ɪˈli:t/n هەڵبژاردە

elitism/eɪˈli:tɪzəm/n ئەو باوەرەیە کە دەڵێ دەبێ چینی هەڵبژاردە- پزشنیر مامەڵەی تایبەتی لەگەڵ بکرێ

elk/elk/n مامز (ئاسکی) گەورە

elocution/ˌeləˈkju:ʃn/n هونەری وتاردان، گوتار بێژی

economy/ɪˈkɒnəmi/n ١- ئابوری
٢- قرچۆکی- دەست گرتن- خنسی
ecstasy/n مەستی
ecstatic/ɪkˈstætɪk/adj مەست/ زۆر کەیف خۆش
eczema/ˈeksɪmə/n خوران- ئەکزیما
eddy/ˈedi/n گەردەلول، باهۆز
edge/edʒ/n - v ١- کەنار
٢- لێوار- دەمی- تیژی چەقۆ
٣- لێواری بۆ دروست دەکا
٤- لەسەر خۆ دەجوڵێ
edgy/ˈedʒi/adj مەلچو، تورەو توند، نیگەران
edible/ˈedəbl/adj دەخورێ، بۆ خواردن دەشێ
edifice/ˈedɪfɪs/n باڵە خانەی مەزن، کۆشکی خەیاڵ
edit/ˈedɪt/v ١- شتێ ئامادە دەکا
٢- دەنوسێو ئامادە دەکا
٣- رۆژنامەیەك، گۆڤارێك دەردەکا
edition/ɪˈdɪʃn/n ١- چاپکراو
٢- زنجیرە ٣- نۆرەی چاپ
editor/ˈedɪtə(r)/n ١- ئامادەکار
٢- نووسەر لە رۆژنامە
editor-in-chierf/n سەرنوسەر
editorial/ˌediˈtɔːriəl/adj سەروتار
educate/ˈedʒukeɪt/v ١- دەرسی پێ دەڵێ
٢- مەشقی پێ دەکا ٣- رۆشنبیری دەکا
٤- پەروەردەی دەکا
educated/ˈedʒukeɪtɪd/adj رۆشنبیر
education/ˌedʒuˈkeɪʃn/adj
١- فێربوون- فێرکردن ٢- پەروەردە
edu[illegible]onal/ˌedʒuˈkeɪʃənl/adj
١- فێرکاری ٢- پەروەردەیی
eel/iːl/n مارماسی
eerie/ˈɪəri/adj سەیرو ترسێنەر

effect/ɪˈfekt/n ١- کاریگەری- ئاکام
٢- تێ گەیشتن ٣- کەلوپەلی کەسی
effective/ɪˈfektɪv/adj ١- کارگەر- ئەنجامهێنەر ٢- بەکاریگەر
٣-کرداری- هەقیقی
efficient/ɪˈfɪʃnt/adj بە توانا، کارامە، چالاك
efficiency/ɪˈfɪʃnsi/n چالاکی، توانا
effigy/n پەیکەر، مەیکەل، وێنەی مرۆڤ
effort/ˈefət/n ١- تێکۆشان، ئەرك
٢- دژواری
effortless/ˈefətləs/adj ئاسان- بێ کۆشش
egg/eg/n - v ١- هێلکە (جوجکە تێدا)
٢- هێلکەی (مریشك)
٣- هێلکە (تۆوی بچوك لەمێ)
eggplant/ˈegplɑːnt/n باینجان
eggshell/ˈegʃel/n قالکی هێلکە- دیوی دەرەوەی هێلکە
egg somebody/v هانی دەدا
ego/ˈiːgəu, ˈegəu/n ١- شانازی بە خۆکردن ٢- زات- خۆ- خود
egocentric/ˌiːgəuˈsentrɪk/adj
خۆپەرست، خۆ ویست
egotism/ˈiːgəuɪzəm/n خۆ پەرستیەت، خۆ (زات) خۆشویستن، لەخۆبوان
egregious/ɪˈgriːdʒiəs/adj ئاوەز- لە رادەبەدەر
egress/n دەرچوون- رێگا بۆ دەرچوون
Eid جەژن
eiderdown/ˈaɪdədaun/n لێف
eight/eɪt/n هەشت
eighteen/ˌeɪˈtiːn/n هەژدە
eighteenth/ˌeɪˈtiːnθ/adj هەژدەهەم
eighth/eɪtθ/adj هەشتەم
eighty/ˈeɪti/n هەشتا

# Ee

E-e/i:/ پیتی پێنجەم لە ئەلفبای ئینگلیزی

each/i:tʃ/adj هەریەك

eager/ˈi:gə(r)/adj شەیدا، پەرۆش

eagle/ˈi:gl/n هەڵۆ

ear/ɪə(r)/n گوێ

an ear of wheat گوڵە گەنم

eardrum/ˈɪədrʌm/n پەردەی گوێ

earl/3:l/n خانەدان/ئێرل

earldom/n پلەی خانەدان لە بەریتانیا

early/ˈ3:li/adj-adv زوو

earmark/ˈɪəmɑ:k/v – n جیادەکاتەوە/ جیاکردنەوە

earn/3:n/v دەستی دەکەوێ- بە دەست دێنێ

earring/ˈɪərɪŋ/n گوارە

earth/3:θ/n ١- زەوی- گەردوون- جیهان ٢- زەمین- زەوی٣- خۆڵ

earthy/ˈ3:θi/adj ١- دنیایی نەك ئاسمانیی ٢- شیاو- گران (بکری)

earthquake/ˈ3:θkweɪk/n زەوی لەرزین- بوومە لەرزە

ease/i:z/n - v ١- سانایی- ئاسانی ٢- حەساوە- هەست بە حەسانەوە دەکا ٣- ئازار-ژانی-کەم دەکاتەوە -هێوری دەکاتەوە ٤- وادەکا شتێ لەسەرخۆو هێواش بجوڵێ

ease somebody's mind دڵنیای دەکا

easel/ˈi:zl/n چوارچێوەیەکی لە دار دروستکراوە تەختەرەشە هەڵدەگرێ

east/i:st/n ڕۆژ هەڵات

The east/n وڵاتانی ڕۆژهەڵات/ئاسیا

middle east/n ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاست

easterly/i:stəli/adv ١- بەرەو ڕۆژهەڵات

eastern/i:stən/adj ٢- ئاسیایی/ڕۆژهەڵاتی

easy/ˈi:zi/adj - adv ١- ئاسان، سانا ٢- دڵنیا، هەوارە، حەساوە

easily/adv ١- بە ئاسانی ٢- بێ گومان

easy chair/n کورسیەکی گەورەی بە پشت و دەسکە

eat/i:t/v ١- دەخوا- شت لە ناو دەمی دادەنێ ٢- نان دەخوا

eat out/v نان لە چێشتخانە دەخوا

eau-de-cologne/ˌəʊ də kəˈləʊn/n کۆلۆنیا

eaves/i:vz/n سوانە- لێواری بان

eavesdrop/ˈi:vzdrɒp/v گوێ ڕاگری، گوێ رادێڵێ خۆی مات دەکا

ebb/eb/v – n دەنیشێتەوە، لاوازتر دەبێ داکشان

ebony/ˈebəni/n داری ڕەشی ڕەق

eccentric/ɪkˈsentrɪk/adj نارمن، ناوێزە، پەدخو، سەیر

ecclesiastical/adj پەیوەست بە کەنیسە- کەنیسەیی

echo/ˈekəʊ/n-v زایەڵە، سەدا ١- دەنگ دەداتەوە ٢- دووبارە دەکاتەوە ٣- ناوەکە پڕ دەنگ دەکا- دەنگ دەدەکاتەوە

eclipse/ɪˈklɪps/n-v ١- ڕۆژ گیران/ مانگ گیران ٢- لەدەست دانی گرنگی کەم بایەخ دەبێ- ڕۆژ/مانگ دەگیرێ

ecology/iˈkɒlədʒi/n زانستی دەوروبەر/ دەوروبەرزانی- ژینگەناسی

ecologist/iˈkɒlədʒɪst/n زانای دەوروبەر/ دەوروبەر ناس

economic/ˌi:kənɒmɪk/adj ئابوری

ecomomical/adj خنسیی-دەستپێوەگریی

economics/ˌi:kənɒmɪks/n ئابوری زانی

economist/ɪˈkɒnəmɪst/n ئابوریناس

economize/ɪˈkɒnəmaɪz/v پاشەکەوت دەکا

**dump/dʌmp/n - v** ١- زبلدان ٢- زبل فڕێ دەدا ٣- بازاڕ پڕ دەکا لەشتی هەرزان ٤- بارێکی گران فڕێ دەداتە سەر زەوی

**dun/dʌn/adj - v** ١- ڕەنگی تاری ٢- زۆری دەکا لە داواکردنی قەرد

**dunce/dʌns/n** گێل – نەزان، درەنگ فێر دەبێ

**dung/dʌŋ/n** ڕیخ– قشپل

**dungeon/ˈdʌndʒən/n** زیندانی ژێر زەمینی

**dupe/dju:p/ v** هەلی دەخەلەتێنێ– فێلی لێدەکا

**duplicate/ˈdju:plɪkeɪt/adj - v** ١- لەبەر دەگرێتەوە/ جووتە ٢- وەك خۆی – دەقاو دەق ٣- گەواهی، دیتەر

**duplicator/n** لەبەرگرەوە

**duplicity/dju:ˈplɪsəti/n** دوو ڕوویی

**durable/djʊərəbl/adj** خۆڕاگر، درێژ خایەن

**duration/djuˈreɪʃn/n** ماوە

**duress/djuˈres/n** هەڕەشە، گەف گرتن

**during/ˈdjʊərɪŋ/prep** ١- بە درێژایی ٢- لەماوەی

**dusk/dʌsk/n** زەردەپەڕ – شەفەق

**dusky/ˈdʌski/adj** تاری، ئەسمەری تۆخ

**dust/dʌst/n – v** تۆز – پاقژ دەکا، خۆ دادەوەشێنێ

**dustbin/ˈdʌstbɪn/n** تەنەکەی زبل/زبلدان

**dustman/ˈdʌstmən/n** زبلڕێژ

**dustpan/ˈdʌstpæn/n** بێرۆکە

**dusty/ˈdʌsti/adj** تۆزاوی

**Dutch/dʌtʃ/adj** هۆلەندی

**dutiful/ˈdju:tɪfl/adj** گوێ ڕایەل

**duty/ˈdju:ti/n** ١- ئەرك ٢- چالاکی – کار٣- باج

**duvet/ˈdu:veɪ/n** لێف

**dwarf/dwɔ:f/n - v** ١- قەزەم (مرۆڤی بە توانا لە ئەفسانە) ٢–کورتە باڵا ٣- بچوکی دەکاتەوە، کەمی دەکا

**dwarfish/ˈdwɔ:fɪʃ/adj** بچووك – وەك قەزەم

**dwell/dwel/v** ١– دەژی ٢- جەخت دەکا لەسەر

**dye/dai/v** بۆیە دەکا – ڕەنگ دەکا

**dying/daɪɪŋ/n** مردن

**dynamic/daɪˈnæmɪk/adj** چالاك، زۆر کاریگەر

**dynamics/daɪˈnæmɪks/n** جوولە زانی، زانستی داینامیك

**dynamite/ˈdaɪnəmaɪt/n** تەقینەوە – بە داینامیت دەتەقێنێتەوە

**dynamo/ˈdaɪnəməʊ/n** دینەمۆ – بزوێنەر

**dynasty/ˈdɪnəsti/n** خانوادە، بنەماڵە زنجیرەی فەرمان ڕەوایی یەك بنەماڵە

**dysentery/ˈdɪsəntri/n** سکچوون

**dyslexia/dɪsˈleksiə/n** کێشەی خوێندنەوەو نووسین

**dyspepsia/dɪsˈpepsiə/n** هەرس نەکردن

**dysphoria/n** نیگەرانی

**dysphea/n** تەنگەنەفەسی، خراپ هەناسە دان

**dysuria/n** خراپ میز کردن

**dross/drɒs/n** ماددەی بێبەها

**drought/draʊt/n** وشکایی، نەبارین

**drove/drəʊv/n** ١- جەشامەتی خەڵك
٢- مێگەل

**drove/v** ڕابردووی drive

**drown/draʊn/v** ١- لەژێر ئاو دەکەوێ
٢- دەخنکێ

**drowse/draʊz/v** ١-خەو دەیگرێ، وەنەوز دەدا- باوێشکی دێتێ ٢- تەمبەڵی دەکا

**drowsy/ˈdraʊzi/adj** ١- خەوالوو، خەوگرتە ٢- نیوە نووستوو

**drudge/drʌdʒ/n** کاری ناخۆش-گران- دەکا/ ڕەنج دەدا

**drudgery/drʌdʒəri/n** ١-ڕەنج
٢- کارێکی گرانی وەڕسکەر

**drug/drʌg/n** دەرمان، بێهۆشکەر

**drug/v** بێهۆشی دەکا

**drug addict** خوگرتوو بە ماددەی بێهۆشکەر

**Druid/ˈdruːɪd/v** قەشەی ئایینی کەلتی کۆن

**drum/drʌm/n** دەهۆل- تەپڵ

**drum/v** دەهۆل لێدەدا

**drummer/ˈdrʌmə(r)/n** تەپڵ لێدەر، دەهۆل کوت

**drunkard/ˈdrʌŋkəd/n** سەرخۆش، سەرخۆشی هەمیشەیی

**drunken/ˈdrʌŋkən/adj**
١- ئەو کەسەی زۆری خواردبێتەوە
٢- کاریگەری زۆر خواردنەوەی ئارەق

**dry/draɪ/adj - v** ١- ووشك ٢- تینو-تێنی
٣- وشك (بێزار)٤- وشکایی ٥- تاڵ (ئارەق)
٦- وشك دەبێ - وشك دەکا

**dry-clean/n** وشککەرەوە - پاککەرەوە بە نەوت

**dual/ˈdjuːəl/adj** دووانە ، دوو

**dualism/n** دووێتی- عەقڵ و جەستە

**duality/n** دووێی

**dub/dʌb/v** ١- پلەی سوار دەداتە
٢-ناوی لێدەنێن، نازناوی بۆدادەنێ
٣- دەبلەجە دەکا

**dubious/ˈdjuːbiəs/adj** گومانلێکراو، شاراوە،گومانهێن

**duck/dʌk/n - v** ١- مراوی/مێیەی باڵندەی ئاوی ٢- یەکێ ژێر ئاو دەخا
٣- سەری لادەدا/خێرا دەڕوا

**duct/dʌkt/n** ١- کەناڵ، لولەك - بۆڕی
٢- ڕێڕەو - ئاوەڕۆ - کەناڵ - جۆگە

**due/djuː/adj - n** ١- دەبێ بدرێ (کرێ)
٢- گونجاو، شیاو، دروست
٣- چاوەڕێی گەیشتن ٤- بەهۆی، لە ئاکامی
٥- ماف ٦- ئاك

**duel/ˈdjuːəl/n** شیر بازی، شەڕە شیر، شەڕە دەمانچە

**duet/djuˈet/n** جووتە ژەنیار

**duffer/ˈdʌfə(r)/n** گێل - گەوجە

**duffle-duffle** چنینی سوفی دڕ

**dull/dʌl/adj** ١- گێل- درەنگ تێدەگا
٢- کوێڵ (پێچەوانەی تیژ ٣- شاراوە - لێڵ
٤- تاری ٥- بێزارکەر - جاڕس
٦- دەخوا، کوێڵ دەکا

**duly/ˈdjuːli/adj** وەك داواکراو، لەکاتی خۆی

**duma/n** پەرلەمانی ڕوسیا لە ١٩٠٥-١٩١٧

**dumb/dʌm/adj** لاڵ، بێ دەنگ

**dumbfound/dʌmˈfaʊnd/v** سەری دەسوڕێنێ، بێدەنگی دەکا، لاڵی دەکا

**dummy/dʌmi/n** ١- هەیکەلی مرۆڤ لە نێو جامخانە بۆ فرۆشتنی جل وبەرگ
٢- مەمەی لاستیك- بووکە شوشە
٣- ئارەسەن - لاسایی کەرەوە
٤- درۆزن - ساختە

بەچاوی پڕ خەو

**dreariness/ˈdrɪərɪnəs/n** پەستی

**dreary/ dˈrɪəri/adj** پەست

**dredge/dredʒ/v** قوڕ لەبن دەریا یان بەندەر پاقژ دەکاتەوە بە ئامێر

**dregs/dregz/n** بەرماوە، بنی شت، خلتە، گلێش

**drench/drentʃ/v** تەڕ دەکا

**dress/dres/n - v** ١-جل٢- کراس ٣- دەپێچێتەوە ٤- ئامادە دەکا(خواردن) ٥- پرچی دادەهێنێ

**dresser/ˈdresə(r)/n** ١- تاقچکە- چەکمەجە ٢- برین پێچ ٣- جلی نواندن

**dressing/ˈdresɪŋ/n** ١- برین پێچی ٢- سارغی ٣- زەڵاتە

**dressing-gown/n** جلی نوستن- رۆب

**dressing-room/n** ژووری جل گۆڕین

**dressmaker/ˈdresmeɪkə(r)/n** جل درو- بەرگدرو

**dressmaking/n** بەرگدورین

**dressy/ˈdresi/adj** ڕێك- كۆك

**dribble/ˈdrɪbl/v** ١- دڵۆپە دڵۆپە دەچێتە خوار ٢- لیکی لەدەم دێتە دەر ٣- تۆپ وەپێش خۆی دەدا

**drier/draɪə(r)/v - n** وشك كەرەوە- وشك دەكاتەوە ئامێری وشك كەرەوە

**drift/drɪft/v - n** ١-رادەماڵێ-لەگەڵ دەچێ ٢- لادان لە هێڵی فڕین ٣- واتای گشتی ٤- قۆمەتە بەفر

**drifter/ˈdrɪftə(r)/n** ١- وێڵ- بێ ئامانج ٢- بەلەم

**drill/drɪl/n - v** ١- دریل- ئامێری کونکەر ٢- مەشقی سەربازی٣- ڕاهێنان ٤- ئامێری تۆوچێن ٥- چنین ٦- کون دەکا ٧- ڕاهێنان- مەشق دەکا ٨- تۆو دەچێنێ

**drink/drɪŋk/n - v** ١- دەخواتەوە٢- قوم ٣- خواردنەوە٤- ئارەق

**drip/drɪp/v - n** ١- دڵۆپە دەکا ٢- دەنگی ئاو- دڵۆپە٣- دەرزی

**drive/draɪv/v - n** ١- زۆری لێ دەکا- بەرەو پێش خۆیدەدا ٢- ئۆتۆمبیل داژوا ٣- کەسێك بە... دەگەیەنێ ٤- بەگەڕ دەخا٥- مان دەگرێ

**drive/v - n** ١-لێدەخوڕێ ٢- دەماڕێژێ ٣- نیشانەی لێدەگرێ ٤- گەڕان-بەئۆتۆمبیل ٥- لێدانێکی بەهێز ٦- کۆشش ٧- پێڕەو

**drivel/ˈdrɪvl/v - n** وڕێنە، قسەی قۆڕ ١- رەفتاری منداڵانە دەکا ٢- قسەی قۆڕ دەکا

**driver/ˈdraɪvə(r)/n** شوفێر، لێخوڕ، لێدەر

**drizzle/ˈdrɪzl/n** ١- پرشێنەر ٢- بارانێکی هێواش

**drizzle/v** ١-دەپرشێنێ ٢- دڵۆپە دڵۆپە دەبارێ

**droll/drəul/adj** گاڵتەجاڕ، پێکەنین هێنەر

**dromedary/ˈdrɒmədəri/n** ١- وشتر، دوو ڕەنگ ٢- پشت قۆڕ

**drone/drəun/n** ١- نێرەی هەنگ ٢- بێکار ٣- ویزەویز

**drone/v** ١- ویزەویز دەکا ٢- گۆرانی بۆ خۆی دەڵێ

**droop/dru:p/v** کووڕ دەبێتەوەدەچەمێتەوە

**drop/drɒp/v** ١- دەکەوێ ٢- دادەنیشێ ٣- دەسڕێتەوە٤- دڵۆپە دەکا

**drop/n** ١- دڵۆپە ٢- کەوتن ٣- سڕینەوە

**drop-dead** لەناکاو دەمرێ

**drop off/v** سەرخەوێ دەشکێنێ

**drop out/v** ١- وازدێنێ ٢- ئەوکەسەی واز لە زانکۆ... دەهێنێ. ٣- ئەو کەسەی داب کۆمەڵ پەسەند ناکات.

سەرخەو، دەمەلاژێ- هەلاژان

**dozen/ˈdʌzn/n** دەستە- دوازدە

**half a dozen** نیو دەستە- شەش

**drab/dræb/adj** بۆر- رەنگ تۆزاوی

ئەسمەری کراوە

**draft/drɑːft/n - v** ١- رەشنووس

٢- پارەگۆڕین ٣- بانگ دەکرێ بۆ سەربازی

رەشنوس ئامادە دەکا/بانگ دەکا بۆ سەربازی

**drag/dræg/v - n** ١- رادەکێشێ-

لەسەر سینگ رادەکێشێ

٢- بێزارکەر- بێزاری دەکا ٣-پیاو لەجلی ژندا

٤- دوکەڵ قوتدان ٥- زانیاری لێ وەردەگرێ

**dragoman/n** وەرگێڕ، رابەری گوزار

**dragon/ˈdrægən/n** ئەژدیها

**dragonfly/ˈdrægənflaɪ/n** پوشکە

بەقنگ، پوشکەبەقونە

**drain/dreɪn/n – v** ١- ئاوڕۆ-

جۆگەی پیسایی ٢- ئاوهێنەر- بۆڕی ئاو

٣- وشك دەبێ ٤- ئاوی پێدا دەڕوا

٥- مەست دەبێ

٦- هێزی نامێنێ- لاوازتر دەبێ

**drainage/ˈdreɪnɪdʒ/n** سیستەمی

گەیاندنی ئاو

**drake/dreɪk/n** نێرەی مراوی

**dram/dræm/n** ١- درهەم ٢- قومێ ئارەق

**drama/ˈdrɑːmə/n** ١- هونەری شانۆگەری

٢- شانۆگەری، دراما

**dramatic/drəˈmætɪk/adj** ١- شانۆیی-

دراماییی ٢- سەرسوڕهێنەر

**dramatist/ˈdræmətɪst/n** درامانووس

**dramatization/ˌdræmətaɪˈzeɪʃn/n**

بۆ نواندن دەشێ

**dramatize/ˈdræmətaɪz/v** بە دراما کردن،

گۆڕینی چیرۆك بۆ شانۆگەری

**drape/dreɪp/v** هەلدەواسێ، دایدەپۆشێ

**draper/ˈdreɪpə(r)/n** کوتاڵفرۆش،

پەرۆفرۆش

**drapery/ˈdreɪpəri/n** ١- قوماش-

فابریك- رستن و چنین

٢- بازرگانی قوماش ٣- پەردە دادانەوە

**drastic/ˈdræstɪk/adj** ١- توند

٢- کاریگەر و خێرا

**draught/drɑːft/n - adj - v** ١-تەوژمەیبا

٢- دامە ٣- قوم

**draughtsman/ˈdrɑːftsmən/n**

وێنەکێشی ئەندازەیی/ دارداما

**draughty/ˈdrɑːfti/adj**

شوێنێ کە تەوژمی بای لێ بێ

**draw/drɔː/v - n** ١- رادەکێشێ

٢- یانسیب٣- وەك یەك لە وازی

٤- دەردێنێ٥- سرنجی رادەکێشێ

٦- وێنە دەکێشێ٧- با دەکێشێ

**drawback/ˈdrɔːbæk/n** خەوش

پردی جوڵاو

**drawbridge/ˈdrɔːbrɪdʒ/n**

**drawer/drɔː(r)/n** چەکمەجە- راکێش

**drawers/drɔːz/n** جلی ژێرەوە

**drawing/ˈdrɔːɪŋ/n** ١-هونەری وێنەکێشان

٢- وێنە

**drawing-room/ˈdrɔːɪŋ ruːm/n**

ژووری‌مێوان- دیوەخان

**drawl/drɔːl/v** لەسەرخۆ قسەدەکا

**drawn/drɔːn/adj** ١-روخسار ماندونیگەران

٢- وەك یەك لە وازی

**dread/dred/n - v** ترس وتۆقین/

دەترسێ- دەتۆقێ

**dreaded/adj** تۆقێنەر- ترسێنەر

**dreadful/ˈdredfl/adj** تۆقێنەر، زۆرخراپ

**dreadfully/adv** تۆقێنەرانە

**dream/driːm/n - v** خەون/خەون دەبینێ

**dreamy/ˈdriːmi/adj** خەواڵو،

**blood donor** خوێندەر، خوێنبەخش

**doodle/ˈdu:dl/v - n** وێنەی پەرت و بڵاو/ بەبیری پەرت و بڵاو دەکا

**doom/du:m/v - n** چارەنووس، حیسابی ڕۆژی دوایی- لەسەری نووسراوە

**doomsday/ˈdu:mzdeɪ/n** ڕۆژی زیندوبونەوە، ڕۆژی حیساب

**door/dɔ:(r)/n** دەرگا، دەروازە

**doorstep/ˈdɔ:step/n** گرێژەنەی دەرگا- بەردەرگا

**dormant/ˈdɔ:mənt/adj** نوستوو، پاڵکەوتو

**dope/dəʊp/n** حەشیش، وارنیش

**dormitory/ˈdɔ:məntri/n** ژووری نوستن/ بەشی ناوخۆ

**dose/dəʊs/n – v** ژەمەدەرمان/ دەرمان دەخوا

**dossier/ˈdɒsieɪ/n** دۆسیە، فایل

**dot/dɒt/n** خاڵ- نوختە/خاڵ دادەنێ

**dote/dəʊt/v** شەیدا دەبێ

**double/ˈdʌbl/v - n - adj - adv**
١- جووتە ٢- دووئەوەندە ٣- دوو- دووکەس
٤- فێڵبازدەبێتە دوو ئەوەندە

**double cross/n – v** فێڵ، فێڵ دەکا دەخاپێنێ

**double edged/adj** دوولا- دووڕوو- دووتیغ

**double faced/adj** دووڕوو

**doubt/daʊt/n - v** گومان- گومان دەبا

**doubtful/ˈdaʊtfl/adj** گومانلێکراو، جێی گومان

**doubtless/ˈdaʊtləs/adj - adv** گومانلێنەکراو، بێگومان

**dough/dəʊ/n** هەویر

**dove/dʌv/n** کۆتر

**doves & hawks** لایەنگرانی ئاشتی و لایەنگرانی شەڕ

**dowdy/ˈdaʊdi/adj** کۆن/ ڕزی

**down/daʊn/n - adj - adv - prep - v** پەڕ- تووکی-نەرم

**down** ١- بەرەوخوار- خوارەوە
٢- لە وەستانەوە بەرەو خوارەوە
٣- بێدەنگ بوو، وەستا

**down & out** ٤- قەلەندەر

**down with fever** ٥- تاگرتو

**cash down** ٦- پارە یەکسەر دان

**down & up** ٧- هات و چۆ
ئەو سەرە ئەم سەر

**downcast/ˈdaʊnkɑ:st/adj**
١- خەمناک و بێئومێد ٢- چاوشۆڕ

**downfall/ˈdaʊnfɔ:l/n**
١- کەوتن- هەرەس
٢- هۆکاری ڕوخان یان هەرەس

**downgrade/ˈdaʊngreɪd/n – v**
لە پایەی-گرنگی- کەم دەکاتەوە

**downhearted/ˌdaʊnˈhɑ:tɪd/adj**
خەمناک و دڵشکاو

**downhill/ˌdaʊnˈhɪl/n - adv - adj**
بەرەو خوارەوە/ نشێو/ نزار/ پێشبڕکێی خزین

**down-market/ˌdaʊn ˈmɑ:kɪt/adj**
هەرزان

**downpour/ˈdaʊnpɔ:(r)/n**
ڕێژنە بارانێکی لەناکاو

**downright/ˈdaʊnraɪt/adj** قسەلەڕوو، تەواو، ڕاست

**downstairs /ˌdaʊnˈsteəz/n-adv -adj**
بەرەو نهۆمی خوارەوە-ژێرەوە

**downtown/ˌdaʊnˈtaʊn/adv**
جەرگەی کارو ڕابواردن
چەقی شار- ناوەندی شار

**downtrodden/ˈdaʊntrɒdn/adj**
زوڵملێکراو-ماف خوراو/ هاڕاو

**dowry/ˈdaʊri/n** مارەیی، ئەخت، بەمرە

**doze/dəʊz/n - v** وەنەوز دەدات،

سەرسوڕان

**dizzy/ˈdɪzi/v – adj** گێژخواردوو، بەرز/ سەرگێژکەر

**do/də, du/v - n** کرداری کردن
١- نمایش دەکا ٢-چارەسەر دەکا، مامەڵەدەکا
٣- ڕێدەمێ ٤- دروست دەکات
٥- ڕادەپەڕێنێ- جێبەجێدەکات
٦- کار ئەنجام دەکا، دەخوێنێ ٧- گەشە دەکا
٨- دەسازێ- دەگونجێ ٩- بەش دەکا، بەسە
١٠- فێڵ- غەش دەکا
١١- کۆگای فرۆشتنی شتی پێویست
١٢- ئاهەنگ

**docile/ˈdəʊsaɪl/adj** ئاسان، هێمن، گوێ ڕایەڵ

**dock/dɒk/n - v** ١- حەوزی پاپۆڕ- کەشتی
٢- شۆستەی کەشتی بۆ بەتاڵکردنی کەلوپەل
٣- قەفەسی تاوانبار لە دادگا ٤- دەبڕێ

**docker/n** کرێکاری بەندەر

**dockyard/ˈdɒkjɑːd/n** جێی پاپۆڕ چاککردنەوە

**doctor/ˈdɒktə(r)/n - v** ١- نۆژدار،پزیشك
٢- خاوەن بڕوانامەی دکتۆرا
٣-چارەسەردەکا، دەرمان دەکا
٤- تەزویر دەکا- دەگۆڕێ

**doctrine/ˈdɒktrin/n** ڕێباز، باوەڕی، فەرمایشت

**document/ˈdɒkjumənt/n** بەڵگەنامە

**documentary/ˌdɒkjuˈmentri/adj - n** بەڵگەنامەیی

**dodge/dɒdʒ/v - n** ١- لادەدا، دووردەکەوێتەوە ٢- فێڵ

**tax-dodger/n** هەڵاتو لە دانی باج

**doe/dəʊ/n** مێینەی مامز یان کەروێشك

**doer/ˈduːə(r)/n** بکەر

**dog/dɒg/v - n** ١- سەگ
٢- شوێن پێی ون دەبێ

**doghed/adj** سور، پشت، ڕژد

**dogma/ˈdɒgmə/n** باوەڕێکی ئایینی سەرەکی- وشکەباوەڕی

**dogmatic/dɒgˈmætɪk/adj** توند، دۆگمایی

**dole/dəʊl/n - v** یارمەتی هەفتانە بۆ بێکاران
قرچۆکی دەکا لە دابەش کردن

**doleful/ˈdəʊlfl/adj** خەمبار، پەست

**doll/dɒl/n** بووکەشووشە

**dolphin/ˈdɒlfɪn/n** دۆلفین

**domain/dəˈmeɪn/n** ناوچەی دەسەڵات، بوار، قەڵەمڕەوی

**dome/dəʊm/n** گومەز، گومبەت

**domestic/dəˈmestɪk/n-adj** ١-خێزانیی
٢- ناوخۆیی ٣- خولام

**domesticate/dəˈmestɪkeɪt/v** دەیکاتە ماڵی- کەوی دەکا،
وای لێدەکا گرنگی بە کاروباری ماڵەوە بدا

**domicile/ˈdɒmɪsaɪl/n - v** شوێن، جێ، ماڵ
جێیەك بۆ خۆی دیار دەکا

**dominance/ˈdɒmɪnəns/n** سەروەریتی، دەسەڵات

**dominant/ˈdɒmɪnənt/n – adj** بەدەسەڵات، سەرەکی

**dominate/ˈdɒmɪneɪt/v** ١-زاڵ دەبێ
٢- دەڕوانێتە سەر

**domination/ˌdɒmɪˈneɪʃn/n** زاڵبوون

**domineering/ˌdɒmɪˈmɪərɪŋ/adj** تاغوت، زۆردار، زاڵ

**dominion/dəˈmɪniən/n** ١- سەروەری- دەسەڵات ٢- ناوچەی دەسەڵات

**domino/ˈdɒmɪnəʊ/n** دۆمینە

**donate/dəʊˈneɪt/v** دەیبەخشێ

**donation/dəʊˈneɪʃn/n** بەخشین

**donky/ˈdɒŋki/n** کەر، گوێدرێژ

**donor/ˈdəʊnə(r)/n** بەخشەر

دریژ دەبێ- دریژبونەوە

distil/dɪˈstɪl/v دڵۆپە دەکا

distillation/ˌdɪstɪˈleɪʃn/n دڵۆپەکردن

distinct/dɪˈstɪŋkt/adj ١- جیا- بەرچاو ٢- روون

distinction/dɪˈstɪŋkʃn/n ١- جیاوازی ٢- شکۆیی٣- لەقەبی شەرەف

distinctive/dɪˈstɪŋktɪv/adj جیا- ئاشکرا

distinguish/dɪˈstɪŋgwɪʃ/v ١- جیادەکاتەوە ٢- دەرك پێدەکا، دەناسێتەوە ٣- پلەی بەرز دەکاتەوە

distinguished/adj دیار- بەرچاو ناسراو، بەناوبانگ

distort/dɪˈstɔːt/v دەشێوێنێ

distorted/dɪˈstɔːtɪd/adj شێواو

distortion/dɪˈstɔːʃn/n شێواندن، گۆڕین

distract/dɪˈstrækt/v ١- وازدێنێ، خۆشی وەردەگرێ ٢- سەرسام دەبێ

distracted/adj واق وڕماو، قاڵ، مژۆل

distraught/dɪˈstrɔːt/adj خەمۆك

distress/dɪˈstres/n-v-adj ١- نیگەرانی ٢- تەنگانە ٣- ترس ٤- فریاکەوتن ٥- نیگەران دەبێ

distribute/dɪˈstrɪbjuːt/v دابەش دەکا

distribution/ˌdɪstrɪˈbjuːʃn/n دابەشکردن

district/ˈdɪstrɪkt/n ناوچە، هەرێم، ناحیە

distrust/dɪsˈtrʌst/n – v بێباوەڕی، گومان، زەنی خراپ گومان دەبا، باوەڕی بە نامێنێ

distrustful/dɪsˈtrʌstfl/adj گوماناوی، بەگومان

disturb/dɪˈstɜːb/v ١- تێکدەدا، دەبڕێ ٢- بێزار دەکا، نیگەرانی بۆ دروست دەکا

disuse/dɪsˈjuːs/n - v لەکارخستن/ لەکار دەخا

disused/dɪsˈjuːzd/adj فەرامۆشکراو، بەجێهێڵراو

ditch/dɪtʃ/n - v قۆرت/قۆرت لێدەدا

ditto/n - v - adv هەمان شت، هەروەها

divan/dɪˈvæn/n جۆرێکە لە جێگا، سەرین

dive/daɪv/n - v خۆی لەناو نقوم دەکا

diver/ˈdaɪvə(r)/n مەلەوان

diverge/daɪˈvɜːdʒ/v پەل دەهاوێژێ، لقی لێ دەبێتەوە

divergence/daɪˈvɜːdʒəns/n جیاوازی، پەل هاویشتن

divergent/daɪˈvɜːdʒənt/adj پەلهاویشتو، جیا

diverse/daɪˈvɜːs/adj جۆرەها، هەمەجۆر

diversity/daɪˈvɜːsəti/n جۆرێتی، جیاوازی، فرەیی

divert/daɪˈvɜːt/v ١- ئاراستەی دەگۆڕێ ٢- رادەبوێرێ

divide/dɪˈvaɪd/v - n دابەش دەکا

dividened/ˈdɪvɪdend/n ١- دابەشکراو ٢- پشك، پشك-بەش- لەقازانج

divine/dɪˈvaɪn/adj - n - v ١- ئاسمانیی، خوایی ٢- نایاب ٣- جیهانی لاهوتی ٤- پێشبینی دەکا، شتی نادیار دەدرکێنێ

divinity/dɪˈvɪnəti/n ١-سروشتی خوایی ٢- لاهوتیەت

divisible/dɪˈvɪzəbl/adj دابەش دەکرێ

division/dɪˈvɪʒn/n ١- دابەشکردن ٢- بڕ، سنور ٣- جۆر٤- تیپ، سەربازی

divorce/dɪˈvɔːs/n - v جیابوونەوە-تەڵاق/ تەڵاق دەدا

divulge/daɪˈvʌldʒ/v نهێنی دەدرکێنێ

dizziness/ˈdɪzɪnəs/n گێژخواردن،

**display/n** ١– نیشاندان
٢– ڕێکخستنی شت بۆ نیشاندان ٣– پیشاندراو

**displease/dɪsˈpliːz/v** تووڕە دەکا، بێزار دەکا

**displeasure/dɪsˈpleʒə(r)/adj** بێزاری

**disposable/dɪˈspəʊzəbl/adj**
١–بەردەست
٢–فڕێدراو (پاش بەکارهێنانی تەنیا جارێك)

**disposal/dɪˈspəʊzl/n** ١–خۆڕزگارکردن لە
٢– ڕێکخستن ٣– لەژێر چاودێری، ڕەفتار

**dispose/dɪˈspəʊz/v** ١– ڕێك دەخا
٢– دەفرۆشێ ٣– خۆ ڕزگار دەکەن لە

**disposition/ˌdɪspəˈzɪʃn/n** ١– میزاج– کێول ٢– ڕێکخستن

**dispossess/ˌdɪspəˈzes/v** لێدەستێنێ

**disprove/ˌdɪsˈpruːv/v** بەدرۆ دەخاتەوە

**dispute/dɪˈspjuːt/n - v** ململانێ
١– گفتوگۆ دەکا
٢– بەرهەڵستی دەکا، نکوڵی دەکا

**disqualification /dɪsˌkwɒlɪfɪˈkeɪʃn/n**
بێبەری کردن لە
بەشداریکردن، لادان، لەکار لابردن

**disqualify/dɪsˈkwɒlɪfaɪ/v** ناهێڵێ– تاقیکردنەوە– بکا، بێبەری دەکا

**disregard/ˌdɪsrɪˈgɑːd/n – v** فەرامۆش دەکا

**disreputable/dɪsˈrepjətəbl/adj** ناوزڕاو

**disrespect/ˌdɪsrɪˈspekt/adj** بێ‌ئەدەب، ئەتك

**disrupt/dɪsˈrʌpt/v - adj** دەپوێ،
لەکار دەخا، دەشێوێنێ

**dissatisfaction/ˌdɪsˌsætɪsˈfækʃn/n** نارازی بوون، بێزار بوون

**dissect/dɪˈsekt, daɪ-/v** توێکار دەکا،
پارچەپارچە دەکا بۆ دیراسە

**dissection/dɪˈsekʃn/n** توێکاری–
پارچەپارچەکردن

**dissemble/dɪˈsembl/v** دەشارێتەوە،
خۆی دەنوێنێ، بایی دەکا

**disseminate/dɪˈsemɪneɪt/v** پەخش دەکا

**dissension/dɪˈsenʃn/n** ململانێ–
جیاوازی– ناکۆکی، هەڵدژی

**dissent/dɪˈsent/n - v** بەرهەڵستی دەکا،
هەڵدەگەڕێتەوە

**dessenter/dɪˈsentə(r)/n** گومڕا،هەڵگەڕاوە

**dissentation/ˌdɪsəˈteɪʃn/n** دۆکتۆرانامە،
نامەی زانستی ئەکادیمی

**dissident/ˈdɪsɪdənt/n - adj** یاخی،
جیابۆوە

**dissimilar/dɪˈsɪmɪlə(r)/n** پێك نەچوو،
جیاواز

**dissipate/ˈdɪsɪpeɪt/v** پەرت و بڵاوی
دەبێ– لادەبا

**dissociate/dɪˈsəʊʃieɪt/v**
هەڵدەوەشێنێتەوە/بێ‌بەری دەکا

**dissociation/dɪˌsəʊsiˈeɪʃn/n**
هەڵوەشانەوە

**dissolve/dɪˈzɒlv/v - n** ١– دەتوێتەوە–
توانەوە
٢– پەرت و بڵاو دەبێتەوە– هەڵدەوەشێتەوە

**dissonant/ˈdɪsənənt/adj** لێك جودا،
جیاواز

**dissuade/dɪˈsweɪd/v** وای لێدەکا دەست
بەردار بێ لە، قایلی دەکا وازبێنێ لە

**distance/ˈdɪstəns/n - v** ڕەهەند، دووری،
ماوە

**distant/ˈdɪstənt/adj** ١– دوور
٢– سارد لە ڕەفتارکردندا

**distaste/dɪsˈteɪst/n** قێز لێکردنەوە،
قین لێبوونەوە

**distend/dɪˈstend/n-v** فراوان دەکا/

پاقژکەرەوە– میکرۆب لابەر– میکرۆبکوژ

**disinherit/ˌdɪsɪnˈherɪt/v**
لە میرات بێوەر دەکرێ

**disintegrate/dɪsˈɪntɪgreɪt/v**
هەڵدەوەشێتەوە

**disintegration/dɪsˌɪntɪˈgreɪʃn/n**
هەڵوەشانەوە

**disinterested/dɪsˈɪntrəstɪd/adj** پاك، بێ مەبەست

**disjointed/dɪsˈdʒɔɪntɪd/adj** وڕێنە، پچڕپچڕ

**dislike/dɪsˈlaɪk/v** قینی لێیەتی، رقی لێ دەبێتەوە/کەیفی پێ نایێ

**dislocate/ˈdɪsləkeɪt/v** لەجێدەچێ، لەگەر دەچێ

**dislodge/dɪsˈlɒdʒ/v** لەجێ لادەبا، دەردەکا

**disloyal/dɪsˈlɔɪəl/adj** خایەن، نادڵسۆز

**disloyalty/dɪsˈlɔɪəlti/n** خیانەت

**dismal/ˈdɪzməl/adj** پەست، خەمناك

**dismantle/dɪsˈmæntl/n** دەکاتەوە
ئەمۆکارەکانی بەرگری کردنی دادەبڕێ

**dismay/dɪsˈmeɪ/n - v** تۆقین، ترس/ دەتۆقێنێ

**dismiss/dɪsˈmɪs/v** دەری دەکا، قاوی دەدا

**dismissal/dɪsˈmɪsl/n** دەرکردن، قاودان، دوورخستنەوە

**dismount/dɪsˈmaʊnt/v**
لە پایسکل دێتە خوارێ– دادەبەزێ /لە ئەسپ دادەبەزێ

**disobedience/ˌdɪsəˈbiːdiəns/n**
یاخیبوون، هەڵگەڕانەوە

**disobedient/ˌdɪsəˈbiːdiənt/adj**
یاخی، هەڵگەڕاوە

**disobey/ˌdɪsəˈbeɪ/v** یاخی دەبێ

**disorder/dɪsˈɔːdə(r)/n** ١– ناڕێك– بێڕێز– ڕێز نەبوو
٢– ئاشوب– گێرەشێوێنی ٣– نەساغی

**disorderly/adj** ناڕێك

**disorganization/dɪsˌɔːgənaɪˈzeɪʃn/n**
بێڕێکخستن– ناڕێك

**disorganize/dɪsˈɔːgənaɪz/v**
ڕێکخستن تێك دەدا – ناڕێکی دەکا

**disown/dɪsˈəʊn/v** خۆی بێبەری دەکا لە، نکۆڵی دەکا

**disparage/dɪˈspærɪdʒ/v** ڕەخنە دەگرێ، نەبەهای کەم دەکاتەوە

**disparity/dɪˈspærəti/n** جیاوازی– نایەکسانی

**dispassionate/dɪsˈpæʃənət/adj**
بێلایەن، بابەتی

**dispatch, despatch/dɪˈspætʃ/v - n**
١–دەنێرێ/ ناردن
٢– خێرا جێبەجێ دەکا/رادەپەڕێنێ– راپەڕاندن
٣– دەکوژێ– کوشتن

**dispel/dɪˈspel/n** دەردەکا، دەسڕێتەوە
لەمێشك–بیری– نامێنێ

**dispensable/dɪˈspensəri/adj**
ناپێویست، لاوەکی– ناسەرەکی

**dispense/dɪˈspens/v** ١– دەدا
٢– دەست بەرداری دەبێ
٣– دەرمان ئامادە دەکا و دەفرۆشێ

**dispensary/dɪˈspensəri/n** دەرمانخانە

**dispersal/dɪˈspɜːsl/n** پەرت بوون، جیاکردنەوە

**disperse/dɪˈspɜːs/v** پەرت و بڵاو دەبێتەوە

**dispirited/dɪˈsɪrɪtɪd/adj** وڕەی لەدەست داو، خەمناك

**displace/dɪsˈpleɪs/v** لادەبا، لەجێی خۆی لای دەدا
جێی دەگرێتەوە

**displaced/adj** ئاوارە– دەربەدەر

**display/dɪˈspleɪ/v** پیشان دەدا/نیشان دەدا

بێ‌ئەدەب، بەدڕەوشت

discover/dɪˈskʌvə(r)/v دەدۆزێتەوە

discovery/dɪˈskʌvəri/n دۆزینەوە

discreditable/dɪsˈkredɪtəbl/adj

ریسوا، سوك، بەخڵت، عەیبدار

discreet/adj وریا، ژیر، دوورەپەرێز/ ڕازگر

discrepancy/dɪsˈkrepənsi/n

جیاوازی– هەڤدژی

discretion/dɪˈskreʃn/n ١– وریایی

٢– سەربەستی هەڵبژاردن– دیارکردن

discriminate/dɪˈskrɪmɪneɪt/v

جیادەکاتەوە/ جیاوازی دەکا

discrimination/dɪˌskrɪmɪˈneɪʃn/n

جیاکردنەوە

رەگەزخوازی، رەگەزپەرستی

discus/ˈdɪskəs/n پەپکەی هاویشتن

discuss/dɪˈskʌs/v گفتوگۆ دەکا

لەبارەی– دەدوێ لە

discussion/dɪˈskʌʃn/n گفتوگۆ

disdain/dɪsˈdeɪn/n - v بێز لێبوونەوە، دووودڵی

بێزی لێدەکاتەوە، نیگەران دەبێ

disease/dɪˈzi:z/n نەخۆشی

diseased/adj نەخۆش

disembark/ˌdɪsɪmˈbɑ:k/v پاپۆڕەکە بەتاڵ دەکا

لەپاپۆڕ دێتە خوارێ/لە کەشتی دادەبەزێ

disenchant/v ١–لە جادو– وەهم دەربازی دەبێ ٢– لادەبا

disenchanted/ˌdɪsɪnˈtʃɑ:ntɪd/adj

بێ‌ئومێد، بێ حەماسەت/ ساد

disengaged/adj بێ‌کار، بێ‌ئیش

disentangle/ˌdɪsɪnˈtæŋgl/v – n

کردنەوە، لابردن

ئێڵی و تارمایی لادەبا، دەکاتەوە

disfavour/dɪsˈfeɪvə(r)/n بێزاری/ ڕق/ کینە

disfigurement/dɪsˈfɪgəmənt/n

شێواندن

disgrace/dɪsˈgreɪs/n لەدەست

دانی ئابڕوو، ئابڕوچوون

disgraceful/dɪsˈgreɪsfl/adj ئابڕووبەر، هەیابەر

disgruntled/dɪsˈgrʌntld/adj

زۆر تووڕە–هەڵچو، بێ‌ئومێد

disguise/dɪsˈgaɪz/n ١– خۆی دەگۆڕێ، ڕوخساری دەگۆڕێ، دەنگی دەگۆڕێ.

ناوی خۆی دەگۆڕێ بۆ ئەوەی نەناسرێتەوە

٢– خۆگۆڕین– پۆشاك گۆڕین

disgust/dɪsˈgʌst/v قێزی لێ دەبێتەوە

disgusting/dɪsˈgʌstɪŋ/adj

جێی قێز لێبوونەوە

dish/dɪʃ/n - v ١–دەفر،سینی

٢– دەفری خواردن، خواردن

خواردن لەسەر (ناو) قاپ (دەفر) دادەنێ

dishearten/dɪsˈhɑ:tn/v ورەی کەم دەکاتەوە، ساردی دەکاتەوە

dishevelled/dɪˈʃelvd/adj ناڕێك، ناکۆك

پرچ تێکچو، شانەنەکراو

dishonest/dɪsˈɒnɪst/adj ناپاك، درۆزن

dishonour/dɪsˈɒnə(r)/n - v شووڕەیی، ئابڕوچوون، ئەتك

ئابڕووی دەبا، ئەتکی‌دەبا–ناوبانگی پیس دەکا

disillusion/ˌdɪsɪˈlu:ʒn/v تارمایی– ئێڵی لادەبا

باوەڕی دەڕوخێنێ

disillusionment/ˌdɪsɪˈlu:ʒnmənt/n

بێ‌ئومێد بوون

disinclination/ˌdɪsˌɪnklɪˈneɪʃn/n

خۆدزینەوە، لێهەڵاتن

disinfect/ˈdɪsɪnˈfekt/v پاقژ دەکا، خاوێن دەکاتەوە بە..

disinfectant/ˌdɪsɪnˈfektənt/n

١- قایل نەبوون- ناڕازی بوون
٢- بەرهەڵستی کردن

**disappear/ˌdɪsəˈpɪə(r)/v** ١- ون دەبێ ٢- لەبەرچاو نامێنێ

**disappearance/ˌdɪsəˈpɪərəns/n** ون بوون/ لەبەرچاو نەمان

**disappoint/ˌdɪsəˈpɔɪnt/v** نائومێد دەبێ

**disappointment/ˌdɪsəˈpɔɪntmənt/n** نائومێدی

**disapproval/ˌdɪsəˈpru:vl/n** ناڕازیبوون- پەسەند نەبوون

**disapprove/ˌdɪsəˈpru:v/v** ناڕازی دەبێ- پەسەندی ناکا

**disarm/dɪsˈɑ:m/v** لەچەك دادەماڵێ- بۆمبەکە لەکار دەخا

**disarmament/dɪsˈɑ:məmənt/n** چەك داماڵین-چەك کردن

**disarray/ˌdɪsəˈreɪ/n** ١- ئاشووب ٢- بێنیزامی٣- گیانی بەزین

**disaster/dɪˈzɑ:stə(r)/n** کارەسات

**disastrous/dɪˈzɑ:strəs/adj** بەدئاکام- بەد ئەنجام- کارەسات

**disband/dɪsˈbænd/v** ١-هەڵدەوەشێتەوە ٢-تەسریح دەکا ٣-بڵاوە پێدەکا

**disk, disc/dɪsk/n** ١- دیسك ٢- قەوان٣- پەپکە

**discard/dɪsˈkɑ:d/v** بەلای دەنێ، فڕێی دەدا- وازی لێدێنێ

**discern/dɪˈsɜ:n/v** جیادەکاتەوە، بەڕوونی دەبینێ

**discerning/dɪˈsɜ:nɪŋ/adj** بینەر، زرنگ

**discharge/dɪsˈtʃɑ:dʒ/v** ١- بەتاڵ دەکاتەوە ٢- دەڕشێتەوە ٣- دەتەقێنێ- گوللە داوێ ٤- دەردەکا، بەردەدا ٥- قەرد دەداتەوە ٦- کاری خۆی رادەپەڕێنێ

**disciple/dɪˈsaɪpl/n** شاگرد، فێرخواز، هاوەڵ

**discipline/ˈdɪsəplɪn/n** ڕژێم، دابین کردن، تەمبێکردن

**disclaim/dɪsˈkleɪm/v** هەڵدێ لە (بەرپرسیاری) وازدێنێ- دەست بەردار دەبێ/نکوڵی دەکا

**disclose/dɪsˈkləʊz/v** دەدرکێنێ

**disclosure/dɪsˈkləʊʒə(r)/n** درکاندنی نهێنی-ئاشکراکردن

**discolour/dɪsˈkʌlə(r)/v** ڕەنگی تێك دەدا

**discomfort/dɪsˈkʌmət/n** بێزاری- ناڕەحەتی

**disconcert/ˌdɪskənˈsɜ:t/v** دەشێوێنێ- هەراسان دەکا/تێك دەدا

**disconnect/ˌdɪskəˈnekt/v** دەبڕێ- کارەبا دەبڕێ- دەترازێ

**disconsolate/dɪsˈkɒnsələt/adj** خەمۆك

**discontent/ˌdɪskənˈtent/n** بێزاری دەربڕین/ نیگەرانی

**discontented/adj** بێزار/ نیگەران

**discontinue/ˌdɪskənˈtɪnju:/v**-ڕادەگرێ دەوەستێنێ

**discord/ˈdɪskɔ:d/n** ١- جیاوازی- ململانێ ٢- ناڕێك- نەشاز

**discotheque/n** سەماخانە/ تیاترۆخانە/ئاهەنگی سەما

**discount/ˈdɪskaʊnt/n - v** داشکاندن/ دادەشکێنێ- ڕەددەکاتەوە

**discourage/dɪsˈkʌrɪdʒ/v** وورەی کەم دەکا/ ساردی دەکاتەوە

**discourse/ˈdɪskɔ:s/n - v** ١- دوان، وتار، گفتوگۆ ٢- وتار، توێژینەوەی ئەکادیمی ٣- دەدوێ لەبارەی

**discourteous/dɪsˈkɜ:tiəs/adj**

تێکۆشەر

dilute/daɪˈluːt/v کەمدەکا، ڕووندەکا

dilution/daɪˈluːʃn/n کەمکردن- ڕوونکردن

dim/dɪm/v - adj- لێڵ دەکا، تاری دەکا/لێڵ- لاواز

dimension/daɪˈmenʃn/n ١-ڕەهەند ٢-ئاسۆ ٣- قەبارە

diminish/dɪˈmɪnɪʃ/v کەمدەکا، دەچێتە ناوەیەك/ بچووككراوە

diminutive/dɪˈmɪnjətɪv/adj ناوی بچووککراو بۆ کەمکردن و ناز

dimple/ˈdɪmpl/n نیونیکا/ خەمزە کردن

din/dɪn/n قاوقیژ- دەنگەدەنگ

dine/daɪn/v فراڤین یان شیڤ دەخوا

dinghy/ˈdɪŋi, ˈdɪŋgi/n بەلەمی بچوك

dingy/ˈdɪndʒi/adj خراپ، پیس، دڵتەنگکەر

dining room/n ژووری نانخواردن

dinner/ˈdɪnə(r)/n ١-ژەمی سەرەکی- فراڤین یان شیڤ٢- خوانی نێوارە

dinner-jacket/n چاکەتێکی ڕەش یان سپییە پیاو بۆ بۆنەی ڕەسمی لەبەری دەکەن

dint/dɪnt/n بەچاکەی، بەهۆی

diocese/ˈdaɪəsɪs/n مەترانیەت

dip/dɪp/v ١- دەقوچێنێ- نقومی دەکا ٢- بۆیە دەکا

diphthong/ˈdɪfθɒŋ/n ١- دوو پیت بۆ دروستکردنی دەنگێك٢- دوانە

diploma/dɪˈpləʊmə/n دپلوما- دبلۆم

diplomacy/dɪˈpləʊməsi/n دبلۆماسیەت

diplomat/ˈdɪpləmæt/n دبلۆمات- دبلۆماسی ئەوکەسەی لەسیاسەتی دەرەوەی وڵات کاردەکا

diplomatic/ˌdɪpləˈmætɪk/adj دبلۆماسی

dire/ˈdaɪə(r)/adj ١- ترسێنەر، شووم ٢- زۆر پێویست

direct/dəˈrekt, dɪˈrekt, daɪˈrekt/adj - adv - v
١-ڕابەری دەکا- ڕێی پیشان دەدا
٢- بەڕێوە دەبا، سەرپەرشتی دەکا
٣- فەرمان دەکا، ڕادەسپێرێ
٤- ڕاستەوخۆ ٥- بەردەوام

direction/dəˈrekʃn, dɪ-, daɪ-/n
١- ئاراستەکردن
٢- بەڕێوەبردن، سەرکردایەتی،سەرپەرشتیاری
٣- فەرمایشت- ڕاسپاردە

directly/dəˈrektli, dɪ-, daɪ-/adv
١- یەکسەر- هەرئێستا
٢- ڕاستەوخۆ

director/dəˈrektə(r), dɪ-, daɪ-/n
١- بەڕێوەبەر ٢- دەرهێنەر
یەکێ لە ئەندامانی ئەنجومەنی کارگێڕی

directorate/n ١-بەڕێوەبەرایەتی ٢-کارگێڕی

directory/dəˈrektəri, dɪ-, daɪ-/n
ڕابەر(تەلەفۆن)- تۆماری گشتی

dirt/dɜːt/n پیسی- خۆڵ

dirty/ˈdɜːti /adj-v پیس،خراپ/پیس دەکا

disability/ˌdɪsəˈbɪləti/n
نەشیان، بێتوانایی

disable/dɪsˈeɪbld/n لەکار دەکەوێ

disabled/adj لەکارکەوتوو، پەککەوتە

disadvantage/ˌdɪsədˈvɑːntɪdʒ/n
کەم وکوڕتی، کێماسی، زیان

disaffected/ˌdɪsəˈfektɪd/adj
شۆڕشگێڕ، یاخی، توڕە، هەڵچو

disagree/ˌdɪsəˈgriː/v ڕازی نابێ، بەرهەڵستی دەکا

disagreeable/ˌdɪsəˈgriːəbl/adj
نامەقبول- ناپەسەند- نەگونجاو

disagreement/ˌdɪsəˈgriːmənt/n

**dice/daɪs/n-v** ١-زاری تاوڵه ٢-پاژنه
٣- تاوڵه دەکا- قومار دەکا
**dictaphone/n** تۆمارکردنی نوسینەوە
**dictate/dɪkˈteɪt/v**
١- دەدوێ بۆ کەسێکی تر بۆ ئەوەی قسەکەی بنوسێتەوە
٢- دەسەپێنێ- فەرمانی پێدەکا
**dictation/dɪkˈteɪʃn/n** پێنوسینەوە
**dictator/dɪkˈteɪtə(r)/n** دکتاتۆر- حاکمی رەها
**dictatorial/ˌdɪktəˈtɔːriəl/adj** زۆرەملێ- دکتاتۆری- زۆرداری
**dictatorship/n** دکتاتۆریەت
**diction/ˈdɪkʃn/n** شێوازی ئاخاوتن و نووسین
**dictionary/ˈdɪkʃənri/n** فەرهەنگ
**die/daɪ/v** دەمرێ
**diehard/n** سیاسەتمەداری توند/ پارێزگاری توندڕەو
**diesel/ˈdiːzl/n** بزوێنەری دیزل
**diet/ˈdaɪət/n – v** سیستەمی تایبەتی خواردن
پارێز، ریجێمپارێز دەکا، ریجێم دەکا
**differ/ˈdɪfə(r)/v** ١-جیاواز دەبێ
٢- بەرهەڵستی دەکا
**difference/ˈdɪfrəns/n** ١- جیاوازی
٢- جیاوازی لەنێوان ٣- ململانێ- دژایەتی
**different/ˈdɪfrənt/adj** جیاواز
**differentiate/ˌdɪfəˈrenʃieɪt/v** جیاوازی دەکا لە نێوان
**difficult/ˈdɪfɪkəlt/adj** ١- دژوار- گران
٢- رەق
**difficulty/ˈdɪfɪkəlti/n** گرانی- دژواری- ناخۆشی
**diffidence/ˈdɪfɪdəns/n** ١- شەرم
٢- باوەڕ بەخۆنەبوون

**diffident/ˈdɪfɪdənt/adj** ١- شەرمن
٢- باوەڕ بەخۆ نەبوو
**diffuse/dɪˈfjuːz/v** بڵاو دەکاتەوە/ پەخش دەکا
**diffuse/dɪˈfjuːs/adj** پەرت و بڵاو- پەرتەوازە
**diffusion/dɪˈfjuːʒn/n** بڵاوکردنەوە، پەخش کردن
**dig/dɪg/v** ١- دەکۆڵێ- کۆڵین
٢- لەکەداری دەکا- پەڵەی دەکا
**digest/daɪˈdʒest, dɪ-/v**
١-هەرس دەکا- تێ دەگا ٢- کورتی دەکاتەوە
**digest/ˈdaɪdʒest/n** ١- کورتە
٢- کۆمەڵە یاسایەك ٣- هەڵبژاردە
٤-هەرس کردن
**digestion/daɪˈdʒestʃən/n** هەرس
**digit/ˈdɪdʒɪd/n** هەر ژمارەیەك لە(١-٩) پەنجەکانی دەست یان پێ
**dignified/ˈdɪgnɪfaɪd/adj** شکۆمەند- شکۆدار
**dignify/ˈdɪgnɪfaɪ/v** شکۆداری دەکا/ رێزی دەگرێ
**dignitary/ˈdɪgnɪtəri/n** سەرۆکی دینی/ ریش سپی
**dignity/ˈdɪgnəti/n** ١- شکۆ- هەیبەت
٢- پۆستێکی باڵا
**digress/daɪˈdres/v** لەبابەت دەردەچێ
**digression/daɪˈgreʃn/n** لەبابەت دەرچوون
**dike, dyke/daɪk/n** ١- قۆرت- کەناڵ
٢- بەربەست
**dilapidated/adj** کۆن و شکاو/خاپور
**dilate/daɪˈleɪt/v** بەرفرە دەکا- گەورە دەکا
**dilemma/dɪˈlemə/n** کێشە، کەتن- چەلەمە
**diligence/ˈdɪlɪgəns/n** کۆشش، تێکۆشان
**diligent/ˈdɪlɪdʒənt/adj** کۆششکەر،

devastate/ˈdevəsteɪt/v ویران دەکا
devastation/ˌdevəˈsteɪʃn/n
ویرانکردن– خراپکردن
develop/dɪˈveləp/v ١–گەشەدەکا
٢– بەدەست دێنێ٣– دەردەکەوێ
٤– بینا دەکا– ئاوەدان دەکاتەوە
٥– وێنە لە فیلم دروست دەکا
developed country وڵاتی پێشکەوتوو، پەرەسەندوو
developing country وڵاتی هەژار دەیەوێ پەرەبسێنێ/جیهانی سێ
developer/n ١– بەڵێندەر:
بەڵێنی ئاوەدانکردنەوەی زەوی دەدا
٢– ماددەی کیمیایی گۆڕانی فیلم بۆ وێنە
development/dɪˈveləpmənt/n
١– گەشە– پەرەسەندن
٢– رووداوێکی نوێ/پەرەسەندن
٣– دۆزینەوەیەکی نوێ٤– ئاوەدانی
deviate/ˈdiːviət/v لادەدا/رەفتاری خۆی دەگۆڕێ
device/dɪˈvaɪs/n ١– فێڵ، هۆ– هۆکار
٢– دامێنان/ئامێر٣– دروشم
devil/devl/n ئەهریمەن
The devil شەیتانی نەفرەت لێکراو
devious/ˈdiːviəs/adj ١– رێگای ناراستەوخۆ ٢– هۆکاری نادروست
٣– زیرەکی فێڵباز
devise/dɪˈvaɪz/v دادەهێنێ
devoid/dɪˈvɔɪd/adj بەتاڵ، بێ لە
devolution/ˌdiːvəˈluːʃn/n
١– گواستنەوەی دەسەڵات
٢– دەسەڵاتی نامەرکەزی
devote/dɪˈvəʊt/v تەرخان دەکا
devotee/ˌdevəˈtiː/n پاك– بەوەفا، کارامە، بەدین– دیندار
devotion/dɪˈvəʊʃn/n ١– ئەڤینی– پاکیی
٢– پەرستن– نوێژ

devour/dɪˈvaʊə(r)/v بەتام و خۆشی خێرا دەخوا/ لووش دەکا
devout/dɪˈvaʊt/adj لەخواترس، دیندار
dew/djuː/n شەونم، خوناو
dewy/adj بەخوناو، نمدار
dewy-eyed سادە– ساویلکە، بێ‌تاوان
dexterity/dekˈsterəti/n دەست سوکی، کارامەیی
dexterous/ˈdekstrəs/adj
دەست سوك، کارامە
dhow/n (دەو) بەلەمی چارۆکەداری عەرەبی
diabetes/ˌdaɪəˈbiːtiːz/n نەخۆشی شەکر
diabetic/ˌdaɪəˈbetɪk/adj توش بو بە نەخۆشی شەکر
diabolic/ˌfaɪəˈbɒlɪk/adj شەیتانی– دۆزەخیانە
diadem/ˈdaɪədem/n تاجەگوڵینە
diagnose/ˈdaɪəgnəʊz/v نەخۆشی دیاردەکا
diagnosis/ˌdaɪəgˈnəʊsɪs/n دیارکردن
diagonal/daɪˈægənl/adj لار/نیوەتیرە
diagram/ˈdaɪəgræm/n دایەگرام– هێڵکاری
dial/ˈdaɪəl/v - n ١– پەیکەری تەلەفۆن
٢– روخساری کاتژمێر ٣– تابلۆی ژماردن
٤– پەیکەی تەلەفۆن لێدەدا– بەکاردێنێ
dialect/ˈdaɪəlekt/n زار– دایەلێکت
dialogue/ˈdaɪəlɒg/n دایەلۆگ– گفتوگۆ
diameter/daɪˈæmɪtə(r)/n تیرەی بازنە
diamond/ˈdaɪəmənd/n ١– ئەڵماس
٢– شێوەی موعین ٣– دایمۆند–لەقومار–
diaphragm/ˈdaɪəfræm/n ئاوپەنچك
– ماسولکەی نێوان سییەکان و گەدە، یارمەتی مرۆڤ دەدا هەناسە بدا
diarrhea/ˌdaɪəˈrɪə/n سکچوون
diary/ˈdaɪəri/n رۆژانە، یاداشتی رۆژانە

**despise/dɪˈspaɪz/v** ترزی دەکا
بەکەمی تەماشای دەکا

**despite/dɪˈspaɪt/prep** لەگەڵ ئەوەشدا،
ڕێڕای ئەوەش

**despondent/dɪˈspɒndənt/adj** نائومێد

**despot/ˈdespɒt/n** تاغوتی زۆردار/ستەمدار

**despotic/dɪˈspɒtɪk/adj** زۆرداری/تاغوتی

**despotism/ˈdespətɪzəm/n** تاغوتیەت/
زۆرداری
زوڵم– ستەم

**dessert/dɪˈzɜːt/n** شیرینیتی–
شیرینی ومیوەی دوای نانخواردن

**dessert spoon/n** کەوچکی–ملاکی–
شیرینی پێخواردن

**destination/ˌdestɪˈneɪʃn/n** رووگە/
شوێنە ویستراو،جێی مەبەست

**destine/v** تەرخان دەکا، دیاردەکا

**destiny/ˈdestəni/n** قەزاوقەدەر/ چارەنوس
قسمەت– بەش

**destitute/ˈdestɪtjuːt/adj** نەدار– نەبوو

**destroy/dɪˈstrɔɪ/v** خاپور دەکا– دەڕوخێنێ

**destroyer/dɪˈstrɔɪə(r)/n** ١– تێکدەر–
کەس ٢– خاپورکەر– روخێنەر (پاپۆڕ)

**destruction/dɪˈstrʌkʃn/n** وێرانکردن–
خاپورکردن– تێکدان

**destructive/dɪˈstrʌktɪv/adj** تێکدەر–
خاپورکەر

**desultory/ˈdesəltri/n** نامنهەجی–
بێبەرنامە/ هەڵوەشاوە

**detach/dɪˈtætʃ/v** جیادەکاتەوە/
دەکاتەوە/هەڵدەوەشێنێتەوە

**detached/adj** ١– جودا، سەربەخۆ
جیاکراوە– لەیەک دابڕاو
٢– دیدی بێلایەنی

**detachment/n** ١– جیاکردنەوە– بێلایەنی
٢– دەستەک– تیپ

**detail/ˈdiːteɪl/n - v** ١– درێژەی ٢–دەستەک

**detain/dɪˈteɪn/v** ١– دەیگرێ– نایەڵێ بڕوا
٢– دوادەخا ٣– بەربەستی بۆ دروست دەکا

**detect/dɪˈtekt/v** ١– تێبینی دەکا–
دەدۆزێتەوە ٢– دەتۆژێتەوە

**detection/dɪˈtekʃn/n** دۆزینەوە– تۆژینەوە

**detective/dɪˈtektɪv/n** پۆلیسی نهێنی/
سیخوڕ

**detention/dɪˌtenʃn/n** گلدانەوە/گرتن/
دەستبەسەرگرتن

**deter/dɪˈtɜː(r)/v** ناهێڵێ

**detergent/dɪˈtɜːdʒənt/n** پاککەرەوە

**deteriorate/dɪˈtiərɪəreɪt/v**
بەرەو خراپتر دەچێ/ پیس دەبێ

**determination/dɪˌtɜːmɪˈneɪʃn/n**
ورە، دیارکردن، ڕشت بوون

**determine/dɪˈtɜːmɪn/v** بڕیاردەدا،
سوردەبێ، دیاردەکا

**deterrent/dɪˈterənt/n** ڕێگر

**detest/dɪˈtest/v** رقی لێدەبێتەوە
حەزی لێناکا

**detonate/ˈdetəneɪt/v** دەتەقێتەوە/
دەتەقێنێتەوە

**detonator/ˈdetəneɪtə(r)/n** بارود/دەرزی/
قرتێنە

**detour/ˈdiːtuə(r)/n** ١– ڕێگای ناڕاستەوخۆ
٢– لادانی کاتی

**detract/dɪˈtrækt/v** لەشەوکەتی
کەم دەکاتەوە/ لەبەهای کەم دەکاتەوە

**detriment/ˈdetrɪmənt/n** زیان

**detrimental/ˌdetrɪˈmentl/adj**
زیانبەخش

**deuce/djuːs/n** ١– ئەمریمەن٢– دوو
٣– چل خاڵ بۆ دوو یاریگای تێنس

**devalue/ˌdiːˈvæljuː/v** بەهای دادەبەزێ/
نرخی کەم دەکاتەوە

نوێنەری فلان دەبێ

هەڵدەستێ بەکاری فلان

deputy/ˈdepjəti/n بریکار، نوێنەر، جێگر

deputy premier جێگری سەرۆك وەزیران

derail/dɪˈreɪl/v شەمەندەفەر لەرەوتی

خۆی دەردەچێ

derange/dɪˈreɪndʒ/v دەشێوێنێ/

تێك دەدا، سەردەشێوێنێ

شێت دەبێ، عەقڵی لەدەست دەدا

derelict/ˈderəlɪkt/adj فەرامۆشکراو

deride/dɪˈraɪd/v

گاڵتەی پێدەکا، پێی رادەبوێرێ

derision/dɪˈrɪʒn/n گاڵتەپێکردن

derisory/dɪˈraɪsəri/adj ١- گاڵتەپێکەر

٢- پووچ

derivation/ˌderɪˈveɪʃn/n داڕێژتن

derivative/dɪˈrɪvətɪv/adj داڕێژراو

derive/dɪˈraɪv/v ١- دادەڕێژێ

٢- سەرچاوە دەگرێ

٣- رەسەنی دەگەڕێنێتەوە بۆ..

derrick/ˈderɪk/n بەرزکەرەوە، کرێن

dervish/ˈdɜːvɪʃ/n دەروێش/ واز لە دنیا

هێنەر

desalination/ˌdiːˌsælɪˈneɪʃn/n

شیرینکردنی ئاوی تاڵ (بەخوێ)

لابردنی رێژەی خوێی ئاو

descend/dɪˈsend/v دێتە خوارێ

رەسەنی لە.. سەرچاوەی گرتووە

descendant/dɪˈsendənt/n

١- نەوە- توخم- رەگەز ٢- کورەزا

descent/dɪˈsent/n ١- دابەزین

٢- رەگەز-رەسەن

describe/dɪˈskraɪb/v وەسف دەکا،

وێنە دەکێشێ

description/dɪˈskrɪpʃn/n وەسف/جۆر

descriptive/dɪˈskrɪptɪv/adj

وەسفی، چۆنیەتی، وێنەیی

desecrate/ˈdesɪkreɪt/v پیس دەکا،

پیرۆزی پێشێل دەکا

desert/ˈdezət/n بیابان

desert/dɪˈzɜːt/v بەجێ‌دێڵێ،

چۆڵ دەکا، رادەکا

deserter/n راکردوو، هەڵاتوو لە سەربازی

desertion/dɪˈzɜːʃn/n چۆڵکردن، راکردن

deserts/dɪˈzɜːts/n پاداشت

deserve/dɪˈzɜːv/v شایانە

deservedly/adv بەشایانەوە

deserving/dɪˈzɜːvɪŋ/adj شایەن

design/dɪˈzaɪn/n - v ١- مەبەست

٢-پیلان-پرۆژە ٣- نەخشە ٤- دەیەوێ

٥- پیلان دادەنێ- نەخشە دەکێشێ

designate/ˈdezɪgneɪt/v ١-دیاردەکا

٢- ناوی لێدەنێ ٣- دادەمەزرێنێ

designer/dɪˈzaɪnə(r)/n نەخشەکێش

designing/dɪˈzaɪnɪŋ/adj – n

پیلانگێڕ٠٠/ فێڵباز/هونەری وێنەکێشان

desirable/dɪˈzaɪərəbl/adj

خوازراو/ویستراو

desire/dɪˈzaɪə(r)/n - v ویست، مەبەست،

دەخوازێ/چاودەبڕێتە

desist/dɪˈzɪst/v وازدەهێنێ

desk/desk/n مێز، جێ

desolate/ˈdesələt/adj-n-v ١-چۆڵ/

فەرامۆشکراو، کەلاوە

٢- بێزراو/بێکەس و هاودەم ٣- خاپوردەکا

desolation/ˌdesəˈleɪʃn/n ١- خاپورکردن

٢- بێئومێدی

despair/dɪˈspeə(r)/n - v نائومێدی،

بێهیوایی/ نائومێد دەبێ/بێهیوا دەبێ

desperate/ˈdespərət/adj ١- نائومێد

٢- ترسناك

despicable/dɪˈspɪkəbl/adj چاوشۆڕ

چەپەڵ/ بیژی

department/dɪˈpɑːtmənt/v بەش، هۆبە، فەرمانگە

departure/dɪˈpɑːtʃə(r)/n

١- رۆیشتن- دەرچوون/ کۆچ

٢- دەرچوون لە بنکە/لادان/گۆڕان

depend/dɪˈpend/v پشتی پێ دەبەستێ

dependable/dɪˈpendəbl/adj

دەکرێ پشتی پێ‌ببەسترێ

dependant/dɪˈpendənt/n

کەسێکی گەورە یا باڵق/ منداڵ و خێزان

dependence/dɪˈpendəns/n

پشت پێ‌بەستن

dependent/dɪˈpendənt/adj

دەوەستێتە سەر

depict/dɪˈpɪkt/v ١- وێنە دەکێشێ

٢- وەسف دەکا

deplete/dɪˈpliːt/v کەم دەکاتەوە- بەتاڵ دەکاتەوە

deplorable/dɪˈplɔːrəbl/adj ریسوا

deplore/dɪˈplɔː(r)/v ریسوای دەکا، بێزار دەبێ

هەست بە بێزاری دەکا

deploy/dɪˈplɔɪ/v بەرەی جەنگ بەرفرە دەکا

١- هێز- سەرباز- بەسەر بەرەکانی شەڕ دابەش دەکا

٢- کەس و شتەکان رێك دەخا

depopulate/diːˈpɒpjuleɪt/v

ژمارەی دانیشتوانی ناوچەکە کەم دەکا

deportation/ˌdiːpɔːˈteɪʃn/n

کەمکردنەوەی/گواستنەوەی بەزۆر کۆچ پێ‌کردنی دانیشتوان

١- سنووربداشی دەکات/

deport/dɪˈpɔːt/n

شارپەدەری دەکا ٢- رەفتار دەکا

deportation/ˌdiːpɔːˈteɪʃn/n

نەفیکردن/ سنووربداش کردن

deportment/dɪˈpɔːtmənt/n رەفتار

depose/dɪˈpəʊz/v ١- لە دەسەڵاتی دەکا

٢- لەدادگا گەواهی دەدا

deposit/dɪˈpɒzɪt/v - n پارەنواندن- پارەدانان

دادەنێ- دەنوێنێ/ نیشتو/دەنیشێ

depositor/dɪˈpɒzɪtə(r)/n

پارەدانەر لە بانق

depot/ˈdepəʊ/n ١- عەمار، بنکەی سەربازی

٢- ناوەندی- بنکەی گواستنەوە

٣- کۆگا ٤- بنکەی شەمەندەفەر

depraved/dɪˈpreɪvd/adj بێ‌رەوشت/ بەدرەوشت، گومڕا

depravity/dɪˈprævəti/n بێ‌رەوشتی- بەدرەوشتی

deprecate/ˈdeprəkeɪt/v ناڕازی دەردەبڕێ

depreciate/dɪˈpriːʃieɪt/v لە بەهای کەم دەکاتەوە/ بەهای دادەبەزێ

depreciation/dɪˌpiːʃiˈeɪʃn/n

دابەزینی بەها

depress/dɪˈpres/v ١- گوشاری دەخاتە سەر ٢- خەم دەخوا

depressed/adj پەست/خەمۆك

depression/dɪˈpreʃn/n ١- دابەزین- هاتنەخوارێ ٢- بۆش ٣- دابەزینی پاڵەپەستۆ

٤-پەست ٥- سستی ئابوری/داتەپین- خەمۆکی

deprivation/ˌdeprɪˈveɪʃn/n

لەدەست دان، بێوەری

بێ‌بەش کردن/چەك کردن

deprive/dɪˈpraɪv/v دایدەبڕێ، بێوەری دەکا، رێی لێدەگرێ

depth/depθ/n قووڵی/قووڵایی

deputation/ˌdepjuˈteɪʃn/n شاند، نێردراو

depute/dɪˈpjuːt/v دەنێرێ/دەکاتە نوێنەر

deputize/ˈdepjətaɪz/v لەجێی فلان/

demand/v ١- داوادەکا
٢- پێویست دەکا ٢- پرسیار دەکا
demanding/adj ١- تێکۆشانێکی
زۆری دەوێ ٢- خوازۆك
demeanour/dɪˈmiːnə(r)/n ڕەفتار
demented/dɪˈmentɪd/adj شێت/بێ عەقڵ
demise/dɪˈmaɪz/n ١-مردن٢- نەمان
demist/ˌdiːˈmɪst/v دەیسڕێتەوە-
خوناو لادەبا
demobilization/ˌdɪˌmɒbəlaɪˈzeɪʃn/n
بواردن (لە ڕاژەی سەربازی)
demobilize/dɪˈməʊbəlaɪz/v
لەڕاژەی سەربازی دەبوردرێ
democracy/dɪˈmɒkrəsi/n
دیموکراسیەت/حوکمی گەل
democrat/ˈdeməkræt/n دیموکرات،
لایەنگری حوکمی گەل
democratic/ˌdeməˈkrætɪk/adj
دیموکراتی
demolish/dɪˈmɒlɪʃ/v وێرانی دەکا
demolition/ˌdeməˈlɪʃn/n وێرانکردن/
خاپورکردن
demon/ˈdiːmən/n شەیتان/جنۆکە/ دێو
demonstrable/dɪˈmɒnstrəbl/adj
دەکرێ بەرێگای بەڵگەوە پیشانبدرێ-
زیاتر روون بکرێتەوە
demonstrate/ˈdemənstreɪt/v
١- دەردەخا، پیشان دەدا
٢- ئیسپات دەکا، دەسەلمێنێ
٣- پرۆتیستۆ دەکا، خۆپیشاندان دەکا
demonstration/ˌdemənˈstreɪʃn/n
١- پیشاندان/بەڵگە ٢- خۆپیشاندان
demonstrative/dɪˈmɒnstrətɪv/adj
١- ناوی ئاماژە، نیشانە
٢- دەربڕینی هەست و نەشاردنەوەی
demonstrator/ˈdemənstreɪtə(r)/n
١- نمایشکار
٢- خۆپیشاندەر/بەشدار لە خۆپیشاندان
demoralize/dɪˈmɒrəlaɪz/v
ڕەوشتی تێك دەدا
ورەی دەشکێنێ/دەڕوخێنێ
demote/ˌdiːˈməʊt/v پلەی دەهێنێتە
خوارێ/ پلەی دادەبەزێنێ
demur/dɪˈmɜː(r)/n - v
١-بەرهەڵستیدەکا ٢- ناڕەزایی
demure/dɪˈmjʊə(r)/adj شەرمن/بەحەیا
سەنگین
den/den/n ١- لانە- هێلانە
٢- ژووری دیراسە
denial/dɪˈnaɪəl/n ١- ڕەتکردنەوە
٢- بەدرۆخستنەوە
denim/ˈdenɪm/n چنین/قوماشی کاوبۆی
denomination/dɪˌnɒmɪˈneɪʃn/n
تایەفە/مەزهەب
denote/dɪˈnəʊt/v نیشانەی ئەوەیە/
دەلالەتی ئەوە دەدا
denounce/dɪˈnaʊns/v بەراشکاوی
ڕەخنە دەگرێ
dense/dens/adj ١- خەست/چڕ ٢- گێل
dental/ˈdentl/adj ددانی
dentist/ˈdentɪst/n ددانساز/دکتۆری ددان
dentistry/ˈdentɪstri/n ددانسازی
denture/ˈdentʃə(r)/n ددانی ئاخم/
ناسروشتی
denude/dɪˈnjuːd/v ڕووتی دەکاتەوە
denunciation/dɪˌnʌnsiˈeɪʃn/n
ناڕەزایی دەربڕین، تاوانبار کردن
deny/dɪˈnaɪ/n ١- نکوڵی دەکا
٢- بەدرۆی دەخاتەوە ٣- نامێڵێ، بێوەری دەکا
deodorant/diˈəʊdərənt/n
لابەری بۆنی ناخۆش (ژێر باڵ یان بن هەنگڵ)
depart/dɪˈpɑːt/v بەجێدێڵێ، دەڕوا،
کۆچ دەکا

degrade/dɪˈgreɪd/v ١- كەسێ كەم دەكا
٢- ریسوای دەكا- بێ رێزی دەكا

degree/dɪˈgriː/n ١- پلەی گەرما
٢- پلەی گۆشە ٣- بڕ ٤- پلەی زانستی

dehydrate/diːˈhaɪdreɪt/v
١- وشك دەكاتەوە ئاوی لێدەگرێ
٢- ئاو لەلەش دەگرێ

dehydrated/adj (تەڕەی) وشك

deice/v رادەمالێ/ لادەبا

deify/v دەیپەرستێ/ دەیكاتە خوای خۆی

deign/deɪn/v دەست بەردار دەبێ/دەبەخشێ

deity/ˈdeɪəti/n خوداوەند/بت/پەرستراو

dejected/dɪˈdʒektɪd/adj دڵتەنگ/ ناشاد/نائومێد

delay/dɪˈleɪ/v ١- دوادەخا/فەرامۆش دەكا
٢- دوادەخا بۆ كاتێكی تر٣- گیرۆ دەكا

delegate/ˈdelɪgeɪt/v-n ١-نوێنەر/نێردراو
٢- دەنێرێ ٣- لەجێی خۆی رادەسپێرێ

delegation/ˌdelɪˈgeɪʃn/n
١- شاند- نوێنەر ٢- نوێنەرایەتیكردن

delete/dɪˈliːt/v ١- لادەبا/دەسڕێتەوە
٢- رەش دەكاتەوە

deletion/dɪˈliːʃn/n لابردن/رەشكردنەوە

deliberate/dɪˈlɪbərət/adj - v
١- ئەنقەست/مەبەست
٢- لەسەرخۆیی٣- راوێژدەكا
٤- بەقووڵی بیردەكاتەوە/لەگژ فكران رادەچێ

deliberation/dɪˌlɪbəˈreɪʃn/n
١- راوێژكردن/ دان وستاندن
٢- لەسەرخۆیی

delicacy/ˈdelɪkəsi/n ١- نیانی،
نەرم و نیانی ٢- پارووی خۆش/چەور

delicate/ˈdelɪkət/adj نەرم/خۆشمەشرەب

delicatessen/ˌdelɪkəˈtesn/n كۆگای
فرۆشتنی گۆشتی ناو بەفرگرە/ خواردنی
قوتوبەند

delicious/dɪˈlɪʃəs/adj ١- بەتام/خۆش
٢- نوكتە

delight/dɪˈlaɪt/n-v خۆش- شادی/
دڵشادی دەكا

delightful/dɪˈlaɪtfl/adj خۆش/
بەتام/دڵشادكەر

delinquency/dɪˈlɪŋkwənsi/n لاساری/
تاوانی لادان

delinquent/dɪˈlɪŋkwənt/adj لاسار،
لادەر

delirious/dɪˈlɪriəs/adj ورێنە- ورێنەكەر

delirium/dɪˈlɪriəm/n ورێنە/قسەی قۆڕ

deliver/dɪˈlɪvə(r)/v ١- رزگاردەكا
٢- یارمەتی دەدا ئامندالی ببێ/رزگاری ببێ
٣- دەگەیەنێ ٤- وتاردەدا
٥- بەڵێنی جێبەجێ دەكا ٦- دەپێكێ

deliverance/dɪˈlɪvərəns/n رزگاربوون

delivery/dɪˈlɪvəri/n ١- گەیاندنی
شت وەك ٢- زان/منداڵ بوون
٣- وتاردان/شێوازی وتاردان

delta/ˈdeltə/n ١- چوارەم پیتی
ئەلفبای یۆنانی ٢- رووباری دلتا
٣- شێوە سێگۆشەیی

delude/dɪˈluːd/v فێڵی لێدەكا،
چەواشەی دەكا

deluge/ˈdeljuːdʒ/n-v ١- بارانێكی زۆر/
شالاو/لافاو
٢- كۆمەڵە شتێكی زۆر لە یەك كاتدا
٣- بە لافاو شتی پێدەگا

delusion/dɪˈluːʒn/n خەیاڵ

deluxe/dəˈlʌks/adj نایاب

delve/delv/v لەناو شت دەگەڕێ/هەڵدەقوڵێ

demand/dɪˈmɑːnd/n ١- داخوازی-
داواكاری ٢- داوا

in demand/adj ٣- بە هەرمێن- بە رەواج

on demand هەركاتێ داوا بكەی

defect/dɪˈfekt/n - v ١- خەوش، کێماسی، ٧ کەم و کوڕی
٢- دەچێتە پاڵ- هەڵدەگەڕێتەوە
defection/dɪˈfekʃn/n هەڵگەڕانەوە- چوونە پاڵ دوژمن
defective/dɪˈfektɪv/adj خەوشدار
defence/dɪˈfens/n بەرگری- پاراستن
defenceless/adj نەپارێزراو
بێبەرگری‌ناتوانێ بەرگری بکا
defend/dɪˈfend/v بەرگری دەکاداکۆکی دەکا
defendant/dɪˈfendənt/n
١- تاوانبارکراو بە
٢- داوا لەسەر تۆمارکراو
defender/dɪˈfendə(r)/n داکۆکی‌کەر- بەرگریکار
defensive/dɪˈfensɪv/adj ١- بەرگریکار
٢- حاڵەتی یان هەڵوێستی بەرگری
٣- ئامادەیە بەرگری لەخۆ-ای‌- بکا
defer/dɪˈfɜː(r)/v ١- دوادەخا
٢- دەکەوێتە ژێر دەستی کەسی دی
deference/ˈdefərəns/n رێز- گوێ رایەڵی
defiance/dɪˈfaɪəns/n بەرەنگاری- یاخی‌بوون
defiant/dɪˈfaɪənt/adj یاخی- بەرەنگار
deficiency/dɪˈfɪʃnsi/n کەمی، کەمتەرخەمی
deficient/dɪˈfɪʃnt/adj کەم
mentally deficient کەم عەقڵ
deficit/n - v کەم دەکا، کەمکردن
defile/dɪˈfaɪl/n تێك دەدا، پیس دەکا
پیرۆزی دەبەزێنێ- بێحورمەتی دەکا
defilement/dɪˈfaɪlmənt/n پیسکردن- پیرۆزی بەزاندن/ بێحورمەتی
define/dɪˈfaɪn/v ١- دیاردەکا
٢- پێناسە دەکا ٣- روون دەکاتەوە
definite/ˈdefɪnət/adj ١- دیارکراو- زانراو- یەکلاکەر
the definite article/n ٢- ناسیاو/ ناسین ئامرازی ناسین
definitely/ˈfefɪnətli/adj بەدڵنیاییی، بێگومانی
definition/ˌdefɪˈnɪʃn/n ١- پێناسە
٢- دیارکردن ٣- رون و ئاشکرایی
definitive/dɪˈfɪnətɪv/adj
دوا بریاری یەکلاکەرەوە
deflate/diːˈfleɪt/v فس دەکاتەوە- بەتاڵ دەکاتەوە
deflation/ diːˈfleɪʃn/n چونەوەیەك- کەمکردنەوە، خاڵی کردنەوە
deflect/dɪˈflekt/v لادەدا- لەرووت لادەدا
deflection/dɪˈflekʃn/n لادان
deform/dɪˈfɔːm/v دەشێوێنێ
deformed/adj شێواو، ناسروشتی، نائاسایی
deformity/dɪˈfɔːməti/n شێواندن، کەم و کورتی جەستەیی
defraud/dɪˈfrɔːd/v گزیری، فێڵ
defrost/ˌdiːˈfrɒst/v ١- لابردنی بەفر لە بەفرگر
٢- تواندنەوەی خواردنی بەستوو
deft/deft/adj کارامە، لەش سوك
defuse/ˌdiːˈfjuːz/v
١- هەڵوەشاندنەوەی بۆمب/ لەکارخستنی بۆمب
٢- هێورکردنەوەی رەوش/ گرژی کەم دەکاتەوە
defy/dɪˈfaɪ/v ١- بەرنگاری دەبێ- یاخی دەبێ
٢-مەرج دەکەم ناتوانی‌ئەم کارە بکەی
٣-شتێ دژوار بکەی
degenerate/dɪˈdʒenəreɪt/v
نشوستی دێنێ، خراپتر دەبێ
degeneration/dɪˈdʒenəˈreɪʃn/n
تێکچون، رۆچون، لادان

٤- کاغەزی یاری-قومار-

deck/dek/v ٥- دەرازێنێتەوە

declaim/dɪˈkleɪm/n وتار دەدا بە زمانی حەماسەت

declaration/ˌdekləˈreɪʃn/n
١- ئاگاداری- بەیاننامە ٢- راگەیاندن

declare/dɪˈkleə(r)/v ١- رادەگەیەنێ
٢- زانیاری دەدا لەبارەی..

declension/n ١-پۆلێن کردنی -ناو- رێزمان
٢-لادان

decline/dɪˈklaɪn/v - n ١- رەت دەکاتەوە-بەنەدەبانە ٢- دەپوکێتەوە، بچوکتر دەبێتەوە، دێتەخوارێ، لاوازتر دەبێ ٣- هەرەس، داڕوخان
٤- باری تەندروستی تێك دەچێ

decode/ˌdiːˈkəʊd/v هێما لێك دەداتەوە
هێماکان دەکاتەوە

decoder/ˌdiːˈkəʊd/n ئامێری هێماکەرەوە

decompose/ˌdiːkəmˈpəʊz/v بۆگەن دەبێ، دەرزێ، شی دەکاتەوە

décor/ˈdeɪkɔː(r)/n دیکۆر، جوانکردن

décorate/ˈdekəreɪt/v ١- جوان دەکا- دەرازێنێتەوە ٢- بۆیاغ دەکا
٣- مەدالیا دەبەخشێ بە..
١- جوانکردن

décoration/dsekəˈreɪʃn/n
٢- مەدالیا — دیکۆر کردن

décorative/ˈdekərətɪv/adj
رازاوە/نەخش و نیگاری..

décorator/n سەر باڵەخانە/دیکۆرساز

décorous/ˈdekərəs/adj
بەئەدەب، شیاو، خۆداپۆش

décorum/dɪˈkɔːrəm/n خۆداپۆش، رەفتاری باش/دروست

decoy/ˈdiːkɔɪ/n تەڵە

decrease/dɪˈkriːs/v - n کەمکردن، کەم دەکا

decree/dɪˈkriː/n - v فەرمان- بڕیار
فەرمان دەردەکا، بڕیار دەدا

decrepit/dɪˈkrepɪt/adj پیر، پەککەوتە

decrepitude/dɪˈkrepɪtjuːd/n
ئاشێ لەبەر پیری- بەساڵاچووی، داڕوخان

dedicate/ˈdedɪkeɪt/v ١- تەرخان دەکا
٢- پێشکەش دەکا- دەکاتە دیاری

dedication/ˌdedɪˈkeɪʃn/n تەرخانکردن، دیاری پێشکەشە بە

deduce/dɪˈdjuːs/v بەدەست دێنێ-
فەراهەم دێنێ

deduct/dɪˈdʌkt/v ١- لێی دەردێنێ
٢- لێی دادەشکێنێ
١- لێدەرهێنان

deduction/dɪˈdʌkʃn/n
٢- بەدەستهێنان

deed/diːd/n ١- کار- کردەوە
٢- بەڵگەنامەی یاسایی

deem/diːm/v وادادەنێ

deep/diːp/adj ١- قووڵ(دەریا)
٢- دەنگی نزم
٣- زێدەڕۆیی- تاری

deepen/ˈdiːpən/v قووڵ دەکا

deep-freeze/n بەستەر- بەستەڵەك

deep-rooted/adj رەگ داکوتاو

deer/dɪə(r)/n مامز- ئاسك

deface/dɪˈfeɪs/v دەشێوێنێ

defamation/ˌdefəˈmeɪʃn/n ناوزڕاندن/ ناوپیس کردن/ لەکەدارکردن

defamatory/dɪˈfæmətri/n
ناوزڕان- جوێندانی

default/dɪˈfɔːlt/n — v کەمتەرخەمی، ئامادەنەبوون
کەمتەرخەمی دەکا لە..

defaulter/n کەمتەرخەم- یاخیبوو

defeat/dɪˈfiːt/v دەشکێنێ- بەسەردەکەوێ
دوژمن-دەشکێنێ- دەبەزێنێ

defeatism/dɪˈfiːtɪzəm/n پەتای بەزین/ گیانی شکان و بەزین

debatable/dɪˈbeɪtəbl/adj مشت ومڕ هەڵدەگریٚ/ گومان هەڵدەگریٚ
debate/dɪˈbeɪt/v مشت ومڕ- ڕووبەڕوو ١- مشت ومڕ دەکا ٢- دەگۆڕێ- بیردەکاتەوە.. تاییگۆڕیٚ
debauch/dɪˈbɔːtʃ/v تێك دەدا، داوێن پیسی دەکا
debauchery/dɪˈbɔːtʃəri/n خراپەکاری، داوێن پیسی، شوێنی داوێن پیسی
debenture/dɪˈbentʃə(r)/n بۆندی قەرد
debility/dɪˈbɪləti/n لاوازی/تەندروستی خراپ بوون
debit/ˈdebɪt/n - v قەرد، دەسمایەی قەرد/ لەسەریحساب کرد
debonair/ˌdebəˈneə(r)/adj/ ئیسك سوك/ خوێن شیرین
debrief/ˌdiːˈbriːf/v زانیاری لێوەرگرتن
debris/ˈdebri/n پارچەپارچەی، چڵ وچێو
debt/det/n قەرد
debtor/ˈdetə(r)/n قەردار
دەسال/ دەیە decade/ˈdekeɪd/n
decadence/ˈdekədəns/n ١- پوکانەوە، ڕۆچوون ٢-لاساری ڕەوشتی
decadent/ˈdekədənt/adj ڕەوشت نزم/ بێڕەوشت، داڕوخاو
decamp/dɪˈkæmp/v هەڵدێ-تێ دەتەقێنێ
decapitate/dɪˈkæpɪteɪt/v سەری دەبڕێ، لەملی دەدا
decarbonize/v کاربۆن لە.. لادەبا
decay/dɪˈkeɪ/v تێك دەچێ، بۆگەن دەبێ، دەپوکێتەوە
deceased/dɪˈsiːzd/adj کۆچکردوو، خوالێخۆشبوو
deceit/dɪˈsiːt/n گزی، فێڵ
deceitful/dɪˈsiːtfl/adj فێڵباز، دووڕوو
deceive/dɪˈsiːv/v فێڵ دەکا، قۆپیە دەکا

December/dɪˈsembə(r)/n مانگی کانونی یەکەم
decency/ˈdiːsnsi/n ڕەوشت باشی/ ڕەفتاری باش
decent/ˈdiːsnt/n ١- بەڕێز ٢- ناوە ناوە باش، مامناوەندی ٣- خۆداپۆش٤- شیاو، گونجاو
decentralize/diːˈsentrəlaɪz/v ١- لەدەسەڵاتی ناوەندی دادەبڕیٚ ٢- دەسەڵات دان بەئەنجومەنە ناوخۆییەکان- ناوچەییەکان
deception/dɪˈsepʃn/n گومڕاکردن- گزی- فێڵ- سەر لێ شێواندن
deceptive/dɪˈseptɪv/adj گومڕاکەر، درۆزن، کەنکەڵەیی- خەیاڵی
decibel/ˈdesɪbel/n یەکەی پێوانی بەرزێتی دەنگ
decide/dɪˈsaɪd/v ١- بڕیاردەکا- بیردەکاتەوە لە ٢- یەکلادەکاتەوە ٣- وادەکا بڕیاربدا، ناچاری دەکا بڕیار بدا
decided/adj - سورە لەسەر- موکوڕ - ڕشدە لەسەر- یەکلاکەرەوە- ڕوون و ئاشکرا
decidedly/adv یەکلاکەرەوە بەبێ گومانی- بەبێ دوو دڵی
deciduous/dɪˈsɪdʒuəs/adj گەڵاکانی لە پایزدا دەوەرن وەریو/خەزانگرتوو
decimal/ˈdesɪml/n دەیی
decipher/dɪˈsaɪfə(r)/v ١- هێما لێکدەداتەوە ٢- تەسلیم دەکاتەوە
decision/dɪˈsɪʒn/n ١- بڕیار ٢- سووربوون- ڕشتی
decisive/dɪˈsaɪsɪv/adj دوابڕیار- یەکلاکەرەوە
deck/dek/n ١-پشت یان ڕووی کەشتی ٢- نهۆم لە پاپۆڕ یان پاس ٣- ئامێری قەوان و کاسێت

**dash/dæʃ/n – v** ١–هەڵپە ٢– (–)کورتەهێڵ
٣– هەندێ لە٤– تێك دەدا
٥– دەپرژێنێ٦– بەپەلە
**dashboard/ˈdæʃbɔːd/n** تەختەی پێوانە
**dashing/adj** جەسور/ بەجەرگ
**data/ˈdeɪtə/n** داتە
**date/deɪt/n** ١– دارخورما
٢– خورما٣– مێژوو، کات
**out of date** کاتی بەسەر چووە
**up to date** هاوچەرخ
کوڕی زەمەنی خۆیەتی، لەگەڵ کات دەڕوا
٤– ژوان
**dated/ˈdeɪtɪd/adj** کۆن، دێرین
**daub/dɔːb/v** پیس دەکا
**daughter/ˈdɔːtə(r)/n** کچ، کچی
**daughter-in-law/n** بووك، ژنی کوڕ
**daunt/dɔːnt/v** ورەی دادەمرکێ، دەترسێ
**nothing daunted** هیچ شتێ
ورەی نایەنەتە خوارێ
**dauntless/ˈdɔːntls/adj** نەترس، جەسوور
**dawdle/ˈdɔːdl/v** کات بە فیڕۆ دەدا/
بەلادا دەکەوێ
**dawn/dɔːn/n-v** شەبەق، بەری بەیان،
سەحەر، کازیوە
شەبەق دەدا، ڕۆژ هەڵدێ
**day/deɪ/n** ڕۆژ
**daybreak/ˈdeɪbreɪk/n** بەرەبەیان، کازیوە
**daylight/ˈdeɪlaɪt/n** گزنگ
**daylight saving** پێشخستنی کاتژمێرێك
لە هاوین بۆ سود وەرگرتن لە ڕۆژ
**daytime/ˈdeɪtaɪm/n** لە کاتی ڕۆژدا
**daze/deɪz/v** گێژ دەبێ، وڕدەبێ
**daze/n** گێژبوون، وڕبوون، لەخۆچوون
**in a daze/n** لەحاڵەتی تورەبووندا
**dazzle/ˈdæzl/v** ئاوی چاوی دەبا،
کوێرەنی دەکا

**dead/ded/adj** ١– مردوو/ لەکارکەوتوو
٢– وەك یەك٣– بێ هۆش– بێ هەست
٤– بەدروستی لەکاتی خۆی
**deaden/ˈdedn/v** ١– دادەمرکێنێ، کزدەکا
٢– کپ دەکا٣– دەمرێنێ
**deadline/ˈdedlaɪn/n** دوامۆڵەت
**deadly/ˈdedli/adj** بکوژ، کوژەر
**deaf/def/n - adj** کەڕ
**deaf-aid** ئامێری بەهێزکردنەوەی گوێ
**deafen/ˈdefn/v** (گوێ) کەڕ دەکا
**deal/diːl/n - v** ١– بڕ
٢– دابەشکردنی کارتی قومار
٣– مامەڵەی بازرگانی ٤– مامەڵە– ئاڵوێڵ
٥– داری سپی ٦– کارت دابەش دەکا
٧– مامەڵە... دەکا
**dealer/ˈdiːlə(r)/n** بازرگان
**dealings/ˈdiːlɪŋz/n** مامەڵە لەگەڵ کردن–
کڕین و فرۆشتن
**dean/diːn/n** ڕاگر، پلەیەکی بەرزی کەنیسە
**deanery/ˈdiːnəri/n** ڕاگرایەتی
**deanship/n** ڕاگرایەتی
**dear/dɪə(r)/adj** ١– ئازیزخۆشەویست
٢– گران– گرانبەها
**Oh dear** یاهاوارا– پەکوو!
**dearth/sɜːθ/n** برسیەتی– کەمیی–
دەگمەنی خواردن
**death/deθ/n** ١– مردن– مەرگ٢– کۆتایی
**death penalty/n** سزای مەرگ
**death rate/n** ڕێژەی مردن
**death toll/n** ژمارەی کوژراوان
**death warrant** بەڵگەنامەی لەداردان
**deathly/ˈdeθli/adj** مەرگ ئاسا
**deathly pale** ڕەنگ زەردی وەك مردوو
**debar/dɪˈbɑː(r)/v** ئامێلێ– بیوەری دەکا
**debase/dɪˈbeɪs/v** بەهای کەم دەکاتەوە
**debasement/dɪˈbeɪsmənt/n**
کەمکردنەوەی بەها/ پیسێتی– گومڕایی

## Dd

D-d/di:/ چوارەم پیتی ئەلفبای ئینگلیزییە

dab/dæb/v - n پاکی دەکاتەوە
١-دەست لێدانێکی هێواش
٢-ماسی٢-خاڵ- نوختە

dabble/ˈdæbl/v ١-تەڕدەکا
دەست و پێی لەناو ئاودا تەڕ دەکا
٢- ئارەزوو دەکا/ خۆی سەرقاڵ دەکا

dabbler/ˈdæblə(r)/n ئارەزووکار-
نەک پیشەکار

dad/dæd/n بابە( بەزمانی منداڵ)

daddy/ˈdædi/n بابە( بەزمانی منداڵ)

daffodil/ˈdæfədɪl/n نێرگز

daft/dɑ:ft/adj هیچ وپوچ- گەلحۆ

dagger/ˈdægə(r)/n خەنجەر

daily/ˈdeɪli/adj - adv ڕۆژانە

dainty/ˈdeɪnti/adj ناسک- نازدار- نەرم
خواردنی بەلەزەت

dairy/ˈdeəri/n ١- کارگەی شیرەمەنی-
سپیاتی ٢- کۆگای فرۆشتنی سپیاتی

dais/n سەکۆ

daisy/ˈdeɪzi/n بەیبون، گوڵی بەهار
گوڵەکی بچوکی سپی ناو زەردە

dale/deɪl/n دۆڵێکی بچوک(لەباکوری
ئینگلتەرە)

dally/ˈdæli/v ١- پیاهەڵدەڵێ-
وازی لەگەڵ دەکا ٢- کەساس دەبێ
تەمبەڵی دەکا لە..

dam/dæm/n - v بەند
بەند دادەنێ- بەربەست دادەنێ

damage/ˈdæmɪdʒ/n - v ١- زیان
٢- بژاردنی دراوی زیان دەگەیەنێ

dame/deɪm/n ١- خاتوون
پلە- پوورێ- ئافرەتی بەساڵاچوو
٢- پلەی شەرەف..

damn/dæm/v نەفرەت دەکا، نەفرین دەکا
نەفرین، نەفرەتنەملی ئاگر، ناو جەهەنەم

damnable/ˈdæmnəbl/adj ناشرین-
نەفرەت لێکراو

damnation/dæmˈneɪʃn/n
نەفرەت لێ کردن

نەفرەت لێکراو-
damned/dæmɪd/n
شەیتان- ئەهریمەن

damp/dæmp/adj - v شێ- خوسار
١- تەڕ دەکا٢- دادەمرکێنێ- کز دەکا

damsel/n خاتوون، کچ، شوونەکردوو

damson/ˈdæmzn/n پلەرخۆخ- هەڵوژە

dance/dɑ:ns/n - v سەما، سەما دەکا

dancer/ˈdɑ:nsə(r)/n سەماکەر

dandruff/ˈdændrʌf/n قرێژ کرێش

danger/ˈdeɪndʒə(r)/n مەترسی

dangerous/ˈdeɪndʒərəs/adj ترسناک،
خەتەرناک- گرنگ

dangle/ˈdæŋgl/v شۆڕدەبێتەوە

dank/dæŋk/adj زۆر شێدار، سرمە

dappor/ˈdæpə(r)/adj ڕێک و پێک،
چالاک- بزێو

dare/deə(r)/v – n ١- بەرەنگاری دەکا-
بەرەنگاری ٢- جەسوری- دەوێرێ

daredevil/ˈdeədevl/n سەرچڵ-
سەر بەکێشە/ هەڵەشە

daring/ˈdeərɪŋ/adj – n وێران، ئازا،
جەسور

dark/dɑ:k/adj شاراوە، تاریک،
خەمۆک، ئەسمەر

darken/ˈdɑ:kən/v تاریکی دەکا

darkness/ˈdɑ:knəs/n تاریکی

darling/ˈdɑ:lɪŋ/n گیانە، خۆشەویستەکەم

darn/dɑ:n/v پینە دەکا، دەدورێتەوە

dart/dɑ:t/n ١- تیر- سارۆخ
٢- بەتیژ دەرچوون ٣- پەیوەستە بەدووری
٤- وەک تیر دەردەچێ، هەڵپە دەکا

cylindrical/səəlındrıkl/adj لولەکی

cynic/ˈsınık/adj گاڵتەجاڕ، قزشمەچی، بێزار

cynical/ˈsınıkl/adj گاڵتەجاڕی

cynicism/ˈsınısızəm/n دنیا بە هەند هەڵنەگرتن گومان لێ بوونی (چاکە) دەکا

cyst/sıst/n ئاوسان/ تورەگە

czar/n تزار، سیزەر

czarevitch/n کوڕی قەیسەر- کوڕە گەورەی قەیسەر

czarevna/n کچی قەیسەر

czarina/n ژنی قەیسەر ئیمپراتۆری ڕووسی

czarism/n قەیسەریەت،سیستەمی دیکتاتۆری

**current/ˈkʌrənt/n** ١– رەوت– تەوژم
٢– شەپۆل، هێز٣– ڕۆیشتوو، ئێستا،
ژمارەی کۆتایی– دواژمارە لە..

**curriculum/kəˈrɪkjələm/n**
بەرنامەی خوێندن

**curry/ˈkʌri/n** کاری، بەهارات

**curse/kɜːs/n- v** ١–نەفرەت، جوێن ٢–شووم
نەفرەت دەکا– جوێن دەدا

**cursory/ˈkɜːsəri/adj** بروسکە ئاسا،
ڕواڵەتی، سەرپێیی

**curt/kɜːt/adj** (وەڵامێکی) وشک

**curtail/kɜːˈteɪl/v** کورتی دەکاتەوە،
پوختی دەکا

**curtain/ˈkɜːtn/n** پەردە، داپۆش

**curtsey/ˈkɜːtsi/n - v** کڕنۆش دەبا،
کڕنۆش بردن، خۆچەماندنەوە

**curve/kɜːv/n - v** چەماوە، کەوانەیی،
بادانەوە

**cushion/ˈkʊʃn/n - v** کوشن، سەرین
کەم دەکاتەوە، هێوردەکاتەوە

**custard/ˈkʌstəd/n** کاستەر

**custodian/kʌˈstəʊdiən/n** پاسەوان،
ئەمیندار

**custody/ˈkʌstədi/n** ١– چاودێری
٢– زینداني کردن– حەپس کردن

**custom/ˈkʌstəm/n** ١– داب– داب و نەریت
٢– بازرگانی– مامەڵە ٣– باجی گومرگی

**customarily/adj** بەئاسایی

**customary/ˈkʌstəməri/adj**
ڕاهاتوو، ئاسایی

**customer/ˈkʌstəmə(r)/n**
هەمیشەکڕیار–مەعمیل

**cut/kʌt/n-v** ١–بڕین ٢–بڕین
٣– کەمکردن– دابەزاندن ٤– لابردن/
لێکردنەوە
٥– شێوازی قوماش– پەڕۆك
٦– پارچەگۆشت
١– دەبڕێ– گۆشت– قسە
٢– کەمدەکاتەوە–نرخی– دادەبەزێنێ
٣– لادەبا– هەڵدەوەشێنێتەوە
٤– فەرامۆش دەکا، نکوڵی دەکا
٥– دار و درەخت قەڵەم دەکا–
لق و پۆپی دار دەبڕێ
٦– داردەبڕێ– نرخ دابەزێنێ
٧– (سەر) دەپەڕێنێ– دادەبڕێ
٨– بێبەش دەکا– میراتی نادانێ
٩– قسەی دەبڕێ
١٠– پارچە پارچە دەکا– قوماشەکە دەبڕێ–
قیاس وەردەگرێ
١١– وازدەهێنێ ١٢– دەسازێ– ناسازێ،
دەگونجێ ١٣– دابڕاو– خەمبار
١٤– دەبڕێ– هێڵ هێڵێکیتر دەبڕێ
١٥– لەکاردەکەوێ

**cutter/ˈkʌtə(r)/n** بڕەر، ئامێری شت بڕین

**cute/kjuːt/adj** زیرەك، جوامێر،
جوان، خۆشەویست

**cutless/n** کورتەشیر، شمشێری کورت

**cutler/n** فرۆشیار/ دروستکەر/ چاکەری
شت و مەکی بڕین

**cutlery/ˈkʌləri/n** چەقوو چەنگاڵ/
چەقۆکاری

**cutlet/ˈkʌtlət/n** پارچەگۆشت

**cutthroat/ˈkʌtθrəʊt/adj** خوێنڕێژ–
کوژەر

**cutting/n - adj** ١–ڕێڕەو–ڕاڕەو– تونێل
٢– پارچە(ڕۆژنامە)٣– پارچە (دار)
٤– وشك– بریندارکەر ٥–بڕین

**cycle/ˈsaɪkl/n - v** ١– خول
٢– زنجیرە(گۆڕانی) ٣– پایسکل
پایسکل دائاژۆ/سواری پایسکل دەبێ

**cyclist/ˈsaɪklɪst/n** پایسکل هاژۆ
پایسکلسوار

**cyclone/ˈsaɪləʊn/n** زریان

**cylinder/ˈsɪlɪndə(r)/n** لوولەك– قەوان

crystalgazing/n - v دیتنی بەخت، پێشبینی دەکا

crystallization/ˌkrɪstəlaɪˈzeɪʃn/n پرۆسەی بلوراندن بە کریستالکردن- پێگەیین

crystallize/ˈkrɪstəlaɪz/v دەبلورێ- پێدەگا- بەکریستال دەبێ

cub/kʌb/n بەچکەشێر، ناکارامە

cube/kju:b/n ١- شەش پالو

cube root/n ٢- رەگی سێ‌جا

cubed/adj شەشپالوبو

cubic/ˈkju:bɪk/n سێ‌جا

cubicfoot/n قەدی سێ‌جا

cubicle/ˈkju:bɪkl/n بەشێکی بچوکی جیاکراوە لە ژورێکی گەورە

cuckoo/ˈkʊku:/n کوکو- وەقواق

cucumber/ˈkju:kʌmbə(r)/n خەیار- ئارووـ ئاروێ

cuddle/ˈkʌdl/v لەئامێز دەگرێ- لەباوەش دەگرێ- باوەش پێدادەکا

cue/kju:/n ١- ئاماژە بۆ دەست پێکردن ٢- داری بلیارد

cuff/kʌf/n - v ١-سەرقۆل، سەردەست ٢- زللەی لێدەدا، شەقی لێدەدا

cuisine/kwɪˈzi:n/n هونەری چێشت لێنان

cul-de-sac/ˈkʌl də sæk/n رێی گیراو- داخراو، شەقامی بەگرێ

culinary/ˈkʌlɪnəri/adj پەیوەست بە چێشت لێنان

culminate/ˈkʌlmɪneɪt/v دەگاتە پۆپکە- لوتکە

culmination/ˌkʌlmɪˈneɪʃn/n لوتکە، پۆپکە

culprit/ˈkʌlprɪt/n تاوانبار- گوناهبار

cult/kʌlt/n سیستەمی ئایینی، پەرستن

cultivate/ˈkʌltɪveɪt/v ١- زەوی دەکێلێ ٢- پەرەدەستێنێ ٣- گەشەدەکا

cultivation/ˌkʌltɪˈveɪʃn/n زەوی کێلان- جوتیاری- گەشە

cultural/ˈkʌltʃərəl/n رەوشەنبیری- رۆناکبیری، شارستانی

culture/ˈkʌltʃə(r)/n ١- رۆشنبیری- شارستانی ٢- پەروەردە- بەخێوکردن ٣- چاندنی بەکتریا

cumbersome/ˈkʌmbəsəm/adj پەشێو، گران، ماندوکەر

cunning/ˈkʌnɪŋ/adj فێڵباز، زۆرزان

cup/kʌp/n ١- کوپ، پیالە ٢- خواردنەوە

cupboard/ˈkʌbəd/n دۆلاب، کەنتۆر

cur/kɜ:(r)/n سەگێکی بێ‌قیمەت- بێ‌میزاژ

curable/ˈkjʊərəbl/adj چارەی دەکرێ

curate/ˈkjʊərət/n قەشە

curator/kjʊəˈreɪtə(r)/n چاودێر، پاسەوان، ئەمیندار

curb/kɜ:b/n - v لغاو، لێواری شۆستە، دادەمرێ/ دادەمرکێنێ

curd/kɜ:d/n شیری مەییو

curdle/ˈkɜ:dl/v دەمەیێ، دەبێتە کەرە، دەترشێ

cure/kjʊə(r)/n - v ١- چارە، چارەسەر چاک دەبێتەوە، چاک دەکاتەوە ٢- دەپارێزێ

curfew/ˈkɜ:fju:/n ١-هاتوچۆ قەدەغەکردن ٢-زەنگ

curiosity/ˌkjʊəriˈɒsəti/n حەز لەقسان خۆتێ هەڵقورتێنەری ، لاپرەسەنی

curious/ˈkjʊəriəs/adj ١- زانخواز ٢- سەیر ٣- لاپرەسەن

curl/kɜ:l/n - v لۆچ دەبێ، پوت دەبێ، پورچ دەبێ

curly/ˈkɜ:li/adj لوول، لۆچ، پوت

currant/ˈkʌrənt/n کشمش، مێوژی رەزمی

currency/ˈkʌrənsi/n دراو، پارە

٦- دەبڕێ- دەپەڕێتەوە
٧-(پێ) (لەسەرپێ) دادەنێ ٨- هێڵێك دەكێشێ
٩- نیشانەی خاچ لەسەر سینگی دادەنێ
١٠- ئاوێتە دەكا- تێكەڵ دەكا ١١- تێدەپەڕێ
١٢- بەربەستی دەكا، بەرەنگاری دەكا

crossbar/ˈkrɒsbɑː(r)/n بەربەست- لەمپەر

cross-examination /ˌkrɒs ɪɡˌzæmɪˈneɪʃn/n دواندن- قسەلێوەرگرتن

cross-examine/n دەیدوێنێ- قسەی لێ وەردەگرێ

cross-eyed/ˈkrɒs aɪd/adj خێل

crossing/ˈkrɒsɪŋ/n پەڕینەوە- بەردەباز

cross-legged/ˌkrɒs legd/adj پێ لەسەر پێ دانیشتوو

cross-question/ˌkrɒs kwestʃən/v لێدەپرسێ- پرسینەوەی لەگەڵدەكا

cross-reference/ˌkrɒs ˈrefrəns/n ئاماژە بۆ خوێنەر بە بەشێكی تری هەمان كتێب

cross-roads/ˈkrɒsrəʊdz/n یەكتربڕینی چەند ڕێگایەك مەفرەق، چوارڕیان

cross-section/ˈkrɒs sekʃn/n پانەبڕگە هەر بڕگەیەو چەند جۆرێكی جیا دەنوێنێ

crossword/ˈkrɒswɜːd/n مەتەڵ- هێما

crouch/kraʊtʃ/v هەڵدەكورێ، كرنۆش دەبا خۆی شۆڕ دەكاتەوە تا بگاتە زەوی

crow/krəʊ/n قەلەرەش- قەلەرەشكە

crow/v دەقوقێنێ

crowd/kraʊd/n حەشامەت- ئاپۆرە- قەرەباڵغی

crowd/v خڕدەبنەوە- قەرەباڵغی دروست دەكەن

crown/kraʊn/n ١-تاج ٢- تۆقەسەر ٣- لوتكە- پۆپكە

crown/v تاج لەسەر دەنێ

crucial/ˈkruːʃl/adj ناخۆش- یەكلاكەرەوە سەرەكی- گەوهەری

crucifixation/ˌkruːsəˈfɪkʃn/n خاچ

crucify/ˈkruːsɪfaɪ/v لەخاچ دەدا

crude/kruːd/n خاو- دەست لێنەدراو

crude-oil/ˈkruːdɔɪl/n نەوتی خاو

cruel/kruːəl/adj توند- تیژ- ڕەق

cruelty/ˈkruːəlti/n توندی دڵڕەقی، سەختی

cruise/n گەشتێكی دەریایی

cruise/v دێت و دەچێ

cruiser/ˈkruːzə(r)/n ڕاونەر

crumb/krʌm/n پارچە نان- كێك

crumble/ˈkrʌmbl/v هەڵدەوەشێنێتەوە- ورد دەكا/ هەرەس دێنێ

crumple/ˈkrʌmbl/v دەقۆپێتەوە- پێكدێتەوە- دەچێتەوە ناویەك

crunch/krʌntʃ/n – v دەكرمێنێ، كاتێكی ناخۆش

crusade/kruːˈseɪd/n هێرشی خاچ پەرستان

crusader/kruːˈseɪdə(r)/n خاچ پەرست

crush/krʌʃ/n - v ١- حەشامەت ٢- شەیدایی كاتی ٣- دەشێلێ- دەكوشێ ٤- سەركوت دەكا

crust/krʌst/n توێكڵ- توێكڵی ڕەق

crutch/krʌtʃ/n شەقرە- داری ڕۆیشتن، داری بن هەنگڵ

crux/krʌks/n كاكڵی بابەت، خاڵی گەوهەری

cry/kraɪ/n - v ١- هاوار، بانگ ٢- گریان، كرووزانەوە ٣-دەگری، دەكرووزێتەوە

cryptic/ˈkrɪptɪk/adj نهێنی، شاراوە، لێڵ

crystal/ˈkrɪstl/n كریستاڵ، بلوور

ساریلکه

creed/kri:d/n باوەڕی، ئایین

creek/kri:k/n جۆگە، جۆگەلە، ڕووبار

creep/kri:p/v ١- بەهێمنی دەخشێ- دەجوڵێ ٢- دەلەرزێ ٣- گەڵا دەردەکا (بەسەر دیواردا بڵاودەبێتەوە)

creeper/ˈkri:pə(r)/n ١- خشۆک٢-لق دەر

creepy/ˈkri:pi/adj ترسناک - تۆقێنەر

cremate/krəˈmeɪt/v مردوو دەسووتێنێ

cremation/krəˈmeɪʃn/n سوتماک- سوتاندنی مردوو

creosote/ˈkri:əsəʊt/n کریزۆت

crescendo/krəˈʃendəʊ/adj ١-زیاد بوونی پلەیی ٢-بەرزکردنەوەی دەنگ

crescent/ˈkresnt/n مانگ- هەیڤ

cress/kres/n خورەی ئاو/داری بچوکی گەڵاسەوز

crest/krest/n ١- پۆپیتەی کەڵەباب- کەڵەشێر ٢- لوتکە- پۆپکە

crestfallen/ˈkrestfɔ:lən/adj خەمبار، دڵشکاو، بێئومێد

crevasse/krəˈvæs/n درزێکی قووڵ لە بەستەڵەک

crevice/ˈkrevɪs/n درز، شەق

crew/kru:/n دەستەی فڕۆکەوان، دەریاوان

crib/krɪb/n-v ١-بێشکە، لانکەی منداڵ ٢- وەرگێڕانی وشە بەوشە ٣- قوپیە دەکا ٤- ئاخوڕ

cricket/ˈkrɪkɪt/n ١- سیسرکە- کلۆ ٢- یاری کریکیت

crime/kraɪm/n تاوان

criminal/ˈkrɪmɪnl/adj تاوانبار

criminology/ˌkrɪmɪˈnɒlədʒi/n تاوانناسی- تاوانزانی

crimson/ˈkrɪmzn/adj قورمزی،سوری تێر

cringe/krɪndʒ/v بەپیك دیتەوە، بەچۆك دێ

cripple/ˈkrɪpl/n - v پەککەوتو، شەلە/ پەکیدەکەوێ

crisis/ˈkraɪsɪs/n قەیران، ئاڕیشە، تەنگوچەڵەمە

crisp/krɪsp/adj ١- خاو- ئاوپۆش ٢- بوژاوە٣- بزێو- پەکلاکەرەوە

crisscross/ˈkrɪs krɒs/adj لەسەر شێوەی هێڵی یەکبڕ

criterion/kraɪˈtɪəriən/n مەرج، بنچینە- پێوانە- پێوەر

critic/ˈkrɪtɪk/n ڕەخنەگر، کەم و کورتی دۆزەوەر/ دیارکەر

critical/ˈkrɪtɪkl/n ١- ڕەخنەیی ٢- تەنگژە-ناخۆش

criticism/ˈkrɪtɪsɪzəm/n ڕەخنە

criticize/ˈkrɪtɪsaɪz/v ڕەخنەدەگرێ

croak/krəʊk/n - v قیڕەی بۆق قیڕەی دێ، پێشبینی شتی ناخۆش دەکا

crockery/ˈkrɒkəri/n دەفری گلێنە/ قۆری لە قوڕ دروستکراو

crochet/ˈkrəʊʃeɪ/n - v کاری چنین

crocodile/ˈkrɒkədaɪl/n تیمساح

crook/krʊk/n ١- خوار- چەماوە- گۆپاڵ- قۆچان ٢- فێڵباز- ڕێگر، چەتە

crooked/ˈkrʊkɪd/adj ١- خوار- چەماوە ٢- بەدخو- ناشەریف- نارێك

croon/kru:n/v بەدەنگێکی لاواز-هێدی- گۆرانی دەڵێ

crop/krɒp/n ١- دانەوێڵە

crop/v بەرهەم دێنێ ٢- لەناکاو ڕوودەدا ٣- قەڵەم کردن- بڕینی کورت ٤- دەلەوەڕێ- دەلەوەڕێنێ

cross/krɒs/n - v ١-نیشانەی (جاران X) یان (کۆ +) ٢- خاچ ٣- تێکەڵە- موتوربەکراو- دووڕەگ ٤- تورە ٥- دژ- پێچەوانە

**crane/kreɪn/n** ١– کەڵك– قولینگ
٢– بەرزکەرەوە– کرێن
٣– ملی بەرزکردەوە یان درێژ دەکاتەوە تا ببینێ

**cranium/ˈkreɪniəm/n** بەشێك لە کەللەسەر/ مێشك

**crank/kræŋk/n** ١– کەرەنك٢– ئارەز
نیگەرانی– خۆش– رابواردن–
ئۆتۆمبیل هەڵدەکا، کەرەنك دەکا

**cranny/ˈkræni/n** درز، شەق

**crash/kræʃ/n** ١– بەریەك کەوتن/
شتێ بەر شتێ دەکەوێ ٢– ئۆتۆمبیل بەریەك
دەکەون– دوو ئۆتۆمبیل بەریەك دەکەون
خولێکی رامێنان–مەشقی– چڕ

**crate/kreɪt/n-v** سندوقی شەحن/
شەحن دەکاتەوە

**crater/ˈkreɪtə(r)/n** دەمی بورکان–
دەمی ئاگرپرژێن

**crave/kreɪv/n** بەپەرۆش دەبێ،
شەیدای دەبێ

**craving/ˈkreɪvɪŋ/n** شەهوە– زۆرلێ
کردنی زایەندی
سوتان بۆ، شەیدا بۆ

**crawl/krɔːl/n - v** ١– هێواش جولان–
لەسەر سینگ خشان
٢– کرۆڵ– سینگەمەلە– جۆرێکە لە
مەلەوانی
١– لەسەر سینگ دەخشێ
٢– بەهێواشی دەڕوا
٣– دادەپۆشێ– حەشامەت پێك دەهێنێ

**crayon/ˈkreɪən/n** تەباشیری رەنگاورەنگ/
رەنگاورەنگ

**craze/kreɪz/v** شێت دەبێ– تێکدەچێ

**craziness/ˈkreɪzɪnəs/n** شێتی، گەلحۆیی،
گەوجێتی

**crazy/ˈkreɪzi/adj** ١– شێت، بێ‌ئەقڵ
٢– شەیدا– عاشق– سوتاو

**creak/kriːk/n - v** جێرەجێر دەکا/جیرە

**creaky/ˈkriːki/adj** لەرزۆك

**cream/kriːm/n - v** ١– سەرتو–سەرنقیشك
٢– رۆن– شتی وەك کرێم– ماکیاژ
٣– رەنگی زەردی کاڵ
سەرتو لەشیر دەگرێ، کەرە لەشیر دروست دەکا

**creamy/ˈkriːmi/adj** چەور

**creas/kriːs/n - v** لۆچ– لۆچی ئەێدێ–
لۆچ دەبێ
چورچ– چورچ دەبێ

**create/kriˈeɪt/v** دەخولقێنێ– دروست دەکا

**creation/kriˈeɪʃn/n** ئافراندن–
داهێنان/ خەڵق کردن

**creative/kriˈeɪtɪv/adj** داهێنەر

**creator/kriˈeɪtə(r)/n** ئافەریدە– داهێنەر،
دروستکار(خوا)

**creature/ˈkriːtʃə(r)/n** دروستکراو–
گیانلەبەر

**creche/n** دایەنگا، خانەی منداڵانی بیژی،
هەتیوخانە

**credence/ˈkriːdns/n** باوەڕپێکردن

**credentials/krəˈdenʃlz/n** بەڵگەنامەی
باوەڕپێکردن

**credibility/ˌkredəˈbɪləti/n**
باوەڕپێکراوە– جێ‌باوەڕی

**credible/ˈkredəbl/adj** باوەڕپێکراو

**credit/ˈkredɪt/n** ١– چاکە– دان بەچاکەدان
٢– ژوانی (پارەدان)٣– قەرد
٤– لیستی ناوانی بەشداربوو
١– بەراست دەزانێ/ باوەڕی پێ‌دەکا
٢– دان– زێدەکردن

**creditable/ˈkredɪtəbl/adj** شایەن بە
ستایش

**creditor/ˈkredɪtə(r)/n** قەردەر

**credulity/krɪˈdjuːləti/n** زوباوەڕکردن–
خۆشباوەڕ
سادە، ساویلکەیی

**credulous/kredjələs/n** خۆشباوەڕ

county/ˈkaʊnti/n هەرێم، پارێزگا
coup/ku:/n ئیێدان،هەنگاوێکی سەرکەوتوو، کودەتا
couple/ˈkʌpl/n جووت- دووان
couple/v دەبەستێتەوە- جووت دەبێ
couplet/ˈkʌplət/n دوانە
coupon/ˈku:pɒn/n کۆپۆن
courage/ˈkʌrɪdʒ/n ئازایەتی
courageous/kəˈreɪdʒəs/adj ئازا
courier/ˈkʊriə(r)/n پەیامبەر، رابەر
course/kɔ:s/n ١- رارەو- رەوت
٢-روو- رووگە ٣- گۆڕەپان ٤- کۆرسات
٥- ژەم ٦- ریزێ لە دیوار ٧- خوول
court/kɔ:t/n ١- دادگا ٢- گۆڕەپانی تێنس
٣- دەست و پێوەندی شا
٤-حەوش- حەوشە
court/v سرنجم رادەکێشێ- پیاو هەڵدەدا
courteous/ˈkɜ:tiəs/adj خۆشدوو
خۆشگوفتار، گوفتارخۆش، خۆشمەشرەب
courtesy/ˈkɜ:təsi/n خۆشدویی-
گوفتار خۆشی
courtyard/ˈkɔ:tjɑ:d/n حەوشە
cousin/ˈkʌzn/n ئامۆزا، کچ و کوڕەخاڵ
کچە پلك، کوڕەپلك، پوورزا
cover/ˈkʌvə(r)/n ١- سەرپۆش-
سەرقاپ- داپۆش
٢- پاراستن- چاودێری
٣- زەمانەت- دابین کردن
٤- چەقۆ و چەنگاڵ
cover/v ١- دادەپۆشێ ٢- دەبڕێ(رێگا)
٣- نیشانەدەگرێ ٤- دەشارێتەوە
coverage/ˈkʌvərɪdʒ/n
داپۆشینی رووداوەکان
covert/ˈkʌvət/n شاراوە
covertly/ˈkʌvətli/adj بە پەنهانی،
بە شاراوەیی، بەدزی

covet/ˈkʌvət/v چاوی بڕیوەتە...
covetous/ˈkʌvətəs/adj دڵکەرەوە،
چاوبڕ، چاوچنۆك
cow/kaʊ/n چێڵ، مانگا
cowboy/ˈkaʊbɔɪ/n گاوان
cowherd/ˈkaʊhɜ:d/n گاوان، مانگاگەل
coward/kaʊəd/n ترسنۆك
cowardice/ˈkaʊədɪs/n ترسنۆکی
cowardly/adv ترسنۆکانە
cower/ˈkaʊə(r)/v لەترسا خۆی
پێکدەهێنێتەوە
coy/kɔɪ/adj شەرمن
crab/kræb/n قرژانگی دەریا
crack/kræk/n ١- شەق(لەدیوار)
٢- دەنگەدەنگ ٣- بۆکسێکی توند
٤- شکانی کەم/ شکانی بەشی
٥- دوانی توند- روشکێن، قسەبڕ
crack/v ١- شەق دەکا/ درزی لێ دەکا
٢- دەنگێکی تیژ دەکا، دەنگە دەنگێکی
گەورەی ئیێدێ
cracked/ˈkrækt/adj بێهۆش- بێئاگا
cracker/n ١- بسکویت
٢- ئاگرەیاری- وازی بەئاگر- جۆرە یاریەکە
crackle/ˈkrækl/v تەقەتەق دەکا
cradle/ˈkreɪdl/n لانکە- لانك- بێشکە
cradle/v رادەژەنێ- دادەپۆشێ
craft/krɑ:ft/n ١- پیشە٢- بەلەم٣- فێڵ
craftsman/ˈkrɑ:ftsmən/n خاوەن پیشە/
پیشەداری کارامە
crafty/ˈkrɑ:fti/n فێڵباز
crag/kræg/n گاشەبەرد، کەوڕ
cram/kræm/v پڕدەکا
cramp/kræmp/v دەماری هەڵدەستێ -
قۆلینج دەکا
دەماری گورج دەبێ -توند دەکا -
بەیەك دێتەوە

corrosion/kə'rəʊʒn/n داخوران، ژەنگ هەڵێنان

corrugated/'kɒrəgeɪtɪd/adj شەپۆلی، پێچاوپێچ

corrupt/kə'rʌpt/adj-v گەنیو- شێواو- شێوێنراو
١- دەگەنێ ٢- بەرتیلی دەدا

corruption/kə'rʌpʃn/n خراپەکاری- شێواندن/ بەرتیل دان

corset/'kɔːsɪt/n کەمەربەند

cosh/kɒʃ/n - v خوترمە- دار/
بە خوترمە لێی دەدا- زوڕنا

cosmetics/kɒz'metɪks/n جوانکاری- کەرەستەی ئارایش- مەکیاج

cosmic/'kɒzmɪk/adj گەردوونی

cosmonaut/'kɒzmənɔːt/n
رابەری گەردوونی- رابەری کەشتی ئاسمانی

cosmopolitan/ˌkɒzmə'pɒlɪtən/adj
دوور لە ناوچەگەری
بێ‌نیشتمانی- هاونیشتمانی جیهانی

cost/kɒst/n - v تێچوون- بەهاتێ‌دەچێ

costliness/'kɒstlɪnəs/n گرانی- گرانبەهایی

costly/adj گران، گرانبەها

costume/'kɒstjuːm/n پۆشاك، کۆستم

cosy/'kəʊzi/adj گەرمو خۆش- فرە

cot/kɒt/n جێی نوستنی منداڵ

cottage/'kɒtɪdʒ/n کۆخ، خانوی بچوکی گوند

cotton/'kɒtn/n ١- لۆکە٢- داو
٣- قوماشی لۆکە٤- لۆکەی پزیشکی

couch/kaʊtʃ/n - v قەنەفە- جێ- تەخت
(بەهەندێ وشەی دیار).. دەردەبڕێ

cough/kɒf/n – v کۆخە- کۆخەدەکا، دەکۆکێ

could/kəd/modal توانی

council/'kaʊnsl/n ئەنجومەن-دیوان-

councillor/'kaʊnsələ(r)/n ئەندامی ئەنجومەنی شارەوانی

counsel/'kaʊnsl/n شورا- راوێژ

counsellor/'kaʊnsələ(r)/n راوێژکار

count/kaʊnt/n - v ١- ژماردن، دەژمێرێ
٢- ماددەیەك لە ماددەکانی تاوانبارکردن

count-down/'kaʊntdaʊn/n دادەژمێرێ
داژماردن- لەسەرەوە بەرەوخوارەوە

countenance/'kaʊntənəns/n
١-هێمنی ٢-ئەدگار ٣-هاندان

countenance/v هانی دەدا، پاڵپشتی دەکا

counter/'kaʊntə(r)/n فیشە، بەدیلی دراو لە گەمەی قومار
مێز
دژ- پێچەوانە

counteract/ˌkaʊntər'ækt/v
بەرەنگاری دەکا- بەرهەڵستی دەکا

counterfeit/'kaʊntəfɪt/adj -v
دەشێوێنێ- ساختەی دەکا- ساختە

counterfoil/'kaʊntəfɔɪl/n
کاغەزی وەرگرتن

counterpart/'kaʊntəpɑːt/n
هاوشان، هاوتا، دوژمن- نەیار

counter-productive /ˌkaʊntə prə'dʌktɪv/adj
کەمکەرەوەی بەرهەم

counter-revolution /ˌkaʊntə tevə'luːʃn/n
دژەشۆڕش، شۆڕشی چەواشە

countless/'kaʊntləs/adj
لەژمارەنەهاتوو، بێ‌شومار

country/'kʌntri/n ١- نیشتمان
٢- لادێ- گوند٣- زەوی

country house/n خانوی گوندی

countryside/'kʌntrisaɪd/n
گوند- لادێ

**copious**/ˈkəupiəs/adj زۆر، فره

**copper**/ˈkɒpə(r)/n ١- كانزای مس ٢- رەنگی مس٣- پۆلیس

**copulate**/ˈkɒpjuleɪt/v سەرجێی دەكا، جووت دەبێ لەگەڵ

**copulation**/ˌkɒpjuˈleɪʃn/n سەرجێی، جووت بوون

**copy**/ˈkɒpi/n لاسایی كردنەوە- لەبەرگرتنەوە

**copy**/v ١-ماددە بۆ چاپلەبەردەگرێتەوە ٢-قۆپیە دەكا ٣-وەك خۆی دەهێنێ

**copyright**/ˈkɒpiraɪt/n مافی لەچاپدان و بڵاوكردنەوە

**coral**/ˈkɒrəl/n شیلان، شیلانی- مەرجان، رەنگ مەرجانی

**cord**/kɔːd/n ١- گوریس، پەت، ژێ ٢- پەتی بربرە- دەنگەژێ- ژێیەكانی دەنگ

**cordial**/ˈkɔːdiəl/adj ١- خۆش دو- ئاسایی، گەرم ٢- خواردنەوەی بێكحول

**cordon**/ˈkɔːdn/n نیتاق- دامێنبەست- چێشت لێنەر

**core**/kɔː(r)/n – v ناوك- كاكل/ كاكل دەردێنێ

**co-rrespondent**/ˌkəu rɪˈspɒndənt/n هاوبەش لەكاری زینا (جووت بوونی ناشەرعی)

**cork**/kɔːk/n ١- ماددەی فلێن- تەپەدۆر ٢- لەمپەری تەپەدۆری

**corkscrew**/ˈkɔːkskruː/n شوشەكەرەوە

**corn**/kɔːn/n ١- دانەوێڵە- دان ٢- گەنمەشامی٣- پێستی رەق

**corner**/ˈkɔːnə(r)/n ١- گۆشە ٢-ناوچە/شوێن ٣- شاردنەوەی شت بۆ گرانی

**corner**/v ئابلۆقەی دەدا، رێی لێ بەرتەنگ دەكا

**cornet**/ˈkɔːnɪt/n كەرەنا- ئامێری مۆسیقا

**corollary**/kəˈrɒləri/n ئاكام، ئەنجام

**coronary**/ˈkɒrənri/adj - n تاجی- تاجانە- خوێنبەر

**coronation**/ˌkɒrəˈneɪʃn/n تاج لەسەرنان، ئاهەنگی تاج لەسەرنان

**coroner**/ˈkɒrənə(r)/n فەرمانبەری داد لە هۆی مردنی گومانلێكراو دەكۆڵێتەوە

**corporal**/ˈkɔːpərəl/adj – n دووخەت، سەردەستە لاشەیی، جەستەیی

**corporation**/ˌkɔːpəˈreɪʃn/n دەستە، ئەنجومەنی شارەوانی

**corps**/kɔː(r)/n چەك، دەستە

**corpse**/kɔːps/n لاشە، كەلەش

**corpulent**/ˈkɔːpjələnt/adj قەڵەو، گۆشتن

**corpuscle**/ˈkɔːpʌsl/n خرۆكەكانی خوێن

**correct**/kəˈrekt/adj -v ١- راست- دروست ٢- شیاو- گونجاو ١- چاكدەكاتەوە ٢- سەركۆنەی دەكا

**correction**/kəˈrekʃn/n راست كردنەوە

**correlate**/ˈkɒrəleɪt/v دەبەستێتەوە

**correlation**/ˌkɒrəˈleiʃn/n هاوپەیوەندی

**correspond**/ˌkɒrəˈspɒnd/v ١- رازی دەبێ- دەگونجێ لەگەڵ ٢- بە نامە پەیوەندی پێ دەكا

**correspondence**/ˌkɒrəˈspɒndəns/n نامەگۆڕینەوە خوێندن بە نامە

**correspondent**/ˌkɒrəˈspɒndənt/n پەیامنێر

**corridor**/ˈkɒrɪdɔː(r)/n ناوهەیوان، رارەو

**corroborate**/kəˈrɒbəreɪt/v پاڵپشتی دەكا، دوپاتی دەكاتەوە

**corrode**/kəˈrəud/v دادەخوری، ژەنگ هەڵدێنێ

١- گونجاوی، لەبار
٢- هۆکاری ئاسودەیی- حەسانەوە
٣- ئاردەست

**convenient/kən'vi:niənt/adj** گونجاو- لەبار

**convent/'kɒnvənt/n** دێر/ کۆمەڵێ رەبەن

**convention/kən'venʃn/n**
١- کۆبونەوە- کۆنفرانس
٢- داب- نەریت

**conventional/kən'venʃənl/adj** نەریتی- دابی- تەقلیدی نەریتگەری

**converge/kən'vɜ:dʒ/v** لەیەك خاڵ یەکدەگرنەوە

**conversation/ˌkɒnvə'seɪʃn/n** گفتوگۆ

**converse/kən'vɜ:s/v** دەدوێ، گفتوگۆ دەکا

**converse/'kɒnvɜ:s/adj** دژ

**conversion/kən'vɜ:ʃn/n** گۆڕین- گۆڕان (لەدین وەرگەڕان)

**convert/'kɒnvɜ:t/n** دین گۆڕین

**convert/kən'vɜ:t/v** دینێکی تر وەردەگرێ- دینیخۆی دەگۆڕێ

**convertible/kən'vɜ:təbl/adj** دەکرێ بگۆڕدرێ دەتوانرێ بگۆڕدرێ

**convex/'kɒnveks/n** قۆقز

**convey/kən'veɪ/v** ١- هەڵدەگرێ- دەگوازێتەوە ٢- دەگەیەنێ
٣- خاوەندارێتی زەوی وزار لەکەسێکەوە بۆکەسێکیتر دەگوازێتەوە.

**conveyance/kən'veɪəns/n**
١- گواستنەوە- گەیاندن ٢- بارهەڵگر
٣- بەڵگەنامەی گواستنەوەی زەوی و زار

**conveyor/kən'veɪə(r)/n** گوازەر- گەیەنەر

**convict/kən'vɪkt/v** تاوانباری دەکا، گوناهباری دەکا تاوانەکەی لەسەر دەچەسپێنێ. گوناهەکەی لەسەر ساغ دەکاتەوە.

**convict/kɒnvɪkt/n** گوناهبار، حوکمکراو

**conviction/kən'vɪkʃn/n**
١- گوناهبارکردن
٢- رازیکردن٣- باوەڕ

**convince/kən'vɪns/v** قایلی دەکا، قەناعەتی پێدێنێ

**convivial/kən'vɪviəl/adj** قۆشمەچی، گاڵتەچی، ڕووخۆش

**convoy/'kɒnvɔɪ/n** کاروانی دەریایی، زەمینی یان ئاسمانی ژێر چاودێری

**convoy/v** یاوەری دەکا، چاودێری دەکا

**convulse/kən'vʌls/v** دەمەژێ، رادەچڵەکێ قۆڵنجی هەڵدەستێ، گرژ دەبێ

**convulsion/kən'vʌlʃn/n** گرژبوون، چوونە ئاریەك نیگەرانییەکی توند

**cook/kʊk/v** لێدەنێ

**cooker/'kʊkə(r)/n** لێنەر/ئامێری چێشت لێنان

**cookery/'kʊkəri/n** هونەری چێشت لێنان

**cool/ku:l/adj** سارد، ساردی، شێ

**coolness/'ku:lnəs/n** ساردبونەوە، ساردی

**co-op/'kəʊɒp/n** هەرەوەزی- کۆمەڵەی هەرەوەزی/ هاوکاری

**cooperator/kəʊ'ɒpəreɪtə(r)/v** هاوکاری دەکا، هەرەوەزی دەکا

**cooperation/kəʊˌɒpə'reɪʃn/n** هاوکاری، هەرەوەزی

**cooperative/kəʊ'ɒpərətɪv/adj** هاوکار

**cop/kɒp/n - v** پۆلیس- دەگرێ

**cope/kəʊp/v** دەرەستێتە کاری خۆی چارەسەری کێشەی خۆی پێدەکرێ

**continuation/kənˌtɪnjuˈeɪʃn/n** بەردەوامی، بەردەوام بوون

**continue/kənˈtɪnjuː/v** بەردەوام دەبێ لەسەر، بەردەوام دەبێ

**continuity/ˌkɒntɪˈnjuːəti/n** بەردەوامی

**continuous/kənˈtɪnuəs/adj** بەردەوام

**contorted/adj** چەماوە– بەیەك هاتوو

**contour/ˈkɒntʊə(r)/n** هێڵی جیاکەرەوە،

**contra/pref** دژ

**contraband/ˈkɒntrəbænd/n** یاساغ– قەدەغە– قاچاغ

**contraception/ˌkɒntrəˈsepʃn/n** دژەمنداڵبوون

**contraceptive/ˌkɒntrəˈseptɪv/adj** رێگری منداڵبوون

**contract/ˈkɒntrækt/n** بەرەنگاری– بۆند

**contract/kənˈtrækt/v** ١– بەڵێن دەبەستێ
٢– قەرد وەردەگرێ
٣– دەچێتەوە ئاویەك، بچوکتری دەکا
٤– تووشی نەخۆشی دەبێ

**contraction/kənˈtrækʃn/n** ١– بچوك بوونەوە– چوونەوە ئاویەك
٢– گرژبوون
٣– کورتکراوە– کورتکردنەوەی(وشە)

**contradict/ˌkɒntrəˈdɪkt/v** بەرپەرچی دەداتەوە، بەدرۆی دەخاتەوە– لەدژی دەبێ

**contradiction/ˌkɒntrəˈdɪkʃn/n** دژێتی، ناکۆك بوون– ناتەبایی

**contradictory/ˌkɒntrəˈdɪktəri/adj** دژ، ناتەبا، ناکۆك

**contralto/kənˈtræltəʊ/n** کۆنترالتۆ– دەنگ نزمە(ئافرەت)

**contraption/kənˈtræpʃn/n** پێکهاتەی ئامێری سەیر

**contrary/ˈkɒntrəri/adj** پێچەوانە
١– دژ٢– کەللەرەق– عیناد

**contrast/kənˈtrɑːst/v - n** جیاوازی دەردەخا– جیاوازە لە

**contribute/kənˈtrɪbjuːt/v** ١– دەبەخشێ
٢– بەشداری دەکا– رۆڵی خۆی دەبینێ
٣– (بەنوسین) بەشداری دەکا

**contribution/ˌkɒntrɪˈbjuːʃn/n** بەشداری، بەشدار

**contributory/adj** یەرەو، بەشدار

**contrite/ˈkɒntraɪt/adj** تۆبەکار، پەشیمان لەدڵەوە

**contrition/kənˈtrɪʃn/n** تۆبە– پەشیمان بوونەوە لە گوناه

**contrive/kənˈtraɪv/v** دادەهێنێ– دایدەهێنێ

**control/kənˈtrəʊl/n - v** ١– کۆنترۆل– ئاراستە
٢– ئامێری رێکخەر و زەبت کردن
١– رێکی دەخا ٢– دەست بەسەردا دەگرێ

**controversial/ˌkɒntrəˈvɜːʃl/adj** گفتوگۆ هەڵگر
مشت ومڕ هەڵدەگرێ

**controversy/ˈkɒntrəvɜːsi/n** مشتومڕ

**conundrum/kəˈnʌndrəm/n** شاراوە، مەتەڵ

**convalesce/ˌkɒnvəˈles/n** بەرەو چاکبوونەوە دەچێ

**convalescence/ˌkɒnvəˈlesns/n** چاك بوونەوە

**convection/kənˈvekʃn/n** هەڵگر– بارکە

**convector/kənˈvektə(r)/n** ئامێری گەرمکردن

**convene/kənˈviːn/v** کۆدەبێتەوە، کۆبونەوە دەبەستێ

**convenience/kənˈviːniəns/n**

construct/kən'strʌkt/v بینادەکا

construction/kən'strʌkʃn/n

١- دروست کردن، بونیادنان ٢- بینا

٣- لێکدانەوە، شرۆڤەکردن٤- بەستنەوە

constructive/kən'dtrʌktɪv/adj

پتەو، چاك، سودبەخش

consul/'kɒnsl/n کۆنسوڵ/ قونسل

consular/'kɒnsjələ(r)/n کۆنسوڵ/

قونسلی، ئەوەی کاری قونسلیە دەکا

consulate/'kɒnsjələt/n قونسلیە/

پایەی قونسلیاتی

consult/kən'sʌlt/v راوێژ دەکا

consultant/kən'sʌltənt/n راوێژکار

consultation/ˌkɒnsl'teɪʃn/n

راوێژکاری

consume/kən'sju:m/v بەکاردێنێ،

لەناودەبا

consumer/kən'sju:mə(r)/n

بەرهەمخۆر- مشەخۆر

consummate/kən'sʌmət/v - adj

تەواو دەکا- تەواو- بێکێماسی

consummation/ˌkɒnsə'meɪʃn/n

تەواوکردن- ئەنجامدان

consumption/kən'sʌmpʃn/n

١- بەکارهێنان ٢- سیل

contact/'kɒntækt/n

١- دەست لێدان- پەیوەندی

٢- ئاسیاو٣- کونتاکت

contagion/kən'teɪdʒən/n

لێگرەوە- لێگرتنەوە

contagious/kən'teɪdʒəs/adj گرەوە-

نەخۆشی دەگوازێتەوە- گوازەر

contain/kən'teɪn/v - n تێیدا- دەگرێ-

رادەگرێ- لەخۆدەگرێ

container/kən'teɪnə(r)/n دەفر- قاپ

contaminate/kən'tæmɪneɪt/v

پیس دەکا

contamination/kənˌtæmɪ'neɪʃn/n

پیس بوون

contemplate/'kɒntəmpleɪt/n - v

١- تێفکرین- دیقەت دان/

تێدەفکرێ- دیقەت دەدا ٢- دەیەوێ

contemplation/ˌkɒntəm'pleɪʃn/n

تێفکرین- نیەت- مەبەست

contemporary/kən'temprəri/adj

هاوچەرخ- سەردەمی

contempt/kən'tempt/v - n

ریسوادەکا، شەرمەزار دەکا

ریسوایی- شەرمەزاری- تەمبێ کردن

contemptible/kən'temptəbl/adj

هیچ و پوچ، بێقیمەت

ریسوا، بێئابرو

contend/kən'tend/n ١- بەرەکانێ دەکا

٢- مشت ومڕ دەکا

content/'kɒntent/v قایل دەبێ-

رازی دەبێ

content/n ناوەڕۆك

contented/kən'tentɪd/adj قایل،

رازی، دڵنیا

contention/kən'tenʃn/n مشت ومڕ-

ناکۆکی- بانگاشە

contentment/n قەناعەت، رازیبوون

contest/kən'test/n - v بەرەکانێ- گەمە-

وازی

١- مشت ومڕ دەکا- نکۆڵی دەکا

٢- پێشبڕکێ دەکا

context/'kɒntekst/n دەق، چوارچێوە،

دەوروبەر، رەوش

continent/'kɒntɪnənt/n کیشوەر

continental/ˌkɒntɪ'nentl/adj کیشوەری

contingency/kən'tɪndʒənsi/n

ئاکاری، لەپڕ

شیمانەی رودانی دەکرێ

continual/kən'tɪnjuəl/adj بەردەوام

**conservatory/kən'sɜ:vətri/n**
١–خانووی شووشە بۆ ڕووەك
٢–پەیمانگای هونەری مۆسیقا
**consider/kən'sɪdə(r)/v**
١– بیردەكاتەوە، تێدەفكرێ
٢– وا دادەنێ، وا حساب دەكا، رەچاو دەكا
٣– حسابی بۆ دەكا، لە زەنی خۆی دادەنێ
**considerable/kən'sɪdərəbl/adj**
زۆر، گەورە، رەچاوكراو
**considerably/kən'sɪdərəbli/adv**
بەزۆری، زۆر
**considerate/kən'sɪdərət/adj**
بەهەست
**consideration/kən'sɪdə'reɪʃn/n**
١– گرنگی دان ٢– بەهەست
٣– پاداشت، برژاردن
**consign/kən'saɪn/v** دەنێرێ
**consignment/kən'saɪnmənt/n**
ناردن/ بار
**consist/kən'sɪst/v** پێكدێ لە
**consistency/kən'sɪstənsi/n**
چڕی، یەككرتوویی
**consistent/kən'sɪstənt/adj** گونجاو، شیاو
**consolation/ˌkɒnsə'leɪʃn/n** دڵدانەوە، دڵنەواییكردن
**console/kən'səʊl/v** دڵیدەداتەوە، سەرەخۆشی لێدەكا
**console/'kɒnsəʊl/n** خیزانەی رادیۆ– كەوانەی تاقچكە
**consolidate/kən'sɒlɪdeɪt/v**
دەچەسپێنێ، پاڵپشتی دەكا
**consonant/'kɒnsənənt/n** نەبزوێن
**consort/'kɒnɔ:t/n** هاوڵف، ژن– مێرد، میر و پاشا
**consort/kən'sɔ:t/v** یاوەری دەكا، لەگەڵی دەژی
**conspicuous/kən'spɪkjuəs/adj**
دیار، روون، بەرچاو
**conspiracy/kən'spɪrəsi/n** پیلان
**conspirator/kən'spɪrətə(r)/n** پیلانگێڕ
**conspire/kən'spaɪə(r)/v** پیلان دەگێڕێ، هاوكاری– دوژمن– دەكا
**constable/'kʌnsrəbl/n** پۆلیس، ئەفسەری پۆلیس
**constabulary/kən'stæbjələri/n**
هێزی پۆلیس
**constancy/'kɒnstənsi/n** نەگۆڕان– وەك خۆی– وەفایی– وەفاداری
**constant/'kɒnstənt/adj** نەگۆڕ/ بەوەفا– بەردەوام
**constantly/'kɒnstəntli/adv**
بەبەردەوامی– هەمیشە
**constellation/ˌkɒnstə'leɪʃn/n**
بورجی ئاسمانی/ كۆمەڵێ ئەستێرە
**consternation/ˌkɒnstə'neɪʃn/n**
تۆقاندن، ترس
**constipated/'kɒnstɪpeɪtɪd/adj**
قەبز بوو
**constipation/ˌkɒnstɪ'peɪʃn/n** قەبزی
**consistency/kən'stɪtjuənsi/n**
ناوەندی هەڵبژاردن
مەڵبەندی هەڵبژاردن
**constitute/'kɒnstɪtju:t/v**
١– پێكدەهێنێ– دروست دەكا
٢– دیار دەكا
**constitution/ˌkɒnstɪ'tju:ʃn/n**
١– دەستووری حكومەت ٢– بونیاد
**constitutional/ˌkɒnstɪ'tju:ʃənl/adj**
دەستووری، بونیادی
**constrain/kən'streɪn/v** ناچاری دەكا
**constraint/kən'streɪnt/n**
ناچاركردن– زۆرلێكردن
**constrict/kən'strɪkt/v** تەنگەبەری– تەنگی دەكا، گرژی دەكا

جەنجاڵ

congestion/kən'dʒestʃən/n داخران، قەرەباڵغی، حەشامەت، ئاپۆرە

congratulate/kən'grætʃuleɪt/v پیرۆزبایی دەکا

congratulation/kən,grætʃu'leɪʃn/n پیرۆزبایی

congregate/'kɒŋgrɪgeɪt/v کۆدەکاتەوە، خڕدەکاتەوە

congregation/,kɒngrɪ'geɪʃn/n کۆمەڵ، حەشامەت

congregational/,kɒngrɪ'geɪʃnl/adj بەکۆمەڵ

congress/'kɒŋgres/n کۆنگرێس، کۆنفرانس، ئەنجومەن

Congress/n کۆنگرێسی ئەمریکی

conical/'kɒnɪkl/adj قوچەکی

conjecture/kən'dʒektʃə(r)/n خەملاندن، قرساندن

conjecture/v دەخەملێنێ، دەقرسێنێ

conjugal/'kɒndʒəgl/adj لەبارەی ژن ومێردایەتی/ پەیوەندی هاوسەرێتی/ سێکسی

conjugate/'kɒndʒəgeɪt/v ڕۆنانی فرمان

conjugation/,kɒndʒu'geɪʃn/n ڕۆنان/ ڕێزمان

conjunction/kən'dʒʌŋkʃn/n
١- یەکێتی ٢- پەیوەندی/ پیتی بەستنەوە

conjure/'kʌndʒə(r)/n جادوگەری-

conjure/v جادودەکا، نوشتە دەکا

conjure up/v بانگی دەکا، داوای دەکا تووشی تەلیسمی دەکا

connect/kə'nekt/v دەبەستێتەوە

connection/kə'nekʃn/n ١- بەستنەوە ٢- پەیوەندی/ بەستنەوەی ژیری ٣- هۆکاری گواستنەوە ٤- خزمایەتی

connoisseur/,kɒnə'sɜː(r)/n شارەزا

پسپۆر لە چەشتن

conquer/'kɒŋkə(r)/v دەباتەوە، دەبەزێنێ، دەشکێنێ

conqueror/'kɒŋkərə(r)/n براوە، شکێنەر، سەرکەوتوو، وڵاتگر

conquest/'kɒŋkwest/n وڵاتگیری، سەرکەوتن

conscience/'kɒnʃəns/n ویژدان

conscientious/,kɒnʃi'enʃəs/adj بەویژدان

conscious/'kɒnʃəs/adj وریا، وشیار، بەئاگا

consciousness/'kɒnʃəsnəs/n وشیاری، بەئاگایی

conscript/kən'skrɪpt/v دەیگرێ بۆ سەربازی، سەربازی پێدەکا

conscription/kən'skrɪpʃn/n سەربازگری زۆرەملێ

consecrate/'kɒnsɪkreɪt/v ١-تەرخان دەکا- پیرۆزی دەکا

consecutive/kən'sekjətɪv/adj لەدوای یەك، ئایندە، پاش هاتوو

consent/kən'sent/n ڕازیبوون، قایل بوون/

consent/v قایل دەبێ

consequence/'kɒnsɪkwəns/n
١- ئاکام- ئەنجام
٢- گرنگی ٣- گرنگ

consequent/'kɒnsɪkwənt/adj لەئاکام پەیدابوو، هەڵقوڵاو- سەرچاوەگرتوو

consequently/'kɒnsɪkwəntli/adv لەئاکامی، بۆیە، لەئەنجام

conservation/,kɒnsə'veɪʃn/n پاراستن

conservative/kən'sɜːvətɪv/adj
١- وریا، خۆپارێز، بەئاگا
٢- پارتی پارێزگاران

condole/kən'dəʊl/v دڵی دەداتەوە
دڵنەوایی دەکا، سەرەخۆشی لێ دەکا

condolence/kən'dəʊləns/n
سەرخۆش کردن، پرسە، تازیە

condone/kən'dəʊn/n – v لێبوردن، لێدەبورێ

conduct/'kɒndʌkt/n ١– رەفتار
٢– بەڕێوەبردن
٣– سەرکردایەتی، رابەرایەتی، رێنیشاندەری

conduct/kən'dʌkt/v ١– رەفتاردەکا، هەڵس و کەوت دەکا
٢– بەڕێوە دەبا، رادەپەڕێنێ
٣– ئاراستە دەکا ٤– سەرکردایەتیدەکا

conductor/kən'dʌktə(r)/n
١– پلیت بڕ ٢– سەرۆکی تیپی مۆسیقا
٣– گەیەنەر– گوازەر

cone/kəʊn/n قوچەک– شێوەقوچەکی/ گۆزە/ سنوبەر

confectioner/kən'fekʃnə(r)/n
حەلواچی

confectionery/kən'fekʃənəri/n
شیرنەمەنی– دوکانی حەلوا

confederacy/kən'fedərəsi/n
هاوپەیمانی/بەشدار

confederate/kən'fedərət/adj
هاوپەیمان/ بەشدار

confer/kənəfɜ:(r)/v دەبەخشێ– رێدەدا

conference/'kɒnfərəns/n کۆنفرانس

confess/kən'fes/n دان دەنێ– رادەگەیەنێ

confession/kən'feʃn/n دانپێنان

confetti/kən'feti/n پارچە کاغەزی رەنگاورەنگ

confide/kən'faɪd/v نهێنی لا دەدرکێنێ

confidence/'kɒnfɪdəns/n ١– باوەڕی
٢– نهێنی٣– باوەڕبەخۆبوون

confident/'kɒnfɪdənt/adj دڵنیا، باوەڕ بەخۆ

confidential/ˌkɒnfɪ'denʃl/adj نهێنی، تایبەتی

confine/kən'faɪn/v ١– بەرتەنگ دەکا، دیاردەکا ٢– زیندانی دەکا

confinement/kən'faɪnmənt/n زیندان

confirm/kən'fɜ:m/v ١– پاڵپشت دەکا، دوپات دەکا ٢– دەچەسپێنێ

confirmation/ˌkɒnfə'meɪʃn/n
دوپات کردن

confiscate/'kɒnfɪskeɪt/v دەست بەسەردا دەگرێ

confiscation/ˌkɒnfɪ'skeɪʃn/n
دەست بەسەرداگرتن

conflict/'kɒnflɪkt/n بەریەک کەوتن– ململانێ

conflict/v بەریەک دەکەوێ
ناسازێ، ململانێ دەکا لەگەڵ

conform/kən'fɔ:m/v دەسازێ لەگەڵ

conformity/kən'fɔ:məti/n سازان– گونجان

confound/kən'faʊnd/v
١– هەراسانی دەکا، تێک دەچێ
٢– نەفرەتی لێ دەکا٣– دەشکێ

confront/kən'frʌnt/v بەرەنگاری دەبێ، رووبەڕووی دەبێ

confrontation/ˌkɒnfrʌn'teɪʃn/n
رووبەڕووبوونەوە

confuse/kən'fju:z/v دەشێوێنێ، دەشێوێ

confusion/kən'fju:ʒn/n لێتێک چوون، سەرئاڵۆز بوون

congeal/kən'dʒi:l/n - v مەیین– دەمەیێ، رەق دەبێ

congenial/kən'dʒi:miəl/adj
ئێسک سووک/بەدڵ، هاوگونجاو

congested/kən'dʒestɪd/adj قەرەباڵغ–

concave/kɒn'keɪv/adj قوپاو/رووچاڵ
conceal/kən'siːl/v دەشارێتەوە، حەشاردەدا، مەڵاس دەدا
concealment/kən'siːlmənt/n شاردنەوە
concede/kən'siːd/v مل کەچ دەکا، وازدەهێنێ، سەردەنوێنێ
conceit/kən'siːt/n لەخۆباییبوون، کەیف بەخۆهاتن
conceited/kən'siːtɪd/adj لەخۆبایی- بەفیز
conceive/kən'siːv/v ١- دالغە ئێدەدا- رادەمێنێ ٢- سکی پڕ دەبێ
concentrate/'kɒnsntreɪt/v جەخت دەکا چەق بەندی دەکا لەسەر، زەنی کۆدەکاتەوە
concentration/ˌkɒnsn'treɪʃn/n جەخت کردن، حەشامەتی سەربازی
concept/'kɒnsept/n چەمك، بیرۆکە
concern/kən'sɜːn/n – v ١- گرتن- نیگەرانی ٢- کار- پەیوەست ٣- نیگەران دەبێ ٤- خۆش دەوێ- پەیوەستی دەبێ ٥- دەکۆڵێتەوە لە
concerning/kən'sɜːnɪŋ/n پەیوەست بە، دەربارەی
concert/'kɒnsət/n ١- ئاهەنگی مۆسیقا ٢- سازان- گونجان
concerto/kən'tʃɜːtəʊ/n کۆنسێرتۆ
concession/kən'seʃn/n زێدەماف دەست بەردار بوون، وازهێنان
conciliation/kənˌsɪli'eɪʃn/n ئاشتبوونەوە- ئاشتەوایی
conciliatory/kən'sɪliətəri/adj ئاشتکاری
concise/kən'saɪs/adj کورتە، پوختە
conclude/kən'kluːd/v ١- کۆتایی پێدێنێ، (پەیمان) دەبەستێ ٢- بەدەست دێنێ- بۆی دەردەکەوێ- دەگاتە
conclusion/kən'kluːʒn/n ئاکام، کۆتایی، کورتە، بەستنی(پەیمان)
conclusive/kən'kluːsɪv/adj یەکلاکەرەوە، کۆتایی
concoct/kən'kɒkt/n - v داهێنان، دروست کردن- دادەهێنێ
concord/'kɒŋkɔːd/n ڕێکەوت- ئاشتەوایی
concrete/'kɒŋkriːt/adj – v کۆنکرێت- چیمەنتۆ واقیعی- بەرجەستە- کۆنکرێت دەکا
concur/kən'kɜː(r)/v دەگونجێ لەگەڵ/ دەسازێ
concussion/kən'kʌʃn/n لەرزین- هەژان
condemn/kən'dem/v ١- زیندانی دەکا- حوکمی بەسەردا دەدا- ڕیسوای دەکا/ سەرکۆنەی دەکا ٢- بڕیاردەدا بە کەڵك نەهاتنی
condemnation/ˌkɒndem'neɪʃn/n گوناهبارکردن سەرکۆنەکردن، ڕیسواکردن
condensation/ˌkɒnden'seɪʃn/n خەستی- پەتی- چڕی- شێ
condense/kən'dens/v ١- کورت دەکاتەوە ٢- خەستی دەکاتەوە
condescend/ˌkɒndɪ'send/n وازدەهێنێ دەست بەرداری دەبێ، کڕنوش دەبا
condescension/ˌkɒndi'senʃən/n وازهێنان- دەست هەڵگرتن
condiment/'kɒndɪmənt/n بەهارات
condition/kən'dɪʃn/n ١- ڕەوش- بار ٢- بارودۆخ ٣- مەرج
condition/v رادەهێنێ
conditional/kən'dɪʃənl/adj مەرجی

**complain/kəmˈpleɪn/v** سکاڵا دەکا

**complaint/kəmˈpleɪnt/n** ١- سکاڵا- پرۆتێست ٢- نەخۆشی- کێماسی

**complement/ˈkɒmplɪmənt/n**
١- تەواوکەر
٢- گوزارە(ڕێزمان) تەواوکەر

**complete/kəmˈpli:t/v** تەواو دەکا- تەواو

**completion/kəmˈpli:ʃn/n** تەواوکردن

**complex/ˈkɒmpleks/adj** ئاڵۆز- لێکدراو- کۆمەڵگا
گرێی دەروونی

**complexion/kəmˈplekʃn/n** پێست، ڕوخسار

**complexity/kəmˈpleksəti/n** ئاڵۆزی

**compliance/kəmˈplaɪəns/n** گوێڕایەڵی

**complicate/ˈkɒmplɪkeɪt/v** ئاڵۆز دەکا، دژواردەکا، گران دەکا

**complication/ˌkɒmplɪˈkeɪʃn/n**
ئاڵۆزی، زیانی زێدە

**compliment/ˈkɒmplɪmənt/n**
ستایش، پیاهەڵدان

**complimentary/ˌkɒmplɪˈmentri/adj**
ستایشکار، پیاهەڵدەر، خۆڕایی

**comply/kəmˈplaɪ/v** بەپیرەوەهات، پێگیری دەکا، گوێڕایەڵ دەبێ

**compose/kəmˈpəʊz/n** ڕەگەز، بەش

**compose/v** ١- پێکدەهێنێ- پێکدێ
٢- دادەهێنێ- ڕێکدەخا- دەهۆنێتەوە
٣- تایپ دەکا- چاپ دەکا
٤- تەدارەك دەکا- ڕێك دەخا

**composed/kəmˈpəʊzd/adj** هێمن، خۆگر

**composer/kənˈpəʊzə(r)/n**
ئاواز دانەر- مۆسیقا دانەر

**composition/ˌkɒmpəˈzɪʃn/n**
١- پێکهێنان ٢- داڕشتن
٣- هونەری دانانی مۆسیقا
٤- چاپلێدان- چاپگەری

**composure/kəmˈpəʊʒə(r)/n**
هێمنی- هۆگری

**compound/ˈkɒmpaʊnd/n - adj - v**
١- تێکەڵ دەکا ٢- یەکلا دەکاتەوە
١- لێکدراو٢- تێکەڵە- ئاوێتە

**comprehend/ˌkɒmprɪˈhend/v**
١- تێدەگا ٢- دەگرێتەوە

**comprehensible**
**/ˌkɒmprɪˈhensəbl/adj**
تێگەیشتنی ئاسانە، دەرك پێدەکرێ

**comprehension/ˌkɒmprɪˈhenʃn/n**
دەرك پێکردن
تێگەیشتن، وەرگرتن

**comprehensive/ˌkɒmprɪˈhensɪv/adj**
سەراپاگیر، هەمەلایەن، گشتگیر

**compress/kəmpres/v – n** گوشاری دەخاتە سەر
پاڵەپەستۆی دەخاتە سەر، دەپەستێوێ
گوشار، پاڵەپەستۆ، پەستان

**compression/kəmˈpreʃn/n**
گوشار، لێکدان

**comprise/kəmˈpraɪz/v** دەگرێتەوە، پێکدێ

**compromise/ˈkɒmprəmaɪz/n**
سازش کردن

**compulsion/kəmˈpʌlʃn/n**
ناچارکردن

**compulsive/kəmˈpʌlsɪv/adj** نائیرادی، ناچاری- زۆرەملێ، خورتی

**compulsory/kəmˈpʌlsəri/adj**
ناچاری، زۆرەملێی

**computer/kəmˈpju:tə(r)/n** کۆمپیوتەر

**comrade/ˈkɒmreɪd/n** هاوڕێ، هەڤاڵ، یاوەر، برادەر

**con/kɒn/v** ١- دەوردەکاتەوە
٢- گزی دەکا، فێڵ دەکا٣- بەدڵ فێردەبێ

**pros and cons** چاکە و خراپە

١- (بیروڕا) ئاڵوگۆڕ دەکا
٢- پەیوەندی دەکا بە
communication/kəˌmjuːnɪˈkeɪʃn/n
١- ئاڵوگۆڕکردنی زانیاری
٢- پەیام ٣- گەیاندن
communion/kəˈmjuːniən/n
١- هاوبەشی کردن
٢- گرووپێکی دینی کە هەمان باوەڕیان هەبێ
communism/ˈkɒmjunɪzəm/n
کۆمۆنیزم- شیوعیەت
communist/ˈkɒmjənɪst/adj
شیوعی- ئەندامی پارتی شیوعی
community/kəˈmjuːnəti/n کۆمەڵگا، کۆمەڵە
کۆمەڵەی نێودەوڵەتی- جالیە- ڕەوەند
commute/kəˈmjuːt/v دەگۆڕێ- سووك دەکا
commuter/n دانیشتووی دەورووبەر ڕۆژانە بەرەو ناوەندی شار دەچێ
compact/kəmˈpækt/adj - n چڕ، پتەو/ پەیمان/ قوتوی پۆدرە
companion/kəmˈpæniən/n یاوەر، هاوڕێ
companionship/kəmˈpæniənʃɪp/n
یاوەری، هاوڕێی
company/ˈkʌmpəni/n ١- هاوڕێی- یاوەری ٢- کۆمەڵە
٣- کۆمپانیا ٤- یەکەی سەربازی
comparable/ˈkɒmpərəbl/adj
هاوشێوە- بەراوردکراو
comparative/kəmˈpærətɪv/adj
بەراورد، ڕێژەیی
compare/kəmˈpeə(r)/v بەراوردی دەکا
comparison/kəmˈpærɪsn/n بەراورد/ بەراوردکاری
compartment/kəmˈpɑːtmənt/n
فارگۆن
فارگۆنی شەمەندەفەر، ژوورۆکە
compass/ˈkʌmpəs/n ١- قیبلەنوما
٢- پەرگال ٣- ئاست
compassion/kəmˈpæʃn/n ڕەحمەت، بەزەیی، خۆشەویستی
compassionate/kəmˈpæʃənət/adj
میهرەبان، بەبەزەیی
compatibility/kəmˌpætəˈbɪləti/n
سازان، گونجان
compatible/kəmˈpætəbl/adj
گونجاو، لەبار
compatriot/kəmˈpætriət/n
هاونیشتمانی
compel/kəmˈpel/v ناچاری دەکا، زۆری لێ دەکا کە
compensate/ˈkɒmpenseɪt/v
قەرەبووی دەکا، دەبژێرێ
compensation/ˌkɒmpenˈseɪʃn/n
قەرەبووکردن، بژاردن
compere/kəmˈpeə(r)/n
ئامەنگێڕ- بێژەر- بەرنامە پێشکەش دەکا
compete/kəmˈpiːt/v پێشبڕکێ دەکا
competence/ˈkɒmpɪtəns/n توانست
competent/ˈkɒmpɪtənt/adj بەتوانا، بەکارامە
competition/ˌkɒmpəˈtɪʃn/n پێشبڕکێ
competitor/kəmˈpətɪtə(r)/n
پێشبڕکێکار
compile/kəmˈpaɪl/v دەپۆلێنێ، ڕێك دەخا- کۆدەکاتەوە
complacency/kəmˈpleɪsnsi/n
کەمتەرخەمی- لەخۆڕازیی
complacent/kəmˈpleɪsnt/adj
لەخۆڕازی
خۆپەسەند- کەیف بەخۆماتو

دەست دەگرێ بەسەر/ گل دەداتەوە، سەربازی ناکا، داگیر دەکا

**commandment/kə'mɑ:ndmənt/n**
فەرمان- راسپاردە، وەسیەت

**commemorate/kə'meməreɪt/v**
زیندووکردنەوەی یادی دەکا/ ئاهەنگ دەگێڕی بەیادی

**commemorative/kə'memərətɪv/adj**
یادگاری

**commence/kə'mens/v** دەست پێدەکا، دەست دەکا

**commencement/kə'mensmənt/n**
دەست پێکردن- بەرایی

**commend/kə'mend/v** پێیدا هەڵدەڵێ، ستایشی دەکا

**commendable/kə'mendəbl/adj**
ستایش هەڵدەگرێ- شایەنی ستایشە

**commendation/ˌkɒmen'deɪʃn/n**
چاکە

**comment/'kɒment/n – v**
لێدوان- تێبینی
دەدوێ لەسەر، راڤەدەکا، تێبینی دەدا لەسەر

**commentary/'kɒməntri/n**
لێدوان- راڤەکردن

**commentator/'kɒmənteɪtə(r)/n**
دوانبێژ- راڤەکەر

**commerce/'kɒmɜ:s/n** بازرگانی- کڕین و فرۆشتن

**commercial/kə'mɜ:ʃl/adj** بازرگانیی

**commercialism/kə'mɜ:ʃəlɪzəm/n**
جەخت لەسەر قازانج
کاری بازرگانی

**commiserate/kə'mɪzəreɪt/v**
دڵی دەداتەوە، دڵنەوایی دەکا

**commission/kə'mɪʃn/n - v**
١- پێسپاردن- ئەرك
٢- لێژنەی لێکۆڵینەوە
٣- دەلالی- پارە وەرگرتن
٤- فەرمان- دەسەڵات
١- رادەسپێرێ ٢- پلەی... پێ دەبەخشێ
٣- ئامادە دەکا

**commissionaire/kə'mɪʃə'neə(r)/n**
دەرگەوان

**commissioner/kə'mɪʃənə(r)/n**
کۆمیسیار- مەندوب

**commit/kə'mɪt/v** ١- دادەنێ
٢- (تاوان) دەکا ٣- بەئەرکی خۆی دەزانی
٤- دەیدا بە دادگا

**committee/kə'mɪti/n** لێژنە

**commodity/kə'mɒdəti/n** کەلوپەل

**common/'kɒmən/n** ١- هاوبەش
**the common market** بازاڕی ئەورووپی هاوبەش
٢- ئاسایی- باو
**common sense** هەستی گشتی
**the common people** رەش و رووت
خەڵکی عەوام- رەمەکی
**House of Commons** ئەنجومەنی پیرانی بەریتانی
٣- زەوی گشتی- هەموان، مەشاعەت

**commonplace/'kɒmənpleɪs/adj**
ئاسایی، بێبەها

**commonwealth/'kɒmənwelθ/n**
کۆمن وێلس
پەیوەندی گەلانی بەریتانی

**commotion/kə'məʊʃn/n** هەراوهوریا- ئاژاوە- گێرەشێوێنی

**communal/'kɒmjənl/adj** هاوبەش- هەرەوەزی

**commune/'kɒmju:n/n** ژیانی هاوبەشی- پێکەوە ژیانی وەك یەکی لەئەرك و ماف

**commune/kə'mju:n/v** دەدوێ لەگەڵ، هاوسۆزە- هەستە- لەگەڵ

**communicate/kə'mju:nɪkeɪt/v**

colonel/ˈkɜːnl/n سەرهەنگ- کۆلۆنێل

colonial/kəˈləʊniəl/adj داگیرکراو- نیشتەجێ- کۆلۆنیال

colonism/ˈkəʊlənɪzəm/n داگیرکاری

colonist/ˈkɒlənɪst/adj داگیرکار

colonize/ˈkɒlənaɪz/v داگیردەکا

colony/ˈkɒləni/n کۆلۆنی، داگیرکراو- نیشتەجێ

جالیە- رەوەند- شوێنی هەنگ و مێروولە

colossal/adj کەتە/مەزن- زەبەلاح

colour/ˈkʌlə(r)/n رەنگ

colour/v ١- رەنگ دەکا ٢- دەگۆڕێ- دەشێوێنێ

colour blind/n رەنگ کوێری

توشی نەخۆشی رەنگ نەدیتن بووە

coloured/ˈkʌləd/n رەنگاورەنگ

colouring/n رەنگ کردن

colourless/adj بێرەنگ

colt/kəʊlt/n جوانوو- چەك

column/ˈkɒləm/n ١- کۆڵەگە ٢- بڕبڕە٣- گۆشە لە رۆژنامە

fifth column/n تابوری پێنجەم

coma/ˈkəʊmə/n لەهۆشخۆچوون؟ بورانەوە

comb/kəʊm/n - v ١-شانەی پرچ ٢- پۆپینەی کەڵەشێر

شانەدەکا/ دادێنێ- پرچ

combat/ˈkɒmbæt/n - v شەڕ- تێکۆشان، خەبات

شەڕ دەکا، تێدەکۆشێ

combatant/ˈkɒmbətənt/n شەڕکەر

combination/ˌkɒmbɪˈneɪʃn/n

١- یەکێتی ٢- ژمارەی نهێنی بۆ کردنەوەی.. ٣- بەستنەوە

combine/kəmˈbaɪn/v دەبەستێتەوە- کۆدەکاتەوە- تێکەڵ دەکا

combustion/kəmˈbʌstʃən/n

کرداری سوتان

come/kʌm/v ١- دێت- دەگات ٢- روودەدا- دەبێتەهۆی ٣- سەرهەڵدەدا ٤- دەدۆزێتەوە- دەکەوێتە نێوان

come on/v دەی بابڕۆین

come round/v دەخولێتەوە

come back/v دەگەڕێتەوە بۆ

come down/v هەرەس، دێتە خوارێ

comedian/kəˈmiːdiən/n گاڵتەباز، گاڵتەچی، پێکەنێنەر

ئەکتەری کۆمیدی

comedy/ˈkɒmədi/n کۆمیدی

comer/ˈkʌmə(r)/n هاتوو

comet/ˈkɒmɪt/n ئەستێرەی رەونەقدار، ئەستێرەی کلکدار

comfort/ˈkʌmfət/n – v دڵدانەوە، دڵنەوایی،حەوانەوە

دڵی دەداتەوە

comfortable/ˈkʌmftəbl/adj ١- حەواوە ٢- ئاسودەبەخش ٣- ئاسودە- بەختەوەر

comic/ˈkɒmɪk/adj

١- گاڵتەچی- گاڵتەیی ٢- گۆڤاری کۆمیدی وێنەدار بۆ منداڵان

comical/ˈkɒmɪkl/adj پێکەنهێنەر، گاڵتەیی

comma/ˈkɒmə/n وێرگول

inverted commas هێمای وەرگرتنی دەقێك

command/kəˈmɑːnd/n – v ١- فەرمان- داخوازی ٢- دەسەلات ٣- فەرمان دەدا ٤- دەست دەگرێ بەسەر- سەرکردایەتی دەکا

commander/kəˈmɑːndə(r)/n فەرماندە، فەرماندار

commander-in-chief/n فەرماندەی گشتی فەرمانداری گشتی

commandeer/ˌkɒmənˈdɪə(r)/v

coffin/ˈkɒfɪn/n دارەمەیت، تابوت

cog/kɒg/n دانەی تایە، کەسێکی کەم بەها لە پرۆژەیەکی مەزن

cogency/ˈkəʊdʒənsi/n هێزی رازی کردن– قایل کردن باوەڕپێ‌کردن

cogent/ˈkəʊdʒənt/adj بیانووی باوەڕپێ‌هێنەر– قایلکەر

cogitate/ˈkɒdʒɪteɪt/v– هزر دەکا بە قووڵی– بەقووڵی تێ‌دەفکرێ

cohabit/kəʊˈhæbɪt/v - n پێکەوە دەژین پێکەوە ژیانی دوو کەس (بەبێ هاوسەری شەرعی)

cohere/kəʊˈhɪə(r)/v یەکدەگرێ، پێوەدەلکێ

coherence/kəʊˈhɪərəns/n سازان، پێکەوەلکان

coherent/kəʊˈhɪərənt/adj یەکگرتوو، پێکەوەنووساو

cohesion/kəʊˈhiːʒn/n یەکگرتن، پێکەوەلکان

coil/kɔɪl/n - v کۆیل– دەپێچێ

coin/kɔɪn/n پارەی خوردە

coinage/ˈkɔɪnɪdʒ/n پارەلێدان– وشەرۆنان/وشەداڕشتن

coincide/ˌkəʊɪnˈsaɪd/v لەهەمان کاتدا ڕوودەدا

coincidence/kəʊɪˈɪnsɪdəns/n هاوکات– ڕێکەوت

coiner/ˈkɔɪnə(r)/n پارەلێدەر

coke/kəʊk/n رەژووی کوک

coka/kəʊkə/n کۆکاکۆلا

cold/kəʊld/n - adj سەرما، ساردی، هەڵامەت، پەسیو– سارد، تەزی

cold blood/ˌkəʊld ˈblʌd/n خوێن سارد

coldly/adj بەساردی

coldness/n ساردی

cold war/ˌkəʊld ˈwɔː(r)/n شەڕی سارد

collaborate/kəˈlæbəreɪt/v هاوکاری دەکا

collaboration/kəˌlæbəˈreɪʃn/n هاوکاری‌کردن

collapse/kəˈlæps/n - v هەرەس، ڕووخان دەکەوێ، دەڕوخێ، هەرەس دێنێ

collar/ˈkɒlə(r)/n – v ١– یەخە، بەرۆک ٢– کۆت دەیگرێ– دەدزێ

colleague/ˈkɒliːg/n هاوڕێ– هاوپۆل– هاوپیشە

collect/kəˈlekt/v کۆدەکاتەوە، بەدەست دێنێ خۆی کۆدەکاتەوە

collected/adj خۆی دەگرێ– جلەو بەرنادا خۆگر، هێمن

collection/kəˈlekʃn/n ١– وەرگرتن ٢– کۆمەڵە شتێ– کەسێ ٣– کۆمەڵە شیعر

collective/kəˈlektɪv/adj کۆمەڵیی– هەرەوەزی

collector/kəˈlektə(r)/n باجگر، پارەوەرگر، کۆکەرەوە

college/ˈkɒlɪdʒ/n کۆلێژ قوتابخانەی باڵا

collide/kəˈlaɪd/v بەردەکەوێ– دەکەوێ وەبەر– بەریەک دەکەون

collie/ˈkɒli/n سەگی شوانی و پەز/ سەگێکی سکۆتلەندیە

collier/ˈkɒliə(r)/n کرێکاری کان

colliery/ˈkɒliəri/n کانی رەژوو، خەڵوز

collision/kəˈlɪʒn/n بەریەک کەوتن

colloquial/kəˈləʊkwiəl/adj– زمانی باو– بۆژانە– بازاڕیی

collusion/kəˈluːʒn/n پیلانگێڕان، پیلانی نهێنی

colon/kəʊlən/n ١– دووخاڵ ٢– قۆڵۆن

coal/kəʊl/n رەژوو، خەڵوز
coal-cellar/ˈkəʊlselə(r)/n
رەژودان- خەڵوزدان
coaltar/n قەتراني رەژوو
coalesce/ˌkəʊəˈles/n - v ئاوێتە دەبێ-
ئاوێتەبوون- تێکەڵبوون
coalition/ˌkəʊəˈlɪʃn/n هاوبەش، هاوکاری
coarse/kɔːs/adj رەق- زبر، گرژ
coarseness/n رەقی- زبری، گرژی
coast/kəʊst/n کەنار، لێوار، رۆخ
coast/v ١- لەکەناری دەریا مەلە دەکا
٢-گەشت دەکا بەبێ‌بەکارهێنانی هێز(پایسکل)
coastal/adj کەناریی
coat/kəʊt/n - v ١- چاکەت
٢-خوری- مووی گیانەوەر
٣- بەرگ- پۆشەرلەبەردەکا، دادەپۆشێ
coated/adj رووپۆشراو
coatee/n قاپوتی کورت
coating/n رووپۆشین
coax/kəʊks/v ماستاوچیەتی دەکا،
قوزکێشی دەکا
cobalt/ˈkəʊbɔːlt/n کانزای کۆباڵت
cobber/ˈkɒbə(r)/n هاوڕێ
cobble/ˈkɒbl/v پێڵاو چاك دەکاتەوە،
پینەدۆزی دەکا
cobbler/ˈkɒblə(r)/n پینەدۆز، پینەچی،
پێڵاوچاکەر
cobra/ˈkəʊbrə/n ماری کۆبرا
cobweb/ˈkɒbweb/n ماڵی جاڵجاڵۆکە،
تۆڕی‌جاڵجاڵۆکە
cocaine/kəʊˈkeɪn/n کۆکایین
cocacola/n کۆکاکۆلا
cock/kɒk/n ١- کەباب، کەڵەشێر،
نێرەی باڵندە
٢- بالوعە- شێرە
cock/v بانگ دەدا، دەقیقێنێ

cock crow/n کاتی خوێندنی کەڵەشێر
cockeyed/ˈkɒk aɪd/adj خێل/دڕندە
cockney/ˈkɒkni/n شێوەی ئاخاوتنی
خەڵکی لەندەن
cockpit/ˈkɒkpɪt/n ژووری کاپتن-
لێخوڕی فڕۆکە
گۆڕەپانی جەنگ، گۆڕەپانی کەڵەشێر، شەڕە
کەڵەشێر
cockroach/ˈkɒkrəʊtʃ/n سیسرکە،
سیسرك
cocktail/ˈkɒkteɪl/n کۆکتێل-
تێکەڵی چەند خواردنەوەیەك
چەند برگەیەك لە بەرنامەیەك، هەمەرەنگ،
رەنگاوڕەنگ
cocoa/ˈkəʊkəʊ/n کاکاو
coconut/ˈkəʊkənʌt/n گوێزی هیندی
cocoon/kəˈkuːn/n قوزاخە:
بەرگێ بۆ پاراستن بەکاردێ داوی وەك
ئاوریشم وایە
cod/kɒd/n ماسی گەورەی دەریا
coddle/ˈkɒdl/v دەمیلاوێنێ/دەکولێنێ
code/dəʊd/n هێما، کۆمەڵێ دەستور، کۆد
سیستەمی هاتوچۆ
code word/n هێمای نهێنی،
کلیلی کردنەوەی نهێنی
codify/ˈkəʊdɪfaɪ/v یاساو دادەنێ،
تۆمار دەکا
چەند یاسایێ کۆدەکاتەوە
coefficient/ˌkəʊɪˈfɪʃnt/n هاوکۆلکە، پلە
coerce/kəʊˈɜːs/v زۆری لێدەکا،
زۆرەملێی لێدەکا
coercion/kəʊˈɜːʃn/n زۆرلێکردن، زۆرەملێ
coexist/ˌkəʊɪgˈzɪst/v لەگەڵ یەك
هەڵکردن-هاوکات هەبێ
coexistence/ˌkəʊɪgˈzɪstəns/n
پێکەوە ژیان/ پێکەوە هەبوون
coffee/ˈkɒfi/n قاوە

clip/klɪp/n - v ١– دەرزی– بەستەر
٢– لێدان– هەڵگر
١– بەدەرزی دەبەستێ٢– دەبڕێ
clippers/ˈklɪpə(r)/n قژبڕ– پرچ چاکەر
نینۆککەر– نینۆکبڕ
clique/kliːk/n تاقم/ چەتە
cloak/kləʊk/n پەردە، عەبا، پاڵتۆ، بێقۆڵ
cloakroom/ˈkləʊkruːm/n پاڵتۆگە/
ژووری پاڵتۆ هەڵواسین/ ئاودەست
clock/klɒk/n کاتژمێری گەورە– دیوار
clock in/out تۆماری هاتن و
ڕۆیشتن لە کارگە
clockwise/ˈklɒkwaɪz/v لەگەڵ میلی
کاتژمێری دەسوڕێ/ دەخولێتەوە
clog/klɒg/v - n ١– لەمپەر دادەنێ
بەربەست دروست دەکا، ڕێدەگرێ
٢– قاپقاپ– کڵاش
close/kləʊs/adj ١– نزیک
٢– خنکێنەر، بێهەوا
٣– جیاوازییەکی کەم ٤– ورد– سەراپاگێر
٥– چڕ٦– لەیەک نزیک
close/kləʊz/v ١– دادەخا
٢– کۆتایی پێدێنێ
٣– گرێدەدا– لەیەک نزیک دەکاتەوە
closedown/v بەیەکجاری دادەخا
close-up/n وێنەیەکی نزیکخراوە
closet/ˈklɒzɪt/n گەنجینە، ژووری بچوک
water closet(w.c) ئاودەست
closure/ˈkləʊʒə(r)/n کۆتایی،
داخستنیدەرگای گفتوگۆ، گیران
clot/klɒt/n خوێن مەیین/ لەت
cloth/klɒθ/n ١– قوماش، چنین
٢– پارچەقوماش– پەڕۆک٣– سەرجێ
clothe/kləʊð/v لەبەر دەکا، دادەپۆشێ
clothes/kləʊðz, kləʊz/n
١– جل وبەرگ– پۆشاک
٢– چەرچەف– سەرجێ

clothing/ˈkləʊðɪŋ/n پۆشاک، پۆشین
cloud/klaʊd/n هەور، تەم
cloud/v هەور دادەپۆشێ، تەم دادەگرێ
cloudless/ˈklaʊdləs/adj ساماڵ،
بێهەور، ڕوون
cloudy/ˈklaʊdi/adj بەهەور، بەتەم
clover/ˈkləʊvə(r)/n وێنجە، سەمەن
clown/klaʊn/n گاڵتەچی/
قۆشمەچی– قەشمەر
club/klʌb/n-v ١– دار– کوتەک
٢– داری یاری گۆڵف ٣– یانە
٤– ماچەی کاغەزی یاری
بەکوتەک لێی دەدا، بەشداری دەکا
cluck/klʌk/n - v گارەگاری مریشک،
گارەگار دەکا
clue/kluː/n بەڵگە، ئاماژە، کلیلی
دۆزینەوەی تاوان
clump/klʌmp/n دەستەیەک دار و گوڵ
clump/v شەقاوی گران داوێ
clumsiness/n هەڵەشەیی، زڕپۆیی
clumsy/ˈklʌmzi/adj بەهەڵەشەیی، زڕپۆ
cluster/ˈklʌstə(r)/n هێشووی(تری)،
کۆمەڵە
cluster/v کۆدەبێتەوە
clutch/klʌtʃ/n - v ١– گرتن٢– کلاچ
٣– دەستەمێلکە، دەگرێ
clutter/ˈklʌtə(r)/n - v پەرش و بڵاو/
سەری لێ تێکدەچێ
co-/pref لەگەڵ– پێکەوە
co-author/n هاودانەر– هاوبەشی
co-education/n خوێندنی تێکەڵ–
کوڕ و کچ
coach/kəʊtʃ/n ١– گالیسکە ٢– ئۆتۆمبێس
٣– مەشقەوان– ڕاهێنەر
coagulate/kəʊˈægjuleɪt/v دەمەیێ،
دەبەستێ، دەتەزێ

clarinet/ˌklærəˈnet/n کلارنێت

clash/klæʃ/n – v ١–بەریەك کەوتن– خرینگەخرینگ
بەریەك دەکەوێ– خرینگەی لێوەدێ
٢– ناقایلی– ململانێ– رازی نابێ
٣– هاوکات

class/klɑ:s/n ١– چینی کۆمەڵایەتی
٢– پۆل

classic/ˈklæsɪk/adj کلاسیك– دێرین

classical/ˈklæsɪkl/adj ئەدەبی کۆن

classification/ˌklæsɪfɪˈkeɪʃn/n پۆلێن کردن

classify/ˈklæsɪfaɪ/v پۆلێن دەکا

classified information زانیاری نهێنی

class-mate/ˈklɑ:smeɪt/n هاوپۆل

clatter/ˈklætə(r)/n ١– دەنگی سینی و قاپ و قاچاغ ٢– ژاوەژاو
٣– تەقەتەقی ئالەتی چاپکەر

clause/klɔ:z/n ١– پارستە ٢– بەند

claustrophobia/ˌklɔ:strəˈfəubiə/n ترس لە شوێنی داخراو

claw/klɔ:/n - v چنگ/ دەڕوشێنێ، چڕنوك

clay/kleɪ/n قوڕی پاقژ

clean/kli:n/adj - v ١– خاوێن
٢– شیك– کۆك– ڕێکپۆش/ پاقژدەکاتەوە

cleaner/ˈkli:nə(r)/n ١– پاقژکەر– خولام
٢– ئامراز یان ماددەی پاقژکەر

cleaning/ˈkli:nɪŋ/n خاوێنی– پاقژی

clear/klɪə(r)/adj - v ١– روون– سامال
٢– روون– ئاشکرا– بێگرێ ٣– تێدەپەڕێ
٤– بەربەست لادەبا، پاقژ دەکا
٥– بێتاوانی دەردەخا ٧– سامال دەبێ
٨– دوورکەوە

clearly/ˈklɪəli/adv بەئاشکرا– بەراشکاوی

clearance/ˈklɪərəns/n پالاوتن، ڕێکخستن، ڕاگەیاندن– روون کردنەوە– لابردن

clearing/n ئارچەیەکی بچوکی بێدار لە ناوەڕاست دارستان

clearly/adv بەروونی/بەبێ گومانی

clemency/ˈklemənsi/n رەحمەت، لێبوردن– میهرەبانی

clench/klentʃ/v ١–توند دەیگرێ، ٢–جیرەی ددانی دێ ٣– کۆتایی پێ دێنێ

clergyman/ˈklɜ:dʒimən/n قەشە/ پیاوی دینی لە مەسیحیەت

clerical/ˈklerɪkl/adj نوسراو، کەهنوتی

clerk/klɑ:k/n نوسەر، فەرمانبەر

clever/ˈklevə(r)/adj زیرەك

cleverness/ˈklevənəs/n زیرەکی

cliche/ˈkli:ʃeɪ/n کلێشە/دەستەواژەی دوپاتکراوە

click/klɪk/n - v کلیك،کرتەکرت/ هەر لەسەرەتا سازا

client/ˈklɑɪənt/n کڕیار– هەمیشە کڕیار

cliff/klɪf/n کەندەڵان

climate/ˈklaɪmət/n ئاووهەوا، سەقا

climax/ˈklaɪmæks/n پۆپە/لوتکە

climb/klaɪm/v سەردەکەوێ– هەڵدەگەڕێ بە(چیا)

climb/n سەرکەوتن بەسەر، هەڵگەڕان بە

climber/ˈklaɪmə(r)/n هەڵکەر، خۆهەڵواس

clinch/klɪntʃ/v دەگرێ– دەبەستێ

cling/klɪŋ/v پێوەی دەنالێ، پێوەی دەلکێ

clinic/ˈklɪnɪk/n دیدەنگای پزیشکی/ نەخۆشخانەی بچوك

clinical/ˈklɪnɪkl/adj سەرجێی– پشکنینی نەخۆش لەسەر جێگا

clink/klɪŋk/n خشەخش، زرینگەزرینگی پەرداخ
زرینگەزرینگی شوشە دێ.. گلاس لە گلاس دەدەن

٢- تیرەیەکی مەسیحی

churn/tʃɜːn/n کردنە کەرە، مەشکە

chute/ʃuːt/n ئاوەڕۆ/ تافگە، سوڵ

cider/ˈsaɪdə(r)/n ئاوی سێوی ترشاو/سرکەسایدەر

cigar/sɪˈgɑː(r)/n چرووت- دەفتەر

cigarette/ˌsɪgəˈret/n جگارە- جغارە

cinder/ˈsɪndə(r)/n خۆڵەمێش/نیوەسوتو

cine-camera/ˈsɪnɪ kæmərə/n کامێرای سینەما

cinema/ˈsɪnəmə/n سینەما، هونەری سینەما

cipher/ˈsaɪfə(r)/n ١- هیچ نا- سفر ٢- کۆد- هێما

circle/ˈsɜːkl/n ١-بازنە ٢-بەشێك لەشانۆ- بەڵەکۆن ٣- کۆمەڵەکەسێك- ناوەندی سیاسی

circuit/ˈsɜːkɪt/n ١-خول- گەشت ٢- بازنەی کارەبایی

circular/ˈsɜːkjələ(r)/adj بازنەیی، چەماوەیی

circulate/ˈsɜːkjəleɪt/v بلاودەکاتەوە، دابەشی دەکا، دەسوڕێتەوە

circulation/ˌsɜːkləˈleɪʃn/n ١- خولانەوەی خوێن ٢- دابەش کردن

circumcise/ˈsɜːkəmsaɪz/v سونەت دەکا

circumcision/ˌsɜːkəmˈsɪʒn/n سونەت کردن- پاککردنەوە

circumference/səˈkʌmfərəns/n چێوەی بازنە

circumspect/ˈsɜːkəmspekt/adj هۆشیار، وریا

circumstance/ˈsɜːkəmstəns/n رەوش، بار، بارودۆخ

circumstantial/ˌsɜːkəmˈstænʃl/adj ١-چڕوپڕ ٢- پەیوەست بەرەوش ٣- لاوەکی

circus/ˈsɜːkəs/n شیرکس- پاڵەوانانبازی، گۆڕەپان

cistern/ˈsɪstən/n کۆگای ئاو- ئاوپارێز

citadel/ˈsɪtədəl/n قەڵا- پەناگە

citation/saɪˈteɪʃn/n ئێوەرگرتن، بەڵگەهێنانەوە لە، تۆمارکردن

cite/saɪt/v باس دەکا، نمونە دەهێنێتەوە

citizen/ˈsɪtɪzn/n هاوولاتی

citrus/ˈsɪtrəs/n گرووپی ترشەکان - ترشەمەنی

city/ˈsɪti/n شار

civic/ˈsɪvɪk/adj شاریی- مەدەنی

civil/ˈsɪvl/adj ١- مەدەنی- ناعەسکەری ٢- بەرێز- بەئەدەب ٣- کۆمەڵگای مرۆڤ

civilian/səˈvɪliən/adj مەدەنی-ناحکومی

civilization/ˌsɪvəlaɪˈzeɪʃn/n مەدەنیەت، شارستانی

civilize/ˈsɪvəlaɪz/v بە شارستانی دەکا

claim/kleɪm/n - v ١- داخوازی ٢- بانگاشەکردن ٣- بانگاشە دەکا

clammy/ˈklæmi/adj شێدار و سارد و تەڕ

clamorous/ˈklæmərəs/adj بەهەرا- وراژەواژ

clamour/ˈklæmə(r)/n- v هەرا/ زەختی دەکرد لە سەر/ غەڵبە غەڵب دەکا

clamp/klæmp/n ئامرازێکە بۆهەڵگرتنی دوورشت پێکەوە بەکاردێ

clan/klæn/n عەشیرەت، خێڵ

clandestine/klænˈdestɪn/adj نهێنی، شاراوە

clang/klæŋ/n - v تەقینەوە- تەقەتەق/ تەقەتەق دەکا

clank/klæŋk/n - v دەنگدانەوە، خرینگەخرینگ/خرینگەخرینگ دەکا/دەدا/ ئێدێ

clap/klæp/n - v چەپڵەلێدان/ چەپڵە ئێدەدا

clarification/ˌklærɪfɪˈkeɪʃn/n روون کردنەوە/ تارمایی لابردن

clarify/ˈklærəfaɪ/v رون دەکاتەوە، بەرەونەق دێخێ

chisel/ˈtʃɪzl/n نەسکەنە/
قەڵەمی ئاسن بۆ کونکردنی دیوار
chit/tʃɪt/n منداڵ، ساوا،
پارچەکاغەز، نامەی کورت
chit- chat/ˈtʃɪt tʃæt/n چەنەبازی،
گفتوگۆیەکی کورتی نافەرمی
chivalrous/ˈʃɪvlrəs/adj جوامێر،
سوارچاك، خانەدان
chivalry/ˈʃɪvəlri/n سیستەمی
سوارچاکی،جوامێری
chlorine/ˈklɔ:ri:n/n کلۆر
chloroform/ˈklɒrəfɔ:m/n کلۆرۆفۆرم-
سڕکەرە
chock/tʃɒk/n چۆلێکی دارییە لەژێر
بەرمیل دادەنرێ، نامێڵێ بجولێتەوە، پاگرە
chock-full/ˌtʃɒk ˈfʊl/adj پڕ- قەرەباڵغ
chock-a-block/ˌtʃɒk ə ˈblɒk/adj
پڕ- توندبەستراو
chocolate/ˈtʃɒklət/n چوکلێت ٢- کاکاو
choice/tʃɔɪs/n هەڵبژاردە، هەڵبژاردن-
باشترین جۆر- نایاب
choir/ˈkwaɪə(r)/n کۆرسی کەنیسە/
دەستەی گۆرانی
choke/tʃəʊk/n - v خنکان/دەخنکێ
cholera/ˈkɒlərə/n کولێرا- ڕشانەوە
choose/tʃu:z/v هەڵدەبژێرێ
chop/tʃɒp/n ١-لێدان ٢-گۆشت- دەم
chop/v پارچەپارچە دەکا/ دەبڕێ
chopper/ˈtʃɒpə(r)/n ١- تەور٢-
هەلیکۆپتەر
choral/ˈkɔ:rəl/adj کۆراڵ/
گۆرانی بەکۆمەڵ/ سرودی ئاینی
chord/kɔ:d/n پەت، گوریس- کندر/ ژێ
ژێی ئامرازی مۆسیقا
chore/tʃɔ:(r)/n کاری ڕۆژانە/ ڕۆتین
سوکە ئیش

chorus/ˈkɔ:rəs/n ١- کۆرس- بەکۆمەڵ
٢- دەستەواژەیەکە لە گۆرانیدا بەرێکوپێکی
دەوترێتەوە٣- کۆمەڵێ سەماکەر
chorus-girl/n کچی سەماکەری ناو کۆرس
choose- chose- chosen/v هەڵدەبژێرێ
هەڵیبژارد- هەڵبژێردراو
Christ/kraɪst/n عیسی پێغەمبەری
کوڕی مەریەم
christen/ˈkrɪsn/v بە مەسیحی دەکا
Christian/ˈkrɪstʃən/n دیان- نەسرانی-
فەلە
Christianity/ˌkrɪstiˈænəti/n
مەسیحیەت- نەسرانیەت (ئاینیمەسیحی)
Christmas Eve جەژنی لەدایك بوون-
ڕۆژەك پێش جەژنی لەدایك بوون
Father Christmas بابانۆئێل
chrome/krəʊm/n کرۆم- زەرد
chromium/ˈkrəʊmiəm/n کانزای کرۆم
chromosome/ˈkrəʊməsəʊm/n
کرۆمۆسۆم
chronic/ˈkrɒnɪk/adj درێژخایەن/کوشندە
chronicle/ˈkrɒnɪkl/n تۆماری ڕوداوەکان
بەپێی ڕوودانیان
chronological/ˌkrɒnəˈlɒdʒɪkl/adj
یەك لەدوای یەك
ڕێکخراو بەپێی کات
chronology/krəˈnɒlədʒi/n کرۆنۆلۆژی
زانستی تۆمارکردنی ڕوداوە مێژووییەکان
chubby/ˈtʃʌbi/adj ڕومەت پڕ/خڕ
chuck/tʃʌk/v فڕێ دەدا، دەردەکا، دەقوقێنێ
chuck up/v وازدەهێنێ لە
chuckle/ˈtʃʌkl/n پێکەنینێکی شاراوە/
پێکەنینێکی بەهێمنی
chum/tʃʌm/n برادەر، هاوڕێ
chunk/tʃʌŋk/n پارچەیەکی گەورە، پاروو
church/tʃɜ:tʃ/n ١- کەنیسە

chauvinism/ˈʃəʊvɪnɪzəm/n شۆڤینیەت دەمارگیری نەتەوەیی- تیرەگەری

cheap/tʃi:p/adj ١- هەرزان ٢- کەم- بێ‌قیمەت

cheat/tʃi:t/n فێلباز، جادوکەر/جادو

cheat/v فێڵ دەکا- جادو دەکا

check/tʃek/n ١- چاودێری ٢- وەستاندن ٣- قوماش٤- چەك

check/v کۆنترۆڵ دەکا، دەوەستێنێ- تاهێڵێ

cheak up پشکنینی پزیشکی سەراپا

cheek/tʃi:k/n ١- ڕوومەت ٢- نەگریسی

cheeky/ˈtʃi:ki/adj ١- نەگریسی- بێ‌شەرم

cheer/tʃɪə(r)/n ١- هوتاف لێدان ٢- باری تەندروستی- مێراژ

cheer/v ١- هوتاف ئێدەدا-هاوار دەکا ٢- هان دەدا

cheerful/ˈtʃɪəfl/adj ئاسودە-کەیف خۆش، بەختیار

cheerio/ˌtʃɪəriˈəʊ/interj بەهیوای دیدار (لەخواردنەوە)بە تەندروستیت

cheery/ˈtʃɪəri/adj شاد- کامەران- بەختەوەر

cheese/tʃi:z/n قالبە پەنیر، پەنیر

cheeseparing/adj کەم/ بێ قیمەت، قرچۆك

chef/ʃef/n سەرۆکی چێشتلێنەران/ سەرکار

chemical/kemɪkl/adj کیمیاوی

chemist/ˈkemɪst/n ١- کیمیاگەر- زانای کیمیایی ٢- دەرمانساز- سەیدەلانی

chemistry/ˈkemɪstri/n زانستی کیمیا

cheque/tʃek/n چەك- شیك(پارە)

cherish/ˈtʃerɪʃ/v بەنەرمی چاودێری دەکا ڕێزی ئێدەنێ

cherry/tʃeri/n گێلاس

chess/tʃes/n شەترەنج

chess-board/n تابلۆی شەترەنج

chest/tʃest/v ١- سندوق٢- سینگ

chestnut/ˈtʃesnʌt/n کەستانە- ڕەنگ کەستانی

chew/tʃu:/v دەجوێ

chewing gum/n بنێشت جوین

chic/ʃi:k/adj ڕێك پۆش، جوانپۆش- کۆك

chicken/ˈtʃɪkɪn/n ١- مریشك ٢- گۆشتی مریشك

chickenpox/ˈtʃɪkɪnpoks/n سۆریکە

chide/tʃaɪd/v سەرکۆنەی دەکا

chief/tʃi:f/n - adj ١- سەرۆك ٢- بەڕێوەبەر، سەرەکی

child/tʃaɪld/n منداڵ

childhood/ˈtʃaɪldhʊd/n منداڵیتی

childish/ˈtʃaɪldɪʃ/adj منداڵانە- منداڵی

chill/tʃɪl/n-v ١-ساردی ٢- نەخۆشی- تەرز، ساردەکاتەوە، سەرمای دەبێ

chilly/ˈtʃɪli/adj سارد، ساردوسڕ، سەرمابردە

chime/tʃaɪm/n-v دەنگی زەنگ، زەنگی کاتژمێرەکە ئێدەدا

chimney/ˈtʃɪmni/n دوکەڵکێش، بۆری دوکەڵ

chin/tʃɪn/n چەنە، چەناگە

chin up/v بەرگە بگرە

china/ˈtʃaɪnə/n چین- چینی

Chinese/adj چینی- زمانی چینی

chink/tʃɪŋk/n ١- کونێکی- کەلێنێکی بچووك ٢- زرنگانەوە، دەزرینگێتەوە

chip/tʃɪp/n ١- پارچەدار- شەرانی ٢-قاش، توێکڵ ٣-فیشە ٤-کەل- شکاو

chip/v دەشکێنێ

chiropodist/kɪˈrɒpədɪst/n پسپۆڕ لە چارەسەری پێیەکان

chirp/tʃɜ:p/n - v شەقشەقە، دەنگێکی بەرزی باڵندەیە

chance/tʃɑːns/n ١- ڕێکەوت
I met him by chance.
بەڕێکەوت ئەوم دیت
٢- دەرفەت
he got ... دەرفەتی بۆ ڕێککەوت
٣- شیمانە
you stand a good
شیمانەی بەدەستهێنانی ئەو پیشەت زۆرە
I'll come along by chance
سەرت ئێدەدەم بێ زوان- بەڕێکەوت
chancellor/ˈtʃɑːnsələ(r)/n
١- سەرۆکی فەخری زانکۆ
Chancellor of the Exchequer
٢- سەرۆك وەزیران- ڕاوێژکار لە ئەلمانیا/
وەزیری دارایی لە بەریتانیا
change/tʃeɪndʒ/n ١- گۆڕان- گۆڕین
٢- پارە- وردە - دەگۆڕێ
I must change دەبێ جلم بگۆڕم
change able/adj دەکرێ بگۆڕێ
channel/ˈtʃænl/n ١- دەربەند
٢- کەناڵی تەلەفزیۆن
٣- کەناڵی ئاو- جۆگە- زێراب- سوڵێن
chant/tʃɑːnt/n - v سرود، سرودی دینی
سرود دەڵێ
chaos/ˈkeɪɒs/n ئاژاوە، نیگەرانی
chap/tʃæp/n - v پیاو- کوڕ- شەق دەبا
chapel/ˈtʃæpl/n کەنیسەی بچوك،
نوێژگا، پەرستگا
chaperon/n کەنیزەك/ خنە
chaplain/ˈtʃæplɪn/n قەشە
chapter/ˈtʃæptə(r)/n بەش- زنجیرەیەك لە
char/tʃɑː(r)/n ١- خەڵوز- ڕەژوو
٢- کاری پاقژکردنەوە
charwoman/n پاقژکەرەوە- کارەکەر
character/ˈkærəktə(r)/n ١- کەسێتی
٢- ناوبانگی ٣-کاراکتەر٤- نیشانە- هێما
characteristic
/ˌkærəktəˈrɪstɪk/adj – n
تایبەتمەندی/ ئەدگار
charade/ʃəˈrɑːd/n قسەی ڕووت- مەتەڵ
charcoal/ˈtʃɑːkəʊl/n ڕەژوی دار
charge/tʃɑːdʒ/n ١- تۆمەت
٢- چاودێری- بەرپرسیاری٣- هێرش
٤- نرخ٥- بارگەی کارەبایی
charge/v ١- تاوانباری دەکا
٢- ڕایدەسپێرێ ٣- هێرش دەکا
٤- داوای نرخێ دەکا ٥- پڕدەکا
charisma/kəˈrɪzmə/n کاریزما
charitable/ˈtʃærətəbl/adj
خێرومەند- خێرخواز
charity/ˈtʃærəti/n چاکە- خێر
charlatan/ˈʃɑːlətən/n قۆڵبڕ- ساختەکار
charm/tʃɑːm/n ١- هێزی ڕاکێشان-سرنج
٢- جادو٣- تەلیسم
charm/v ١- کەیف خۆش دەکا
٢- سرنجی ڕادەکێشێ
charming/ˈtʃɑːmɪŋ/adj سرنج ڕاکێش-
دڵرفێن- گەلەك جوان
chart/tʃɑːt/n ١- نەخشە ٢- هێلکاری
charter/ˈtʃɑːtə(r)/n ١- بەڵگەنامە-
دەستور ٢- پەند- قۆنتەرات
chary/ˈtʃeəri/adj ڕژد- سووڕ، وریا
chase/tʃeɪs/v - n ڕاوی دەنێ-ڕاو-ڕاونان
chasm/ˈkæzəm/n ١-کونێکی درێژی
قوڵ لەزەوی ٢-کەلێن
٣- جیاوازیەکی گەورە لەنێوان
chassis/ˈʃæsi/n شاسی ئۆتۆمبێل
chaste/tʃeɪst/adj پاك- پاقژ
chastise/tʃæˈstaɪz/v تەمبێ دەکا
chastity/ˈtʃæstəti/n پاقژی- پاکیزەیی
chat/tʃæt/n مشتومڕ- چەنەکردن
chatter/ˈtʃætə(r)/n ١- مشتومڕ-
چەنەبازی ٢- وتەی پڕوپوچ
٣- چیرەی ددان- دانەچیرە
chauffeur/ˈʃəʊfə(r)/n شوفێر

censure/ˈsenʃə(r)/v بەزمانێکی توندو ڕەسمییە یەکێ بڵێ تۆ هەڵەی

census/ˈsensəs/n سەرژمێری

cent/sent/n ١- پارەی وردەی ئەمریکی ٢- سەد

the interest rate is only.... ڕێژەی قازانج تەنها شەش لە سەدە.

centenary/senˈti:nəri/adj-n سەدساڵی

centigrade/ˈsentɪgreɪd/adj پلەی سەدی بۆ پێوانەی گەرمی

centimetre/ˈsentɪmi:tə(r)/n سەنتیمەتر

central/ˈsentrəl/adj ناوەندی–مەڵبەندی، ناوەڕاست/سەرەکی

this hotel has central heatiny ئەم ئوتێلە گەرمکەرەوەی ناوەندی هەیە

centre/ˈsentə(r)/n مەڵبەند، ناوەند، ناوەڕاست، چەق، تەوەر

the visiting actress was..attraction ئەکتەری میوان جێگەی سەرنجی ئامادەبوان بوو

place in centre لەناوەندی دانا

be concentraded on, in جەخت لەسەر دەکا/گرنگی تەنیا بە.. دەدا

century/ˈsentʃəri/n سەدە ١- سەد ساڵ ٢- سەد خاڵ لەیاری کریکیت

ceramic/səˈræmɪk/adj سێرامیک– هونەری گڵکاری سێرامیک– گڵین– قوڕی

cereal/ˈsɪəriəl/n ١- دانەوێڵە٢- تێشت

cerebral/ˈserəbrəl/adj دەماغی/ پەیوەست بە مێشک

ceremonial/ˌserɪˈməʊniəl/adj ئاهەنگی دینی، ڕەسمی– تەدارەك

ceremony/ˈserəməni/n تەدارەك

please do not .... بێزەحمەت واز لە ڕەسمیات بێنە

Master of ceremonies M.C ئاهەنگێڕ

certain/ˈsɜ:tn/adj ١- دڵنیا

He is certain to come. هاتنی مسۆگەرە

Are you certain? دەربارەی ئەوڕاستیەی لاتە، دڵنیای؟

٢- هەندێ

certain p. have told ... هەندێ کەس درۆیان لەبارەی منەوە هەڵبەستبوو

certainly/ˈsɜ:tnli/adv بەدڵنیایی

certainty/ˈsɜ:tnti/n دڵنیایی

certificate/səˈtɪfɪkət/n باوەڕنامە– گەواهی‌نامە– مۆڵەت

birth certificate بڕوانامەی لەدایکبوون

marriage certificate مارەنامە، بەندی هاوسەرێتی

chafe/tʃeɪf/vi - vt دەخورێنێ– دەسرێتەوە

chaff/tʃɑ:f/n پوش، کا

chagrin/ˈʃægrɪn/n خەمۆکی

chain/tʃeɪn/n ١- زنجیر ٢- زنجیرەی

chain reaction کاردانەوەی زنجیرەیی

chain/v بەزنجیر دەیبەستێتەوە

chair/tʃeə(r)/n ١- کورسی ٢- کورسی سەرۆکایەتی، ئوستازیەت لە زانکۆ سەرۆکایەتی دەکا، بەڕێوەی دەبا

chairman/ˈtʃeəmən/n سەرۆك دانیشتن

chalk/tʃɔ:k/n تەباشیر

challenge/ˈtʃælɪndʒ/n - v بەرەنگاری– بەرەنگاری دەکا

chamber/ˈtʃeɪmbə(r)/n ١- ژوری نوستن ٢- ئەنجومەن

chamber of commerce ژوری بازرگانی

chamber pot ئاودەست

chameleon/kəˈmi:liən/n حەربا، بزبار

chamois/ˈʃæmwɑ:/n بزنەکێوی

champion/ˈtʃæmpiən/n داکۆکی‌کەر، پاڵەوان

champion/v داکۆکی دەکا

I hope you will... هیواداریین تۆ پشتگیری دۆزی ئێمە بکەی

دابینکردنی خواردن- پەیداکەر- دابین کەر

catering/n خزمەتکاری ئاهەنگ

caterpillar/ˈkætəpɪlə(r)/n کرمۆکە/ کرمۆڵەی پەپولە

cathedral/kəˈθiːdrəl/n کاتدرائی

Catholic/ˈkæθlɪk/adj کاسۆلیکی

cattle/ˈkætl/n ئاژەڵ- رەشەوڵاخ

Caucasian /kɔːˈkeɪziən, kɔːˈkeɪʒn/n – adj قەوقازی

cauldron/ˈkɔːldrən/n مەنجەڵ- قازان

cauliflower/ˈkɒliflaʊə(r)/n قەرنابیت

cause/kɔːz/n ١- هۆ- ئەگەر
٢- هۆ ٣- دۆز- مەسەلە

cause/v دەبێتە هۆی

caustic/ˈkɔːstɪk/adj ١- سوتێنەر٢- توند

caution/ˈkɔːʃn/n ١-ئاگاداریەکیمەزن
٢- ئاگاداری

caution/v ئاگاداردەکاتەوە

cautionary/ˈkɔːʃənəri/adj وریاکەرەوە- ئاگادارکەرەوە

cautious/ˈkɔːʃəs/adj وریا- ئاگادار

cautiously/adv بەوریایی

cavalry/ˈkævlri/n ١- هێزی زرێپۆش
٢- هێزی سوارە

cave/keɪv/n ئەشکەوت

cave in/n ١- هەرەس دێنێ- دەرووخێ
٢- لەپڕ واز دێنێ لە

cavern/ˈkævən/n ئەشکەوتی قووڵ/ پڕ ئەشکەوت

caviare/ˈkæviɑː(r)/n کافیار

cavity/ˈkævəti/n ١- بۆشایی٢- کون

cease/siːs/v رادەوەستێ- کۆتایی دێ

ceaseless/ˈsiːsləs/adj بەردەوام

ceaselessly/adv بەبەردەوامی

cease fire ئاگربەس/ شەڕراگرتن

cede/siːd/v دەست بەردار دەبێ لە

ceiling/ˈsiːlɪŋ/n ١- بنمیچ
٢- دوا ئاست/ پۆپەی نرخ

celebrate/ˈselibreit/v
١- ئاهەنگ دەگێڕێ
٢- ئاهەنگی ئایینی دەگێڕێ

celebration/ˌselɪˈbreɪʃn/n ئاهەنگ سازدان

celebrated/ˈseləbrətɪd/adj ناسراو

celebrity/səˈlebrəti/n کەسێکی ناسراو

celestial/səˈlestiəl/adj ئاسمانی- فەلەکی

celery/ˈseləri/n کەرەوز

celibacy/ˈselɪbəsi/n رەبەنی

celibate/ˈselɪbət/adj رەبەن/بێ ژن

cell/sel/n ١- زیندان٢- خانە
٣- بەشێ لە پاتری کارەبایی
٤- شانە (رێکخراوی سیاسی)

cellar/ˈselə(r)/n ژێرزەمین

cello/ˈtʃeləʊ/n چەلۆ

violin cello کەمانچەمان/ ئامێری مۆسیقا

cellophane/ˈseləfeɪn/n کاغەزی سیلۆفاین

cellular/ˈseljələ(r)/adj خانەیی

cellular phone تەلەفۆنی خانەیی

celluloid/ˈseljulɔɪd/n سەلولید (ماددەیەکی روونی رەقە)

cellulose/ˈseljuləʊs/n سیلیلۆز

Celtic/ˈkeltɪk, ˈseltɪk/n - adj کلتی: خەڵکێکن لەوێلز- سکۆتلاند- دەژیان

cement/sɪˈment/n ١- چیمەنتۆ
٢- ماددەیەکە بۆ پڕکردنەوەی ددان
٣-جۆرێکە لەسمغ

cement/v بەچیمەنتۆ دادەپۆشێ- کۆنکریت دەکا- پەیوەندی بەهێز دەکا

cemetery/ˈsemətri/n گۆڕستان

censor/ˈsensə(r)/n چاودێر، رەخنەگر

censorship/ˈsensəʃɪp/n چاودێری

censorious/senˈsɔːriəs/adj زۆر بە لۆمە و گلەیی

casino/kə'si:nəu/n گازینۆ
cask/kɑ:sk/n بەرمیلی لەدار دروست کراو
casserole/'kæsərəul/n ١- کاسەرۆل
٢- دەفرێکی گەورە بۆ کاسەرۆل
cassette/kə'set/n کاسێت
cassette-recorder/n تۆمارکەر/ ریکۆردەر
cast/kɑ:st/n ئەکتەرەکان لە فلم یان شانۆ
cast/v ١- ئەکتەری هەڵدەبژێری بۆ
٢- دروست دەکا بە قالب٣- فڕێ دەدا
cast light on رووناکی دەخاتە سەر
cast a shadow تارمایی دروست دەکا
cast al your دەنگدەدا
فڕێز: دادەکەنێ- لادەبا
castaway/'kɑ:stəweɪ/n رزگاربوو
castiron/n ئاسنی سەبە
castirón/adj لە ئاسنی سەبە(جۆش)
دروستکراو
cast-off کراسی بێکەڵک
caste/kɑ:st/n ١- چینی کۆمەڵایەتی/هندی
٢- سیستەمی چینی کۆمەڵایەتی
castle/'kɑ:sl/n قەڵا
castrate/kæ'streɪt/v دەیخەسێنێ
castration/kæ'streɪʃn/n خەساندن
casual/'kæʒuəl/adj ١- حەسارە-
بێمەبەس ٢- جلی نارەسمی٣- کورت
casually/'kæʒuəli/adv بەبێ گرنگیدان/
بەشێوەیەکی نارەسمی
casualty/'kæʒuəlti/n ١- زیان- هەنگافتی
٢- زیانی گیانی- قوربانی
٣- بەشی رووداو
cat/kæt/n ١- پشیلە ٢- شێر و پڵنگ..
catalogue/'kætəlɒg/n
١- کەتەلۆگ- نەخشە ٢- زنجیرە
catalogue/v لەلیستە دادەنێ
catapult/'kætəpʌlt/n دارلاستیک
catapult/v ١- (بەرد) بەدارلاستیک داوێ
٢- شتێ بەهێز فڕێ دەدا
cataract/'kætərækt/n ١-تاڤگە
٢-ئاوی شین لەچاو/ نەخۆشی
catarrh/kə'tɑ:(r)/n ١-پەسیو/ هەڵامەت
٢-چڵم- بەڵغەم
catastrophe/kə'tæstrəfi/n کارەسات
catastrophic/ˌkætə'strɒfik/adj جەرگبڕ
catch/kætʃ/v ١- دەگرێتەوە ٢- دەیگرێ
٣- لەسەر.. دەگرێ ٤- سواری.. دەبێ
٥- پێڕادەگا ٦- گوێی لێدەبێ- تێدەگا
٧- پێوەدەبێ-پێوە دەنکێ
٨- تووشی نەخۆشی دەبێ
catch fire ئاگر هەڵدەکا
catch sb red handed لەسەری دەگرێ
catch sight/glimpse بەرچاوی دەکەوێ
catch the sun رۆژ دەیبا- بەرۆژ دەسووتێ
catch on ١- تێدەگا
٢- بەهەرمێن دەبێ
catch sb out تووشی دەکا
catch up with sb- ١- دەیگاتێ
٢- دەگاتە ئاستی
catch up on sth بەدەست دینێتەوە
be get caught up تووش دەبێ
catch/n ١- کرداری گرتنی شتێك
٢- رێژەی مسی راوکراو ٣- بەستەر
٤- خەوشیشاراوە
catch phrase وتەی باو
catchy/'kætʃi/adj زوو وەبیر دێتەوە
categorical/ˌkætə'gɒrɪkl/adj
یەکلاکەرەوە
categorically/adv بە یەکلاکەرەوەیی
category/'kætəgəri/n هاوگرووپ/ هاوپۆل
categorize/'kætəgəraɪz/v پۆلێن دەکا
cater/'keɪtə(r)/v ١- باربۆی دەکا
٢- لە ئاهەنگ پێویستیەکان پێشکەش دەکا
caterer/'keɪtərə(r)/n ئاندەر- پەڵداری

carol/ˈkærəl/n ١– سرودی دینی– گۆرانی ستایش
carouse/kəˈrauz/v زۆر دەخواتەوەو شادە
carousal/kəˈrauzl/n ١– مێزی جولەری جانتا لە فرۆکەخانە ٢– ئاهەنگی بەژاوەژاوی خواردنەوە
carp/kɑːp/n-v ماسی گەورە لە دەریا دەژی
carp/v ڕەخنەدەگری، عەیبی لێ دەبینێتەوە
carpenter/ˈkɑːpəntə(r)/n دارتاش
carpentry/ˈkɑːpəntri/n دارتاشی
carpet/ˈkɑːpɪt/n ١– مافور ٢– کومبار
carpet/v بەکومبار دادەپۆشی
carriage/ˈkærɪdʒ/n ١– پەیتون– گالیسکە ٢– فارگۆن٣– کرێی گواستنەوە
carriageway/ˈkærɪdʒweɪ/n یەکێ لەدوو ڕێگای سەرەکی
carrier/ˈkæriə(r)/n ١– کۆمپانیای گواستنەوە ٢– بارهەڵگری سەربازی ٣– هەڵگری نەخۆشی ٤– جانتای پێویستییەکان
carrion/ˈkæriən/n گۆشتی بۆگەن/مردوو
carrot/ˈkærət/n ١– گێزەر٢– پاداشت
carry/ˈkæri/v ١–هەڵدەگرێ بە دەستی ٢– بەخۆ هەڵدەگرێ٣– دەگوازێتەوە ٤– (نەخۆشی) دەگوازێتەوە ٥– ڕەزامەندی لەسەر دەکرێ ٦–(دەنگی)دەگاتە
carry weight سەنگی خۆی هەیە/ کاریگەری خۆی هەیە
carry on بەردەوام دەبێ
carry sth on بەشداری دەکا لە
carry sth out ١– ئەنجام دەدا ٢– نمایش دەکا
carry all_ hold all- پێ هەڵدەستێ
carry cot سەرێنی منداڵی بچوک

cart/kɑːt/n گالیسکەی دەستی
cart/v بەگالیسکە دەگوازێتەوە
cartilage/ˈkɑːtɪlɪdʒ/n کرکراگە
carton/ˈkɑːtn/n قوتوی مقەبا
cartoon/kɑːˈtuːn/n ١– کارتۆن ٢– فلیمی کارتۆنی
cartoonist/n وێنەی کاریکاتێری هونەرمەندی فلیمی کارتۆنی
cartridge/ˈkɑːtrɪdʒ/n ١– حیبردان ٢– قوتوی تایبەتی داخراو– فلمی کامیرا–
carve/kɑːv/v ١– هەڵدەکۆڵێ ٢– پارچەپارچە دەکا
carving/n هەلکۆلدراو
cascade/kæˈskeɪd/n ١– تافگە ٢– وەك تافگە
cascade/kæˈskeɪd/v وەك تافگە دێتە خوار
case/keɪs/n ١– ڕەوش– بار ٢– ڕەوشی دروست ٣– حاڵەتی نەخۆشی ٤– تاوان ٥–داوای دادگا٦– ڕاستی و ئەگەر
in any case ١– هەرچی ڕویدا ٢– هەرچۆنێك بێ
in case لەباری
in case of sth لەباری ڕودانی
in that case لەباری وادا
case history بەرواری حاڵەتی نەخۆشی یەکەی
case-study لێکۆڵینەوە لە پەرەسەندنی..
case/n ١– قوتو– جانتا ٢– جانتای دەستی
cash/kæʃ/n پارە/پارەی یەکسەر
cash/v چەکێك خوردەکاتەوە/دەگۆڕێتەوە
cash desk مێزی پارەدان
cash machine کارتی پارە دەرهێنان
cash card کارتی پارە دەرهێنان
cashier/kæˈʃɪə(r)/n پارەگۆڕەوە/ ژمێریار
cashmere/ˌkæʃˈmɪə(r)/n کەشمیر

car boot sale بازاڕی سندوقی ئۆتۆمبیل

car park گەراج

car phone تەلەفۆنی ئۆتۆمبیل

caramel/ˈkærəmel/n ١- شەکری سوتاو
٢- شیرینی لە شەکری کوڵاو دروستکراو

carat/ˈkærət/n قیرات: یەکەی پێوانی پاکێتی زێڕ

caravan/ˈkærəvæn/n ١- کەرەڤانە
٢- کاروان

caraway/ˈkærəweɪ/n تۆوی کاراوی

carbohydrate/ˌkɑːbəʊˈhaɪdeɪt/n
کاربۆهێدرات

carbon/ˈkɑːbən/n کاربۆن/ ڕەژوو

carbon copy ١- دانەی کاربۆنی/ ئارەسەن
٢- دانەی ڕەسەن

carbon dioxide/ˌkɑːbə daɪˈɒksaɪd/n
دووەم ئۆکسیدیکاربۆن

carbon monoxide
/ˌkɑːbə mənˈɒksaɪd/n
یەکەم ئۆکسیدی کاربۆن

carbon paper کاغەزی کاربۆن

carburettor/ˌkɑːbəˈretə(r)/n
کاربرێتە .

carcass/ˈkɑːkəs/n لاشەی گیانەوەر/کەلەش
جەستەی مردووی گیانەوەر

card/kɑːd/n ١- کاغەزی ئەستور کە بە ئاسانی ناچەمێتەوە ٢- کارتی زانیاری
٣- کارتی زەماوەند و..
٤- کارتی یاری کاغەز- قومار
٥- یاری کاغەز- قومار

card board/ˈkɑːdbɔːd/n کاغەزی مقەبا

cardiac/ˈkɑːdiæk/adj دڵی-
پەیوەستە بە دڵ

cardigan/ˈkɑːdɪgən/n چاکێت

cardinal/ˈkɑːdɪnl/adj کاردینال
قەشە لە کەنیسەی کاسۆلیکی ڕۆمانی

cardinal/ˈkɑːdɪnl/n
ژمارەی ئاسایی ١،٢،٣

care/keə(r)/v ١- گرنگی پێدەدا
٢- ئارەزووی لێیە- دەیەوێ ٣- حەزی لێیە
ئیدیۆم: گرنگ نیە، کێ گوێی پێدەدا؟

who cares? کێ گرنگیدەدا-چاودێری دەکا

caring گرنگی بە خەلك دەدا

care/n ١- گرنگی- چاودێری
٢- چاودێری- بەرپرسیاری٣- نیگەرانی

care of sb ئیدیۆم: کورتەی c/o لەسەر نامە دەنوسرێ بەواتای لە ڕێگای

take care ئاگات لەخۆت بێ

take of yourself ئاگات لەخۆ بێ

take of sb/sth شتێك ڕێك دەخا

carefree/ˈkeəfriː/adj بێباك/ئاسودە

career/kəˈrɪə(r)/n ١- پیشە
٢- ژیانی پیشەیی

careful/ˈkeəfl/adj ١- بەئاگا- وریا
٢- دروست

carefully/adv بە وریایی- بەئاگایی

carefulness/n ئاگایی- وریایی

careless/ˈkeələs/n کەمتەرخەم- بێئاگا

carelessly/adv بەبێخەمی-بە کەمتەرخەمی

carelessness/ˈkeələsnəs/n
کەمتەرخەمی

caress/kəˈres/n راموسان- وروژاندن

caress/v دەورووژێنێ-
دەست بەسەردا دەهێنێ

caretaker/ˈkeəteɪkə(r)/n
چاودێریکەر- پاسەوان

cargo/ˈkɑːgəʊ/n بار- بارگە

Caribbean/n ناوچەی دەریای کاریبی

Carbbean/adj کاریبی

caricature/ˈkærɪkətʃʊə(r)/n کاریکاتێر

carnation/kɑːˈneɪʃn/n مێخەك/قەرنەفل

carnival/ˈkɑːnɪvl/n ئاهەنگ

carnivore/ˈkɑːnɪvɔː(r)/n
گیانەوەری گۆشتخۆر، مرۆڤخۆر

cannon/ˈkænən/n ١- تۆپی بەردهاوێژ
٢- تۆپی نوێ- گوللەهاوێژ
canoe/kəˈnuː/n بەلەمێکی تەسکی بچوکە تا دووکەس هەڵدەگرێ
canoe/v چووە ناو روبار، بەلەم ئاژدەخورێ
canon/ˈkænən/n ١- قەشە لە کاتدرائیە
٢- یاسای کەنیسە
canopy/ˈkænəpi/n سەرپۆش- قەپاغ- قوماش
canteen/kænˈtiːn/n حانوت- چێشتخانەی ناو دامەزراوێك
canvas/ˈkænvəs/n ١-قوماشیخێوەت وچارۆکی بەلەم
٢- قوماش یان تابلۆی رونی
canvass/ˈkænvəs/v ١- دەنگ کۆدەکاتەوە
٢- رای خەڵك وەردەگرێ
canyon/ˈkænjən/n دۆڵێکی قوڵ/دەربەند
cap/kæp/n ١- کڵاوی پیاوان
٢- کڵاو٣- پۆشەر- سەر
cap/v ١- لوتکەی دادەپۆشێ ٢- سەردەکەوێ
capability/keɪpəˈbɪləti/n توانست- توانا
capable/ˈkeɪpəbl/adj ١- بەتوانا
٢- توانی ئەوەی هەیە کە...
capably/ˈkeɪpəbli/adv بەتوانایی- بەکارامەیی
capacity/kəˈpæsəti/n ١- جێگرتن- فراوانی ٢- توانا- قودرەت
٣- توانای عەقڵی٤- پلەو پایە
cape/keɪp/n رۆپ/ شاڵ
cape/n پارچەزەوی ناو ئاو
capital/ˈkæpɪtl/n ١- پایتەخت
٢- پیتی گەورە
٣- یەکەم پیتی بەرایی ئاو...
capital پەیوەست بە سزای مەرگ
capital/ˈkæpɪtl/adj سەرمایە
cap- investment سەرمایە خستنە ئیش

capitalism/ˈkæpɪtəlɪzəm/n سەرمایەداری
capitalize/ˈkæpɪtəlaɪz/v قۆرخ دەکا بۆ بەرژەوەندی خۆی بەکار دێنێ
capitulate/kəˈpɪtʃuleɪt/v خۆی دەدا بەدەستەوە
capitulation/kəˌpɪtʃuˈleɪʃn/n خۆبەدەستەوەدان
Capricorn/ˈkæprɪkɔːn/n بورجی گیسك ئەوەی لە بورجی گیسك بێ
capsize/kæpˈsaɪz/v (بەلەم) وەردەگەڕێ
capsule/ˈkæpsuːl/n ١- کەپسول- دەرمان
٢- ژووری سەرکردایەتی دەستەی فڕۆکەوان ئەکەشتی ئاسمانی
captain/ˈkæptɪn/n ١- کەشتیەوان- فڕۆکەوان ٢- ئەقیب- سەرتیپ
٣- سەرۆکی تیپ
captain/v سەرکردایەتی دەکا
captain/n رونکردنەوە- لێدوان
captivate/ˈkæptɪveɪt/v سەرنج رادەکێشێ
captivating/adj سەرنج راکێش
captive/ˈkæptɪv/adj دیل- زیندانی- بەندی
لە قەفەزنراو- لەقەفەزکراو
hold sb captive ئیدیۆم: زیندانی دەکا/ وەك دیلێك لای خۆی دەیهێڵێتەوە
take sb. captive کەسێ دەگرێ و زیندانی دەکا
captivity/kæpˈtɪvəti/n دیلێتی
captor/ˈkæptə(r)/n دیلگر
capture/ˈkæptʃə(r)/v ١- دەگرێ
٢- دەستی بەسەردا دەگرێ
٣- سەردەکەوێ لەدەربڕینی..
٤- دیل دەگرێ- دیلی دەکا
capture/n ماوەی دیلێتی
car/kɑː(r)/n ١- ئۆتۆمبیل- خۆڕۆ
٢- فارگۆنی- شەمەندەفەر-

calm/kɑ:m/adj ١– هێمن
٢– کڕو تەپ٣– بێبا
calm/n هێمن
calm/v هێمنی دەکاتەوە
calmly/ˈkɑ:mli/adv بەهێمنی
calmness/ˈkɑ:mnəs/n هێمنی
Calor gas/ˈkælə gæs/n گازی بۆتان
calorie/ˈkæləri/n ١– یەکەی پێوانی وزە
٢– یەکەیەك بۆ پێوانی گەرمی
calves/n گوێلکەکان
came/keɪm/v هات
camel/ˈkæml/n ١– وشتر
٢– ئامرازێکی قاوەیی کاڵ
cameo/n بەردی گران بەها، نەقشی سەر بەردی گرانبەها
camera/ˈkæmərə/n کامێرا
cameraman/ˈkæmrəmən/n وێنەگر
camorra/n چەردە/ ڕێگر/ گزران
camouflage/ˈkæməflɑ:ʒ/n فێڵکردن بۆ نەناسینەوە
camouflage/v خۆی وا دەگۆڕێ بۆ ئەوەی نەناسرێتەوە/ فێڵ دەکا
camp/kæmp/n سەربازگە/خێوەتگە
camp/v دادەمەزرێ– خێوەت دادەنێ
go camp دادەمەزرێ– خێوەت دادەنێ
camper/n ١–خێوەتکەر
٢– سەربازگە دانەر٢– کەرەڤان
camping/n بەسەربردن و نوستن لەخێوەت – دەرەوەی ماڵ–
camp-site/n هەوارگە
campaign/kæmˈpeɪn/n ١– پلان
٢– هێرش– هەڵمەت
campaign/v هێرش دەکا– هەڵمەت دەبا
campaigner/kæmˈpeɪnə(r)/n داواکار– هەڵمەتبەر
campus/ˈkæmpəs/n سنوری زانکۆ
can/kæn/modal ١– دەتوانێ
٢– ڕێدەدا ٣– دەکرێ
٤– دوان لەبارەی ڕەفتاری کەسێك– شتێك
٥– لەگەڵ فرمانی تایبەت بە(هەست).
can/kæn/n ١– تەنەکە٢– قوتو
can/v لەقوتو دادەنێ
canal/kəˈnæl/n نۆکەند– کەناڵ
canary/kəˈneəri/n کەناری
cancel/ˈkænsl/v ١– هەڵدەوەشێنێتەوە
٢– ڕادەگرێ
cancellation/ˌkænsəˈleɪʃn/n هەڵوەشاندنەوە
Cancer/ˈkænsə(r)/n بورجی شێرپەنجە
cancer/ˈkænsə(r)/n شێرپەنجە
candid/ˈkændɪd/adj ڕاشکاو– ڕاست و دروست
candidly/ˈkændɪdli/adv بەراشکاوی
candidate/ˈkændɪdət/n ١– پاڵێوراو
٢– ئەزموندەر
candidacy/ˈkændɪdəsi/n پالاوتن
candle/ˈkændl/n مۆم– چرا
candlelight/ˈkændl laɪt/n ڕوناکی مۆم
candlestick/ˈkændlstɪk/n مۆمدان
candour/ˈkændə(r)/n ڕاشکاوی، ڕاستگۆیی
candy/ˈkændi/n پەقلاوە– شیرینی
cane/keɪn/n ١– حەیزەران– قامیش
٢– گۆپاڵ– داری ڕۆیشتن
cane/v بەدار لێی دەدا
canine/ˈkeɪnaɪn/adj وەك سەگ– پەیوەست بە سەگ
ددان تیژ وەك سەگ
canister/ˈkænɪstə(r)/n باول/ باولی
cannabis/ˈkænəbɪs/n حەشیش– تریاك
cannibal/ˈkænɪbl/n مرۆڤخۆر
cannibalism/ˈkænɪbəlɪzəm/n مرۆڤخۆری

# Cc

**C-c/si:/** سێیەم پیتی ئەلفبای ئینگلیزییە

**cab/kæb/n** ١- تاکسی ٢- شوێنی شوفێر لە...

**cabaret/ˈkæbəreɪ/n** یانەی شەوانە- تیاترۆخانە

**cabbage/ˈkæbɪdʒ/n** کەلەرم، کەلەم

**cabin/ˈkæbɪn/n** ١- ژووری نوستن لە پاپۆڕ ٢- ژووری دانیشتن لە فڕۆکە٣- کوخ

**cabinet/ˈkæbɪnət/n** ١- دۆڵاب ٢- ئەنجومەنی وەزیران

**cable/ˈkeɪbl/n** ١- کندری بەهێزی ئەستور- گوریس ٢- کەیبل- تەل ٣- تێلگرام- بروسکەنێر ٤- پەخشی تەلەفزیۆنی بە کێبل

**cable car** ئۆتۆمبیلی بەکێبل بەستراو بۆسەرکەوتنی سەرچیا

**cable television** پەخشی تەلەفزیۆنی بە کێبل

**cackle/ˈkækl/n** ١- قیڕەقیڕی مریشک پاش هێلکەکردن ٢- پێکەنینێکی گەورەی بێزارکەر

**cackle/ˈkækl/v** قیڕەقیڕ دەکا/ پێکەنینێکی گەورەی بێزارکەر دەکا

**cad/n** بەدخو

**cadet/kəˈdet/n** ١- قوتابی لە ئەکادیمیای سەربازی ٢- کوڕی بچوکی ماڵ

**cadge/kædʒ/v** دەپاڕێتەوە، سواڵ دەکا

**caesarian** نەشتەرگەری قەیسەری

**café/ˈkæfeɪ/n** چێشتخانەی بچوک، قاوەخانە

**cafeteria/ˌkæfəˈtɪəriə/n** کافتریا

**caffeine/ˈkæfi:n/n** ماددەی کافین

**cage/keɪdʒ/n** قەفەز

**caged/ˈkeɪdʒd/adj** لە قەفەزکراو

**cagey/ˈkeɪdʒi/adj** نایەوێ زانیاری بدا- وریا

**cagoule/kəˈgu:l/n** چاکێتی بە کڵاوی دژەباران

**cajole/v** ریایی دەکا، ماستاو چییەتی دەکا

**cake/keɪk/n** ١- کێک٢- تیکەلەیەک لەمەندێ خواردنی تر سور دەکرێتەوە

**cake/v** شتێ بەماددەیەکی خەست دادەپۆشێ

**calamity/kəlˈæməti/n** بەڵا- کارەسات

**calcium/ˈkælsiəm/n** کالیسیۆم

**calculate/ˈkælkjuleɪt/v** ١- دەژمێرێ ٢- چاوەڕێی شتێ دەکا

**calculating/adj** فێڵباز- فێڵاوی

**calculation/ˌkælkjuˈleɪʃn/n** ١- کرداری ژمێریاری ٢- پلان

**calculator/ˈkælkjuleɪtə(r)/n** ئامێریاری ژمێریاری

**calendar/ˈkælɪndə(r)/n** ١- رۆژمێر ٢- ساڵنامە ٣- کارە گرنگەکانی ساڵانە

**calf/kɑ:f/n** ١- گوێلە- گوێرەکە ٢- بێچووی فیل

**calf/n** پەلەک

**calibre/ˈkælɪbə(r)/n**- ناو دایەمتری تیوب- تفەنگ

**call/kɔ:l/n** ١- بانگ- هاوار٢- تەلەفۆن ٣- سەردانێکی بچوک ٤- داوا ٥- پێویستی

**call/v** ١- بانگ دەکا- هاوار دەکا ٢- تەلەفۆن دەکا ٣- ناوی دەنێ ٤- بانگهێش دەکا ٥- جاڕ دەدا- رادەگەیەنێ ٦- سەردانێکی کورت دەکا ٧- رادەوەستێ لە

**call for sb** کۆیدەکاتەوە

**call for sth** شتێ داوا دەکا

**call sth off** هەڵدەوەشێنێتەوە

**call sb. out** کەسێ داوا دەکا

**call sb. up** ١- تەلەفۆن بۆ کەسێ دەکا ٢- پەیوەندی بە.. بکە

**caller/n** تەلەفۆن کەر، داواکار

**callous/ˈkæləs/adj** دڵرەق/ڕەق

**callow/adj** ناشی، بێ ئەزموون

١٤- بە-زێد-بە(پیشە) ١٥- بەکۆمەڵ- دوا- ڕۆژ لە دوای ڕۆژ ١٦- گرتن

bye/baɪ/n خواحافیز- خوات لەگەڵ

by-bidder/n ١-مەزاتکەر ٢-زیادکەر لە مەزات

by-blow/n ١-لێدانێکی ناراستەوخۆ ٢-بیژی- زۆڵ

by-child/n ١-کوڕی خوێنڕێژ ٢-زۆڵ- بیژی

by-election/ˈbaɪ ɪlekʃn/n هەڵبژاردنی کەسێ پاش دەست لەکارکێشانەوە یان مردنی ئەندامێک

bygone/adj بەسەرچوو، کۆن، کەلاوە

bulaw/n یاسای ناوخۆ

byname/n ١-ناوی لاوەکی- دووەم ٢-نازناو

bypass/ˈbaɪpɑ:s/n لاڕێ

bypass/v دوردەکەوێتەوە لە

by product/ˈbaɪ prɒdʌkt/n ١- شتێکی دروست بوو لەکاتی دروست کردنی شتێکی تردا ٢- شتێك لە ئەنجامی شتێکی تر ڕوودەدا

bystander/ˈbaɪstændə(r)/n سەیرکەر- تەماشاکەر

byte/baɪt/n بایت: یەکەی زانیاری لە کۆمپیوتەر

byway/ˈbaɪweɪ/n لاڕێ- ناگرنگ

byword/ˈbaɪwɜ:d/n نمونە- باو

Byzantine/baɪˈzæntaɪn/n ئەمپراتۆریەتی ڕۆمانی ڕۆژهەلاتی- بێزەنتی

bushy/ˈbʊʃi/adj چڕ

business/ˈbɪznəs/n ١- کڕین و فرۆشتن
٢- پیشە ٣- بزاڤی بازرگانی
٤- پرۆژەی بازرگانی٥- کار٦- ڕەوش- ڕوداو
ئیدیۆم: دەست دەکا بەکارەکە

go out of business کارەکەی کۆتایی
پێدێنێ/ قەلۆش دەبێ

have no business to do مافی نیە

business like/adj کرداری/ ڕێك/ بەکاریگەر
چوست

business man/n ١- خاوەن کار
٢- کارامە لەکاروباری دارایی

business studies/n دیراسەی کاروباری
بازرگانی

busk/bʌsk/v گۆرانی یان مۆسیقا دەچڕێ بۆ
پارەپەیداکردن
گۆرانیبێژی یان

busker/ˈbʌskə(r)/n
مۆسیقاژەنی سەرجادە

bust/bʌst/n ١-پەیکەری سەر و
شانەکان و سینگ ٢- سینگی ئافرەت

bust/v دەشکێنێ

bust/adj شکاو

go bust ئیدیۆم: ئابووت دەبێ

bust- up/n شەڕێکی توند

bustle/ˈbʌsl/v ١- دێ و دەچوا بە مژوڵی
٢- جمەی دێ- پڕە لە

bustle/n جمە/ گورج و گۆڵی

busy/ˈbɪzi/adj ١-سەرقاڵ ٢-پڕ لەچالاکی
٣- قەرەباڵغ٤- مژوڵ

get busy ئیدیۆم: دەست دەکا بە ئیش

busy ... /v خۆی پێوە خەریك دەکا

busily/adv بەسەرقاڵی

busy body/n خۆتێهەڵقورتێن

but/bʌt/conj ١- بەڵام٢- لەگەڵ ئەوەشدا
٣- لەدوای لێبوردنی
٤- بۆ دەربڕینی سەرسوڕمان و...

but then ئیدیۆم: هەرچەندە

but/prep بێجگە لە

butcher/ˈbʊtʃə(r)/n ١-قەساب-
گۆشتفرۆش ٢- خوێنڕێژ

butcher/v خوێن دەڕێژێ- کۆمەڵکوژی دەکا

butchery/ˈbʊtʃəri/n خوێن ڕشتن

butler/ˈbʌtlə(r)/n سەرکار

butt/bʌt/n ١- قۆنداغی تفەنگ
٢- قونکە جگارە ٣- پاشۆڵ- قون

butt/n جێگای پێکەنین

butt/v کەللەی لێ دەدا
قسەی دەبڕێ- خۆی هەڵدەقورتێنێ

butter/ˈbʌtə(r)/n کەرە

butter/v کەرە بەسەر ناندا دەکا

butter milk/ˈbʌtəmɪlk/n دۆ

butterfly/ˈbʌtəflaɪ/n پەپولە

butterfly/v هەست بەدەمارگیری دەکا

buttock/ˈbʌtək/n ١- قوون- پاشۆڵ-
سمت- پاشەڵ

button/ˈbʌtn/n ١- قۆپچە٢- دوگمە

button hole/ˈbʌtnhəʊl/n ١- کون
٢- گوڵی بەرسینگ(بەرۆك)

button hole/v وای لێبکە گوێت بۆ ڕاگرێ

buy/baɪ/v دەکڕێ

buy/n کرداری کڕین

buyer/baɪə(r)/n ١- کڕیار
٢- بەرپرسی کڕینی شت

buzz/bʌz/v ١- گیزەگیز دەکا٢- پڕە لە
٣- زەنگ لێ دەدا بۆبانگ کردنی..

buzz/n ١- گیزەگیزی مێش هەنگین
٢- غەربەغەرب- بلمەبلم

buzzer/bʌzə(r)/n زەنگ

by/baɪ/adv ١- تێدەپەڕێ ٢- نزیك

by/prep ١- زۆر نزیك ٢- تێپەڕی
٣- پێش٤- ئەماوەی ٥- لەلایەن- بەهۆی
٦- لەڕێگای٧- بە ٨- بەرێکەوت- بەهۆی
٩- بەپێی ١٠-جاران-دابەش ١١-بە(ڕووبەر)
١٢- بە(مەتر) ١٣- بەرێژەی

**bunged up/adj** گیراو، داخراو

**bungalow/ˈbʌŋgələʊ/n** خانوی یەك قات- نهۆم

**bungle/ˈbʌŋgl/v** شتێکی خراپ دەکا

**bunk/bʌŋk/n** ١- تەختی بەستراو بەدیوار ٢- دوو جێی لەسەریەك

**do a bunk** ئیدیۆم: هەڵدێ

**bunker/ˈbʌŋkə(r)/n** ١- جێگای قایمی ژێرزەمین ٢- جێیەکی زیخاوی لەیاری گۆڵف

**bunny/ˈbʌni/n** کەروێشك

**buoy/bɔɪ/n** شتی سەرئاوکەوتو

**buoy/v** ١- هاتی دەدا ٢- بەرزدەکاتەوە

**buoyant/ˈbɔɪənt/adj** ١- سەرئاو دەکەوێ ٢- ئاسودە٣- سەرکەوتوو- بوژاوە ٤- بەرزبۆوە

**buoyancy/ˈbɔɪənsi/n** سەرئاوکەر- سەرئاوخەر- بوژانەوە

**burden/ˈbɜːdn/n** ١- بار٢- بەرپرسیاریێتی

**burden/v** باری خۆی/ئەو گران دەکا

**bureau/ˈbjʊərəʊ/n** ١- مێزی نوسین ٢- سینگ چەکمەجە٣- نوسینگە ٤- نوسینگەی(گەشتوگوزاری)

**bureaucracy/bjʊəˈrɒkrəsi/n** ١- سیستەمی بیرۆکراسی ٢- بیرۆکراسیەت

**bureaucrat/ˈbjʊərəkræt/n** کەسی بیرۆکراتی

**bureaucratic/ˌbjʊərəˈkrætɪk/adj** بیرۆکرات

**burger/ˈbɜːgə(r)/n** ١- هامبەرگر ٢- وەك هامبەرگر

**burglar/ˈbɜːglə(r)/n** دز

**burglary/ˈbɜːgləri/n** دزین

**burglar alarm** زەنگی ورریاکەرەوە لە دژی دز

**burgle/ˈbɜːgl/v** دەدزێ

**burial/ˈberiəl/n** ناشتن

**burly/ˈbɜːli/adj** ١-لاشەیەکی گران و بەهێز ٢-کەتە، زەبەلاح

**burn/bɜːn/v** ١- دەسوتێنێ ٢- بەئاگر دەسوتێ ٣- کونێ یان نیشانێ بە ئاگر لە.. بکەی ٤- سوتاو- ئاگرتێبەربوو ٥- بەشتێ دەسوتێ ٦- دەبریقێتەوە- روناکی دەبەخشێ ٧- لەگەرما ئارەقەی لێدەتکێ- پلەی گەرمای بەرز دەبێتەوە

**burnt/adj** فرێز: خاپور بوو بەئاگر

**burn sth out** تەواو دەسوتێ

**burn up** بەئاگر یان شتێکی گەرم دەسوتێ

**burn sth up** شتێ بەئاگر دەسوتێنێ

**burn/n** سوتان

**burp/bɜːp/v** قرپێکی لەدەم دێ- هێڵنجی دێنێ

**burp/n** قرپ- هێڵنج

**burrow/ˈbʌrəʊ/n** کون- قۆرت

**burrow/v** ١- قۆرتێ لێدەدا ٢- لەشتێ دەگەرێ

**bursar/ˈbɜːsə(r)/n** ژمێریار/خەزنەدار

**bursary/ˈbɜːsəri/n** بەخشینی پارەی دیراسەت

**burst/bɜːst/n** ١-دەنگدەداتەوە-دەتەقێتەوە ٢- لەپڕ دەتەقێ

ئیدیۆم: شەیدایە بۆ کردنی..

فرێز: دەبڕێ..

**burst into** لەپرمەی گریان/ئاگری گرت!

**burst into out of** لەپڕ... گۆڕی

**burst out** ١-لەپڕ دەستی بەپێکەنین دەکا- لەپڕ پێدەکەنێ ٢- لەناکاو شتێ بە هەستێکی توندەوە دەڵێ

**burst/n** ١- تەقینەوە- دەنگدانەوە ٢- جۆش

**bury/ˈberi/v** ١-دەشارێتەوە ٢- مردوو دەشارێتەوە ٣ - شتێ لەقۆرتێ دەشارێتەوە ٤- سەرقاڵ- مژۆڵ

**bus/bʌs/n** پاس

**bush/bʊʃ/n** ١- دەوەن٢- جەنگەڵ

فریز: ١- دادەنێ
٢- شتێ بکەی بە بەشێك لە شتێکیتر

build on sth دەیکاتە بناغەیەك بۆ..

build sth on sth شتێ لەسەر شتێ بینا دەکا

build up زیاد دەکا

build sth up ١- مەزن دەکا ٢- پەیتاپەیتا زیاد دەکا

build/n بونیاد

builder/ˈbɪldə(r)/n بەنا

built خاوەن بونیادێکی دیارکراو

build up ١- زیادکردنی شتێ لەماوەیەك ٢- ماوەی خۆئامادەکردن

built in/adj ١- چەسپاو ٢- بەشێك لە شتێکیتر دروست دەکا

built up/adj داپۆشراو بە باڵەخانە

building/ˈbɪldɪŋ/n ١- باڵەخانە ٢- بینا- ئاوەدانکردنەوە

building site شوێنی باڵەخانە- بینا

building society/n کۆمەڵەی پاشەکەوتی پارە

bulb/bʌlb/n ١- لەمپای کارەبایی٢-سەلك

bulge/bʌldʒ/n هەڵاوسان- دەرکەوتن

bulge/v ١- هەڵدەئاوسێ٢- پڕە لە

bulging/ˈbʌldʒɪŋ/adj ١-دەرپەڕیو ٢- پڕ- هەڵاوساو

bulk/bʌlk/n ١-قەبارە٢- لاشەیەکی زۆر گەورە ٣- بەشی سەرەکی

in bulk ئیدیۆم: بەکۆ

bulky/ˈbʌlki/adj قەبە

bull/bʊl/n ١- گا٢- نێرەی فیل و حوت

bullfight/ˈbʊlfaɪt/n شەڕی گا- ململانێ لەگەڵ گا

bullfighter/n ئەوکەسەی شەڕی گا دەکا

bullfighting/n شەڕی گا

bulldog/ˈbʊldɒg/n بولدۆگ: سەگێکی بەهێزە، پێیەکانی کورتن، سەرێکی گەورەو ملێکی کورت و ئەستوری هەیە

bulldoze/ˈbʊldəʊz/v دەڕوخێنێ- ڕێگا ڕاست دەکا

bulldozer/ˈbʊldəʊzə(r)/n بولدۆزەر

bullet/ˈbʊlɪt/n گوللە- فیشەك

bullet proof/ˈbʊlɪtpruːf/adj گوللەبەند

bulletin/ˈbʊlətɪn/n ١- پەیام٢- بڵاوکراوە

bullion/ˈbʊliən/n دارشتەی زێڕ یان زیو

bull's eye/ˈbʊlz aɪ/n ١- چاوی گا- نیشانە ٢- نیشانەشکێن

bully/ˈbʊli/n ١- ئەو کەسەی هێزی خۆی بەکاردێنێ لەدژی لاوازان

bully/v لاوازان دەتۆقێنێ
فریز: کەسێ ناچار دەکا کە... بکا

bum/bʌm/n کۆم- قوون

bum/n ١- ئاوارە ٢- تەمبەڵ و بێ کەڵك خۆشی

bump/bʌmp/v ١- پێدادان- پێکەوتن ٢- شتێ بەشتێ بکەوێ ٣- خواروخێچ ڕۆیشتن ٤-هێدمە

bump in to sb فریز: یەکێ بە ڕێکەوت ببینێ

bump sb- off دەکوژێ

bump/n ١- گورزی توندی لەپڕ ٢- ئەستوربوو- هەڵاوساو ٣- گردۆلکە- تاسە

bumpy/ˈbʌmpi/adj ١-بەتاسە ٢-سەخت

bumper/ˈbʌmpə(r)/n ڕێگر

bumper/adj زۆرزۆر(بەرهەم)

bun/bʌn/n ١- کێکی بچوکی خڕی شیرین ٢ - تۆپەڵە- قیت- خڕ

bunch/bʌntʃ/n ١-چەپکە٢-پرچ٣-کۆمەڵێ

bunch/v کۆدەبنەوە- کۆمەڵێ پێکدێنن

bundle/ˈbʌndl/n دەستەك- چەپکێ

bundle/v ١- پێکەوە دەبەستێ ٢- پاڵی پێوە دەنێ

bung/bʌŋ/n گرمر/ سەرەتەپەدۆر

bung/v فڕێ دەدا، فەرامۆشی دەکا

browse/braʊz/v ١- كات بەسەر دەبا
٢-پەڕی کتێب وگۆڤار هەڵدەداتەوە/
٣-چاوپێدا دەخشێنێ ٤-دەلەوەڕێنێ
browse/n ١-چاوپیاخشاندن- پەرهەڵدانەوە
٢- لەوەڕگا
bruise/bru:z/n شین و مۆر بوون
لە ئەنجامی لێدان
bruise/v ١- شین و مۆر دەبێ
٢ - شین و مۆری لێ دەردەکەوێ
brunette/bru:ˈnet/n ئافرەتێکی
سپی پرچ
قاوەیی تاریک
brush/brʌʃ/n ١- فلچە٢- پاقژکردنەوە
بە فلچە ٣- دەمەقاڵێیەکی کورت
brush/v ١- بە فلچە پاقژ دەکاتەوە
٢- بەئاستەم بەیەکێ بکەوێ
brush sb/sth aside ١-فەرامۆشی دەکا
٢- بەلا دەنێ
brush sth away/off بەدەست یان بە
فلچە شتێ لادەبا
brush sth up/ br- up on sth بۆ بەبیر
هێنانەوە/ نوێکردنەوەی زانیاری
brush off/n رەدکردنەوە
brusque/bru:sk/adj وشك
brusquely/ˈbru:skli/adv بە وشکی
brussels sprot/n گیای بروکسل
brutal/ˈbru:tl/adj دڕندە- هۆڤانی
brutality/bru:ˈtæləti/n هۆڤانیەت-
دڕندەیی
brutally/adv بە دڕندەیی
brute/bru:t/n ١- گیانەوەرێکی دڕندە/کەتە
٢- پیاوی توند و دڕندە
brute/adj توندڕەو، کوێر
bubble/ˈbʌbl/n بلق- کوتك/ وەهم
bubble/v ١- بلق دەکا ٢- فوارە دەگرێ
٣- فێڵی دەکا
bubbly/ˈbʌbli/adj ١-پڕ بلق
٢-چالاك-گورج وگۆڵ

bubble gum/n بنێشتی بلقدار
buck/bʌk/n دۆلاری ئەمریکی
buck/n نێرەی مامز-ئاسك- یان کەروێشك
buck/v بازداوێ
buck sb up کەسێ کەیف خۆش بکەی
bucket/ˈbʌkɪt/n ١- سەتڵ- پەقرەچ
٢- ماددەی ناو سەتڵ
buckle/ˈbʌkl/n ئاغزونە/ ئاوزوون
buckle/v ١- بە ئاغزوونە دەبەستێ
٢- دەچەمێتەوە لەبەر گەرمی- هێز
bud/ bʌd /n خونچە- بشکوژ
budding/ˈbʌdɪŋ/adj تازە
Buddhism/ˈbʊdɪzəm/n بوزیەت
Buddhist/ˈbʊdɪst/n بوزی
Buddhist/adj پەرستگای بوزی
buddy/ˈbʌdi/n هاوڕێ- پیاو
budge/dʌdʒ/v ١- دەجولێ- دەجولێنێ
٢- ڕای بگۆڕێ- دەگۆڕێ
budget/ˈbʌdʒɪt/n ١- بودجە
٢- بودجەی حکومەت
budget/v بودجە دادەنێ-
پلان دادەنێ بۆخەرجکردنی
budgie/ˈbʌdʒi/n باڵندە/ تووتی ئوستڕالی
buff/bʌf/n ١-پێستی گامێش
٢-ڕەنگی زەردی پرتەقاڵی
buffalo/ˈbʌfələʊ/n گامێش
buffer/ˈbʌfə(r)/n ١-کەمکەرەوە
٢- ڕێگری ئازار
buffet/ˈbʊfeɪ/n ١- مێز- گازینۆ- خوان
buffet/v لە دوو لاوە لێبدرێ
bug/bʌg/n ١- زیندەوەری بچوك
٢- نەخۆشی٣- پێشکە
٤- گرینگیدانی لەناکاو بە ٥- هەڵە
٦- مایکرۆفۆنی زۆر بچوك- شاراوە
bug/v ١- مایکرۆفۆن بچوك دەشارێتەوە
٢- بێزار- نیگەران دەکا
build/bɪld/v ١- دروست دەکا
٢- بینا دەکا ٣- پەرەدەدا

the Br. Isles بەریتانیای گەورەو ئیرلەندە و هەموو دورگەکانی کە نزیکن لە لێوارەکان- دورگەکانی بەریتانیا-
Briton/ˈbrɪtn/n کەسی بەریتانی
brittle/ˈbrɪtl/adj خاو- رەق بەلام ئاسان دەشکێ، بۆش-پووچ
broach/brəʊtʃ/v لە بابەتێکی دژوار دەدوێ
broad/brɔːd/adj ١- بەرین ٢- زۆر روون ٣- بەبێ درێژەدان ٤- بەرفرە- گشتی ئیدیۆم: لە رۆژی روناک- بەرچاو- ئاشکرا
broaden/ˈbrɔːdn/v فراوان دەکا- بەرفرە دەکا
broadly/adv ١- بە خەندەیەکی گەورە ٢- بەگشتی
broad bean/n فاسۆلیای سەوز- فاسۆلیای تەڕ
broad minded/adj بیرکراوە- لێبوردە
broadcast/ˈbrɔːdcɑːst/v ١-پەخش دەکا ٢- دەدوێ لە TV
broadcast/n پەخش کراو
broadcaster/n بێژەر/ پەخشکار
broccoli/ˈbrɒkəli/n جۆرێکە لە قەرنەبید
brochure/ˈbrəʊʃə(r)/n نامیلکە، لیکۆڵینەوەی کورت
broil: Grill سورکردنەوە- برژاندن
break= broke شکاندی
broke/brəʊk/adj بێپارە- موفلیس- نابووت
broken: break
broken/ˈbrəʊkən/adj ١- لەکارکەوتوو ٢- پچڕپچڕ- پچڕاو ٣- نەپارێزراو- شکێنراو ٤- تێکشکاو- بێسەروبەر
broken-down/adj لەبارێکی زۆر خراپ
broken hearted/adj دڵشکاو
broken-home/n پەرتەوازە
broken-marriage/n ژنهێنانی هەڵوەشاوە (تەڵاقدان)

broker: stock-broker/n ١- دەڵاڵ
bronchitis/brɒŋˈkaɪtɪs/n هەوکردنی سیەکان/ ئاوسانی سیەکان
bronze/brɒnz/n ١- کانزای برۆنزی ٢- رەنگی برۆنزی ٣ - مەدالیای برۆنزی
bronze/adj رەنگ برۆنزی- مەدالیای برۆنزی
brooch/brəʊtʃ/n بروش بۆ جوانکاری
brood/bruːd/n فەرخەکانی- بێچووەکانی یەك دایك
brood/v ١- لەسەرهێلکە کورك دەبێ- دادەنیشێ ٢- زیاد تێدەفکری
broody/ˈbruːdɪ/adj ١-هێلکەکەر ٢-کورك بوو ٣- ژنێ پێی خۆشە منداڵی ببێ
brook/brʊk/n جۆگە- جۆگەلە
broom/bruːm/n گەسك- گێسك
broom-stick/ˈbruːmstɪk/n دەسکی گێسك
broth/brɒθ/n شۆربای سوك- گۆشتاوی مریشك
brothel/ˈbrɒθl/n قاحپەخانە
brother/ˈbrʌðə(r)/n ١- برا ٢- رەبەن- برای دینی
brotherly/brʌðəli/n برایانە
brother-in-law ١- برای ژن- برای مێرد(خزماتی) ٢- مێردی خوشك
brought: bring هێنای
brow/braʊ/n ١- برۆ ٢- نێوچەوان ٣- لوتکەی گرد
brown/braʊn/adj ١- رەنگی خۆڵ یان دار ٢- ئەسمەر
brown/n رەنگی قاوەیی یان ئەسمەر
brown/v ئەسمەر دەبێ- شتێ ئەسمەر دەکا
brownish/adj قاوەییباو
brown-paper/n کاغەزی قاوەیی
Brownie/ˈbraʊni/n کچۆڵە/ پەلێ ئەندام لە رێکخراوی رابەران/ کێکی بە بندق

brief/bri:f/adj کورت- خێرا

ئیدیۆم: بەکورتی

briefly/ˈbri:fli/adv ١- بۆ ماوەیەکی کورت- بەخێرا ٢ - بەکورتی

brief/n فەرمایشت-ئاگادارکردنەوە دەربارەی

brief/v زانیاری یان فەرمان دەربارەی شتێ رادەگەیەنێ

briefing/n زانیاری پێدراو

briefcase/ˈbri:fkeɪs/n جانتای دەست

briefs/bri:fs/n دەرپێی کورت (بۆ پیاو و ژن)

brigade/brɪˈgeɪd/n لیوا- یەکەیەکی سەربازی لە سوپادا- تیپ

brigadier/ˌbrɪgəˈdɪə(r)/n عەمید- راگر- لە سوپادا

bright/braɪt/adj ١- رۆژ لەدەر- گەشاوە ٢- بەهێز، رەنگاورەنگ٣- زیرەك ٤- دڵخۆشکەر، دەم بە خەندە ٥- ئاسودە

brighten/ˈbraɪtn/v روناك دەکاتەوە- ئاسودە دەکا- دەبریقێنێتەوە

brightly/adv بە رەنگاورەنگ

brilliant/ˈbrɪliənt/adj ١- بریقەدار ٢- زۆر زیرەك٣- زۆر باش

brilliance/ˈbrɪliəns/n-بریقەداری،رۆناکی درەوشانەوە

brilliantly/adv بەدرەوشاوەیی- بە زیرەکی

brim/brɪm/n ١- لێواری پیاڵە ٢- رۆخی- لێواری کڵاو(لەژێرەوە)

brim/v پڕ دەکا

فرێز: لەسەری دەرژێ

bring/brɪŋ/v ١- دەهێنێ ٢- دەبێتە هۆی ٣- وادەکا کەسێ بێ بۆ ٤- زۆری لێ دەکا-ناچاری دەکا

bring about فرێز: دەبێتە هۆی روداني

bring sth back دەگەرێنێتەوە

bring sth back ١- دەگەرێنێتەوە- بگەرێتەوە٢- دەهێنێتەوە یاد

bring sb back sth لەگەڵ خۆی شتێ دەهێنێ بۆ

bring sb/sth down دەبێتە هۆی کەسێ بدۆڕێنێ یان پلەوپایەی خۆی لەدەست بدا

bring sth down دێنێتە خوارێ/ ئاستی نزم دەکا

bring sth for ward ١- دەهێنێتە پێش ٢- پێشنیاری شتێ دەکا بۆ گفتوگۆ

bring sb-in کەسێ دیار دەکا کە کارێکی تایبەت بکا

bring sth in شتێ پێشکەش دەکا

bring sth off خۆی ئامادە دەکا کارێکی دژوار بکا

bring sth on دەبێتە هۆی

bring sth out دەردێخێ- بەرهەم دێنێ

bring sb round بەهۆش خۆی دەهێنێتەوە

bring sb round قەناعەت پێ دێنێ- قایل دەکا

bring sth round to sth دەدوێ لەبارەی، ئاراستە دەکا

bring sb up بەخێو دەکا

bring sth up ١-دەرشێتەوە ٢-دەخاتە روو

brink/brɪŋk/n لێوار

ئیدیۆم: خەریك بێ شتێ بکەی، لەسەر لێواری

brisk/brɪsk/adj ١- خێرا- مژوڵ ٢- باوەڕ بەخۆ ٣- گورج وگۆڵ

briskly/adv بە هیممەت- بە گورج و گۆڵی

briskness/n گورج و گۆڵی

bristle/ˈbrɪsl/n ١- پرچی کورتی مۆڕ- زبر ٢- موی زبری فڵچەی ددان

bristle/v ١-مووی لەرقا(ترسا) قیت دەبێتەوە ٢- خۆ وا پیشان بدەی کە تورەی

Brit/brɪt/n مرۆڤی بەریتانی

Britain/ˈbrɪtn/n بەریتانیا

British/ˈbrɪtɪʃ/adj بەریتانی

the British/n بەریتانیەکان- ئینگلیزەکان

Britisher/ˈbrɪtɪʃə(r)/n خەڵکی بەریتانیا

**breakthrough** دۆزینەوە یان پەرەسەندنێکی گرنگ

**break up/ˈbreɪkʌp/n** ١- هەرەس- داڕوخان ٢- هەڵوەشاندنەوە

**breast/brest/n** ١- مەمك ٢- سینگ ٣- بەشی پێشەوە لە باڵندە

**breast-feed/v** بە مەمکی شیری دەداتێ

**breast-stroke/n** سینگەمەلە

**breath/breθ/n** ١-هەناسە ٢-هەناسە دەدا

**a breath- of fresh air** ئیدیۆم: شەماڵ- بای دەرەوە- کە پاقژە

**get your breath..** پاش ڕاهێنان دەحەسێتەوە بۆ ئەوەی هەناسەی ئاسایی بێتەوە

**hold your breath** هەناسەت بگرە

**be out of breath** ماکەماك دەکا- خێرا هەناسە دەدا

**say sth, speak breath** دەچرپێنێت

**take your breath..** لەخۆشیا- هەناسەی بڕین

**with bated breath** هەناسەی لەخۆ بڕیوە- نقەی لێوە نایێ

**breath test** تێستی هەناسە/ بۆ پێوانی ڕادەی ئارەق..

**breathalyse/ˈbeɪθəlaɪz/v** هەناسەی تاقی دەکاتەوە..

**breathe/bti:ð/v** هەناسە دەدا

**not breathe a word** ئیدیۆم:چ نەدرکێنێ

**breathing/ˈbri:ðɪŋ/n** هەناسەدان (ئارێك و گران)

**breather/ˈbri:ðə(r)/n** حەسانەوەیەکی کورت

**breathless/ˈbreθləs/adj** ١- ماکەماك پێکەوت ٢- هەناسەبڕاو

**breathlessly/adv** بە هەناسەبڕکێ

**breathtaking/ˈbreθteɪkɪŋ/adj** جوان و سەرنج ڕاکێش

**breed/bri:d/v** ١- بوون- نەزبوون ٢- پەروەردەی دەکا ٣- دەبێتە هۆی

**breed/n** وەچە- جۆر

**breeder/bri:də(r)/n** بەخێوکەری گیانەوەر و ڕوەك، پەروەریار

**breeding/n** ١- کرداری بەرهەم هێنانی گیانەوەر و ڕوەکی تازە/وەچە ئانەوە ٢- ڕەفتاری چاك- خانەدانانە

**breeding-ground/n** ١- شوێنی پێگەیاندن/ گەشەسەندن ٢- شوێنی لەدایك بوونی گیانەوەری کێوی

**breeze/bri:z/n** سروە/بای هێدی/ سوك/شەماڵ

**breezy/ˈbri:zi/adj** ١- ڕۆژێکی کە هەندێ (با) هەبێ ٢- ئاسودە

**brevity/ˈbrevəti/n** کورت و پوخت

**brew/bru:/v** ١- بیرە دروست دەکا ٢- گەرم دەکا ٣- هەڵمی لێ هەڵدەستێ ئیدیۆم: تەشەنە دەکا- سەر دەردەکا

**brewery/ˈbu:əri/n** کارگەی بیرە

**bribe/braɪb/n** بەرتیل

**bribe/v** بەرتیل دەدا

**bribery/ˈbraɪbəri/n** بەرتیل دان

**bric-a- brac/ˈbrɪk ə bræk/n** وردەواڵە

**brick/brɪk/n** کەرپوچ

**bricklayer/ˈbrɪkleɪə(r)/n** وەستا- بەنا

**brick-work/n** لە کەرپوچ دروست کراو کەرپوچکاری

**bridal/ˈbraɪdl/adj** پەیوەست بە (بووك) و (زەماوەند)

**bride/braɪd/n** بووك

**bridegroom/ˈbraɪdgru:m/n** زاوا

**bridesmaid/ˈbraɪdzmeɪd/n** بەربووك

**bridge/brɪdʒ/n** ١- پرد٢- بورجی پاپۆڕ

**bridge/v** پرد دروست دەکات ئیدیۆم: کەلێن دەگرێ- دووکەس ئاشت دەکاتەوە.

**bridge/n** یاری بریج

**bridle/ˈbraɪdl/n** لغاو

brass/brɑːs/n ١- مسی زەرد
٢- کۆمەڵێ ئامێری مۆسیقی مس
brassiere/ˈbræsəri/n ستیان- مەمکدان
brat/bræt/n منداڵێکی چەتوون
bravado/brəˈvɑːdəʊ/n خۆهەڵکێشان، لاف لێدان
brave/breɪv/adj ئازا- مەرد
brave/v ئازایانە ڕووبەڕوو دەبێتەوە
bravely/adv ئازایانە
bravery/ˈbreɪvəri/n ئازایی
bravo/ˌbrɑːˈvəʊ/interj براڤۆ، ئافەرین
brawl/brɔːl/n ژاوەژاو- شەڕەقسە
brawl/v ژاوەژاو دەکا
breach/briːtʃ/n ١- پێشێل کردن
٢- تێکچوونی پەیوەندی ٣- دەلاقە- کون
breach/briːtʃ/v ١- ڕێککەوتن پێشێل دەکا
٢- کون لە.. دەکا
bread/bred/n نان
bread-crumbs/ˈbredkrʌmz/n وردەنان- پارچەنان
breadth/bredθ/n ١- پانی٢- فرە- فرەوانی
breadwinner/ˈbredwɪnə(r)/n نان پەیاکەر
break/breɪk/v ١- دەشکێنێ
٢- لەکاردەکەوێ ٣- (پەیمان) دەشکێنێ
٤- (قسە) دەبڕێ ٥- ژمارەی پێوانەی دەشکێنێ- ژمارەیەکی نوێ تۆمار دەکا
٦- ماوەیێ دەحەسێتەوە
٧- هەڵدێ- ڕۆژ دەبێتەوە.
٨- کۆتایی پێ دێنێ- ڕادەی بۆ دادەنێ
٩- هەڵدەکا ١٠- لوول دەبێ و دەکەوێ.
١١- پەخش دەکرێ- بڵاو دەکرێتەوە
١٢- دەنگی گڕ دەبێ
breakaway/ˈbreɪkəweɪ/v فرێز:
١- لە دەستی دەردەچێ- دەرباز دەبێ
٢- واز لە پارتێکی سیاسی دەهێنێ- جیادەبێتەوە لە..
breakdown/ˈbreɪkdaʊn/v
١- پەکی دەکەوێ
٢- فەشەل دێنێ ٣- هەرەس دێنێ
break sth down شی دەبێتەوە
break in ١-بەزۆر خۆی دەکا بەژوور بۆ دزین- دەدزێ٢- قسەی پێ دەبڕێ
break-into sth ١- دەدزێ
٢- لەناکاو شتێ دەکا
break off لە (قسەکردن) دەوەستێ
break-sth off شتێ دەشکێنێ بۆ..
break-sth off لەپڕ-پەیوەندی- دەپچڕێنێ
break- out هەڵدەگیرسێ
break- out of sth لە زیندان ڕادەکا
break up ١- تەواو دەبێ
٢- پشوو دەست پێدەکا
break-up (with sb) پەیوەندی دەپچڕێنی لەگەڵ..
break-(sth) up تێکدەشکێ
break-sth up لە یەکیان جیادەکاتەوە
break- with sth خۆی دادەبڕێ لە/ دوور دەگرێ لە
break/n ١- شکان/ شوێنی شکانی شت
٢- پچڕان٢- کرانەوە- گۆڕان
٤- حەسانەوە٥- دەرفەت
break of day بەرەبەیان- کازیوە
breakage/ˈbreɪkɪdʒ/n شتی شکاو
breakdown/n ١- پەك کەوتن- لەکارکەوتن
٢- فەشەل وهەرەس٣- هەرەس
٤- لیستی هەمەلایەنە
breakfast/ˈbreɪkfəst/n تێشت/ نانی بەیانی
bed and breakfast ئیدیۆم: نوستن و نانی بەیانی
break in/n چوونە ژوورەوە بۆ دزین- بڕین

bowler/ˈbəʊlə(r)/n كڵاوی ڕەشی خڕ

bowling/n یاری بۆلینگ

bowls/ bəʊlz /n یاری بۆڵز

box/bɒks/n ١-سندوقی لاکێشە-چوارگۆشە ٢- سندوقی ٣- چوارگۆشە یان لاکێشەیەکی بەتاڵ ٤- کۆشکی٥- تەلار٦- تەلەفزیۆن

box/v لەناو سندوق دادەنێ

box number/n ژمارەی پۆستە

box office/n شوێنی پلیت فرۆشتن

box/v بۆکسانێ- مشتەکۆڵانێ دەکا

boxer/bɒksə(r)/n مشتەوان- بۆکسەوان

boxing/bɒksɪŋ/n بۆکسێن

boxer shorts/n شۆرتی پیاوان

Boxing Day/ˈbɒksɪŋ deɪ/n ڕۆژی دوای لەدایک بوونی ١٢/٢٦

boy/bɔɪ/n کوڕ

the boys کۆمەڵێ برادەری کوڕ

boyhood/n منداڵیی، کوڕێتی

boyish/adj منداڵانە

boyfriend/ˈbɔɪfrend/n دۆستی کوڕ

Boy scout/n ئەندام لە دیدەوانی

boycott/ˈbɔɪkɒt/v پەیوەندی لەگەڵ دەبڕێ

boycott/ˈbɔɪkɒt/n پەیوەندی لەگەڵ بڕین

bra/brɑː/n ستیان

brace/breɪs/n چوارچێوە بۆ ڕاستکردنەوەی ددان

braces/n پانتۆڵ بەستەر- هەڵگر

brace/v ١- خۆی کۆدەکاتەوە ٢- خۆی ئامادە دەکا بۆ شتێکی دژوار

bracing/adj فێنکەر

bracelet/ˈbreɪslət/n بازنەی دەست

bracket/ˈbrækɪt/n ١-کەوانە ٢-کۆتەڵە ٣- کۆمەڵێک

bracket/v ١- لەنێوان دوو کەوانە دادەنێ ٢- یەک دەکا

brag/bræg/v بەخۆ دەنازێ، پێ هەڵدەڵێ

braid/breɪd/n ١- شریت- کەزی٢- کەزی

Braille/breɪl/n ڕێگای بریل/ نوسینی چاپی بۆ کوێران

brain/breɪn/n ١- مۆخ- دەماغ٢- زیرەکی ٣- کەسێکی زیرەک ٤- کەسی پیلان دانەر

brainless/ˈbreɪnləs/adj گەوجە- کەم- بێ عەقڵ

brainy/adj زیرەک

brainchild/ˈbreɪntʃaɪld/n داهێنان

brainstorm/ˈbreɪnstɔːm/n ١-نۆرە شێتی یەکی کاتی ٢-بیرۆکەیەکی جوانی لەناکاو

brainwash/breɪnwɒʃ/v دەماغی دەشوا

brainwashing/ˈbreɪnwɒʃɪŋ/n دەماغ شوشتن

brainwave/ˈbreɪnweɪv/n بیرۆکەیەکی شەپۆلی بلیمەتی

braise/breɪz/v لەسەرخۆ گۆشت ئێدەمێ بە

brake/beɪk/n ١- بریک- وەستێنەر ٢- شتێ شتێکی تر هێواش بکا

brake/v بریک دەکا

bramble/ˈbræmbl/n پوشی دڕ

bran.../n پەلک/ کەپەک

branch/brɑːntʃ/n ١- شاخ- چڵ ٢- لقی (ڕێکخراو)٣- بەش

فرێز: لقی لێ دەبێتەوە

branch out فراوان دەکا

brand/brænd/n ١- نیشانە ٢- جۆری تایبەت

brand/v ١- داغ دەکا ٢- ئابڕووی دەبا- بەخراپ باسی دەکا

brand-new/adj تەواو نوێ

brandish/ˈbrændɪʃ/v شتێ بادەدا- ڕادەوەشێنێ

brandy/ˈbrændi/n براندی

brash/bræʃ/adj زۆر باوەڕ بەخۆ

brashness/ˈbræʃnəs/n گوڕەشەیی- باوەڕبەخۆیی

botch/bɒtʃ/v تێکدەدا(چونکە بێ‌بەهرەیە)
both/bəʊθ/det هەردوو
both/adv هەردوو پێکەوە
bother/ˈbɒðə(r)/v ١- بێزار دەکا- هەراسانی دەکا ٢ - نیگەرانی دەکا ٣- خۆی ماندوو دەکا- زۆر لەخۆی دەکا
bother/n هەراسانی- دژواری- ئاریشە
bother/interj بۆ دەربڕینی بێزاری یان هەراسانی
bothered/adj نیگەران
ئیدیۆم: نایەوێ شتێ بکات
I am not bothered لای من وەك یەکە
bottle/ˈbɒtl/n ١- شوشە- بوتڵ ٢- شوشەیەك لە(شیر)
bottle/v پردەکا(بوتڵ)
bottled/adj پڕ- شوشەی پڕ
bottle bank/n سندوقێ بۆ بوتڵ
bottleneck/n ڕێیەکی تەسك/ ملی شوشە/ ملی بوتڵ
bottom/ˈbɒtəm/n ١- خوارەوەی.. ٢- بنکە ٣- پاشەوەی ٤- هەرەبنەوە ٥- بن ٦- کۆم- پشتەوە ٧- ئاوپستێر
at the bottom ئیدیۆم: لە ژێرەوە
ئەگەری سەرەکی شتێك
get to bottom ئەگەری سەرەکی شتێك دەدۆزێتەوە
bottom/adj خوارەوە
bottomless/adj زۆر قووڵ، بێ سنوور/ بێ بن
bough/baʊ/n شا لقی دار
bought/bɔːt/v کڕی
boulder/ˈbəʊldə(r)/n گاشەبەرد
boulevard/ˈbuːləvɑːd/n شەقامی بەداروبار
bounce/baʊns/v ١- لێدان- کەوتن بە ٢-باز داوێ بە بەردەوامی- هەڵدەقوزێتەوە ٣-دەگەڕێنێتەوە-چەك- لەبەر نەموونی دەسمایە
bounce back فرێز: دەگەڕێتەوە سەر حاڵی پێشووی
bounce/n هەڵقوزتنەوە
bound/baʊnd/adj پێکرە
ئیدیۆم: زۆر نزیکە لە
bound/adj بەرەو
bound/v بەبازدان غار دەدا، هەڵدەقوزێتەوە
bound/n بازدان
bound: bind/v گرێی دا، بەرگی کرد
boundary/ˈbaʊndri/n ١-سنور- تخوب- نێوان وڵاتان ٢- سنور
bound-less/ˈbaʊndləs/adj بێ‌سنور
bounds/baʊndz/n ئەو سنورەی نابێ ببەزێنرێ
out of bounds ئیدیۆم: یاساغ
bouquet/buˈkeɪ/n چەپکێ گوڵ
bourgeois/ˈbʊəʒwɑː/n بۆرژوازی
bourgeoisie/ˌbʊəʒwɑːˈziː/n چینی ئاوەند- بۆرژوا
bout/baʊt/n ١- ماوەیەکی کورتی چالاکی ٢- ماوەی نەخۆشی
boutique/buːˈtiːk/n بوتیك
bow/baʊ/v ١- دەچەمێتەوە٢- قایل دەبێ
فرێز: دەست هەڵدەگرێ لە...
bow/bəʊ/n چەمانەوە- کڕنۆش
bow/n ١- گرێ ٢- کەوان ٣- کەوانەی کەمانچە
bow-tie/n بۆینباغی بەگرێ
bow/n بەشی پێشەوەی پاپۆڕ
bowel/ˈbaʊəl/n ریخۆڵەکان
bowl/bəʊl/n ١- دەفری خڕی قووڵ ٢-قاپێ- دەفرێ لە ٣- دەفری پلاستیکی‌بەرین
bowl/n تۆپ داوێ
فرێز: ١- یەکێ بەزەوی‌دا دەدا ٢- سرنجی یەکێ ڕادەکێشێ

book/buk/n ١- پەرتوك ٢- پەراو- دەفتەر
٣- دەفتەری پوول٤- تۆمار
by the book بەدروستی بەپێی یاسا
book-case/ˈbukkeɪs/n کتێبدان،
کتێبخانەی ماڵ/تاقچە
book-keeping/n حساب راگرتن
book-maker/n ئەو کەسەی کاری وی
فرۆشتنی کارتی گرەوە لە..
book-mark/ˈbukmɑːk/n نیشانە
book-seller/ˈbukselə(r)/n
book-shop/ˈbukʃɒp/n پەرتوك فرۆش
کتێب فرۆش
book-stall/ˈbukstɔːl/n کۆشکی کتێب
فرۆشتن
book-worm/ˈbukwɜːm/n کرمی کتێب:
ئەو کەسەی خۆشی لە خوێندنەوەی کتێب
وەردەگرێ
book/buk/v ١- دەگرێ ٢- ناوی ئەو کەسە
لە دەفتەر دەنوسێ کە هەڵە دەکا
فرێز: شوێن دەگرێ لە هوتێل.
book-sb.. in پێشی وەخت ژووری
دەگرێ بۆ کەسێ لەهوتێل
booking/bukɪŋ/n شوێن گرتن
book-office/n شوێنی فرۆشتنی پلیت
bookie/ˈbuki/n فرۆشەری پلیتی گرەو
booklet/ˈbuklət/n نامیلکە
boom/buːm/n قۆناغی گەشەکردن
boom/v گەشە دەکا
boom/v هاژەهاژ- زرمەزرمە- تەقەتەق
boomerang/ˈbuːməræŋ/n بومەرانگ،
پارچە دارێکی چەماوەیە
boon/buːn/n نیعمەت
boost/buːst/v زێدە دەکا
boost/n زێدە
boot/buːt/n ١-پووت ٢-سندوقی ئۆتۆمبیل
شووتی ئیێدەدا
boot/v
booth/buːθ/n کوشك

booty/ˈbuːti/n تالان
border/ˈbɔːdə(r)/n ١-سنور ٢-لێوار-
قەراغ
border/v ١- هاوسنورە ٢- پێدەچێ
border-line/n هێڵی جیاکەرەوە، سنور
bore/bɔː(r)/v یەکێ ماندی و بێزار بکەی
bore/n ١-کەسێکی بێزارکەر
٢- شتی بێزارکەر، دارگران، پەزاقورس
bored/bɔːd/adj بێزار- هەست بە
بێزاری دەکا
bore-dom/ˈbɔːdəm/n بێزاری وەڕسی
boring/ˈbɔːrɪŋ/adj بێزارکەر-
ناخۆشی وەڕسکەر
born/bɔːn/v لەدایك دەبێ
born/adj توانایەکیسروشتی هەیە-
بەهرەدار
born/adj لەدایك بوو
born again/adj دووبارە لەدایك بوو
باوەڕێکی بەهێز و نوێ بە ئاینێك دێنێ
borough/ˈbʌrə/n ناوچە یان شاری
ئۆتۆنۆمیدار
borrow/ˈbɒrəu/v ١- دەخوازێ- کتێب
٢- شتێ- وەك هی خۆی بۆ بەکاردێنێ
borrower/ˈbɒrəuə(r)/n وەرگر، خوازەر
bosom/ˈbuzəm/n سینگ، سینە، مەمك
in the bosom ئیدیۆم: لە ئامێزی
bosom-friend/n هاوڕێی گیانی بەگیانی
boss/bɒs/n فەرمان دەر، سەرۆك، بەڕێوەبەر
boss/v فەرمان دەدا
bossy/bɒsi/adj بە زەبروزەنگ،
حەزی لە سەرۆکایەتی
bossily/adv سەرۆکانە، بە زەبروزەنگی
bossness/n فەرمان دەرکردن
botany/ˈbɒtəni/n ڕووەك زانی-
ڕووەك ناسی
botanical/bəˈtænɪkl/adj ڕوەکی
botanist/ˈbɒtənɪst/n ڕوەك ناس

**bogged down/adj** ١– چەقیو– لەقوڕکەوتو ٢– چەقیو

**boggy/ˈbɒgi/adj** زەلکاویی

**boggle/ˈbɒgl/v** سەر سوڕ دەمێنێ واقی وڕدەمێنێ

**bogus/ˈbəʊgəs/adj** ناڕەسەن، ساختە

**boil/bɔɪl/v** ١– بلّق دەدا ٢– دەکوڵێنێ ٣– ئەیدەنێ، ئاوی گەرم ٤– زۆر توڕە دەبێ

**boil over** ١– هەلدەچێ ٢– توڕە دەبێ

**boil/n** کوڵان

**come to boil** دەست بە کوڵان دەکا

**boiling/adj** زۆر گەرم

**boiling point/n** پلەی کوڵان

**boil/n** کوڵك، قونێر

**boiler/ˈbɔɪlə(r)/n** ١–ئاوگەرمکەر (لەماڵان) ٢– هەلم دروستکەر

**boisterous/ˈbɔɪstərəs/adj** بە قیژەقیژ– هەرا

**boisterously/adv** بە قیژەقیژی

**bold/bəʊld/adj** ١– بە جورئەت– ئازا ٢– ڕوون ٣– پیتی گەورە یان ڕەش

**boldly/adj** ئازایانە

**boldness/n** نەترسان– ئازایی، وێران

**bollard/ˈbɒlɑːd/n** بۆلارد– عامودی جیاکەرەوە

**bolster/ˈbəʊlstə(r)/v** پشتگیر و هانی دەدا

**bolt/bəʊlt/n** ١– بزمار٢– کلۆم

**bolt/v** ١– توندەکا بەبزمار– بورغی ٢– دەرگا دادەخا

**bolt/n** ١– لەناکاو هەلدێ٢– بەخێرا دەخوا

**bolt/adv** ڕاست و ڕەوان

**bomb/bɒm/n** ١– بۆمبا ٢– بۆمبای ناوکی٣– پارەی زۆر

**bomb/n** بە بۆمبا هێرش دەکا–بۆمباران دەکا

**bomb along...** فرێز: زۆر بەخێرا بەدرێژایی... دەجوڵێتەوە

**bombdisposal/n** لەکارخستنی بۆمب

**bombard/bɒmˈbɑːd/v** بۆردومان دەکا

**bombardment/n** بۆمبابارانکردن

**bomber/bɒmə(r)/n** ١–بۆمباهاوێژ–فڕۆکە ٢–بۆمباهاوێژ یان تەقێنەر

**bombshel/ˈbɒmʃel/n** هەواڵێکی چاوەڕوان نەکراو

**bon appetit/n** بەخۆشی عافیەت بێ

**bona fide/ˌbəʊnə ˈfaɪdi/adj** حەقیقی– ڕەسەن

**bond/bɒnd/n** ١– پەیوەندی– بەستەوەر ٢– بۆند– بەلگەنامە

**bone/bəʊn/n** ١– ئێسك ٢– ئەو ماددەیەی کە ئێسکی لێ پێکهاتوە

**make no bones** ناشێوێ– نیگەران نابێ

**bone/v** ئێسك دەردێنێ لە...

**bone-dry/adj** زۆر وشك

**bone-marrow/n** مۆخی ئێسك

**bonfire/ˈbɒnfaɪə(r)/n** ئاگرێکی گەورە بۆ سوتاندنی زبڵ

**Bonfire-Night/n** شەوی ئاگر هەلکردن لە ١١/٥

**bonnet/ˈbɒnɪt/n** ١– بۆنێت ٢– کلاو

**bonus/ˈbəʊnəs/n** ١– سەرمووچە ٢– پاداشت

**bony/ˈbəʊni/adj** زۆرلاواز، ئێسك‌و پروسك ئێسك‌و پێست

**boo/buː/interj** ١– دەنگی ناڕەزایی ٢– دەنگ بۆ ترساندنی

**boo/buː/v** هاوار دەکا

**boob/buːb/n** هەڵەی دەبەنگانە

**boob/v** هەڵەی دەبەنگانە دەکا

**booby prize** پاداشتێکە دەدرێتە ئەو کەسەی کە دوا کەس دەبێ لە بەریەرەکانێ..

**booby trap/n** تەڵەی ساختە(ترسناك)

**booby trap/v** توشی تەڵەی ساختە دەبێ بە تەڵەی ساختەوە دەبێ

blow up ١- دەتەقێتەوە
٢- بەتوندی هەڵدەکا ٣- لە تورەییا دەتەقێتەوە
blow sth up ١- وا بکەی بتەقێتەوە
٢- شتێ بە هەوا یان گاز پڕ بکەی
blow/n کرداری فنگ کردن
blow-dry/v پرچی بە ڤیر وشك دەکاتەوە
blow/n ١- لێدان- شەق
٢- بێئومێدیەکی لەپڕ
come to blow دەست دەکا بە شەڕ و کێشمەکێش
blue/blu:/adj ١- شین ٢- خەمگین
٣- سێکسی- زایەندی
blue-collar/adj کاری دەستی
blue/n ١- شینی ئاسمان
٢- مۆسیقای خەمگینی کورت-وەك جاز
٣- حاڵەتی دڵتەنگی-خەمۆکی
out of the blue ئیدیۆم/لەناکاو
blueberry/ˈblu:bəri/n ترێی ورچ
blueprint/ˈblu:prɪnt/n پلان
bluff/blʌf/v تەفرە دەدا
bluff/blʌf/n تەفرەدان
bluish/ˈblu:ɪʃ/adj شینباو- بەرەوشینی
blunder/ˈblʌndə(r)/n هەڵەی زل
blunder/v هەڵەی گەورە دەکا
blunt/blʌnt/adj ١-قسەلەپروو- بریندارکەر ٢- کوڵ
blunt/v شتێ لەتیژێتیو بەهێزی کەم بکاتەوە
bluntly/adv بەئاشکرای بریندارکەر- بەراشکاوی
راشکاوی بریندارکەر
blur/blɜ:(r)/n لێڵ
blur/v لێڵ دەکا
blurt/blɜ:t/v وڕێنە
blush/blʌʃ/v لە شەرما ڕەنگی سوور دەبێ
blush/blʌʃ/n رووسووربوون
boa/ˈbəʊə/n ماری گەورە
boar/bɔ:(r)/n ١- بەرازی نێر
٢- بەرازی کێوی

board/bɔ:d/n ١- تەختەی دار
٢- تەختەی تێنس
٣- تەختەی یاری- وەك شەترەنج
٤- ئەنجومەن- دەستە ٥- ژەمی هوتێل
on board لەسەر پشتی کەشتی- لەناو فڕۆکە
board/bɔ:d/v سواری فڕۆکە دەبێ
فرێز: بەدار دادەپۆشێ
boarder/ˈbɔ:də(r)/n ١- کرێچی
٢- قوتابی بەشی ناوخۆ- قوتابخانەی ناوخۆ
boarding card/n کارتی سواربوونیفڕۆکە
boarding house/n بەشی ناوخۆ
boarding school/n قوتابخانەی ناوخۆ
board room/ˈbɔ:dru:m/n هۆڵی- ژووری ئەنجومەنی بەڕێوەبەران
boast/bəʊst/v ١- شانازی دەکا- خۆی هەڵدەکێشێ ٢- شانازی دەکا بە
boast/n ١- شانازی- خۆهەڵکێشان
٢- جێی شانازی
boastful/bəʊstfl/adj خۆهەڵکێش
boat/bəʊt/n بەلەم
bob/bɒb/v ئەم سەر و ئەوسەر دەکا: دەهەژێنێتەوە
bob up/v لەناکاو پەیدا دەبێ
bobby/ˈbɒbi/n پۆلیس
نیشانەی باش و خراپی
bodily/ˈbɒdɪli/adj لاشەیی
bodily/adv لەرووی لاشەوە
body/ˈbɒdi/n ١- لاشەی مرۆڤ
٢- لاشە بێجگە لە لاق و باسك و سەر
٣- جەستەی مردوو- کەلەش
٤- بەشی سەرەکی(شت)
٥- دەستە٦- شت
body building/n لەش جوانی
body language/n زمانی جەستە
body odour/n بۆنی ئارەقەی لەش
bodyguard/ˈbɒdigɑ:d/n پاسەوان
bog/bɒg/n زۆنکاو

blister/blɪstə(r)/n پوفكه- بلق
پوفكەی ئێدێ
blister/v
blistering/adj ١- زۆر توند ٢- زۆر توڕه
blitz/blɪtz/n ١- هێرشی ئاسمانی لەناكاو
٢- كۆششێكی مەزنی لەناكاو
blizzard/ˈblɪzəd/n باهۆزی بەفری
bloated/ˈbləʊtɪd/adj پوفدراو- ئاوساو
blob/blɒb/n بارستاییەكی بچوك لە شلەی
تیر(وەك بۆیە)- بلق
bloc/blɒk/n بلۆك (بلۆكی رۆژهەلاتی)، بەره
block/blɒk/n ١- بلۆكی چیمەنتۆ- خشت
٢- كۆمەلگا ٣- كۆمەلە خانویك لە شارێك
كە لە هەر چوار لاوه شەقامیان لە دەوره بێ
٤- بەربەست
block letter پیتی گەوره
١- (رێ)دەگرێ ٢- ئێناگەرێ ببێ
block/v
٣- پەردەپۆش دەكا- ئامیلێ ببینرێ
بەربەست دادەنێ.
blockage/ˈblɒkɪdʒ/n لەمپەر
blockade/blɒˈkeɪd/n ئابلۆقە- گەمارۆ
blockade/v ئابلۆقە دەدا/ گەمارۆ دەسەپێنێ
blockade buster پەرتوكێ یان فلمێ كە
سەركەوتنێكی بەرچاوی هەبێ
bloke/bləʊk/n پیاو- كەس
blond/blɒnd/n-adj پرچ زەرد- قژكال
blonde/blɒnd/adj پرچ زەرد- قژكال
(بۆ ژن)
blood/blʌd/n خوێن
ئیدیۆم: لەخوێنێ- لە سروشتی.
bloodbath/n خوێن رشتن
bloodcurdling/adj تۆقێنەر و ترسێنەر
blood donor/n خوێندەر- خوێنبەخش
blood group/n كۆمەلەی خوێن
blood pressure/n پالەپەستۆی خوێن
(زەخت)
bloodshed/ˈblʌdʃed/n خوێن رشتن
bloodshot/ˈblʌdʃɒt/adj چاو سوور بوو-
خوێن تێچزاو
bloodsport/n وەرزشی خوێن- كوشتنی گا
bloodstained/adj نیشانەی هەبوونی
خوێن لەسەر..-پەلەخوێن
bloodstream/ˈblʌdstriːm/n
جۆگەلەی خوێن-بۆری خوێن
blood transfusion/n گواستنەوەی خوێن
blood vessel/n دەفری خوێن- بۆری خوێن
bloodless/ˈblʌdləs/adj بێخوێن- زەرد
blood thirsty/ˈblʌdθɜːsti/adj
تینوی خوێن
bloody/ˈblʌdi/adj ١- خوێناوی
٢- خوێن گرتوو- داپۆشراو بەخوێن
bloody/n
نەفرەتی
bloody minded/adj سەرگران-
كەللەرەق
bloom/bluːm/adj گولی گەشاوه
bloom/v دەگەشێتەوه- خونچە دەكا
blossom/ˈblɒsəm/n گول/چەپكە گول
blossom/v گەلا- گەلا دەردەكا
blossom out/n باش پەرەدەسێنێ- دەبێتە
blot/blɒt/n ١- پەلەی پیس ٢- پەلەی
شەرمەزاری
blot/v ١- پیس دەكا ٢- پاقژ دەكا بە
٣- دادەپۆشێ- دەشارێتەوه- لادەبا
blotting paper/n كاغەزی نەرم
blotch/blɒtʃ/n نیشانە- پەلە
blotched- blotchy/adj داپۆشراو بە...
blouse/blaʊz/n بلوز
blow/bləʊ/v ١-(با) هەلدەكا
٢- هەوا(لەدەم) دەردەكا ٣- بلق دروست دەكا
٤-(بە با)فیكە ئێدەدا ٥-دەرفەتێ لەدەست دەدا
٦- خەرج دەكا ٧- پەكو ٨- فیوز دەسوتێ.
٩-فنگ دەكا- لوتی بە دەستەسرێ پاك دەكاتەوه.
blow sth out دەكوژێنێتەوه
blow over رادەبێ- تەواو دەبێ

blasphemous/ˈblæsfəməs/adj بێ دین/ کافر
blast/blɑːst/n ١- تەقینەوە
٢- هەوایەکی لەپڕی توند
٣- فووڵێدان- هۆڕن
blast/v کونێك- تۆنێلێ بە تەقینەوە دەکا
blast off/v هەڵدەستێ- دەفڕێ- بنکە جێدەهێڵێ
blast/interj وشەی سوێند نەکاتی توڕەیی دەگوترێ
blasted/adj زۆر بێزارکەر
blasted off/n دەرچوونی... لە بنکەدا
blatant/ˈbleɪtnt/adj ڕوون و ئاشکرا/زیکە
blatantly/adv بەڕوونی، بەهات و هاوار
blaze/beɪz/v - adj ١- گردەگرێ- بەگڕ
٢- شەوق دەداتەوە
blazer/ˈbleɪzə(r)/n چاکەتی دروشمدار
bleach/bliːtʃ/v سپی دەکاتەوە
bleach/n ماددەیەکی کیمیاوییە بۆ سپی کردنەوەی شت بەکاردێ/ مس
bleak/bliːk/adj ١- ڕەش- نادیار٢- دلگر
٢- سارد و ناخۆش
bleakly/adj بە ڕەشبینی
bleakness/n ڕەوشی ناخۆش- نادیاری
bleary/blɪəri/adj چاو سوربۆوە لە ماندووبوونا
blearily/adv بەچاوی ماندووییەوە
bleat/bliːt/v ١- دەنگی مەڕ و بزن دەکا- بارەبار دەکا ٢- بە دەنگی نوساو دەدوێ
bleat/n بارەبار
bleed/bliːd/v خوێنی لەبەر دەچێ
bleeding/bliːdɪŋ/n خوێن لەبەرچوون- خوێن بەربوون
bleep/bliːp/n فیکەی ئامێری ئەلکترۆنی
bleep/v ١- فیکەی لێ دێ
٢- سەرنج ڕاکێشانی یەکێك بەهۆی فیکەوە ئاگاداری

bleeper/bliːpə(r)/n فیکەی ورياکەر
blemish/ˈblemɪʃ/n شورەیی- کەمیی
blemish/v شتێ پیس دەکا- لەنێوی دەبا
blend/blend/v ١- تێکەڵ دەکا
٢- دەسازێ لەگەڵ ٣- تێك ئالۆز دەبێ
فرێز: دەسازێن چونکە وەك یەکن/ لەیەك دەچن
blend/blend/n تێکەڵ- ئاوێتە
bless/bles/v داوای هاوکاری و پاراستنی خوا دەکا بۆکەسێك
ئیدیۆم: خۆشبەخت- بەبەخت.
bless you! خوا ڕەحمەت پێ بکا
blessed/ˈblesɪd/adj ١- پیرۆز
٢- موبارەك- بەبەخت
٣- خۆش٤- بۆ دەربڕینی توڕەیی
blessing/blesɪŋ/n ١- پیرۆزی- نیعمەت
٢- ڕازیبوون٣- ڕەزامەندی
blind/blaɪnd/adj ١- کوێر- نابینا
٢- نایەوێ تێبگا ٣-بێبیرکردنەوە٤- پەنهان
the blind/n نابینا، کوێر
blindly/ˈblaɪndli/adj کوێرانە
blindness/n کوێری
blind date یەکەم ژوان لەنێوان پیاو و ژن(کوڕ و کچ)
bland spot ١- بابەتێ تێ نەگا
٢- گۆشەی نەبینراو
blind/v ١- کوێری دەکا ٢- گومڕای دەکا
blind/n پەردە
blinders =blinkers/n سەر کەللە
blink/blɪŋk/v ١- چاو دەتروکێنێ
٢- ڕوناکی لەناکاو دێ و دەچێ
blink/n تروکاندن
blinkers/ˈblɪŋkəz/n سەرکەللە
blip/blɪp/n ١- بیپ
٢- خاڵێکی بچوکی ڕۆناکی لەسەر شاشە
٣- کێشەیەکی بچوك و کاتی
bliss/blɪs/n ئاسودەیی
blissful/blɪsfl/adj ئاسودە
blissfully/asdv بە ئاسودەیی

**bit/n** بچوکترین یەکەی زانیاری پارێزراو لەیادەوەری کۆمپیوتەر

**bitch/bɪtʃ/n** ١- دێلە سەگ ٢- سۆزانی- بێزنەتك

**bitchy/ˈbɪtʃi/adj** قسەبەر(نافرەتی فیتنەچی)

**bite/baɪt/v** ١- دەگەزێ ٢- گەزەی-مار- ٣- بەرایی کاریگەری دەردەکەوێ

**bite/n** ١- پاروو ٢- شوێنی گەزە ٣- هەندێ خواردن- پارووەتان

**bitter/ˈbɪtə(r)/adj** ١- بێئومێد بوو ٢- دژوار ٣- رق و کینە ٤- زۆر سارد ٥- تاڵ

**bitter/n** جۆرێکە لە بیرە

**bitterly/adv** بەپەژارەوە- بەداخەوە

**bitterness/ˈbɪtənəs/n** تاڵی- دژواری- بێئومێدی

**bizarre/bɪˈzɑ:(r)/adj** نامۆ- سەیر

**black/blæk/adj** ١- رەنگی رەش ٢- رەشپێستەکان ٣- چایە- قاوەی رەش ٤- بێئومێد ٥- بەزەمەساتی خەماوی ٦- زۆر تورە

**black and white** ئیدیۆم: رەش و سپی- بێرەنگ

**blacken/ˈblækən/v** رەش دەکا(دەم و چاو) ٢- پیس دەکا(ناو)

**blackness/n** رەشی- تاریکی

**blackboard/ˈblækbɔ:d/n** تەختەرەش

**blackcurrant/ˌblækˈkʌrənt/n** کشمیشی رەش

**black eye/n** بەرچاو رەش بوو، شین و مۆر بوو

**blackhead/ˈblækhed/n** زیپکە

**black magic/n** جادوی رەش (بۆ خراپەکاری)

**black market/n** بازاڕی رەش

**blackout/ˈblækaut/n** ١- چراکوژانەوە (لەکاتی شەڕ) ٢- لەهۆش خۆ چوون

**black/n** ١- رەش٢- رەشپێست

**in black...** لەنوسین و چاپدا

**black/v** فرێز: بۆ ماوەیەك لەهۆش خۆ دەچێ

**blacklist/ˈblæklɪst/n** لیستی رەش

**blacklist/v** دەیخاتە لیستی رەشەوە

**blackmail/ˈblækmeɪl/n** خاوە، چاوسورکردنەوە

**blackmail/v** ئیبتزاز کردن / خاوە وەرگرتن

**blackmailer/n** ئەو کەسەی بە چاو سۆرکردنەوە پارە لە خەڵك وەردەگرێ

**blacksmith/ˈblæksmɪθ/n** ئاسنگەر

**bladder/ˈblædə(r)/n** میزڵدان

**blade/bleɪd/n** ١- تیغی چەقۆ یان شیر ٢- پەڕی کۆمپیوتەر ٣- گەڵای درێژو لاوازی فریز

**blame/bleɪm/v** ١- لۆمەی دەکا- سەرزەنشتی دەکا ٢- ناهەقی ئاگرێ

**blame/n** لێپرسراو سەبارەت بەشتێکی خراپ لۆمە

**blameless/adj** پاك- بێتاوان

**bland/blænd/adj** ١- بێدەنگ- هێمن ٢- کەم تام- تام کەم٣- ئاسایی

**blandly/adv** بەهێمنی

**blank/blæŋk/adj** ١- بۆش٢- وشك

**blank/n** بۆشایی

**blankly/adj** بەچاوێکی کەم

**blank cheque/n** چەکی سپی واژۆکراو

**blanket/ˈblæŋkɪt/n** ١- بەتانی ٢- گشتگیر

**blanket/v** تەواو دادەپۆشێ

**blare/bleə(r)/v** دەنگ دەداتەوە

**blare/n** زریکە- دەنگی گەورە

**blasphemy/ˈblæsfəmi/n** بێرێزیکردن بەرامبەر خوا- کفر

**bigoted/ˈbɪgətɪd/adj** دەمارگیر
**bike/baɪk/n** پایسکل و ماتۆپ
**bikini/bɪˈkiːni/n** مایۆی ئافرەتان
**bilingual/ˌbaɪˈlɪŋgwəl/adj**
١- دووزمانە
٢- بتوانی بە دوو زمان قسە بکەی
**bill/bɪl/n** ١-پسولەی پارەی
(کارەبا، ئاو، تەلەفۆن..هتد)
٢- پارەی کاغەز
٣- پلانی یاسایەکی نوێ
٤- پرۆگرامی خۆشی
**bill/v** رادەگەیەنێ
**bill/n** دەنوك
**billiards/ˈbɪliədz/n** ملیارد
**billion/ˈbɪljən/n** بلیۆن- ملیار
**billow/ˈbɪləʊ/v** شەپۆل دەدا
**bin/bɪn/n** ١-دەفری زبڵ
٢- دەفری پاراستنی نان وهەویر
**binary system/n** سیستەمی دوانەیی
**bind/baɪnd/v** ١- دەبەستێتەوە- گرێ دەدا
٢-ناچار دەکا کە٣- بەرگ تێدەگرێ
**bind/n** دژوار- دنگیر
**binder/n** بەرگکردن- بەرگ تێگرتن
**binding/baɪndɪŋ/n** ١- بەرگی کتێب
٢- دەهمەن- پەراوێز
**binge/bɪndʒ/n** ماوەی خواردن و
خواردنەوەی زۆر -بێتام-
**bingo/ˈbɪŋgəʊ/n** بینگۆ، یاری قومار
**binoculars/bɪˈnɒkjələz/n** دووربین
**biochemistry/ˌbaɪəʊˈkemɪstri/n**
کیمیای ژیانی
**biodegradable**
**/ˌbaɪəʊdɪˈgreɪdəbl/adj**
دەکرێ بۆگەن بێ
**biography/baɪˈɒgrəfi/n** بایۆگرافی-
ژیاننامە
**biographer/baɪˈɒgrəfə(r)/n**
نوسەری ژیاننامە
**biological/ˌbaɪəˈlɒdʒɪkl/adj**
١- پەیوەست بە ژیانزانی
٢- بەکارهێنانی شتی زیندوو بۆ لەناوبردنی
شتێکی زیندوو
**biology/baɪˈɒlədʒi/n** زیندەوەرزانی-
ژیانزانی
**biologist/baɪˈɒlədʒɪst/n** زیندەوەرزان-
زیندەوەرناس
**birch/bɜːtʃ/n** حەیزەران
**bird/bɜːd/n** ١- باڵندە٢- کچ
**bird of prey/n** باڵندەی گۆشتخۆر
**bird watcher/n** باڵندەناسی
**biro/ˈbaɪrəʊ/n** قەڵەم جاف
**birth/bɜːθ/n** ١- لەدایك بوون
٢- رەسەن- زێد٣- بەرایی
**give birth/v** منداڵی دەبێ
**birth certificate** بەڵگەنامەی لەدایکبوون
**birth control/n** کۆنترۆڵکردنی منداڵ بوون
**birth marker/n** نیشانە
**birthplace/ˈbɜːθpleɪs/n**
١-شوێنی لەدایکبوون ٢-زێد
**birthrate/bɜːθ reɪt/n** رێژەی لەدایکبوون
**birthday/ˈbɜːθdeɪ/n** جەژنی لەدایکبوون
**biscuit/ˈbɪskɪt/n** بسکویت- بسکیت
**bisexual/adj** دوو رەگەز/ نێرەمووك
**bishop/ˈbɪʃəp/n** بیشۆپ-
گەورەی قەشان
**bit/bɪt/n** ١- پارچەیەك ٢-زۆر
٣-هەندێ ٤- ماوەیەکی کەم
**bit by bit** لەسەرخۆ- پەیتاپەیتا
**a bit much** بێزارکەر
**a bit of** هەندێ لە
**bits and pieces** شتیبچوکی جۆری جیاواز
**to do your bit** بەشی خۆت لە یارمەتی...
**not a bit** هەرگیز
**to bits** بۆ پارچەی بچوك
**bitty/ˈbɪti/adj** پەرش و بڵاو- نەبەستراو
**bit/n** لغاو

**at best** لە باشترین خاڵدا
**at its best** لە باشترین حاڵەتدا
**be for the best** گرنگ ئەمە ئاخیری خێربێ
**do try his best** هەرچی لەتوانای بێ بەکاری دێنێ
**look his best** جوانترین و سەرنج ڕاکێشترین شێوە دەردەکەوێ
**make the best** هەوڵ دەدا سود لە ڕەوشی خراپ وەربگرێ
**bet/bet/v** گرەو دەکا
ئیدیۆم: گرەو دەکەم کە- دڵنیام کە
**you bet** بێگومان
**bet/n** ١- گرەو٢- پا
**betray/bɪˈtreɪ/v** ١- خیانەت دەکا- غەدر دەکا ٢- نهێنی ئاشکرا دەکا
٣- ئابڕوی دەبا
**betrayal/bɪˈtreɪəl/n** خیانەت- ناپاکی
**better/betə(r)/adj** ١- باشتر٢- باشتر بوو
**better/ˈbetə(r)/adv** بەشێوەیەکی باشتر، زۆرتر
**be better off** ١- باشترە بۆ ئەو
٢- گوزەران باشتر
**you had better** وا پێویستە- واچاکە
**better/n** باشتر- پایەبەرزتر
**get the better** ئیدیۆم: دەبەزێنێ
**between/bɪˈtwiːn/prep** ١- لەنێوان دوو شت
٢- لەنێوان شوێنێك بۆ شوێنێکی تر دووبارە
٣- بەستنەوەی دوو شت،
٤- لەنێوان (دوو شتی ئادیار)
٥- لەنێوان دوان یەك هەڵبژێرێ ٦- لەنێوان
٧- هەریەکەو بەشیخۆی- لەناوەڕاست،
**beverage/ˈbevərɪdʒ/n** خواردنەوە
**beware/bɪˈweə(r)/v** ئاگاداربە، وریابە
**bewilder/bɪˈwɪldə(r)/v** دەشڵەژێ
**bewildered/adj** شڵەژاو
**bewildering/bɪˈwɪldərɪŋ/adj** سەرسام
**bewilderment/bɪˈwɪldəmənt/n** شڵەژان، سەرسامبوون
**bewitch/bɪˈwɪtʃ/v** شەیدای دەکا، سەرنجی ڕادەکێشێ
**beyond/bɪˈjɒnd/prep** ١- لەپشت- دوورتر لە ٢- لە دەرەوەی دەسەڵات-شیان
٣- بێجگە
**beyond** لە پشتەوەی
**bias/ˈbaɪəs/n** ١-نادادگەر ٢- لایەنگرتن
**bias/v** لایەنگری لایەك دەکا- بێلایەن نییە
**bib/bɪb/n** بەرکۆشی منداڵان
**bible/ˈbaɪbl/n** پەرتوکی پیرۆز
**biblical/ˈbɪblɪkl/adj** تەوراتی- پەیوەست بە پەرتوکی پیرۆز
**bibliography/ˌbɪbliˈɒgrəfi/n** ١- بیبلۆگرافی ٢- لیستەی ناوی کتێبان لە سەر بابەتێکی تایبەت
**bicentenary/ˌbaɪsenˈtiːnəri/n** بیرەوەری دووسەد ساڵ بەسەرچوون
**biceps/ˈbaɪseps/n** ماسولکەی دووشەرە
**bicker/ˈbaɪkə(r)/v** لەسەر شتێکی ناگرنگ بەشەڕ دێ
**bicycle/ˈbaɪsɪkl/n** پایسکل
**bid/bɪd/n** ١- کەم و زۆر دەکا(لە مەزات)
٢- سەڵاو دەکا
**bidder/bɪdə(r)/n** مەزاتکەر
**bid/n** ١- هەوڵدان بۆ دەستهێنانی...
٢- پێشکەش٣- تێندەر
**bidet/ˈbiːdeɪ/n** سەرشۆرکی بچوك بۆ شوشتنی پاشۆك/ سەرشۆرکی خۆشوشتن
**bier/n** ١-دارەمەیت- دارجەنازە- دارەبازە
٢- تەرم- تەرمهەڵگر
**big/bɪg/adj** ١- گەورە ٢- گرنگ
٣- گەورە(برا)
**bigamy/ˈbɪgəmi/n** تاوانی هەبونی (دووپیاو)یان دووژن لەیەك کاتدا
**bigamist/ˈbɪgəmɪst/n** دوو ژنی هەیە، لای دوو ژنان/ دوو مێردی هەیە

**believer/bɪˈliːvə(r)/n** باوەڕدار- ئیماندار
**belittle/bɪˈlɪtl/n** لە بەهای کەم دەکاتەوە- سووککردن - بەها کەمکردن
**bell/bel/n** ١- زەنگ- زەنگی کەنیسە ٢- زەنگ- دەنگی زەنگ
**bellow/ˈbeləʊ/v** ١- دەبۆڕێنێ-وەك گا- ٢- هاواردەکا
**bellow/n** بۆڕاندن- هاوار
**belly/ˈbeli/n** ورگ- زگ
**belong/bɪˈlɒŋ/v** ١- دەگەڕێتەوە بۆ کێ.. هی کێ ٢- ئەندامە لە ٣- شوێنێکی گونجاوی هەیە.
**belongings/bɪˈlɒŋɪŋz/n** کەلوپەل
**beloved/bɪˈlʌvd/adj** دولبەر
**below/ˈbeləʊ/prep** لەژێر- بن
**below/adv** خوارەوە
**belt/belt/n** ١- پشتێن- قایش ٢- جولاوە ٣- ناوچەیەك ئەدگارێکی تایبەتی هەیە
**under your belt** ئەو ئیشە تەواوت کردووە
**belt/v** ١- بەتوندی لێدەدا ٢- خێرا رادەکا- غاردەدا
فریز: ١- خۆبەستنەوە بە قایشی ئۆتۆمبیل. ٢- بێدەنگ بە.
**bemused/bɪˈmjuːzd/adj** سەرلێشێواو
**bench/bentʃ/n** ١- کورسی بێ پشت ٢- کورسی پەرلەمانی ٣- مێزی تەسکی درێژ
**bend/bend/v** ١- دەچەمێنێتەوە ٢- دەسوڕێتەوە ٣- کڕنۆش دەبا- خۆی شۆڕ دەکاتەوە
**bend/n** چەمانەوە- سوڕانەوە- فلکە
**beneath/bɪˈniːθ/prep** ١- لەژێر ٢- شیاو نییە
**benefactor/ˈbenɪfæktə(r)/n** خێرومەند
**beneficial/ˌbenɪˈfɪʃl/adj** سودبەخش
**benefit/ˈbenɪfɪt/n** ١-سود-بەرژەوەندی ٢- سود ٣- یارمەتی-بەخشش
**give sb the benefit** سەرفرازی دەکا- باوەڕی پێدەکا
**benefit/v** ١- لەبەرژەوەندی.. دایە ٢- سود دەبینێ لە..
**benevolent/bəˈnevələnt/adj** پیاوچاك- خێرخواز
**benevolence/bəˈnevələns/n** چاکە، خێر
**benign/bɪˈnaɪn/adj** ١- نەرم٢- ناترسناك
**bent/bent/adj** ١- ناپاك ٢- چەماوە٣- رژد- سور
**bent/n** بەهرە
**bequeath/bɪˈkwiːð/v** وەسیەت دەکا
**bequest/bɪˈkwest/n** میراتی- لەپاش بەجێماو
**bereaved/bɪˈriːvd/adj** کۆست کەوتوو- جگەرسوتاو
**bereaved/n** کەسێ یەکێکی لێ مردبێ
**bereavedment/n** ١- کۆست کەوتن ٢- مردنی کەسێکی نزیك
**beret/ˈbereɪ/n** بێریە- کڵاوقوت
**berry/ˈberi/n** توترك، توو
**berth/bɜːθ/n** ١-شوێنێنوستن لە پاپۆڕ یان شەمەندەفەر٢- لەنگەرگا
**beside/bɪˈsaɪd/prep** نزیك- تەنیشت
**besides/bɪˈsaɪdz/prep** لەگەڵ ئەوەشدا، هەروەها
**besiege/bɪˈsiːdʒ/v** ئابلۆقە دەدا، گەمارۆ دەدا
**best/best/adj** باشترین
ئیدیۆم: باشترین شت ئەیکەی
**best man/n** ئاوەڵ زاوا/بەربوك/بریکاری زاوا
**best/adv** ١- بە باشترین شێوە ٢- زۆر زۆر
**best seller/n** بەهەرمێنترین
**best selling/adj** بەردەوام- بە هەرمێن
**best/n** ١- باشترین ٢- باشترین کەس
**all the best** ئیدیۆم: بەخێرچی بەهیوای سەرکەوتن.

**bedding/n** چەرچەف، سەرین، نوێن

**bee/biː/n** مێشەهەنگوین– هەنگ

**beehive/ˈbiːhaɪv/n** شانەی هەنگ

**beech/biːtʃ/n** داری زان، سپیندار

**beef/biːf/n** گۆشتی چێڵ– مانگا

**beef burger/ˈbiːfbɜːɡə(r)/n** گۆشتی چێڵی قیمەکراو

**beep/biːp/n** دەنگی بەرز و کورت– هۆڕن

**beep/v** دەنگی بەرز و کورت دەکا– هۆڕن لێدەدا

**beer/bɪə(r)/n** ١– بیرە٢– گلاسێك بیرە

**beet/biːt/n** چەوەندەر–شەکری چەوەندەری

**beetle/ˈbiːtl/n** قالۆچە

**beetroot/ˈbiːtruːt/n** رەگی چەوەندەر

**befall/bɪˈfɔːl/v** تووشی دەبێ–لێی روودەدا

**before/bɪˈfɔː(r)/prep** ١– لەپێش ٢– لەپێش ٣– ئامادە لەپێش٤– لەبەردەم

**before/conj** ١– پێش ئەوەی ٢– باشتر لەوەی

**before/adv** پێشتر

**before hand/bɪˈfɔːhænd/adv** پێشتر– پێش ئەوەی

**befriend/bɪˈfrend/v** وەك برادەرێ مامەڵە دەکا لەگەڵ..

**beg/beg/v** ١– دەرۆزە دەکا– سواڵ دەکا ٢– دەپاڕێتەوە

**I beg your pardon** ١– داوای لێبوردن دەکا ٢– داوای دووبارەبونەوە دەکا چونکە لەقسەکە نەگەیشتوە.

**beggar/ˈbeɡə(r)/n** دەرۆزەکە/ سواڵکەر– خوازۆك

**beget/v** ١–دەزێ ٢–لەدایك دەبێ– دەبێ

**begin/bɪˈɡɪn/v** ١– دەست پێدەکا ٢– دەست پێ دەکا–بۆ یەکەمجار ٣– دەست پێدەکا– ناوم بە– دەست پێدەکا

**To begin with** ئیدیۆم: ١– هۆی یەکەم ٢– لەبەرایی

**beginner/n** تازە، شاگرد

**beginning/n** سەرەتا– دەسپێك

**begonia/bɪˈɡəʊniə/n** گوڵزار

**begrudge/bɪˈɡrʌdʒ/v** ١– ئیرەیی پێدەبا چونکە شایەنی ئەوەنییە ٢– بەناڕەزایی شتێ بدەی بە یەکێ

**behalf/bɪˈhɑːf/n** لەجیاتی

**behave/bɪˈheɪv/v** ١– هەڵس و کەوت دەکات ٢– جوان رەفتار دەکا

**behaviour/bɪˈheɪvjə(r)/n** رەفتار و هەڵس و کەوت

**behind/bɪˈhaɪnd/prep** ١– لە پشت شتێك ٢– دواکەوتوە لە، لەپاشە– ئاستی نزمترە ٣– لەپشت(سەرکەوتنی کەسێك) ٤– هۆ

**behind/adv** ١–پشتەوەی(شتێك) ٢– لەپشت ئەو شوێنەی کە.. ٣– گیرۆ

**behind/n** کۆم– سمت– قون

**beige/beɪʒ/adj - n** رەنگی قاوەیی کاڵ

**being/ˈbiːɪŋ/n** ١– حاڵەتی بوون٢– زیندوو

**belated/bɪˈleɪtɪd/adj** گیرۆبوو– درەنگ وەخت

**belatedly/adv** درەنگ زانین

**belch/beltʃ/v** ١– ئاه هەڵدەکێشێ– هەسرەت هەڵدەکێشێ ٢– دوکەڵی لێ بەرز دەبێتەوە، دوکەڵ– ئاگر–دەردەکا

**belch/n** هەسرەت

**belie/bɪˈlaɪ/v** درۆدەکا

**belief/bɪˈliːf/n** ١– باوەڕ، بۆچوون ٢– باوەڕ، ئیمان٣– بیروباوەڕ

**believe/bɪˈliːv/v** ١– هەست دەکا شتێ راستە ٢– وا دەزانێ– زەنی وایە ٣– باوەڕی وایە

**believe it or not** باوەڕبکەین یان نا هەر راستە

فرێز: ئیمان بە بوونی شتێ(خوا)

**believe in sb** باوەڕی بەراستی... هەیە، ئەوەی پێخۆشترە

bean/bi:n/n ١- فاسۆلیا ٢- تۆو

bear/beə(r)/n ورچ- هورچ

bear/v ١- پاڵپشتی دەکا ٢- شتێ هەڵدەگرێ
٣- بەرگەدەگرێ ٤- رقی لێ دەبێتەوە
٥- دەیبێ(منداڵ) ٦- دەگرێ
٧- بادەداتەوە ٨- نیشانە هەڵدەگرێ
٩- هەست دەردەبڕێ

bear the brunt ئیدیۆم: دەچێژێ

bear in mind لەبەرچاو دەگرێ

bear witness گەواهی دەدا

bear sb/sth out فرێز:
راستی-دروستی شت دەسەلمێنێ

bear with ئارام دەگرێ

bearable/ˈbeərəbl/adj بەرگە دەگرێ

beard/bɪəd/n ردێن- ریش

bearded/adj بە ردێن- ریشدار

bearer/ˈbeərə(r)/n هەڵگر

bearing/ˈbeərɪŋ/n ١- پەیوەست
٢- قیبلەنوما

lost his bearings ئیدیۆم:
رێی لێ ون دەبێ

beast/bi:st/n ١- گیانەوەری درندە
٢- کەسێکی درندە

beastly/adj گڕژ و مۆن- ناخۆش

beat/bi:t/v ١- بەتوندی لێی دەدا
٢- بە خێرا تێکەڵ دەکا
٣- بە رێکوپێکی لێ دەدا-دڵ- ٤- دەبەزێنێ

beat about the bush ناڕاستەوخۆ
لەبارەی دەدوێ

beat time to لەگەڵ نەغمەی مۆسیقا-
دەجوڵێنێ

beat off فرێز: بەرپەرچی دەداتەوە.

beat sb to sth پێش دەکەوێ

beat sb up بە شوولاق لە یەکێ دەدا،
شاپ لێدەدا

beating/bi:tɪŋ/n ١- دۆڕان
٢- لێدان وەك سزا

beat/n ١- تریەتریە ٢- رەزم
٣- شوێنی هات وچۆی پۆلیس

beautician/bju:ˈtɪʃn/n پیتۆلی جوانی

beautiful/ˈbju:tɪfl/adj جوان

beautifully/ˈbju:tɪfli/adj بەجوانی-
بە کارامەیی

beauty/ˈbju:ti/n ١- جوانی
٢- ئافرەتی جوان ٣- نموونەی جوان

beauty spot شوێنی جوان

beaver/ˈbi:və(r)/n سمۆرەی ئاویی
قوندوس

because/bɪˈkɒz/conj چونکە

because of بەهۆی

at sb beck becuase بەر ئەمر
هەردەم ئامادەیە فەرمانەکانی ئەو جێبەجێ بکا

beckon/ˈbekən/v بە پەنجە ئاماژەی بۆ دەکا
نزیکتر بێتەوە

become/bɪˈkʌm/v دەبێتە

bed/bed/n ١- سەرجێ- تەخت
٢- بنی ئاو ٣- شوێنی گوڵ

bed and breakfast نوستن و تێشت
(جۆرێکە لە هوتێل)

go to bed سەرجێی لەگەڵ دەکا،
لەگەڵی دەخەوێ/ دەنوێ

bedclothes/ˈbedkləʊðz/n چەرچەف

bedroom/bedru:m/n ژووری نوستن

bedside/ˈbedsaid/n تەنیشت تەختی
نوستن

bed-sitter/ˌbedˈsɪtə(r)/n
ژووری نوستن و دانیشتن

bedspread/ˈbedsted/n چەرچەف-
داپۆشەری سەرجێی نوستن

bedtime/ˈbedtaɪm/n کاتی نوستن

bed/bed/v دەشارێتەوە، دەچێنێ

bed down/v رادەکشێت

twin bedded/n ژووری دوو کەسی-
جێی دوو کەسی

basin/ˈbeɪsn/n ١– تاوەر
٢– جام– کاسە٣– حەوزی روبار
basis/beɪsɪs/n ١– بناغە
٢– بنچینە٣– خاڵی بەرایی
bask/bɑ:sk/v خۆ دەداتە بەر هەتاو، لەبەر خۆر پاڵدەکەوێ
basket/ˈbɑ:skɪt/n سەبەتە – زەمبیلە
basketball/ˈbɑ:skɪtbɔ:l/n یاری باسکە
bass/beɪs/n ١– نەویترین دەنگی نێرینە
٢– نەویترین بەش لە مۆسیقا
٣– گەورەترین ئامێری کەمان
٤– گیتاری کارەبایی
bass/adj دەنگ نزم
bassoon/bəˈsu:n/n ئامێرێکی مۆسیقییە، دوروزلە
bastard/ˈbɑ:stəd/n ١– بێژی– زۆڵ
٢– حەرامزادە
bat/bæt/n شەمشەمەکوێرە
bat/n ریکت
off your own bat ئیدیۆم: لە خۆتەوە
bat/v نۆرەی خۆی لە ئیدانی تۆپ..
not bat an eyelid ناترووکێنێ.
batch/bætʃ/n برەك، کۆمەڵێك
bath/bɑ:θ/n ١– گەرماو– شۆرگە
٢– خۆشوشتن٣– مەلەوانگە
bath/v ١– منداڵ دەشوا ٢– خۆی دەشوا
bathroom/ˈbɑ:θru:m/n ١– ژووری خۆشوشتن ٢– تەوالێت– بانیۆ
bathe/beɪð/v ١– مەلەوانی دەکا
٢– خۆی دەشوا
bathed/adj ژێرئاو کەوتوو
bathing/n مەلەوان لە دەریا
baton/ˈbætɒn/n ١– داری دەستی سەرۆکی تیپی مۆسیقا٢– گورزە– خوترە
٣– گوللەی پلاستیکی
battalion/bəˈtæliən/n بەتالیۆن
batter/ˈbætə(r)/v چەند جار بەتوندی لێی دەدا
battered/n کۆن بوو، پەککەوتو، بێکەڵك
batter/n شلکێنە (ئاردو هێلکەو شیر)
battery/ˈbætri/n ١– پاتری
٢– قەفەسی هێلکە
battle/ˈbætl/n ١–جەنگ ٢– ململانێ، تێکۆشان
battle/v دەجەنگێ
battlefield/ˈbætlfi:d/n گۆرەپانی جەنگ
battleship/ˈbætlʃɪp/n مەزنترین جۆری پاپۆڕی جەنگی
baulk/bɔ:k/v ١–رێی دەگرێ ٢–فشەی پێ دەکا
bawl/v هاوار دەکا
bay/beɪ/n کەنداو
bay/n بەشێکی باڵەخانە
bay window/n پەنجەرەی بەرچاو، دەرکەوتو
bay/v دەوەڕێ
bayonet/ˈbeɪənət/n قامەی سەر تفەنگ
bazaar/bəˈzɑ:(r)/n ١– بازاڕ
٢– قازانجی بازاڕ بۆ کاری خێر– چاکە
be/bi:/v ١– بۆ بەردەوامی–رێزمان–
٢– بۆ دروست کردنی ئادیار–رێزمان–
٣– شتێ رویدا ٤– شتێ دەکرێ روو بداو نەدا
be/v ١– فرمانی بوون ٢– سەردان دەکا
to-be داهاتوو– ئایندە
beach/bi:tʃ/n کەنار، پلاژ
beacon/ˈbi:kən/n ئاگری سەر گرد– بورج مەنارە/ منارە
bead/bi:d/n ١– مووروو
٢–ملوانکەی مووروو ٣– دڵۆپەئاو
beak/bi:k/n نووك، دەنووك
beaker/ˈbi:kə(r)/n ١– دەفر
٢– کەمۆڵە– گلاس
beam/bi:m/n ١– کاریتە ٢– تیشك
٣– زەردەخەنە
beam/v ١– تریسکەو گەرمایی دەدا
٢– زەردەخەنە دەکا٢– پەخش دەکا

**barbarism/ˈbɑ:bərɪzəm/n** هۆڤانیەت
**barbarous/ˈbɑ:bərəs/adj** ١- هۆڤانیی
٢- نامەدەنی- ناشارستانی
**barbecue/ˈbɑ:bɪkju:/n - v**
١- گۆشت برژێن لە
هەوای کراوەدا ٢- ئاهەنگی.. لە هەوای
کراوەدا-دەرەوە- گۆشت دەبرژێنێت
**barbed wire/n** تەل دڕ/تێل دڕ
**barber/ˈbɑ:bə(r)/n** سەرتاشی
**bard/n** هۆزانڤان، شاعیر، هۆنراوەنووس
**bare/beə(r)/adj** ١- رووت
٢- رووت و قووت ٣- بەتاڵ ٤- پێویست
**barely/ˈbeəli/adv** بەخورتی- تۆزقاڵێ
**bare back/ˈbeəbæk/adj**
پشت رووت-بێکورتان-زین
**barefoot/ˈbeəfut/adj** پێ‌پەتی-
پێ‌ڕووت/ قاچ ڕووت/ لاق ڕووت
**bargain/ˈbɑ:gən/n** ١- سەوداگەری-
قایل بوون ٢- هەرزان باو
**bargain/v** سەودا دەکات
مامەڵە دەکات
فرێز: چاوەڕێ دەکا/خۆی ئامادە دەکا
**bargaining/ˈbɑ:gənɪŋ/n**
گەنگەشەکردن لەسەر/ مامەڵە
**barge/bɑ:dʒ/n** دوبیە/بەلەمێکی
تەسکی درێژی بن ڕاست بۆ گواستنەوەی
کەلوپەل بەکاردێ.
**bargee/n** سەندەل لێخوڕ
**bark/bɑ:k/n** پەلکی دار
**bark/v** ١- دەوەڕێ ٢- دەقیڕێنێ بەسەر
**bark/n** وەڕین
**barley/ˈbɑ:li/n** ١- جۆ٢- دانەوێڵەی جۆ
**barn/bɑ:n/n** گەنجینەی دانەوێڵە/
کادین/خانە
**barometer/bəˈrɒmɪtə(r)/n**
١- بارۆمیتەر- پەستانپێو
٢- شتێ کە رەوشی شتێك دیاردەخا
**baron/ˈbærən/n** ١- بارۆن ٢- قوتب

**baroness/ˈbærənəs, ˌbærəˈnes/n**
بارۆنە/ ژن
**baroque/bəˈrɒk/n** بارۆك
**barracks/ˈbærəks/n** سەربازگە
**barrage/ˈbærɑ:ʒ/n** ١- تۆپبارانی
بەردەوام ٢- یەك لەسەر یەك
**barrel/ˈbærəl/n** ١- بەرمیل ٢- لولەی
تفەنگ
**barren/ˈbærən/n** ١- وشك، قاقر ٢-بێ‌بەر
**barricade/ˌbærɪˈkeɪd/n-v** بەست- ڕێ
دەگرێ
**barrier/ˈbæriə(r)/n** ١- بەربەست
٢- ڕێگر
**barring/ˈbɑ:rɪŋ/prep** ١-بێجگە
٢- لەکاتی ڕوونەدانی
**barrister/ˈbærɪstə(r)/n**
پارێزەری دادگا بەرزەکان
**barrow/ˈbærəʊ/n**
١- گالیسکەی یەك تایە
٢- گالیسکەی دەستی
**barter/ˈbɑ:tə(r)/v** ئاڵوگۆڕ دەکا
**barter/n** ئاڵوگۆڕ کردن
**base/beɪs/n** ١- بنکە ٢- بنەما ٣- بناغە
٤- ئاوەندە- بنکەی سەربازی
**base/v** ١- دامەزراوە٢- دەژی
**baseball/ˈbeɪsbɔ:l/n** بەیس بۆل
**basement/ˈbeɪsmənt/n** ژێرزەمین
**bases/ˈbeɪsi:z/n** بنەماکان
بە توند لێدەدا
**bash/bæʃ/v**
**bash/n** لێدانێکی توند
**bashful/ˈbæʃfl/adj** شەرمن
**basic/ˈbeɪsɪk/adj** ١- بنەڕەتی- سەرەکی
٢- ساکار- سادە
**basically/ˈbeɪsɪkli/adv** لەجەوهەردا،
بەشێوەیەکی‌سەرەکی
**basics/ˈbeɪsɪks/n** پێویستی‌یەکان
**basil/ˈbæzl/n** رەیحان

**ball point pen/n** قەڵەم جاف
**ballad/ˈbæləd/n** باڵەد (گۆرانی یان هۆزانێکی درێژی نوسراو بە زمانێکی سادە)
**ballerina/ˌbæləˈriːnə/n** ئافرەتێکی سەماکەری باڵێی
**ballet/ˈbæleɪ/n** ١- سەمای باڵێی ٢- نمایش کردنی باڵێی
**ballet dancer/n** سەماکەری باڵێی
**balloon/bəˈluːn/n** ١- باڵۆن- میزڵدان ٢- باڵۆن
**ballot/ˈbælət/n** دەنگدانی نهێنی
**ballot/v** داوا لەکەسێ بکەی دەنگ بە نهێنی بدات
**bamboo/ˌbæmˈbuː/n** حەیزەران- لەوەند
**ban/bæn/v** ١- قەدەغە دەکا بە یاسا ٢- بەڕەسمی کەسێ قەدەغە دەکا لە
**ban/n** قەدەغەکردن
**banal/bəˈnɑːl/adj** ئاڕەسەن، پووچ
**banana/bəˈnɑːnə/n** مۆز
**band/bænd/n** ١-شریت ٢- هێڵی ڕەنگ ٣- باند- دەستە ٤- تیپی مۆسیقا ٥- شەپۆل
**bandage/ˈbændɪdʒ/n** پێچان
**bandage/v** دەپێچێ
**bandit/ˈbændɪt/n** جەردە- ڕێگر
**bang/bæŋ/v** دەنگی بەرزی لێ بەرزدەکاتەوە ٢- بەرێکەوت بەشتێ بکەوێ
فرێز: دەنگێکی گەورەی لێ بەرزدەبێتەوە.
**bang/bæŋ/n** ١- دەنگی تەقینەوە ٢- بۆکسێکی توند
**bang/bæŋ/n** تەق تەق
**bang/adv** بە دروستی
ئیدیۆم: ئێستا ئاکرێ
**banger/ˈbæŋə(r)/n** ١- لەفە ٢- ئۆتۆمبیلێکی کۆن٣- تەقەمەنی
**bangle/ˈbæŋgl/n** بازنە
**banish/ˈbænɪʃ/v** قاوی دەدا- دووری دەخاتەوە، شاربەدەری دەکا
**banister/ˈbænɪstə(r)/n** بانیستەر، کاریتە
**banjo/ˈbændʒəʊ/n** بانجۆ- زوڕنا
**bank/bæŋk/n** ١- بانق٢- بانقی خوێن
**banker/ˈbæŋkə(r)/n** بەڕێوەبەر- فەرمانبەر
خاوەن پایەیەکی گرنگ لە بانق
**banking/n** کاری بانقی/ بانککاری
**bank holiday/n** پشووی ڕەسمی-گشتی
**bank statement/n** هاتە و دەرهاتەی بانق
**bank/n** ١- لێوار- قەراغ ٢- لێژ٣- کەڵەکەبوو
**bankrupt/ˈbæŋkrʌpt/adj** موفلیس، قەڵۆش
**bankrupt/v** موفلیسی دەکات
**banner/ˈbænə(r)/n** ئاڵا
**banquet/ˈbæŋkwɪt/n** ئاهەنگی سەرخوان
**baptism/ˈbæptɪzəm/n** ڕێ و ڕەسمی بە دیان کردن، پاکیزەیی
**baptize/bæpˈtaɪz/v** ڕێ و ڕەسمی بەدیان کردن نمایش دەکا
**Baptist/ˈbæptɪst/n - adj** پاکیزەکەر، تەعمیدکەر
**bar/bɑː(r)/n** ١- بار- مەیخانە ٢- مێزی ئارەق خواردنەوە٣- توڵی کانزا ٤- قالب ٥- بەربەست- لەمپەر ٦- بڕبڕ
**behind bars** ئیدیۆم: لە زیندان
**barmaid/ˈbɑːmeɪd/n** مەیگێڕی ئافرەت
**barman/ˈbɑːmən/n** مەیگێڕی پیاو
**bar/bɑː(r)/v** ١- ڕادەخا ٢- دەگرێ ٣- قەدەغەدەکا
**bar/prep** بێجگە
**barbarian/bɑːˈbeəriən/n** هۆڤی- درندە، ناشارستانی
**barbaric/bɑːˈbærɪk/adj** هۆڤانیی- درندە

٣- رابردوو

ئیدیۆم: بەرەو پێشەوە و بەرەو دواوە.

**bacon/ˈbeɪkən/n** هەندێ پارچەی گۆشتی لاوازی پشتی بەراز/ سوێرکراو

**bacteria/bækˈtɪəriə/n** بەکتریا

**bad/bæd/adj** ١- بەد، خراپ، باش نا ٢- بێبەها ٣- بێبەها ٤- ناکارامە ٥- تێکچوو- گەنیو ٦- بەئازار ٧- بەد ٨- زەرەرمەند ٩- دژوار- نالەبار

**not bad** ئیدیۆم: خراپ نیە

**too bad** زۆر خراپ

**baddy/ˈbædi/n** کارەکتەری خراپ لە فیلم

**bad language/n** وشەی پیس، زمان پیس

**bad tempered/adj** هەڵچوو- زۆرتوڕە، تڕۆ

**badage/bædʒ/n** دروشم/نیشانەیەکە لە بەرۆك دەدرێ

**badger/ˈbædʒə(r)/n** قوریەشە

**badly/adv** ١-بەخراپی ٢-بەتوندی ٣- زۆر

**badly off/adj** هەژار- نەدار

**badminton/ˈbædmɪtən/n** یاری تۆپی پەڕاموچ

**baffle/ˈbæfl/v** سەرسام دەکات/ ڕێ دەگرێ

**baffled/ˈbæfld/adj** پەشێو- پەشۆکاو

**baffling/adj** تێگەیشتنی دژوارە

**bag/bæg/n** ١- جزدان- جانتا٢- کیس ٣- بەڵبوو٤- ژنێکی ناشیرین

**bag/v** دەست دەگرێ بەسەر

**baggage/ˈbægɪdʒ/n** کەلو پەلی گەشت

**baggy/ˈbægi/adj** فرە، خاو، شۆڕ

**bagpipes/bægpaɪps/n** زوڕنا- ئامێری مۆسیقا

**bags/n** زۆر لە

**bail/beɪl/n** ١-دەستەبەری دراوی ٢-دەستەبەرکردن-بەردان

ئیدیۆم:١- کەسێ بە پارە بەردەدرێ(کەفالەت) ٢- کەسێ ڕزگاردەکا لەڕەوشێکی دژواردا

**bailiff/ˈbeɪlɪf/n** مامۆری دادی

**bait/beɪt/n** ١- هەویرە گۆشت ٢- دەسخەڕۆکردن

**bake/beɪk/v** ١- نان دەکات ٢-دەبرژێنێت

**baking/n** نانکردن

**baker/beɪkə(r)/n** نانکەر

**bakery/ˈbeɪkəri/n** فرنی

**balance/ˈbæləns/n-v** ١-تەرازوودەکات- هاوسەنگ دەکات٢- هاوسەنگ ٣- هاوبەها ٤- بەراورد دەکا

**balanced/adj** ١- هاوسەنگ ٢- تەواوکار

**balance/n** ١- هاوسەنگی ٢- هاوسەنگی ٣- تەرازوو- قەپان ٤- ڕەسید، بڕەپارەی بانق ٥- دەستمایە: پارەی نەدراو

**keep/ lose balance** هاوسەنگی دەپارێزێ/ لەدەست دەدا

**catch off** هاوسەنگی خۆی لەدەست دەدا

**on balance** ڕەچاوکردنی هەموولایەك

**balance of payments/n** تەرازووی دراوەکان

**balance of power/n** ١- هاوسەنگی هێزەکان٢- پێویستی دەنگی پارتەبچوکەکان بۆهاوسەنگی پارتەمەزنەکان.

**balance sheet/n** تۆماری هاوسەنگی

**balcony/ˈbælkəni/n** ١-بەلەکۆنە ٢- بالکۆن لە شانۆ

**bald/bɔːld/adj** ١- سەرپڕوتاوە ٢- سادە- ساکار

**balding/ˈbɔːldɪŋ/adj** سەری بێ موو

**bale/beɪl/n** دەستە/ گورزە/ بالە

**ball/ bɔːl /n** ١- خڕ- تۆپ ٢- خڕ

**on the ball** ئیدیۆم: وریا- بەئاگا

**ball-bearing/n** هەلگری بۆڵبەلێن

**ball-game/n** ١- یاری تۆپانێ- تۆپی پێ ٢- باسکە٢- ڕەوش

**ball-point/n** قەڵەم جاف

**ball/bɔːl/n** ئاهەنگی مەزنی هەڵپەڕکێ(سەما)

**ball room/n** هۆڵی هەڵپەڕکێ

## Bb

**B-b/biː/** پیتی دووەم لە ئەلفبای ئینگلیزیدا

**B-road/n** ڕێگای لاوەکی

**baa/bɑː/n** باعەی مەڕ و کاوڕ

**babble/ˈbæbl/v** ١- بەخێرا دەدوێ ٢- بۆلەبۆل دەکا٣- خوڕەی ئاو دێنێ

**babble/ˈbæbl/n** ١-چەند دەنگی تێکەڵاو و غەلبەغەلب ٢- بلقە بلقی ئاو

**babe/beɪb/n** ١- ساوا٢- جوانێ

**baby/ˈbeɪbi/n** ١-ساوا ٢- باڵندە و گیانەوەری بچوك ٣- خنجیلانە ٤-یار

**babish/adj** مندالانە

**babyhood/n** منداڵیتی، تەمەنی زارۆکایەتی

**babysit/ˈbeɪbisɪt/v** چاودێری منداڵ دەکات

**babysitter/ˈbeɪbisɪtə(r)/n** بەخێوکەری منداڵ- دایەن

**bachelor/ˈbætʃələ(r)/n** ١- ژنی نەهێناوە، بێژن- ڕەبەن ٢- دەرچووی زانکۆ- هەڵگری بەکالۆریۆس

**back/bæk/n** ١- پشت ٢- پاشەوە ٣- پشتەوە

**back bone/ˈbækbəʊn/n** ١- ئێسکی پشت ٢- بڕبڕەی پشت

**back stroke/ˈbækstrəʊk/n** پشتەمەلە

**back/bæk/adj** ١- لە پشتەوە٢- دواخراو

**back bench** کورسی پشتەوە لە پەرلەمانی بەریتانی

**backer/ˈbækə(r)/n** ١-ئەندام پەرلەمان کە پایەیەکی گرنگی نیە لە پارتێکی سیاسیدا ٢-لایەنگر

**backhand/ˈbækhænd/n** لێدانی تۆپ لە تێنس بە پشتەدەست/ پشتەدەست

**backlog/ˈbæklɒg/n** لەسەریەك کەوتوو، کەڵەکەبوو

**backside/ˈbæksaɪd/n** کۆم- قوون- پشتەوە

**backstage/ˌbækˈsteɪdʒ/n** پشت پەردە

**backwater/ˈbækwɔːtə(r)/n** کارتێنەکراو- چەسپاو

**backyard/ˌbækˈjɑːd/n** حەوشی پشتەوە

**back/adv** ١- گەڕانەوە بۆ ٢- دوور- دواوە ٣- دوور لە٤- لە بەرامبەرە- لەوساوە

**back and forth** ئیدیۆم: هات و چۆ

**backdate/ˌbækˈdeɪt/v** کاری پێدەکا لە مێژووی پێشووەوە

**backfire/ˌbækˈfaɪə(r)/v** ئاکامێکی چاوەڕێ نەکراو بەدەست دێنێ

**backlash/ˈbæklæʃ/n** کاردانەوەیەکی توند لەدژی..

**back/bæk/v** ١-بەرەو دواوە دەکشێتەوە ٢- دەکەوێتە دواوە ٣- پشتگیری دەکا ٤- گرەو دەکات

**back away** ئیدیۆم: پاشگەز دەبێتەوە.

**backdown/v** دەست هەڵدەگرێ چیتر سووربێ لەسەر..

**back out/v** بڕیاردەدا کە ئەوە نەکا کە بەڵێنی دابوو بیکا

**back up/ˈbækʌp/v** پشتگیری دەکات

**back sth up/v** دانەیەکی تر لەبەر دەگرێتەوە

**backer/n** پارەدەر- کۆمەککەر

**backing/n** کۆمەك، بێشە

**backup/n** ١- پشتگیری ٢- دانەی جێگرەوە

**background/ˈbækgraʊnd/n** ١- پێشینەی کۆمەڵایەتی دەوروبەر ٢- پێشینە ٣- پشتەوەی ٤- دوورەچاو- نابەرچاو

**backward/ˈbækwəd/adj** ١- بەرەوپاشەوە ٢- دواکەوتوو

**backwards/bækwədz/adv** ١- بەرەو دواوە ٢- بەسەراوگێڕی، سەراوقوون، سەراوخوون

autopsy/ˈɔ:tɒpsi/n توێکاری لاشە
جەستە شەقشەق کردن بە نیازی لێکۆڵینەوە
autumn/ˈɔ:təm/n پاییز
autumnal/ɔ:ˈtʌmnəl/adj پاییزی
auxiliary/ɔ:gˈzɪliəri/n یارمەتیدەر
auxiliary verb/n فرمانی یارمەتیدەر
avail/əˈveɪl/n ئیدیۆم: بێهودە
without avail بێسەرکەوتن- بێئاکام
available/əˈveɪləbl/adj ١- بوون- زۆری
٢- ئامادە ٣-هەبوون
availability/əˌveɪləˈbɪləti/n
بوونی و زۆری
avalanche/ˈævəlɑ:nʃ/n هەرەسی بەفر،
رمانی بەفر
avantgarde/adj پێشڕەو، پێشەنگ
avenge/əˈvendʒ/v تۆڵەدەسێنی
avenue/ˈævənju:/n ١- شەقامێکی بەدار
٢- رێگە
average/ˈævərɪdʒ/n ١- رێژە- ناوەند
٢- رێژە
average/adj ١- ناوەند ٢- ئاسایی
average/v رێژە- بەدەست دێنێ
دەگاتە رێژەی..
averse/əˈvɜ:s/adj دژ، پێچەوانە
aversion/əˈvɜ:ʃn/n ١- رق لێ بوونەوە
٢- رق لێ بۆوە
avert/əˈvɜ:t/v دووردەخاتەوە- لادەبات
aviary/ˈeɪviəri/n قەفەس- باڵندگا
aviation/ˌeɪviˈeɪʃn/n فرین/ فرۆکەوانی
avid/ˈævɪd/adj شەیدا- تینوو
avocado/ˌævəˈkɑ:dəʊ/n ئەڤۆکادۆ-
مێوە وەك هەرمێیە
avoid/əˈvɔɪd/v ١- لادەدات
٢- خۆ دووردەخاتەوە
avoidable/əˈvɔɪdəbl/adj ناپێویست-
دەشێ خۆی لێ دووربگری
avoidance/əˈvɔɪdəns/n دوورخستنەوە

await/əˈweɪt/v ١- چاوەڕێ دەکا
٢- چاوەڕوانی دەکات- ئاگادار دەکرێتەوە
awake/əˈweɪk/v ١- بەئاگا دێ
٢- دەوروژێنێ
awake/adj وشیار- بەئاگا
awaken/əˈweɪkən/v ١- بەئاگادێنێ
٢- دەوروژێنێ ٣-ئاگادار دەکاتەوە.
awakening/n ١- هەڵسان لەخەون- بەرایی
٢- بەئاگاهاتن
award/əˈwɔ:d/v ١- دەبەخشێ
٢-دەبڕێرێ- تەعویز
award/n خەڵات
aware/əˈweə(r)/adj ١- وشیار٢- ئاگادار
awareness/n مەعریفە- وشیاری
awash/əˈwɒʃ/adj نقومیئاو،ژێرئاو کەوتو
away/əˈweɪ/adv ١- شوێنیتر-
ئاراستەیتر ٢- لەدوورەوە ٣- ئامادەنەبوو
٤-داهاتوو ٥-لەشوێنی دڵنیا ٦-لە گۆڕەپانی
دی ٧- تا بەتەواوی ون دەبێ ٨- بەبەردەوامی
awe/ɔ:/n هەستی رێز بەهۆی ترس یان
شەیدا- رەهبەت
awesome/ɔ:səm/adj ترسێنەر
awful/ˈɔ:fl/adj ١- زۆرخراپ ٢- تۆقێنەر
٣- زۆر مەزن٤- زۆر ناخۆش
awkward/ˈɔ:kwəd/adj ١- نەگونجاو-
دژوار ٢-چەتوون
٣-پەشێو-پەشۆکاو ٤-بەبێکارامە
awkwardly/adv بە شێوەیەکی پەشێوی،
بێ کارامەیی
awry/əˈraɪ/adv لەغەڵەت، گومڕا
awry/əˈraɪ/adj شێواو، ئاڕێك
axe/æks/n ١- تەور
٢- ناهێڵێ، کەم بکرێتەوە
axe/v ناهێڵێ، لادەبا، کۆتایی پێدێنێ
axis/ˈæksɪs/n ١- چەق٢- چەسپیو(تەوەر)
axle/ˈæksl/n ئاکسل
aye/aɪ/inte بەڵێ

١–سەرنج ڕاکێش ٢–کۆک–جوان

**attractively/adv** سەرنج ڕاکێشانە

**attractiveness/n** سەرنج ڕاکێشی

**attribute/əˈtrɪbjuːt/v** دەگەڕێنێتەوە بۆ

**attribute/n** ئەدگار– سەروسیما

**aubergine/ˈəʊbəʒiːn/n** باینجان

**auburn/ˈɔːbən/adj** پرچی قاوەیی سورباو

**auction/ˈɔːkʃn/n** مەزاتی ئاشکرا، هەراج

**auction/v** بە مەزاتی ئاشکرا دەفرۆشرێ

**auctioneer/ˌɔːkʃəˈnɪə(r)/n** دەڵاڵ– مەزاتچی

**audible/ˈɔːdɪbl/adj** بیستراو

**audibly/adv** بەبیسراوی

**audience/ˈɔːdiəns/n** ١–جەماوەر ٢– چاوپێکەوتن(دیداری) ڕەسمی

**audiovisual/ˌɔːdiəʊˈvɪʒuəl/adj** بەکارهێنانی دەنگ و وێنە

**audition/ɔːˈdɪʃn/n** نمایشکردنێکی ئەزمونی بۆ گۆرانیبێژ و ئەکتەر

**auditorium/ˌɔːdɪˈtɔːriəm/n** ١– بەشێکی شانۆ ٢– هۆڵی نمایش کردن ٣– هۆڵی وانەوتنەوە

**augur/ˈɔːgə(r)/v** ئیدیۆم: پێشبینی دەکرێ

**August/ˈɔːgəst/n** مانگی ئاب

**aunt/ɑːnt/n** پلك– پوور، خاڵۆژن و مامۆژن

**au pair/ˌəʊ ˈpeə(r)/n** کارەکەر– لەلە

**aura/ˈɔːrə/n** پرشنگ، ئەدگار

**aural/ˈɔːrəl/adj** پەیوەستە بەگوێ...

**auspices/ˈɔːspɪsɪz/n** ئیدیۆم: لەژێر چاودێری

**auspicious/ɔːˈspɪʃəs/adj** بەختەوەر– کامەران، موژدەهێن

**austere/ɒˈstɪə(r)/adj** ١– بەقنیات– توندوتیژ ٢– سادە و ساکار

**austerely/adv** قنیات– سادەیی

**authentic/ɔːˈθentɪk/adj** ڕەسەن– ڕاستی

**authenticity/ˌɔːθenˈtɪsəti/n** ڕاستێتی

**author/ˈɔːθə(r)/n** دانەر

**authorship/n** دانان/ کرداری نووسین

**authoritarian/ɔːˌθɒrɪˈteəriən/adj** سەرکوتکەر

**authoritative/ɔːˈθɒrətətɪv/adj** ١– دەسەڵاتدار– کاربەدەست ٢– جێی باوەڕ

**authority/ɔːˈθɒrəti/n** ١– دام و دەزگای دەسەڵات ٢– دەسەڵات ٣– دەسەڵات بەخۆدان ٤– دەسەڵاتدار ٥– کەسی خودان مەعریفەی تایبەت

**authorize/ˈɔːθəraɪz/v** سەرپشکی دەکات

**authorization/ˌɔːθəraɪˈzeɪʃn/n** سەرپشك کردن

**autistic/ɔːˈtɪstɪk/adj** گۆشەگیر

**autobiography/ˌɔːtəbaɪˌɒgrəfi/n** ژیاننامە

**autobiographical /ˌɔːtəˌbaɪəˈgræfɪkl/adj** پەیوەست بە ژیاننامە

**autograph/ˈɔːtəgrɑːf/n** واژۆی کەسێکی ناودار(ئیمزا)

**autograph/v** واژۆ لەسەر شتێ دەکا

**automate/ˈɔːtəmeɪt/v** دەکەوتە کار بەهۆی ئامێرێکەوە

**automatic/ˌɔːtəˈmætɪk/adj** ١– خۆکار ٢– خۆهێشتی ٣– لەخۆوە– چەکی ئۆتۆماتیکی

**automatically/ˌɔːtəˈmætɪkli/adj** لەخۆوە

**automation/n** بەکارهێنانی ئامێر لەبریتی مرۆڤ

**automobile/ˈɔːtəməbiːl/n** ئۆتۆمۆبیل

**autonomous/ɔːˈtɒnəməs/adj** ئۆتۆنۆمیدار– سەربەخۆیی– خۆیی

**autonomy/ɔːˈtɒnəmi/n** ئۆتۆنۆمی– خودموختاری

**astronomy/əˈstrɒnəmi/n**
گەردوونناسی- فەلەکناسی

**astronomer/əˈstrɒnəmə(r)/n**
گەردوون ناس

**astronomical/ˌæstrəˈnɒmɪkl/adj**
١- فەلەکی ٢- زۆرگەورە

**astute/əˈstjuːt/adj** زۆر زیرەك/ بیر تیژ

**asylum/əˈsaɪləm/n** ١- پەنابەری
٢- نەخۆشخانەی نەخۆشی عەقڵی

**at/ət/prep** ١- لە ٢- رووگە
٣-بە هۆی ٤- مژوڵ بە ٥- بە لە

**ate/et/v** خواردی

**atheism/ˈeɪθiɪzəm/n** باوەڕ بەخوا
نەبوون، بێدینی

**atheist/ˈeɪθiɪst/n** بێباوەڕ، بێدین

**athlete/ˈæθliːt/n** وەرزشوان

**athletic/æθˈletɪk/adj** ١- وەرزشی
٢- چەلەنگ

**athletics/æθˈletɪks/n** یاریەکانی غاردان
و بازدان

**atishoo/əˈtɪʃuː/interj** ئەپشوو

**atlas/ˈætləs/n** ئەتڵەس

**atmosphere/ˈætməsfɪə(r)/n**
١- بەرگی هەوا ٢- هەوا ٣- ئەتمۆسفیە

**atmospheric/ˌætməsˈferɪk/adj** هەوایی

**atom/ˈætəm/n** ئەتۆم- گەردیلە

**atomic/əˈtɒmɪk/adj** ئەتۆمیی

**atomic bomb/n** بۆمبای ئەتۆمی

**atomic energy/n** هێزی ئەتۆمی

**atrocious/əˈtrəʊʃəs/adj** دڕندە- مۆڤانیی
ڕەق

**atrocity/əˈtrɒsəti/n** زۆر دڕندەیی-
مۆڤانیەت

**attach/əˈtætʃ/v** ١- توند دەکات:لەیەك
دەبەستێتەوە ٢- دەچێتە پاڵ
٣- گرنگی دەدا بە

**attached/adj** شەیدا- پەیوەست

**attachment/n** ١- چوونە پاڵ- گونجان
٢- شەیدابوون- زۆرخۆش ویستن

**attack/əˈtæk/n** ١- هێرش
٢- هێرشی قسەکردن٣- نۆرە
٤- هەوڵدان بۆ گۆڵ تۆمارکردن

**attack/v** ١- هێرش دەکا- بەچەك
٢- هێرش دەکا- بەقسە ٣- ئازار دەگەیەنێ
٤- گۆڵ دەکا

**attacker/əˈtækə(r)/n** هێرش بەر

**attain/əˈteɪn/v** بەدەست دێنێ

**attainable/adj** دەکرێ بەدەست بێ

**attainment/n** ١- بەدەست هێنان
٢ - کارامەیی- دەسکەوت

**attempt/əˈtempt/v** هەوڵ دەدا

**attempt/n** ١- هەوڵدان
٢- هەوڵدان بۆ کوشتن

**attend/əˈtend/n** ١- ئامادە دەبێ-دەچێ بۆ
٢- گرنگی پێدەدا

**attendance/əˈtendəns/n** ١- ئامادەبوون
٢- ژمارەی ئامادەبوان

**attendant/əˈtendənt/n** ١-سەرپەرشتکار
٢- یاوەر

**attendant/adj** یاوەر

**attention/əˈtenʃn/n** ١-ئاگاداری-گرنگی
٢- چاودێری٣- شوێنی ئامادەباشی..

**attention/interj** ئاگاداربە!

**attentive/əˈtentɪv/adj** ئاگادار- وریا-
چاودێر

**attentively/adv** بەوریایی

**attic/ˈætɪk/n** کەپر- سابات/ هەورەبان

**attitude/ˈætɪtjuːd/n** هەڵوێست

**attorney/əˈtɜːni/n** پارێزەر

**attract/əˈtrækt/v** ١- سەرنج رادەکێشێ
٢- رادەکێشێ

**attraction/əˈtrækʃn/n** ١- راکێشران-
راکێشراو ٢- شتی سەرنج راکێش

**attractive/əˈtræktɪv/adj**

**assembly/ə'sembli/n** ١- كۆبوونەوە- ئەنجومەن ٢- پێکەوەنان

**assembly-line** هێڵی مرۆڤ و ماشینەکان لە کارگە

**assent/ə'sent/n** رازی بوون: قایل بوون

**assent/ə'sɜ:t/v** رازی دەبێ- قایل دەبێ

**assert/ə'sɜ:t/v** ١-دووپات دەکاتەوە ٢-دەسەپێنێ

**assertion/ə'sɜ:ʃn/n** ١- دووپاتکردنەوە- سەپاندن ٢- توندی و ئاشکرادەربڕین- جەخت کردن

**assertive/ə'sɜ:tɪv/adj** جەخت و توند

**assertively/adv** بەتوندی

**assertiveness/ə'sɜ:tivnəs/n** سەپاندن، سەلماندن

**assess/ə'ses/v** ١-دەنرخێنێ ٢-بڕیاردەدا لەسەر..

**assessment/ə'sesmənt/n** هەڵسەنگاندن

**asset/'æset/n** ١- سوودمەند ٢- سامان

**assign/ə'saɪn/v** تەرخان دەکا

**assign/v** دیاردەکا

**assignment/ə'saɪnmənt/n** ئەرك، پیشە

**assimilate/ə'sɪməleɪt/n** ١- تێکەڵ دەبێ ٢- تێ‌دەگا ٣- دەتوێتەوە

**assimilate/n** ١- تێکەیشتن و تێکەڵ بوون ٢- تواندنەوە

**assist/ə'sɪst/v** هاوکاری دەکا

**assistance/ə'sɪstəns/n** هاوکاری

**assistant/ə'sɪstənt/n** ١- هاوکار ٢- فرۆشیار ٣- هاریکار- یارمەتیدەر

**associate/ə'səʊʃiət/adj** پەیەکی کەم- هاوپیشە، ئەندام- هاوکار

**associate/ə'səʊʃieɪt/v** ١- دەیبەستێتەوە ٢- تێکەڵ دەبێ٣- لایەنگیری دەکا

**association/ə,səʊsi'eɪʃn/n** ١- پێکەوەیی ٢- پەیوەندی-کۆمەڵە ٣- بەستنی هزری

**assorted/ə'sɔ:tɪd/adj** جۆراوجۆر

**assortment/ə'sɔ:tmənt/n** هەمەرەنگ، رەنگاورەنگ

**assume/ə'sju:m/v** ١- وادادەنێ ٢- ئاوێکی درۆ لەخۆی دەنێ- ئازناو ٣- پلەیەك وەردەگرێ

**assumption/ə'sʌmpʃn/n** ١-گریمان ٢- پایەوەرگرتن

**assurance/ə'ʃʊərəns /n** ١- دڵنیایی ٢- بەڵێن

**assure/ə'ʃʊə(r)/n** ١- دڵنیادەکا ٢- دابین دەکا

**assured/adj** دڵنیا

**asterisk/'æstərɪsk/n** نیشانەی ئەستێرە

**asthma/'æsmə/n** تەنگەنەفەسی، پشی تەنگ بوون

**asthmatic/æs'mætɪk/n** توش بوو بە نەخۆشی تەنگەنەفەسی

**astonish/ə'stɒnɪʃ/v** سەرسام دەکا

**astonished/ə'stɒnɪʃt/adj** مەندەهۆش، سەرسام

**astonishing/ə'stɒnɪʃiŋ/adj** سەرسوڕهێنەر

**astonishingly/adv** تاڕادەیەکی سەرسوڕهێنەر

**astonishment/ə'stɒnɪʃmənt/n** سەرسوڕمان

**astound/ə'staʊnd/v** سەرسام دەبێ دەنوقێنێ

**astounding/adj** سەرسوڕهێنەر

**astray/ə'streɪ/adj** وێڵ- گومڕا، لەڕێ‌دەرچوو

**astride/ə'straɪd/adj** قاچ لەیەکتر کردنەوە

**astrology/ə'strɒlədʒi/n** ئەستێرەناسی

**astrologer/ə'strɒlədʒə(r)/n** ئەستێرەناس

**astronaut/'æstrənɔ:t/n** ئاسمانەوان- فەلەك ناس

articulated/adj لەیەك گرێدراو
artificial/ˌɑːtɪˈfɪʃl/adj دەستكرد
artificially/ˌɑːtɪˈfɪʃəli/adv بەدەستكرد
artificial-insemination/n پیتاندنی دەستكرد
artificial-intelligence/n زیرەكی دەستكرد (كۆمپیوتەر)
artillery/ɑːˈtɪləri/n تۆپ- كەلوپەلی تۆپ
artist/ˈɑːtɪst/n هونەرمەند
artistic/ɑːˈtɪstɪk/adj ١- هونەریی ٢- بەهرەی هونەری هەیە
artistically/ɑːˈtɪstɪkli/adv هونەرییانە
artistry/ˈɑːtɪstri/n كارامەی هونەری
as/əz/conj ١- لەكاتێكدا ٢- وەك- بەقەدەر ٣- وەك ٤- چونكە
as if.... وەك، وەك بڵێی
as it were ئەگەر راست بێ بڵێین
as of.... لە (لە بەرایی)
as to سەبارەت بە..
asbestos/æsˈbestəs/n ئەسبێستۆس- مادەی دژەسوتان
ascend/əˈsend/v سەردەكەوێ
ascending/adj بەرز بۆوە
Ascension Day رۆژی بەرزبونەوەی عیسیا
ascent/əˈsent/n ١-بەرزبونەوە ٢- پایەك بەرەو سەرەوە
ascertain/ˌæsəˈteɪn/v دڵنیا دەكاتەوە بەدەست دێنێ
ascribe/əˈskraɪb/v دەداتە پاڵ
ash/æʃ/n سورەچنار لە دارستانی بەریتانیا هەیە
ash/n ١- خۆڵەمێش- سوتەن
ashes/ˈæʃɪz/n ٢-خۆڵەمێش: پاشماوەی بەدەنی سوتاوی مردوو
ashtray/ˈæʃtreɪ/n تەپلەی جگارە
ashamed/əˈʃeɪmd/adj شەرم لەخۆكەرەوە
ashore/əˈʃɔː(r)/n لەسەر رۆخ-كەنار،كەنار

Asia/n ئاسیا
Asian/ˈeɪʃn, eɪʒn/n ئاسیایی
aside/əˈsaɪd/adv ١- لەولاوە- بەتەنیا ٢- لەولاوە داناوە- جیاكردۆتەوە
aside/n بەتەنیا لەگەڵ جەماوەر قسەكردن
aside from بێجگە
ask/æsk/v ١- پرسیار دەكا ٢- داوا دەكا ٣-داوای نرخی.. دەكا ٤- داوای رێدان دەكا ٥- داوەت دەكا
ئیدیۆم: لەكێشە دەگەرێ- لەرتەنەچی.
if you ask me ئەگەر رای منت دەوێ
ask after sb لەبارەی..... دەپرسی
askew/əˈskjuː/adv - adj لادان لەك راستەرێ، لارێ- گومرا/ بەپەناو پێچ
asleep/əˈsliːp/adj نوستوو، خەوتوو
As level ئەزمونێكی تایبەتە لە بەریتانیا و ویڵز بۆ ئەو كەسانەی تەمەنیان نزیكە هەژدە ساڵانە.
aspect/ˈæspekt/n روو، روخسار
asphalt/ˈæsfælt/n قیر
asphyxiate/əsˈfɪksieɪt/v دەخنكێ- هەناسەبركێ دەبێ
asphyxiation/əsˈfɪksiˈeɪʃn/n خنكان
aspic/ˈæspɪk/n ولوله: جەلی
aspiration/ˌæspəˈreɪʃn/n ئاوات
aspire/əˈspaɪə(r)/v دەخوازێ
aspirin/ˈæsprɪn/n ئەسپیرین
ass/æs/n ١- كەر٢- گێل- جاشك
assailant/əˈseɪlənt/n هێرش بەر
assassin/əˈsæsɪn/n غافلكوژ
assassinate/əˈsæsɪneɪt/v غافلكوژی دەكا-تیرۆری دەكا
assassination/əˌsæsɪˈneɪʃn/n تیرۆركردن، غافلكوژی
assault/əˈsɔːlt/n هێرشی لەپر
assault/əˈsɔːlt/v هێرش دەكا
assemble/əˈsembl/v ١-كۆدەبێتەوە ٢- پێكەوە دەنێ

۲- بیانو دەهێنێتەوە

argument/ˈɑːgjumənt/n
۱- وتووێژ- ئارێشە۲- بیانو

argumentative/ˌɑːgjuˈmentətɪv/adj
وتووێژەکار-وتووێژخواز

arid/ˈærɪd/adj زۆر وشك- قاقڕ

Aries/ˈeəriːz/n بورجی کاور- کەسێك
ئەو بورجە بێ

arise/əˈraɪz/v سەرهەڵدەدا، دەردەکەوێ

aristocracy/ˌærɪˈstɒkrəsi/n
چینی خانەدانان

aristocrat/ˈærɪstəkræt/n خانەدان-
ئەریستۆکراتی

aristocratic/ˌærɪstəˈkrætɪk/adj
ئەریستۆکراتی

arithmetic/əˈrɪθmətɪk/n
زانستی ژمێریاری

arm/ɑːm/n ۱- باسك-دەست ۲- قۆڵ
۳- دەسك

arm in arm ئیدیۆم: دەست لەناو دەست

cross tour arms دەست لەسەر سینگ

armband/ˈɑːmbænd/n ۱- باندیج
۲- چوپی مەلەوانی

armful/ˈɑːmful/n پڕ بەدەست- مشتێك

armhole/ˈɑːmhəul/n قۆڵ- بن هەنگڵ

armpit/ˈɑːmpɪt/n بن هەنگڵ/بن کەوش

arm/v خۆ پڕ چەك دەکا بۆ شەڕ

armament/ˈɑːməmənt/n تەقەمەنی/
کەلوپەلی سەربازی

armchair/ˈɑːmtʃeə(r)/n
کورسی دەسکدار

armed/ˈɑːmd/adj چەکدار

armistice/ˈɑːmɪstɪs/n ئاگربەس

armour/ˈɑːmə(r)/n - adj زرێپۆش-
جلکی زرێ

arms/ɑːmz/n ۱- چەك، ئەوەی لە جەنگ
بەکار دێ ۲- هێمای بنەماڵە

army/ˈɑːmi/n سوپا

aroma/əˈrəumə/n بۆن

around/əˈraund/adv ۱- لێرەو لەوێ
۲- بەرەودوا بجوڵێ ۳- لە هەموو لاوە- بازنە
٤- هەیە ٥- هیچ نا

around/prep ۱- لەدۆرلاوە ۲- لە دەور
۳- نزیك٤- نزیکەی

arouse/əˈrauz/v دەوروژێنێ

arousal/əˈrauzl/n وروژاندن

arrange/əˈreindʒ/v ۱- ڕێك دەخا
۲- خۆی بۆ ئامادە دەکا

arrangement/əˈreɪndʒmənt/n
۱- تەدارەك- تەکبیر ۲- ڕێکەوتن۳- ڕێکخستن

array/əˈreɪ/n دەستە، نمایشی جوان

arrears/əˈrɪəz/n قەرزی نەدراو

arrest/əˈrest/v دەگرێ

arrest/n گرتن

arrival/əˈraɪvl/n گەیشتن، گەیشتو

arrive/əˈraɪv/v ۱- دەگات ۲- دێ

arrogant/ˈærəgənt/adj بەفیز،
خۆزلکەر، لوتبەرز

arrogance/ˈærəgəns/n فیز

arrogantly/adv بەفیزی

arrow/ˈærəu/n ۱- تیر ۲- هێمای تیر

arsenic/ˈɑːsnɪk/n زەرنیخ/جۆرێکە لە ژەهر

arson/ˈɑːsn/n تاوانی سوتاندنی
بینایەیەك بە ئەنقەست

art/ɑːt/n ۱-هونەر- کاری هونەری
۲- کاری بەهرەداری ۳- هونەرەکان و ئاداب
٤- ئاداب

artery/ˈɑːtəri/n خوێنبەر

artful/ˈɑːtful/adj زۆرزان

arthritis/ɑːˈθraɪtɪs/n ئاوسانیجومگەکان

article/ˈɑːtɪkl/n ۱- شتێك لە کۆمەڵێك
۲- وتار ۳- ئامرازی ناسین و نەناسین
٤- بەند لە یاسا

articulate/ɑːˈtɪkjələt/adj ڕەوان-پوون

articulate/ɑːˈtɪkjuleɪt/v
بە ڕەوانی دەدوێ

approve/ə'pru:v/v ١- پێی قایل دەبێ
٢- رازی دەبێ لەسەر
approving/adj قایلیی
approvingly/adv قایل بونانه
approximate/ə'prɒksɪmət/adj
نیوەدروست
approximately/adv نزیکەی
approximation/n نزیکەیی
apricot/'eɪprɪkɒt/n قەیسی
April/'eɪprəl/n مانگی نیسان
April-fool/n قوربانی درۆی نیسان
ئەو کەسەی بەدرۆی نیسان تێدەکەوێ
April-fool's day/n رۆژی درۆی نیسان
apron/'eɪprən/n بەرکوشە- بەرانپیل،
بەرسینگ
apt/æpt/adj ١- گونجاو، شیاو
apt to do... ٢- مەیلی کردنی شتێك
aptly/adv بەشێوەیەکی گونجاو
aptitude/'æptɪtju:d/n توانای سروشتی
(بەهرە)
aquarium/ə'kweəriəm/n
١- حەوزی شوشەی ماسی
٢- پیشانگای ماسی و زیندەوەرانی ئاوی لە
باخچەی ئاژەڵان
Aquarius/ə'kweəriəs/n
بورجی ئاوهەڵگر- پەقرەج- سەتڵ
aquatic/ə'kwætɪk/adj ١- ئاوی- روەك
٢- ئاویی ناو ئاو- وەرزش
Arab/'ærəb/n - adj عەرەب-
وڵاتانی عەرەبی
Arabic/'ærəbɪk/n ١- زمانی عەرەبی
٢- زمانی قورئانی پیرۆز
arable/'ærəbl/adj کشتوکاڵی
arbitrary/'ɑ:bɪtrəri/adj لەخۆڕایی،
بێ بنەمایی
arbitrarily/adv لەخۆڕا
arbitrate/'ɑ:bɪtreɪt/v ناوبژی دەکا
arbitration/ˌɑ:bɪ'treɪʃn/n ناوبژیکردن
arc/ɑ:k/n کەوانە، کەوان
arcade/ɑ:'keɪd/n راڕەوی فرە
دوکانی کەوانەیی
arch/ɑ:tʃ/n ١-بونیادی کەوانەیی ٢-کەوانە
٣- کەوانەی پێ- ناوپێ
arch/v کەوانە دروست دەکا
archeology/ˌɑ:ki'ɒlədʒi/n
شوێنەوارزانی
archaeological/ˌɑ:kiə'lɒdʒɪkl/adj
شوێنەواریی
archeologist/ˌɑ:ki'ɒlədʒɪst/n
شوێنەوارناس
archaic/adj کۆن- لەکارکەوتو- بێکەڵك
archbishop/ˌɑ:tʃ'bɪʃəp/n مەتران
archer/'ɑ:tʃə(r)/n تیرهاوێژ
archery/'ɑ:tʃəri/n وەرزشی هاویشتنی
تیر بە تیروکەوان
architect/'ɑ:kɪtekt/n ١- ئەندازیاری
بیناسازی ٢- هونەری بیناسازی
archives/'ɑ:kaɪvz/n ئەرشیف
archway/'ɑ:tʃweɪ/n رێگای کەوانەدار
Arctic/'ɑ:ktɪk/adj ١- پەیوەست بە
جەمسەری باکوری ٢- زۆر سارد
the arctic/n ناوچەی دەور جەمسەری سارد
the arctic circle/n بازنەی جەمسەری
باکور هێڵی٦٦-٣٠
ardent/'ɑ:dnt/adj رژد- بە حەماس
arduous/'ɑ:dju:s/adj دژوار
area/'eəriə/n ١- بەشێك لە شارێك-وڵاتێك
٢- رووبەر ٣- ناوچە٤- بوار- لایەن
arena/ə'ri:nə/n ١- گۆرەپانی وەرزشی
٢- بوار
arguable/'ɑ:gjuəbl/adj
١- گفتوگۆ هەڵدەگرێ
شیمانەی راستی لێدەکرێ ٢- بە ئارێشە
arguably/adv دەبێ- رەنگە
argue/'ɑ:gju:/v ١- وتوێژ دەکا

apparently/adv ١- وەك دەڵێن
٢- واپێدەچێ

appeal/əˈpiːl/v ١-تکا دەکا
٢-سەرنج رادەکێشێ ٣- کاری ئێدەکا
٤- پێدادەچێتەوە

appeal/n ١- تکاکردن- داواکردن
٢- ناوبژیکردن٣- تێهەڵچوونەوە
٤- سەرنج راکێش کردن

appealing/adj ١- سەرنج راکێش
٢- پێویست- نەدار

appear/əˈpɪə(r)/v ١- وادەبینرێ
٢- دەردەکەوێ ٣- چاپ دەکرێ
٤- دەردێخێ ٥- پێدەچێ

appearance/əˈpɪərəns/n
١- گەیشتن ٢- دەرکەوتن
٢-دەرکەوتن- سەرهەڵدان-بەرایی ٤- روخسار

appendicitis/əˌpendəˈsaɪtɪs/n
هەوکردنی ریخۆڵەکوێرە

appendix/əˈpendɪks/n ١- پەلەریخۆڵە
٢- پاشکۆ

appetite/ˈæpɪtaɪt/n ١- تەوس(خواردن)
٢- ئارەزوو(زایەند)

appetizing/ˈæpɪtaɪzɪŋ/adj
سەرنج راکێش- حەزجوڵێن

applaud/əˈplɔːd/v
١-چەپڵە لێدەدا ٢-ستایشیدەکا

applause/əˈplɔːz/n چەپڵەلێدان

apple/ˈæpl/n سێو

appliance/əˈplaɪəns/n ئامێر

applicable/əˈplɪkəbl, ˈæplɪkəbl/adj
پەیوەست

applicant/ˈæplɪkənt/n داواکار

application/ˌæplɪˈkeɪʃn/n
١-داخوازنامە ٢- پراکتیزەکردن
٣ - تێکۆشان

apply/əˈplaɪ/v ١- داوادەکا
٢- جەخت دەکا لەسەر
٣- چەسپی لەسەر٤- بەکاردێ
٥- بەسەری دەچەسپێ٦- دادەنێ

applied/əˈplaɪd/adj پراکتیکی- کرداری

applied/v ١- دادەمەزرێنێ
٢- بریار لەسەر... دەدا

appointment/əˈpɔɪntmənt/n ١- ژوان
٢- کار-پیشە٣- دامەزراندن

appraise/əˈpreɪz/v هەڵدەسەنگێنێ

appraisal/əˈpreɪzl/n هەڵسەنگاندن

appreciable/əˈpriːʃəbl/adj
١- هەڵسەنگاندراو ٢- گرینگ، بەرچاو

appreciate/əˈpriːʃieɪt/v
١- بەهای دەزانێ ٢- دەرك پێ دەکا
٣- سوپاسگوزاری دەبێ ٤-هەڵیدەسەنگێنێ

appreciation/əˌpriːʃiˈeɪʃn/n
١- رێز ٢- سوپاسگوزار

appreciation/n ١- تێگەیشتن و خۆشی
٢-چاکە ٣-دەرك کردن ٤- بەرزبوونەوەی بەها

apprehension/ˌæprɪˈhenʃn/n
نیگەرانی و ترس

apprehensive/ˌæpriˈhensɪv/adj
نیگەران

apprentice/əˈprentɪs/n شاگرد

apprenticeship/əˈprentɪʃɪp/n
ماوەی شاگردی

approach/əˈprəutʃ/v ١-نزیك دەبێتەوە
٢- قسەدەکا ٣- مامەڵە لەگەڵ... دەکا
٤- دەگاتە

approach/n ١- لە نزیکی
٢- گەنگەشەکردن ٣- رێگا ٤- هۆکار

approachable/adj ١- سادە و روخۆش
٢- بە ئاسانی پێی بگەی

appropriate/əˈprəupriət/adj گونجاو

appropriately/adv بە گونجاوی

approval/əˈpruːvl/n قایل بوون-
رازیبوون

**antibiotic/ˌæntibaɪˈɒtɪk/n**
ماددەیەکی کیمیاویە بەکاردێ بۆ لە ناوبردنی بەکتریا

**anticipate/ænˈtɪsɪpeɪt/v**
پێشبینی دەکات

**anticipation/n** ١- چاوەڕوانی
٢- حاڵەتی چاوەڕوانکردنی ڕودانی شتێك

**anticlimax/ˌæntiˈklaɪmæks/n**
١-نرخته گۆڕان ٢-داڕمان- ڕوخان

**anticlockwise/ˌæntiklɒkwaɪz/adv**
پێچەوانەی جوڵەی میلی سەعات

**antics/ˈæntɪk/n** ئەنتیك

**antidote/ˈæntidəut/n** ١- دژەهێز٢- دژ

**antipathy/ænˈtɪpəθi/n**
ڕق لێ بوونەوە، ڕەوینەوە لێ

**antiperspirant/ˌæntiˈpɜːspərənt/n**
لابەری ئارەقە

**antique/ænˈtiːk/adj** دێرین- شتی کۆن

**antiquity/ænˈtɪkwəti/n**
١- لە زەمەنی دێرین
٢- شوێنەوار ٣- تەمەن درێژی

**anti-semitism/ˌænti ˈsemətɪzəm/n**
دژە-سامی

**antiseptic/ˌæntiˈseptɪk/n** پاککەرەوە

**antiseptic/ˌæntiˈseptɪk/adj**
کرێمی پاککەرەوە

**antisocial/ˌæntiˈsəʊʃl/adj**
١-دوورەپەرێز ٢- زەرەمەند ٣- بێ خولق

**antler/ˈæntlə(r)/n** قۆچی مامز
قۆچی ئاسك

**anus/ˈeɪnəs/n** کۆم، قوون

**anxiety/æŋˈzaiəti/n** نیگەرانی، خەم

**anxious/æŋkʃəs/adj** ١-نیگەران- پەشێو
٢-نیگەرانی هێنەر٣- پەرۆش

**anxiously/adv** بە نیگەرانی

**any/ˈeni/det** ١-هەر٢-هەریەکێ ٣-هەرگیز

**anybody/ˈenibɒdi/pron**
١- هەرکەسێ ٢- هەرکەسێ
٣- هەرکەسێ- کوڕی هەرکەسێ

**any how/ˈenihau/adv** ١- هەرچۆنێ بێ
٢- هەرچۆنێك٣- هەرچ نەبێ
٤- بایکەڕێینەوە ٥- هەرچۆن ڕێکەوت

**any one/ˈeniwʌn/pron** هەرکەسێ

**anyplace/ˈenipleɪs/adv** هەرشوێنێ

**anything/ˈeniθɪŋ/pron** ١- هەرشتێ
٢- هەرشتێ بێ

**anywhere/ˈeniweə(r)/adv**
١- هەرشوێنێ ٢- لەهەر شوێنێ

**apart/əˈpɑːt/adv** ١- بە تەنیا
٢- لەیەك دوور٣- وورخاش

**apart from/prep** ١- بێجگە
٢- هەروەها

**apartheid/əˈpɑːthaɪt/n** ڕەگەزپەرستی

**apartment/əˈpɑːtmənt/n** ١- باڵەخانە
٢- ژوور

**apathy/ˈæpəθi/n** گوێنەدان، بێ باك

**apathetic/ˌæpəˈθetɪk/adj** گوێنەدەر

**ape/eɪp/n** مەیمون

**ape/v** لاسایی دەکاتەوە

**apiece/əˈpiːs/adv** بۆ هەریەك

**apologetic/əˌpɒləˈdʒetɪk/adj** پۆزشی

**apologeticaly/adv** پۆزشیانە

**apologize/əˈpɒlədʒaɪz/v** پۆزش
دەهێنێتەوە

**apology/əˈpɒlədʒi/n** پۆزش

**apostle/əˈpɒsl/n** حەواری(یەك لەو دوازدە کەسەی عیسی پێغەمبەرﷺ هەڵیبژارد بۆ بڵاوکردنەوەی فەرمایشتەکانی)

**apostrophe/əˈpɒstrəfi/n** هێمای (')

**appal/əˈpɔːl/v** دەتۆقێ

**appalling/adj** تۆقێنەر

**appallingly/adv** تۆقێنەرانە

**apparatus/ˌæpəˈreɪtəs/n** ئامێر

**apparent/əˈpærənt/adj** ١-ئاشکرا
٢- ڕوون

Anglosaxon ئەنگلۆساکسۆنی
angry/ˈæŋgri/n توڕە
angrily/ˈæŋgrəli/adv بەتوڕەیی
anguish/ˈæŋgwɪʃ/n حەسرەت، ئازاری بەسوێ
anguished/adj بەئێش، بەسوێ
angular/ˈæŋgjələ(r)/adj گۆشەتیژ ئێسکدار- لاواز
animal/ˈænɪml/n ١-بونەوەر ٢- گیانەوەر ٣- ولاغ
animated/adj ١-گورج و گۆڵ ٢-وێنەی جولاو
animation/ˌænɪˈmeɪʃn/n ١-گورج و گۆڵی ٢-وێنەی جولاوی
ankle/ˈæŋkl/n گوزینگ
annex/əˈneks/v دەلکێنێ
annexation/ˌænekˈseɪʃn/n لکاندن
annexe/ˈæneks/n پاشکۆ
annihilate/əˈnaɪəleɪt/v لەناوی دەبا، قڕی دەکا
annihilation/əˌnaɪəˈleɪʃn/n قەلاچۆکردن، قڕکردن
anniversary/ˌænɪˈvɜːsəri/n ساڵگەردی
annotate/v ١-دەقێك ڕاڤە دەکا ٢-تێ بینییەکان تۆمار دەکا
annotated/adj پاشکۆی روونکردنەوە بۆکراو
announce/əˈnaʊns/v ١- بە ئاشکرا رادەگەیەنێ ٢- شتێ بەدەنگی بەرز دەڵێ
announcement/əˈnaʊnsmənt/n راگەیاندن
announcer/n بێژەر
annoy/əˈnɔɪ/v بێزاری دەکا
annoyance/əˈnɔɪəns/n ١- هەست بە بێزاریکردن ٢- بێزارکەر
annoyed/adj توڕە، بێزارکراو
annoying/adj توڕەکەر
annual/ˈænjuəl/adj ١- ساڵانە ٢- لەماوەی ساڵێکدا ٣- گۆڤاری ساڵانە- ساڵانە
anonymity/ˌænəˈnɪməti/n نەناسراوی
anonymous/əˈnɒnɪmɪməs/adj نەناسراو
anonymously/adv بەشێوەیەکی نەناسراوی
anorak/ˈænəræk/n قاپوت و کڵاو
another/əˈnʌðə(r)/det ١- یەکێ‌دی ٢- شتێ جیاواز
answer/ˈɑːnsə(r)/v ١- وەڵامی پرسیار دەداتەوە ٢- وەڵام دەداتەوە
answer sb back بەبێ شەرمی وەڵام دەداتەوە
answer for ... ١- لە ئەستۆ دەگرێ ٢- پشتگیری دەکا
answerable/ˈɑːnsərəbl/adj بەرپرس
answer/n ١- وەڵام ٢- چارەسەر ٣- وەڵامی پرسیار
answerphone/ˈɑːnsəfəʊn/n ئامێرێکە وەڵامی تەلەفۆن دەداتەوەو پەیامەکان تۆمار دەکات.
ant/ænt/n مێرولە
antagonism/ænˈtægənɪzəm/n دوژمنداری- ناکۆکی
antagonize/ænˈtægənaɪz/v توڕەدەکا، بێزار دەکا
Antarctic/ænˈtɑːktɪk/adj پەیوەستە بە جەمسەری باشوری
the antarctic/n جەمسەری باشوری
antelope/ˈæntɪləʊp/n مامز- کەڵەکێوی
antenatal/ˌæntiˈneɪtl/adj پێش بوون/ بەر لەدایك بون
antenna/ænˈtenə/n قۆچی هەست
anthem/ˈænθəm/n سرود
anthology/ænˈθɒlədʒi/n هەڵبژاردەی پەخشانی و هۆزانی، دیوان
anthropology/ˌænθrəˈpɒlədʒi/n مرۆڤناسی

۳– لەنێوان– بۆ هەریەك ٤– لەناو

**amount/əˈmaunt/n** ١– بڕسەرجەم

**amount/v** ١– دەگاتە هەمان دەگەیەنێ

**amp/æmp/n** ئەمپێر

**ample/ˈæmpl/adj** ١– تەواو– تەسەل
٢– فرە

**amply/ˈæmpli/adv** بە تەسەلی

**amplify/ˈæmplɪfaɪ/v** ١– دەنگ گەورە دەکا ٢– درێژەی دەداتێ

**amplification/ˌæmplɪfɪˈkeɪʃn/n** تێروتەسەلی

**amplifier/n** گەورەکەر– دەنگاوەر–

**amputate/ˈæmpjuteɪt/v** دەستی یان قاچی دەبڕێتەوە

**amputation/ˌæmpjuˈteɪʃn/n** بڕینەوە

**amuse/əˈmjuːz/v** ١– بەپێکەنینی دێنێ
٢– ئاسودەی دەکات

**amused/adj** ١– ئاسودە ٢– دڵخۆشکەر

**amusement/əˈmjuːzmənt/n** ١–خۆشی
٢– رابواردن

**amusing/adj** دڵخۆشکەر

**anaemia/əˈniːmiə/n** کەم خوێنی

**anaemic/əˈniːmɪk/adj** توشبوو بە کەم خوێنی

**anaesthetic/ˌænəsˈθetɪk/n** بەنگ

**anaesthetist/əˈniːsθətɪst/n** نوژداری بەنگ کەر(سڕکەر)

**anaesthetize/əˈniːsθətaɪz/v** بەنگی دەکات، سڕی دەکا

**analogous/əˈnæləgəs/adj** پێکچوو بە

**analogy/əˈnælədʒi/n** پێکچوون، پێوەر

**by analogy** ئیدیۆم: پێکچوون بە رێگای...، بەپێوەری

**analyse/ænəlaɪz/v** شی دەکاتەوە، شرۆڤەدەکا

**analysis/əˈnæləsɪs/n** ١– شیکردنەوە
٢–ئەنجامی شیکردنەوە

**analyst/ˈænəlɪst/n** شیکار

**anarchy/ˈænəki/n** گێرەشێوێنی، ئاژاوە

**anarchic/əˈnɑːkɪk/adj** گێرەشێوێن

**anarchist/ˈænəkist/n** گێرەشێوێن

**anatomy/əˈnætəmi/n** ١– زانستی بونیادی مرۆڤ ٢– بونیادی شتی زیندوو

**anatomical/ˌænəˈtɒmɪk/adj** لاشەیی

**ancestor/ˈænsestə(r)/n** باپیر، پێشینان

**ancestry/ˈænsestri/n** نەژاد

**anchor/ˈæŋkə(r)/n** لەنگەرگەری کەشتی

**anchor/v** ١– لەنگەر دەگرێ ٢– توند دەکا

**ancient/ˈeɪnʃənt/adj** ١– کۆن، دێرین
٢– کۆن ٣– بەساڵاچوو

**and/ænd/conj** ١– وە ٢– هەروەها
٣– هەروا ٤– بەهۆی ٥– دووبارەبوونەوە
٦– بۆ جەختکردنی جیاوازی
٧– لەجیاتی (to) لەپاش هەندێ فرماندا

**anecdote/ˈænɪkdəut/n** چیرۆکی کورت

**anew/əˈnjuː/adv** سەرلەنوێ، جارێکی تر

**angel/ˈeɪndʒəl/n** ١– فریشتە
٢– نەرم– ڕوخۆش

**angelic/ænˈdʒelɪk/adj** فریشتەیی

**angelically/adv** فریشتەییانە

**anger/ˈæŋgə(r)/n** تووڕەیی

**anger/v** تووڕە دەکا

**angle/ˈæŋgl/n** ١– گۆشە ٢– لا

**angle/v** بگاتە ئارمانج– ئاراستەی دەکا

**angle/v** زۆرکردن لە خەڵك– خارە وەردەگرێ

**angler/n** ماسیگر

**angling/ˈæŋglɪŋ/n** ماسیگرتن

**Anglican/ˈæŋglɪkən/n** ئەنگلیکانی

**Anglo/ˈæŋgləu/n** ئینگلیزی

**Anglo-saxon/ˌæŋgləu ˈsæksn/n**
١–کەسی بەرەسەن ئینگلیزی
٢– ئەو کەسانەی لەپێش وڵاتگیری نۆرمانی ژیاون.٣– زمانی ئینگلیزی پێش نزیکەی ساڵی ١١٥٠.

(لەئاستی دەریا) ٢– بەرزی

**alto/ˈæltəʊ/n** ئالتۆ: نزمترین دەنگۆی گۆرانی

**altogether/ˌɔːltəˈgeðə(r)/adv** ١– بە تەواوی ٢– تێکڕا ٣ – بەگشتی

**aluminium/ˌæljəˈmɪnɪəm, ˌælə-/n** کانزای ئەلەمنیۆم

**always/ˈɔːlweɪz/adv** ١– هەمیشە ٢– لەکۆنەوە ٣– هەتا هەتایی ٤– دیسان و دیسان، ٥–هەردەم

**am/əm/v** کاری رانەبردووی (بوون)

**amalgamate/əˈmælgəmeɪt/v** تێکەڵ دەبن، دەبنە یەك، ئاوێتەبوون– لێکدان،

**amalgamation/əˌmælgəˈmeɪʃn/n** تێکەڵ دەبن، دەبنە یەك، یەکبوون

**amass/əˈmæs/v** لەسەریەك دادەنێ، کەڵەکە دەبێ

**amateur/ˈæmətə(r)/n** ١– بۆ خۆشی– ناکارامەیی ٢– نەشارەزایی

**amateur/adj** ١– کارێ بۆ خۆشی بکا، ناشارەزا،

**amateurish/ˈæmətərɪʃ/adj** ٢–کارێ بێشارەزایی ئەنجام بدرێ–بێبەهرە

**amaze/əˈmeɪz/v** کەسێ سەرسام بکەی، مەندەهۆش بکەی

**amazed/adj** سەرسام بوو

**amazement/əˈmeɪzmənt/n** سەرسامی

**amazing/əˈmeɪzɪŋ/adj** سەرسوڕهێنێ

**amazingly/adv** سەرسوڕهێنەرانە

**ambassador/æmˈbæsədə(r)/n** بالیۆز– بالوێز

**amber/ˈæmbə(r)/n** زاخ: ماددەیەکی رەنگ زەردی قاوەیییە بەکاردێ بۆ دروستکردنی گەنجینە و جوانکاری. ٢– رەنگ قاوەییباو

**amber/adj** زاخی

**ambiguity/ˌæmbɪˈgjuːəti/n** لێلی

**ambiguous/æmˈbɪgjuəs/adj** لێل

**ambiguously/æmˈbɪgjuəsli/adv** بەناديارى

**ambition/æmˈbɪʃn/n** ١–بەرزخوازی ٢–پەرۆش

**ambitious/æmˈbɪʃəs/adj** ١– بەئاوات ٢– ئاواتێ زەحمەت بێتەدی

**ambivalent/æmˈbɪvələnt/adj** هەست ناتەبایی، هەڤدژ، ناکۆك

**ambivalence/æmˈbɪvələns/n** هەستی ناتەوابی، هەڤدژی

**ambulance/ˈæmbjələns/n** ئۆتۆمبیلی فریاگوزاری

**ambush/ˈæmbʊʃ/n – v** بۆسە– بۆسە دادەنێ

**amen/ɑːˈmen/interj** ئامین

**amenable/əˈmiːnəbl/adj** ئامادەیە قایل بێ یان ئاراستە بکرێ

**amend/əˈmend/v** هەموار دەکا

**amendment/əˈmendmənt/n** ١– هەموارکردن، ٢– کرداری هەموارکردن

**amenity/əˈmiːnəti/n** هەواری خۆش

**American/əˈmerɪkən/n** ئەمریکی

**American Football** تۆپی پێی ئەمریکی

**amiable/ˈeɪmiəbl/adj** ڕووخۆشی

**amiably/ˈeɪmiəbli/adv** بەڕێز

**amicable/ˈæmɪkəbl/adj** بێکێشە– ئاشتیانە، نەرم، دۆستانە

**amid/əˈmɪd/prep** لەنێوان

**amiss/əˈmɪs/adj** هەڵە/ نەشیاو

**ammunition/ˌæmjuˈnɪʃn/n** ١– تەقەمەنی ٢– زانیاری بەکارهاتوو لەدژی..

**amnesty/ˈæmnəsti/n** ١– بەخشینی دەوڵەت، ٢– لێبووردن ٣– وازهێنانی خەلك لە چەکی نایاسایی

**among/əˈmʌŋ/prep** ١– لەناوەڕاست ٢– لەنێوان (دووکەس زیاتر)

حەساسیەت

allergic/əˈlɜːdʒɪk/adj ١- هەستەوەری هەیە. ٢- تووش بو بەهۆی هەستەوەری- حەساسیەت

alleviate/əˈliːvieɪt/v ئارامی دەکاتەوە، هێوری دەکاتەوە

alleviation/əˌliːviˈeɪʃn/n ئارام کردنەوە، هێورکردنەوە

alley/ˈæli/n کۆڵان- ڕێڕەوی بەرتەنگ

alliance/əˈlaiəns/n هاوپەیمانی- هاوپەیمانێتی

allied//adj هاوپەیمان

alligator/ˈælɪgeɪtə(r)/n تیمساح ئەمریکی

allocate/ˈæləkeɪt/v تەرخان دەکرێ- دابەش دەکرێ

allocation/ˌæləˈkeɪʃn/n تەرخانکردن، پشك

allot/əˈlɒt/v تەرخان دەکا- بەش دەدا

allotment/n پارچە زەوی بۆ چاندنی سەوزەوات/ دابەشکردنی پشکەکان

allow/əˈlaʊ/v ١- ڕێ دەدا ٢-دەرفەتی دەدا پشك ٣-دەیهێڵێت- دەبەخشێ ٤- تەرخان دەکا

allowance/əˈlaʊəns/n ١- پشك ٢- یارمەتی

allude/əˈluːd/v ئاماژە دەدا

allusion/əˈluːʒn/n ئاماژە

ally/əˈlaɪ/n ١- دەوڵەتی هاوپەیمان ٢- هاوپەیمان، لایەنگر

allied/əˈlaɪd/adj وێکچوو، هاوپەیمان

almighty/ɔːlˈmaɪti/adj ١- توانادار ٢- مەزن

almond/ˈɑːmənd/n بادەم- باوی

almost/ˈɔːlməʊst/adv نزیکەی

alone/əˈləʊn/adj تەنیا، بە تەنیا

along/əˈlɒŋ/prep ١- بەدرێژایی ٢-بە تەنیشت ٣- بەنزیك

along/adv ١- بۆ پێشەوە ٢- لەگەڵ

all along هەر لە بەرایی

along with لەگەڵ

alongside/əˌlɒŋˈsaɪd/adv ١-لە تەنیشت ٢- لەگەڵ

aloof/əˈluːf/adj ١- خۆدوورگر ٢- گۆشەگیر

aloud/əˈlaʊd/adv بەدەنگی بەرز

alphabet/ˈælfəbet/n ئەلف با

alphabetical/ˌælfəˈbetɪkl/adj ئەلف بایی

alphabetically/ˌælfəˈbetɪkli/adv بە پێی ئەلف بێ

alpine/ˈælpaɪn/adj لوتکەی چیا/ ئەلپا سەرپۆپکە

already/ɔːlˈredi/adv ١- پێشتر ٢- ئاوا زوو

Alsatian/ælˈseɪʃn/n سەگی پۆلیسی

also/ˈɔːlsəʊ/adv هەروەها، لەمە زیاتر

not only- but ئیدیۆم: نەك- بەڵام

altar/ˈɔːltə(r)/n مێزی پیرۆز لە کەنیسە یان پەرستگا

alter/ˈɔːltə(r)/v دەیگۆڕێ، دەگۆڕێ

alternation/ˌɔːltəˈreɪʃn/n گۆڕان، هەموارکردن

alternate/adj ١- نۆبەکار- یەك لەدوای یەك ٢- یەك لە دوو

alternately/adv بەنۆرە

alternate/ˈɔːltəneɪt/v بەدوای دێ

alternation/ˌɔːltəˈneɪʃn/n دوابەدوای یەك هاتن

alternative/ɔːlˈtɜːnətɪv/adj بەدیل- لەجیاتی

alternative/ɔːlˈtɜːnətɪv/n یەکی تر

alternatively/adv لەجیاتی ئەوە

although/ɔːlðəʊ/conj ١- هەرچەندە ٢-بەڵام

altitude/ˈæltɪtjuːd/n ١- بەرزی

aircraft carrier/n هەلگری فرۆکە
airless/ˈeələs/adj تەنگ/بێهەوا
airy/ˈeəri/adj هەوادار
aisle/aɪl/n ناوڕەو، نێوەڕێ
ajar/əˈdʒɑː(r)/adj هەندێ کراوە، نیوەکراوە
akin/əˈkɪn/adj نزیك- پێکچوو- خزم
a la carte/ˌɑː lɑː ˈkɑːt/adj بەپێی داواکراو
alarm/əˈlɑːm/n ١- هەستکردن لە ئاکاوی بەترس ٢- ئاگادارکردن٣- زەنگی وریاکەر ٤- کاتژمێری وریاکەر
alarm/v دەتۆقێنێ
alarmed/əˈlɑːmd/adj ترسنۆك، نیگەران
larming/əˈlɑːmɪŋ/adj ترسێنەر، تۆقێنەر
alarmingly/adv ترسێنەرانە
alarm clock/n کاتژمێری وریاکار
alas/əˈlæs/interj بەداخەوە- ئەفسوس
album/ˈælbəm/n ١- قەوان٢- ئەلبوم
alcohol/ˈælkəhɒl/n ١- کحول٢- ئارەق
alcoholism/ˈælkəhɒlɪzəm/n خوگرتن بەئارەق خواردنەوە
alcove/ˈælkəʊv/n دەلاقە
ale/eɪl/n جۆرێکە لە بیرە
alert/əˈlɜːt/adj ١- وریاکەر ٢- وریاکردنەوە لەبارەی ترسێکی چاوەڕێکراو
on alert لەسەرپێ- ئەئامادەباشی
alert/v ئاگاداردەکاتەوە
A level/ˈeɪ levl/n ئەزموونی دواناوەندی گشتی بۆ وەرگیران لە زانکۆکانی بەریتانیا
algae/ˈældʒiː/n قەوزە
algebra/ˈældʒibrə/n زانستی جەبر
alias/ˈeɪliəs/n نازناو- ناسراو بە
alibi/ˈæləbaɪ/n سەرفرازکردن- بەریکردن (لەسەر بنچینەی ئامادەنەبوون لەکاتی ڕوودانی تاوانێك).
alien/ˈeɪliən/n ١-نامۆیی ٢-سەیروسەمەرە
alien/ˈeɪliən/adj ١- بیانی٢- سەیر
alienate/ˈeɪliəneɪt/v ١- خۆی دوور دەخاتەوە ٢- گۆشەگیر دەبێ
alienation/ˌeɪliəˈneɪʃn/n گۆشەگیری/ نامۆبوون
Alienation movement بزاڤی تەغریبی
alight/əˈlaɪt/adj هەلگیرساو
alight/v دادەبەزێ لە... دێتەخوارێ
align/əˈlaɪn/v ١- ڕیك دەخا(سرە) ٢- لایەنگری دەکا
alignment/əˈlaɪnmənt/n ١-سرە ٢-لایەنگیری
alike/əˈlaɪk/adj پێکچوو
alike/adv بە هەمان ڕێگا
alimony/ˈælɪməni/n پارەی بەخێوکردن، بژێوی شەرعی (بۆ ئافرەتی تەلاق دراو)
alive/əˈlaɪv/adj ١-زیندوو ٢-پڕ ژیان
all/ɔːl/det ١- هەموو٢- سەراپا ٣- هەریەك٤- ئەوەی کە هەیە
in all سەرجەم
not all that زۆر نا
not at all شایانی نیە، چ نیە
all ١- بە تەواوی ٢- بۆ هەر لایەك
all along لەسەرەتاوە
all right ١- باش٢- سەلامەت ٣- باشە
all the better ئەمە باشترە
all the harder ئەمە گرانترە
the all clear//n نیشانەی سەلامەتی
all-in/adj تێکڕا
all-rounder/n بەهرەدار
Allah/ˈælə/n خودا- الله
allay/əˈleɪ/v هێوردەکاتەوە
allege/əˈledʒ/v بانگەشە دەکا
allegation/ˌæləˈgeɪʃn/n بانگەشەکردن
alleged/adj بانگەشەکراو
allegedly/əˈledʒɪdli/adv وەك دەلێن
allegiance/əˈliːdʒəns/n ئەمەکداری
allergy/ˈælədʒəri/n هەستەوەری-

agitate/ˈædʒɪteɪt/v دەهەژێنێ- دەورووژێنێ
agitated/adj پەشۆکاو- نیگەران
agitation/ˌædʒɪˈteɪʃn/n پەشۆکاوی- نیگەرانی، ورووژان
agnostic/ægˈnɒstɪk/n ئازانەکاری
ago/əˈgəʊ/adv لەرابردوو- لەمەوپێش
agonize/ˈægənaɪz/v ئازار دەچێژێ
agonized/adj ئەشکەنجەدراو- ئازاراوی
agonizing/adj بەئازار- بەسوێ
agony/ˈægəni/n ئێش، ئازاری بەچێژ
agree/əgriː/v ١- قایل دەبێ- کۆکن ٢- رازی دەبێ ٣- رازی دەبێ لەسەر(لەگەڵ) ٤- رازی دەبێ بە.. ٥- وەك یەك دەبن.
agreeable/əˈgriːəbl/adj ١- نەرم - پەسەند ٢- رازی
agreeably/əˈgriːəbli/adj بەشێوەیەکی خۆشی.
agreement/əˈgriːmənt/n ١- رێککەوتن ٢- رازیبوون
agriculture/ˈægrɪkʌltʃə(r)/n چاندن، کشتوکاڵ
agricultural/ˌægrɪˌkʌltʃərəl/adj کشتوکاڵی
ah/ɑː/interj ئاه
aha/ɑːˈhɑː/interj ها ئەوەتە-ئێ تێگەیشتم
ahead/əˈhed/adv ١- لەپێش٢- لەپێشی ٣- لە داهاتوو٤- لە پێشەوەیە- زیرەکترە ٥- لەپێشەوەیە
aid/eɪd/n ١- یارمەتی- هاوکاری ٢- یارمەتیدەر ٣- ئازوخە پێتاك
aid/v یارمەتی دەدا
aide/eɪd/n هاریکار
Aids/eɪdz/n ئایدز
ailing/n نەساغ، شێلواو، تەندروستی تێکچوو
ailment/ˈeɪmənt/n نەخۆشی- نەساخی
aim/eɪm/n ١- ئامانج، مەبەست ٢- ئامانج
aimless/ˈeɪmləs/adj بێئامانج- سەرلێشێواو
aimlessly/adv گومڕا- بەسەرلێشێواوی
aim/eɪm/v ١- دەیەوێ ٢- ئاراستەدەکا ٣- نیشانە دەگرێ
air/eə(r)/n ١- هەوا(با) ٢- هەوا ٣- فڕۆکە ٤- مۆرك- هەست
in the open air لەدەشتەوە- لەدەرەوە
on the air پەرش دەکا
airbase/ˈeəbeɪs/n بنکەی فڕۆکەخانەی سەربازی
air conditioned/adj هەواگونجاو/ هەواتەزێن
air conditioning/n هەواگۆڕ
airfield/ˈeəfiːld/n فڕۆکەخانەی بچووك
air force/n چەکیئاسمانی-هێزی ئاسمانی
air hostess/n میوان بەخێرهێنەری ناو فڕۆکە
air line/ˈeəlain/n هێڵی ئاسمانی
airliner/ˈeəlaɪnə(r)/n فڕۆکەی سواری گەورە
airmail/ˈeəmeɪl/n پۆستەی ئاسمانی
airplane/ˈeəpleɪn/n فڕۆکە
airport/ˈeəpɔːt/n فڕۆکەخانە
air raid/n هێرشی ئاسمانی
air space/ˈeəspeɪs/n ئاسمانی وڵات
airtight/ˈeərait/n کونبڕ
air traffic controller چاودێری بزاڤی ئاسمانی
air/eə(r)/v ١- وشك دەکاتەوە- دەداتە بەر هەوا ٢- هەواگۆڕکێ دەکا ٣- رادەردەبڕێ
airing cupboard/n دۆلابی هەواگۆڕینی جلوبەرگ
airborne/ˈeəbɔːn/adj ئاسمانی- هەوایی
aircraft/ˈeəkrɑːft/n فڕۆکە

**affectionate/əˈfekənət/adj** ئەویندار، خۆشویستراو
**affectionately/adv** بەسۆزی، بە خۆشەویستی
**affiliate/əˈfılieıt/v** دەچێتە پاڵ،
**affiliated/adj** لکێنراو، پاشکۆ
**affiliation/əˌfıliˈeıʃn/n** ئەندامبون، پەیوەست بوون
**affinity/əˈfınəti/n** ١–مەیل–لەیەک نزیکی (خزمایەتی) ٢– پێکچون
**affirm/əˈfɜ:m/v** ١–جەخت دەکا ٢–دەسەلمێنێ
**affirm/n** جەخت کردن– سەلماندن
**affirmation/ˌæfəˈmeıʃn/n** بەڵێ – سەلمێنراو– رستەی خەبەری
**afflict/əˈflıkt/v** ئازار دەچێژێ
**affliction/əˈflıkʃn/n** ئازار دەر
**affluent/ˈæfluənt/adj** زەنگین، دەوڵەمەند
**affluence/ˈæfluəns/n** نیعمەت
**afford/əˈfɔ:d/v** ١–بەرگە دەگرێ–پێ دەکری ٢– دەتوانێ
**affront/əˈfrʌnt/n** رسوا– هەتك
**afloat/əˈfləʊt/adj** ١– سەرئاوکەوتوو ٢– کاربەردەوامی
**afoot/əˈfʊt/adj** ئامادەکراو
**afraid/əˈfreıd/adj** ١– ترسنۆك ٢– نیگەران
**afresh/əˈfreʃ/adv** جارێکی تر، دووبارە
**African-American//n** هاوڵاتی ئەمریکی بەرەسەن ئەفریقی
**Afro-caribbean** ١– کاریبی بە رەسەن ئەفریقی٢– کەسێك لەرەسەنیکاریبی–ئەفریقی
**after/ˈɑ:ftə(r)/prep** ١– لەپاش ٢– رۆژ لەدوای رۆژ ٣– لە پشت ٤– لەپاش ٥– بەهۆی ٦– دەگەڕێ لەدوا ٧– نیسبەت بە
**after/conj** لەپاش– لە پاشان
**after-effect/n** ئاکامێکی خراپ/ ئومێدبڕ
**aftermath/ˈɑ:ftəmæθ/n** پاشماوە– شوێنەوار/ کاریگەری
**afternoon/ˌɑ:ftəˈnu:n/n** پاش نیوەڕۆ
**aftershave/ˈɑ:ftəʃeıv/n** کۆلۆنیای دوای ریش تاشین
**afterwards/ˈɑ:ftəwədz/adv** لەپاشان
**again/əˈgeın, əˈgen/adv** ١– جارێکی تر ٢– سەرلەنوێ ٣–وێڕای ئەمە
**against/əˈgeınst, əˈgenst/prep** ١–لەقەد ٢–پێچەوانە ٣–دژ ٤–دژ ٥–جیاواز
**age/eıdʒ/n** ١– تەمەن ٢–ماوەی ژیان ٣– پیریتی ٤–سەردەم ٥–بۆ ماوەیەکی درێژ
**underage/n** نابالغ– نابالەق
**age-group** هاوتەمەن
**age/eıdʒ/v** پیردەبێ، بەساڵا دەچێ
**aged/ˈeıdʒıd/adj** بەتەمەن، دان عومر
**the aged/n** پیرەکان
**agency/ˈeıdʒənsi/n** ١– ئاژانس ٢–حکومەت
**agenda/əˈdʒendə/n** ئەژێندا– کارنامە
**agent/ˈeıdʒənt/n** ١– بریکار ٢– جاسوس
**aggravate/ˈægrəveıt/v** ١–خراپتر دەبێت ٢–توڕەدەکا
**aggravation/ˌæfrəˈveıʃn/n** گرژبوون – توندبوون
**on aggregate** ئیدیۆم: سەرجەم
**aggression/əˈgreʃn/n** ١– دوژمنکاری ٢– گیانی دوژمنکاری
**aggressor/əˈgresə(r)/n** دەستدرێژیکار– دوژمنکار
**aggressive/əˈgresıv/adj** ١–دوژمنکارانە ٢–چەربەزە
**aggressively/adv** بەتوندی
**aggrieved/əˈgri:vd/adj** پەشێو– توڕە
**agile/ˈædʒaıl/adj** گورج وگۆڵ
**agilety/əˈdʒılәti/n** چالاك– بزاوتن

adoration/ˌædəˈreɪʃn/n /ئەشق/ پەرستن
شەیدا بوون

adorn/əˈdɔːn/v دەیرازێنێتەوە

adrenalin/əˈdrenəlɪn/n ئەدرێنالین

adrift/əˈdrɪft/adj بەرەڵڵا// توند نەکراو

adult/ˈædʌlt/n باڵەق– گەییو

adultery/əˈdʌltəri/n زینا

advance/ədˈvɑːns/v ١–بەرەو پێش دەچێ
٢– پێش دەکەوێ

advanced/ədˈvɑːnst/adj ١–پێشکەوتوو
٢– پەرەسەندوو

advance/ədˈvɑːns/n ١– پێشڕەوی
٢– پێشکەوتن ٣– پێشەکی(پارەدانی پێش وەخت).

in advance پێشتر پێش وەخت، لەپێشەکی

advantage/ədˈvɑːntɪdʒ/n ١– ئەدگار
٢–سود

ئیدیۆم: سود دەبینین لە..// دەرفەت وەردەگرێ
٢– فێرخ دەکا– دەیخاپێنێ

advantageous/ˌædvənˈteɪdʒəs/adj
سوودبەخش

advent/ˈædvent/n ١– هاتن
٢– چوار هەفتەی بەر لە سەری ساڵی زایینی

adventure/ədˈventʃə(r)/n سەرکەشی

adventurous/adj ١– سەرکەش
٢– پڕ سەرکەشی

adverb/ˈædvɜːb/n ئاوەڵفرمان

adverbial/ædˈvɜːbiəl/adj ئاوەڵفرمان ئاسا

adversary/ˈædvəsəri/n دوژمن،
بەرامبەر، هەڤرك

adverse/ˈædvɜːs, ədˈvɜːs/adj
پێچەوانە– دژ

adversely/adv بەنەیاری– بە شێوەیەکی
خراپ

adversity/ədˈvɜːsəti/n تەنگاری–
تەنگانە، میحنەت

advert/ˈædvɜːt/n ڕاگەیاندن– ئاگاداری

advertise/ˈædvətaɪz/n ڕادەگەیەنێ
(لەتەلەفزیۆن)، بەهەرمێن دەکا

advertising/n پڕوپاگەندەی ڕاگەیاندن

advice/ədˈvaɪs/n ئامۆژگاری– ڕاوێژ،
شیرەت

advisable/ədˈvaɪzəbl/adj باش– ڕاست،
ماقووڵ

advise/ədˈvaɪz/v ١– ئامۆژگاری دەکا
٢– پێی ڕادەگەیەنێ

adviser/ədˈvaɪzə(r)/n ڕاوێژکار،
شیرەتکار

advisory/ədˈvaɪzəri/n ڕاوێژکاری

advocate/ˈædvəkeɪt/v بەرەڤانی دەکات–
تەزکیەی دەکا

advocate/ˈædvəkət/n لایەنگر– پشتگیر–
پارێزەری بەرگری

aerial/ˈeəriəl/n بایی وەك ڕادیۆ

aerial/ˈeəriəl/adj ١– هەوایی
٢– لە ئاسمان وەرگیراو

aerobics/eəˈrəʊbɪks/n مەشقی وەرزشی

arerodynamics/ˌeərəʊdaɪˈnæmɪks/n
زانستی داینامیکی، هەوایی– جوڵانەوەی
شت لە هەوا

aeroplane/ˈeərəpleɪn/n فڕۆکە// باڵەفڕ

aerosol/ˈeərəsɒl/n ئێرۆسۆل، هەوادەر
–بەخاخە–

aesthetic/ iːsˈθetɪk/adj جوان// جوانیی

afar/əˈfɑː(r)/adv لە دوورەوە

affair/əˈfeə(r)/n ١– ڕەوش–ڕوداو
٢– کاروبار ٣– تایبەت

affect/əˈfekt/n ١– کاردەکات لە
٢– زیان دەدات لە٣– تورەدەکا

affected/əˈfektɪd/adj دروستکراو،
ناسروشتی

affectation/ˌæfekˌteɪʃn/n خۆ وا
پیشاندان، خۆ نواندن

affection/əˈfekʃn/n خۆشەویستی

additive/ˈædətɪv/n ماددەی زێدەکراو

address/əˈdres/n ١- ناونیشان٢- وتار

address/əˈdres/v ١-دەنێری ٢-وتاردەدا ٣- ئاراستە دەکا ٤- ئاراستەی دەکا بە پایەك ٥- دەگەڕێتەوە بۆ

adept/əˈdept/adj کارامە، شارەزا

adequate/ˈædɪkwət/adj ١-بەشی پێویستی ٢- هێندە باشی

adequacy/ˈædɪkwəsi/n بەس- بەپێی پێویست

adequately//adv بەتێری بەلاَم نەك بەباشی

adhere/ədˈhɪə(r)/v ١- پێوەی دەلکێ ٢- پێگیری دەکا

adherent/ədˈhɪərənt/n لایەنگر

adherence/ədˈhɪərəns/n پێگیری کردن

adhesive/ədˈhiːsɪv, ədˈhiːzɪv/adj پێوەلکەر- چرکدار

ad hoc/ˌæd hɒk/adj بۆمەبەستێکی دیار

adjacent/əˈdʒeɪsnt/adj هاوسێ،هاوڕێك، نەیەك نزیك

adjective/ˈædʒɪktɪv/n ئاوەلناو

adjectival/ˌædʒekˈtaɪvl/adj ئاوەلناو ئاسا

adjoining/əˈdʒɔɪnɪŋ/adj پێوە نکاو/ نزیك

adjourn/əˈdʒɜːn/v دوادەخا/ ڕادەگرێ

adjournment/n دواخستن/ ڕاگرتن

adjudicate/əˈdʒuːdikeɪt/v یەکلا دەکاتەوە-دەیبڕێنێتەوە

adjudicator/n بڕیاردەری یەك لا کەرەوە

adjust/əˈdʒʌst/v ١- هەمواری دەکا، ڕێکی دەخا ٢- ڕادێ لەگەڵ..

adjustable/adj هەموار دەکرێ

adjustment/n هەموارکردن- ڕاهاتن

ad lib//adj سەرپێیی

ad lib... //adv بەسەرپێیی دەدوێ

administer/ədˈmɪnɪstə(r)/v ١- بەڕێوە دەبات ٢- دەدا(دەرمان)

administration/ədˌmɪnɪˈstreɪʃn/n ١- بەڕێوەبەرایەتی ٢- دەستەی بەڕێوەبەرایەتی ٣- حکومەت

administrative/ədˈmɪnɪstrətɪv/adj کارگێڕی

administrator/ədˈmɪnɪstreɪtə(r)/n بەڕێوەبەر، بریکار، کارگێڕ

admirable/ˈædmərəbl/adj پەسەند

admirably/ˈædmərəbli/adv بە پەسەندی، بە شایەنی

admiral/ˈædmərəl/n ئەدمیرال

admiration/ˌædməˈreɪʃn/n بەدڵ بوون

admire/ədˈmaɪə(r)/v بەدڵێتی

admirer/n پەسەندکار/پەسەندیار

admiring/adj پەسەند

admiringly/adv بە پەسەندی

admission/ədˈmɪʃn/n ١-ڕێپێدان ٢-دەرگانە ٣- دان نان ٤- وەرگرتن

admit/ədˈmɪt/v ١- دان دەنێ ٢- ڕێی پێ دەدا بێتە ژوورێ

admittance/ədˈmɪtns/n رووخسەتی چوونە ژوورەوە

adolescence/ˌædəˈlesns/n تەمەنی هەرزەکاری

adolescent/ˌædəˈlesnt/adj هەرزەکار

adopt/əˈdɒpt/v ١- بەکوڕ خۆی دەکا، بە منداڵی خۆی دەنووسێ ٢- بەکاردەهێنێ

adopted/adj بەکوڕکراو

adoption/əˈdɒpʃn/n بەکوڕکردن

adorable/əˈdɔːrəbl/adj زۆر قەشەنگ، خۆشەویست، شەیداکەر

adore/əˈdɔː(r)/v ١- دەیپەرستێ ٢- شەیدا دەبێ

**acquiesce/ˌækwiˈesns/n** قاييل بوون

**acquire/əˈkwaɪə(r)/v** فەراهەم دێنێ، بەدەست دێنێ،

**acquisition/ˌækwɪˈzɪʃn/n** ١–پەيداكردن ٢– كرداري بەدەست هێنان

**acquit/əˈkwɪt/v** ١– بێتاوان دەردێخێ ٢– بەگوێرەی ئەوەی بۆی ديار كراوە هەڵس و كەوت دەكا

**acquittal/əˈkwɪtl/n** بەردان، بێتاوان دەرهێخستن

**acrid/ˈækrɪd/adj** تام تيژ، بۆن تيژ، تاڵ

**acrobat/ˈækrəbæt/n** ١–پاڵەوان ٢–كرداري ئەكرۆبات لە كۆمپيوتەر

**acrobatic/ˌækrəˈbætɪk/adj** پاڵەواني

**acrobatics/n** هونەري پاڵەوانبازی

**acronym/ˈækrənɪm/n** پيتي يەكەمی چەند وشەيەك، (جۆرێكە لە پۆتاني وشە)

**across/əˈkrɒs/n** ١– ئەمبەر بۆ ئەوبەر ٢– ئەوبەر. ٣– بەدرێژايی

**act/ækt/v** ١– دەكا ٢– بەگوێرەی بۆ داندراو هەڵسوكەوت دەكا ٣– دەنوێنێ

**act/n** ١–كار ٢– پەردە– ئەشانۆگەری ٣– بەش٤– ياسا٥– نواندن

**acting/ˈæktɪŋ/n** بينراو لە كاتي كردني كارێكي ئاپێكدا، هەڵسان بەكارێك بۆ ماوەيەكي كورت، نواندن

**action/ˈækʃn/n** ١– چالاكي٢– رەفتار ٣– رووداو(لەشانۆ) ٤– كاريگەری ٥– شەڕ ٦–ئاماژەی دەستپێكردن (لە سينەما)

**in action** لەكاتي كاردا– چالاكيدا

**into action** بەگەڕخستن

**out of action** لەكاركەوتوو

**take action** شتێ دەكا

**activate/ˈæktɪveɪt/n** بەگەڕدەخا

**active/ˈæktɪv/adj** ١– چالاك، ٢– كاريگەر ٣– شێوەی ديار(لەرێزمان)

**activity/ækˈtɪvəti/n** ١–چالاكي، جوڵان ٢–چالاكي

**actor/ˈæktə(r)/n** ئەكتەر– زارڤەكەر

**actress/ˈæktrəs/n** ئەكتەري ژن

**actual/ˈæktʃuəl/adj** كرداريي– راستي

**actually/ˈæktʃuəli/adv** لەراستيدا

**acupuncture/ˈækjupʌŋktʃə(r)/n** چارەسەر بە دەرزی

**acute/ˈæktʃueɪt/adj** ١– تيژ–توند ٢– ترسناك ٣– زۆر٤– بيرتيژ–زيرەك

**acutely/adv** تا رادەيەكي زۆر

**acute angle** گۆشەی تيژ

**ad/æd/n** ئاگاداری

**adamant/ˈædəmənt/n** سەرڕەق، پشت، پژد

**adamantly/adv** بە رژدی

**adapt/əˈdæpt/v** ١–خۆ دەگونجێنێ ٢–گونجاندن–هەمواردەكا٣– ئامادە دەكا

**adaptable/əˈdæptəbl/adj** نەرم، سازراو

**adaptation/ˌædæpˈteɪʃn/n** ١– وەرگێراو ٢– رەوش گونجاندن

**adaptor/n** ١– سازكەر ٢– سەيار، فرەسەرەپلاك

**add/æd/v** ١– زيادەكا ٢– كۆدەكاتەوە

**addition/əˈdɪʃn/n** زياد/ زێدە

**add up** پێدەچێ راست بێ

**add up to..** دەكاتە

**adder/ˈædə(r)/n** ماري بچوكي ژەهردار

**addict/ˈædɪkt/n** خو دەگرێ بە

**addicted/əˈdɪktɪd/adj** خو گرتوو بە

**addiction/əˈdɪkʃn/n** خوگرتن

**addictive/əˈdɪktɪv/adj** بەرەو خوگرتن بردن

**addition/əˈdɪʃn/n** ١– كۆكردنەوە، خستنەسەر. ٢– زياد– زێدە

**in addition to** ئيديۆم: وێڕای ئەمە

**additional/əˈdɪʃənl/adj** زێدە

accomplished/ə'kʌmplɪʃt/adj کارامە، بەهرەدار

accomplishment/ə'kʌmplɪʃmənt/n
١- ڕاپەڕاندنی شتێك بە سەرکەوتویی
٢-بەهرە-کارامەیی

accord/ə'kɔːd/n ڕێککەوتن

in accord بە تەبایی

by your accord خۆهێشتی

accord/ə'kɔːd/v ١- دەبەخشێ
٢- دەسازێ-دەگونجێ

accordance/ə'kɔːdns/n بەپێی،
١- بەو پێیەی کە..،٢- بۆیە

according to/ə'kɔːdɪŋ tə/prep
١-بەگوێرەی ٢- بەپێی

accordion/ə'kɔːdiən/n ئۆکۆردیۆن

account/ə'kaʊnt/n ١- ڕاپۆرت
٢-حیسابی بانق ٣-ژمێریاری ٤-حیساب

by all accounts بە تەواوی دەنگ

on account of بەهۆی

on no account بۆ هەر هۆیێ بێ، هەرچی بێتن

take account of لە هزری خۆی دادەنێ

for account ١- شی دەکاتەوە
٢- دەگەیەنێتە

accountable/ə'kaʊntəbl/adj
١-بەرپرس ٢-ڕاڤە کردن و شرۆڤە کردن هەڵدەگرێ

accountability/n بەرپرسیاری/ ڕاڤەکار

accountant/ə'kaʊntənt/n ژمێریار

accountancy/ə'kaʊntənsi/n زانستی ژمێریاری/ ژمێر سازی

accumulate/ə'kjuːmjəleɪt/v
١- کۆدەکاتەوە، خڕدەکاتەوە
٢- لەسەر یەك دەکەوێ

accumulation/əˌkjuːmjə'leɪʃn/n
لەسەریەك کەوتن، کەڵەکەبوون

accuracy/'ækjərəsi/n وردی، ڕێکی

accurate/'ækjərət/adj ورد، دروست

accusation/ˌækju'zeɪʃn/n تۆمەتبارکردن

accuse/ə'kjuːz/v تۆمەتباری دەکا

accused/adj تۆمەتبار، گوناهبارکراو

accusing/adj گوناهباری، گومانکاری

accustomed/ə'kʌstəmd/adj ١-ڕاهاتوو
٢- ئاسایی

ace/eɪs/n ١- لە کۆنکان-ئاس-یەك،
٢- لەتێنس: یەکەم لێدان کە بەرامبەر ناتوانێ لێبداتەوە. ٣-گەردیلەیەك ٤-نایاب

ache/eɪk/n ئێش، ئازار- ئازاری بەردەوام هەست بە ئێشێکی بەردەوام

achieve/ə'tʃiːv/v ١- بەدەست دێنێ
٢- ڕادەپەڕێنێ

achievement/n ١- دەستکەوت
٢- کرداری تەواوکردنی کارێك سەرکەوتوانە.

acid/'æsɪd/n ترشی

acid/'æsɪd/adj ١- ترش ٢- ترشاندن، تیژ

acidity/ə'sɪdəti/n ترشێتی

acknowledge/ək'nɒlɪdʒ/v ١- دان پێ دەنێ. ٢- دەیناسێ ٣- بڵێی بەدەستم گەیشتوە. ٤- سوپاسی دەکا

acknowledgement (-edgment)/n
١- دانان بە ڕێز . ٢- گەیشتن-ی (نامە)
٣- سوپاسگوزاری

acme/n لوتکە/ پۆپکە

acne/'ækni/n زیپکەی لاوێتی

acorn/'eɪkɔːn/n بەڕو، ناوکی بەڕو

acoustic/ə'kuːstɪk/n ١-دەنگیی
٢-ئامێری مۆسیقی بێکارەبا

acoustics/ə'kuːstɪks/n ١- سیماکانی بیستن. ٢- دەنگ زانی- بیست

acquaintance/ə'kweɪntəns/n
١- ناسیاوی ٢- هەبوونی هەندێ زانیاری لەبارەی کەسێك

acquainted/adj ١- ئاگادار ، ئاشنا
٢- ناسینی کەسێك

acquiesce/ˌækwi'es/v قایل دەبێ (بێ مشت وڕ).

abundant/əˈbʌdənt/n زۆر

abundantly/adv بەشێوەیەکی زۆر، فرە

abuse/əˈbjuːz/v ١- خراپ بەکاردێنێ. ٢- جوێن دەدا. ٣- خراپ مامەڵە لەگەڵ- کەسێك دەکا.

abuse/əˈbjuːs/n ١- خراپ بەکارهێنان. ٢- جوێن ٣- ئابڕووبردن.

abuse//v جوێن دەدا

abusive/əˈbjuːsɪv/adj ئابڕووبەر، سووك، زمان پیس

abysmal/əˈbɪzməl/adj زۆرقوڵ/ بێ بن/ دۆژ

academic/ˌækəˈdemɪk/adj ئەکادیمی، تیۆری، فیکری

academy/əˈkædəmi/n ئەکادیمیە/ ئەکادیمیایی

accelerate/əkˈseləreɪt/v خێراتر دەکات، خێراتر تاودەدات

accelerator/əkˈseləreɪtə(r)/n پای بەنزین، خێراکەر

accent/ˈæksent, ˈæksənt/n ١- زار. ٢- شێوەزار، ٣- نیشانەی نووسین ٤- جەخت، گرنگیدان

accentuate/əkˈsentʃueɪt/v ١- ڕوونی دەکاتەوە. ٢- بەرچاوی دەخا

accept/əkˈsept/v ١- قەبوڵ دەکا- قایل دەبێ، ٢- ڕازی دەبێ ٣- دان دەنێ، پێ دەدا ٤- دان دەنێ کە- شتێ- ناگۆڕێ ٥- بەڕاست دەزانێ

acceptable/əkˈseptəbl/adj ١- پەسەند کراو. ٢- بەجێ، گونجاو

acceptability/əkˌseptəˈbɪləti/n پلەی پەسەندی

acceptably/əkˌseptəˈbɪli/adv بەشێوەیەکی ماقووڵ

acceptance/əkˈseptəns/n قایل بوون، ڕازی بوون

access/ˈækses/n ١- دەروازە ٢ – دەرفەتی بەکارهێنان، مافی بەکارهێنان، ڕێدان، گەشە

accessible/əkˈsesəbl/adj ١- بە ئاسانی گەیشتن بە.. ٢- بە ئاسانی بەکارهێنان ٣- کراوە (مرۆڤ)

accessibility/əkˌsesəˈbɪləti/n بەئاسانی گەیشتن

accession/ækˈseʃn/n ١-کرداری دەسەڵات گرتنەدەست ٢-زێدە بوون ٣-ڕازی بوون

accessory/əkˈsesəri/n ١- پاشکۆ ٢- هاوکار-یارمەتیدەر

accident/ˈæksɪdənt/n ڕوداو/ ڕێکەوت

by accident بە ڕێکەوت

accidental/ˌæksɪˈdentl/adv بەڕێکەوت، ڕێکەوتیی- بێبەرنامە

acclaim/əˈkleɪm/v پیا هەڵدەڵێ، ستایش دەکا

acclimatize/əˈklaɪmətaɪz/v لەگەڵ کەش و هەوایەکی نوێ ڕادێ، ڕادێنێ

acclimatization/əˌklaɪmətaɪˈzeɪʃn/n ڕاهاتن، گونجان لەگەڵ ڕەوش و سەقا

accommodate/əˈkɒmədeɪt/v ١-دەگرێ، ٢- دادەنیشێ ٣- پێی دەدا، حەز لەخێر دەکا

accommodation/əˌkɒməˈdeɪʃn/n هەوارگە، شوێن

accompaniment/əˈkʌpənimənt/n ١- سازان، ٢- کۆڕاڵی مۆسیقی

accompany/əˈkʌmpəni/v-n ١-یاوەری دەکا. ٢- لە هەمان کاتدا هەبێت٣- هاوڕێیە ٤- مۆسیقا بۆ گۆرانی تیژ لێدەدات

accomplice/əˈkʌmplɪs/n بەشدار لە تاوان هاوکاری یەکێك دەکا لە تاوان

accomplish/əˈkʌmplɪʃ/v جێبەجێ دەکا، ڕادەپەڕێنێ

**abort/ə'bɔ:t/v** ١- لەباری دەبات (منداڵەکەی ناو سکی لەبار دەبات)
٢- شتێ کۆتایی پێ دێنێ پێش ئەوەی تەواوی بکات.

**abortion/ə'bɔ:ʃn/n** لەباربردن، لەبارچوون، بەرهاویشتن

**abortive/ə'bɔ:tɪv/adj** سەرنەکەوتوو، سەرنەگرتوو

**abound/ə'baund/v** ١-دادەگرێ ٢- زۆر دەبێ

**about/ə'baut/adv** ١-بەرەو ٢-نزیکەی ٣- لە هەموو لایەك٤- لێرەو لەوێ ٦- لە شوێنێ بێ٥- (پاش هەندێ کردار بەکار دێ) بێ ئەوەی هیچ شتێك ئەنجام بدا. واتای ئیدیۆمی: خەریك بێ شتێ ئەنجام بدات.

**about/ə'baut/prep** ١- لەبارەی. ٢- دەربارەی ٣- پەیوەندی بە

**above/ə'bʌv/adv – prep** ١- لەسەر ٢- پێشوو ٣- زیاتر٤- بەرز

**above all** لە هەمووی گرنگتر

**abrasive/ə'breɪsɪv/adj** ١- روشێنەر/ خوێنەر ٢- چەتون ٣- زبر

**abreast/ə'brest/adv** شان بە شان، لەگەڵ

**abridge/ə'brɪdʒ/v** ١-کورتی دەکاتەوە ٢-بێوەری دەکا/ مەحرومی دەکا

**abridgement/ə'brɪdʒmənt/n** پوختە

**abroad/ə'brɔ:d/adv** دەرەوەی وڵات، هەندەران، تاراوگە

**abrupt/ə'brʌpt/adj** لەپڕ، چاوەڕێ نەکراو، روشکێن/ ترسناك

**abruptly/adv** لەناکاو، لەپڕ

**abruptness/n** لەناکاوی، روشکێنی

**abscess/'æbses/n** دومەڵ- کێم

**abscond/əb'skɒnd/v** هەڵدێ و خۆی بە نهێنی گوورم دەکا

**absence/'æbsəns/n** لەوێ نەبون، ئامادەنەبون، بورانەوە

**absent/'æbsənt/adj** ١- ئامادە نەبوو ٢- بیر پەرتەوازە، بێئاگا

**absentee/ˌæbsən'ti:/n** ئامادەنەبوو، لێرەنەبوو

**absolute/'æbsəlu:t/adj** ١- هەموو، رەها ٢- رەها

**absolutely/'æbsəlu:tli/adv** ١- سەرلەبەری(هەمووی). ٢- بەتەواوی.

**absolutism/'æbsəlu:tɪzəm/n** موتلەقیەت- رەهاییەت لە دەسەلات

**absolve/əb'zɒlv/v** ١- بە بێتاوان دەرخستنی کەسێك لە..٢- لە گوناهی دەبورێ

**absorb/əb'sɔ:b/v** ١- دەمژێ ٢- تێدەگا ٣- دەگرێ ٤- سەرنج رادەکێشێ.

**absorbed/adj** مژۆڵ، سەرقاڵ

**absorbent/əb'sɔ:bənt/adj** مژەر

**absorbing/adj** تەواو سەرنج راکێش، ئەقڵ بەر

**abstain/əb'steɪn/v** ١- شتێ ناکات کە پێی خۆشە، خۆ بێوەر دەکا/ خۆی دوور دەگرێ
٢- دەنگ نادا بە باش و بە خراپ بە نا و نا.

**abstention/ə'bsteɪnʃn/n** دەنگ نەدان

**abstinence/əb'stɪnəns/n** خۆگرتن، خۆ بێوەرکردن

**abstract/'æbstrækt/n** ١- هەبوون تەنها وەك بیرۆکە نەك بوونی لاشەیی
٢- ئەبیستکرات(رووت) ٣- تەجریدی

**absurd/əb'sɜ:d/adj** گاڵتەجاڕ، ناماقوڵ، بێهودە

**absurdity/n** پڕوپوچی/ بێهودەیی

**absurdly/adv** بەشێوەیەکی ناماقوڵ، بە پڕوپوچی

**abundance/ə'bʌnsəns/n** ڕێژەیەکی زۆری شتێك

## Aa

A-a/eɪ/ پیتی یەکەم لە ئەلف بای ئینگلیزیدا
١- بەرزترین پلە (لە ئەزموون بۆ نموونە).
ڕێگای سەرەکی
٢- ئامرازی نەناسین لەپێش وشەی دەست پێکردو بە دەنگی نەبزوێن.
٣- ئامرازی نەناسین (کاتێ تۆ لەبارەی شتێك بەشێوەیەکی گشتی دەدوێی).
٤- ئامرازی نەناسین (بەکاردێ لەپێش ناوێکی نەناسراو لەلایەن قسەکەرەوە).
٥- بەکاردێ بۆ سەر بەکۆمەڵێك بوون.
٦- لەگەڵ هەندێ دەستەواژە بەکاردێ کە دەلالەتی نیشانەی-چەندایەتی دەبەخشن.
٧- بەکاردێ لەگەڵ نرخ و ڕێژە و ماوە: هەریەکێ

aback/ə'bæk/adv بۆ دواوە، بۆ پاشەوە
abandon/ə'bændən/v وازی لێ دەهێنێ، دەست بەرداری دەبێ،دەست هەڵدەگرێ لەشتێ
abashed/ə'bæʃt/adj پەشۆکاو، تەریق بۆوە، شەرمەزار- شپرزەبوو
abattoir/'æbətwɑ:(r)/n قەسابخانە، کوشتارگە
abbess/'æbes/n سەرۆکی پاکیزەکان (بۆ ئافرەت) ڕەبەن(بۆ پیاو)
abbey/'æbi/n دێر، کلێسە
abbot/'æbət/n سەرۆکی ڕەبەنەکانی دێر
abbreviate/ə'bri:vieɪt/v ١-کورت دەکاتەوەچەند پیتێ لە وشەو گرێ بەکاردێنێ
٢- کورت دەکاتەوە، چڕ دەکاتەوە، چیرۆکێك لە چەند دێرێك کورت دەکاتەوە.
abbreviation/əˌbri:vi'eɪʃn/n کورت کردنەوە- کورتە
ABC/ˌeɪ bi: 'si:/n ئەلف بای ئینگلیزی لە ئێ تا زێد/ بنەما سەرەکیەکان
abdicate/'æbdɪkeɪt/v ١- ناپەوێ بێ بە شا
٢- واز لە کورسی دەسەڵات دەهێنێ.
abdomen/'æbdəmən/n ورگ، هورگ/ زگ، سك
abdominal/æb'dɒmɪnl/adj ورگی، پەیوەند بە ورگەوە/ سکەوە هەیە
abduct/æb'dʌkt/v هەڵدەگرێ (ئافرەت)، دەرفێنێ
abhore/əb'hɔ:(r)/v ١-رقی لێ دەبێتەوە
٢-قێزی دێتەوە
abide/ə'baɪd/v ١-دەژی
٢- پابەند دەبێ، پێگیری پێ دەکا
٣-ڕووبەڕووی دەبێتەوە، بەرگە دەگرێ
ability/ə'bɪləti/n توانا، توانست
ablaze/ə'bleɪz/adj گڕگرتوو
able/'eɪbl/adj دەتوانێ، بەتوانا
ablutions/ə'blu:ʃnz/n/دەستنوێژ شوشتن/ دەستنوێژ هەڵگرتن
ably/'eɪbli/adv بە کارامەیی
abnormal/æb'nɔ:ml/adj ناوازە، نامروشتی
aboard/ə'bɔ:d/adv لەناو شەمەندەفەر و پاس و فڕۆکە و لەسەر پاپۆڕەکە.
abode/ə'bəud/n ماڵ، شوێنی نیشتەجێبوون
abolish/ə'bɒlɪʃ/v کاری پێ ناکات، هەڵیدەوەشێنێتەوە
abolition/ˌæbə'lɪʃn/n هەڵوەشاندنەوە
A-bomb/n-v قونبەلەی ئەتۆمی به قونبەلەی ئەتۆمی لێ دەدا
abominable/ə'bɒmɪnəbl/adj زۆر خراپ / قێزەون
abominate/v ١-بێزی لێ دەبێتەوە
٢-قێزی دێتەوە ٣-ترۆزی دەکا
Aboriginal/ˌæbə'rɪdʒənl/adj بەرایی- دانیشتوانی ڕەسەنی کۆن

# سوپاسنامە

سوپاس بۆ خوای گەورە کە لەم کارە بچوکەمدا پشتیوانی کردمو توانیم کە بە ماوەیەکی کورت ئەم فەرهەنگە ئامادە بکەم.

لەپاشان پێم خۆشە سوپاسی ئەم بەڕێزانە بکەم کە هەریەکێ بەجۆرێ یارمەتی داوم:

- سەرەتا سوپاسی مامۆستا (مخلص یونس مصطفی) دەکەم کە ئەرکی چاپکردنی گرتە ئەستۆ.
- سوپاسی کاك (جومعە صدیق) دەکەم کە لە چاپکردنی کۆمپیوتەردا زۆر پێوە هیلاك بوو.
- سوپاسی کاك (نەوزاد محمد علی کۆیی) دەکەم کە تایتلی بەرگەکەی بۆ نوسیم.
- زۆر سوپاسی مامۆستا (عماد) و (نافع) دەکەم کە سەرەتا پرۆژەکەیان گرتە ئەستۆ.
- زۆر سوپاسی مامۆستا (ئازاد) دەکەم کە لە واتای زۆر وشەدا زۆر یارمەتی دام.
- هەروەها زۆر سوپاسی مامۆستا (فوئاد) دەکەم کە ئەویش یارمەتی دام.
- لە کۆتاییدا سوپاس و ڕێز و خۆشەویستیم بۆ ئەو دەست و چاوانەی کە هەر وشەیەکی ئینگلیزی ئەم فەرهەنگە قەرزاری دەست و چاوی (وێ)ن.

## کورتکراوەکانی ئەم فەرهەنگە

## Abbreviations

| | | |
|---|---|---|
| **adj** | adjective | ئاوەڵناو |
| **adv** | adverb | ئاوەڵفرمان |
| **conj** | conjunction | ئامرازی پەیوەندی |
| **det** | determiner | دیارخەر |
| **interj** | interjection | تیپی سەرسوڕمان |
| **n** | noun | ناو |
| **pref** | prefix | پێشگر |
| **prep** | preposition | پریپۆزیشن |
| **pron** | pronoun | جێناو |
| **sb** | somebody | کەسێك |
| **sth** | something | شتێك |
| **v** | verb | فرمان-کردار |

obvious: ئاشكرا ، various : جۆرەها
mere : تەنیا ، previous : پێشوو
here : ئێرە

٥- /au/

cloud : هەور ، council : ئەنجوومەن
counter : دژ ، countable : ژمێردراو
cow : چێڵ–مانگا ، flower : گـــوڵ

٦- /ou/ – /ئۆو/

old : پیر ، gold : زێڕ ، cold : سارد
coat : قاپوت ، goat : بزن ، goal : گوڵ
snow: بەفر ، low : نزم ، throw : فڕێ دەدا
go : دەڕوا ، no : نــەء ، local : ناوخۆ
ghost: تارمایی ، both : هەردوو ، poet : شاعیر
soul : ڕووح ، although : هەرچەندە

٧- /uə/ – /ئوە/ :

poor : هەژار ، pure : تەواو
newer : نوێتر ، jewel : زێروزیو
individual : تاك ، gradually : پەیتاپەیتا
endure : بەرگە دەگرێ ، doer : بکەر

٨- /eə/ – / یە/

dare : جورئەت ، hare : کەروێشکی کێوی
bear : ورچ ، swear : ســـوێند دەخـــوا
chair : کورسی ، hair : پـــرچ
there : ئەوێ ، where : لە کوێ
prayer : نوێژکەر ، heir : میرات وەرگر

## بزوێنە دوو دەنگەکان
## Diphthongs

ئەمانە لە کۆبوونەوەی دوو تاکە دەنگ دروست دەبن و ژمارەیان هەشتە.

١- /ei/ - /ئێی/ :

قوڕ : clay ، day : ڕۆژ
کەنداوی بچووك : bay ، faith : باوەڕ
سەرەکی : main ، aim : ئامانج
گوێڕایەڵ : obey ، prey : نێچیر
خۆڵەمێشی: grey ، create :دەخولقێنێ
مەزن : great ، break : دەشکێنێ
شێت : crazy ، baby : دۆست- زارۆك
خانم : lady ، hesitation : نیگەرانی
شوێن : location ، nation : نەتەوە
نێر : male ، gate : دەروازە
ڕەنگ زەرد : pale

٢- /aɪ/ - /ئای/:

هی من : mine ، eye : چاو
بای بای : bye ، shy : شەرم
ئاسمان : sky ، night : شـــەو
سوار : knight ، fight : شەڕ دەکا
دورگـــە : island ، ice : بەستی
ئـاســـن : iron

٣- /ɔɪ/ - /ئۆی/ :

یاری : toy ، boy : کوڕ ، voice : دەنگ ، toil : ڕەنج

٤- /iə/ - /ئیە/

ئـــازیـــز : dear ، near : نزیك
گوێی لێ دەبێ : hear ، engineer: ئەندازیار
ئاسك- مامز : deer ، beer : بـیـــرە

بەترس : dangerous ، ناسراو : famous
فەرمان : command ، گرنگ : important
بەرەو باکور :northwards ، خۆش : comfortable
جێگای پەسند : admirable

١٢- /ɜ:/ ئێێ

تینوو : thirsty ، کچ : girl
باڵندە : bird ، هانیدەدا : urge
کامڵ : perfect ، کەس : person
وشە : word ، جیهان : world
مەبەست :purpose ، گەشت :journey
زوو : early ، کار : work

١٣- /ð/ – / ذ / ئەم دەنگە لە هەردوو پیتی (th) و دروست دەبێ وەك:

نەرم: smooth هەناسەدەدات: breathe

ئەمە: this لەگەل: with

١٤- / j / – / یی /

سـەرنج

١. هەموو ( y) لەسەرەتای وشەدا بە / j/ گۆ دەگرێ

بەلێ: yes یارد: yard خومرە: yeast

٢. هەندێ جار پیتی ( u) لەسەرەتای وشەو ناوەڕاست دا بەم دەنگە گۆ دەكرێ :

یەكە: unit زانكۆ: university یەكێتی: union

بەكارهێنەر: user سودبەخش: useful بەكارهێنان: use

جوانی: beauty یەك- پاك: pure چارەسەر: cure

١٥-/ v / /ڤ/

پاشكۆی ئۆتۆمبیل van ، دەگۆڕێ vary ، دۆڵ valley

دروینەوە harvest ، نیوە halve ، زۆر very ، شەرعیەت validity

park : باخچە ، bark : رەوینی سەگ

٣- ئەگەر (r) کەوتە نێوان دوو بزوێن ئەوا دەخوێندرێتەوە

general : ژەنیراڵ ، liberation : رزگارکردن

بەڵام ئەگەر (r) کەوتە نێوان دوو بزوێن لە کۆتایی وشدا ئەوا ناخوێندرێتەوە

empire : ئەمپیراتۆریەت ، bare : رووت

١٠- /w/ - /و/

ئەم دەنگە لە دوو پیت دروست دەبێ

١. پیتی (w) وەك world : جیهان war : شەڕ

٢. (qu) quiet : هێمن queen : شاژن

سەرنج

پیتی (w) لەم حاڵەتانە بێ دەنگەو ناخوێندرێتەوە:

١/ ئەگەر پیتی ( r ) لە دوای ( w ) هات: wright : دانەر

٢/ ئەو وشانەی هەرسێ پیتی (who) لەدوای یەك تێدابێ:

who کێ whose ئی کێ

٣/ ئەو وشانەی بە (ow) یان (ew) کۆتایی هات بێ:

low : نزم new : نوێ

١. لەهەردوو وشەی وەڵام answer و شیر sword ناخوێندرێتەوە.

١١- /ʒ/ - / ژ / ئەم دەنگە لەم حاڵەتانە پەیدا دەبێ

١.پیتی ( s) بکەوێتە نێوان دوو بزوێن بەتایبەتی لە :

version:چاپ vision :بینین television:تەلەفزیون

٢. (easure): measure :پیوانە pleasure :خۆشی

٣. isu :کاتی بێ ئیش حەوانەوە: leisure :سووخۆر userer

٤. ge : مەساژ: massage roudge :سۆراو garage :گەراج

١٢- /ŋ/ /نگ / finger پەنجە hungry برسی

thing شت wing باڵ

ئەگەر لە سەرەتای ووشە بێ و لە دوای خۆی بزوێن بێ ئەوا بە سووکی دەخوێندرێتەوە:

دواکەوت : late ، روون : clear ، روناکی : light

پیتی (L) لەم وشانە ناخوێندرێتەوە:

دارخورما : palm ، گۆلك : calf ، نیوە : half

هێمن : calm ، رۆیشتن : walk ، تەباشیر : chalk

گفتوگۆ: talk

لە کوردیدا ئەگەر ئەم دوو دەنگە تێکەڵ بکرێن ئەوا واتای وشە دەگۆڕێن بەڵام لە ئینگلیزیدا واتاکە ناگۆڕێن

هەڵە هەلە پەڵە پەلە گەڵ گەل

٧- /m/ - / م / ئایار : May ، مین : mine

مانگ : moon

٨- /n/ - /ن/ شەو : night ، غەرامە – باش : fine

سەرنج

١- ئەگەر پیتی (n) لە کۆتایی وشە بێ ولە پێش خۆی پیتی (m) هەبێ ئەوا (n) گۆ ناکرێت. پایز : automn ، گۆشە لەرۆژنامە : column

٢- ئەگەر (nk) لەگەڵ یەك بێن ئەوا دەنگێکی تر دروست دەبێ کە بە لووت گۆ دەکرێ /ŋ/ وەك: سوپاس : thank، بیردەکاتەوە : think

٣- ئەگەر (ing) پێکەوە بێن ئەوا دەنگی /ŋ/ دروست دەبێ

گوستیلە : ring ، هێنان : bring

٩- /r/ - / ر / وشك : dry ، شۆفێر : driver

سەرنج

١- ئەگەر پیتی (r) لەسەرەتای وشەبێ دەخوێندرێتەوە بەڵام ئەگەر لە کۆتایی وشە بێ ناخوێندرێتەوە

نەریت : ritual ، رێورەسم : rite

دایك : mother ، باوك : father

٢- ئەگەر لە پاش (r) نەبزوێن هات ئەوا (r) گۆ ناکرێ

دەنگی ددان: gnash ، هەلدەکۆلێ: gnaw ، مێشوولە : gnat

٤- /dʒ/ - /ج/ ئەم دەنگە لەم حاڵەتانە پەیدا دەبێت:

1. (j) major : راند – سەرەکی :
2. (ge) general : ژەنیراڵ – گشتی :
3. (gy) gymnastic : جیمناستیك
4. (di) soldier : سەرباز :
5. (du) individual : تاك ، education : پەروەردە
6. (dge) judge : قازی :

٥- /z/ - /ز/

zebra : کەری کێوی ، zeal : حەماسەت

سەرنج

١) ئەگەر پیتی (S) بکەوێتە نێوان دوو بزوێن Vowel ئەوا بە /z/ گۆ دەکرێ، president : سەرۆك ، prison : زیندان

٢) ئەگەر پیتی (S) لەدوای بزوێنەکان بێ ئەوا بە / z/ گۆ دەکرێ
boys : کورەکان ، cries : هاوار دەکات

٣) بێجگە لە دەنگی /dʒ/، /ʒ/، /z/ ئەوا ئەگەر پیتی (S) لەدوای کۆنسنتۆنتە دەنگدارەکان بێ بە /z/ دەخوێندرێتەوە:
beds : جێگاکانی نووستن ، deans : راگرەکان

٦- / l / - /ل/ ئەم دەنگە دوو جۆری هەیە. لە ئینگلیزیدا واتا ناگۆڕێن بەڵام لە کوردیدا واتا دەگۆڕێن چونکە دەبنە دوو فۆنیم/ڵ/ لامی قەڵەو /L/ heavy

ئەو دەنگە ئەو کاتە دروست دەبێ ئەگەر:

١- دوو (ل) لە دوای یەك بێت/ ball : تۆپ ، kill : کوشتن

٢- ئەگەر کەوتە کۆتایی ووشە/ bottle : بوتڵ ، battle : شەڕ

٣- ئەگەر لە دوای (ل) نەبزوێن هات/ old : پیر ، film : فلم

لامی سووك light / l /

8- (war) war : شەڕ ، ward : قاوش

٨- /U/ - /و/

پاڵدەدا : push ، pull : ڕادەکێشێ

پڕ : full ، should : پێویستە

پێ : foot ، good : باش

کتێب : book ، wood : دار

گورگ : wolf ، woman : ئافرەت

٩- /u:/ - / وو/

نوێ : new ، food : خۆراك

مانگ : moon ، suitor : داخازیکەر

حوزەیران : June ، fuel : سوتەمەنی

پێڵاو : shoe ، soup : سوپ

خۆی دەکوژێ : suicide

١٠- /ʌ/ ئەم : ئەم دەنگە بەرامبەر "فتحة"ی عەرەبییە لەم وشانەدا هەیە:

مەبلەغێ : sum ، some : هەندێ

هەنگوین : honey ، sun : ڕۆژ

کوڕ : son ، dove : کـــۆتـــر

خۆشەویستی : love ، tongue : زمان

خونچە : bud ، couple : جووتە

ئامۆزا : cousin ، uncle : مام

پـــارە : money ، club : یانە

بودجە-میزانیە : budget

١١- / ə / - /ئە/ : لە ژمارە (١٠) لاوازترە ، ئەو وشانەی کۆتاییان بە (ar) یان (er) هاتییە ئەم دەنگەیان هەیە.

دکتـــۆر : doctor ، father : بـــــاب

ناوەند : center ، cellar : خانـــە

ئەکتەر : actor ، police man : پیاوی پۆلیس

challenge : بەرەنگاری ، had : هەیبوو

٥- /a:/ - /ئا/ درێژ : ئەم دەنگە بەزۆری لەم حاڵەتانە بەرچاو دەکەوێ

1- (ar) dark : تاریك ، bark : وەڕینی سەگ

بەڵام لەم وشانەدا (ar) دەنگی /o:/ دەدات:

war : شەڕ ، ward : قاوش ، warm : گەرم

2- (ass) ass : جاشك ، class : پۆل

3- (ask) ask: پرسیار دەکا ، task : ئەرك

4- (ast) fast : خێرا ، past : رابردوو

5- (aft) after : لەپاش ، draft : رەوت، شەپۆل

6- (ath) path : رێگا ، bath : گەرماو

هەروەها لەوانەش دا هەیە

aunt : پلك ، guard : پاسەوان

clerk : فەرمانبەر ، heart : دڵ

chance : دەرفەت ، dance : شایی

garage : گەراج

٦- /o/ - /ۆ/ کورت hot گەرم long درێژ

sorry : بەداخەوە ، odd : شـــاز ، watch : سەعات

wash : دەشـــوا ، spot : نوختە ، pot : قـــۆری

٧- /o:/ - /ۆ/ درێژ

1- (or) lord : خوا ، force : هێز ، port : مینا

2- (au) daughter: کچ ، fault : هەڵە ، pause : دەوەستێ

3- (all) hall : هۆڵ ، wall : دیوار ، ball : خڕ – تۆپ

4- (oor) door : دەرگا ، moor :زۆلکاو

5- (aw) dawn: بەرەبەیان ، law : یاسا

6- (alk) talk : گفتوگۆ ، chalk : تەباشیر

7- (ought) bought : کڕی ، thought: بیری کردەوە

### هەندێ لە سیماکانی بزوێنە یەك دەنگەکان

/iː/ - /یی/ لەم حاڵەتانەی خوارەوە هەیە

1- (ee) see: دەبینی، sheep : پەز

meet: چاوی پێ دەکەوێ

2- (ea) sea: دەریا ، meat : گۆشت

3- (ie) belief : باوەڕ ، niece : خوشکەزا

4- (ei) ceiling : بنمیچ ، receive : وەردەگرێ

perceive : تێدەگا

5- (e) he : ئەو-نێر- ، she : ئەو-مێ-

we : ئێمە

6- e – e mete : سنوور ، compete : موونافەسە دەکا

٢- /i/ /ی/

pretty جوان: ، guilty : تاوانبار

busy مژوّل: ، fit : دەسازێ

city : شار ، foreigner : بیانی

minute خولەك: ، rapidly : خێرا

in : لـــە

٣- /e/ - /یٚ/ ئەم لەم وشانەدا هەیە

dead : مردوو ، head : سەر

hell : دۆزەخ ، net : تۆڕ

pleasure : خۆش ، heaven : ئاسمان

breakfast : تێشت ، deaf : کەڕ

death : مردن ، friend : برادەر

٤- /a/ - /ئا/ کورت

fat : قەڵەو ، latter : ئەوەی دوایی

hat : کڵاو ، cat : پشیلە

# بزوێنەکانی زمانی ئینگلیزی
# English Vowels

**بزوێنەکان دوو جۆرن:**

یەکەم : pure vowels بزوێنە یەك دەنگی‌یەکان ئەمانە ژمارەیان دوازدەیە . ئەوەی گرنگە لێرە جەختی لەسەر بکرێ کورتی و درێژی دەنگەکانە چونکە ئەم دیاردەیە دەبێتە هۆی دروست بوونی دوو دەنگ لە ئاکام دوو وشەش دروست دەبێ.

بۆ نموونە زۆر پێویستە جیاوازی لە نێوان / i / , /i:/ , /ʊ/ , /u:/ , /ɒ/ , /ɔ:/ , /æ / , /a:/ , /e / , /ɜ:/ بکرێ.

| / i / | | / i: / | |
|---|---|---|---|
| sin | گوناه : | seen | بینراو : |
| sit | دادەنیشێ : | seat | شوێنی دانیشتن – کورسی: |
| bit | هەندێ | beat | لێدان : |
| did | کردی : | deed | کردەوە : |

| / u / | | / u: / | |
|---|---|---|---|
| full | پڕ : | fool | شێت – گێل : |
| pull | ڕامکێشێ : | pool | حەوز : |

| / o / | | /o:/ | |
|---|---|---|---|
| spot | نوختە : | sport | وەرزش : |
| pot | قۆری : | port | بەندەر : |
| shot | شۆت : | short | کورت : |

| / a / | | /a: / | |
|---|---|---|---|
| bad | خراپ : | bard | شاعیر : |
| pat | لەپشت دان بە هێواش: | part | بەش : |
| had | هەیبوو : | hard | گران : |
| cat | پشیلە : | cart | عەرەبانە : |

جودا له زمانی بەریتانی دەزانن. لەم رووەوە، گۆکردنی وشەکان له زارێکەوە بۆ زارێکی تر جودایە، بەڵام ئینگلیزی لە رووی نووسینەوە زمانێکی یەکگرتووی هەیە.

ئینگلیزەکان هەر لەدوای داگیرکردنی عێراق و کوردستان، زمانی ئینگلیزیان هێنایە ناو پەروەردە و خوێندن، جا بۆ ئەوەی خوێنەر تا رادەیەك بەسەر ئاستەنگی گۆکردن زاڵ بێ، ئەوا لە چەند لاپەڕەیەکدا بەکورتی لە هەر چل و چوار دەنگی زمانی ئینگلیزیمان کۆڵیوەتەوەو بەشێوەیەکی ئاسان چۆنیەتی گۆکردنی هەریەك لەم دەنگانەمان خستۆتە ڕوو.

هەروەها سەبارەت بە ئاستەنگی کردارەکانیش، ئەوا بە کورتی زۆربەی ئەو کردارە نارێسایییانەمان لە سێ ستون خستۆتە ڕوو:

ستونی یەکەم: چاووگ. چاووگ لە ئینگلیزیدا لەدوای کرداری model و to و هەروەها لەگەڵ جێناوی کۆ لە رانەبردووی سادە و کردار لەبواری داخوازیدا بەکاردێ.

ستوونی دووەم: رابردووی کردار. ئەمە تەنها لە رابردووی سادە بەکاردێ.

ستونی سێیەم: لە حاڵەتی رابردوو و رانەبردووی تەواو و پێکهاتەی نادیار و هەندێ حاڵەتی ئاوەڵناو-ئاسا بەکاردێ.

سەبارەت بە کردارەکانی تر، ئەوا کرداری رێسایین بە زیادکردنی (ed) یان (d) دەبنە رابردوو، بە (en-) یان هەر بە زیادکردنی (d) و (ed) دەبنە تەسریفی سێیەم.

وەك لە بەرایی وتم، فەرهەنگ زیاتر کاری چەند کەسێکە، بەڵام کە ئەمە نەبوو، ئەوا من خۆم بەشێ لەم بارگرانیەم بە ئەستۆ گرت و ئەم فەرهەنگە بچووکەم ئامادە کرد و هیوادارم بەم کارەم خزمەتێکی بچووکی وشەی کوردی و کتێبخانەی کوردیم کردبێ.

سەلام ناوخۆش

٢٠٠٢/٥/١٨

# بسم الله الرحمن الرحيم

## پێشەکی

لە مێژبوو لە بەرنامەم بوو کە فەرهەنگێکی ئینگلیزی-کوردی بنووسم، بەڵام بە حوکمی ئەوەی کاری فەرهەنگ نووسی کارێکی گران و دژوارە و زیاتر کارێکی چەند کەسکیە نەك تاکە کەسی، بۆیە هەر ئەو پرۆژەیەم دوادەخست. لە ئاکام بینیم هیچ کەس و لایێ ئەو بیرۆکەی نەهێنایە دی، بۆیە بە فەرم زانی هەرچۆنێ بێ فەرهەنگێك ئامادە بکەم.

بۆچی فەرهەنگی ئۆکسفۆرد؟

زۆر فەرهەنگی دی هەن، بەڵام ئەوەی ئۆکسفۆرد ماوەیەکی زۆرە لە جیهان بەگشتی و لە عێراق و وڵاتی من بەتایبەتی فەرهەنگێکی ناسراوە و جێی متمانەیە، بۆیە بەپێویستم زانی بەم ناوە بێ. ئەمە و چەندەها فەرهەنگ بەناوی ئۆکسفۆرد هەن، وەك:

Oxford Advanced Learner's dictionary of current English.
Oxford-Word Power.
Modern Oxford.
A Concise Oxford Dictionary.
Oxford-Pocket Dictionary.

لەگەڵ چەندانی تر.

ئەم فەرهەنگەی ئێمە هیچ کام لەوانە بە تەنیا نیە، بەڵکو سودمان لە هەموویان وەرگرتووە، تاك تاکەش هەندێ وشەمان لە Webster و Longman وەرگرتووە.

لەرۆژگاری ئەمرۆماندا زمانی ئینگلیزی بۆتە زمانێکی جیهانی و لە هەموو بوارە زیندووەکانی ئەمرۆدا باڵادەستە.

هەروەها شێوە زارەکانی ئینگلیزی لێرە و لەوێ کێشەی زۆری ناوەتەوە بە تایبەتی زاری ئەمریکی کە لە زۆر رووەوە لە زمانی ئینگلیزی-بەریتانی جودایە بەجۆرێ بەحوکمی باڵادەستی ئەمریکا، ئەمریکیەکان زمانی خۆیان بە زمانێکی

نــــاوی کتێب: فەرهەنگی ئۆکسـفۆرد
سەلام ناوخۆش
کۆمپیوتەرو دیـزاین: ئامانج میـراودەلی
نووسینی فۆنەتیك : ئامانج میراودەلـی
دیـزاینی بــــەرگ :
ژۆرەو ســـاڵی چاپ : چاپی پێنجەم- ٢٠٠٦
تــیـــراژ : ٣٠٠٠ دانــــە
چاپخانە:
ژمـارەی سـپاردن : ١٨٦ ساڵی ٢٠٠٢

# Oxford

**English – Kurdish Dictionary**

***Salam Nawkhosh***

**6th Edition**
**Kurdistan - 2006**

بۆمبا : bomb ، بەسەر (دار) کەوتن : climb

پەنجەی گەورە : thumb ، کانونی یەکەم : December

ئەیلول : September

٢- /d/ مردوو : dead ، مەرگ : death

سـەرنج

١/ پیتی (d) لەم وشانە (dge) تێدابێ ، ناخوێندرێنەوە وەك

پرد : bridge ، زانیاری : knowledge

٢/ پیتی ( d ) لەم وشانە ناخوێندرێتەوە:

دەستەسڕ : handkerchief ، کۆك : handsome

٣- /g/ - /گ/

خواوەند : god ، خوا : God ، دەروازە : gate

سـەرنج

١. هەردوو پیتی ( ge ) بەسێ دەنگ دەخوێندرێتەوە

ge → /g/ /گ/ get بەدەست دێنێ

ge → /dʒ/ /ج/ bridge پرد

ge → /ʒ/ /ژ/ garage گەراج

٢. هەندێ جار لەم حاڵەتانە دەنگی /g/ پەیدادەبێ:

a. (exh) exhibit : پیشاندەدا ، exhibition : پیشانگا

b. (exa) exact : دروست ، exam : ئەزموون :

c. (exi) exist : بوون

d. (exe) exert : هەوڵ - تێ کۆشان :

٣- ئەگەر هەرسێ پیتی (ght) لە دوای یەك بێن ئەوا پیتی (g) و (h) ناخوێندرێنەوە:

دەنگی ئەسپ : neigh ، شەو : night ، سوار : knight

٤- ئەگەر هەرسێ پیتی (ign) لەدوای یەك بێن ئەوا (g) ناخوێندرێتەوە:

سەردەم : reign ، ئیمزا : sign ، بیانی : foreign

٥- ئەگەر (gn) لەدوای یەك هاتن لەبەرای وشەدا ئەوا (g) ناخوێندرێتەوە:

question : پرسیار ، suggestion :پێشنیار (stio) -٣

٨- / θ /- (ث) ئەم دەنگە تەنها لە هەندێ وشەدا لە (th) دروست دەبێت،

وەك:

بیر : thought ، هەناسە : breath ، ڕێگا : path

٩- /h/ - /هـ/ ئەم دەنگە تەنها لە پیتی (h) دروست دەبێت:

ئێرە : here ، نیوە : half ، کڵاو : hat

خانوو : house

تێبینی: (h) لە کۆتایی وشەو لەم حاڵاتانەی خوارەوەدا گۆ ناکرێت:

1. (h + o) honour شەرەف
2. (ght) thought بیر
3. (gh) high بەرز
4. (whi) which کامە
5. (who) who کێ
6. (wha) whale نەهەنگ
7. (whe) where کوێ

هەروەها لەم وشانەش پیتی (h) گۆ ناکرێ

شوان : shepherd ، تارمایی : ghost

میراتگر : heir ، برازا : nephew

دووەم:

نەبزوێنە ئاوازدارەکان The Voiced Consonants

١- /b/ - /ب/ book : کتێب

سەرنج

١/ ئەگەر هەردوو پیتی (bt) لە دوای یەك بێن ئەوا (b) گۆ ناکرێ:

گومان : doubt ، قەردار : debtor ، قەرد : debt

٢/ ئەگەر (mb) لە وشەیەکی یەك برگەدا لە کۆتایی وشە هاتن ئەوا (b) گۆ ناکرێ، بەڵام ئەگەر لە برگەیەك زیاتر هاتن ئەوا (b) گۆ دەگرێ:

گۆڕ : tomb ، شانە : comb

ئێش – ژان : ache     قوتابخانە : school     کیمیا : chemistry

٣- /t/ - /ت/

زەحمەتکێش : toiler     تەن : ton

تیپ : team     ئاواز : tune

٤- /s/ - /س/

(١) ئەگەر پیتی (s) لەپاش دەنگە کپەکان بێجگە لە خۆی و /s/ و /tʃ/ بێ ئەوا بە /s/ - /س/ گۆ دەکرێ

باوەڕ : beliefs     کتێبەکان : books

(٢) ئەگەر لەدوای پیتی (c) هەرسێ پیتی (i , e , y) هاتن ئەوا پیتی (s) بە /س/ گۆ دەگرێ وەك

ناوەند : center ، پایسکل : bicycle ، شار : city

٥- /ʃ/ - /ش/ دەنگی /ش/ لەم پیتانەی خوارەوە دروست دەبێت:

| | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| ١ | (sh) | پەز : sheep | | پاپۆر : ship | |
| ٢ | (tio) | رەگەزنامە : nationality | | نەتەوە : nation | |
| ٣ | (ssio) | رێ دان : permission | | پەیام : mission | |
| ٤ | (su) | دۆز،مەسەلە : issue | | شەکر : sugar | |
| ٥ | (cia) | رەسمی : official | | کۆمەلأیەتی : social | |
| ٦ | (cious) | زگ رەش : malicious | | دانیار–بەخشندە : gracious | |
| ٧ | (ch) | ئامێر : machine | | رێك و پێك– کۆك : chic | |

٦- /f/ - /ف/ دەنگی /ف/ لەم پیتانەی خوارەوە دروست دەبێت:

| | | | |
|---|---|---|---|
| ١ | (f) | پێ: foot | شێت – گێل: fool |
| | | | روخسار: face |
| ٢ | (ph) | تەلەفۆن: phone | وێنەگا: photo |
| ٣ | (gh) | زبر: rough | کۆخە : cough |

٧- /tʃ/ - /چ/ دەنگی /چ/ بەم شێوەی خوارەوە دروست دەبێت:

١- (ch)سینگ : chest ، قەساب : butcher

٢- (tu) وێنە : picture ، سامان : fortune

# بەشی یەکەم
# The Sounds of English
## دەنگەکانی زمانی ئینگلیزی

زمانی ئینگلیزی (٢٦) پیتی هەیە کە ناسراون بە (abcd) بەلام (٤٤) دەنگی هەیە. (٢٤) لەم دەنگانە پێیان دەگوترێ نەبزوێن Consonant. پازدە لەم دەنگانە دەنگدارن -ئاوازدارن Voiced ، نۆیەکی تریش کپن- بێدەنگن Voiceless. بیست دەنگ لە چل و چوار دەنگە کە ناسراون بە بزوێن Vowel. دوازدە لەم دەنگانە لە یەك دەنگ Pure Vowle پێکهاتوون هەشتەکەیتر ناسراون بە دوانە diphthong – لە دوو تاکە دەنگ پێك دێن.

### هەندێ سیمای دەنگەکان

یەکەم: نەبزوێنەکان Consonants

أ- دەنگە کپەکان Voiceless Consonants

١- /p/ /پ/

قەڵەم پەندان : pen ، زانستی سیاسەت: politics

ئەهرام – قوچەك : pyramid

٢- / k / – /ك/

١. هەموو پیتێکی ( k ) و (q) بە / k / دەخوێندرێنەوە وەك

شاژن : queen ، شا : king

٢. پیتی ( c ) بە / k / دەخوێندرێتەوە ئەگەر لەپاش خۆی (y,e,i) نەهات. بەلام ئەگەر لە پاش (c) ئەو سێ پیتە هاتن ئەوا ( c ) بە / s / – /س/ دەخوێندرێتەوە.

کارت : card کامێرا : camera ئۆتۆمبێل : car

سەربازگا : camp

٣. هەردوو پیتی (ch) لەم وشانە بە /k/ دەخوێندرێنەوە: